

**T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**11 NUMARALI MORA AHKÂM DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

KADRİ ADLİM

**KASIM-2024
BATMAN**

**T.C.
BATMAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**11 NUMARALI MORA AHKÂM DEFTERİ'NİN
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

KADRI ADLİM

**Danışman
Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN**

Diğer Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Öğr. Üyesi Hanife ALACA

Dr. Öğr. Üyesi Efe DURMUŞ

**KASIM-2024
BATMAN**

TEZ KABUL VE ONAYI

Kadri ADLİM tarafından hazırlanan “**11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri’nin Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi**” adlı tez çalışması 29/11/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Başkan

Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN

.....

Danışman

Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN

.....

Üye

Doç. Dr. Öğr. Üyesi Hanife ALACA

.....

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Efe DURMUŞ

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Doç. Dr. Ferhat KORKMAZ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını beyan eder, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sorumluluğu kabullendiğimi bildiririm.

ETHICAL DECLARATION

I declare that all the information in this thesis has been obtained within the framework of ethical behavior and academic rules, and that the source of any statements and information that do not belong to me in this study prepared in accordance with the thesis writing rules has been fully cited, and I declare that I accept all kinds of legal responsibility in case of any contrary situation.

Kadri ADLİM
29 /11/ 2024

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

11 NUMARALI MORA AHKÂM DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Kadri ADLİM

Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Tarih Ana Bilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN

2024, 570 Sayfa

Bu çalışma, 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri, H. (1189-1212) / M. (1775-1797) tarihleri arası dönemi kapsayan hükümlerin transkripsiyonu, özeti ve değerlendirilmesinden oluşmaktadır. Bu Ahkâm Defteri'nden hareketle, 18.yüzyılın son çeyreğinde Osmanlı ve Venedik'in birbirlerine karşı özellikle siyasi, iktisadi ve diplomatik alanlarda nasıl politikalar yürüttükleri hususunda inceleme yapılmıştır. Söz konusu çalışmada, 1718 Pasarofça Antlaşması'nda sağlanan sulh ile beraber devam eden siyasi (diplomatik), ticari, balyos ve konsolosların statüleri, tüccar ve müste'minlerin hak ve muafiyetleri, korsanlık, eşkıyalık ve haksız gasp sorunları, kişiler arasındaki borç, alacak verecek meseleleri, deniz hukuku ve sınır ihlalleri, hak ve sorumlulukları ahidnâme ile güvence altına alınmış diğer Venediklilerin durumları ile mahkeme davalarında ve çözümünde adalet mekanizmasının işlerliği konuları yer almaktadır. Çalışmanın esas kaynağı, incelemeye alınan 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'nin H. (1189-1212) / M. (1775-1797) tarihleri arasındaki dönemi kapsayan hükümleridir. Asıl problematiğimiz, XVIII. yüzyılda Osmanlı ile Venedik'in Doğu Akdeniz (Levante)'de etkili güç olma mücadelesinde hangi faktör, yol ve yöntemlere başvurdıkları ve bunları nasıl kullandıklarıdır. Bu bağlamda, 18. yüzyılın son çeyreğinde Osmanlı ile Venedik siyasi ve ticari ilişkilerinde, balyos ve konsolosların diplomatik misyonları incelenmiş, Osmanlı Devleti'nde gümrük sistemi, ahidnâme politikası ve millet sistemi açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ahidnâme, Mora Ahkam, Osmanlı, 18.yüzyıl, Siyaset, Ticaret, Venedik.

ABSTRACT
MASTER’S THESIS
TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF THE MORA AHKAM BOOK NO.
11

Kadri ADLİM

Batman University Graduate Education Institute

History Department

Advisor: Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN

2024, 570 Pages

This study consists of the transcription, summary and evaluation of the provisions of the Mora Ahkam Book No. 11, covering the period between H. (1189-1212) / M. (1775-1797). Based on this Ahkam Book, an examination was made of how the Ottomans and Venice implemented policies against each other, especially in the political, economic and diplomatic fields, in the last quarter of the 18th century. The study in question includes the political (diplomatic), commercial, status of bailos and consuls, rights and exemptions of merchants and musta’mins, problems of piracy, banditry and unjust usurpation, debt and receivables between individuals, maritime law and border violations, the status of other Venetians whose rights and responsibilities were secured by ahidnâme, and the functioning of the justice mechanism in court cases and their resolution. The main source of the study is the provisions of the Mora Ahkam Defteri No. 11, which is examined and covers the period between H. (1189-1212) / M. (1775-1797). Our main problematic is which factors, ways and methods the Ottomans and Venice resorted to in the struggle to become effective powers in the Mediterranean in the 18th century and how they used them. In this context, the diplomatic missions of the bailos and consuls in the political and commercial relations between the Ottoman Empire and Venice in the last quarter of the 18th century were examined, and the customs system, the ahidnâme policy and the millet system in the Ottoman Empire were tried to be explained.

Keywords: Ahidnâme, Mora Ahkam, Ottoman, 18th century, Politics, Trade, Venice.

ÖN SÖZ

11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'nin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi adlı bu çalışmada, 18. yüzyılın son çeyreğinde, Osmanlı Devleti ile Venedik arasındaki ticaretin işlerliğini sağlayan hukuki dayanağı, iki taraf için de ticaretin akamete uğramaması amacıyla Venedik Devleti'nin ihdas etmiş olduğu idari kurumları ve bu kurumların işleyiş biçimi ile Osmanlı Devleti'nin verdiği ahidnâmelerde kayıt altına alınmış gümrük resmi ve adalet mekanizmasına verdiği önem dikkat çekmektedir.

Batman Üniversitesi, sosyal bilimler enstitüsü tarih anabilim dalında yüksek lisans tezi olarak incelenmesi yapılan bu çalışma ile, (H. 1189-1212 / M. 1775-1797) yılları arasındaki dönemi kapsayan hükümlerin tetkik edilmesiyle, söz konusu dönemde Osmanlı ile Venedik arasındaki çeşitli konular aydınlatılmaya çalışılmıştır. Transkripsiyonu, özeti ve değerlendirilmesi yapılan 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri, divani kırmızı yazı stiliyle yazılmış, 144 sayfadan ibaret olup, 494 hüküm ve 391 gemi sefer izni emrini ihtiva etmektedir.

Defteri teşkil eden hükümlerin tetkiki sonucunda, söz konusu tarihler aralığında devlet görevlilerinin görev suistimalleri ve buna karşı alınan tedbirler, ticaretin geliştirilmesi için, tüccarın hak ve muafiyetlerinin belirlenmesi, idarecilerin zorbalıkları, borç, alacak verecek ile ilgili meseleler, şer'i mahkemelerde adalet mekanizmasının işletilmesi, korsanlık, gasp, eşkıyalık olayları ve çözümü, balyos, konsolos ve tercümanların statüsü ve etkinliği gibi konular hakkında bilgilere ulaşılmıştır.

En başta bu tez konusunun belirlenmesi ve hazırlanması sırasında, mütevaziliği, hoşgörüsü ve engin bilgi tecrübesi ile bana geniş bir bakış açısı kazandıran, her noktada bana yol gösteren, Osmanlıca kelime okumalarında adeta kalp gözümlerinin açılmasına vesile olan, başlangıçtan son aşamasına gelinceye dek, ihyiaç duyduğum her anda çok değerli fikir ve teşvikleriyle yol gösteren değerli danışmanım, kıymetli hocam Prof. Dr. Mustafa Nuri TÜRKMEN'e bu vesileyle minnettarım. Ayriyeten, tez çalışmamın öğrenim aşamasında, Osmanlı Müesseseleri hususunda, bilgi birikimlerinden çok istifade ettiğim Doç. Dr. Mehtap Nasıroğlu Aydın Hocam'a çok teşekkür ederim. Ayriyeten, bu süreçte büyük bir fedakârlık ve sabırla bana destek veren sevgili eşim ve biricik kızıma da sevgi ve muhabbetlerimi belirtmekten memnuniyet duyarım.

Kadri ADLİM
BATMAN-2024

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR.....	viii
KISALTMALAR	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Mora Yarımadası Hakkında	4
1.2. Ahkâm Defterleri	4
1.2.1. Ahkâm Defterleri'nin içeriği.....	7
1.2.2. Mora Ahkâm Defterleri	8
1.2.3. 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'nin şekil ve muhtevâsı	8
2. İNCELEME.....	12
2.1. 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'nin Konularına Göre Tasnifi ve İncelenmesi	12
2.1.1. Ticaret ile ilgili hükümler	12
2.1.2. Venedik diplomatik misyonları ile ilgili hükümler.....	14
2.1.3. Korsanlık, eşkıyalık, gasp olaylarına dair hükümler	15
2.1.4. Borç, alacak-verecek davaları hakkındaki hükümler.....	17
2.1.5. Devlet görevlilerinin kanunsuz hareketleri ile ilgili hükümler	18
2.1.6. Venedikli tabip ve din görevlileri ile ilgili hükümler	19
2.2. Osmanlı İmparatorluğu ve Millet Sistemi	19
3. OSMANLI-VENEDİK DİPLOMATİK İLİŞKİLERİ	21
3.1. Osmanlı-Venedik İlişkileri	21
3.1.1. Siyasi ilişkiler	21
3.1.2. Ticari ilişkiler.....	24
3.1.3. Osmanlı Devleti'nde âhidnâme politikası.....	26
3.1.4. Osmanlı Devleti'nde gümrük politikası.....	29
4. DEFTERİN ÖZETİ VE TRANSKRİPSİYONU	33
5. SONUÇ	555
KAYNAKLAR	557
EKLER	560

TABLÖLAR

Tablo 1: Eyalet Ahkâm Defterleri'nin İsimleri.....	7
Tablo 2: 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'ndeki Hükümlerin Yıllara Göre Dağılımı.....	10

KISALTMALAR

A. DVNS. AHK.MR. d.: Mora Ahkâm Defteri

a. g. e.: Adı geçen eser

a. g. m.: Adı geçen makale

a. g. t.: Adı geçen tez

akt.: Aktaran

Bkz.: Bakınız

BOA.: Başbakanlık Osmanlı Arşivi

C.: Cilt

Çev.: Çeviren

DİA: Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

Ed.: Editör

e.: Emir

MAD: Mora Ahkâm Defteri

OTAM: Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (Ankara Üniversitesi)

s.: Sayfa

S.: Sayı

trc.:Tercüme eden

vd.: Ve diğerleri

vs.: Vesaire

vb.: ve benzeri

“[]”: Eksik harf, rakam veya metin

“(?)”: Emin değil, tahmin üzere

“(…)”: Okunamayan

1. GİRİŞ

XIV. yüzyılın başlarında Anadolu'nun batısında Bizans sınırında bir "uç beyliği" olarak kurulan Osmanlı Devleti, kurulduğu coğrafyanın şartlarından da yararlanarak, kısa denilebilecek bir sürede bağımsız ve güçlü bir dünya gücü haline gelmiştir. Şüphesiz, Osmanlı'nın bu muazzam güce ulaşması, karada ve denizde uygulamış olduğu politikalar sayesinde olduğu bir gerçektir. Osmanlı'yı ve politikalar güttüğü coğrafya ve devletleri anlamının yolu, yaşandığı dönemle ilgili olarak son derece önemli bilgileri ihtiva eden vesikaların araştırmacılar tarafından incelenmesi ile olabilmektedir. Ahkâm Defterleri tutuldukları bölgelerin idari, toplumsal ve ekonomik faaliyetleriyle ilgili birinci elden kaynak olması hasebiyle ait olduğu döneme ışık tutmaktadır.

Osmanlı Devleti'nde, kuruluş döneminin başlarından itibaren dönemin siyasi, diplomatik ve ekonomik çıkarlarının devamını sağlayabilmek adına, padişahlar tarafından yabancı tüccarların faaliyetlerini kolaylaştıracak ahidnâmeler düzenlenmiştir. Bu ahidnâmelerle, bir yandan ihtiyaç duyulan ham madde ve mamul emtianın temin edilmesi sağlanırken, diğer yandan karada ve denizlerde sürekli genişleyen coğrafyasının getirdiği bir avantaj olarak gümrük gelirlerini artırmayı sağlamıştır (İnalcık, 2000, s. 246). Özellikle 18. yüzyılın başlarından itibaren Avrupalı devletlerin tüccarlarına, Osmanlı'nın nüfuz alanlarında ithalat ve ihracat alanında kolaylıklar sağlayan Osmanlı Devleti, verdiği imtiyazların kapsamını da genişletmiştir. Buna bağlı olarak, Osmanlı'nın uluslararası ticaretinde köklü değişimler yaşanmaya başlanmış ve Avrupalılar, Osmanlı Devleti'nin dış ticaret hacmi üzerinde nüfuzlarını artırmışlardır (Elibol, 2005, s. 62).

Venedik Cumhuriyeti, diğer Avrupa devletlerinden önce, imzalanan ahidnâmelerle Osmanlı'dan imtiyazlar elde etmeyi başarmıştır. Bunun sebebi, Osmanlı Devleti'nin Venedik'in, özellikle ticari alanları üzerinde diğerlerinden önce nüfuzunu artırmış olmasından kaynaklanmaktadır. Osmanlı Devleti'nin, Akdeniz'de Venedik Cumhuriyeti'nin ekonomik alanlarında boy göstermeye başlaması ve devam eden süreçte Venedik'in, Osmanlı karşısında gittikçe gücünü kaybetmesinden dolayı, daha önce kontrolü altında olan Akdeniz ticaret havzasındaki avantajlarını korumak için, Osmanlılar ile antlaşmalar imzalamış ve bu yolla imtiyazlar elde ederek ticaretini geliştirmeyi başarmıştır. 1715-1718 yılları arasındaki Osmanlı-Venedik savaşları sonunda imzalanan

Pasarofça Antlaşması'na kadar, ilk ticari antlaşması I. Bayezid (1391) döneminden başlayarak 20'den fazla ahidnâme verilmiştir (Pedani, 2011, s. 177-178; Pedani, 2013, s. 44).

Osmanlı ile Venedik ilişkilerinin inişli çıkışlı olmasında, önemli bir etken olarak, ekonomik, yani ticari alan ve faaliyetlerinin çakışmasından ileri gelmektedir. Osmanlı Devleti, gerekli gördüğünde Venedik emtiasına ve savaş dönemlerinde stratejik olarak gördüğü bazı ürünlerin ihracına kısıtlamalar getirmiştir. Yasaklanan “memnu’ meta” ların bol olduğu yıllarda bazen izin verildiği de olmuştur (Arıkan, 1991, s. 283-299).

Avrupa devletlerinin, dış ticarete ihracatı önceleyen merkantilist ekonomik anlayışı yerine Osmanlı Devleti, re'ayanın refah düzeyini öne çıkaran bir iktisadi anlayışı benimsemiştir. Çalışmaya kaynaklık teşkil eden Mora Yarımadası, bulunduğu coğrafi konumu itibarıyla Osmanlı ile Venedik arasında Akdeniz havzası üzerindeki siyasi ve ekonomik güç mücadelesinde önemli bir etken olmuştur.

Osmanlı Devleti'nin Doğu Akdeniz'de yaptığı fetihlerden (Kıbrıs, Girit) sonra, Akdeniz havzasındaki güç mücadelesinde, Venedik için Mora Yarımadası daha da önem kazanmıştır. Nitekim, II. Viyana (1683) Kuşatması'nda başarısız olan Osmanlı Devleti, imzaladığı Karlofça (1699) Antlaşması ile Mora'yı Venedik'e teslim etmek zorunda kalmıştır. 1715-1718 yılları arasındaki savaşlardan sonra Mora Yarımadası'nın bir kez daha Osmanlı hâkimiyetine girmesine rağmen, Venedik Cumhuriyeti Akdeniz'de özellikle ticari anlamda gelişmeye devam etmiştir. Şüphesiz, Venedik'in ticaret alanındaki bu başarısı, kurmuş olduğu deniz ticaret filosu ve sistemli bir diplomatik ağını kurmuş olmasına bağlıdır. Bu durum, Venedik'in Osmanlı Devleti ile geliştirdiği hem siyasi (diplomatik) hem de Osmanlı'nın limanları arasındaki nakliye işini üstlenmesinde görülmektedir (Mumcu, 2014, s.15-16). Osmanlı arşiv dünyasının zenginliği ve tasnif edilen belgelerin sayısının her geçen gün artmasından ötürü, üzerinde çalışma yapılan konuların incelenmesinde, istenilen sonuca ulaşılamamış olması muhtemeldir.

Üzerinde çalışılan 11 numaralı Mora Ahkam Defteri, H. (1189 -1212) / M. (1775 -1797) yılları arasında 22 yıllık dönemi kapsamakta olup, divani kırmızı yazı stili ile yazılmış 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'nde yer alan hükümlerin büyük bir çoğunluğunun ticaret ve tüccarların faaliyetleri ile alakalı olduğu görülmektedir. Bunun yanında baylılık, konsolosluk, tercüman, tabiplik ve bunların hizmetkârları ile re'ayanın hak ve muafiyetleri, borç, alacak verecek davaları, Venedik gemi ve kaptanlarının hakları, devlet görevlilerinin haksızlıkları ve getirilen çözümler ve korsanlık, gasp, zarar ve ziyan olayları ile müteallik olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu

Mora Ahkâm Defteri, Mora ve Doğu Akdeniz (Levante)'de ticari, diplomatik, hukuki vb. konularda çıkan sorunlar ve çözümleri ile ilgili tarihsel verileri içermektedir. Arşivde, Başbakanlık Osmanlı Arşivi, 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri (BOA, A.DVNS.AHK. MR.d.11). Şeklinde yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA)'nde bulunan Mora Ahkâm Defterleri, 21 adet defterden oluşmaktadır. En erken tarihli defter Evâhir-i Şevval 1128 (8-16 Ekim 1716) tarihi ile başlayıp, sonuncu defter ise Evâhir Zilhicce 1255 (25 Şubat-4 Mart 1840) tarihi ile sonlanmaktadır. Defterlere fiziki olarak bakıldığında, Mora Ahkâm Defterleri'nin kapağında "Mora Defteri" ibaresi yer almakta ve hemen altında hangi tarihler arasına ait olduğu ve sonda da Ahkâm Defteri'nin numarası yazılmıştır.

Ele alınan çalışma, 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'dir. Birinci sayfada defterin adı ve künyesi yazılıdır. 2. sayfa ile [135-144] arası sayfalar boş, 12. sayfada 4. ve 5. hükümler mükerrer kaydedilmiştir. 9. sayfadaki 3. hüküm iptal edilmiş ve hükümlerin yazılmaya başlandığı [3-9] sayfalar arasındaki hükümlerin kimin zamanında olduğu ile ilgili bilgiler yer almamaktadır. 10. sayfadan itibaren defterin türü ve kimin zamanına ait olduğunu içeren bilgiler yazılmaya başlanmıştır. Defterde bulunan hükümler kronolojik olarak kaydedilmiş, ancak çok az sayıdaki hüküm kronolojiye uymadığı görülmüştür. Hükümler Mora'daki muhtelif kazalardaki kadı, naib, iskele eminleri, Sancak Beyi ve İstanbul Venedik arasındaki yol güzergahındaki diğer yetkililere gönderilmiştir.

Bu çalışma, üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Ahkâm ve Ahkâm Defterleri'nin önemi, Ahkâm Defterleri'nin içeriği, Mora Ahkâm Defterleri, 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'nin şekil ve muhtevâsı konu edinmiştir. İkinci bölümde, 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri konularının incelenmesi ve Osmanlı İmparatorluğu'nda millet sistemi yer almaktadır. Üçüncü bölümde, Osmanlı-Venedik ilişkilerinin siyasi ve ticari açıdan incelenmesi, Osmanlı'da gümrük politikası, diplomatik bir politika olarak ahidnâmeler konusu, 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'nin özet, transkripsiyonu, sonuç kaynakça ve ekler kısmı yer almaktadır (Günay, 2013, s. 13).

Üzerinde çalışılan 11 Numaralı Mora Ahkam Defteri'nin içeriğini oluşturan hükümlerin tetkik edilmesi ile, söz konusu iki devlet arasında Doğu Akdeniz (Levante) havzasındaki nüfuzlarını hâkim kılma veya bu havzadan hem siyasi hem de ticari anlamda karşılıklı yararlanmaya gittikleri anlaşılmaktadır. Bu çalışma, Doğu Akdeniz (Levante) hâkimiyeti ve mücadelesi ile ilgili alanda, daha sonra farklı bakış açılarıyla yapılacak detaylı çalışmalara bir nebze de olsa katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.1. Mora Yarımadası Hakkında

Mora, Yunanistan'nın güneyini oluşturan bir yarımada'dır. (Bkz. EK-1. s. 557) Verimli topraklara sahip olmasının yanında kıyılarında bulunan doğal limanları sayesinde stratejik bir coğrafyadır. Bu özelliğinden dolayı Mora Yarımadası, farklı zamanlarda birçok millet ve devlet (Roma, Bizans, Slav, Arap vd.) tarafından çok defa saldırı ve istilalara hedef olmuştur (Kiel, 2023, s.42). Osmanlı Devleti, I. Bayezid (1389-1402) döneminden itibaren Mora ile uğraşmış ve nihayet II. Mehmet (1459-1460) döneminde fethi gerçekleşmiştir (Neşri, 2011, s.289). Fetih'ten sonra Mora bölgesinde iskân çalışması tekrar başlamış ve bu bölgelere birçok ibadet yerleri, camiler, hamamlar yapılarak bölge şenlendirilmeye çalışılmıştır (Kiel, a.g.e). Bölgenin fethi tamamlandıktan sonra tahrir defterlerine tabi tutulmuştur ki bu durum, aynı zamanda Mora Yarımadası'nın, Osmanlı idari sistemine katıldığını gösteren bir gerçektir. Ada'nın stratejik konumundan dolayı, daha sonra II. Bayezid (1481-1512) ve Kanuni (1520-1566) dönemlerinde de Mora'nın üzerine seferler düzenlenmiş ve Venedik kontrolündeki diğer kaleler de alınarak, Osmanlı'nın Mora Yarımadası'ndaki egemenliği te'kid edilmiştir.

Osmanlı egemenliği, Mora Yarımadası'nda 1685 yılına kadar devam etmiş ancak, II. Viyana Kuşatması'ndan (1683) sonra başlayan Kutsal İttifak savaşları sonucunda imzalanan Karlofça Antlaşması (1699) ile Mora, Venedik hâkimiyetine geçmiştir. Ada'nın jeopolitik konumunun getirdiği hem siyasi hem de ekonomik avantajlarının farkında olan Osmanlı Devleti, 1715 yılında bir daha Mora üzerine sefer düzenlemiş ve adayı ikinci defa fethetmeyi başarmıştır (Ertaş, 2007, s.187-259). 1715 yılına kadar Venedik hakimiyetinde kalan Mora, yapılan bu seferle tekrar Osmanlı topraklarına katılmış ve adada "İkinci Türk" dönemi başlamıştır. Mora'nın tekrar fethinden sonra Yarımada'da 1715 yılında son bir kez tahrir uygulaması yapılmış ve bölgedeki gelir kaynakları tespit edilmeye çalışılmıştır.

1.2. Ahkâm Defterleri

Ahkâm sözcüğü, hüküm kelimesinin çoğul halidir. Kesin emir/ karar anlamına gelmektedir (Kütükoğlu, 2006, s.520-522). Hükümlerde padişah adına çıkan belgelerdeki yazılı emirlere "Hükm-i Hümayun" diye telaffuz edilmiştir. Ahkam, geniş manasıyla belli bir konu hakkında konulmuş kuralların tümünü dile getirmek için de kullanılır (Özel, 2023, s.550). Osmanlı Devleti'nin yönetim organı olan Divan-ı Hümayun'da görüşülmesi

gereken konuların incelenip karara bağlanan hüküm, kararname ve nizam şeklindeki kararların, olduğu gibi kaydedildiği defterlere de Ahkâm Defterleri adı verilmiştir (Pakalın, 2004, s. 30). Ahkâm’a, özel manada ‘‘padişah buyruğu’’da denilmektedir. (Sahilioğlu, 1988, s.551). Ahkâm Defterleri ise, Divân-ı Hümâyûndan çıkan hükümlerin kaydedildiği defterlere verilen genel tanımdır (Öztürk, 2001, s. 611).

Ahkâm Defterleri’nin kapağında hangi eyalete ait olduğu ve tarih aralığı yazılıdır. Defterde kayıt altına alınmış hükümlerin kimin zamanında (Sadrazam, Re’isü’l küttab) olduğu belirtildikten sonra, kaydedilen hükümlerin onlu sisteme göre (evail, evasıt, evahir) ay ve yıl belirtilmek suretiyle ait olduğu zaman yazılmıştır.

Divânda görüşülüp karara bağlanan hükümler, konularına göre defterlere kaydedilirdi. 17.yüzyılın ortalarında Divan’da alınan tüm kararlar, Mühimme Defteri denilen tek deftere kaydedilirdi. Ancak, daha sonraları bu şeklindeki kaydedilme geleneğine son verilerek Şikâyet Defterleri adıyla yeni bir defter düzenlenmesine gidilmiştir. Şikâyet Defterleri’nde, şahsi anlaşmazlıklar, mülki ve idarî amirlere yönelik şikâyetler gibi konuların olduğu ve bu konular hakkında yapılması gerekenlerin yazıldığı hükümler bulunurdu. Yine mahkeme kararlarına itiraz, alacak-verecek davaları, köylünün sıkıntıları, Timârlı sipâhînin vergi toplaması ile ilgili meseleler hakkında da hükümler bulunurdu. Bu defterlerde bulunan hükümler kronolojik sıraya göre yazılmakta olup imparatorluğun tamamını kapsamaktaydı. (Şimşir, 1994, s.359-360).

İlerleyen zamanlarda hem olayların belli bir tasnifinin olmaması hem de ülke genelinin aynı defterde bulunması birçok aksamalara ve karışıklıklara neden olunca 18.yüzyılın ortalarına doğru devlet, Divan’a gelen şikâyet ve konuların çözümüne işlerlik kazandırmak ve bu karışıklıklara çözüm olmak adına, Şikâyet Defterleri’ni bölgelere (eyaletler) göre tasnif ederek Eyâlet Ahkâm Defterleri adı altında, yeni bir defter türü oluşturmuştur. 1649 yılına kadar hükümler, fermanlar Mühimme Defterlerine kaydedilirken bu tarihten sonra sadece devlet işleri ile ilgili konular bu defterlere kaydedilmiş, şahsi davalara ait kayıtlar için Şikâyet Defterleri tutulmaya başlanmıştır. Devletin siyasi otoritesinin zayıflamaya başladığı XVIII. yüzyılda, taşrada şikâyetlerin artması ve mahallinde çözüme kavuşturulamayan şikâyetlerin merkeze i’lam edilmesiyle birlikte, aksamalar, karışıklıklar da meydana gelmiştir. Hem karışıklıkları önlemek ve halkın şikâyetlerinin hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulması hem de kâtiplerin artan iş yükünü hafifletmek amacıyla, bir çözüm olarak Reisülküttâb Ragıb Efendi tarafından mahalli bir sistem getirilmiştir. Bu sisteme göre, şikâyetler bölgelere göre ayrı ayrı defterlerde tutulmaya başlanmış, bu defterlere de Vilâyet Ahkâm Defterleri denilmiştir

(Emecan, 2005, s. 125). Vilayet (eyâlet) Ahkâm Defterleri; şikâyet defterlerine göre daha kullanışlı ve hızlı bir bürokratik işleyişi sağlamıştır. Bu defterler, Osmanlı Devleti'nin hukuku, yönetimi ve sosyal hayatı hakkında bize objektif bilgi verebilecek kaynak mahiyetindedirler. Dolayısıyla Ahkâm Defterleri, siyasi, sosyal, diplomatik, hukuk, idari anlamda tarih araştırmalarında araştırmacıların ilk başvuracakları kaynak niteliğindedir. Şikâyet Ahkâm Defterleri, sosyo-ekonomik hayata ilişkin bilgiler içerdiği için özellikle sosyal tarih yazımı için önemli bir kaynaktır. Ahkâm Defterleri'nde ayrıca dikkate değer diğer önemli bir husus ta, bu defterlerde Osmanlı'nın hoşgörüsü ve adalet mekanizmasını nasıl işlettiğini görmek te mümkündür.

Hükümler incelendiğinde halkın baskı ve zulüm uygulayan yöneticiyi şikâyet edebildiğini, Müslim ile Gayri Müslim'in arasındaki eşitliğin sağlanması konusundaki hassasiyeti, hukukun üstünlüğü gibi birçok konuya yaklaşımı ve çözümüne ilişkin sonuçlar görülmektedir. Toplam 16 Eyalet Ahkam Defteri'nden oluşan Ahkâm Defterleri, Mora Ahkam Defteri dışında, diğer defterlerin tamamı 1742 tarihinden itibaren, Mora Ahkam Defterleri ise, 1716 tarihinden başlayarak kayıt altına alınmaya başlanmıştır (Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 2017: 30). Defterler, bölgelerin kendine has siyasi durumları göz önünde bulundurularak farklı zamanlarda kaydedilmişlerdir (Şimşir, 1994, s. 360).

Eyâlet Ahkâm Defterleri, aşağıda verilen tabloda olduğu gibi, on altı bölgeye ayrılarak tasnif edilmiştir.

Tablo 1: Eyalet Ahkâm Defterleri

Tablo 1			
Sıra No	Ahkâm Defterleri'nin İsimleri	Tarih Aralığı: Hicri / Miladi	Defter Sayısı
1	Adana Ahkâm Defterleri	H. 1155-1295 / M. 1742-1878	9
2	Anadolu Ahkâm Defterleri	H. 1155-1306 / M. 1742-1889	186
3	Bosna Ahkâm Defterleri	H. 1155-1285 / M. 1742-1867	9
4	Cezâir ve Rakka Ahkâm Defterleri	H. 1159-1308 / M. 1746-1891	25
5	Diyarbakir Ahkâm Defterleri	H. 1155-1292 / M. 1742-1875	9
6	Erzurum Ahkâm Defterleri	H. 1155-1296 / M. 1742-1876	19
7	Halep Ahkâm Defterleri:	H. 1155-1266 / M. 1742-1850	9
8	İstanbul Ahkâm Defterleri	H. 1155-1328 / M. 1742-1910	26
9	Karaman Ahkâm Defterleri	H. 1155-1295 / M. 1742-1878	39
10	Maraş Ahkâm Defterleri:	H. 1155-1294 / M. 1742-1877	6
11	Mora Ahkâm Defterleri	H. 1128-1255 / M. 1716-1840	21
12	Özi ve Silistre Ahkâm Defterleri	H. 1155-1294 / M. 1742-1877	49
13	Rumeli Ahkâm Defterleri	H. 1155-1326 / M. 1742-1908	85
14	Sivas Ahkâm Defterleri	H.1155-1326 / M. 1742-1908	36
15	Şâm-ı Şerîf Ahkâm Defterleri	H. 1155-1326 / M. 1742-1908	9
16	Trabzon Ahkâm Defterleri	H. 1155-1329 / M. 1742-1911	8

BOA (Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi), s.40, Yayın No:5, Ankara/1992

1.2.1. Ahkâm Defterleri'nin içeriği

Ahkâm Şikâyet Defterleri'ndeki hükümler, genel olarak üç kısımdan oluşmaktadır; Birinci kısımda, yer ve duruma göre, bölgede bulunan vali, vezir, Beylerbeyi, kadı, naib, müftü, müşir, voyvoda, mutasarrıf, subaşı, mütesellim, alaybeyi, miri miran, mülazim, mübaşir, Mustahfiz, mütevellî, ayan, meclis azaları, kaza, kaim makam, dizdar, maliye memuru, zabıt, iş erleri, muhtar gibi şer'i ve örfî yetkililerden birisine veya birkaçına yapılan hitaplar yer almaktadır. İkinci kısımda, hükme konu olan şikâyet, şikâyetin muhtevası ve şikâyetle bulunan kişinin kişilerin talebi yer almaktadır.

Üçüncü kısımda ise, şikâyetin çözümü ile ilgili, tembih ve te’kidi içine alan çözüm yazılıyor. Hükümün son bulunduğu yerde sol altta müstakil bir surette kaydın tutulduğu tarih yazılmaktadır. Şikâyet Ahkâm Defterleri’nde öncelikle tanıtmaya amaçlı bir başlık yer alır ve bu başlıklar bütün Ahkâm Defterlerinde aynı ifadelerden oluşur. Hükümlerde ise, öncelikle şikâyetten söz edilir ve şikâyet hakkında verilmiş hüküm açıklanır. En son ise tarih ve hükmü yazan kâtibin ismi bulunur.

1.2.2. Mora Ahkâm Defterleri

Mora Ahkâm Defterleri, Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde, BOA.A. (DVNS.AHK.MR. d) kodlu bölümde kayıt altına alınmıştır. H. 1128-1255/M. 1716-1840 tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva eden Mora Ahkâm Defterleri, 21 adet defterden oluşmaktadır. En erken tarihli defter Evâhir Şevval 1128 (8-16 Ekim 1716) tarihi ile başlayıp, sonuncu defter ise, Evâhir Zilhicce 1255 (25 Şubat- 4 Mart 1840) tarihi ile sonlanmaktadır. Defterlere fiziki olarak bakıldığında, Mora Ahkâm Defterleri’nin kapağında “Mora Defteri” ibaresi ve hemen altında hangi tarihler arasına ait olduğu ve sonda Ahkâm Defteri’nin numarası kaydedilmiştir.

Bu defterler, Mora’nın (Ağrıboz) Eğriboz, Çatalca, Holomie, İnebahtı, İstefe, Kızıllıhisar, Livadya, Balyabadra, Trabiçe, Gördüs, Saline, Badracık, Urmiye, Karlılı, Beyşehir, İzdin, Mora, Enecli ve Mezistre’nin vali, kadı, muhassıl, nâib, muhâfız vs. mülkî ve adlî memurlarına hitaben yazılan hükümleri ihtiva etmektedir.

1.2.3. 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri’nin şekil ve muhtevâsı

Katalogtaki künyesi: A. (DVNS.AHK.MR. d.) Defterin başlangıç yılı, Hicri Ş.1189 (1775) bitiş yılı ise, Hicri C.1212’dir (M. 1775-1797). Tarih aralığına işaret etmektedir (BOA). Osmanlı tarihinde, I. Abdulhamid (1774-1789) ve III. Selim (1789-1807) saltanatları dönemine denk gelen bu defterde, Mora’daki idari, ticari, askeri, hukuki vb. konularda çıkan sorunlar ve çözümleri ile ilgili tarihsel verileri içermektedir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi’nde bulunan bu defterler, 21 adet defterden oluşmaktadır.

Çalışmanın konusu, 11 Numaralı Mora’ya ait Ahkam Defteri’dir. Birinci sayfada defterin adı ve künyesi yazılıdır. 2. sayfa ile [135-144] arası sayfalar boş, 12. sayfada 4. ve 5. hükümler mükerrer, 9. sayfadaki 3. hüküm iptal edilmiş ve hükümlerin yazılmaya başlandığı [3-9] sayfalar arasındaki hükümlerin kimin zamanında olduğu ile ilgili bilgiler

defterde yer almamaktadır. 10. sayfadan itibaren defterin türü ve kimin zamanına ait olduğunu içeren bilgiler yazılmaya başlanmıştır. Defterde, H. 203 yılına ait bir hüküm yapılamamıştır. 134. sayfada tek bir hükmün kayıt altına alındığı ve son sayfa 135. sayfanın boş olduğu tespit edilmiştir. Hükümler, genel olarak kronolojik olarak kaydedilmiştir. Ancak, çok az sayıdaki hükümlerin de (H.198,199 yılları gibi) bu sıralamaya uymadığı görülmüştür. Bu çalışma, 494 hüküm ve 391 gemi sefer izni emrini ihtiva etmektedir (BOA).

11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri, sayfa usulü ile numaralandırılmıştır. Arşivde defterin ebatı belirtilmemiş olup, dış kapağı ciltli ve ebru desenlidir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Defter Bilgi Formunda Kod: A. (DVNS. AHK.MR. d) ve Sıra Nu:11 ile arşivlenmiştir (Bkz. EK-2. s. 558). Bu çalışmada, harf eksikliği olduğu düşünülen kelimelerin eksik harfleri veyahut metinde eksik yazıldığı düşünülen kelimeler, köşeli parantez “[]” içinde verilerek tamamlanmıştır. Tahmin üzerine yazılan kelimeler “(?)”, okunamayan kelimeler “(…)” şeklinde belirtilmiştir.

11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri’nin kapağında;

MORA DEFTERİ

Min-Evahir-i Şevval Sene 1189

İla Evail-i Cemaziye’l-ahir Sene 1212

11

(Hicri 1189 Senesi Şevval’ın Sonlarından Hicri 1212 Senesi Cemaziye’l- ahir’in başlarına kadar) ibaresi yer almaktadır (Bkz: EK-3, s. 559).

11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri’nin muhtevası incelendiğinde, hükümlerin büyük bir çoğunluğunun verilen ahidnâme şartlarına göre devam eden ticaret ve tüccarların faaliyetleri ile alakalı olduğu görülmektedir. Bunun yanında, Venedik Cumhuriyeti’nin resmi devlet görevlileri olan, baylos, konsolos, tercümân ve hizmetkârlarının statüleri, hak ve muafiyetleri de önemli bir yer tutmaktadır. Tababet, tabiplik ve bunların hizmetkârlarının icraatları da dikkate değer ehemmiyetedir. Venedik gemi ve kaptanları ile re’ayanın hak ve muafiyetleri, borç, alacak verecek davaları, devlet görevlilerinin haksızlıkları ve getirilen çözümler ile korsanlık, gasp, zarar ve ziyan olayları ile müteallik hükümlerin yer aldığı anlaşılmaktadır. Hükümler, Mora ve Mora’daki muhtelif kazaların kadılarına, Sancak Beyi’ne, naiblere, iskele eminlerine İstanbul’dan Venedik hududuna varıncaya kadar yol güzergahındaki yetkililere ve bölgedeki diğer idarecilere gönderilmiştir.

Hicri Yıl	Hüküm Sayısı
H.189	8
H.190	29
H.191	30
H.192	14
H.193	17
H.194	28
H.195	31
H.196	31
H.197	29
H.199	33
H.1200	17
H.1201	27
H.1202	17
H.1203	-
H.1204	4
H.205	2
H.206	15
H.207	27
H.208	35
H.209	31
H.1210	28
H.1211	5
H.1212	5
Toplam	494

Tablo 2: 11 Nolu Mora Ahkâm Defteri’ndeki Hükümlerin Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: BOA, A. (DVNS. AHK. MR. d)

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, 2003 yılına ait herhangi bir hüküm tespiti yapılamamıştır. H.1204, 1205, 1211 ve 1212 yıllarında çok az hükmün yer aldığı bu çalışma, 494 hüküm ve 391 gemi sefer izni emrini ihtiva etmektedir.

2. İNCELEME

2.1. 11 Numaralı Mora Ahkâm Defteri'nin Konularına Göre Tasnifi ve İncelenmesi

Ele alınan çalışmayı teşkil eden hükümlerin tetkik edilmesiyle, hükümlerin büyük bir ekseriyetle Mora Yarımadası ve Akdeniz limanlarında ahidnâmelere dayanılarak, Venedik Cumhuriyeti'nin gemicileri tarafından icra edilen ticari faaliyetler, tüccarların hak ve ayrıcalıkları ile güvenliklerinin sağlanması hususunda (190 hüküm) en çok üzerinde durulan konular olduğu anlaşılmıştır. Bu konuda ahidnâmelerin getirdiklerine dikkat çekilmiştir. Yine ahidnâmelerde, Venedik resmi devlet görevlilerinin (baylos, konsolos ve tercümanların vd.) ayrıcalıklı bir statüye sahip olduklarıyla ilgili (143) hüküm bilgisine ulaşılmıştır. Venedikli tabip, kaptan, sefayin ve din görevlilerinin hak ve muafiyetleri, devlet görevlilerinin haksızlıkları ve buna karşı alınan tedbirler, borç, alacak verecek meseleleri, şer'i mahkemelerde adalet mekanizmasının işletilmesi, korsanlık, gasp, eşkıyalık olayları ve çözümü gibi konular hakkında da bilgilere ulaşılmıştır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11. S. 3-134).

2.1.1. Ticaret ile ilgili hükümler

Doğu Akdeniz (Levante)' de büyük ticari faaliyetlerde bulunan Venedik Cumhuriyeti hem bu konumunu korumak hem de menfaatlerinin zayi olmamasına azami derecede önem vermiştir. Ekonomisini, çok önceleri Doğu Akdeniz (Levante)' de kurmuş olduğu ticaret filosu ve diplomatik misyon temsilcileriyle sistemli ve başarılı bir şekilde yürüten Venedik, bu sistemin bozulmaması için Osmanlı ile zaman içerisinde gerektiğinde savaşlar yapmış, bunda istediği sonuca ulaşamayınca da yoğun bir diplomasi faaliyetine girişmiştir. Bu sistemin içinde bayloslar ve konsoloslar, ticaretin hiç aksamadan devam etmesinde büyük rol oynamışlardır. Venedik Cumhuriyeti'ni temsilen çalışan bu görevliler, Akdeniz'de ticari faaliyetleri icra eden Venedikli kaptan, gemici ve tüccarların güvenliklerinin sağlanmasında, her türlü iş ve işlemlerinin hızlı bir şekilde çözülmesi yolunda önemli başarılar sağlamışlardır. Söz konusu temsilciler bunu,

Osmanlı'nın yönetiminde üst kademelerdeki yetkililerle kurdukları sıkı arkadaşlıkları ve Venedik'e verilen ahidnâmelerle elde etmeyi başardıkları imtiyazlar yoluyla halletme yoluna gitmişlerdir. Venedikli tüccarlar da kendileri için sağlanan kolaylıklardan istifade ederek ticari faaliyetlerde süreklilik göstermişlerdir. Bu tüccarlar, zaman zaman mübadele yürütmüş, mamul maddeler getirip, karşılığında hububat başta olmak üzere hammadde götürmüşlerdir. Doğu'dan getirilen baharat başta olmak üzere ürünler satın alınırdı. Venedik'in yaptığı ticaretle, ara ara açık çıkmıştır. Bunun sebebi, getirdiklerinden fazlasını alıp götürmelerinden kaynaklanmıştır. Kısmen mübadele ile sağlanan bu alışveriş Osmanlı limanlarında Venedik dükasının bollaşmasını sağlamıştır (Genç, 2014, s.206).

Bu çalışmada yer alan hükümlerin büyük çoğunluğu, (494/190) ticari faaliyetler ve gümrük resminin ahidnâme kurallarına göre alınması ile alakalı olduğu tüccarlardan, ahidnâmede belirtilen (%3) gümrük resmi dışında, cizye ve başka bahanelerle herhangi bir vergi talebinde bulunulmaması, Akdeniz'de gidip geldikleri limanlar arasında güvenliklerinin sağlanması hususlarına dair olduğu anlaşılmaktadır. Belgelere göre Venedik tüccarlarının ticaret maksadıyla yapacakları seyahatlerde hak ve muafiyetlerine dair, Venedik'e bağlı Zaklise Adası'ndan Espir ve Kaliker dostu? namındaki tüccarın, ticaret maksadıyla İstanbul'dan deniz yoluyla Akdeniz sahillerindeki limanlara, Anadolu ve Rumeli taraflarına gidip gelirken, seyahati esnasında yüzde üç gümrük vergisi dışında, ahidnâmeye aykırı başka bir vergi talebinde bulunulmaması hususunda, H.190 Senesi Zilhicce'nin başlarında verilen hükümde anlaşıldığı gibi, bunun gibi yüzlerce hüküm bu durumu ortaya koymaktadır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s.12, h. 5). Bu hükümlerden hareketle; 18.yüzyılın son çeyreğinde Doğu Akdeniz (Levante)' de Osmanlı hâkimiyetindeki limanlarda ticaretin aksamadan devam ettiği, Osmanlı Devleti'nin ticaretin zarar görmemesi için, bu limanlarda düzenli işleyen bir gümrük sistemi kurduğu, limanlara giriş ve çıkışların verilen izinler çerçevesinde yürütüldüğü görülmektedir. Özellikle, Venedikli tüccar, kaptan ve gemilerin bu limanlara gelip alışveriş yaptıkları, aynı zamanda emniyetlerinin sağlanması gibi önemli bilgilere ulaşılmıştır. Ayrıca, bu ticaret limanlarında işleyen gümrük resmi (%3) uygulamasında, ahidnâme şartlarına dikkat edilerek uygulanması gerektiği vs. gibi hususlara dikkat çekilmiştir. (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d.11. s. 3-134).

2.1.2. Venedik diplomatik misyonları ile ilgili hükümler

Venedik topluluğunun İstanbul'daki en üst düzeyli yönetici statüsünde olan bayloslar, aynı zamanda olağanüstü elçi olarak kabul edilmişlerdir. Baylosluk, süreç içerisinde yerine göre konsolosluk görevlerini de yerine getirmiş bir Venedik kurumu özelliğini taşımıştır. Kendi vatandaşlarının karşılaştıkları iş ve problemlerinin çözümünde konsolosluk görevini ifa ederken, diğer yandan bulunduğu ülke ile dostluğun geliştirilmesi açısından da elçilik vazifelerini yürütmüşlerdir (Şakiroğlu, 1992, s.44). Kendi topluluğu içerisinde ticari faaliyetleri koruma, kollama, yasama ve cezalandırma gibi yetkileri bulunurdu. Bu elçiler, Osmanlı-Venedik arasında çok başarılı bir diplomasi faaliyeti ortaya koymuşlardır. Özellikle, Andrea Giritti bu konuda çok aktif görev yapmış ve daha sonraları Venedik Doçu (Doju) olmuştur. Venedik adına Doğu Akdeniz (levante)'de ticaret işlerinin sistematik bir düzen içerisinde yürütülmesindeki en önemli aktörler, merkezde bayloslar olmuştur (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 28, h. 1). Garp Ocaklarında ve diğer eyaletlerde, konsolosluk adı ile görev yapmışlardır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 29, h. 4).

Konsoloslar Venedik soylularındandı ve çoğunlukla sıkı bir şekilde uyulan üç yıllık bir sözleşmeyle atanıyorlardı. Görev süreleri tamamlandığında, Venedik Cumhuriyeti kimi isterse, bu görev için atama özgürlüğüne sahipti. İsterse kendi başlarına veya aileleriyle birlikte, İstanbul'da üç yıl ikamet edebiliyorlardı. Venedik elçisinin İstanbul'a yakın limanlardan 93 senesi için ahidnâme gereğince bir defaya mahsus kendi geçimliği için satın aldığı onbin müdre şarabın, Galata'daki yerine nakli sırasında, kimse tarafından bir vergi talebinde bulunulmaması, haksızlık edilip engel olunmaması hususunda, H.193 Senesi Cemaziye'l-evvel'in ortalarında verilen hükümde görüldüğü üzere, Venedik diplomatik misyonları yıllık geçimlikleri (kifaf-ı nefis) için kendi paralarıyla yaptıkları alışverişlerinde vergilerden muaf tutulmuşlardır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 29, h. 6).

Çalışmada yer alan hükümlerin (494/108) tanesi, Venedik diplomatik temsilcileri ve yaptıkları faaliyetleri ile ilgili olduğu belirlenmiş ve bu belgelerden hareketle, 18. yüzyılın sonlarına doğru 1775-1797 tarihleri arasındaki Venedik devlet temsilcilerinin statüleri hakkında önemli bilgilere ulaşılmaktadır. Venedik Devleti'nin son yıllarında dahi, İstanbul'da bulunan Venedik Baylos'larıyla, Osmanlı limanlarındaki Venedik devlet temsilcileri ve konsoloslarının, kendi tüccarlarının en küçük meselelerinde dahi, Osmanlı yönetiminde ve sarayında çok hızlı ve etkili çözümlere ulaştıkları görülmektedir.

Belgelerde yer alan, İzmir’de ikamet eden Venedik konsolosu, Venedikli tüccar ve adamları ile gelip giden gemicilerin Francala denilen ekmek ve peksimet ihtiyaçlarının karşılanması için, onlara mahsus İzmir’in Kasap Hızır Mahallesi’nde yeni bir fırının inşa edilmesi hususunda İzmir Mollası Derviş zade Halil Cevdet Bey’e H.1193 Senesinin Cemaziye’l-ahir’in sonlarında i’lam olunan hükümden hareketle, Venedik konsolosunu ricası üzerine ihtiyaç duyulan yeni bir fırının inşa edildiği anlaşılmaktadır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 29, h. 4). Diğer yandan, Osmanlı idaresinin, Doğu Akdeniz’de (Levante) bulunan liman şehirlerine ve yöneticilerine ivedilikle ulaşarak çözümler ürettiği, başka bir belgede, Baylos’un arz-ı hali üzerine, Nikola Marcillu adındaki Venedikli tacirin, İstanbul’da ticaretle alakalı yaptığı faaliyetlerinde ve seyahatlerinde, geçici olarak durup dinlendiği yerlerde, memleketinden yasaklı olmayan, getirdikleri ve alıp götürdükleri mallar için, ahidnâmede belirtilen gümrük resmi dışında, cizye talebi veya başka bahanelerle rahatsızlık verilmemesi, yol emniyetinin sağlanarak geçişine engel olunmadan, ahidnâme kurallarına göre hareket edilmesi hususunda, H.1201 Senesinin başlarında verilen hükümden anlaşıldığı üzere, bu konuda ahidnâmelerde kayıtlı olan şartlara göre hareket edilmesi ve bunun dışına çıkmaktan kaçınılması gerektiği hususunda, sürekli ikaz ve tembihlerde bulunduğu bilgisine de ulaşılmaktadır. Bu konudaki bazı örnek hükümler şöyledir (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 81, h. 2.).

2.1.3.Korsanlık, eşkıyalık, gasp olaylarına dair hükümler

Mora Ahkâm defterlerinde korsanlıkla alakalı birçok hüküm mevcuttur ancak biz bu çalışmada, H.(81189 – 1212) / M.(1775 – 1797) tarihleri arasındaki dönemi ihtiva eden hükümleri incelemeye aldık. Doğu Akdeniz’de çok öncesine dayanan yerleşmiş bir kurulu düzen vardı. Fakat Akdeniz’deki bu sistem xvı. yüzyıldan itibaren değişmeye başlayınca, bundan en çok etkilenen devletler, şüphesiz Osmanlı Devleti ile Venedik olmuştur. Portekizlilerin Hindistan’a varmaları, Akdeniz’de öteden beri var olan düzenin ve ticaret dengesinin değişmesine neden olmuştur. Batıda olmayan ve doğu kültürüne ait bitkiler artık, Akdeniz üzerinden değil Avrupa’ya başka bir yoldan gelmeye başlamıştır. Bu gelişmelerin sonucunda da Akdeniz’de korsanlık faaliyetleri artmış; hatta bu faaliyetler kontrol edilemez boyutlara ulaşmıştır. Ele aldığımız çalışma kapsamında, korsanlık faaliyetleri ile ilgili hükümler önemli miktarda bulunmaktadır. Xvıı.yüzyılın

son çeyreğinde, Osmanlı sınırlarında bilhassa yabancı tüccarlara yönelik eşkıyâlık faaliyetleri artmıştır (Kütükoğlu, 1974, s. 9).

Korsanlık faaliyetleri, Osmanlı-Venedik ticaretinde önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Osmanlı arşiv belgelerinde, korsanlık faaliyetlerinde en çok göze çarpanlar “Ülgünlü eşkıya” olarak tabir edilenlerdir. 16. yüzyıldan itibaren deniz korsanları ile ilgili maddeler Osmanlı-Venedik antlaşmalarının içeriğinde yer bulmuştur. Anlaşmada ek olarak, Osmanlı gemilerinin korsanlara hiçbir şekilde yardım etmeyecekleri ve onları cezalandıracağına dair ahidnâmede vadedilmiştir (Şakiroğlu, 1982, s.395-397). Arnavut kökenli bu eşkıya taifesi, 17.Yüzyıldan itibaren Venedik gemilerine yönelik korsanlık faaliyeti düzenlemişlerdir. Belgelerde yer alan ve H. 1193 Senesi Cemaziye’l-ahir’in sonlarında Selanik Sancakbeyine ve Balatmine kadısına i’lam olunan hükümde, Venedik’e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olan Akıştaş veled-i Koyhan ve Angeligi veled-i Kostantin Kaldıraki adlı iki Venedikli, ticaret maksadıyla Selanik’e giderken Balatmine kazasında Moravin diye anılan bir eşkıya, birkaç kişi ile kayıkla üzerlerine saldırarak gemideki üç bin kuruş para ve mallarını alması üzerine, adı geçen eşkıyanın alınıp mahkemeye çıkarılması ve olayın araştırılıp doğruluğunun ortaya çıkmasından sonra gasp edilen mal ve paraların tamamının eşkıyadan alınarak cezalandırılması ve söz konusu Venediklilere teslimi hususunda hassasiyet gösterilmiştir. (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 29. h. 5). Korsanlık faaliyetlerinin ortadan kaldırılması için şiddetli uyarı ve ikazlarda bulunan Osmanlı Devleti, onların ellerindeki gemilerin alınması ve yakılması bir kayık dahi inşa etmemeleri yerel yöneticilerden istenmiştir (Oral, 2019, s.153-154). Korsanlık faaliyetleri ile gümrük eminleri ve resmi görevlilerin kanuna mugayir Venedikli tüccarlardan para talep etmeleri Osmanlı-Venedik ticaretinin önündeki diğer büyük problemlerden bir tanesidir (Gürkan, 2012, s.174-175).

Osmanlı arşiv vesikalarına göre, hükümlerde en fazla gündem oluşturan korsanlar Ülgünlülerdir. Ülgünlülerin dışında Uskok, Maltalı, Venedikli ve yer yer de Garp Ocakları kökenli korsanların faaliyetleri olmuştur. Osmanlı Devleti zaman zaman da korsanlık faaliyetlerini Venedik’i yıpratmak için kullanmıştır. 1795 yılında Venedik Elçisinin Osmanlı merkezine yazdığı takirde Mora’da Venedik tüccarlarına yapılan haksızlıkların engellenmesi bu hususun ahidnâmenin 25. maddesine aykırı olduğu ve Osmanlı tüccarının Venedik gemilerine yükledikleri ürünlerin “Kotimo” olarak isimlendirilen konsoliyat resminin ödenmesi gerektiğini ifade etmiştir (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 8. h. 1).

Eşkîya tarafından zulme maruz kalmış, malları çalınan ya da gasba uğramış olan re'âyâ, bu mağduriyetine Mora'da çözüm bulamayınca zaman zaman İstanbul'a başvurmuştur. Divâna gönderilen hükümlerde eşkıyanın veya hırsızların yakalanması ve mağdur olan kişilerin zararlarının yakalanan kişilerden tahsil edilmesi istenmiştir. Hükümler genel olarak, şer'i hukuk önünde, haksızlığa uğramış olan re'âyânın, hakkının teslim edilmesi şeklinde çözüm yoluna gidilmiştir.

2.1.4. Borç, alacak-verecek davaları hakkındaki hükümler

İktisadi hayatın bir sonucu olarak, iş ve işlemlerin gelişmesiyle beraber, insanlar daha fazla akit/sözleşme/temessük yapma gerçeğiyle karşı karşıya kalmışlardır. İnsanlar, gündelik hayatta birçok alışveriş işlemlerinde borç ilişkisine girerek karşılıklı sözleşmeler düzenleyebilmektedirler. Toplum içerisinde, borç ilişkisine kolaylıkla girilebilmesinin sebebi, ekonomik anlamda, hayatın sürekli gelişmesi ve buna bağlı olarak para ihtiyacının artmasıdır (Canbaz, İstanbul, 2020).

11 Nolu Mora Ahkâm Defteri'nin incelemesinde, önemli bir yer tutan hükümler (50 dava), kişiler arasında (müslim, gayrimüslim) vuku' bulmuş olan borçlar, alacak-verecek davaları ile ilgili olduğu görülmektedir. Belgelerde yer alan Venedik ahalisinden olan Yaniler Niklisi ve ortakları Vasili Kopa ve Todori Kopa adlı tacirlerin, Eğriboz Kazası Kulhızır köyünden olan zımmîlerden alacakları peynir alımı ve değişik zamanlarda verdikleri borçların toplamı olan 13.813 kuruşun bir kısmının ödenip geri kalanının zamanında ödenmemesi üzerine, söz konusu tacirlerin, kalan haklarının tam olarak geri alınması ve kendilerine teslim edilmesi hususunda, H.190 Senesi Zilhicce'sinin başlarında verilen hükümden anlaşıldığı üzere, Osmanlı Devleti'nin bu konuya önem verdiği anlaşılmaktadır. (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s.12. h. 3). Bu konuyla ilgili, davalar, çeşitlilik göstermektedir. Genel olarak, borçlunun keyfi olarak borcunu ödememesi, önceden faizi belirlenmeden verilen borcun geri ödenmesinde yaşanan problemler, keyfilikten dolayı kefilin yaşamış olduğu sorunlar, miras yolu ile varise kalan borcun tahsil edilememesi, yetkililer tarafından re'âyâyâ verilen borcun ödenmesindeki aksaklıklar, hiçbir borcu olmayan kişi (lere) ye borç çıkarılması, parası önceden ödenmiş malın teslim edilmemesi gibi başlıklar altında toplanabilir. H.208 Senesi Zilkade'nin ortalarında çıkan başka bir hükümde, Andriya Boylako adındaki Venedikli tacirin, bir önceki voyvoda ve kardeşi ile müslüman ve zımmilere verdiği borçlarının tazmini için, kanun karşısına çıkartılarak belirtilen meblağın alınıp, söz

konusu tacire hakkının teslim edilmesi gerektiğine dair bilgi yer almaktadır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s.114. h. 2). Bu konuda hükümler, genel olarak, haksızlığa uğramış olan kişilerin, şer'le haklarının teslim edilmesi yönünde çıkmış olduğu bilgisine ulaşılmaktadır.

2.1.5. Devlet görevlilerinin kanunsuz hareketleri ile ilgili hükümler

Osmanlı Devleti, adalet ilkesi ve hoşgörü anlayışıyla hâkimiyet kurduğu coğrafyalarda, hem kendine göre bir düzen oluşturmuş hem de o bölgelerde yaşayan halkın güvenini kazanmıştır. Şüphesiz, devletin bu anlayışını benimsemiş ve uygulamada bu konuda kanunlarda ve ahidnâmelerde belirtilmiş usullere göre hareket eden devlet görevlilerinin çalışmaları takdire şayandır. Sıkıntılarla karşılaşan halkın ilk başvurdukları, devlet yetkilileri olmuştur. Bu çalışmada, konuyla alakalı (38) hükümlerin, genel olarak gümrük resmi ve gümrüklerde görevli yetkililerin, emir ve ahidnâmelerde belirtilen kanun ve nizama riayet edilmesi ve bunun dışına çıkılmaması şeklinde olduğu anlaşılmaktadır.

Gümrüklerdeki yetkililerin, limanlara gelen gemi, kaptan ve tacirlerden çeşitli bahanelerle, yürürlükte olan kanun ve ahidnâmelere muğayir, ayrıca başka vergi talebinde bulunmaları, zaman zaman şikâyet konusu olmuştur. Gümrük resmi ile zabitler, voyvoda, gümrükçü, cizyedar, mültezim, muhassıl, a'yan, kocabaş, iskele eminleri vb. görevliler hakkında olan hükümlere bakıldığında, Venedik Cumhuriyeti ahalisi olup, Halep'te ticaret maksadıyla ikamet eden ve pamuk ticaretiyle uğraşan Venedikli tacirlerden, Şah Benderzade Mustafa Ağa namındaki mültezimin, ahidnâmede yer alan gümrük vergisi dışında, haksız yere yeni vergiler talep ettiği, söz konusu mültezimin ahidnameye aykırı yaptığı bu haksızlığın sona erdirilmesi ve müste'min tacirlerden alınan yüzde üç gümrük vergisi dışında, başka bir vergi talebinde bulunulmaması hususunda, H.189 Senesinin Zilhicce'nin ortalarında çıkan hükümden hareketle, Osmanlı'nın Akdeniz'de ticaretin gelişmesi, tüccar taifesine zorluk çıkarılmaması ve belli olan gümrük vergisi dışında başka bir vergi talebinde bulunulmaması konusunda oradaki ilgili yetkili kişinin ikaz edildiği anlaşılmaktadır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 4. h. 5).

2.1.6. Venedikli tabip ve din görevlileri ile ilgili hükümler

İncelenmesi yapılan bu çalışmada, Venedik ahalisinden olan tabiplerle alakalı (45), din görevlilerine dair 14 hüküm yer almıştır. Venedik ahalisinden olup tedavi için Eğriboz'dan Venedik'e bir hizmetkârıyla beraber seyahat edecek olan tabib Can Antonyo Roza nâm şahsa yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında cizye talebiyle sıkıştırılmadan emniyetli bir şekilde gidiş gelişinin sağlanması hususunda, H.191 Senesinin Zilhicce'nin 16'sında çıkan hükümden anlaşıldığı üzere, Venedikli tabiplerin, Osmanlı coğrafyasında hem ikamet ettikleri hem de seyahat edip gittikleri yerlerde, başta yol güvenliğinin sağlanması, geçici konakladıkları yerlerde herhangi bir vergi talebiyle rahatsız edilmemeleri, icra ettikleri tababet meslekleriyle ilgili haksızlıklara karşı haklarının muhafaza edilmesi ve gidip geldikleri yerlere geçişlerine engel olunmaması gibi konularda güvence altına alındıkları bilgisine ulaşılmaktadır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 36. h.4). Aynı şekilde, Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi rahiplerin, hizmetkârlarıyla yaptıkları seyahatlerde, ahidnâme şartları gereği, her türlü vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp, gidiş gelişlerine engel olunmaması ve bilinen kurala göre hareket edilmesi hususunda, H.210 Senesi Ramazan'ın sonlarında verilen hükümle, Osmanlı'nın adalet ve geniş din görüşü anlayışı kapsamında, Venedik ahalisi din görevlilerinin de, dini ibadet özgürlüğüne sahip oldukları, mabet, kilise tamirat işlerinde Osmanlı Devleti tarafından kolaylıklar sağlandığı, ayin törenlerinde toplanmalarına karışılmadığı ve seyahatlerinde kısıtlamalarla karşılaşmadıkları anlaşılmıştır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 128. h. 5).

2.2. Osmanlı İmparatorluğu ve Millet Sistemi

Çalışmada yer alan konu ve hükümlere bakıldığında, Osmanlı Devleti'nin, tebası içerisinde yapılan icraatlarda müslim gayrimüslim ayrımı yapılmadan hareket ettiği anlaşılmaktadır. Bundan hareketle "Millet Sistemi" kavramının incelenmesinin gerekli olduğu aşîkârdır. İslam dininin hâkim olduğu coğrafyalarda zımî hukukun kapsamı içerisinde meydana gelen Osmanlı Millet Sistemi, birbirinden farklı etnik ve dini cemaatlere dayalı olarak gelişmiş bir yapılanmadır. Bu sistemin temelinde, dini ve mezhepsel olarak farklılaşan toplumsal grupların, din, mezhep, eğitim, dil ve hukuk alanlarında özgür olma vardır. Bunun ön şartı, devletin egemenliğini tanımak, vergi

vermek ve huzursuzluk çıkartmamaktır. Osmanlı'nın gaza politikasının bir sonucu olarak, birbirinden farklı etnik, mezhep ve dini unsurların bir arada yaşamasını sağlayacak bir sistemin ve yapılanmanın zarureti ortaya çıkmıştır. Millet Sistemi, Osmanlı İmparatorluğu'nun hâkimiyeti altında yaşayan ve Osmanlı toplumunu oluşturan milletin, ırk kavramına göre değil benimsedikleri inanç (mezhep, din) esaslarına dayalı olarak cemaatler şeklinde idare edilmesidir (Koç, 2020, s. 423). Millet kavramı, Kanuni döneminde müslümanlar için, Yavuz döneminde gayrı müslimler için kullanılmıştır. (Eser, 2010, s. 205 -206). İnanç esas alınarak oluşan bu yapılanmada hem cemaatlerin statüleri hem de cemaati oluşturan bireylerin hukuku meydana gelmiştir. Cemaatler kendi iç hukuklarını işleterek, bireylerin haklarını korumasına dikkat etmişlerdir. Osmanlı Millet Sistemi'nde, cemaatlerin yönetici /liderleri, kendi içlerinden seçilir ve bu yöneticiler devletle muhatap kabul edilmiştir. Mezhep, din usûl ve kaidelere göre olan iş ve işlemler, bireyleri hukuki olarak bağlardı. Evlenme, boşanma, miras gibi aile hukuku tamamen cemaatin kabul ettiği inanç esaslarına göre yürütülmüştür. Millet Sistemi'nde, cemaatlerin başında olan yöneticiler, devlete bağlılıklarını devam ettikleri sürece konumlarına ve görevlerine dokunulmamıştır (Eser, 2010, a.g.e.). Osmanlı'yı diğer devletlerden ayıran belirgin özelliği, güttüğü adalet ve hoşgörü politikasıdır. Bu politika sayesinde Osmanlı'nın hâkimiyeti altında yaşayan unsurlar din ve vicdan hürriyetlerini yaşama imkanına sahip oldukları gibi aynı zamanda kendilerinden kaynaklı baskılardan da kurtulmuşlardır (Eryılmaz, 1999, s.236 -241).

Osmanlı Millet Sistemi, farklılıkların korunarak bir arada yaşatılması esası vardır. Bu sistemde, farklılıkları zor kullanarak değiştirme, kendine benzetme gibi ulusal bütünleşme politikalarından hep uzak durulmuştur. Buna karşı, zımni hukukun bir göstergesi olarak, otoriteyi tanıma, vergisini ödeyip bağlılık ve gereklerini uygulama politikası vardır (Eryılmaz, 1999, a.g.e.) Osmanlı Devleti, parçalamayı, farklılıkları ortadan kaldırmayı amaç edinen sömürgecilerin aksine hoşgörü ilkesi çerçevesinde bir arada yaşamayı hedeflemiştir (Kurat, 1999, s. 217). Ancak 17. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa'da meydana gelen siyasi ve toplumsal alandaki değişimler, Osmanlı Millet Sistemi'ni zaman içerisinde olumsuz etkilemiştir. Osmanlı Milleti kavramı, “ulus devlet”, “Fransız ihtilali” vb. olayların neticesinde önemini yitirmiş ve Osmanlı topraklarının parçalanmasına sebep olmuştur. Tanzimat ve ıslahat hareketleri sonucunda, Osmanlı içinde uzun zaman bir arada huzur ve barış ortamında yaşayan farklılıklar, ırksal ve siyasi alanlarda belirgin olarak ortaya çıktığı görülmüştür.

3. OSMANLI-VENEDİK DİPLOMATİK İLİŞKİLERİ

3.1. Osmanlı-Venedik İlişkileri

Ele alınan çalışmanın kaynağını teşkil eden ve 18. yüzyılın son çeyreğini ihtiva eden belgelerin incelenmesinde, Mora Yarımadası ve Levante bölgesinde Osmanlı ile Venedik arasında yoğun bir diplomatik ve ticari münasebetlerin yaşandığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, konunun anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşüncesiyle, Osmanlı-Venedik ilişkilerinin incelenmesi gereği düşünülmüştür. 14.yüzyılın ilk yarısından itibaren fetih politikası gereği, coğrafyası sürekli genişleyen Osmanlı Devleti'nin Venedik ile münasebetleri siyasi, sosyal ve ekonomik anlamda yoğunlaşmış ve bu durum karşılıklı etkileşimleri de beraberinde getirmiştir. Venedik, coğrafi konumunun avantajlarından da istifade ederek, Doğu Akdeniz (Levante) bölgesinde çok önemli bir ticaret merkezi haline gelmiş, 14. ve 16. yüzyıl arasında çok güçlü bir ekonomi ve zenginliğe ulaşmıştır.

Venedik, kurmuş olduğu sistemli ticaret ağı sayesinde, güçlü bir ekonomiye sahip olmuş fakat, Osmanlı'nın Akdeniz'de yayılıp hâkimiyet kurmaya başlamasıyla Osmanlı ile yaptıkları uzun süreli savaşların ardından askerî açıdan güç kaybına uğramıştır. Ancak, her durumda, ticari menfaatlerini önceleyen ve devam etmesi yönünde çok büyük bir mücadele ortaya koyan Venedik, belki de bu alanda verdiği ve başardığı bu politika sayesinde, siyasi varlığını 18. yüzyıla kadar sürdürmeyi başarmıştır (İnalcık, 2007; Pedani, 2010).

3.1.1. Siyasi ilişkiler

Osmanlı Venedik arasında münasebetler, ticaret merkezli siyasi bir konjonktür çerçevesinde geliştiğini söylemek mümkündür. Bu durum, aynı coğrafyalar üzerinde iki tarafın da ticaret odaklı karşılıklı bir yaklaşım sergilemek zorunda kalmalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve Osmanlı arşiv belgelerinde açıkça ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti, egemenlik nüfuz alanını Akdeniz'e doğru yaymaya başladığı ilk anlardan itibaren, Venedik'e karşı Ceneviz'i dengileyici bir faktör olarak kullanmıştır (Doğan, 2017, a.g.e.).

İstanbul'un fethinden 1490'lara kadar Akdeniz'de Osmanlı'nın askeri güç olarak Venedik karşısında hala istenilen seviye ve etkide olmadığı kabul edilen bir görüştür. Mehmet Çelebi döneminde 1415-1419 yıllarında Akdeniz'de Venedik ile yapılan deniz savaşlarında, Osmanlı ağır bir yenilgi almış ve donanma gücünün yetersizliği açıkça görülmüştür. 1469'dan 1540' a kadar ara ara üç kez 1570-1573 arası Kıbrıs'ın fethi, 1645 -1669 arası Girit'in fethi, başarısızlıkla sonuçlanan II. Viyana Kuşatması (1683)'dan Karlofça Antlaşması (1699)'a kadar sürecek olan Kutsal İttifak Savaşları 'nda da başarısız olan Osmanlı-Venedik mücadeleleri, uzun soluklu bir süreç olarak devam etmiştir. En son 1714 -1718 yılları arasında karşı karşıya gelen iki devlet, Pasarofça (1718) Antlaşması'ndan sonra barış dönemine girmişlerdir.

Osmanlı Devleti, Doğu Akdeniz (Levante)' de yaptığı fetihlerle (Kıbrıs, Girit) Venedik'in Doğu Akdeniz'deki üstünlüğüne son vermiştir. Venedik ile siyasi ilişkiler, iki tarafın da konjonktürel bakış açılarından hareketle, Kıbrıs'ın fethinden 1645 tarihinde başlayan deniz savaşlarına kadar aksine daha da artmıştır (Erdoğan, 2003, a.g.e.). Mümkün oldukça silahlı mücadeleden uzak, diplomatik ve konjonktürel ittifaklar üzerinde bir dış politikayı ilke edinen Venedik için önemli olan, siyasi bütünlüğünü ve can damarı olarak gördükleri Doğu Akdeniz (Levante) ticaretini sürdürmektir (Otman, 2019, s. 144-145). Bu amaçla Venedik, Osmanlı ile ticaret ortaklığının devam edebilmesinin, ancak güçlü bir diplomasi ilişkisine bağlı olduğunu bilerek hareket etmiştir. Bundan hareketle, batıda Habsburgların tehlikesine karşı dahi, Venedik Osmanlı ile karşı karşıya gelmek istememiş çünkü, Venedik için asıl olan Doğu Akdeniz limanlarındaki ticari imtiyazlarından mahrum kalmamaktır.

Osmanlı Devleti Adriyatik'ten bir baskılama ile karşılaşmamak için Avusturya'nın Venedik üzerinde nüfuz kurmasını istememiştir. Buna karşı Venedik açısından da Osmanlı Devleti adeta dışarıyla bağlantısını sağlayan bir açık kapı görevini görmüştür. Osmanlı'nın 17 yüzyıldan itibaren batıda güttüğü siyasetinde arzuladığı hedeflerine bir türlü ulaşamaması karşısında, Venedik politikasında değişiklik görülmeye başlanmış ve Habsburgların baskın olmasıyla o tarafta yerini alacaktır (Otman, 2019, a.g.e.). Nitekim, bu durum Karlofça (1699) ve Pasarofça (1718) Antlaşmalarının müzakerelerinde Avusturya'nın Venedik üzerindeki etkinliğinde görülmüştür (Doğan, 2017, a.g.e.). Bu olaylardan sonra Habsburgların Venedik üzerindeki nüfuzu, Venedik'in tarih sahnesinden silindiği 1797 yılına kadar sürmüştür. Dolayısıyla, Osmanlı Devleti'nin Venedik siyaseti, 18. yüzyıla kadar ticaret odaklı bir yöntem yoluyla Venedik ile düşmanlığa ve çarpışmaya

dayalı politikadan uzak şekilde sürmüştür. 18. yüzyılda ise, ikili politikalarda karşı taraf adına daha çok Avusturya'nın (Habsburglar) öne çıktığı görülmektedir.

Venedik'in Osmanlı ile, adeta milli dış politika olarak görüp yürüttüğü ticari alandaki imtiyazların devamını sağlayan en önemli faktörün baylosluk kurumu olduğu aşikardır. Savaş dönemlerinde dahi, tam olarak akamete uğramadan devam eden ticari faaliyetler, tüccarların güven içerisinde icraatlarını yapacak hukuki dayanak, alan açma, Osmanlı limanlarından yararlanma, hak ve muafiyetlerinin korunması gibi hususlarda, baylosların çok etkili olduğu anlaşılmaktadır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 23. h. 2). 18. yüzyılın son çeyreğinde İstanbul Galata'da ikamet ettiği (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 29. h. 6). Anlaşılan Venedik baylosu (bailo), İstanbul'daki Venedik topluluğunun (Venedik Cumhuriyeti'nin sınırları içerisinde) en üst düzey yetkili olarak kabul edilmiş ve Venedik ahalisinin (konsolos ve vekili, tercüman ve hizmetkarları, müste'min tacirler, tabipler, reaya vd.) istekleri ve karşılaştıkları sorunların çözümünde merkeze arz-ı hal göndermek suretiyle halleden en önemli aktör olarak görev yapmıştır. Bunu, daha çok Osmanlı üst yöneticileri ile kurdukları arkadaşlıklar yoluyla halletmeye çalışmışlardır (Gürkan, 2012, a.g.e.). Baylosların, yurt dışı görevlerini icra ederlerken tuttukları raporları senatoya ibraz etme mecburiyetleri vardı. Avrupalılar, Osmanlı'nın başkentinde görev yapan Venedik bayloslarının bu raporlarını fazlasıyla önemsemişlerdir (Pedani-Fabris, 1996). Baylos, Venedik topluluğu içinde meydana gelen problemlerde, doğrudan padişaha arz-ı hal göndererek, Osmanlı ile Venedikliler arasında çıkan sorunların çözümü için ise, kadiya müracaat ederdi. Baylosun iş ve işlemlerinin yürütülmesinde ona yardımcı olan 12' ler meclisi bulunurdu.

Çalışmanın konusu olan hükümlerden anlaşıldığı üzere, Venedikli tüccardan, yaptıkları ticari faaliyetlerde ahidname gereği olarak, gümrük resmi dışında, başka bir vergi talebinde bulunulmaması, emniyetlerinin sağlanıp ve geçişlerine engel olunmaması (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 119. h. 3). Baylos ve adamlarının kendi nefsleri için yıllık satın aldıkları mallar için yılda bir sefere mahsus olmak üzere, herhangi bir verginin talep edilmeyip Galata'daki baylosluk konutuna nakline engel olunmaması (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 106. h. 2). Tabiplerin, tababet üzere yaptıkları seyahat ve icraatlarında, gidiş gelişlerine engel olunmadan, durup dinlendikleri yerlerde kendilerine zarar verilmeyip, vergi talebiyle rahatsızlık verilmemesi (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 37. h. 3). Venedikli kaptan ve gemilerine korsanlar tarafından saldırı, gasp, hırsızlık gibi hareketlerin vuku' bulmaması için, gerekli tedbirlerin alınması ve bu suçları işleyenlerin cezalandırılması (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 77. h. 2). Gibi

birçok meselede merkeze gönderdikleri arz-ı hal ile çözüme kavuşmasını sağlayan bayloslar olmuştur (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 8. h. 4, s. 23. h. 1, s. 30. h. 2, s.124. h. 1. vd.).

Venedik topluluğunun merkezde, bir nevi yöneticisi durumunda olan bayloslar, aynı zamanda olağanüstü elçi, hatta yerine göre konsolosluk görevlerini de beraber kullandıkları olmuştur. Kendi vatandaşlarının karşılaştıkları iş ve problemlerinin çözümünde konsolosluk görevini ifa ederken, diğer yandan bulunduğu ülke ile dostluğun geliştirilmesi açısından da elçilik vazifelerini yürütmüşlerdir (Şakiroğlu, 1992, a.g.e.). Kendi topluluğu içerisinde ticari faaliyetleri koruma, kollama, yasama ve cezalandırma gibi yetkileri bulunurdu. Bu elçiler, Osmanlı ile Venedik arasında imzalanan antlaşmaların başarıya ulaşmasında, özellikle Andrea Giritti gibi kişiler başrol oynamışlardır. Venedik adına Doğu Akdeniz (Levante)'de ticaret işlerinin sistematik bir düzen içerisinde yürütülmesindeki en önemli aktörler, merkezde bayloslar, (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 58. h. 2). Garp Ocaklarında ve diğer eyaletlerde ise, konsolosluk adı ile görev yapan devlet temsilcileriydi (BOA, A. DVNS. AHK. MR.d. 11, s. 57. h. 3). Konsoloslar Venedik soylularındandı ve çoğunlukla sıkı bir şekilde uyulan üç yıllık bir sözleşmeyle atanmışlardır.

3.1.2. Ticari ilişkiler

Venedik Cumhuriyeti, batılı devletlerden daha önce, imzalanan ahidnâmelerle Osmanlı'dan imtiyazlar elde etmeyi başarmış bir denizci bir devlettir. Bunun sebebi, Osmanlı Devleti'nin Venedik'in özellikle ticari alanları üzerinde, diğerlerinden önce nüfuzunu artırmış olmasıdır. Osmanlı Devleti'nin, Doğu Akdeniz'de Venedik Cumhuriyeti'nin ekonomik alanlarında boy göstermeye başlaması üzerine Venedik, kontrolünde tuttuğu Doğu Akdeniz coğrafyasındaki ayrıcalıklı avantajlarını kaybetmemek adına, zaman zaman askerî yöntemlere başvurduysa da, Osmanlı karşısında gittikçe gücünü kaybetmesinden dolayı, daha önce kontrolü altında olan Akdeniz ticaret havzasındaki konumunu ve avantajlarını muhafaza etmek için, Osmanlılar ile antlaşmalar imzalamış ve bu yolla, imtiyazlar elde ederek ticaretini geliştirmeyi başarmıştır.

1715 -1718 yılları arasındaki Osmanlı Venedik savaşları sonunda imzalanan Pasarofça Antlaşması'na kadar, ilk ticari antlaşması 1391 I. Bayezid döneminden başlayarak 20' den fazla ahidnâme verilmiştir (Pedani 2013, a.g.e.).

Osmanlı ile Venedik ilişkilerinin inişli çıkışlı olmasında, önemli bir etken olarak, ekonomik yani ticari alan ve faaliyetleridir denilse yeridir. Osmanlı Devleti, gerekli gördüğünde Venedik emtiasına ve savaş dönemlerinde stratejik olarak gördüğü bazı ürünlerin ihracına kısıtlamalar getirmiştir. Yasaklanan “memnu’ meta” ların bol olduğu yıllarda bazen izin verildiği de olmuştur (Arıkan, 1991, a.g.e.).

Çalışmaya kaynaklık teşkil eden Mora Yarımadası, bulunduğu coğrafi konumu itibariyle Osmanlı ile Venedik arasında Akdeniz havzası üzerindeki siyasi ve ekonomik güç mücadelesinde önemli bir etken olmuştur.

Osmanlı Devleti'nin Doğu Akdeniz (levante)' de yaptığı fetihlerden (Kıbrıs, Girit) sonra, Akdeniz havzasındaki güç mücadelesinde, Venedik için Mora Yarımadası daha da önem kazanmıştır. Nitekim, II. Viyana (1683) Kuşatması'nda başarısız olan Osmanlı Devleti, imzaladığı Karlofça (1699) Antlaşması ile Mora'yı Venedik'e teslim etmek mecburiyetinde kalmıştır. 1715-1718 yılları arasındaki savaşlardan sonra Mora Yarımadası'nın, bir kez daha Osmanlı hâkimiyetine girmesine rağmen, Venedik Cumhuriyeti Levante bölgesinde, özellikle ticari anlamda gelişmeye devam etmiştir. Şüphesiz, Venedik'in ticaret alanındaki bu başarısı, kurmuş olduğu deniz ticaret filosu ve sistemli bir diplomatik ağını kurmuş olmasına bağlıdır.

Osmanlı arşiv belgeleri tetkik edildiğinde, Osmanlı ile Venedik arasındaki ticari rekabetin aynı zamanda ikilinin siyasi ilişkilerini de şekillendirdiği muhakkaktır. Osmanlı- Venedik ticareti kara ve deniz olmak üzere iki rota üzerinde gerçekleşiyordu (Turan, 1968, s. 225). Adriyatik kıyısında Arnavutluk sınırlarında yer alan Dıraç limanı deniz yolu ticaretinin en önemli üs görevini görmüştür. Açık bir güzergâh olan deniz yolu ticaretinin aksine, kara yolu ticaretinin güzergahı o kadar net değildi. Osmanlı limanlarını, daha çok ticari kazanç sağlayan bir unsur olarak gören Venedikli kaptan ve tüccarların marifetiyle, aralarındaki ticari ilişkiler savaş dönemlerinde bile tam olarak durmamıştır. Şüphesiz ki, Venedik balyosunun Osmanlı merkezindeki başarılı diplomasisi sayesinde bu sonuç ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, Osmanlı yönetimi de liman ve gümrüklerde, Venedik tüccarlarına haksızlık edilmemesi, mu'tad olan gümrük vergisi dışında, başka vergi talebiyle rencide edilmemeleri hususunda liman eminlerine ve gümrükçülere sürekli tembihlerde bulunmuştur (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 37. h. 4). Doğu Akdeniz'de bulunan İskenderiye limanı Venedikli tüccarların en çok kullandıkları limandı. Çünkü Venedikliler bu limanda güçlü bir etkinliğe sahiptiler. Mora Yarımadası'ndaki limanlar da stratejik özelliklerinden dolayı, Venedik için büyük önem arz etmiştir. Venedik, Akdeniz havzasında bulunan tüm liman şehirlerinde kurdukları

konsolosluk sistemi sayesinde, tüccarların karşılaştıkları sorunların yerinde ve çok hızlı olarak     m bulmaları sağlanarak Osmanlı limanlarında etkin hale gelmişlerdir.

Osmanlı-Venedik arasında, sistemli bir şekilde devam eden ticari ilişkiler için problem olan bir unsur, korsanlık faaliyetleri olmuştur. Çalışmanın hükümlerinden hareketle, bu korsanlık faaliyetlerinin odağında “ lg nl  eşkiyalar” meselesinin yer aldığı anlaşılmaktadır. (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 61. h. 1). Adriyatik kıyısında Arnavut kökenli olan bu korsanlar, zaman zaman Osmanlı için sıkıntı oluşturmuşlardır (BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11, s. 85. h. 5). Bu korsanların verdikleri zararlar büyüdükçe 16. yüzyıldan itibaren bu soruna     m bulmak adına, yapılan antlaşmalarda bu konuyla ilgili maddeler yer almıştır. Bu antlaşmalarda, Venedik gemileri söz konusu korsanlarla karşılaşmaları halinde, onlara bulaşmadan cezalandırılmaları için İstanbul'a gönderilmeleri istenmiştir. Ayrıca, Osmanlı gemilerinin kat'i surette korsanlara yardım etmeyecekleri de verilen ahidn melerde belirtilmiştir.

3.1.3. Osmanlı Devleti'nde  hidn me politikası

Osmanlı Devleti'nde belli amaçlarla ticari anlamda verilen imtiyazlar ve savaşlardan sonra yapılan sulh antlaşmalarını ihtiva eden belgelerdir. Ahidn me, “muahede” veya “antlaşma k ğıdı” anlamında, tarafların karşılıklı üzerinde uzlaştıkları şartları veya belli bir alanla ilgili olarak verilen imtiyazları ifade etmektedir. İşlam fıkhnının prensiplerine göre, şeyhülislam'ın onayından (fetva) geçerek verilen bu belgeler, harbilere serbestiyet (eman) tanındığı görülmektedir (Kütükoğlu, 1988, s. 536).

Bu çalışmada 18. yüzyılın son çeyreğinde Doğu Akdeniz ticaretinde (levante), Osmanlı-Venedik arasındaki seyri sefayın ve ticari faaliyetlerin nasıl yürütüleceği, diplomatik misyon temsilcileri ile başka kişilerin hak ve sorumlulukları hakkında bilgilere ulaşılmaktadır. Osmanlı Devleti, Venedik ile I. Bayezid (1390) döneminden başlayarak Pasarofça Antlaşması'na (1718) kadar 20 civarında ahidn me imzaladığı anlaşılmaktadır (Pedani, 2013, a.g.e.). Ahidn meler, bir sulh neticesinde veya özel amaçlarla (siyasi, ticari, birey vb.) verilebiliyordu. Sulh neticesinde yapılan ahidn melerde, üzerinde uzlaşılan şartlar özel durumları ihtiva etmekle beraber, kabul edilen yeni sınırların kapsadığı alanlar, kalelerin durumu gibi konular karara bağlanır, varsa esirlerin durumu ve daha önceki ahidn melerin geçerlilik veya iptal etme meseleleri ile ticari alanla ilgili imtiyazlar yer almıştır.

Ticari alanları ihtiva eden ahidnâmeler ise, ahidnâme verilmiş devletin teb'asından olup, Osmanlı coğrafyasında seyrüsefer, ikamet ve ticari faaliyetleri sırasında hak ve sorumlulukları ile belirlenen şartlara göre hareket etme gibi konuları kapsamakta olduğu görülmektedir. 18. yüzyılın sonlarında Osmanlı topraklarında yaptıkları ticari faaliyetlerde “müsaadeye mazhar millet” statüsüne gelen müste'min tüccar, ahidnâmeli duruma gelmeleri devletten devlete farklılık göstermektedir.

Osmanlı Devleti, Coğrafi Keşifleri'nden önce kontrolü altına aldığı ticaret güzergahlarından elde ettiği kazanımlarını devam ettirmek istemiş, bu bağlamda hâkimiyetindeki kara ve denizlerde, Venedik ve Ceneviz'e daha önce tanınan imtiyazları devam ettirmiş ve 16. yüzyıldan itibaren başta Fransa olmak üzere diğer Avrupa devletlerine de imtiyazlar vererek ahidnâmelerin kapsamını daha da genişletmiştir.

Ahidnâmelerde, Osmanlı memleketlerinde oturup ticaret yapan müste'minlere kanunla bazı ticari alanda imtiyazlar verilmiştir. 1. Hürriyet, haraç ve yağmadan korunma hakkı. Bu kapsamda, müste'minler giyim ve kuşamlarında serbest bırakılmış müste'minlerden hiçbir zaman haraç alınmayacağı, yağmalama suçunda bulunanların yakalanıp malların veya bedelin iade edileceği ve suçlulara yardım yataklık veya kaçak mal bulundurma halleri hariç evlerine girilemeyeceği, gasp suçunu işleyenlerin cezalandırılacağı yer almakta, veraset, borç ve kefarete hakkı Osmanlı topraklarında ticaretle uğraşan ve ahidnâmeli devletlerin teb'ası olan müste'minlerin ölümü halinde, geride bıraktığı terekesi ancak kanunen varis olan kişilere geçebilirdi. Varisin olmaması halinde ancak konsolosların verdiği karara göre hareket edilirdi. Borç meselesinde, ortada kalan borçtan ancak kefil sorumlu tutulabilir, başka bir kişi veya kurumdan tahsil edilemezdi. Müste'minler ile Osmanlı tebası arasındaki davalara kadılar bakardı fakat, bu da müste'minin daha önceden kadıya müracaat ederek kayıt altına alınmış olması ve elçi, konsolos veya tercümanlardan birinin mahkemede hazır olunması gerekmekteydi. Yabancılar da şahitlik hakkı tanınmıştı. Bir mahkemenin adilane kararından şüphelenmesi durumunda, dava başka bir mahkemede tekrar görülebilir, bir istisna olarak, meblağı 4000 akçeyi aşan davalar ancak İstanbul'da görülürdü. Aynı cemaatten olan kişiler arasındaki davalara ise, millet sistemi gereği Osmanlı mahkemeleri karışmayıp, elçi veya konsoloslar tarafından bakıldığı bilinmektedir. Ahidnâmelerden, diplomatik misyon görevlilerine geniş haklar tanındığı, yabancı devletlerin Osmanlı Devleti'ndeki temsilcilerinin Osmanlı himayesi altında oldukları, hiçbir şekilde hapsedilemez ve evleri mühürlenemez gibi bir statüye sahip oldukları anlaşılmaktadır. Osmanlı padişahlarının, ahidnâmelerde yer almamasına rağmen bu temsilcilerin hak ve

selahiyetleri konusunda beratlar verdikleri, Padişahların yabancı devletlerin diplomatik temsilcilerine verdiği beratlarda, onların ikametlerine, hizmetkârlarına ve hayvanlarına kat'iyen zarar verilmeyeceğine dair sözler verildiği görülmüş, ayrıca bu temsilcilerin şahsi alışverişlerinde (kifaf-ı nefsleriçün) gümrük ve cizye resimlerinden muaf tutuldukları, istedikleri kişileri tercüman ve yasakçı olarak görevlendirebildikleri bilgisine de ulaşılmaktadır. Yine ahidnâmelerde, Venedek gemileriyle yapılan ticarete “konsoliyat” denilen bir çeşit vergi olan %2’ sinin konsolosların hakkı olarak kabul edilmiş olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda, Osmanlı'nın Venedik ve diğer Avrupa devletlerine verdiği ahidnâmelerde diplomatik misyon temsilcilerinin çok ayrıcalıklı bir statüde oldukları anlaşılmaktadır. Özellikle, Venedik'in temsilcileri Osmanlı ülkesinde kendi vatandaşlarının her türlü iş ve problemlerini çok hızlı bir şekilde çözme konusunda çok başarılı oldukları bilinmektedir.

Osmanlı Devleti'nin önce Venedik daha sonraları diğer Avrupa devletlerine verdiği ahidnâmelerde, müste'minlere ticaret ve seyri sefayın konusunda da önemli ayrıcalıklar verdiği aşikardır. Ticaretle uğraşan müste'minlerin gemilerinin emniyet içerisinde Osmanlı limanlarına gelip gitmelerinin temin edildiği ve bu konuda büyük kolaylıklar sağlandığı anlaşılmaktadır. Ugradıkları veya şiddetli fırtınalardan dolayı zorunlu olarak sığındıkları Osmanlı limanlarında ücreti vermek şartıyla ihtiyaçlarını karşılayabilir, girdikleri limanlarda emniyetlerinin sağlanacağı, aksi durumda zararlarının karşılanacağı taahhüdü verilmiştir. Fırtınadan dolayı gemilerin kırılması veya karaya oturması gibi hallerde, geminin ve içindekilerin kurtarılması için olayın gerçekleştiği mahaldeki ilgili yetkililerin yardım ederek kurtarmaya yardım etmelerinin sağlanması gibi önemli konular da ticari anlamdaki ahidnâme şartlarında yer aldığı görülmektedir.

18. yüzyılın son çeyreğini kapsayan bir dönemi ihtiva eden bu çalışmada, ağırlıklı olarak Osmanlı Venedik ticari ve siyasi ilişkileri konu edilmiştir. Venedik ile ilki I. Bayezid (1390) döneminde başlayan ticari sözleşmeler, 1733'te yapılan ahidnâme ile son bulmuştur (Pedani, 2013, a.g.e.). I. Murat (1362-1389) döneminden I. Mahmut (1730-1754) dönemine kadar 20 tane ahidnâme imzalanmıştır. Osmanlı'dan önce Anadolu Selçukluları ile Aydınogulları ve Menteşeoğulları Beylikleri'nin Venedik ile ticari alanda ahidnâmeler imzalamış oldukları bilinmektedir.

11 numaralı Mora Ahkam Defteri'ndeki hükümlere bakıldığında, Osmanlı-Venedik arasındaki Doğu Akdeniz ticareti (Levante) konusunda yapılan ahidnâmeler ile karşılıklı olarak yararlanma yoluna gittikleri anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, Venedik tarafının çok pragmatik bir bakış ile olaya yaklaştıkları ve çok önemsedikleri ticari

çıkarlarına ulaşmak için diplomatik temsilcilerini çok aktif çalıştırdıkları, bunların hem karada hem de denizlerde, gemi ve kaptanların, ticaret ve tüccarın önünün açılması ve Venedik vatandaşlarının her türlü iş ve işlemlerinin çok hızlı bir şekilde hal olması için gayret gösterdikleri anlaşılmaktadır. Osmanlı açısından olaya bakıldığında, Coğrafi Keşifler (Batılı devletlerin sömürgecilik hareketleri)’ den önce dünya ticaretinin döndüğü Doğu Akdeniz (levante) üzerinde kurduğu hâkimiyetini pekiştirmek, ihtiyaç duyduğu ürün ve malların teminini sağlamak, sulh yoluyla anlaştığı devletler aracılığıyla gümrük gelirlerini artırmak gibi hedeflerine ulaşmak istediği anlaşılmaktadır.

3.1.4. Osmanlı Devleti’nde gümrük politikası

Gümrük, devletler arası ticarete, malların bir devletin sınırından diğer devletin sınırından kontrol edilerek geçtiği noktalardır. Ülke sınırlarının dışından gelen malların bu kontrol noktalarından geçerken belli oranlarda alınan vergiye ise gümrük resmi denilmektedir. Bu sistem, sanayi devriminden itibaren uygulanmaya başlanmış ve günümüzde dünya devletleri arasındaki ticari ilişkilerin yoğunluğuna bağlı olarak daha fazla önem kazanan bir olgudur. Sanayi devrimi öncesinde, devletlerde bölgeler hatta şehirler arasında dahi yapılan bir uygulama şekli olmuştur. Bu uygulamada hem harici hem de dahili gümrük sistemi uygulaması yürürlükte olmuştur. Dahili gümrük uygulaması, Avrupa’da 19. yüzyılın ortalarında son bulmuştur. Bu uygulama çeşidi, Osmanlı Devleti’nde, 20. yüzyılın başlarına kadar sürmüştür (Neumark, 1938, s. 59).

Osmanlı gümrük sisteminde, malların gümrüklere girişinde “Amediye” ve çıkışta “Reftiye” denilen ayrı ayrı vergiler alınırdı. Transit geçişlere de “mürûriye” denilmekteydi. Osmanlı gümrüklerinde gelen malların değeri üzerinden hesap yapılarak vergi alındığı için, bu hesap meselesinde, mal sahibi tüccar ile gümrükçüler arasında anlaşmazlıklara sebebiyet vermiştir. Bu yüzden, 18. yüzyıldan itibaren gümrük resimlerinde belli bir tarihteki malın değeri üzerinden işlem yapılmaya başlanmıştır.

Osmanlı gümrükleri iş ve işlemlerinin yapılışına bağlı olarak sahil, kara ve sınır gümrüklerinden oluşmaktaydı. İç ticaret malları daha çok kara gümrüklerinde, dış ticaret için faaliyet gösteren sahil gümrükleri, şartların gerekliliğine binaen iç ticaret için de kullanılmaktaydı. İstanbul, İzmir, Antalya, Selanik, Kefe ve Beyrut gibi limanlar hem iç hem de dış ticarete önem arz eden liman merkezleri özelliğinde olmuştur. Karada yapılan ticarete gümrük resminin alınması, beraberinde kara gümrüklerinin de kurulmasını

zorunlu kılmıştır. Erzurum, Diyarbakir, Bursa, Tokat, Edirne, Şam, Bağdat ve Belgrad önemli kara gümrükleriydi.

Osmanlı gümrük sisteminde, bir gümrükten geçen bir mal için eda tezkiresi verilmiş, bu, başka gümrüklerden geçen aynı mal için mükerrer gümrük resminin alınmasını önlemeye yönelik bir uygulamaydı. Bu konuda Osmanlı yönetiminden, tüccardan mükerrer gümrük resmi talebinde bulunulmaması ve bundan kaçınılması hususunda ilgili gümrük yetkililerine sürekli tembihlerde bulunulmuştur. Sahil limanlarına gidecek mallar için, önceleri malın bulunduğu yerde gümrük resmi alınması prensibi uygulanmıştır. Kaçakçılığı önlemeye dönük olan bu durumda, malın çıktığı yerde mal bilgisini belirten bir ilmühaber kaimesi verilir ve bulunduğu yerde ibraz edilerek ödeme yapılırdı. Bu uygulamadan da istenilen derecede işlerlik elde edilememesi üzerine, 1857'de çıkarılan Mahreç Nizamnamesi ile kaldırılmış ve malın çıktığı yerde resmin alınması prensibine geçilmiştir.

Dış gümrüklerde Osmanlı Devleti'nin yabancı devletlere verdiği ahidnâmelere binaen Osmanlı'nın kara ve denizlerde, izin verilmiş, ticaretle işgal eden yabancı tüccarların (müste'min) dışarıdan getirdikleri mallar için, ilk gümrükte gümrük resmi ödeyip eda tezkeresini aldıktan sonra bu mallar burada satılmasa ve başka yerlere nakledilse dahi mükerrer resim vermemişlerdir. Osmanlı gümrük anlayışında, satılan maldan resim alınması esası vardı. Mükerrer gümrük resmi vb. durumlar ile ahidnâme şartlarına uymayan hallerin vukuunda ise, ilgili devletlerin elçi veya konsoloslarının devreye girmesi ile durumun düzeltilmesi yoluna gidilmiş ve mükerrer resim alınmaması hususunda ilgili yetkililer uyarılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde, yabancı tüccar taifesi 18. yüzyıldan itibaren Osmanlı dahili ticaretinde etkin olmaya başlamışlardır. Bunda, ham maddeyi malın üretildiği yerden alıp daha ucuza kapatma düşüncesi ve ahidnâme verilen devlet tüccarının ihraç resmi olan %3 ödeme zorunluluğun olması da etkili olmuştur. Yabancılar, dahili tüccar gibi davranarak ihraç resminden kaçınarak ihracat yapmak istemeleri, devletin gümrük gelirlerine zarar vermiştir. Devlet bunun üzerine, 1860'da Kal'a-i Sultaniye Antlaşması'nda, yabancı tüccarı da Osmanlı tebası olan gayri müslim statüsüne getirilmiştir.

Osmanlı'nın kuruluş döneminde, devletin jeopolitik konumuna bağlı olarak harici gümrük hacmi düşük çaptaydı. Bu dönemde yapılan ahidnâmelerde belli bir gümrük resmi tarifesi yer almasa da "âdet ve kanun üzere" alınacağı ve II. Mehmet dönemine kadar %2 oranında alınmış fakat, İstanbul'un fethinden sonra bu oran önce %4'e sonra da %5'e çıkarılarak 16. yüzyıl boyunca devam etmiştir. 16. yüzyılın sonlarında harici

gümrük resmi oranları ilk olarak İngiliz tüccarına mahsus olmak üzere %3'e indirilmiş, daha sonraki süreçte diğer Avrupa devletleri için de bu oran uygulamaya konulmuştur.

Osmanlı gümrük sisteminde ilk zamanlarda malın değeri esasına göre olduğundan bu durum, tüccar kesimi ile gümrükçüler arasında gümrükten geçecek malın fiyatının tespiti konusunda sürekli anlaşmazlıkların çıkmasına sebep oluşturduğundan, zaman zaman malların kalitesine göre verilecek fiyat ve gümrük resimleri ile alakalı olarak tarife defterleri düzenlenmeye başlamıştır. Zaman içerisinde değişen malların fiyatlarına paralel olarak gümrük resimlerinde de değişime gidilmiş ve bu konuda gümrük resimlerinden gelen gelirin düşmemesi yönünde adımlar atılmıştır. Osmanlı Devleti maliye teşkilatında, gümrükler de madenler, darphaneler ve dalyanlar gibi mukataa olarak kabul edilmiş ve gümrükler diğer mukataa uygulamasında olduğu gibi mültezim veya emanet emini gibi idare edilmiştir. Emanetle idare edilen gümrüklerde devlet tarafından tayin edilen bir eminin yetkisinde idare olunurdu. İltizamla yönetilen gümrüklerde, iltizam alan kişi bedel olarak ‘muaccele’ denilen belli bir kısmını peşin, diğer geri kalanı da taksitlendirme yoluyla öderdi. Yöntemde gümrükten ne kadar çok mal geçerse, mültezimin kârı da o oranda artmış tüccar açısından bakıldığında, sattığı mal için ne kadar az gümrük resmi öderse, o oranda tüccarın da kârı artacak demektir. Bu sebeple, zaman zaman gümrük resmi ödememek için sapa yollardan geçerek mallarını satmak isteyenler de olmuştur. Bu konuda sıkıntıların artmasından ötürü 1860'tan itibaren gümrüklerde iltizam usulüne son verilerek tüm Osmanlı gümrüklerinde emanet (emin) uygulamasına geçilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde, başlarda gümrük resimleri sadece tersane, tophane ve baruthane gibi devlete ait ocaklık mallarına gümrük resmi muafiyeti uygulanıyorken, 18. yüzyıldan başlayarak bazı erzakların temini konusunda çıkan sıkıntıları ortadan kaldırmak ve sanayii teşvik amacıyla da bazı mallara gümrük resmi muafiyeti getirilmiştir. Bu anlamda, III. Selim (1789-1807) döneminde başlayan pirinç sıkıntısı nedeniyle, Mısır'dan pirinç getirmek için yabancı tüccara verilen gümrük resmi muafiyeti uygulaması, bir ilk uygulama örneğini teşkil etmektedir. Piyasada istikrar sağlanınca muafiyet uygulaması da son olmuştur. 19. yüzyılda daha çok sanayi ve tarımsal üretimi geliştirmek için alet ve makinelerin kolaylıkla yurda getirilmesi düşüncesi ile bu alandaki ürünlere de gümrük resmi muafiyeti getirilmiştir.

İç ve dış gümrüklerde kurulan sistemin düzenli işleyebilmesi ve azami derecede faydalanılabilmesi amacıyla, ‘gümrük defterleri’ yöntemiyle düzenli olarak kayıt alınmıştır. Gümrüklerde tutulan defterlerden bir tanesi ‘Mufassal Defterleri’ dir.

Mufassal Defterler’de bütün gümrüklerde resme tabi malların cinsi, sahipleri, miktarı gibi bilgileri ihtiva eden defterlerdir. Yıllık veya aylık olarak gün gün tarihlendirilerek tanzim edilmiştir. Sahil gümrüklerde, geminin ismi, cinsi, taşıdığı bayrak, nereden geldiği, kaptanın ismi, malın kalitesi ve kıymeti ile ilgili bilgiler işlenmiştir (Kütükoğlu, GDAAD, sy.10-11 1983, s. 151). Gümrüklerde tutulan diğer bir defter de “İcmal Defterleri” dir. Bu defterler de mufassal defterler gibi aylık veya yıllık olarak tarihlendirilerek hazırlanmıştır. Bu defterlerde, günlük veya aylık olarak oluşan bir gümrük gelirinin toplamı, masraflar çıkartıldıktan sonra net kalan miktarın kayıtlı olduğu defterlerdir. Bunların dışında gümrüklerden hazineye aktarılan tutarın kayıt altına alındığı ‘‘Teslimat-Bakaya Defterleri’’, icmal defterleri tarzında ama daha teferruatlı hazırlanmış ‘‘Muhasebe Defterleri’’, gümrüklerdeki görevlilere (mütekaid ve duaguyan) ödenen miktarların tutulduğu ‘‘Vazife Defterleri’’ nin yanında, gümrükler, gümrük sistemi ile ilgili hükümlerin yer aldığı müstakil ahkam defterlerinin de olduğu anlaşılmaktadır.

Osmanlı gümrük politikasında, devlet hem ülke içerisinde hem de dışarıdan gelecek malların geliş ve çıkışında gümrükler ve pazarlar kurarak malların, hem dengeli bir dağılıma tabi tutmuş, hem de bu konuda gelir elde edilmesinin yanında, yabancılara (ahidnâme) vererek ihtiyaç duyduğu malları temin etme yoluna gitmiştir. Şüphesiz, bu yolla, sömürgeci Avrupa devletlerinin merkantilist ekonomik anlayışının aksine, ülkede mal bolluğu ve halkın ihtiyaçlarının karşılanması noktasında bir ekonomik anlayışı benimseyen Osmanlı Devleti, kurmuş olduğu gümrük sistemi sayesinde, batılı tüccara büyük kolaylıklar sağlayarak hem Levante ticaretini canlandırmayı hem de gümrük gelirlerinden büyük bir mali gelir elde etmeyi başarmıştır.

4. DEFTERİN ÖZETİ VE TRANSKRİPSİYONU

(s.1)

MORA DEFTERİ

Min-Evahir-i Şevval Sene 1189

İla Evail-i Cemaziye'l-ahir Sene 1212

11

(s.2) Boş sayfa

(s.3)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ülgün Kalesi ahalisinden Bektaş Reis adındaki kaptanın, İnebahtı Körfezi ve Mora Yarımadası'nda bulunan iskeleler arasında gidip gelen Venedik gemilerine ve tüccarın icraatlarına zarar verip engeller çıkardığı, ahidnâmeye aykırı hareket eden söz konusu kaptanın bu hareketlerinden men edilmesi ve gerekli cezanın verilmesi hususunda hüküm. **(Korsanlık yapanların yakalanıp cezalandırılması hakkında)**

1.b) Transkript: Mora muhassılı vezîre ve İnebahtı muhâfızı vezîre ve İnebahtı ve Mora Cezîresi'nde vâki' kuzât ve nevvâba ve zâbitâna hüküm ki;

Leb-i deryâda vâki' Ülgün Kal'ası ahâlisi min ba'd korsanlığa çıkmayub tüccar sefînelerine zarar ve ziyân etmemek için ellerinde olan firkate sefîneleri ref' ve tüccar sefînelerine ta'arruzdan külliyyet ile men' ve fîmâ ba'dü inşâ etmemek üzere tenbih olunup şöyle ki içlerinden fermân-ı hümayunuma muhâlif ve sulh u salâha mugâyir vaz' ve hareket ve tüccar sefînelerine îsâli hasârete cesâret edenlerin nehb ü gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ her ne ise gerü eshâblarına istirdâd ve vâki olan zarar ve ziyân kendülerden tazmîn ve esir eyledikleri kimesneler dahi esirlikden istihlâs olunub ve bu makûle eşkıyanın sâir mûcib-i ibret olmak için şer'an lâzım gelen cezâları tertib olunup muhkem haklarından geline deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda musarrah olup hilâfına vaz'-ı hareket olunmak iktizâ etmez iken Ülgünlüden Bektaş nâm reis bu esnâda korsanlık sevdâsıyla iki kıt'a müretteb ve takımları mükemmel kayıklarıyla geşt ü güzâr ve İnebahtı Körfezi'nde ve Mora Cezîresi'nde vâki' iskelelere kendü halleriyle âmed ü şüd eden Venedik sefâini ve tüccâr ve re'âyâsına hîyn-i tesâdüfünde etdiği ta'addiyât ve hasârâtı hadden efzûn ve ta'rîf ve tavsîfden bîrûn olduğundan başka yine îsâl gezend ve mezâr kasdında olduğu Venedik Cumhûriyeti tarafından halâ Âsitâne-i aliyemde mukîm Baylosu bi't-tahrîr ifâde olduğundan fîmâ ba'dü hilâf-i ahidnâme-i hümayûn ve mugâyir-i sulh u salâh va' u hareket ve îsâl-i hasâret kasdında olan mezkûr Bektaş zecr u men' olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu baylos-ı mûmaileyh bir kıt'a memhûr takrîr kağıdıyla istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere bulunduğu mestûr ve mukayyed olmağın mezkûr Bektaş Reisin tesallût ve ta'addisini men' ve mütenebbih olmaz ise ber-mûceb-i ahidnâme-i Hümayun lâzım gelen te'dîbi icrâ olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîrân-ı müşâr ve sâir mumâileyhimsiz. Venedik Cumhûru devlet-i aliyyemle sulh ve musâfat üzere olub merâsim-i silm ve musâfât ve levâzım-ı dostu ve muvâlâtın selâtîne re'y-i ri'âyet olunub asıl Venedik taifesinden olan sefâin kapudanları

ve Venedik re'âyâsı îsâl-i mazar ve gezend ile âzerde olunmalarına rızâ-yı mülûkânem olmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i Hümâyun dâimâ himâyet ve sıyanetine takayyüd olunmak matlûb ve mültezem idüğü ma'lûmunuz oldukda merkûm Bektaş her hanginizin taht-ı hükûmet ve kazânızda bulunur ise merkûmu getürdüb fîmâ ba'd Venedik sefâyinine bu makule îsâl-i hasâr ve mezârdan zecr u men' ve keff-i yed etmek üzre gereği gibi tenbih ve te'kîd-i dikkat eyleyesiz. Şöyleki memnû' ve mütezccer olmadığı sûretde ahidnâme-i Hümâyun mûcebince hakkında şer'an iktizâ eden te'dîbini icrâ birle ve himâyet ve sıyânetleri hâlâtına dahi i'tinâ ve mugâyir-i ahidnâme-i Hümâyun fîmâ ba'd bir güne hilâf-ı merzî ve mugâiyir-i sulh ve musâfât hareket vukûuna rızâ ve cevazdan gâyetü'l-gâye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şevval Sene 189

(s.3)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e verilen ahidnâmede kayıtlı olduğu üzere, Venedik elçisi, konsolos, tercümânlar ve oğulları ile kendilerine hizmet eden iki müste'minin bazı işlerini görmek için yaptıkları seyahatlerde ahitnameye göre herhangi bir vergi talebiyle rencide edilmemesi, bu konuda verilen berat ve ahidnâme şartlarına uyulması hususunda hüküm. **(Venedik Cumhuriyetinin resmi görevlilerinin (elçi, konsolos, tercümân ve oğulları ile kendilerine hizmet eden iki müste'min) hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Zîrde mestûr tercüman hizmetkârının vardığı mahallerde vâki' vüzerâ-yı izâma ve mîr-i mîrân-ı kirama ve mevâli-i kirâma ve sâir kuzât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımla akd-i muvâlât ve musâfât birle dost olan devletlerin der-yâr-ı atûfet-karârımda mukîm elçileri ve memâlik-i mahrûsemde ma'dûd ve mu'ayyen mahallerde ikametlerine ruhsat verilen konsolos ve konsolos vekilleri yanlarında bulunan beratlu tercümanlarının kendüleri ve oğulları ve ancak ikişer nefer hizmetkârları harâc ve avâriz ve kassâb akçesi vesair rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklifi ile rencide olunmamak ahidnâme-i Hümâyun müfâdı üzre berâtın şürûtunda olduğuna binâen zikr olunan tercümânlar maslahatları rü'yeti zımnında hizmetkârlarından birini memalik-i mahrûsemden bir mahalle ta'yin eylediklerinden esnâ-yı râhda ve vardığı mahallerde harâc ve avâriz ve kassâb akçesi vesâir rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye talebiyle rencide olunmamasını nâtık yedlerine tuğralı yol hükümleri verilegelib ancak müddet-i kalîlede hasbe'l-iktizâ bir tercümân beş altı kıt'aya dek yol ahkâmı ahz ve verilen yol

hükümleri onların yedlerinde kalmak melhûz olmak hasebiyle tercümân hizmetkarlığı alâkası olmayan devlet-i aliyyem re'âyası birer takrîb tercüman hizmetkârlarına i'tâ olunan yol hükümlerine destres olub taşra memleketlerde cizye ve teklif vermekden imtinâ' ve cânib-i mirîye îrâs-ı hasâret etmeleri mülâhazadan ba'îd olmadığı ecilden bu husûs taht-ı zâbıtaya idhâl ve fî-mâ ba'dü tatarruk-ı şek ve iştibâh mülâhazasıyla ber-taraf kılınmasına irâde-i hüsvânem ta'alluk eylemekden nâşi ba'de ezîn düvel elçileri ve konsolosları ve konsolos vekilleri yanlarında berevât-ı şerîfimle müstahdem olan tercümanların ikişer nefer hizmetkârları yedlerine isim ve resimlerini ve ne milletden olduklarını mübeyyin birer kıt'a yol hükmü, verilüb mâdâm ki hizmetkâr-ı mesfûr mütenâsib olduğu tercümânın yanında ola emr-i şerîf-i mezkûr ile gerek deraliyyemde ve gerek geçt ü güzâr eylediği yerlerde cizye ve avârız ve kassâb akçesi ve rûsûm ve teklif-i örfiye talep olunmamak Âsitâne-i Saâdet-i âşiyânem ve havâlisi cizyedarları ve rûsûm ve teklîf ve tahsildarları tercüman hizmetkârları olanların yedlerindeki emirlere nazaran ellerinde sarâhaten emri olanları cizye ve kassâb ve tekâlîf ve rûsûm talebiyle mü'âhazeden keff-i yed ve yedlerinde emirleri olmayanların iddiâlârına havâle-i sem'-i isgâ eylemeyüb cizye ve rûsûm-i tekâlîf-i mîriyyeyi tahsîl eylemek ve şurût-ı muharrereyi mütezammin Cizye Muhâsebesi kalemine bir kıt'a ilm ü haber kâ'imesi verilüb kâ'ime-i merkûmenin birer sureti beher sene kalem-i mezbûrdan ihrâc ve İstanbul cizyedârı olanlara i'tâ olunup anlar dahi muktezâsıyla amel eylemek ve tercümân hizmetkârlarından birisi hâlik olub ve yâhud hizmet eylediği tercümanın yanından müfârakat ve başka hizmetkâr olundukda hâlik olan ve müfârakat eden hizmetkârın atik emri Dîvân-ı Hümâyûnum kalemine teslim olunmadıkça fermân verilmemek ve bu nizâmdan evvel i'tâ olunan yol hükümlerine amel ve i'tibâr kılınmamak üzere nizâm rabt olduğuna binâ'en Venedik Cumhûrunun Âsitâne-i Sa'âdetimde mukîm Baylosa kıdvetü'l-ümerâ'l-mesîhiyye Andrya Grad Niko Kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i sa'âdetime takdîm eylediği mühürlü arzuhâline medîne-i celîlede mukîm Venedik konsolosu yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercümân olan Beşua veled-i İstemri Aytini? nâm tercümânın hizmetkârı olan Ermeni zümresinden İstefan veled-i Alkador? nâm Ermeni hizmetkârına şurût-ı mezkûreyi hâvî ve mu'âfiyeti mütezammin emr-i celîli'l-kadrim verilmesini istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz nişân kaydına mürâca'at olundukda mesfûr Beşua veled-i İstemri Aytini? konsolos-ı merkûme yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercümân olub tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâb akçesi ve sâir rûsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklifi ile rencide olunmamak berâtı şurûtundan olduğu mestur ve mukayyed olmağla

ahidnâme-i hümâyûn ve şürût-ı berâtı mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî sâdır olmuşdur.

Fî Eva'il-i Zilka'de Sene 1189

Venedik kapudanlarından Françisko Padovan nâm kapudan Madonna dö Rosario tabir olunur bir kıt'a süvâr olduğu Bulaka sefinesiyle geri vilâyetine avdet murad etmekle arzuhalı mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 189

(s.4)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik elçisinin ve adamlarının kendi geçimlikleri için Istranca ve köylerinden parayla satın aldıkları 125 karacanavarı Galata'daki evlerine götürmek için yolda zorluk çıkarılmaması ve daha önce izin verildiği gibi bir kez daha karacanavar nakline engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Vize kazâsı ve Haslar kazâsı muzâfâtından Terkos ve ve nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki;

Venedik Cumhûriyeti'nin Âsitane-i Saâdetimde mukîm Baylos Andrea Grade Niko Kavalir hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i sa'adetime mühürlü arzuhâl gönderib Venedik Baylosunun ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için zikr olunan kazâ ve nahiyelere tâbi' Istranca vesâir karyelerden rızalarıyla satanlardan akçesiyle basdırmalık için yalnız yüz yirmi beş ru'ûs karacanavar iştirâ' ve Galata'da vâki' hânesine nakline mümâna'at olunmamak üzere emr-i şerîfle ruhsat verildiği vechile yüz doksan senesine mahsûben dahi emr-i şerîfim sudûrunu ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumdan mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâca'at olundukda bin yüz yetmiş dokuz senesine mahsuben ol mikdâr Karacanavarın def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmamak üzere emr-i şerîf verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere ol mikdâr canavarın nakline mümâna'at olunmamak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Zilkade sene 1189

Venedik kapudanlarından Antonioya Kırınçı nâm kapudân sebirbiryun tabir olunur süvâr olduğunu bir kıt'â feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilkade sene 189

Venedik kapudanlarından Domeniko Sekoptiyun? nâm kapudan Madonna Dö Rozaryo? tabir olunur süvar olduğu bir kıt'a feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murad etmekle Balyos arzuhaliyle mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî evâhir-i Zilkade 189

Venedik kapudanlarından Corci Frankuvik? nam kapudân Pruta çüyün çilesiyle tabir olunur süvâr olduğu bir kıt'a feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilhicce 189

Venedik kapudanlarından Antonya Kolodrovik nâm kapudân Madonna Dö Rozaryo? ta'bir olunur süvâr olduğu bir kıt'a Feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylos arzuhâliyle mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilhicce sene 189

Venedik kapudanlarından Francesko Frideriko? nâm kapudan Tarpo nikante ta'bir olunur süvar olduğu bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilhicce sene 189

Venedik kapudanlarından Dometiko Poniyonto nâm kapudan Berubrence Lebunya tabir olunur bir kıt'a süvar olduğu Feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce sene 189

(s.4)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti ahalisinden olup, Manastır ve Bursa'ya seyahat edecek olan tabib Corci Fakuralu nâm şahsa yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında cizye talebiyle sıkıştırılmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i sa'âdetimden Manastır ve Bursa ve havalilerine varıb gelince yol üzerinde vâki kuzât ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarına ve cizye defterdârlarına vesâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos-ı mumâileyh mühürlü arzuhâl gönderib Venedik'den gelüb giden kimesneler evli olsun ergen olub mademki

gelip gidüp rençberlik edip memalik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gide anlardan harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunumda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'yâsından Corci Fakuralu? nâm tabîb bazı mesâlihi için iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Âsitâne-i Se'âdetimden Manastır ve Bursa havalilerine azîmet murâd eyledikde bildirip tabîb-i mersûm ve hizmetkârları devlet-i aliyyem re'âyâlarından olmayub sahih Venedik re'âyâsından iseler Venedikli tabîb-i mersûm ve iki nefer müste'men hizmetkârları ile Âsitâne-i sâ'âdetimden mehâll-i mezbûre vârib gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde müste'men hizmetkârlarıyla mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub ve bir mahalde tabâbetine müte'allik mesâlihi için evân-ı meksinde mugâyir-i ahidnâme-i hümayun cizyedârân taraflarından cizye mütâlebesi ve sâirler taraflarından âhar bahâne ile rencide olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayûn şûrûtu mücebince amel bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilka'de Sene 189

(s.4)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti ahalisi Ancilo Nikomar Çillo adlı Venedikli tacir, kendisine izin verilmiş hizmetkarlarıyla beraber, İstanbul'dan İnoz ve civarına gidip gelirken, yol esnasında ticaret ile ilgili işlerinde, yapılmış ahidnameye aykırı başka herhangi bir cizye talebinde bulunulmaması ve Venedikli olup rençberlikle uğraşanlardan haraç alınmaması hususunda hüküm. **(Venedik tacirlerine tanınan hak ve muafiyetler hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i saadetimden İnoz ve havalisine varıp gelince üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve cizyedârân vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Venedik tüccarından Ancilo Nikomâr Çillo nâm Venedikli tâcirler İnoz ve havalisine azîmet murâd eyledüğün bildirüb tâcir-i mesfûr bir fakr-i müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Sâdetimden İnoz ve havalisine varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde müste'men hizmetkârıyla mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub ve müddet-i meksinde ve yollarda mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn cizyedârân taraflarından cizye talebi ve sâir taraflarından âhar bahâne ile rencide vermiş olmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayûna mürâcat olundukda Venedikden gelib gidüp kimesneler evli olsun ergen olsun mâdam ki gelip gidip rençberlik edip memalik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gide

anlardan harâc taleb olunmaya mesfûr ve mukayyed olmağın ahidnâme-i hümayûn şûrutu mucebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 189

(s.4)

4.Hüküm

4.a) Özet: Dimetoka’da ikamet eden Abdi Ağazade namındaki şahsın, tedavisi için Edirne’den getirttiği Venedik ahalisi Kefalonyalı Corci Fakurako adlı tabibin ücretini, tedavi olduktan sonra defalarca istenmesine rağmen çeşitli bahanelerle tabibe ödemediği, adı geçen tabibin anlaştıkları ücretinin tam olarak alınarak kendisine teslim edilmesi hususunda Edirne Bostancı başısına yazılan hüküm. **(Tabiplik, tedavi ücreti anlaşmazlığı hakkında)**

4.b) Transkript: Hâlâ Edirne Bostancı başına ve Dimetoka Kazası naibine ve zâbitân ve a’yâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderib medîne-i Dimetoka’da sâkin Abdi Ağa zâde demekle ma’rûf nâm kimesne vücudunda olan bazı illetine tedbîr-i ilâc ve müdâve etmek için Venedik re’âyâsından Kefalonyalı Corci Fakurako nâm tabibi yüz seksen senesinde Edirne’den getirtib ve beher yevm dörder zer-i mahbûb altunu ve ilâc ve edviye mesârifini dahi verib illetini def etmek şartıyla beynlerinde kavil ve karâr ettikten sonra tabîb-i mesfûr kırk gün müddetinde merkûme ilâc eyleyüb ve illetini ba’d-e’-d-def mukâvele olunan hizmetiyle edviye mesârifî için cem’an iki yüz yirmi zer-i mahbûb altunu mezkûrdan defe’âtle taleb eyledikde mezkûr hilâf-i şer’ vermekde ta’allül ve yüz gurus teklifi ile gadr sevdasında olduğun bildirüb şer’le görölüp mezkûrun zimmetinde olan ol mikdâr altunu ma’rifet-i şer’le tahsil ve taleb mersûma teslîm ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında istediği Edirne Bostancı başısı ve mevlâna ve zâbitân ve a’yân-ı mûmâileyhsiz.Size hitâben emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzre şer’le görölmek için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 189

(s.4)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti ahalisi olup, Halep’te ticaret maksadıyla ikamet eden ve pamuk ticaretiyle uğraşan Venedikli tacirlerden, Şah Benderzade Mustafa Ağa namındaki mültezimin, ahidnamede yer alan gümrük vergisi dışında, haksız yere yeni vergiler talep

ettiği, söz konusu mültezimin ahidnameye aykırı yaptığı bu haksızlığın sona erdirilmesi ve müste'men tacirlerden alınan yüzde üç gümrük vergisi dışında, başka bir vergi talebinde bulunulmaması hususunda hüküm. **(Haksız vergi talebinde bulunan devlet görevlilerinin(mültezim) haksızlıklarının ortadan kaldırılması hakkında)**

5.b) Transkript: Haleb vâlisi vezîre ve Haleb Mollasına hüküm ki;

Venedik Cumhûriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos Andrea Grade Niko Kavalir sūdde-i sa'âdetime mühürlü arzuhal gönderib medîne-i Halebde li ecli't-ticâre meks ve ikâmet üzre olan Venedik tüccarı vilâyetlerine götürmeyüb ve yine ol tarafda bey' ve ticâret etmek üzre iştirâ eyledikleri penbe ve rişte-i penbenin îcab eden resm gümrüğü sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçeye edâya râzılar iken hâlâ medine-i Halebde penbe ve rişte-i penbe mukâta'ası mültezimi olan Şah Benderzâde Mustafa Ağa demekle ma'rûf kimesne müceddeden resm-i bid'at ihdâsıyla penbenin beher kantarından bir buçuk ve rişte-i penbenin her kantarından üç guruş resm-i bid'at mütâlebesiyle ta'addiden hâlî olmadığun bildirüb mültezim-i mezkûrun hilâf-i ahidnâme-i hümayun ziyâde gümrük ve bid'at mütâlebesiyle vâki' olan ta'addisi men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayûnumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedik tüccarı bir iskeleye getürdükleri emti'anın resm-i gümrükde sâir müste'men tâ'ifesi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebi ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mestûr ve mukayyed olmağın ahidnâme-i hümayûn şürûtu mücebince amel olunmak emrim olmuştur.

(s.5)

Vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzerine amel dahi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlâna-yı mûmâileyhimâsız ber minvâl-i muharrer Venedik tüccarının vilâyetlerine götürmeyüb yine ol tarafda bey' ve ticâret etmek üzre iştirâ eyledikleri penbe ve rişte-i penbenin resm-i gümrükde sâir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra mültezim-i merkûmun mugâyir ahidnâme-i hümayundan ziyâde gümrük ve bid'at mütâlebesiyle vâki' olan ta'addisi men' u def' eyleyüb lâkin Venedik tüccarının istirdâd eyledikleri penbe ve rişte penpeyi ol tarafda bey' etmeyüb vilâyetlerine götürmeye bir dürlü ruhsat ve cevâz göstermekden begayet tehâşî ve mücânebet eyleyüb mazmûn-i emri i şerifimle âmil olasız.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 189

(s.5)

1.Hüküm

1.a) Özet: Selanik'te ikamet eden Venedik Konsolosunun, tüccar ve adamları ile denizcilerin, Francala ekmeğini almak için gidip gelirken buradaki Efrenc Mahallesi'nde faaliyette bulunan bir fırının ihtiyaçlarını karşılayamadığı, sıkıntılara sebep olduğu, daha önce üst makamlara bildirildiği halde kimsenin müdahalede bulunmadığı hakkındaki talebi üzerine, yeni bir fırının açılması için, gerekli izin verilmesi hususunda hüküm.

(Selanik'teki Venedik Konsolosunun yeni bir fırının açılmasına dair talebi hakkında)

1.b) Transkript: Ber-vech-i arpalık Selanik Sancağı Mutasarrıfı Sadr-ı sabık vezîr Halil Paşa'ya ve Selanik Mollasına hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saadetimde mukîm Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib medîne-i Selanikde ikâmet üzre olan Venedik Konsolosunun ve tüccar ve adamlarının Francalı ta'bir olunur nân-ı azîz ve iyâb u zehâb eden sefâyinin avdet ve ruhsatlarında iktizâ eden kimselerin tabh içün medîne-i mezbûrede Efrenc Mahallesinde vâki' bir bâb furûn muhterik olmağla konsolos ve tüccâr ve gerek sefâyin mellahlarının zaruret ve müzâyakalarına bâdî olduğu mukaddemâ inhâ ve zikr olunan furunun kemâ fi's-sâbık binâ ve i'mâline kimesne tarafından müdâhale ve mûmâna'at olunmamak bâbında bundan akdem emr-i şerîf sudûrunu Baylos-ı sâbık istid'â ve kadîmi üzre bir bâb furunun binâ ve i'mâline hilâf-ı şer'-i şerîf bî vech müdâhale ettirilmemek içün yüz seksen altı senesi evâsıt zi'l-kadesinde hüdâvendigâr-ı sâbık karındaş-ı vâlâ güherim merhûm ve mağfûrunleh Sultân Mustafa Han tâbe serâhü zamânında emr-i şerîf verildiğine binâen mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince tecdîden emr-i şerîf sudûrunu hâlâ Baylos-ı mûmâileyh bundan akdem memhûr arzuhâliyle istid'â ve hilâfına emir verilmemiş ise ve tekrâr münhedim ve muhterik olmamış ise mukaddem sâdır olan emr-i 'âlî mücebince amel olunmak içün işbu sene-i mübâreke evâhir-i ramazanında sâdır olan emr-i şerîfim Franca sefinesi kuyûdâtıyla mahalline irsâl olundukda esnâ-yı râhda zâyî' olduğun bildirib zâyî'den müceddeden hükm-i hümâyunum ricâ ve Hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzre târîh-i mezbûrda emr-i şerîfim verildiği mukayyed olmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 1189

Venedik kapudanlarından Tomaz? Vesime nâm kapudân Marb tabir olunur bir kıt'a süvâr olduğu Bulaka sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosu arzuhâliyle mu'tad üzre olan sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 189

Venedik kapudanlarından Martin Firederik nâm kapudân Francesko tabir olunur bir kıt'a süvâr olduğu bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosu arzuhâliyle mu'tad üzre olan izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 189

Venedik kapudanlarından Andrya Marinoyık? nâm kapudân Pone tabir olunur bir kıt'a süvâr olduğu Feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tad üzre olan izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 189

Edirne mollasına ve havâlisinde vâki kudât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri süvârları ve sâir zâbitâna ve ahidnâme cevâbı dahi hîn-i kenarda derc olına.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 189

Venedik re'âyâsından İstefani Esibilo nâm tabîb bazı mesâlihi içün bir nefer müste'men hizmetkârıyla Edirne ve havalisine azîmet murâd eyledüğün bildirüb tabîb-i mersûm ve hizmetkârı devlet-i aliyyem re'âyâsından olmayub sahih Venedik re'âyâsından iseler Venediklü tabîb-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i saâdetimde Edirne ve havalisine varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub ve tabâbetine mûte'allik mesâlihi içün olan evân-ı meksde dahi mugâyir-i ahidnâme-i hümâyûn cizyedârân taraflarından cizye talebi vesâir taraflardan âhar vechile rencide ve remîde ettirilmeyüb ahidnâme-i hümâyûn mücebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğün ahidnâme-i hümâyûn şürûtu mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 189

Venedik kapudanlarından Viçinco Tomazı nâm kapudan Sansepirberyum? Ta'bir olunur süvâr olduğu bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd olunmakla Balyos arzuhâliyle mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 190

Venedik kapudanlarından Mikbe komona Döyo? nam kapudan Madonna dö Rosario ta'bir olunur süvâr olduğu bir kıt'a feke sefinesiyle Geri vilâyetine avdet murâd olunmakla Baylosu arzuhâliyle mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 190

(s.5)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisi olan Dömitko Seryoli namındaki şahsın, kendilerine eman verilmiş iki yardımcısı ile, İstanbul'dan Avusturya'ya gidip gelirken yol boyunca bekleyeceği menzillerde Venediklilere tanınan ahidnâme'ye aykırı başka bir cizye talebinde bulunulmaması ve Venedik'ten memleketimize rencberlik için gelip gidenlerden de haraç alınmaması hususunda hüküm. **(Venedik ahalisinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Belgrâd muhafızına ve Belgrad mollasına ve Âsitâne-i sa'âdetimden berren Nemçe hududuna varıb gelince vâki' olan kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedâran vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Venedik re'âyâsından Dömitko Seryoli nâm Venediklü mersûm ve iki nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i sa'âdetimden Nemçe hududuna varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve hasbe'l-iktizâ bir mahalde evân-ı meksine mugâyir ahidnâme-i hümayun cizyedârân taraflarından cizye mütâlebesi ve sâir taraflarından âhar vechile ile rencide ve remîde emnen ve salimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat oluna. Venedikliden gelüb giden kimesneler evli olsun ergen olub mâdam ki gelip gidip rençberlik edip memâlik-i mahrûsemde yerleşime varup geri gide anlardan harâc taleb olunmaya deyû mesfûr ve mukayyed olmağın ahidnâme-i hümayûn şûrutu mucebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 190

Bir sureti Vincenho Bevadi nâm nâm Venediklü bir nefer müste'min hizmetkârıyla ber-vech-i meşrûh

Venedik kapudanlarından Dimetoko Sefinbo? nâm kapudan San çözepe tabir olunur süvâr olduğu bir kıt'a Bulaka sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylos arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefîne emri yazılmışdır. Fî Evahir-i Zilhicce Sene 189

Venedik kapudanlarından Petro Pansik nâm kapudân Bayata Vircine? Ta'bir olunur süvâr olduğu bir kıt'a feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylos arzuhâliyle mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 190

Venedik kapudanlarından Garifur Bovade Maki? nâm kapudân Santa Kruçe? Ta’bir olunur bir kıt’a Pulaka sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylos arzuhâliyle mu’tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 190

Venedik kapudanlarından Simon Budito? nâm kapudân Madonna dö setarplo? Ta’bir olunur süvâr olduğu bir kıt’a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylos arzuhâliyle mu’tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 190

Venedik kapudanlardan Domoniko Sakonik nâm kapudân Madonna dö Rozaryo? ta’bir olunur süvâr olduğu bir kıt’a feke sefinesiyle Geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylos arzuhâliyle mu’tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 190

(s.6)

Venedik kapudanlarından Benetodo Adorfo nâm? kapudan Ayma kulat Funcaciyon? ta’bir olunur süvâr olduğu bir kıt’a feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosu arzuhâliyle mu’tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1190

(s.6)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti ahalisi olan Altas Rusini namındaki tacir ve iki hizmetkârıyla beraber, ticaret için İstanbul’dan Akdeniz limanları arasında gidip gelirken, müste’men kişilerden alınan cizye miktarının alınması ve bunun dışında başka bir vergi talebiyle rencide edilmemesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i sa’adetimden Akdenizde vâki iskelelere varub gelince vâki’ olan kuzat ve nevvâba ve cizyedârlara ve iskele eminlerine ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsitâne-i saadetimde mukîm Baylosa Andryagrade Niko kavalir hutimet avakıbühü bi'l-hayr südde-i sa’adetime mühürlü arzuhâl gönderib Venedik re’âyâsından Altas Rusini? nâm tâcir iki nefer müste’men hizmetkârı ile li ecli’t-ticâre Akdenizde vâki’ iskelelere azîmet murâd eyledüğün bildirüb tâcir-i mesfûr iki nefer hizmetkârları ile Âsitâne-i sa’adetimden mahall-i me’mûreye varub gelince havâl-i

tarıkde menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle ve âhar vechile rencide ve remîde olunmayub memnû'atdan olmayan eşyadan götürdükleri ve alıp getirdikleri eşyanın ahidnâme-i hümâyun mücebince yüzde üç hesâbı üzre resm-i gümrük edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle rencide ettirilmeyüb emin ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Divân-ı Hümâyunumda mahfûz olan ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda Venedik tâciri kemâ fi'l-evvel karadan ve deryadan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelib getirdikleri ve alıp götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde üç akçe verdikten sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan teklif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunumda mestûr bulunmağın şürûtu vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 190

(s.6)

2.Hüküm

2.a) Özet: Halep'te Venedik Konsolosunun yanında tercümanlık yapan Posok Veled-i Anton namındaki tercümanın, Polos Geuor Kiyos adındaki Rum hizmetkarını işlerini görmesi için Halep civarındaki köylere ve oradan İstanbul'a göndermek istediği, söz konusu hizmetkarın gidip gelirken yol boyunca durakladığı yerlerde cizye ve başka taleplerle rahatsızlık verilmemesi ve kendisine verilmiş olan tercümanlık beratındaki şartlara riayet edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli resmi görevlilerin (Tercümân) hak ve muafiyetleri hakkında)**

2. b) Transkript: Haleb vâlisi vezîre ve ve Haleb mollasına ve Haleb havalisinden Âsitâne-i sâ'adetime gelince vâki' olan sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos Andria Grade Niko Kavâli hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mühürlü arzuhâl gönderüb medîne-i Halebde mukîm Venedik konsolosu yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercümân olan Posok veled-i Anton Artun nâm tercümân hâlâ hizmetinde olan Rum taifesinden Polos Geuor Kiyos? nâm bir nefer hizmetkârını kendü umûr ve mesâlihini rû'yet için Halebü'sh-şehbânın etrâk ve havalisine ve andan Âsitâne-i sa'âdetime göndermek murad eyledüğün bildirüb tercümân-ı mersûmun hizmetkârı mesfûr mehâll-i mezbûreye varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde evân-ı meks ve ikâmetinde

cizye ve teklif-i sâire mütâlebesiyle ve âhar bahâne ile rencide ve remîde ve mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı-i Hümayunumda mahfûz nişân-ı hümayun kuyûdâtı tettebbu' olundukda mesfûr Posok veled-i Anton Artun? medîne-i Halebde mukîm Venedik konsolosu yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercümân olub ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sair rûsûm ve tekâlif-i örfiyye teklifiyle rencide olunmayalar deyü yedine verilen tercümanlık beratı şûrutunda mündemiç olduğı mestur ve mukayyed olmağın berât şûrûtu mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 1190

Bir sureti

Tercüman-ı mesfûrun Geurgiyos Öbid? nâm bir nefer hizmetkârı içün dahi bi aynihi ber vech-i meşrûh

Bir sureti Balyabadra İskelesi'nde mukim Venedik konsolosu yanında tercümân olan Aleksander Ademo Polo nâm tercümânın hizmetkârı Bedroz veled-i Anton nâm bir nefer hizmetkârı içün Balyabadra'dan Âsitâne-i Saadete gelince ber-vech-i meşrûh bir kıt'a Mora Muhassılı vezîre ve Balyabadra'dan Âsitâne-i Saâdetime gelince

Fî Evâsıt-ı Safer Sene [1]190

(s.6)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisinden Mabtiro Kolombo namındaki kaptanın Trabluslu Mehmed Tabakcı adlı tacirden satın aldığı mallarının bir kısmının, Atina'daki iskele emini tarafından kanuna ve ahidnameye aykırı olarak haksızlıkla el konulmasından dolayı mahkemelik oldukları, bu haksızlığın ortadan kaldırılması ve söz konusu kaptanın hakkının kendisine iadesi hususunda hüküm. **(Atina İskele Emini'nin haksızlıkları hakkında)**

3.b) Transkript: Ağriboz (Eğriboz) Muhâfızı vezîre ve Atina Kadısına hüküm ki; Baylos-ı mumaillehy arzuhâl gönderib Venedik kapudanlarından Mabtiro Kolombo? nâm kapudan Trabluslu Mehmed Tabakcı nâm tacirden iştirâ eylediğı iki bin kantar sabun kili ve yüz kantar temr ve dört kantar Filibe? ile mahmûl feke tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle bin yüz seksen dokuz senesinde li eclî't-ticâre Atina İskelesine varub ahidnâme-i hümayun şûrûtu mücebince kendü ticaretiyle kâr u kisbe meşğûl ve sefineden kendi mal ve eşyâsını ihrâc ve Atina'da bir mahzene vaz' ve bey' etmek üzre iken Atina'da sâkin

iskele gümrük emîni kapudan-ı mesfûrun zıkr olunan eşyadan bir mikdârını hilâf-ı şer‘ ve kânun ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun bi gayr-i hakkın zulmen ahz ve gadr etmekle kapudan-ı mersûm dahi emîn-i mezkûrun bu güne vaz‘ını mevlânâ-yı mûmâileyhe ifâde ve tezallüm-i hâl eyledikde bilâ fermân mürâfaa ve ihkâk-ı hakka adem-i iktidârın beyânla ve gümrükci-i merkûmun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve bi gayr-i hakkın cebren ahz ve zabt eylediği emvâl ve eşyası istirdâd ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûzan Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayûna mürâcaat olundukda cânibeynin re‘âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûde ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni‘ olmaya ve Venedik beylerinin sefîneleriyle yürüyen Venediklü olsun veyâ sâir mülûk-i nesârâ re‘âyâsından olsun emîn ve sâlim gelüb gidüb kimesne rencide eylemeyeler deyü mestûr ve müfid olmağın sen ki vezîr-i müşarûnileyhsin gümrükçü merkûm Venedik kuyûdâtı mersûmun eşyasını ne sebebe mebni zabt eylemişler gereği gibi tahkîk ve inhâ olunduğu hilâf-i şer‘ ve kânun ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun ahz olunduğu vâki‘ ise ma‘rifet-i şer‘le istirdâd olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene [1]189

(s.6)

4.Hüküm

4.a)Özet: Dimetoka’da ikamet eden ve bazı hastalıkları olan Abdi Ağazade namında şahıs,tedavisi için Venedik ahalisi Kefalonyalı Corci Fakurako adlı tabibi Edirne’den getirtip belli bir ücret karşılığında aralarında anlaştıkları,fakat tedavi olduktan sonra sözkonusu şahsın, defalarca istenmesine rağmen anlaştıkları ücreti çeşitli bahanelerle tabibe ödemediği, adı geçen tabibin anlaştıkları ücretinin tam olarak alınarak kendisine teslim edilmesi hususunda Edirne Bostancıbaşısına yazılan hüküm.**(Tabiplik, tedavi ücreti anlaşmazlığı hakkında)**

4.b) Transkript: Edirne Bostancıbaşına ve Dimetoka nâibine ve kazâ-i mezbûrun zâbitân ve a‘yânına hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti’nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib medîne- Dimetokoda sâkin Abdi Ağazâde demekle ma‘rûf nâm kimesne vücudunda bazı illetine tedbir-i ilaç ve müdâva için Venedik re‘âyâsından Kefalanyonyalı Corci Katura? nâm tabibi yüz seksen senesinde Edirne’den getürdüb beher yevm dörder zer-i mahbûb altunu ve ilâc-ı edviye mesârifini dahi verib illetini def‘ etmek şartıyla beyinlerinde kavl ü karâr ettikden sonra tabîb-i mesfûr kırk gün müddetinde

merkûma ilâc eyleyüb ve illetini bade' d-def' mukâvele olunan hizmetiyle edviye mesârifi için cem'an iki yüz yirmi dört zerr-i mahbûbu mezkûrdan defe'atle taleb eyledikte hilâf-ı şer'-i şerîf vermekde ta'allül ve yüz gurus teklifiyle özür sevdâsında olduğuna binâen şer'le görölüb mesfûrun zimmetinde olan ol mikdâr altunu ma'rifet-i şer'le tahsil ve tabîb-i mersûma teslim ve ihkâk-ı hak olunması için siz ki Edirne Bostancı başısı ve mevlânâ ve zâbitân ve a'yân-ı mûmâileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu Baylos-ı mûmâileyh bundan akdem istid'â ve vech-i meşrûh üzre şer'le görölmek için bin yüz seksen dokuz senesi evâsıt-ı zilhiccesinde emr-i şerîfim sadır olmuşken henüz infâz ve icrâ olunmadın mezkûr Abdî Ağa zâde fevt olub tabîb-i mesfûrun ol mikdâr altun hakkı zimmetinde kaldığın bildirib şer'le tabîb-i mesfûrun müteveffâ-yı merkûmenin zimmetinde olan ol mikdâr hakkı terekesine vâzı'u'l-yed olan Dimetoka sakinlerinden karındaş Mehmed Efendi demekle ma'rûf kimesneden ve mâl-i müteveffadan tahsil ve tabîb-i mesfûre alıverilib ihkâkı hak olmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnuda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzre târih-i mezbûrda emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mahallinde şer'le görölmek için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Safer Sene 190

Venedik kapudanlarından Cibo veled-i Mocoliyan? nâm kapudan Pruprence duyuta tabir olunur süvâr olduğu bir kıt'a feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murad etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Safer Sene 190

Venedik kapudanlarından Coraya Markiye? nâm kapudân Sancuvani tabir olunur bir kıt'a süvâr sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Safer Sene 190

Venedik kapudanlarından Tomazo Berunce? nâm kapudân Ayma kulat Funcaciyon ta'bir olunur bir kıt'a süvâr olduğu sefinesiyle geri vilâyetine avdet murad etmekle Baylosu arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu'l-evvel Sene 190

Venedik kapudanlarından ve Penço Berunce nâm kapudân Madona del Fermini? Ta'bir olunur bir kıt'a süvâr olduğu bulafa sefinesiyle geri vilâyetine avdet murad etmekle Baylosu arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu'l-evvel Sene 190

Venedik kapudanlarından Antonya Câr nâm kapudân Laternite tabir olunur bir kıt'a süvâr olduğu feka sefinesiyle geri vilâyetine avdet murad etmekle Baylosu arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu'l-evvel Sene 190

Venedik kapudanlarından Antonya Bonicen nâm kapudân furtutanata tabir olunur bir kıt'a süvâr olduğu feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murad etmekle Baylosu arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu'l-evvel Sene 190

(s.7)

1.Hüküm

1.a) Özet: Menun Kalesi'nde yerleşik olan Venedik Konsolosu Nikola Koma ve tercümanı Dimitri Gokini, kale muhafızının damadı Mehmet Beşe namındaki kişi tarafından suikast girişiminde bulunulduğu, söz konusu kişinin suçunun tespit ve gereğinin yapılması hususunda hüküm. **(Kale muhafızının işlediği suçlar hakkında)**

1.b) Transkript: Mora muhassılı vezîre ve Mora cezâresinde vâki Menun Nâibine ve zâbitânına hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i saâdetimde mukîm Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Menun Kal'ası'nda mukîm Venedik Konsolosu Nikola Koma? ve tercümânı Dimitri Gokini? kendi hallerinde menzillerine giderken kal'a-i mezkûre sâkinlerinden dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden yetmiş üç cemâatin neferâtından Dizdâr dâmadı Mehmed Beşe demekle mu'arref şakî bin yüz seksen dokuz senesinde hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi gayr-i hakkın nefisine katil kasdıyla üzerlerine hücum ve şütûm-i galiz ile şetm ü hetk-i ırz ve ber takrîb yedinden halâs ve ol vecihle ziyâde gadr ve mezbûrun şiddetinden emniyetleri meslûb ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzre olduğunu senki nâib-i mûmâileyhsin arz eylediğin bildirüb zâbitı ma'rifetiyle te'dîb olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşar ve kal'a-i mezbûre nâibi mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâilyhim sizlere hitâben fermân-ı münîfim sudûrunu ricâ ve iltimâs eylediğine binâen vech-i meşrûh üzere hilâf-i

şer-i şerîf ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun merkûm Mehmedin konsolos ve tercümânı mersûme sû-i kasd ve taaddisi vâki ise erbâb-ı tahkik zâbitı ma‘rifetiyle ahz ve te‘dîb ve mersûmânın te‘mînleri husûsuna ihtimâm olunmak fermânım olmağın.

İmdi ber-vech-i muharrer hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun merkûm Mehmed’in konsolos ve tercümân-ı mersûmâna sû-i kasd ile te‘addîsi lede‘t-tahkik ma‘rifet-i şer‘le zâhir oldukda zâbiti ma‘rifetiyle ahz ve te‘dîb birle mersûmâtın te‘mînleri husûsuna ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Rabiü’l-evvel Sene 190

(s.7)

2.Hüküm

1.a) Özet: Venedik elçisinin yanındaki tercüman Balista Klaver, kendilerine emân verilmiş hizmetkarlarıyla birlikte, ailesinin İstanbul’dan Avusturya’ya kadar gitmesi gerektiği, yol boyunca uğrayacakları yerlerde ve yapacakları alışverişte herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmamaları, usullere uygun hareket edilmesi, can ve mal emniyetlerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli resmi görevlilerin(tercümân) hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Belgrad muhâfızı vezîre ve Belgrad kadısına ve Âsitâne-i saadetinden Belgrada varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdarlarına vesâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti’nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib ıyâlini Âsitâne-i sâadetinden Nemçe hududuna göndermek için yanında olan tercümânlarından Banista Klaver? nâm Venediklü, Antonyo ve Pavlo nâm iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla göndermek iktizâ idüğün bildirüb siz ki mevlânâ ve sâir mumâileyhimsiz mesfûr iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla her hanginizin taht-i hükûmet ve kazâsına varub dâhil olur ise şehirlerde ve kasabât ve kurâ ve menâzil ve merâhilde ve me‘âbir ve benâdirde kendülere ve libâs ve davarlarına dahl ü ta‘arruz olunmayub ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanlarına kader-i kifâye adam koşulayub ve hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesiyle ve sâir bahâne ile akçe taleb olunmayub ve iktizâ eden zâd ve zâdeleri rızâlarıyla satanlardan narh-ı cârî üzre akçesiyle aldırılub himâyet ve sıyânet olarak kemâl-i emn ve selâmetle birbirinize irsâl ve savb-ı maksûde îsâle takayyüd ve ihtimâm olunub mürûr ve ubûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerifim ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-evvel Sene 190

Venedik kapudanlarından Matyo Platini? nâm kapudân Nikola ta'bir olunur süvâr olduğu bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-evvel Sene 190

Venedik kapudanlarından İncelu Ragacı? nâm kapudan sanpetro ta'bîr olunur süvâr olduğu Pulak nâm sefinesiyle Geri vilâyetine avdet murâd etmekle Balyos arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-evvel Sene 190

(s.7)

3.Hüküm

3.a) Özet: Kıbrıs'ta Venedik konsolosunun yanında verilen beratla tercümanlık yapan Aci İstefan Ovanis? nâm Venedikli tercümanı azarlayıp rahatsızlık veren Ermeni taifesinden Erik Agob? adındaki zimminin Kıbrıs'tan sürgün edilerek uzaklaştırılması hususunda hüküm. **(Venedikli tercümânların hak ve statüleri, sürgün meselesi hakkında)**

3.b) Transkript: Lefkoşe Naibine ve Kıbrıs Muhassılına hüküm ki;

Âsitâne-i devlet-i istimrârında mukîm Balyos-ı mûmâileyh bu def'a südde-i adâlet-karâr-i hüsrevâneme takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîrinde cezîre-i Kıbrıs'da sâkin Ermeni taifesinden Erik Agob? nâm zimmiye cezîre-i mesfûrede mukîm Venedik Konsolosu yanında bâ berât-ı âlîşân tercümân olan Aci İstefan Ovanis? nâm tercümânı tekdîr ve ta'cîzden keff-i yed eylemesi zımnında zimmî mesfûrun Kıbrıs'dan nefy ü teb'îdini mütezammin şeref-sudûr olan emr-i münîfime muhâlif tekrâr mütâlebât-ı cedîdeye mübâderet ve Karzaşe Mardirite? demekle ma'rûf Ermeni vüsâfatıyla ısdâr ettirdiği emr-i celîlü'ş-şânımla tercümân-ı mesfûru mahkemeye da'vet ve îrâ' ve ihtirâ' eylediği müdde'âsı kizb-i sarîh eylediği sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin meşhûd ve ma'lûmun olduğuna binâen da'vâsının müzevvir ve bâtıl olduğunu müş'ir verdiği bir kıt'a i'lâm mü'eddâsı üzre müzevvir-i mesfûrun şiddet ve tezvirî nümâyân olduğu ecilden fimâ ba'de iddi'âya tasaddî eylediği sûretde ta'addî ve tesallutu ber münîfâ-yı şer'î men'u def' olunmasını mütezammin bir kıt'a emr-i münîfim sudûru iltimâs ve istid'â olunub i'tâ eylediğin i'lâma nazar olundukda İstanbul mütemekkinlerinden Ağob nâm zimmînin Lefkoşe'de mütevattın olan oğulları istefan ve Sarkiz nâm zimmîler zimmetlerinde mâl-i

şirketten otuz kese akçeden mütecâviz olacağı husûsuna emr-i celîlü'ş-şânımla mübâşir ta'yîn olunan Benli Ali marifetiyle mesfûrlar huzûr-i şer'a ihzâr ve da'vâları lede'r-rû'ye mersûm Agob müdde'âsında kâzib ve mubtıl olduğunu ikrâr ve cümlelerin dahi ma'lûmu olduğundan keyfiyyet Deraliyyeme i'lâm ve zimmî-i mesfûrun tezvirine derûn-i cezireden ısdârını hâvî fermânım sâdır olmuşken bu esnâda karındaşı Marziz veled-i Anton? nâm zimmîyi tarafından tevkil ve mersûmân İstefan ve Serkiz müvâcehelerinde bi'l-vekâle da'vâya ibtidâr eyledikde mesfurân cevaba âğâz edib mesfûr Ağob sâ'il makûlesinden olduğu halde Kıbrısa vürûd ve hâline merhameten kendüsini hizmetimizde istihdâm ve ücreti tamamen edâ ve ba'dehu hiyâneti zuhur etmek hasebiyle yanımızdan teb'îd eylediğimiz için mücerred bizi Izrâr kasdıyla mukaddemâ iştikâ ve lede'l-mürâfaa da'vâsı nâ hak olduğunu i'tirâf eylemeseydi kazıyye vukûfu olanlardan isti'lâm olunsun deyü ihbâr ve hakikat-i hâl vâkıf olanlardan istihbâr olundukda malda vech-i meşrûh üzre olduğunu cemm-i gafîr haber verdiklerinden mâ'adâ vekili karındaşı Marziz zimmî dahi müvekkilim mesfûr da'vâsında kâzib ve iddi'â eylediği alacağı bî-asl olduğuna ilmim lâhık olmuştur cevâbını verib îrâd-ı zimmet eylediği münderiç ve mestur ve me'ârifden men'ini hâvî verilen hüccet-i şer'îyyede ihlâl-i siyâk-ı meşrûh üzre olduğu mübeyyin olub piskopos defterlerinde dahi sâlifü'l-beyân Ağob zimmî kendi hâlinde olmadığından Ermeni Patriğinin arzıyla Avret Adasına nefyini müş'ir emr-i şerîfim sudûr ve bir müddet mürûrunda fîmâ ba'd Kıbrısa ayak basmayub dilediği mahalde ikâmet eylemek şartıyla yüz seksen dokuz senesi rebiülevvelinin yirmi birinci günü patrik-i mersûmun istid'âsıyla ıtlâk olunduğu mukayyed olub ve bâlâda mestur İstefan veled-i Ovanis Kıbrıs cezîresinde Venedik konsolosu yanında berât-ı şerîfimle el-yevm tercümân olduğu Divân-ı Hümâyûnumda muharrer ve mazbût olmağın siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mumâileyhimâsız Venedik elçisi de takrîri ve i'lâm ve hüccet-i şer'îyye müceblerince mersûm Agob zimmînin da'vâsı müzevver ve kizb-i sarîh olduğu zâhir ve bedîdâr olmağla ancak husûs-ı mezbûr için tercümân-ı mesfûru bilâ mûcib tekdir ve ta'ciz ettirmeyüb hilâf-ı şer' ve muhâlif ahidnâme-i hümâyûn ta'addî ve ta'arruzdan himâye ve vikayesine ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında

Fî Evâhir-i Rabiû'l-evvel Sene 1190

(s.7)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, ticaret için memleketimize gelip gidenlerden herhangi bir vergi alınmazken, Selanik İskeleyi Cizyedârı, tüccara baskı ile cizye alma teşebbüsüne giriştiğine dair önceki elçi tarafından ilgili makamlara bildirilmiş olmasına

binaen, var olan ahidname şartlarına göre iş ve işlemlerin yapılması hususunda hüküm.

(Selânik İskeleyi Cizyedârı'nın haksızlıklarının hakkında)

4.b) Transkript: Selânik Mollasına ve zâbitânına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh mühürlü arzuhâl gönderib memalik-i mahrûseme ticâret veçhi üzre âmed şüd eden vezîrin re'âyâsı hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle rencide olunmak icâb etmez iken vezîrin memleketinden Zakresi ve Kefalonya? vesâir adalarda sâkin Venedik re'âyâsından bazıları ticâret ve kâr ü kisb etmek için Selânik iskelesine geldiklerinde cizyedâr olanlar mesfûrun Venedik re'âyâsından olduklarına ma'mûlün bih patente kağıdlarına i'tibâr etmeyüb cizye talebiyle tazyik ve hapis ve ta'addîden hâli olmadıkların Baylos-ı esbak mukaddemâ inhâ ve ticâret ve kâr ve kisb için iskele-i mezkûreye iyâb ve zehâb eden Venedik re'âyâsı ahidnâme-i hümâyuna mugâyir cizye mütâlebesiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb sâir müste'men tâifesi gibi himâyet ve sıyânet olunmak bâbında mukaddemâ istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahidnâme-i hümâyuna mürâcaatde bulundukda Venedikden gelüb giden kimesneler evli olsun ergen olsun mademki gelüb gidüp rençberlik idüb memalik-i mahrûsemde yerleşime varub gerü gide anlardan harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyunda mestur ve mukayyed olunmağın ahidnâme-i hümâyun mucebince amel olunmak için ammizâdelerim ve karındaşlarım Hüdâvendigâr-ı esbak ve sâbık merhûmân sultan Mahmud Hân ve Sultan Osman Han ve Sultan Mustafa Han tâbe serâhûm zamanlarında emr-i şerîf verildüğün mukaddemâ inhâ vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhır-i Rabiü'l-evvel Sene 1190

Venedik kapudanlarından Martin Karalonya? nâm kapudân Sançfrançisko? tabir olunur süvâr olduğu bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-evvel Sene 190

Venedik kapudanlarından Sinakato lombar? dö nâm kapudan Natanda? ...ta'bir olunur süvâr olduğu bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-evvel Sene 190

Venedik kapudanlarından Cebrolâmo Uçenbo? nâm kapuda Madonna dö Rosario Terapakulu? sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

(s.8)

1.Hüküm

1.a) Özet: Osmanlı Devleti ile dost olup, ticaretle iştigal eden ve mallarını Venedik gemilerine yükleyip getirip götürmek isteyen kim olursa olsun, elçi ve konsolosa konsoliyat hakkının verilmesi ve kimsenin engel olmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve konsoloslarına verilmesi gereken konsoliyat hakkı hakkında)**

1.b) Transkript: Ber-vech-i arpalık Selanik sancağı mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîr Halil Paşa'ya ve Selanik Mollasına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh mühürlü arzuhâl gönderib tüccar ta'ifesinden Venediklü olsun ve gayri devlet-i aliyyem ile dostluk üzere olanlardan her kim olursa olsun Venedik gemilerine tahmil edip kendi hallerinde Ayomarko bayrağıyla gönderdikleri her nereden olursa olsun gümrük alına gelen metâ'dan Bayloslarına ve konsoloslarına konsoliyat ta'bir olunur kotimo hakkını vireler kimesne mâni' olmaya deyü ahidnâme-i hümayunda mukîm olmağla medîne-i Selanik'de tüccâr tâ'ifesinden iştirâ olunub Venedik sefînelerine vaz'-ı tahmil olunan emti'a ve eşyâ gümrük ümenâsı taraflarından vezn ettirilüb ana kıyasen ahidnâme-i hümayun mücebince Venedik Konsolat dahi konsolat hakkını edâ edegelmışler iken,tüccardan ba'zı kimesneler hileye süluk ve emti'a ve eşyâlarını hakîkaten vezn ve konsülyan hakkını noksan teklifi ile nizâ'a mü'edda oldukların baylos-ı esbak mukaddemâ ahidnâme-i hümayun mücebince amel ve Venedik sefînelerine tahmil olunacak emti'a ve eşyânın konsolos tarafından adamı adamı hatar olmadıkca tüccar tâ'ifesi hânelerinde hufyeten vezn ettirmeyüb konsolos hakkına gadr olunmamak bâbında mukaddemâ istid'â ve Dîvân-ı Hümayun'da mahfûz olan ahidnâme-i hümayûna mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed olmağın ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak için ammizâdeler ve karındaşlarım Hüdâvendigâr-ı esbak ve sâbık merhûmân sultan Mahmud Han ve Sultan Osman Han ve Sultan Mustafa Han tâbe serâhüm zamanlarında emr-i şerîf verildiğîn. Mukaddemâ vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yüz yetmiş bir senesi evâsıt-ı şevvâlinde emr-i şerîf verildiğîn bildirüb tahriren ricâ etmeğîn mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabiü'l-evvel Sene 1190

(s.8)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'ten memleketimize gelip giden tüccar, dinlenmek amacıyla gelen ziyaretçilerin ve özellikle tütün alışverişi için gelen kaptanların engellemelerle karşılaşmaması, rahatlık ve güvenliklerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik tüccar ve vatandaşlarına verilen imtiyazlar hakkında)**

2.b) Transkript: Ber-vech-i arpalık Selanik sancağı mutasarrıfı sadr-ı esbak vezîr Halil Paşa'ya ve Selânîk Mollasına ve yeniçeri zâbiti zîde mecdühüye vesâir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhal gönderib memalik-i mahrûsemde vâki iskelelere ve limanlara Venedik tüccarı ve züvvar-ı emnü'l-bâl ve mutma'innü'l-hâl âmed şüd idegelmişler iken bu def'a medîne-i Selânîk'de hilâf-i marzî ba'zı keyfiyyât vukû'u hasebiyle medîne-i mezbûrda meks üzre olan Venedik konsolos ve tüccarının ve bâ husûs duhân mübâya'asıçün varan sefâ'in kapudânanının vahşet ve dehşetlerini mûcib olduğun bildürüb devlet-i aliyyemle Venedik Cumhûriyeti beynine müstahkem ve mü'esses olan mesâlihine mü'eyyide ve müvâlât ve müsâfât-ı mü'ekkideyi ilâ mâşâallâhü te'âlâ hulûs ve sadâkat birle vikâye ve hayırhâh olduğundan Venediklü re'âyâ ve tüccâra bir dürlü ta'arruz olunmayub himâyet ve sıyanet olunmaları husûsu cümleye i'lân ve istid'â olunması için emr-i şerîf sudurunu mukaddemâ Baylos-ı esbaka istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûn' da mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda yüz seksen dört senesi evâsıt-ı Cemâziyelûlâsında vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın. İmdi Devlet-i aliyye-i ebediyyü'd-devâmımla levâzım-ı dostu ve müsâfatda sâbit-i kadem ve râsih-i dem olan Venediklünün min külli'l-vücûh ber-muceb-i ahidnâme-i hümâyûn mahmî ve masûn olmaları matlub-i şâhânem olduğu ol tarafda cümleye i'lân ve istid'â birle mugâyir-i ahidnâme-i hümâyûn Venediklü re'âyâ tüccâra bir vechile ta'arruz olunmayub himâyet ve sıyanetlerine dikkat ve münâfi müsâleme ve dostu sumû nâ mülâyim vaz'u hâlinde sudûrundan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabîu'l-evvel Sene 1190

(s.8)

3.Hüküm

3.a) Özet: Halep'teki Venedik Konsolosunun yanında padişahın izniyle tercümanlık yapan Yeşua Veled-i İstemberes Ayneti? İstefan Veled-i Askadur nâm hizmetkârını bazı işlerini görmesi için Belgrad, Diyarbekir ve Arapgir taraflarına göndermesi gerektiğini

bildirmiş, tercüman ve yanındakilere tanınan haklar gereği, söz konusu hizmetkârın seyahati esnasında, herhangi bir verginin alınmaması ve güvenliklerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Ahidnamede Venedik resmi görevlilerinin(tercümân) hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Bağdad ve Diyarbekir ve Sivas vâlileri vezîrlere ve Bağdad ve Amed Mollalarına ve Âsitâne-i sa‘âdetimde Bağdad’a varub gelince vâki‘ olan sâir kuzât ve nevvâba ve dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşlarından Keban Madeni Emîni dâme mecdühüye ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitânına hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh haber gönderüb medîne-i Halebde mukîm Venedik konsolosu yanında berât-ı şerîfimle tercümân olan Yeşua veled-i İstemberes Ayneti? nâm tercümân hizmetinde olan İstefan veled-i Askadur nâm hizmetkârı bazı mesâlihi için Âsitâne-i saadetime gelüb Belgrad ve Diyarbekir ve Arabgir taraflarına göndermek iktizâ eyledüğün bildirüb hizmetkâr-ı mesfûr zikr olunan mahallere varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde su-i mahalde hîn-i meksinde hilâf-i şurût-ı berât cizyedârlara cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile rencide ve remîde ettirilmeyüb emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna ve libâs ve davarına muhâlefet olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve sâir mûmâileyhsiz. Size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz nişân kaydına mürâcaat olundukda mestûr Yeşua veled-i İstemberes Ayneti? hâlâ Halebde mukîm Venedik konsolosu yanında berât-ı şerîfim tercümân olub ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiye akçesi vesâir rûsûm ve tekâlif-i örfiyye teklifiyle rencide olunmaya deyü yedine verilen tercümanlık berâtı şûrutunda münderiç olduğu mestûr ve mukayyed olmağın meşrut-ı berât-ı âlîşânım mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rabiü’l-ahir Sene 1190

Venedik kapudanlarından Dimetoko Tabralu ki nâm kapudan İlbarabta ta‘bîr olunur bir kıt‘a süvâr olduğu feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmek murad etmekle Baylosu arzuhâliyle mu‘tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rabiü’l-ahir Sene 1190

(s.8)

4.Hüküm

4.a) Özet: Osmanlı memleketine rencberlik için gelip giden Venedik vatandaşlarından ahidnamede harâc alınmayacağı açıkça belirtilmiş olup, buna göre, Venedik elçisinin haber ve mektuplarını götürüp getiren habercinin, Venedik’e gidip gelirken uğrayacağı yerlerde ve duraklarında, başka vergilerin talep edilerek rahatsızlık verilmemesi ve yol emniyetinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli resmi görevlilerin (elçilik habercisi) hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i saadetinden berren ve bahren Venedik hudûduna varub gelince yol üzerinde vâki olan kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdâları ve voyvodalar ve iskeleler emînleri ve sâir zâbitân ve a‘yân-i vilâyete hüküm ki;

Derkenarı mûcebince emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye’l-ahir Sene [1]194

Baylos-ı mumaiyleh arzuhâl gönderib Venedik’den gelüb giden kimesneler evli olsun ergen olsun mâdam ki gelüb gidüb rençberlik idüb memalik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gidenlerden harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda musarrah ve mukayyed olmağla baylos-ı mumaiyleh hâlâ Venedik re‘âyâsından olub bazı mesâlihi için mektuplarıyla Kurtaliçe tabir olunur Sâ‘îyi Venedik tarafına gönderdirken bildirib sâi-i mesfûr gidüb gelişinde her hanginizin taht-ı kazâsına varub dâhil olur ise menâzil ve merâhilde kendüye ve melbûsât ve davarlarına dahl ü ta‘arruz olunmayub hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile rencide ve remîde ve murûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim bir yerinize îsâle ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında ber mu‘tâd hükm-i hümayunum ricâ etmeğın ahidnâme-i hümayun mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rabiü’l-ahir Sene 1190

Sureti siyâk-ı meşrûh üzre üç kıt‘a evâmir dahi yazılmışdır.

(s.8)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik’e bağlı Zaklise Adası ahalisinden Nikola Veled-i Aramaniko nâmındaki şahsın, bazı işlerini görmek için Ahıska taraflarına gitmek istediği, söz konusu kişinin bir hizmetkârıyla beraber seyahati sırasında, bir vergi talebiyle sıkıştırılıp engellenmemesini sağlayan Venedik ahidnamesine uygun olarak hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik vatandaşlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkirpt: Ahıska ve Âsitâne-i saadetinden Ahıska ve havalisine varub gelince yol üzerinde vâki olan kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri vee yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderib Venediğ'e tâbi' Zaklise cezâiresinden Nikola veled-i Aramaniko? nâm Venedikli, bazı mesâlihi için Ahıska ve havalisine azîmet murâd eyledüğin bildirüb mesfur Venediklü bir nefer müste'men hizmetkârıyla Ahıska ve havalisine varub gelince esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde ve bi hasebi'l-iktizâ bir mahalde hîn-i meksinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesiyle ve âhar bahâne ile rencîde ve remîde ve kendülere mahsûs libâs ve davarlarına dahl ü te'aruz ve emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emri i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûna mürâca'at olundukda Venedik'den gelüb giden kimesneler evli olsun ergen olsun mâdam ki gelüb gidüb rençberlik idüb memalik-i mahrûsemde yerleşmeye varub geri gidenlerden harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mestur ve mukayyed olunmağın ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rabiü'l-ahir Sene 1190

Venedik kapudanlarından Petrobudine? nâm kapudan San Döliniko tabir olunur bir kıt'a süvâr olduğu feke sefînesiyle geri avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rabiü'l-ahir Sene 190

(s.8)

6.Hüküm

6.a) Özet:Hanya ahalisinden olan Mehmed Ağa ve ortağı Bekir Ağa Hasan Çavuş adındaki tacirler,Venedikli Corci Lacuyik nâmındaki kaptanın bir gemisini İzmir İskelesinden gidip Rendiye Mahallesi'ndeki odunların yüklenmesi ve taşınması için mukavele yaparak kiraladıkları, ancak söz konusu tacirlerin adı geçen kaptana mukaveledeki anlaşmaya göre 120 kuruş eksik ödeme yaptıkları ve mukaveleyi de kaptandan zorla aldıklarına dair şikayetin doğruluğunun tespiti ve söz konusu kaptana hakkının tam olarak ödenmesi hususunda hüküm. **(Kişiler, tacir-kaptan arasındaki anlaşmazlık hakkında)**

6.b) Transkript: Kandiye muhâfızı vezîre ve Hanya kadısına hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh mühürlü arzuhâl gönderib tüccardan Hanya sakinlerinden Mehmed Ağa resîhi ve şeriki Bekir Ağa Hasan Çavuş oğlu demekle ma'rûf kimesneler yüz seksen senesinde Venedik kapudanlarından Corci lacuyik? nâm kapudanın süvâr olduğu Bulaka tabir olunur bir kıt'a sefinesini İzmir iskelesinden varub Rendiye nâm mahalde olan hatabları tahmîl ve andan hâneye nakıl ve ihrâc içün isticâr eylediklerine binâen ve kapudân-ı mesfûr ber-vech-i meşrûh mahall-i merkûmdan hatabı sefinesine tahmîl ve hâneye ba'de'l-ihrâc müste'cirân-ı merkûmân mukâvele ettikleri navldan yüz yirmi gurusş alıkoyduklarından madâ mukavelesinden dahi kapudân -ı mesfûrdan cebren alub gadr eylediklerin bildirib tüccâr-ı merkûmanın mesfûr ber-vech-i meşrûh mukâvele olunan navldan cebren ve zulmen ve bi gayr-i hakkın alıkondıkları yüz yirmi gurusş şer'an tahsil ve istirdâd ve kapudân-ı mersûm teslim olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin siz ki Kandiye muhâfızı vezîr-i müşâr ve Hanya kadısı mevlâna-yı mûmâileyhimâsız fi'l-hakîka mukavelesinin hilâfı bi gayr-i hakkın cebren ve zulmen ol mikdâr meblağı alıkonulduğu sahih ise lede't-terâfû' ma'rifet-i şer'le tahsil ve kapudân-ı mersûme teslime ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rabiü'l-ahir Sene 190

Venedik kapudanlarından Domitiko Poniyonto nâm kapudan ... ta'bir bir kıt'a süvâr olduğu feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle baylosu arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-ahir Sene 190

(s.9)

Venedik kapudanlarından Tariko Yorko nâm kapudan Buni Emci , tabir olunur bir kıt' süvâr olduğu feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-ahir Sene 190

Venedik kapudanlarından Francesko Kavara? nâm kapudan Sansepirberyum? tabir olunur süvâr olduğu bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-evvel Sene 190

Venedik kapudanlarından Corci Finaco nâm kapudân, Antonya tabir olunur bir kıt'a süvâr olduğu feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l Sene 190

(s.9)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden Yanaki Deluta adlı tabibin, İstanbul'dan söz konusu adaya gidip gelirken yol esnasında adı geçen tabibin, tabiplik ile ilgili icraatlarında cizye talebiyle sıkıştırılmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i saadetimden Mora ceziresine ve andan ... merkad vee havalisine varub gelince vâki olan kazaların kuzât ve nevvâbına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh mühürlü arzuhâl gönderib Venedik'e tâbi Kefalonya Adası reâyâlarından Yanaki Deluta namındaki Venediklü tabîb bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre azîmet murâd ederken bildirüb Venediklü tabîb-i mersûm bir nefer müste'meni hizmetkârıyla Âsitâne-i sa'âdetimden mehâll-i mezbûre varıb gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub ve hîn-i meksinde mugâyir ahidnâme-i hümayun cizye talebini ve sâirler taraflarından âhar bahâne ile akçe mütâlebesiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb ahidnâme-i hümayun mücebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dıvân-ı Hümayunumda mahfuz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedikden gelüb giden kimesneler evli olsun ergen olsun mâdam ki gelib gidip rençberlik idüb memalik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gidenlerden harâc talep olunmaya deyü mestûr ve mukayyed olunmağın ahidnâme-i hümayun mucebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-ahir Sene 190

Venedik kapudanlarından Corci Parnik nâm kapudân Madonna dö Rosario ta'bir olunur bir kıt'a bir kıt'a feke sefinesiyle geri vilâyetişne avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefîne verilmiştir.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-ahir Sene 190

(s.9)

2.Hüküm

2.a) Özet: Kiralama yoluyla Atina iskelesine getirdiği yükün zamanında satılamadığı için, gümrükçünün gözetiminde bir ambara yerleştirdikten sonra, ambar sahibi ve gümrükçü tarafından haksızlığa uğrayan Venedikli kaptanın zararının geri alınıp söz konusu kaptana

teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Kişiler arasında alacak verecek meselesi ve çözümü hakkında)**

2.b) Transkript: Ağriboz muhâfızı vezîre ve Atina kadısına hüküm ki;

İşbu emr-i âli terkin olunub men‘i için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şa‘ban Sene 190

Kaydı şikâyet defterinden ve battalı kaleme hıfz olunmuştur.

Der‘aliyyemde mukîm Baylos-ı mumâileyh südde-i sa‘âdetime takdîm eylediği arzuhâli mefhumunda Trabluslu Mehmed Tabakcı nâm tâcir Venedik kapudanlarından Petro Kolomyo nâm kapudânın feke tabir olunur sefinesini bundan akdem isticâr ve Atina iskelesine îsâl için sefine-i mezbureye iki bin kantar sabun kili ve yüz kantar temür ve dokuz kantar hinta vaz‘ ve tahmîl ve kapudân-ı mezbûr dahi iskele-i mezbûreye vürudu kırk gün mürurunda sefine hamulesini fûruht edemediğinden müste‘cir-i mezbûrun oğlu İbrâhim Tabakcı mukâvele olunan navlun edâ eylemek üzre eşyâ-yı mezbureyi kapudâna teslim ve ol dahi hamûle ve sâir emvâl ve eşyâsını Atina iskelesi gümrükçüsünün müvâcehesinde ihrâc ve bir mahzene bin beş yüz kantar sabun kili nakıl ve temhîd eyledikten sonra gümrükci-i mezbûr bilâ müceb cebren mahzenin miftâhını ahz ve kapudân-ı mersûm tezallüm zımnında hâkime vardıkda nâm zimmî mahkemeye gelüb yedinde müste‘cirden ve yâhud kapudandan bir dürlü sened ve temessük yoğ iken akçe kuvvetiyle iki nefer şâhid-i müzevvir ikâme ve istihâl ve Venedik kapudânından dört yüz elli kantar sabun kili ve elli kantar demir taleb ve gümrük emîni dahi fuzuli mahzenin mührünü fekk ve içindeki eşyâyı bi gayr-i hakkın zabt ve zâbitin emriyle dahi mesfûre taleb eylediği elli kantar demir yerine sekiz yüz elli kantar sabun kili verib kusûr-i eşyâyı gümrükçü zabt ve kapudâna zulm ve gadr eylediklerine binâ‘en fuzûlî zabt olunan bin beş yüz kantar sabun kili ile eşyâ-yı sâ‘ire gümrükçü-i mezbûr ve zimmî-i mesfûrdan istirdâd ve kapudân-ı mersûme teslîm ettirilmesini hâvi emr-i münîfim sudûr-i istid‘â olunub Dîvân-ı Hümâyunumda mukayyed Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyuna mürâca‘at olundukda cânibeynin re‘âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emîn ve âsûdeleri ile ticâret ve kâr ve kisb edib kimesne mâni‘ olmaya. Ve Venedik beylerinin sefineleri ile yürüyen Venediklü olsun vesâir mülûk-i nesârâ re‘âyâsından olsun emîn ve sâlim gelib gidüb kimesne rencide eylemeye deyü mestûr ve mukayyed bulunub menâfi‘-i zulm ve salâh ve mugâyir-i şer‘ ve kânun bu makûle va‘vukû‘una bir dürlü rızâ-yı şâhanem olmamağın siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâileyhimâsız inhâ olunduğu vechile fi‘l-hakîka kapudân-ı mesfûrun hükm-i şer‘î lâhik olmaksızın fuzûlî ve bilâ mücib mahzeni mührü kıra ve küşâd ve cebren ol mikdâr sabun ve eşyâ-yı sâire ahz olunmuş ise

gümrükçü-i merkûm ve zimmî-i mesfûru ahz ve aldıkları her ne ise ma‘rifet-i şer‘le istirdâd ve kendülerini hapisde îkâ ve keyfiyyeti alâ vuku‘ihâ Dersadetime i‘lâm ve eğer keyfiyyet inhâ olunduğu üzre olmayub sûret-i şer‘a girmiş mevâddan ise dahi hakikat-i hâli sıhhati üzre tahrîr ve iş‘âra mübâderet eylemeniz bâbında işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuştur. Devlet-i aliyyemle Venediklü beyninde mevsûk ve müşeyyed olan dostluk ve müsâfata muhâlif tüccâr ve sefineleri haklarında mu‘âmele-i nâ marziyyeye cesârete mürtekeb olanlara mucib-i te‘dîb olacak hâlatdan olmağla ber-vech-i muharrer kapudân-ı mersûmun mührü altında olan mahzende mevcûd sabun ve eşyâyı gümrükçünün fuzûli cebren zabtı ve zimmî-i mesfûre dahi bilâ sübut ve hilâf-i şer‘ ol mikdâr sabunun verildiği vâki‘ ise gereği gibi tahsis ve tahkik ve nefsü’l-emirde mutâbık olduğu sûretde gerek gümrükçü-i mezbûru ve gerek zimmî-i mezbûru ahz ve aldıkları her ne ise ma‘rifet-i şer‘le bi’t-tamâm istirdâd ve mezbûr ve mesfûru hapis ve mahallinde îfâ ve keyfiyetlerini sıhhati üzre Dersadetime i‘lâm ve inhâ olunan hâlât-ı müfteriyât kabilinden ve yâhud vâki‘ olduğu suretde şer‘a girmiş mevâddan olduğu takdirde yine hakikatini tahrîr ve inhaya ihtimâm-ı tâm ve vâki‘ın hilâfını kaleme getürmekden ve hatıra ve gönüle ri‘âyet ile hakkı ketm ve ihfâdan ittikâ-yı mâlâ kelâm eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i Rabiü’l-ahir Sene 190

Venedik kapudanlarından Francisko Senalimne? nâm kapudân Madonna dö Rosario? deyü ta‘bir olunur bir kıt‘a süvâr olduğu feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Balyos arzuhâliyle mu‘tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabiü’l-ahir Sene 190

Venedik kapudanlarından Simo Antaya nâm kapudan Sandamyiano? ta‘bir olunur bir kıt‘a süvâr olduğu feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu‘tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabiü’l-ahir Sene 190

Venedik kapudanlarından Petro ve Kolombo? deyü ta‘bir olunur bir kıt‘a süvâr olduğu feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu‘tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye’l-evvel Sene 190

(s.9)

3. Hüküm (İptal edilmiştir)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik Ahitnamesine aykırı olarak, fazla vergi talebinde bulunan devlet görevlilerinin haksızlıklarının ortadan kaldırılması ve bu tür davranışlardan herkesin kaçınması gerektiği hususunda hüküm. **(Zabitlerin ahitnameye aykırı vergi talepleri hakkında)**

4.b) Transkript: Mora Muhassılı vezîre ve Anabolu kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh arzuhâl gönderub Venedik kapudanlarından Pençopeşfok? nâm kapudân Mora cezîresinde vâki Anabolu iskelesinde işbu sene-i mübâreke iştirâ eylediği birkaç kantar peynirin sefînesine vaz' ve tahmili için iskele-i mezbûrenin gümrük eminine resm-i gümrüğün bi't-tamâm edâ eyledikten sonra iskele-i mezbûreden hamûlesiyle azîmeti esnâsında gümrükci-i merkûma verdiği resm-i gümrükden başka kazâ-i mezbûrda sâkin zâbitândan ma'lûmü'l-isim kimesneler dahi kapudân-ı mersûmu cebr ve tazyik ile hilâf-i şer' ve fuzûli ve bi gayr-i hakkın beş yüz gurusunu ahz idüb kapudân-ı mesfûre gadr-i küllî eylediklerin bildirüb sen ki vezîr-i müşarünileyhsin ma'rifetinle şer'le gönderilüp zâbitân-ı mezkûrların hilâf-ı şer' ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun cebren ve zulmen ve bi gayr-i hakkın ahz eylediklerin bildirüb sen ki vezîr-i müşarünileyhsin ma'rifetinle şer'le görülüb zâbitân-ı mezkûrların hilâf-ı şer' ve fuzûli ve bi gayr-i hakkın beş yüz gurusunu ahz idüb kapudân-ı mesfûre gadr-i küllî eylediklerin bildirüb sen ki vezîr-i müşarünileyhsin ma'rifetinle şer'le görülüb zâbitân-ı mezkûrların zarûret-i şer' ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun cebren ve zulmen ve bi gayr-i hakkın ahz eyledikleri meblağ-ı mezbûr geri kapudân-ı mersûme istiadâd ve teslîm ve fî-mâba'd Venedik tüccarı iştirâ eyledikleri eşyanın ahidnâme-i hümayun mücebinde sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç hesâbı üzre resm-i gümrüğün verdiklerinden sonra ziyâde gümrük ve sâir muhdes tekâlif mütâlebesiyle rencide ve ta'ciz olunmamaları bâbında sana hitâben emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûf Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedik tüccârı kemâ fî'l-evvel karadan ve deryadan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelib gidib İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşâm

(s.10)

ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb vesair iskelelere getürdükleri ve alub getürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar. Ve resm-i gümrükleri Hazîne-i Âmiremde alınub verildiği minval üzere memâlik-i mahrûsede câri akçe alınub kadîme mugâyir nakid akçeden gümrük mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmayalar. Ve mezbûr bezirganlar bir iskeleye

vardıklarında metâ'larının bir mikdârın çıkarmak murâd eylediklerinde emîn olanlar ancak çıkardıkları metâ'ın gümrüğün alub cümlesin çıkarın deyü cebr itmeyeler ve eğer metâ'larını bir gayri iskeleye götürmek içün bir gemiden çıkarub bir gayri sefîneye tahmil murâd ederler ise mâni' ve müzdeham olmayub ve metâ'ların çıkarmadıkça emîn olanlar gümrük taleb etmeyeler. Ve çıkarın deyü cebr itmeyeler ve gemileri geldiklerinde gümrüklerde olan mütebassırlar cefâ'en emtiâlarını değerinden ziyâde bahaya tahmin ederler ise gümrük ne mikdâr olursa ol mikdâr metâ' alınub akçe taleb olunmaya ve gemileri gittikde sâir müste'men taifesinden gelen üç yüz akçe selâmetlik resmini Venedik sefineleri dahi edâ eyleyeler. Ziyâde taleb olunmaya ve bir iskeleye gönderdikleri emti'anın resm-i gümrüğün bir def'a edâ idüb yedine edâ tezkiresi aldıktan sonra ol iskelede satılmayub bir gayri yere götürüb ve göndermek murâd eylediklerinde kimesne mâni' olmayub gerek ol iskelede ve gerek götördükleri iskelede tekrar gümrük taleb olunmaya. Ve gerek emîni olanlar gümrüğün aldıktan sonra te'hîr ve ta'cîz eylemeyüb edâ tezkirelerin vireler. Ve evvel edâ tezkiresini gayri iskelelerde olan ümenâya varub ibrâz eylediklerinde ma'mûlün bih olub tekrâr gümrük taleb eylemeyeler deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın hilâf-i şer' ve mugâyir-i emr-i âlî cevri ve ta'addî ve ahidnâme-i hümayun şürûtuna münâfi ziyâde gümrük talebinden başka bilâ mücib fuzulî alınan beş yüz gurus vâki olduğu halde lede's-sübuti's-şer'î cebren ahz olunan meblağ-ı merkûm tamamen istirdâd ve kapudân-ı mersûma teslîm olunduktan sonra min ba'd Venediklüye cevri ve ta'addî olunmamak ve ziyâde gümrük ve sâir muhdes rûsûm talebiyle tekdirden mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel Sene 190

Der-zaman-ı reisü'l-küttâb hazret-i el-hâc Ömer Vahid Efendi tâle bakâhü

Fî Evâil-i Cemaziye'l-evvel Sene 190

(s.10)

1.Hüküm

1.a) Özet:Venedik gemileriyle yolculuk eden ve müste'menlerden alınan 300 akçelik geçiş ücretinin,Mora Adası'ndaki Balyabadra ve İnebahtı'daki Anadolikoz ve Deregostin İskelelerine varan Venedik bayrağı taşıyan gemilerden de aynı ücretin alınması gerekirken, oralardaki oradaki iskele emînlerinin, 300 akçe emniyetli geçiş(selametlik) vergisi dışında tüccarlardan baskı ve zulüm ile ayrıca başka ücretler talep ettikleri,Venedik ile olan ahitnameye uygun olmayan ve belli olan vergi dışında başka bir

vergi talebiyle tüccar kesiminin rahatsız edilmemesi hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin limanlarda resmi vergilerden (selâmetlik) başka ücretler talep ettikleri hakkında)**

1.b) Transkript: Mora Muhassılı vezîre ve İnebahtı Muhâfızı vezîre Balyabadra ve İnebahtı Kadılarına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderub, Venedik gemilerini gezende sâ'ir müste'men tâ'ifesinden alınagelen üçyüz akçe selâmetlik resmini Venedik sefineleri dahi edâ eyleye, ziyâde talep olunmaya deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mestûr ve mukayyed olub hilâfına bir dürlü vaz' ve hareket îcâb etmez iken Venedik bayrağı altında yürüyen tüccar tâifesi sefineleriyle Mora cezîresinde vâki' Balyabadra İskelesine ve İnebahta vâki' Anadolikoz ve ...ve Deregostin iskelelerine vardıklarında zikr olunan iskelelerin ümenası mugâyir-i ahidnâme-i hümayun ziyâde selâmetlik resmi mütâlebesiyle tüccar tâ'ifesine ta'addî ve rencideden hâli olmadıkların bildirüb tüccar-ı merkûme ber mûceb ahidnâme-i hümayun üç yüz akçe selâmetlik resmi mütâlebesiyle tüccâr taifesi ta'addî ve rencideden hâli olmadıkların bildürüb tüccâr-ı merkûme ber mûceb-i ahidnâme-i hümayun üçyüz akçe selâmetlik resmini edâ eylediklerinden sonra ümenâ-yı merkûmenin mugâyir-i ahidnâme-i hümayun ziyâde talebiyle vâki' olan ta'addîleri men'u def' olunmak bâbında emr-i münîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfuz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayuna müraccat olundukda vech-i meşrûh üzre olduğu mestûr ve mukayyed olmağın. Ancak ahidnâme-i hümayun şûrûtu mucebince amel olunmak için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâil-i Receb Sene 1190

İşbu emr-i âli Çukadar-ı sadr-ı a'zamdan Mahmud Ağa mübaşeretiyile vüsûlünde mezbûrân-ı müşârünileyh huzûruna ihzâr ve mazmûn-i emr-i âli lede'l-ifâde bundan akdem Mısır vâlisi müteveffâ Halil paşaya ve Mısır kadısı Hafız Mehmed Sadık Efendiye hitâben sâdır olan emr-i âli mantûkunca mürâfî'-i şer' ve kasr ve yedlerimize hüccet-i şer'iyye i'tâ olundu deyü tasaddî eylediklerini müş'ir hâlâ Mısır vâlisi Sadr-ı esbak İzzet Mehmed Paşa hazretlerinin varid olan bir kıt'a kamesinin ve Mısır kadısı es-Seyyid Mehmed Kâmil Efendi'nin bir kıt'a i'lamıyla arabiyyü'l-ibâr bir kıt'a hüccet-i şer'iyyesinin mazmûnu bâ fermân-ı âli şerh verildi.

Fî 18 Safer Sene 191

(s.10)

2.Hüküm

2.a) Özet: Osmanlı ile Rusya arasında oluşan muharebe zamanında Akdeniz'e gelen Rus gemilerinin hem Müslümanların hem de Venedik gamilerine saldırıp gasp ve yağmalama suçlarına karışması üzerine, meydana gelen hoş olmayan bu durumun ortadan kaldırılmasına dair hüküm.

2.b) Transskript: Hâlâ Mısır vâlisi sadr-ı sâbık vezîr İzzet Mehmed Paşaya ve İskenderiye-i Mısır kadısına hüküm ki;

Devlet-i aliyyemle Moskovlu beyninde beş altı sene vukû' bulan muhasama ve muhâberât evânındade Akdeniz'de geşt ü güzâr eden Rusya sefâyini tesâdüf eyledikleri süfün-i İslâmiyânı vesâir tüccar sefinelerini fırsat buldukça zabt ve derûnlarında bulunan emti'a ve eşyâyı gasb ve gâret ve müddet-i mezkûrede bu kadar Ümmet-i Muhammedin emvâli giriftâr-i eyâdi-i has olub ba'dehü devleteyn müsâlaha ve infî'âl-pezîr ve tarafeynden ahidnâme alınub verildiğine binâen enâm-i cennet ve pınarda Rusyalunun aldıkları mâl ve eşyâ ve sefâyin bulunduğu mahallerde istirdâd ve sâhiblerine verilmek şartı ahidnâmelerde musarrah olmayub bu makûle emvâl ve emti'a-i mağsûbeyi sâhibleri da'vâ eylemek muğâyir-i ahidnâme-i hümayun olduğu mukarrerdir. Binâen alâ zâlik Venedik Baylos-ı sâbık mukaddemâ bir kıt'a memhûr takrîrinde bundan akdem Rusyalu Dimyât ahalisinden iştirâ ve fûruht eyledikleri duhânın gasb ve bey'i târihinden evvel Venedik tüccarından Andryâ Cüstiyâni nâm tâcir medîne-i surda mukîm bir nefer Fransız bezirgânından üç yüz yirmi dokuz denk duhân iştirâ ve bir kıt'a Venedik sefinesine vaz' ve tahmil ve Mısır-ı İskenderiyesi tarafına tesyîr idib ba'de'l-vüsûl her bir vukiyyesini yirmi beş paraya mukâvele ve bahâsı cem'an kırk beş bin guruşa bâliğ olub bey' eylemek üzere iken Dimyât ahâlisi taraflarından iki nefer kimesneler zuhûr ve tâcir-i mersûmu huzûr-i hâkime da'vet ve duhân-ı mezkûr Rusyalunun iştirâ ve Dimyatda fûruht eyledikleri duhândır deyü hilâf-ı inhâ ile tâcir-i mesfûrun üzerine asâleten ve vekâleten da'vâ ve bilâ mûcib ve bi gayr-i hakkın yedinden ahz ve intizâ' eyleyüb yüz seksen sekiz senesinde bir Baylos-ı sâbık keyfiyyeti deraliyyeme ifâde ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun tâcir-i mersûmun nizâ' ve da'vâsı Âsitâne-i sa'âdetimde istimâ' olunmasını istid'â ve mahallinde şer'le mürâfa'a ve ihkâk-ı hak olunmasını hâvî bir kıt'â emr-i âlî ısdâr olunub ol vakitten berü infâz olunmadığı ve müdde'îler şâhid-i rûz ikamesiyle tâcir-i merkûme gadr eyledikleri ve iskenderiye'de mukîm Venedik konsolosa def'i ta'addîlerine her ne kadar sa'y eyledi ise imkânda olmadığına binâen mezbûrânın deraliyyeme ihzârlarıyla ihkâk-ı hak olunmasını müş'ir emr-i münîfim sudûrunu istid'â ve tâcir-i merkumun iştirâ eylediği duhân Rusyalunun iştirâ ve Dimyatda fûruht eyledikleri duhân olsa bile bu güne esnâ-yı cengde tarafeynden alınan emti'a ve emvâlin

istirdâdı dâ'vâsı ahidnâme-i hümayuna muhâlif ve devlet-i aliyyemle Venedik cumhuru beyninde mün'akid olan safvet ve müvâlat muktezasınca Venedik tüccarından memâlik-i mahrûsem sularına amed şüd edenlere bu misillü gadr ve ta'addî vukû'u münâfî rızâ-yı dâverânem olmakdan nâşi sabikü'l-beyân müdde'îlerin derbâr-ı atûfet-karârım ihzârları ve icrâ-yı hak ile ahidnâme-i hümayunumun ibkâ-yı şürûtu iktizâ eylemişken bu def'a dahi hükm-i celilü's-şânım tasdîr ve tâcir-i mesfûrun zabt olunan ol mikdâr duhânı kendüye red ve teslimde imtina' eyledikleri suretde Âsitâne-i sa'adetime ihzâr olunmaları şartıyla mahalline havâle olunmak bâbında seksen dokuz senesi evâhir-i saferinde emr-i şerîfim sâdır olmuşken infâz ve icrâ olunmadığın. Hâlâ Âsitâne-i aliyyemde mukîm Venedik Baylosu Andrya Grade Niko kavalir bi'l-hayr bir kıt'a memhûr takrîriyle mukaddemâ inhâ ve istid'â ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak için tekrar sene-i mezkûre zilhiccesinde hitâben sâdır olan emr-i şerîfim Venedik konsolos-ı mersûma irsâl olunmuşken yine infâz ve icrâ olunmadığın Baylos-ı mûmâileyh bu def'a dahi bir kıt'a memhûr arzuhâliyle inhâ ve mübâşereti emr-i âlî şânım istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz ahkâm kuyûdâtına mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzre târîh-i mezkûrda emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mübâşir marifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı ileyhimâsız marifetiniz va mübâşir-i mûmâileyh marifetiyle mârrü'z-zıkr müdde'îlerin iddi'âları Baylos-ı mûmâileyhin inhâsı gibi ise tâcir-i mersûmun dühânını zabıtları ahidnâme-i hümayunuma mugâyir ve şürût-i müsâlahaya muhâlif vaz'ı irtikab edenlerin te'dîb ve terhibleri lâzım olduğu ecilden bu husûsa gereği gibi i'tinâ ve dikkat ve tâcir-i mesfûrun gasb olunan duhânını Baylos-ı mûmâileyhin inhâsı nefsi'l-emre mutâbık olduğu halde kendüye teslîm ile ser rişte nizâ'a mübâderet ve müdde'iyât-ı merkûmân mûmâna'at ve muhâlefet eyledikleri takdirde Deraliyyeme ihzâr olunacaklarını dahi sâmi'alarına bezl-i makderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Receb Sene 1190

Venedik kapudanlarından Petrocanisk nâm kapudan Madonna dö Karmine Sancevan? Basta ve Feke ta'bîr olunur sefînesiyle geri avdet etmekle baylosa istid'âsıyla mu'tâd üzre emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Receb Sene 190

Venedik kapudanlarından nâm kapudan Madonna dö Karmine? ta'bîr olunur efinesiyle geri avdet etmekle baylosa istid'âsıyla mu'tâd üzre emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Ramazan Sene 190

Venedik kapudanlarından nâm kapudan Madonna dö Rosario? ta‘bîr olunur sefinesiyle geri avdet etmekle baylosa istid‘âsıyla mu‘tâd üzre izn-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şevval Sene 190

(s.11)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedikli Petro... namındaki tacir ve devlet tarafından izinli bir hizmetkârıyla birlikte, ticaret için İstanbul’dan Akdeniz yoluyla Anadolu ve Rumeli taraflarına gidip gelirken yol esnasında, yasaklanmamış ticaret malları için ahitnamede belli olan ödeyeceği yüzde üç akçeden başka, bir vergi talebinde bulunulmaması, engel ve sıkıntıların çıkarılmaması hususunda hüküm. **(Venedik tüccarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i sa‘âdetimden bahren ve bahr-i sefid sûr-i celîle Anadolu ve Rumeli taraflarına varub gelince vâki‘ olan kuzât ve nevvâba ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh mühürlü arzuhâl gönderdib Venedik tüccarından Petro? ve ... nâm tâcir li ecli‘t-ticâre Âsitâne-i sa‘âdetimden bahren bahr-i sefid sur-i celîle Anadolu ve Rumeli taraflarına azîmet murâd eyledüğün bildirüb tâcir-i mesfûrun bir nefer müste‘men hizmetkârıyla mücerreden mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile akçe talebiyle rencide ettirilmeyüb ve memnû‘atdan olmayan emti‘asının resm-i gümrüğü ahidnâme-i hümayun mucebince sâir müste‘men tâ‘ifesi gibi yüzde üç akçe verdikden sonra ziyâde talebiyle ta‘cîz olunmayub emin ve sâlim mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümayun ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâca‘at olundukda Venedik tüccarı kemâ fî‘l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidüb getürdükleri ve alıb götürdükleri emti‘asının resm-i gümrüğün sâir müste‘men tâ‘ifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle âhar vechile ve muhdes tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmaya deyü mestûr ve mukayyed bulunmadığına ahidnâme-i hümayun şürûtu mucebince amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şevval Sene 190

(s.11)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisinden Cibrolamoka... nâmındaki tâbibin, hastaları için İstanbul'dan Tekfurdağı ve civarlarına iki hizmetkârıyla beraber gidip gelirken yol esnasında, tâbiblikle alakalı icraatlarına engel olunmaması, ahitnâme gereği herhangi bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i sa'âdetimden Tekfurdağı ve havalisinin etrâf ve eknâfına varub gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderib Venedik re'âyâsından Cibrolamoka? ... nâm tabîb tedâvi-i merzaya iştiğâl için Tekfurdağı ve havâlisinin etrâf ve eknafına azîmet murâd eyledüğün bildirib Venediklü tabîb-i mersûm iki nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i sa'âdetimden mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayup ve müddet-i meks ve ikâmetinde muğâyir ahidnâme-i hümâyun cizyedârân taraflarından cizye talebi vesâirler taraflarından âhar bahaneleriyle rencide ettirilmeyüb ahidnâme-i hümâyun mucebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğün vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şevval Sene 190

(s.11)

3.Hüküm

3.a) Özet: İzmir'de ikamet eden bir rahibin, Rum kilisesine ait bazı işler için yaptığı harcamalara kefil olan Venedikli tacirin hakkını rahibin türlü bahanelerle ödemediği kaçınmasıyla, tacirin uğradığı zararın rahibden alınarak sözkonusu tacire hakkının teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Zimmiler arasında alacak verecek meselesi hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve İzmir hası voyvodası zîde mecdühüye hüküm ki; Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb medîne-i İzmir'de mütemekkin Baylos nâm râhib medîne-i mezbûrde vâki' Rum kilisesine dâir bazı ûmûrunu rû'yet için yine medîne-i mezkûre mütemekkinlerinden Dimitri? ve....nâm sekiz nefer kocabaşlarının kefâlet ve zımânları ile husûs-ı mezkûr için her ne kadar akçe iktizâ ederler ise istidâneye

taraflarından vekîl nasb ve yedine verdikleri sened ma'mûlün bih mücebince Venedik re'âyâsından Nikolo Kurtaro? nâm Venediklü tâcir-i a'yândan kazâ-i mezbûrda sâkin Giridli ehl-i islâm sabun ticaretinden ma'lûmü'l-esâmî kimesnelerden iki ay va'desiyle bin yüz seksen üç senesinde üç bin iki yüz guruş istidâne ve râhib-i mesfûre verdikden sonra müddet-i mezkûr hulûlünde râhib-i mesfûr edâ itmeyüb ve mesfûr Venediklü tâcir deyn temessükünde kefil bi'l-mâl olduğuna binâen dirâyetleri ve kazâ-i mezbûrda yeniçeri zabıtine habs ve Girid tüccarından olduğu akçenin edâsına tazyik olundukda tâcir-i mezbûr kendüsin hapisten halâs için yedinde olan istirdâd-ı şer'îyyesi mücebince zikr olunan meblağ gayretlerden bulub tüccâr-ı mezbûrûna edâ ve teslim ve meblağ-ı mezbûru edâ eylediği günden beri yedi sene güzerân idüb ve tâcir-i mesfûrun istidâne idüb verdiği akçe beher sene üzerine devr-i şer'î ve ihtirâ'-ı ribh olarak üç bin üç yüz altmış guruş mürâbahasıyla mecmû' altı bin beş yüz altmış guruşa bâliğ ve meblağ-ı mezbûru râhib-i mesfûrdan kefil bi'l-mâl üzerine Kocabaşı -i mesfûrdan bi'd-defa'at mütâlebe eyledikde edâda ta'allül ve muhâlefet birle tâcir-i mersûm gadr-i küllî sevdâsında oldukları bildirüb şer'le görülüb Venediklü tâcir-i mersûmun mârrü'z-zikr râhib ve kefilleri mesfûrların zimmetlerinde olan altı bin beş yüz altmış guruş hakkı tamamen tahsil ve tâcir-i mesfûre edâ ve teslim ettirmek bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin ba'de't-terâfû' ber vech-i şer'î mazhar ve mütehakkak olan meblağ tahsîl ve istirdâd olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Şevval Sene 1190

(s.11)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olan Venedikli Borani Bulika adlı rahibin, bazı işlerini görmek için Eflak ve Boğdan taraflarına gidip gelirken yolculuk esnasında zorluk çıkarılmaması ve cizye talebiyle rahatsızlık verilmemesi hususunda hüküm. (Ahidnamede Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

4.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren Eflak ve Boğdan memleketlerine varub gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve Eflak voyvodası ve voyvodaya ve Boğdan voyvodası ... ve voyvodaya hüyük ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Venediğe tâbi' Kefalonya Adası re'âyâsından Borani Bulikla? nâm Venediklü râhib bu esnâda bazı umûr ve mesâlihini rû'yet için Eflak ve Boğdan taraflarına azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklûden olan râhib-i

mesfûr iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Âsitane-i sa'âdetimde berren ve bahren mehâll-i merkûmeye varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde cizye ve tekâlif-i sâire mütâlebesiyle rencide ve remîde ve emnen ve sâlimen murur ve umûruna mûmâna'at olunmayub himâye ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 190

(s.11)

5.Hüküm

5.a) Özet: İzmir'de sakin Venedik'e bağlı Zaklise ahalisinden Todorı Kiyota adlı tacir ve iki oğlunun, ticaret için İzmir'den ayrılarak gidiş gelişlerinde, yollarda devlet tarafından izinli vatandaşlardan alınan yüzde üç gümrük vergisi dışında, başka bir vergi talebinde bulunulmaması ve yol emniyetlerinin sağlanması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir Mollasına ve İzmirden Venedik hudûduna varub gelince vâki' kuzât ve nevvâba hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûseme kendi hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablus'dan ve sâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'anın resm-i gümrüğün sâ'ir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde üç hesâbı üzre verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda musarraha olduğuna binâen Venedike tâbi' Zaklise re'âyâlarından Todorı Kiyoto? nâm Venediklü tâcir iki nefer oğullarıyla ticâret ve kâr ü kisb için Medîne-i İzmir'de sâkin olub ve lâkin tüccâr-ı mesfûrun oğulları gâh ve bîgâh İzmir'den müfârakat ve li ecli't-ticâre kendü vilâyetlerine âmed şüd eylediklerin bildirüb tüccâr-ı mesfûr iki nefer oğullarıyla li ecli't-ticâre İzmir'den kendü vilâyetlerine varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde cizye ve tekâlif-i sâ'ire mütâlebesiyle rencide ve emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub getürdüklerine varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde cizye ve tekâlif-i sâ'ire mütâlebesiyle rencide ve emnen ve salimen mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmayub getürdükleri ve memnû'atdan olmayan eşyâmız alıb götürdükleri eşyanın ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç hesâbı resm-i gümrük edâ eylediklerinden sonra mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub himâyet ve sıyânet ve mürûr

ve ubûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfîm ricâ etmeğin vech-i meşrûh
üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 190

Venedik kapudanlarından mebkeli Komino nâm kapudân Madonna dö Rosario ta‘bîr
olunur bir kıt‘a feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle mu‘tâd üzre izn-i
sefine emriverilmiştir.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 1190

Venedik kapudanlarından Obçiho Tomazi? nâm kapudân ... ta‘bîr olunur bir kıt‘a
sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle mu‘tâd üzre izn-i sefine emri verilmiştir.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 190

Venedik kapudanlarından Simon Buding nâm kapudân tarikon Borko nâm kapudan Bonu
emici? ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle mu‘tâd üzre
izn-i sefine emri verilmiştir.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 190

Venedik kapudanlarından sitati nâm kapudân Flombro? ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefinesiyle
geri vilâyetine avdet murâd etmekle mu‘tâd üzre izn-i sefine emriverilmiştir.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 190

(s.12)

1.Hüküm

1.a) Özet: Mora Adasındaki Ganun Kazâsına bağlı Rakabe? iskelesinde geçici
konaklayan Venedikliler, buradaki mültezim vekili Feyzullah nâm kimsenin silahlı
kuvvetleri ve bazı Arnavutlar tarafından gasp edilerek zulme uğramaları üzerine, olayda
adı geçenlerin yakalanıp cezalandırılması ve Venediklilerin zararının karşılanması
hususunda hüküm. **(Mültezimin haksızlıkları, gasp, zarar ziyan olayları hakkında)**

1.b) Transkript: Mora Muhassılı vezîre ve Ğanun Kadısına hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderib Venedike tâbî‘ Za Kilise Adası tüccarından Anton
Loğisti ve Anastaş Marniyo ve Ayasol Papa Yorgo Bolu nâm Venediklüler bin yüz

seksen sekiz senesinde ticâret tarikiyle Mora cezâresinde vâki‘ Ganun kazâsına tâbi‘ Rakabe? iskelesinde kayıklarıyla meks ider iken mahall-i merkûmun mültezimi vekili Feyzullah nâm kimesnenin sekbanlarından kazâ-i mezbûrda sâkin ma‘lûmü‘l-esâmî kimesneler istishâb ettikleri birkaç nefer Arnavud ile iskele-i merkûmeye nüzul ve mesfûrûna hinta ve hubûbât-ı sâ‘ire fûrûht eylemek bahanesiyle hud‘a ve hîle ile bin beş yüz gurusların ba‘de‘l-ahz iki aded kayıklara süvâr ve Kınakolu nâm limanda şiddet-i rüzgârdan nâşî kayıkları lenger-endâz ârâm olan Nikola Kolombar? nâm sâir iki nefer Venediklünün bağıteten üzerine hücum ettiklerinde mesfûrûn dahi tahlis-i girîbân için firâr ve merkûm sekbanlar iki kayığın derûnunda bulunan esvâb ve esliha vesâir iki yüz elli guruşa bâliğ eşyanın cümlesini nehb ü gâret ve Bergos Çiftliği’ne avdet ve alâ mele‘i‘n-nâs bey‘ ve fûrûht ile tüccâr-ı merkûmuna gadr-i küllî olunduğunu müş‘ir yedlerinde olan bir kıt‘a i‘lâm-ı şer‘iyyenin zâhir ve âşikâr olduğunu bildirüb şer‘le görülüb mültezim-i merkûmun adamları mezkûrlar mesfûrûnun gasb ve gâret eyledikleri bin beş yüz guruslarıyla iki yüz elli gurusluk esvâb ve eslihaları tamamen tahsil ve eshâbına red ve teslîm olunmak bâbında senki Mora muhassılı vezîr-i müşarûnileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahalde lede‘s-sübûti‘ş-şer‘î meblağ ve eşyâ-yı mezkûre icâb edenlerden tahsîl ve ihkâk-ı hak ve fî-mâba‘d Venediklü çift bu makûle hareketden mücânebet olunmak fermânım olmağın. İmdi mugâyir-i silm ve müsâfât Venediklünün bu misillü gezend ve hasarımız sıyânetleri matlub idüğü mezbûr gâsıblar kaziyede müdâhili olmayanlar ta‘arruz ve ta‘addîden mücânebet olunarak zâhire ihrâc ve meclis-i şer‘a ihzâr ve mesfûrûn ile terâfu‘-i şer‘ ve lede‘s-sübûti‘ş-şer‘î meblağ ve eşyâ-yı merkûme idenlerden tahsîl ve ihkâk-ı hak ve fî-mâba‘d Venediklüye bu makûle işâğında vukû‘a rızâ ve cevâzımız mübâ‘adet ve ber-muceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânetleri husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 1190

(s.12)

2.Hüküm

2.a) Özet: Eğriboz Kazasına bağlı Kulhızır mahalinde ticaret yapan Venedikli Canton Foliker ve Rosti? adlı tacirlerin, buradaki yirmi zımmiye verdikleri senetli ikibin ikiyüz ellibeş buçuk kuruşluk borçlarının, zamanı geçmesine rağmen çeşitli bahanelerle ödenmemesi üzerine bu paranın temessük gereğince, borçlulardan alınarak sözkonusu tacirlere haklarının teslim edilmesi hususunda verilen hüküm. **(Kişiler (zımmiler) arasındaki alacak verecek meselesi, hakkında)**

2.b) Transkript: Ağriboz (Eğriboz) muhâfızı vezîre ve Ağriboz kadısına hüküm ki; Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi‘ Nerakilisa Adası tüccarından Canton Foliker ve Rosti? nâm tâcir Ağriboz kazâsına tâbi‘ Kulhızır nâm mahalle ticâret ve kâr u kisb idüb ve lâkin tâcir-i mesfûrdan yüz seksen üç senesinde mahall-i mezbûrede sâkin yirmi neferden mütecâviz ma‘lûmü'l-esâmî zimmîler iki bin iki yüz elli beş buçuk guruş başka başka mumzî ve memhûr temessükât ile istikrâz etmeleri meblağ-ı mezbûru verdiği vakitden berü ile'l-ân yedi sene mürûr eden akçe ve bir habbe alamadığından taleb eyledikde mesfûrûn bi vech-i şer‘î vermekde ta‘allül ve muhâlefet ve gadr sevdâsında olduğın bildirüb şer‘le görölüb tâcir-i mersûmun yedinde olan temessükâtı mûcebince mesfûrûn zimmetlerinde olan ol mikdâr guruş hakkı tahsîl ve tâcir-i mesfûre teslim ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşarünileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde ba‘de's-sübûti'ş-şer‘î ve ihkâk-ı hak olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 190

(s.12)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisinden olan Yaniler Niklisi ve ortakları Vasili Kopa ve Todori Kopa adlı tacirlerin, Eğriboz Kazası Kulhızır köyünden olan zimmîlerden alacakları peynir alımı ve değişik zamanlarda verdikleri borçların toplamı olan 13.813 kuruşun bir kısmının ödenip geri kalanın zamanında ödenmemesi üzerine, söz konusu tacirlerin, kalan haklarının tam olarak geri alınması ve kendilerine teslim edilmesi hususunda hüküm.

(Kişiler (zimmiler) arasındaki alacak verecek mevzuu hakkında)

3.b) Transkript: Ağriboz (Eğriboz) muhâfızı vezîre ve Ağriboz kadısına hüküm ki; Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re‘âyâsından Yaniler Naklisi ve şerikleri Vasili Kopa ve Todori Kopa nâm Venediklü tüccarlar, Ağriboz kazâsına tâbi‘ Kulhızır nâm karyede sâkin nâm zimmîlere bin yüz seksen senesinde peynir iştirâsı için beher sene tamâmında edâ etmeleri şartıyla iki bin altı yüz elli altı guruş verib mesfûrun peyniri vakt-i ma‘hûdda vermemeleri ile matlub olan peyniri dört seneden sonra i‘tâ olunmak bâbında beyinlerinde ahid ve karâr verilüb lâkin yine mezbûrûn va‘de-i mukarreride vermediklerinden başka tâcirân-ı mersûmândan tekrar yine peynir iştirâsı için bâ temessük iki bin guruş ve bir def‘a dahi karzan olmak üzere bâ temessük sekiz yüz on guruş ve kendilerine karz olmak üzere bâ temessük iki yüz doksan yedi guruş istikrâz eyleyüb vech-i meşrûh üzere Venediklü tâcirân-ı mersumân gerek peynir iştirâsı için ve

gerek karzan verdikleri min haysü'l-mecmû' on üç bin sekiz yüz on üç guruşun bin altı yüz altı guruşunu alub bâkisini on iki bin iki yüz yedi guruş hakları kalmakla def'âtıyla mersûmândan mütâlebe ve iddi'â eylediklerinde mesfûrûn bi vech-i şer'î vermekden ibâ' ve gûnâ gûn muhâlefet ve ta'allül ile edâda cevır ü ezâ birle ibtâl-i hak ve gadr-i küllî eylediklerin bildirüb şer'le görölüb Venediklü tâcirân-ı mersumânın yedlerinde mevcud temessükât muceblerinde mesfûrûn zimmetlerinde bâki kalan ol mikdâr guruş hakları tamamen ve kâmilten tahsîl ve tüccar-ı mersûmûna teslîm ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sen ki Ağriboz muhâfızî vezîr-i müşarünileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde lede's-sübuti' ş-şer'î ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 190

(s.12)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'e bağlı Zaklise Adası'ndan Espir ve Kaliker dostu? namındaki tüccarın, ticaret maksadıyla İstanbul'dan deniz yoluyla Akdeniz sahilindeki limanlara ve Anadolu ve Rumeli taraflarına gitmek istemesi, gidip gelirken seyahat esnasında yüzde üç gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı başka bir vergi talebinde bulunulmaması hususunda hüküm. **(Venedik tüccarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i sa'âdetimde bahren bahr-i sefid sevâhiliyle Anadolu ve Rumeli taraflarıyla Akdenizde vâki' iskelelere varub gelince vâki' olan kuzât ve nevvâba ve iskele emînlerine ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh mühürlü arzuhâl gönderib Venedike tâbi' Zaklise Adası tüccarından Espir ve Kaliker ve dostu? nâm Venediklü tâcir li-ecli't-ticâre bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i sa'âdetimden bahren Bahr-i sefid sevâhiliyle Anadolu ve Rumeli taraflarına ve Akdeniz'de vâki' iskelelere azîmet murâd eyledüğün bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla bahren mahâll-i merkuma varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayûn cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile akçe talebiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb ve memnû'âtdan olmayan eşyadan getürdüğü ve alub götürdüğü emti'asının ahidnâme-i hümayun mücebince sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç hesâbı üzre resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verile ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karada ve deryâda memalik-i mahrûseme kendi

hallerinde gelüb gidüb getirdikleri ve alıp götördükleri emti'anın resm-i gümrüğün sâ'ir müste'men tâ'ifessi gibi yüzde üç hesâbı üzre verdikten sonra ziyâde talebiyle vâfir vechile ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mestur ve mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 1190

(s.12)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik'e bağlı Zaklise Adası'ndan Espir ve Kaliker dostu? namındaki tüccarın, ticaret maksadıyla İstanbul'dan deniz yoluyla Akdeniz sahilindeki limanlara ve Anadolu ve Rumeli taraflarına gitmek istemesi, gidip gelirken seyahat esnasında yüzde üç gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı başka bir vergi talebinde bulunulmaması hususunda hüküm. **(Venedik tüccarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Âsitâne-i sa'âdetimden bahren Bahr-i sefid sevâhiliyle Anadolu ve Rumeli taraflarına ve Akdenizde vâki' iskelelere varub gelince vâki' olan kuzât ve nevvâba ve iskele emînlerine ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi Zaklise Adası tüccarından Espir ve Kaliker ve dostu? nâm tâcir li-ecli't-ticâre bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i sa'âdetimden bahren Bahr-i sefid sevâhiliyle Anadolu ve Rumeli taraflarına ve Akdenizde vâki iskelelere azîmet murâd eyledüğün bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla bahren mahâll-i merkûma varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayûn cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile akçe mütâlebesiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb ve memnû'âtdan olmayan eşyadan getirdüğü ve alub götördüğü emti'anın ahidnâme-i hümayun mücebince sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç hesâbı üzre resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verile ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedik tüccarı ilâ âhirihi deyü mestûr ve mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 190

Venedik tüccarlarından Totori kalyaru nâm kapudân Madonna dö Rosario ta'bir olunur bir kıt'a Bulaka sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 190

(s.13)

Venedik kapudanlarından Harbito Kor? nâm kapudân bir kıt'a feke sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 190

Venedik kapudanlarından Niko botolikodi nâm kapudân bir kıt'a San delonizyo tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 190

Venedik kapudanlarından Veraço ve Rağı Sevik nâm kapudan Santa aterbitiye tabir olunur bir kıt'a Bulaka sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 190

(s.13)

1.Hüküm

1.a) Özet:Venedik'e bağlı Kefalonya Adası tüccarından Yani?...ve ortakları Todori ve Eslikopa adlı tacirlerin,1253 buçuk kuruşu aldıkları eşya ve ticaret mallarını, Eğriboz Kazası Kulhızır İskelesinden gemilere yükledikten sonra,Mora Yarımadası Florina Kazasındaki Dösnice Voyvodası 50 Arnavut eşkiyasını gönderip,yağmacılık ve gemilere el konulmasından dolayı,söz konusu voyvodandan, belirtilen eşya ve paranın geri alınarak adı geçen kaptanlara teslim edilmesi ve bundan onra böyle hadiselerin yaşanmaması hakkında hüküm.(Gasp,zarar ziyan ve eşkiyalık meselesi hakkında)

1.b) Transkript: Mora Muhassılı vezîre ve Kalarona? Kadısına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh mühürlü arzuhâl gönderub Venedike tâbi' Kefelonya adası tüccarından Yani? İnglisi? ve şerikleri Todori ve Esblikopa? nâm tâcirler Ağriboz kazâsında vâki Kulhızır nâm iskelede bin yüz seksen senesinde bin iki yüz elli üç buçuk guruşluk eşyâ ve emti'ayı li-ecli't-ticâre bir kıt'a sefinelerine vaz'- ı tahmil ve resm gümrüklerini edâ idüb yedlerine edâ tezkiresi alındıktan sonra deryaya hurûca ve şira' güşâ-yı azîmet edecek iken hâlâ Mora cezîresinde vâki' Dösnice? voyvodası Florina kazâsında sâkin nâm voyvoda iki aded kayık ile elli nefer Arnavud eşkiyasıyla gönderüb sefineyi ve derûnunda olan cümle eşyâ ve emti'ayı ve sâir esliha ve esvâblarını cebren

ellerinden ahz ve Dösniceye nakil ve eşyâyı nehb ü gâret ile tüccâr-ı merkûmuna gadr-i küllî olduğunu voyvoda-i merkûm ahidnâme-i hümâyuna muhâlif ve musâlaha-i müeyyideye mugâyir sefîneyi ve derûnunda bulunan emti‘ayî ve eşyâyî ve bi gayr-i hakkın cebren ahz ve sefîneyi fuzûlî zabt eylediğini müş‘ir yedlerinde olan bir kıt‘a i‘lâm-ı şer‘îyeden dahi zâhir ve âşikâr olduğun bildirüb şer‘le görölüb merkûmun fuzûlî zabt eylediği sefîneleriyle ol mikdâr gurusluk eşyâ ve emti‘a ve esliha ve esvâbları bi't-tamâm tahsîl ve eshâbına teslîm ile ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyun ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyuna mürâca‘at olundukda canibeynin re‘âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelere ile ticâret ve kâr u kisb idüb mâni‘ olmaya . Ve Venedik beylerinin sefîneleri ile yürüyen Venediklü olsun vesâir mülûk-i nasârâ re‘âyâsından olsun emîn ve sâlim gelib gidüb kimesne rencide ve tutub esir eylemeye ve bu husûs için cezâyir ve Tunus ve Trablusgarb ocaklarına vesâir penbe iktizâ edenlere muhkem tenbîh ve te‘kîd oluna ki min ba‘d ahidnâme-i hümâyuna muhâlif ve sulh-i salâha mugâyir bir dürlü vaz‘ı hareket eylemeye ve tüccar sefînelerine îsâl-i hasârete cesâret edenlerin nehb ü gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ her ne ise geri eshâblarına istirdâd vâki‘ olan zarar ve ziyân kendülerden tazmin olına deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın gasb olunan sefîne ve eşyâ ma‘rifetiyle şer‘an tamamen istirdâd ve voyvoda-i merkûmun keyfiyyet-i hâli inhâ olunduğu üzeremidir sıhhati i‘lâm olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1190

(s.13)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik’e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olan Yani İngilizisi, Todor Kopa Vasiliko nam tacirlerin, ticaret için İstanbul’dan Anadolu ve Rumeli taraflarına Akdeniz ve Karadeniz sahillerindeki limanlara gidiş gelişlerinde serbest ticaret malları için ödenen yüzde üç gümrük vergisi dışında, herhangi bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması hususunda hüküm. (Venedik tüccarının hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Âsitâne-i sa‘adetimde berren ve bahren Anadolu ve Rumeli taraflarına ve Akdeniz de vâki‘ iskelelere varub gelince vâki‘ olan kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînlerine ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Venedike tâbi‘ Kefalonya Adası re‘âyâlarından Yani İngilizî,Todoro Kopa Vasiliko nâm tâcirler ticâret ve kâr u kisbleri için berren ve bahren Anadolu ve Rumeli taraflarına vee Akdeniz ve Karadenizde vâki‘ iskelelere azîmet murâd eylediklerin bildirüb Venediklü tâcir mesfurlar Âsitâne-i sa‘âdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince iyâb ve zehâblarında ve menâzil ve merâhilde ve me‘âbirde ve bir mahalde olan meks ve ikametlerine cizye teklifi vesâir muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle ve âhar bahâne ile akçe talebiyle rencide ettirilmeyüb ve memnû‘âtdan olmayan eşyâ ve emti‘adan getürdükleri ve alub götürdükleri emti‘alarının ahidnâme-i hümayun mucebince sâ‘ir müste‘men tâ‘ifesi gibi yüzde üç hesâbı üzre resm-i gümrüğün edâ eylediklerinden sonra ziyâde talebiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûrlarına mûmâne‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâca‘at olundukda Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûseme gelüb gidüb getürdükleri ve alub götürdükleri emti‘alarının resm-i gümrüğün sâir müste‘men tâ‘ifesi yüzde üç hesâbı üzre verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar bahâne ile ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzre amel olunmakiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1190

Venedik kapudanlarından Sebastiyân yüzük nâm kapudân ...ta‘bir olunur bir kıt‘a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu‘tad üzre izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 190

Venedik kapudanlarından Petro Bodin nâm kapudân Sandoriko? ...ta‘bir olunur bir kıt‘a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa istid‘âsıyla mu‘tad üzre izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 190

(s.13)

3.Hüküm

3.a) Özet: Lefkoşe’deki Santa Bouciyan denilen manastırda bulunan Hristiyan din adamlarının, dini ayin ve mabedin tamir icraatlarında rahatsız edilmemesi, şer‘e ve

ahitnameye uyulması hakkında hüküm. (Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: Lefkoşe Cezîresi Nâ'ibine ve cezîre-i mezbûre zâbiti zide kadrühüye hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderip cezîre-i Lefkoşe'de vâki' Santa Bouciyan tâ'bir olunur Manastır derûnunda mütemekkin Venedik ruhbanları kendi hallerinde ve hilâf-i şer'-i şerîf kimesneye vaz' ve hareket ve ta'addîleri olmayub ve cezîre-i mezbûre toprağında bi'l-kayd zabt ve tasarruflarında hâne-i avarıza bağlu teklîf olunmak îcab eder emvâl ve arâzileri olmayub teklîf talebiyle ta'addî olunmaları iktizâ etmez iken a'yândan bazıları hilâf-i ahidnâme-i hümayun ve mugâyir-i kânun teklif vesâir bahâne ile akçe mütâlebesiyle ta'addî ve rencideden hâlî olmadıkların bildirüb men' ve def' olunmak bâbında hüküm-i hümayunum istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayuna mürâca'at olundukda selâtînnişîn tasfiyelerin zamân-ı sa'âdet-iktirânlarında efrenc tâ'ifesine ihsân olunan emr-i şerîfenin mazmûn-i münîfi üzre kiliseleri ve manastırları olduğu yerlerde mu'tâd olan âyinlerini icrâ ve ta'mîre muhtâc olan mahallerin emr-i şerîfimle mesâğ-ı şer'î olduğu mertebe termîm eylediklerinde kimesne mâni' olmayub ve hilâf-i şer'-i şerîf ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun akçe mütâlebesiyle ve sâir bahâne ile rencide olunmayalar deyü mesfûr ve mukayyed bulunmağın ancak ahidnâme-i hümayûn mucebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 191

(s.13)

4.Hüküm

4.a) Özet: Kıbrıs Adası'nda bulunan Venedik tacirlerinden Emmatubel ve İşalu? nun Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olan Corc...nam hizmetkârının iş için Trablusşam'a gidiş geliş yolculuğunda herhangi bir cizye talebiyle rahatsız edilmemesi hususunda hüküm. (Venedik tüccarının hak ve muafiyetleri hakkında)

4.b) Transkript: Kıbrıs cezîresinden Trablusşamda vâki' iskelelere varub gelince vâki' kuzât ve nevvâb ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki; Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderip Cezîre-i Kıbrıs'da li eclî t-ticâre sâkin olan Venedik tüccarından Emmatubel ve İşalu? nâm tâcir Venedik'e tâbi' Kefalonya Adası re'âyâsından Corc nâm bir nefer müste'men hizmetkârını bazı umûr ve mesâlihini rü'yet için Kıbrıs Cezîresi dâhilinde vilâyet-i Trablusşam'da vâki'iskelelere göndermek murâd eyledüğün bildirüb mesfûrun hizmetkârı, mesfûru mehâll-i merkûmeye

varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve evân-ı meks ve ikâmetinde cizye ve teklîf-i sâire mütâlebesiyle rencide ve emnen ve salimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 191

(s.14)

1.Hüküm

1.a) Özet: İzmir'de sakin Venedik tüccarından olan Gasbar ve Güvanni? nam tacirlerin, Sakızlı hıristiyan tacirden 1250 kuruş alacaklarını alamadıkları için, şer'i kanun gereği borcun tahsil edilerek sözkonusu tacirlere teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Zimmiler arasındaki borçlar mevzuu hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollasına hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderib medîne-i İzmir'de sâkin Venedik tüccarından Gasbar ve Güvanni? nâm tâcirin ber vech-i nâm nasrâniyenin medîne-i mezbûrede sâkin Sakızlı tâcir zimmetinde yüz seksen senesinden beri bin iki yüz elli gurus alacak hakkı olub def'atiyle taleb eyledikde bi veçhi şer'î vermediğinden gayri mersûme tarafından vekîl nasbıyla mesfûru şer'-i şerîfe da'vet eyledikde tâcir-i mesfûr nasrânı-i mersûmeye ol mikdâr gurus deyni olduğun ikrâr idüb lâkin ben vekîl ile mürâfa'a olmam ve mersûmenin nîm ile bir mikdâr akçe üzerine sulha rağbeti var eden kendüsi mahkemeye gelüb yemin etsin deyü gûnâ gûn bahâne ile mürâfa'adan ibâ birle meblağ-ı mezbûru mersûme nasrâniye zevci mesfûru vekîl eyledikde edâsı ta'allül ve muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında olduğun ve bu bâbda da'vâsına muvafık şeyhülislâmdan fetvâ-yı şerîfe verildiğün bildirüb fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görölüb ber-vech-i muharrer mesfûrun zimmetinde olan ol mikdâr gurus hakkı vekili merkûme tamâmen aliverilüb mesfûru hilâf-i şer' ve mugâyir-i fetvâ-yı münîf ol vechile ta'allül ve muhâlefet ettirilmeyüb icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin fetvâ-yı şerîfe mücebince mahallinde şer'le görölmek için yazılmışdır.

Fî-Evâhir-i Muharrem Sene 191

(s.14)

2.Hüküm

2.a) Özet: İzmir'deki Venedik konsolos, tercüman ve adamlarının kendileri için satın aldıkları yiyecekler, içecekler ve elbiseler için ahidname gereği herhangi bir vergi

talebiyle rahatsız edilmemesi hususunda hüküm. **(Venedikli resmi (Konsolos, tercüman ve kendi adamları) görevlilerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Mollasına ve voyvadasına hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh arzuhâl gönderib Venedik Balyoslarının ve konsoloslarının ve tercümanlarının ve kendü adamlarının hedâyâ ve libâsları ve me’kûlât ve meşrûbâtları için getürdükleri nesnelerden gümrük ve bac ve reftiye ve kassâbiye ve masdâriyye taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda musarrah ve mestûr olub hilâf-i hareket iktizâ etmez iken medîne-i İzmir’de mukîm Venedik konsolos ve tercümân ve adamlarının kendi nefisleri için bulunan mahallerden tedârik ve İzmir’de vâki‘ hânelerine nakl- mevâd eyledikleri me’kûlât ve meşrubatlarına zâbitân tarafından mugâyir ahidnâme-i hümayun müdâhale olduğu inhâ ve o makûle nefislerine mahsus me’kûlât ve meşrûbâtlarının iştirâ ve hânelerine nakline hilâf-i ahidnâme-i hümayun müdâhale ve mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayûnumda mahsus Venediklüye i’tâ olunan ahidnâme-i hümayuna mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzre olduğu mestûr ve mukayyed olmağın ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 191

(s.14)

3.Hüküm

3.a) Özet: Kıbrıs Adası’ndaki Venedikli ...nâmındaki tacirin, Kıbrıs’tan Sayda ve Akka taraflarına bazı işleri için gidiş ve gelişinde bir cizye talebiyle rahatsız edilmemesi ve emniyetli bir şekilde gidiş gelişinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Lefkoşe mollasına ve cezîre-i Kıbrıs’da Sayda ve Akka ve havalisine varub gelince vâki‘ kuzât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib cezîre-i Kıbrıs’da sâkin Venedik tüccarından? ... nâm tâcir bazı umûr-i mesâlihini rû’yet için cezîre-i Kıbrıs’dan Sayda ve Akka ve havâlisine azîmet murâd eyledüğün bildirüb mesfûr cezîre-i Kıbrısdan mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve hîn-i ikâmetinde ve cizye vesâir

teklif ile mütâlebesiyle rencide emnen ve salimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 191

(s.14)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedikli balyos, konsolos, tercüman ve tacirlerin, ahitnameye göre sahip oldukları konsilyanlarına Narda İskelesinde de dikkat edilmesi ve söz konusu kişilerin selametlik resmi dışında herhangi bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi hususunda hüküm. **(Venedik elçi ve konsoloslara verilmesi gereken konsoliyat hakkı hakkında)**

4.b) Transkript: Narda Kadısına ve Narda voyvodası... ve voyvodaya ve Gümrük eminine ve Yanya Sancağı Mütesellimine hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Venedik gemileri gittikde sâ‘ir müste‘min tâ‘ifesinden alınagelen üç yüz akçe selâmetlik resmini Venedik sefineleri dahi edâ eyleyeler ziyâde taleb olunmaya ve gümrük alınagelen metâ‘dan bayloslarına ve konsoloslarına Konsilyan ta‘bîr olunan kotimo hakkını vereler kimesne mâni‘ olmaya Venedik bezirganlarıyla bir kimesnenin ticârete müte‘allik nizâ‘ı vâki‘ olub kadıya varalar Venediklünün kendü tercümanları hazır olmayınca kadı olan da‘vâlarını istimâ‘ etmeyeler deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayunda musarrah olub hilâfına hareket icab etmez iken Narda iskelesine Venedik sefâini ve kapudanlarından ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun selâmetlik resmini vermeye râzılar iken sizki mevlâla ve iskele-i mezbûrenin gümrük emîni ve voyvoda-i mûmâileyhsiz hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn ziyâde mütâlebesi ve âhar bahâne ile ve köprü geçmesi nâmıyla vesâir tekâlif-i örfiyye ile rencide ve konsilyan ta‘bîr olunur kotimo hakkına müdâhale ve Venedik konsolosuna ol vechile zarar ve ziyân ve da‘vâları zuhurunda terâfu‘-i şer‘î için Venedik tüccâr ve re‘yâsını Venedik konsolosuna ve kendü tercümanlarına zarar vermekden ahz ve haps ve darb ile ahidnâme-i hümayun mucebince amel olunub hilâf-i ahidnâme-i hümayun ol vechile ta‘addî olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayun ricâ ve Dîvân-ı Hümayûnuma mahfûz olan ahidnâme-i hümayûndan mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzre olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayundan şürûtu mûcebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1191

Venedik kapudanlarından Borko? nâm kapudân Liyon Koronato? ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefînesiyle avdet etmekle istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1191

Venedik kapudanlarından Buğurlu Ponyalto? nâm kapudân Rundina sadu? ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefînesiyle geri gitmekle izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1191

Venedik kapudanlarından Petro ve Bedrenti nâm kapudân Bun Konsilod ? ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefînesiyle avdet etmekle Baylosa istid‘âsıyla izn-i sefine yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1191

Francusko İlbazezi? nâm kapudân Efuna? ...ta‘bîr olunur bir kıt‘a feke sefînesiyle gitmek üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1191

(s.14)

5.Hüküm

5.a) Özet: Girit Adası Hanya İskelesinde ticaret yapmak için bulunan Venedikli Benabuti Manak adlı tacir ve oğullarından, Venediklilere verilen ahidname gereği cizye talebinde bulunulmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Hanya Kadısına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Venedikden gelib giden kimesneler evli olsun ergen olsun mādâm ki gelüb gidüb rencberlik idüb memalik-i mahrûsemde yerleşime varub giderken anlardan harâc taleb olunmaya ve Canik re‘âyâsı karada ve deryâda tarafından memleketlerinde emniyet ve âsûdelerle ticâret ve kâr ü kisb idüb bir kimse mâni‘ olmaya. Venedik tüccârı vech-i meşrûh üzre emîn ve sâlim gelüb gidüb alış veriş idüb hilâf-i şer‘-i şerîf bir ferd dahl ve ta‘arruz eylemeyüb himâyet ve sıyânet oluna deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olub hilâfına hareket olunmak îcâb etmeyüb ve Girid Cezîresi’nde vâki‘ Hanya iskelesinde ticâret veçhi üzre ikâmet eden Venedik tüccarından Benabuti Manak nâm ? tâcir ve oğullarınız kazâ-i mezbûr toprağında bi'l-fi‘il zabt u tasarrufunda hâne-i avarızına bağılu teklif olunmağla îcan eder emlâk ve yerleri yoğ iken hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizyedârlar cizye mütâlebesiyle rencide ve tekâlif cem‘ine me‘mûr olanlar sened ve takrîrimizin kâr ve kisb edersiz deyü tekâlif-i sâ‘ire talebiyle

ta‘addiden hâli olmadıklarına bildirib ahidnâme-i hümâyûn şürûtuna muhâlif ve müvâlât ve müsâfâta muğâyir mesfûr Venediklü tâcir ve oğulları cizye mütâlebesiyle ve sâ‘ir muhdes olan tekâlif talebiyle ve âhar bahâne ile rencide olunmayub sâ‘ir müste‘men tâ‘ifesi gibi himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûna mürâca‘at olunmak vech-i meşrûh üzre olduğı mestûr ve mukayyed olunmağın ahidnâme-i hümâyûn şürutu mucebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Safer Sene 1191

Venedik kapudanlarından Sitefano Lombardo nâm kapudân Santa terana ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefînesiyle geri vilâyetine avdet etmekle Baylosa istid‘âsıyla mu‘tâd üzre izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Safer Sene 191

Venedik kapudanlarından Simon Bodnik nâm kapudân Madona sefaraplu ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefînesiyle geri vilâyete avdet etmekle Baylosa istid‘âsıyla mu‘tâd üzre izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabi‘ü’l-ahir Sene 191

(s.15)

1.Hüküm

1.a) Özet: İstanbul, İzmir, Kıbrıs, Trablusşam, İskenderiye ve Halep İskeleleri arasında ticaret amacıyla gidip gelen Venedikli tüccarlardan, ahitname gereğı ticaret malları için alınan yüzde üç gümrük vergisinin, Narda İskelesinde de uygulanması ve başka bir vergi talebiyle rahatsızlık verilmemesi hususunda hüküm. **(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Narda Kadısına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Venedik tüccarı kemâ fi‘l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb giden İstanbul ve İzmir Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye ve Haleb vesâir iskelelere getürdükleri ve alıb götürdükleri emti‘asının resm-i gümrüğün müste‘men tâ‘ifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle vâfir vechile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar

ve Venedikden biri gelüb memalik-i mahrûsemde bir kimesne ile satu bazar idüb akçesin vermeden kaçub giderse hükm-i şerîfimle varub taleb olundukda ol kimesne bulunur ise zerki sâhibine aliverile ve memâlik-i mahrûsemde bir kimesne varub Venediklûden biri ile satu bazar idüb akçesin vermeden kaçub gelirse sâbit olan hakkı aliverile ve memalik-i mahrûsemde bir kimesne borç iderse ve yahud bir vechile müttehem olub gıybet ile azalacak bir günahsız tutulmaya. Ve Venedik beylerine anın içün töhmet bulunmaya. Eğer anların memleketlerine varub durur ise üzerinde olan deyn-i müsbete bi't-tamâm tahsîl ve hak sâhibine îsâl ve müttehim ise şer'an müstehak olduğu cezâsı tertîb ve icrâlarıyla taraf-ı hümâyûnumdan dahi ol vechile ettirile deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda musarrah olub hilâf-ı hareket olunmak îcab etmez iken Narda iskelesine âmed şüde iden Venediklü tüccârı bey' ve şirâ eyledikleri eşyanın ber-mûceb-i meşrut ahidnâme-i hümâyûn gümrüğün vermeğe râzılar iken iskele-i mezkûrunun Gümrük Emîni ve Narda voyvodası hilâf-i ahidnâme-i hümâyûn ziyâde gümrük mütâlebesiyle eziyyetden ve âharın borcu içün dahi ahidnamesi olmayan Venediklüyü rencide ve zarardan dahi hâli olmadıklarından mukaddemâ Baylos-ı sâbık bu inhâ ve ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunub hilâf-i ahidnâme-i hümâyûn ta'addî ve rencide ettirilmeyüb Venedik tüccârı himâyet ve sıyânet olmak içün emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Safer Sene 191

(s.15)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti ahalisinden olup bir nefer hizmetkârlarıyla beraber Boğazhisarlarına seyahat edecek olan Sıprbedyon Baramitoni? ve Anastas nâm tabîblere yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında cizye talebiyle sıkıştırılmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Boğazhisarlarından berren ve bahren Anadolu ve Rumeli taraflarına varub gelince vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri süvârları ve iskele emînlerine vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re'âyâsından Sıprbedyon Baramitoni? ve Anastas nâm tabîbler bir nefer hizmetkârlarıyla merzây-ı müslimîn ve sair ibâdüllâha tedbir-i ilâca ve mühürdâr içün Boğazhisarlarında mehâll-i mezbûre azîmet murâd

eylediklerin bildirib tabîb-i mesfûrlar bir nefer hizmetkârlarıyla mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle ve âhar vechile rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim murûr ve ubûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında hükûm-i hümâyunu ricâlar etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâil-i Safer Sene 191

(s.15)

3.Hüküm

3.a) Özet: Basra taraflarında çıkan isyan zamanında Halep’teki Salmon Altarkes nâm Venediklü tâcir ve oğullarının vekâletiyle, Basra’da ikâmet eden Merdûn veled-i Simo adlı Venedikli şahıstan altıyüz zer-i mahbûb borçlanan Basra Kaymakamının, daha sonra bu borcu ödememesinden dolayı Venediklinin uğradığı zararın kendisinden tazmin edilerek sözkonusu tacire teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Kişiler arasındaki alacak verecek meselesi hakkında)**

3.b) Transkript: Hâlâ Bağdad Vâlisine hüküm ki;

Venedik Dûjü ve cumhûrunun Âsitâne-i aliyyemde mukîm elçisi Andrya Grade Niko Kavâlir hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr südde-i sa‘adetime bir kıt‘a memhûr takrîr gönderüb mazmûnunda bundan akdem Basra taraflarında vukû‘ bulan ihtilâl esnâsında Basra Kaymakamı olan Süleyman nâm kimesne Haleb’de mukîm Salmon Altarkes nâm Venediklü tâcir ve oğulları taraflarında vekâleten Basra’da ikâmet üzre bulunan Merdûn veled-i Simo nâm Venediklûden Basra Kaymakamı Süleyman zîde mecdühü bazı levâzim ve mühimmât tertibi zımnına altıyüz zer-i mahbûb istikrâz ve meblağ-ı mezbûr Basra Gümrüğü malından verilmek üzre Basra gümrükçüsü diğerk Süleyman Ağa demekle ma‘rûf kimesneye havâle ve ol vechile bir kıt‘a temessük i‘tâ eyledikten sonra ihtilâlin tekerrür ve işti‘âli sebebiyle meblağ-ı mezbûrun gümrükci-i merkûme tarafından edâsı adîmü'l-imkân olduğuma inhâ ve meblağ-ı mezbûrun irâde olunan mahalden edâ ve i‘tâsıyla Venediklü-yi mersûmun dostâne vâki‘ olan hizmeti mukâbelesinde gadr ve zarardan sıyânet olunmak bâbında emr- âlîşânım sudûrunu istid‘â ve temessük merkûmun bir kıt‘a mumzî suretini dahi ibrâz idüp devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımla Venedik Dûjü ve cumhûru tenbih-i râbıta bend-tevsik ve istihkâm olan dostu mevâddan ve hem civârı ve mesâfât menfâsınca tüccâr ve adamlarının zarar ve hasâretten vikâyet ve sıyânetleri muktezâ-yı şürût ahidnâme-i hümâyun ve Bağdad ve Basra ve sâir ol havaliye dâir olan kâffe-i umûr sen ki vezîr-i müşarûnileyhsin mukavviz-i uhde-i kifâyetin kılınmış mevâddan olmağla bu husûs erbâb-ı vukûfdan gereği gibi tashîh ve tahkik ve sûreti ibrâz

olunan temessükün aslını getürdüb mührüne ve sekine imrâr-i nazar ve ma‘mulün bih ve mührü mutâbıkmıdır ve mutâbık olduğı suretde meblağ-ı mezbûr edâ olunmuşmudur gereğı gibi kesb-i ittilâ‘ birle Venediklü-yi mersûmun iskân ve irsâsıyla te’kîd-i dostu ve muzâfâtı mûcib hâlâtın istihsâline ihtimâm ve dikkat eylemek fermân olmağın hassaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. İmdi Venediklünün devlet-i aliyyeme safvet ve ihlâsları ber-kemâl olduğundan ticaretinin zararlarını mü’eddâ halde vukû‘una rızâ-yı dâverânem olmadığı ve bu husûs dahi tarafına ihâle olunduğı ma‘lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer temessük-i merkumu getürdüb mühür sikkine imrâr-ı nazar ve sıhhatine ve mührün mutâbakatine gereğı gibi kesb-i ittilâ‘ birle edâ olunmamış olduğı ve mühimmât için alındığı lede't-tahkîk fi-mâba‘d bu madde için devlet-i aliyyeme ref‘-ı ref‘ayı mûcib halde kalmayacak vechile tanzimiyle Venediklü-yi mersûmun zarardan sıyâneti emrine kemâl-i i‘tinâ ve dikkat ve keyfiyyeti der‘aliyyeme i‘lâma mübâderet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Rabiü'l-evvel Sene 1191

(s.15)

4.Hüküm

4.a) Özet: İncolanu Nikolaki Maçcelo? adlı Venedikli tacirin, İstanbul’dan İnoz ve civarlarına gidip gelirken, seyahati esnasında yolda kimse tarafından zorluk çıkarılmaması ve satın aldığı eşyaların gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i sa‘âdetimden bahr-i seffidin vâki‘ İnoz ve havalisine varub gelince vâki‘ kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderib Venedik tüccarından İncolanu Nikolaki Maçcelo? nâm tâcir Âsitâne-i sa‘âdetimden İnoz ve havalisine azimete murâd eylediğın bildirib tâcir-i mesfûr bir nefer müste’men hizmetkârıyla mahall-i mezbûra varub gelince her hanginizin taht-ı kazâsına dâhil olur ise esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde olan meks ve ikâmetin kendüsüne ve tuzuna dahl ü ta‘arruz olunmayub ve hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle ve âhar vechile rencide ve remîde ettirilmeyüb bey‘u şirâ eylediğ eşyânın resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle ta‘cîz ve eziyyet ettirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz ahidnâme-i hümayuna mürâca‘at olundukda Venedik tüccârı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidüb

gördükleri ve alub götürdükleri emti'anın resm-i gümrüğün sâ'ir müste'men tâ'ifesi gibi tüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vachile ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide ounmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed bulunmağın vech-i meşrûha ve ahidnâme-i hümayun şûrut-u mucebince amel olunmak bâbında

Fî Evâil-i Rabiü'l-evvel Sene 1191

Venedik kapudanlarından Petro Kaloya...nâm kapudân Madonna dö Rosario? ta'bîr olunur bir kıt'a bulafa sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle paylusa istid'âsıyla mu'tâd üzre izn-i sefine yazılmışdır.

Fî Evâhır-i Rabiü'l-evvel Sene 191

(s.16)

1.Hüküm

1.a) Özet: İstanbul'a yeni atanıp görevlendirilen Andrya adlı Venedik elçisinin, gelirken yol boyunca uğrayacağı kaza ve mahallerde emniyetinin sağlanarak, huzur ve güven içerisinde İstanbul'a ulaşmasını sağlama hususunda hüküm. **(Venedik elçisinin hak ve yol emniyetinin sağlanması hakkında)**

1.b) Transkript: Venedik hudûdundan karadan ve deryadan Âsitâne-i Saâdetime gelince vâki' olan mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüme ve sancak beyleri dâme izzühüme ve kuzât ve nevvâba ve Bahr-i Sefiddae vâki' donanma-yı hümayunum kapudanlarına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve kalâ' dizdârları ve iskele emînleri ve havâs Azak zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm ki;

Baylos-ı mumaileyh arzuhâl gönderüb mûmâileyhin me'mûr olduğu müddet-i mu'ayyenesi tamâm olmağla Âsitâne-i Saâdetimde Baylosluk hizmetinde olmak üzre mümtâz ve mu'teber Venedik ümerasından Andriya hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Venedik beyleri tarafından Baylos ta'yîn ve Âsitâne-i sa'âdetime gelmek üzre olduğunu ve emr-i şerîfim sudûrunu Deraliyyemde mukîm Venedik Baylos-ı mumaileyhe inhâ ve istid'â etmekle imdi her hanginizin taht-ı hükûmet ve kazâsına gelüb dâhil olur ise münâsib mahallere kondurulub yanında olan adamlarına ve ahmâl u eskâllerine ve getürdükleri parça ve yârânlarına kimesneyi dahl ü ta'arruz ettirmeyüb zulüm ve ehl-i fesâddan koruyub ve iktizâ eden mahallerde kirâ ile durduğun ve lâzım olan zâd ve zevâdelerin akçeleri ile tedârikde cümleliz takayyüd ve ihtimâm idüb bir husûsda zaruret ve müzâyaka çekdirmeyüb ve siz ki neferât ağalarsız ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde

yanına kifâyet mikdârı adamlar konub hıfz u hirâset ederek emîn ve salim birbirinize irsâl ve siz ki iskele emînlerisiz yanınızda gümrüğe müte‘allik esvâb var mıdır deyü esvablarından ve hedâyâları için getirdükleri emti‘alarından nesne talep etmeyüb her biriniz himâyet ve sıyânet ve merâsim mühimmât ve levâzimâta ri‘âyet ederek refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile birbirinize irsâl ve bir gün evvel der-i devletmedârıma îsâle takayyüd ve ihtimâm ve hilâfindan ihtirâz eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Rabiü’l-evvel Sene 191

(s.16)

2.Hüküm

2.a) Özet: Atnaş? adlı Venedikli tacirin İstanbul’dan Karadeniz’deki iskelelere bir hizmetkârıyla beraber ticaret için gidip gelirken, seyahati esnasında yolda kimse tarafından zorluk çıkarılmaması ve satın aldığı eşyaların ahidname gereği yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması hususunda hüküm.

(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimden Bahr-i siyahda vâki iskelelere varub gelince vâki‘ olan kuzât ve nevvâba ve voyvodalar ve iskelere emîni vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Venedik tüccarından Atnaş? nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için Âsitâne-i sa‘âdetimden Karadeniz’de vâki‘ iskelelerde ve devlet-i aliyyem tüccârı sefinesiyle azîmet murâd eylediğün bildürüb tâcir-i mesfûr Venediklü bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i merkûmeye varub gelince esnây-ı râhda ve menâzil ve merâhilde ve meks ü ikametine dahl ü ta‘aruz olunmayub ve memnû‘tdan olmayan bey‘ ve şirâ eylediği eşyadan alub götürdüğü eşyanın ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç hesabı üzre resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle ta‘ciz ve rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâca‘at olundukda Venedik tüccârı kemâ fi’l-evvel karada ve deryâda memalik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidüb getirdükleri ve alub götürdükleri emti‘asının resm-i gümrüğün sâ‘ir müste‘men tâ‘ifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle vâfir vechile ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince devlet-i aliyyem tüccârı sefinesiyle mürûruna mûmâna‘at olunmayub himâyet olunmak bâbında.

(s.16)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olan Veçino? nam Venedikli tabibin, Lefkoşe Adasında tabiblik ile ilgili icraatlarında misafir olarak bulunurken, Androniko Berando adlı zorba zımmi tarafından boş bahanelerle sıkıştırılıp rahatsızlık verilmesinin sona erdirilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve emniyetlerinin sağlanması hakkında)**

3.b) Transkript: Lefkoşe Cezîresi naibine ve cezîre-i mezbûre zabıtine hüküm ki; Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi' Kefalonya Adası re'âyâsından tabîb Veçino? nâm Venediklü tabîb Lefkoşe cezîresinde müsâfireten mütemekkin olub bi hasbel-iktizâ hastalıklarına mu'âlece ve kendü umûr ve san'atıyla meşgul ve muğâyir-i şer'-i enver kimesneye vaz' ve hareket ve ta'addîsi olmayub ta'addî ve tencide olunmak îcâb etmez iken yine cezîre-i mezbûre mütemekkinlerinden Androniko Berando nâm zimmî mütegalibede refileriyle hilâf-i şer'-i şerîf ve bi gayr-i hakkın ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun mücerred celb-i hâl için mesfûr Venediklü günâ-gün bühtan ve bahâne ile üzerine şer'î bir nesne sâbit olmadan ta'cîz ve tekdir ve dahl ü ta'aruz ve helâk kasdıyla tahvîf ve ta'addîden hâlî olmadıklarından nâşi Venediklü-yi mesfûr hilâfından Franca konsolosunun menzilinde kendüyi ihtifâ ve ol vecihle hâlî diğer gün olduğun bildirüb şer'le görölüb hilâf-i şer'-i şerîf ve bi gayr-i hakkın ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun mesfûr Venediklüyü ol vechile ta'ciz ve tekdir ettirenlerin ve ahz ve taarruzları men' u def' ve fî-mâba'd himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ ve Dîvân-ı Hümayununda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda ve yeniden gelüb giden kimesneler olsun evli olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidib rencberlik idüb memalik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gidenlerden harâc talep olunmaya deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın tabîb-i mesfûr mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn ta'addî ettirilmeyüb himâyet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rabiü'l-evvel Sene 191

(s.16)

4.Hüküm

4.a) Özet: 190 senesinde Espir?..nâm Venedikli kaptanın hava muhalefeti nedeniyle Miknos Adası yakınında denize demir atmışken, Kızılhisar'dan gelen zabitlerin Venedik

bayrağını dikkate almadan, gemideki eşyaları gasp edip gemidekilere zulmetmeleri ve Kefalonya gemisine de benzer şekilde zarar ziyan vermeleri üzerine, ma‘rifet-i şer‘le gasp edilen malların geri alınarak hak sahibine teslim edilmesi hususunda hüküm.

(Ahidnameye aykırı hareket eden zabıtlar gasp, zarar ziyan olayları hakkında)

4.b) Transkript: Hâlâ deryâ kapudânı vezîr Gazi Hasan Paşa’ya ve Kızılhisâr Kadısına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb yüz doksan senesinde Espir?... nâm Venediklû kapudan Venedik sefinesiyle Miknos Cezîresinin kenârında muhâlif hava ve rüzgâr sebebiyle lengeraz râhat ve karâr iken Kızılhisârdan iki kıt‘a firkate zuhûr ve içinde olan fırka-i mezbûrede sâkin zâbitân birkaç nefer adamların Venedik sefinesine irsâl idüb mezbûrlar devlet-i aliyyemle müsâlaha-i mü’eyyidesi olan Venediklûnün bayrağına adem-i i‘tibâr ile cebren ve zulmen sefinede bulunan emti‘a ve eşyadan vâfir mikdâr eşyâsını füzûlî ahz ü gasb ve sefinenin mellâhlarını şetm ü darb ve inâd ve muhâlefet ider ise katl kasdıyla tahvîf eylediklerinde mellâh-ı mezbûrûn firkate beylerine tezallüm ve eşyâ-yı mağsûbenin reddini istircâ eylediklerine mârrü'z-zikr ricâlarını kabûl etmeyüb eşyâyı zabt ve gasba cevâz ve rızâ verdiklerinden mâadâ Kefalonya sefinesine dahi bu minvâl üzre îrâs-ı keder ve ziyân eylediklerin bildirüb muğâyir-i şer‘ ve ahidname-i hümayuna muhâlif cebren ve gadren gasb olunan envâl ve eşyâ bi't-tamâm istirdâd ve vâki‘ olan zarar ve ziyân firkate beylerinden ma‘rifet-i şer‘le tazmîn ve mezbûr Espir?... Venediklüye teslîm olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin sen ki müşarünileyhsin marifetinle ve ma‘rifet-i şer‘le rû’yet ve ihkâk-ı hak olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-ahir Sene 191

(s.17)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ülgün Kalesi ahalisi tarafından, denizde dolaşan Venedik gemilerine engel çıkarılmaması ve uygun olmayan ahitnameye aykırı hal ve hareketlerden kaçınılması hususunda hüküm. **(Venedik gemilerine verilen hak ve güvenlik hakkında)**

1.b) Transkript: Mora Muhassılı vezire hükümki;

Baylos-ı mûmâileyh südde-i sa‘adetime bir kıt‘a takrîr takdîm idüb mazmûnunda Ülgün Kalesi ahalisinden Taman nâm reis Kılamat ve Gördüs kazalarına varıncaya değin bir kıt‘a Şambek? ta’bir olunur sefinesiyle leb-i deryâda geşt ü güzâr içün sen ki vezîr-i müşarünileyhsin tarafından memur olmak hasebiyle re’îs-i mezkûr hilâf-i me’muriyet

kadîmden beri câri olduğu ticâret zımnında ol havalide bulunan Venedik sefâyini ve re'âyâlarına muğâyir-i ahidnâme-i hümayun ta'arruz ve ta'addî ve teklîfât-ı nâ bercâları tekdîr ve tazyîka tasaddî eyleyüb henüz re'is-i mezkûrun Venedik re'âyâsı hakkında irtikâb eylediği etvâr ve fesâhat meyânede cârî olan müsâfata mugâyir olduğu halde işbu sene-i mübâreke Kefalonya Adası re'âyâsından Andrya nâm Venediklü bir kıt'a sağır sefinesiyle İnebahtı Körfezinden hurûc ve işтира eylediği memnû'at nehb olmayan eşyâ-i kalîle ol mikdâr ile Venedik cezâirinden azîmet üzere iken Balyabadra kenarında sâlifü'z-zıkr Şambek sefinesine tesâdüf ve kavâ'id-i bahriye üzere Venediklü-yi mersûm Şambek Sefine reisine dostluğunu ihbâr eylediğinde başka Şambeke varub savb-ı maksuduna azîmet için re'is-i mezkûrun vâki' olan teklifinde hâh ve nâhâh edâsına mecbur olmuşken mezkûr Taman reisi Venediklü-yi mersûmun azimetine adem-i rızâ ve muhâlefetden nâşi Venedik re'âyâsından nâm Venediklüyi ve şerikini ber-vech-i emânet sefinesi derûnunda tevfiğ ve zıkr olunan sağır sefine ile Venediklüye savb-ı maksûduna azîmete ruhsat verdikten sonra yanında emânet alıkoyduğu Venediklülere şeriklerinden sırran aldığı akçe mukâbelesinde tahlis eylediğini Balyabadrada mukîm Venedik konsolosu lede'l-isticâr keyfiyyet-i ahvâl Der'aliyyeme i'lâm olunmak için bir kıt'a i'lâm-ı şer'î ahzini zımnında Venediklülere huzûr-i şer'a ırsâl eyledikde kâdı-i belde mezkûr Taman reîs-i mezkûrdan sıyânet olunması zımnında re'is-i merkûm hakkında i'lâm i'tâsına ruhsatım yokdur deyü i'lâm vermekden imtinâ eylediğine binâen keyfiyyet-i mezbûre şerâyit-i ahidnâme-i hümayun vafır ticârete münâfi ve kavânîn-i mülkiyeye mugâyir olduğu inhâ ve Devlet-i aliyyemle Venedik cumhûru meyânında pâyidâr ve üstüvâr olan sulh ve müsâfâta ve şerâit –i ahidnâme-i hümayun ve müvâlâta muhâlif mezkûr Taman reîsin Venediklüye vâki olan etvâr ve harekâtı men'-i ekîd ile men' u def' ve fî-mâba'd Venediklüye ta'arruz ve rencideden keff-i yed ettirilmek ve ol makûle mühdesâta ruhsat verilmemek üzere tenbîh ve te'kîde ikdâm ve ber müceb-i ahidnâme-i hümayun amel ve harekete ihtimâm olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşarünileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayununda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâca'at olundukda leb-i deryâda vâki' Ülgün kalesi ahâlisi min ba'd korsanlığa çıkmayub tüccar sefinelerine zarar ve ziyân etmemek için ellerinde olan fırkate sefinelerine ta'arruzdan külliyyet ile men' ve fî-mâba'd inşâ etmemek üzere tenbîh olunub şöyleki içlerinde fermân-ı hümayuna muhâlif ve sulh ve halâsa mugâyir vaz' u hareket ve tüccar sefinelerine îsâl-i hasârete cesâret edenlerin nehb ü gâret eyledikleri envâl ve eşyâ her ne ise geri eshâblarına istirdâd ve vâki' olan zarar ve ziyân kendülerden tazmin ve esîr eyledikleri kimesneler dahi esirlikten istihlâs olunub bu makûle eşkıyanın

sâ'ire mûcib-i ibret olmak için şer'an lâzım gelen cezâları tertîb olunub muhkem haklarından geline deyü mukayyed olub husûs-ı mezbûr hâlâ deryâ kapudanı vezîr gâzi iclâlühüden isti'lâm olundukda re'îs-i merkûm çend rûz zarfında Deraliyyeme vürûd etmiş olmakdan nâşi kendüsin derhal kapudanı deryâ vezîr-i müşârünileyh huzûruna ihzâr ve keyfiyyet istifsâr olundukda ol hılâlde cezîre-i Mora havâlisinde habavid? eşkıyâsının kayıkları ile geşt ü güzârlarında cezîre-i mezbûre meslubü's-sarâha oldukları bi'l-iltimâs Trabiçe kadısı tarafından senki vezîr-i müşârünileyhsin tarafına i'lâm ve inhâ ve havâli-i merkuma muhafazasına merkûm Taman resin ta'yîn olunması istid'â olunmak hasebiyle istid'âları üzre tarafından i'lâm mezkûr bâlâsına buyuruldu tahrîr olunmuş olduğu re'îs-i mezkûr inhâ ve i'lâm-ı mezbûru ibrâz idüb ol vechile re'îs-i merkûm hod be hod mürûr ve ubûr eder kabîlinden olmadığı ibrâz eylediği mârrü'z-zıkr i'lâm ve buyruldukda mesinan ve şamik? ta'bir olunur sefinesi dahi bundan üç dört ay mukaddem furûht etmiş olduğu ve hâlâ sefine ve firkatesi olmayub bu def'a ancak ticâreti zımnında âharın sefinesiyle Deraliyyeme vürûd eylediği mezkûrun takrîrinden vesâir ehl-i vukûfun ihbârından nümâyân olmağla merkûm esnâ-yı seferde donanma-yı hümâyun Boğazhisarlarında iken ma'îyyet-i donanma-yı hümâyunda bulunduğu müddet ve istihdâm olduğu hizmetlerde bir kimesneye gadr ve te'addi misillü hareketi müşâhede ve mesmû' olmadığı kapudân-ı deryâ vezîr-i müşârünileyh bir kıt'a memhûr takrîriyle, egerçi inhâ idüb lâkin Venedik Cumhûru devlet-i aliyyemin kadîmi dost ve hemicivârı olub meyânede cârî olan müsâfat-ı kâmile ve müvâlât nâm mübteğâsınca tüccâr ve re'âyâsının ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânetleri matlûb-i dâverânem olduğuna binâen senki vezîr-i müşârünileyhsin bu husûsa kemâl-i i'tinâ ve dikkat ve Venediklüyi o makule mugâyir-i ahidnâme-i hümâyundan her halde sıyanet ve vilâyet hâlâtına sarf-ı nakdîne-i liyâkat ve zıkr olunan Şamik reisin mersûm Venedik kapudânı ve adamlarına ber-minvâl-i muharrer ta'addisi vâki'midir ve ne vechile ddir sıhhat ve hakikati üzre etrafıyla deraliyyeme i'lâm ve inhaya müsâra'at eylemek fermanım olmağın. İmdi Venediklünün hilâf-i ahidnâme-i hümâyun ber vechile ta'addî ve tazarrurlarını mûcib-i hâlde vukû'u mugâyir-i rızâ-yı şâhânem ve ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânetleri matlûb-i dâverânem olduğu ma'lûmun oldukda havme-i hulûlünde ve etrâfında olan ve sevâhil-i deryâda ticâret ancak kendü halleriyle geşt ü güzârların Venedik tüccâr ve re'âyasına mugâyir ahidnâme-i hümâyun ve münâfi-i kavâ'id-i mülkiye kimesne tarafından bir vecihle ta'addî ve rencide ettirmeyüb her halde ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyanetlerine i'tinâ olunmasını iktizâ edenlere tenbîh ve te'kide ihtimâm birle meyânede pâyidâr ve üstüvâr olan bünyân-i cısr

ve istihkâmını mûcib eşyanın istihsaline nisâr nakdîne liyâkat ve dikkat ve zikr olunan reis Tuman reisin Venediklü-yi mersûmûna ber-minvâl-i muharrer ta‘addîsi vâki‘midir ve hakikatini ne veçhiledir bî garaz erbâb-ı vukûfdan gereği gibi tashih ve tahkik birle keyfiyyeti deraliyyeme hırs ve i‘lâma mübâderet ve kusûr ve rehâvetden tevakkî ve mübâ‘adet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i Rabiü’l-ahir Sene 191

(s.17)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik’e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup, Lefkoşe Adasına yerleşen ve tabiblik işiyle uğraşan Biçoco Antonya adlı tabibin, burada ehli zimmetden olan zorba ve bozguncu Andryo Niko? ve arkadaşlarının, tabibi para talebiyle sürekli sıkıştırmaları, dükkanını kapatmaları ve kayığını kırmaları gibi yapılan haksızlıkların ortadan kaldırılması, emniyetinin sağlanması, verilen zarar ziyanın sözkonusu kişilerden tazmin edilerek bahsi geçen tabibe teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri, gasp, zarar ziyan olayları hakkında)**

2.b) Transkript: Hâlâ derya kapudâni vezîr Gazi Hasan Paşa’ya ve Lefkoşe Cezîresi Naibine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Venedik’e tâbi‘ Kefalonya Adası re‘âyâsından tabâbet tarikiyle merzâ-yı müslimîn ve sâir ibâdüllâha tedbir-i ilâc ve müdâva için Lefkoşe cezîresinde müsâfiren temekkün eden ve Biçoco Antonya nâm Venediklü tabîb kendü ümûr ve san‘atıyla meşgul ve mukayyed olub ta‘addî ve rencide olunmak îcâb etmez iken yine cezîre-i mezbûre mütemekkinlerinden ehl-i zimmetden Andryo Niko? nâm müfsid refikleri mütegalibeden bazı kesân ile müttefikan işbu sene-i mübâreke de hilâf-i şer‘-i şerîf ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun mesfûr Venediklüyi gûnâ gûn bühtân ve akçe mütalebesiyle rencide ve remîde ve dahl ü ta‘arruz ve helâk kasdıyla tahvîf ve tehdîdlerinden bir başka bâb dükkanını dahi tegallüben ve bi gayr-i hakkın vech-i temhir ve bir kıt‘a kayığını dahi şikest ve ziyâde gadr ve ta‘addîden nâşi mesfûr Venediklü zevcesiyle havfindan Franca konsolosunun hânesine ihtifâ ve ol vechile hâli diğér gün ve kâr ve kisbden âtıl ve mahrum ve mesârif-i kesîreye giriftâr ve mükedder ve mütezarrır olmasına bâ‘is ve bâdî oldukların bildirib şer‘le görölüb Venediklü tabîb-i mesfûrun mühürledikleri dükkanın ve şikest eyledikleri kayıgın dahi vâki‘ olan zarar ve ziyânı mesfûr ma‘rifet-i şer‘le tazmin ve icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak ve fî-mâba‘d Venediklü-yi mersûm bivevh-i şer‘î ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun akçe mütalebesi ve âhar bahâne

ile bi gayr-i hakkın dahl ü ta'arruz ve rencide ve remîde olunmayub sair müste'men tâifesi gibi emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet ve mütegalibe-i mezbûrenin vâki' olan zulm ve ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfîm ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda Venedikden gelip giden kimesneler evli olsun ergen olsun mâdamk ki gelüb gidip rencberlik idüb memalik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gidenlerden harâc taleb olunmaya deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın sen ki kapudân-ı deryâ vezîr-i müşarûnileyhsin ber-mûceb-i şürût ahidnâme-i hümâyûn mahallinde şer'le görölmek bâbında.

Fî Evâhir-i Rabiü'l-ahir Sene 191

(s.17)

3.Hüküm

3.a) Özet: Halep'te eskiden beri çıkıp akan ve bir kısmı Yahsin Mahallesi'nde oturan Emanuel İsak adlı Venedikli tacirin tasarrufunda olan yerden geçen sudan, içme ve yararlanmada zulüm ve haksızlık edilmemesi ve sözkonusu tacirin hakkının korunması hususunda Haleb Mollası'na i'lam olunan hüküm. **(Venedikli tacirin hakları hakkında)**

3.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb kadiminden berü Haleb'e feveran ile cereyân eden sudan medîne-i celîlede mütemekkin li eclî't-ticâre Venedik Tüccârı re'âyâsından Emanuel İsak baylos nâm Venediklü tâcirin medîne-i Haleb mahallâtından Yahsin Mahallesi'nde vâki ma'lûmü'l-hudûd ve'l-müştemilât mülkiyet üzre mutasarrıf olduğu bir bâb menziline câri şürb ve intifâ' eden gelüb kadime mugâyir şer'an bu dahl olunmak için îcâb etmez iken medîne-i mezbûre sükkânından mütegalibeden bazı kesân zuhûr ve hilâf-ı şer' ve mugâyir kadim müdâhale ve su yolculardan el-Hâc Abdullah bin Yunus ve el-Hâc Mehmed bin Yusuf nâm kimesneleri huzûr-i şer'de ihtiyârlarıyla şer'an ol sudan hakk-ı şürbü olduğu nümâyân ve fîmâ ba'd hakk-ı şürbüne bi veçh-i şer'î ve yedinde olan iki kıt'a hücec-i şer'iiyyeye mugâyir müdâhale olmamak için sen ki Haleb kadısı mevlânâ-yı mûmâileyh İbrâhim zîde fedâilühüsün i'lâm etmekle mesfûr Venediklünün zikr olunan hile-i şerr'ine müdâhale ve ta'addî ve ta'cîz ettirilmemek bâbında hükm-i hümâyûn ricâ etmeğın mahallinde şer'le gösterilemek emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabiü'l-ahir sene 191

(s.18)

1.Hüküm

1.a) Özet: Balyabadra İskelesinde ikamet eden Venedik konsolosu yanında tercümân olan Aleksandra Lamboyoy? nâm şahsa ait arazi ve diğer mallarının, Mora'da çıkan isyan sırasında ismi geçenler tarafından haksızlıkla gasp edildiğini iddia eden tercümanın, şimdiye kadar niçin davacı olmadığı etraflıca araştırılıp sonucunun ortaya çıkarılması hususunda hüküm. **(Gasp, zarar ziyan olayları hakkında)**

1.b) Transkript: Mora Muhassılı vezîre hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Mora Cezîresinde vâki' Balyabadra İskelesinde mukim Venedik konsolosu yanında berât-ı şerîfimle tercümân olan Aleksandra Lamboyoy? nâm tercüman bundan akdem ebnâ-yı seferde Cezîre-i Morada vârid olan ihtilâl hilâlinde bi'z-zarûre Balyabadra'dan müfârakat ve mahall-i âhara azimetinden nâşî Balyabadra sakinlerinden Hasan Sipâhi demekle ma'rûf kimesne ile ... Dimitri Baba Hristo Dölöpolo? nâm ... ve tercümân-ı mesfûrun Balyabadra kasabası civarında İsarid Hanı nâm mahlade kırk yedi dönüm bir kıt'a bağını ve gayri mevzide dahi bir kıt'a bağ ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-i müsmireyi ve bir bâb menzilini ve bir aded dükkanını vesâir nice emlâk ve emvâlini tegallûben zabt ve asarruf ve senede iki bin dört yüz guruşa bâliğ olan îrâddan ve mahsûlâtını dahi fuzûli ve ve bi gayr-i hakkın ekl ve bey' ve tercümân-ı mesfûr ba'de intifa' ve muhâlefet ve şürût-ı berâta adem-i itâ'at birle gadr sevdâsında oldukların inhâ ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğunu müş'ir Balyabadra naibi mevlânâ Ebubebir zîde ilmühü imzâsıyla mumzî bir kıt'a i'lâm ibrâz ve emvâl-i mağsûbe-i mezkûre mütegalibe-i mezbûrundan aldırılıb tercümân-ı mesfûre zabt u tasarruf yedi seneden beri ekl ve bey' eyledikeri on altı bin sekiz yüz guruşa bâliğ mahsûlâtı istirdâd ve ihkâk-ı hak bulunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Hazine-i âmiremde mahfûz Başmuhasebe defterlerine nazar olundukda Balyabadra mütemekkinlerinden Aleksandr?...tercümânın ber-vech-i muharrer emlâki kaydı Mora cezîresinde isyân idüb katl olunan ve firâr idüb re'âyâ-yı bugâtın cânib-i mîriden zabt ve emlâk-i hümâyûna idhâl olunan emâkin Başmuhasebede mahfûz ve mukayyed olan defterinde dâhil olduğu kaydı bulunamamıştır deyü cevap tahrîr olundukta defteri- mezkûre dikkat vechile nazar ve sıhhati ber- vech-i îzâh derkenâr olunmak içün tekrar havâle olundukda Balyabadra kadısı Hulusi Ali zîde fazlühünün imzâ ve hatmini hâvi mahfûz olan müfredât defterinde kararı Aleksandr zimmînin Ebavişli mahallesinde bir kıt'a muhterik menzil arsası ve Musraki mevziine on iki dönüm İstifdiye bağı ve derûnunda olan zeytünün Kıra Nikolo zabtında idüğü ve mesfûrun Atani nâm mevzi'de on dönüm bağ ve zeytuni olduğu ve maktûl Aleksandri

Lofori?... nâm mevzide beş yüz dönüm kûr-i istifidye ki ferdâsı zabtında kaldığı ve cezîre-i mezbûrede kâin Balyabadra Kazası? cânib-i mîrîden zabt olunan emlâklerinden mâadâ ..te'y ve emân verildikten sonra mürd olub evlad ve vereselerine intikâl eden emlâkenden firâri ve maktûl-i mesfûr Venedik mahall-i mezbûrlarda olan emlâk-ei mezkûreleri mesfûrlar zabıtlarında idüğü mukayyeddîr deyü tahrir olunmağla husûs-ı mezbûr hâcegân-ı -ı hümayunumdan mukaddema deraliyyemden zabt-ı emlâk isyânına memûr ve mübâşir tayin kılınan İsmail İsmeti zîde mecdühüden bâ fermân-ı âli isti'lâm olundukta bundan akdem Mora Cezîresi ihtilâli evânında hal'ı rakab itâ'at birle mürtekeb-i bağı ve isyân ve havf -i mücâzât ile ve makbul bulunan keferi bugât ve usâtın bi'l-cem' mutasarrıf buldukları emlâk ve akar ve arâzileri emlâk-i hümayun idâdından ma'dûd olmak üzere zabt ve tahririçün mûmâileyh Miyanis? ...sâbıkâ Mora Muhassılı zîde Mehmed Paşa iclâlehüye ve cezîrei moranın bi'l-cümle kuzât ve nüvvâb ve a'yân ve ahalilerine hitâben şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i celîlü'-ş-şânım mantûku üzere mübâşir-i mûmâileyh ma'iiyetine terfîk olunan Darüssadeti'-ş-şerîfim ağası kâitibi hasekilerinden el-Hâc Mehmed ve müşârünileyh tarafından bâ buyuruldu ta'yîn kılınan Yusuf zîde kadrühümâ ile cezîre-i mezkûr kazâlarında salîlü'z-zikr Balyabadra kazâsına lede'l-vüsûl mazmûn-i emr-i şerîfim cümleye tefhim olundukda kazâ-i mezbûr a'yânı ...ve züvvârı Mehmed ve Hasan Sipahi ve Müftü Ali Efendi demekle ma'rûf kimesneler ile çend nefer kocabaşılar birbiriyle yekdil ve yekcihet ve nâibleri Asım Ali Efendi demekle arîf kimesneyi dahi itmâ' ile celb ve Balyabadra kal'ası muhâsarasında ve maktûl ve mezâr eden bâğîlerin bi'l-cem' emlâk ve arâzilerini müttefekan beynlerinde tevzî' ve taksim eyledikleri sohbeti ihbâr olunub ber-mantûk-ı evâmîr-i aliyyem emlâk-i bugat defteri merkûmlardan talep olundukda mukaddemâ Balyabadra voyvodası Salih Ağa demekle ma'rûf kimesneden tapu temessükâtıyla kendülerini inhâ ve mârrü'z-zikr Başmuhâsebeden ihrâc olunan derkenârda mestûr mesfûrûn Aleksandrır ve diğer Aleksandr nâm iki nefer bâğîler ile sâ'ir çend nefer âsîlerin emlâk ve arâzileri tapu temessükâtıyla kendüler heriflerini inhâ ve mârrü'z-zikr Başmuhâsebeden ihrâc olunan derkenarda mestûr mesfûrân Aleksandr ve bekir Aleksandr nâm iki nefer bâğîler ile sâir çend nefer âsîlerin emlâk ve arâzileri tapu temessükâtını ibrâz eylediklerin baylos-ı mûmâileyh in inhâsı üzere emlâk iddiâ eden Aleksandrı Adamo bulu nâm tercümân ile sâlifü'l-beyân iki nefer Aleksandr nâm kurâdan ve maktûl bâğîlerin egerçi isimleri birbirlerine mutâbık ve muvafık olub lâkin tercümân-ı mesfûrun idd'âsı üzere mezbûr Hasan Sipâhi zabtında emlâk olduğu takdirce emlâk-i mezkûre merkûm Hasan Sipâhi zabtında emlâki olduğu takdirce emlâk-i mezkûre merkûm Hasan

Sipâhinin ibrâz edib tapu temessükünde mestûr emlâkinden başka olmak iktizâ eylediği defter-i mezkûrda mestûr iki nefer bâğilerin emlâk-i hümayunda ma'dûd emlâk ve arâzisinde mesfûr tercüman alaksı olmamak lâzım geldiği mübâşir-i mûmâileyh i'lâm idüb bu suretde keyfiyyetin sıhhati bu tarafda malûm olmayub beher hâl mahallinde iştibâh ve isti'lâm muhtâc olmağla sen ki vezîr-i müşarünileyhsin bu husûsu mevâdd-ı uhrâya kıyâs etmeyüb bi'z-zât tashihe nasb-ı nefis ve ikdâm ve sirren ve i'lâneten bî garz erbâb-ı vukufdan suâl ve istifsâr birle evvelen emlâk iddi'â eden tercümân mersûmun firârî esnâ-yı ihtilâlde irtikâb -ı bağı ve isyânları ile havf-ı mücâzâta minnetmidir yoksa bir gün cürm-i mürtekib olmaksızın sıyânet nefsinin içünmüdür ve zuhûr-i ihtilâlde hizmete hizmete gelince vakten mine'l-evkât ehl-i İslâm ile muhârebe mütecâsirleri olmasınınmıdır. Gereği gibi tecemmü' ve sâniyen mübâşir-i mmâileyhin inhâsı üzere defter-i mezkûrun mestûr iki nefer Aleksandrılar başka başka ve tercümân-ı mersûm başkamıdır başka olduğu takdirce emlâk ve emvâli oldukda sebt ü defter olunmaması ne illeti mebni ve mezbûr hasan Sipahi ve zimmiyân-ı mersûmânın tasarruflarında olunması ne sebebe mebnidir sirren ve iştibâhda vücûhla biri olmak üzere tahkik ve hakikat-i keyfiyyeti deraliyyeme i'lâm eylemek fermânın olmağın bu husûsun sana ihâle olunması hakikatde iştibâh kalmamak ve ba'de zamân hilâfî inhâ olunmamak maslahatına mebni olduğu ve husûs-ı merkûm i'tinâ götüremeyen ve vaktiyle tarafına sû'-i zannı mûcib olacak mevâddan idüğü ma'lûm-i dirâyetimiz oldukda ana göre tahrîrî ve dikkat iktizâ eden vesaili istihsâl ve tarafına cezm ve ykin gelecek mertebelerde tahkik-i maddeye sa'yü nimâl birle tercümân-ı mersûm usâtdan olduğu suretde emvâl ve eşyâsı mezkûr dâhil olunmayub mezbûr ve mesfûr ların zabıtlarında kalması ne illete ve ne sebebe mebnidir ve tercümân-ı mersûm esnâ-yı ihtilâde asâkir-i islâmiye ile cidâle cesâret etmemişmidir ve firârî usbânı hayli havf mücâzât içünmüdür yoksa rû'yet-i nefsi zımnındamıdır. Ve usâtdan olmadığı takdirde enzu'-i ihtilalden bu vakitlere gelince emvâl-i mezkûreyi da'vâ etmemesinin sebebi nedir mezkur tashîha hâcet kalmayacak ve cehd-i istiknâh ve suâle cevâb olarak hakikat-i keyfiyyeti etrafiyla deraliyyeme arz ve inhaya ihtimâm ve dikkat ve tashih ve tahkıkda adem-i taharri ve dikkat veyâhud bazı kimeslerin akçeye tama'an hilâf-i inhâ ihtiyârlarıyla ihtimâl birle vâkı'ın hilâfını kaleme almak misillü hâlâta cesâret ile mübtelâ-yı ikâb-ı pâdişâhânem olmakdan be gayet tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fi Evahir-i ... Sene 191

(s.18)

2.Hüküm

2.a) Özet: İnebahtı Limanı'na demir atan Venedikli kaptanın gemisinin içini boşaltıp büyük zarara sokan ve kaptanı da darp edip tüm mal ve eşyalarını gasp edenlerin yakalanıp, gereğinin yapılması hususunda hüküm. **(Korsanlık, gasp, zarar ziyan olayları hakkında)**

2.b) Transkript: Bundam akdem Ağriboz muhâfızı olub vezâreti merfû'an Lordiyede ikâmet eden Hasan Paşa dâmet me'âliyhüye hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh südde-i sa'adet-karârıma bir kıt'a memhûr takrîr gönderüb sekiz ay mukaddem Venedik kapudanlarından tevkîr ve ...nâm kapudân bir kıt'a sağır sefinesiyle li-ecli't-ticâre İnebahtı limanına lengerendâz ikâmet üzre iken kapudândan Esterdi? ve mahall-i karîbde mukîm konsolosa ihbâr ve inhâ olmaksızın senki paşâ-yı mûmâileyhsin tarafından bilâ icâre sefîne-i mezburayı i'mâl edâsıyla mugâyir-i ahidnâme-i hümayuna gadren ve kerhen zimmetini ihrâc ve kapudân-ı mersûm tarafınla tezallüm eyledikde mesfûrun mecâli kalmayacak mertebede darb eyledikten sonra a'yân etbâ'ından birkaç neferleriyle sefînesine îsâl ve derûnunda olan koçlarını ve cemî' eşyâsını cebren ve kahren ihrâc ve harem ve câriyelerini ve sâir müte'allikâtını ve emvâlini vaz' ve tahmil birle Livâdiye'ye azimet eylesesini tenbih ve mesfûr dahi hâh ve nâhâh İnebahtı'nda sekiz gün mürûrundan sonra azîmet ve şedîd fırtınaya tesâdüf ve İnebahtı Kalesinin taşra diyarına ilticâ mûcib-i selâmet olacağı âşikâr iken Harem kethüdân olan şahıs ...ile iki kale beyinde bir küçük liman var deyü kapudân-ı mesfûre cebr etmekle şiddet-i rüzgâr sefîne-i merkûmeyi kalenin birine sevk etmek hasebiyle gark ve şikest olmuşken yine mesfûr kapudân ve adamları cebr ve ikdâm eylesesin sefînede olan nisvân ve sıbyân ve câriye ... ihrâc eyledikten sonra mesfûr kapudân ve adamları uryânen karaya çıkdıklarını İnebahtı naibi i'lâm etmekle kapudân-ı

(s.19)

Mesfûr ve adamları bu kadar baha ve emvalinin istihlâsı için eyledikleri ihtimamdan kat'ı nazar çekdikleri zarar ve hasâretlerine dahi terahhum ve şefkat etmeyüb gerek derûn-i sefînede dört bin guruşluk mikdârı sermâye malları olan tüccara ve gerek kapudân ve adamlarına terahhumleri mükâfâtı olmak üzre bir akçe vermedikde inhâ ve mevlâna-yı mûmâileyhin verdiği i'lâm-ı mezkûru ibrâz ve o canibe ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerifim sudûru istid'â idüb Venedik cumhuru devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımın kadîmi dostu ve hemcivârı olub beyne'd-devleteyn müstahkem ve der-kâr olan şerâit-i silm ve müsâfâta münâfi tüccar ve kapudânân ve adamlarının zarar ve hasaret ve tekdirlerini mûcib-i hâlât vukû'u mugâyir-i tab'-ı safvet -nî'-i pâdişâhânem

iken sen ki paşa-yı mûmâileyhsin bu dakikaları adem-i tefekkür ve mûlâhazalar ile Venedik kapudân-ı mersûm hakkında bu gûne mütegalibâne vaz‘ ve hareketin vâki‘ olduğu takdirde kapudân-ı mersûmu alâ eyyi vechin kân irhâ ve iskân birle fî-mâba‘d bu madde için elçi-i mûmâileyh tarafından tekrâr ref‘-i ref‘aya hâcet kalmamak hâlâtına mezîd-i i‘tinâ ve dikkat eylemek fermanım olmağın imdi Venediklünün hilâf-i ahidnâme-i hümayun ve muğâyir dostu ve hemcivârı tekdir ve takdir olunmalarına rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve keyfiyyet-i inhâ olduğu üzre olub kapudân-ı mersûmu iskân etmedikleri takdirde mazarratıma müşâhede edeceğin bî iştibâh idüğü ma‘lûmun olundukda ber-minvâl-i muharrer Venediklü kapudân-ı mersûmun hakkında hâlât-ı mezkûre îkâ‘ına cesâretin vâki‘ ise derhal irhâ ve iskânı ile telâfi-i mâfâta kemâl-i i‘tinâ ve dikkat ve ba‘de’l-yevm madde-i merkuma için tekrar inhâ ve iştikâ vukû‘a gelmemek hâlâtına mezîd-i i‘tinâ ve dikkat ve ilkâ-yı kusûr-i mezkûründen be- gâyet tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye’l-evvel Sene 191

(s.19)

1.Hüküm

1.a) Özet: Kahire’de buluna birkaç Hırıstiyan tüccarın bazı eşyalarını bir Venedik kaptanıya Alkorna’ya göndermek isterken, şiddetli fırtınadan dolayı geminin Venedik Körfezine gitmesi ve bundan ötürü tacirlerin oluşan zararının araştırılıp meblağın beyan edilmesi ve gereğinin yerine getirilmesi hususunda hüküm. **(Venedik’ten Osmanlı memleketine gelip te denizde şiddetli fırtınadan dolayı zarar gören Venedik gemi ve kaptanlarının durumu hakkında)**

1.b) Transkript: Hâlâ Mısır vâlisi sadr-ı esbak vezîr İzzet Mehmed Paşa’ya ve Mısır Kadısına ve Şeyhü’l-beled ve ümerâ ve yediocak zabıtine hüküm ki;

Devlet-i aliyyemle Venedik Doju ve cumhuru beyinlerinde pâyidâr ve üstüvâr olan şürût-i ahd ü peymân ale’l-devâm düstûru’l-amel tutulub memalik-i mahrûsemde olan konsolosları ve tüccar ve re‘âyâları ahidnâme-i hümayun şürûtuna muğâyir kâffe-i ta‘addiyât ve mezâlimden mahmû ve masûn kılınmaları elzem ve ehem iken deraliyyemde mukîm Venedik elçisi Andrya Grade Niko hutimet? avâkıbühü bi’l-hayr bu def‘a Dîvân-

ı mu‘allâ erkânıma bir kıt‘a memhûr takrîr takdîm ve mefhumuna Mısr-ı Kâhiredede sâkin millet-i nesârâdan bazı tâcirler İskenderiye‘de Venedik kapudânlarından Salakobin? nâm kapudânın sefinesi derûnuna Alıornaya îsâl içün bir mikdâr eşyâ vaz‘ ve tahmil ve şiddet rüzgâr sebili savb-ı me‘muriyete gitmeyüb Venedik Körfezine ilticaya mecbur olduğunu eşyâ eshâbı tâcirler kapudânın sû-i tedbir ve rehavetine haml ile mazhar oldukları zarar ve ziyânı geçen sene mâh-ı eylülünde kapudân-ı mersûmdan iddi‘â ve İskenderiyede mukîm Venedik konsolosu bu keyfiyeti cumhur taraflarına tahrîr ve muktezâ-yı şerî‘at ve ahidnâme-i hümayuna tatbik olunarak tanzimi maddesi körfez generaline ve iktizâ edenlere tenbih olunub henüz cevâbı vürûd eylemeksizin Şeyhü'l-beled İbrâhim bey zarar-ı mezkûru bi eyyi vechin kân edâ eylemesini konsolos-ı merkûme teklif ve ilhâh ve ol dahi şer‘an ve kânûnen sübut bulunmayan müdde‘â-yı meçhul ile tazyik münâsib olmadığını her ne kadar beyân ve irhâ fikrinde olur ise bir dürlü ısgâ eylemeyüb mesfûrden tâcir gerek kendü kullarına mübtenî olarak sefine-i merkûmeye tahmil ve Alıornaya? îsâl olunan eşyanın semeni olmak üzre on dokuz bin beş yüz tabur doksan gün va‘desinde edâ olunmak şartıyla konsolos yedinden cibrî ve kerhî habs ve tekdir ile sened ahz ve tercümânını der zincîr ve dostluğa münâfı te‘kîdâta mübâderet eylediği ve Venedik cumhuru tarafların bu kaziyenin haberi gelinceye dek konsolos-ı mesfûr meblağ-ı mezbûru mütâlebeleriyle tekdir olunmamasını müş‘ir emr-i münîf sudûru istid‘â olunmuş tüccâr-ı mesfûrûndan Alıornaya? îsâl içün kapudân-ı mesfûrun sefinesine vaz‘ eyledikleri eşyâyı doğru mahall-i mezbûr götürür iken Körfeze duhulü mücerred kasda mebni olmayub belki adem-i müsâ‘ade-i havadan neş‘et eylemiş zarar ve ziyandan olduğu ve ma‘a hâzâ eşyâ-yı merkûme Alıornaya? îsâl olunduğu elçi-i mûmâileyhin takrîrinden müstebân ve nizâmı husûsu dahi Venedik DÛjü ve cumhur tarafına ifâde olunduğu ve cevâbı geleceği zâhir ve a‘yân olub bu sûretde konsolosdan cebren alınan temessük muhâlif ahidnâme-i hümayun ve mugâyir-i şerâit-i müsâleme bir ma‘nâ olmağla bu keyfiyet mutâbık nefsi'l-emr olduğu halde bu hâlatın vukû‘una bir dürlü rızâ-yı şâhânem olmadığına binâen siz ki vezîr-i müşârünileyh ve mevlânâ ve Şeyhü'l-beled vesâir mûmâileyhimsiz elçi tarafına cumhur canibinden madde-i mezbûrenin cevâbı gelib ber muktezâ-yı şer‘-i kadîm ve ahidnâme-i hümayun mûcebince temiz ve tahkik olmadıkça konsolos-ı merkûme ve ol cânibde olan Venediklülere zinhar ve zinhar meblağ-ı mezbûru mütâlebe ile kimesneye rencide ve ta‘addî ettirmeyüb şerâit-i silm ve müsâfatdan îfâsına ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında tenbîhen ve te‘kîden işbu emr-i şerifim ısdâr ile ırsâl olunmuşdur. Devlet-i aliyye-i ebed-müddetimle düvel-i nesârâ beynlerinde mer‘î ve mu‘teber olan şürût-ı sulh ve salâhın vikâyesi saltanat-ı seniyyem

üzerlerine vâcib ve mütehattem olub ahz ve i'tâ ve nizâ'ı ve de'âvî vukû'unda tavâbık-ı müste'menin konsolosları ve tâcirleri bilâcebr ve ikrâh-ı şerâit ahidnâme-i hümâyuna tatbik olunarak da'vâları yâ elçileri ve yâhud konsolosları ma'rifetleriyle hak ve adl üzre kat' ve kasr olunmak elzem iken Venedik konsolosu merkuma vukûbulan zecr ve tekdir ve tazyik ve ikrâh vâki' ise sebep ve illet onların muâhaze ve te'dîbleri lâzım idüğü ve sizler bu maddede nizâm-ı mülkiyeye muhâlif derkâr olan vaz'ı irtikâba cesâret edenler haklarında tevbih ederek men'a dikkat eylemek muktezâ-yı rüşd ve dirâyetiniz lâkin husûs-ı mezkûru tecviz edenlerin hareket-ı bâridelerinden iğmâzınız size olan hüsn-i zann-ı hüsvânemi tağyir edecek kazâyâdan olduğı ma'lûmunuz olarak ber-vech-i muharrer elçi-i mûmâileyhe cumhuru tarafından husûs-ı mezbûrun haberi gelib ahidnâme-i hümâyun ve şer'-i şerîf mûcebince tahkik ve temyiz ve fasl ve hasm olunmadıkça konsolosdan ve ol tarafda bulunan Venediklûden ferd-i âferîdeyi cebren alınan temessûke mebni habbe-i vâhîde talebiyle ta'cîz ve tekdirden be gayet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel Sene 191

(s.20)

1.Hüküm

1.a) Özet:Kemer Edramit'te bulunan Hacı Mehmet Ağa'nın oğlu Şerif Ağa'nın yakalandığı hastalığının tedavisi için, şahitler huzurunda Venedik ahalisinden Corci Fakorako? adlı tabible anlaştığı ücreti,tedavi olduktan sonra çeşitli bahanelerle ödemek istememesi üzerine,şer'i kurallara göre anlaşılan ücretin adı geçen kişiden alınarak söz konusu tabibin hakkının teslim edilmesi hususunda Kemer Edremid naibi Mehmet Emin'e i'lam edilen hüküm.**(Kişiler arasındaki tabiplik, tedavi ücreti anlaşmazlığı hakkında)**

1.b) Transkript: Kemer Edremid Kazası nâibine ve Kütahya mütesillimine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderub Kemer Edremid sükkânından el-hâc Mehmed Ağa demekle ma'ruf kimesne medîne-i Kemer Edremid'de sâkin oğlu Şerîf Ağa demekle arif kimesnenin mübtelâ olduğu marîz illetine tedbir-i ilâv ve müdâvâ içün medîne-i merkûmede müsafireten mütemekkin Venedik re'âyâsından Corci Fakorako? tabib ile yüz doksan bir senesinde dörder zer-i mahbûb altunu ücret ve beher yevm ücreti bahası

ikişer zer-i mahbûb altunu verib illetini def etmek şartıyla mahzar-ı şühûd-i müslimîn beynlerinde kavî ve karar ettikten sonra tabîb-i mesfûr ile bir gün müddetinde marîz-i merkûme ilac eyleyüb ve illeti ba'de'd-def mukâvele olunan hizmetle edviye mesârifi için cem'an üç yüz elli altı zer-i mahbûbu mezkûrdan talep eyledikde hilaf-i şer'-i şerîf vermekte ta'allül ve altmış gurusu teklifiyle gadr sevdâsında olduğuma ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olacağını müş'ir sen ki Kemer Edremid Kazası naibi mevlânâ-yı mûmaileyh Mehmed Emin zîde ilmühüsün i'lâm eylediklerin bildirib şer'le görülüb mezkûrun hizmetinde olan ol mikdâr altunu ma'rifet-i şer'le tahsîl ve tabîb-i mesfûre teslim ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümayûn ricâ etmekle mahallinde ba'de's-sübûti's-şer' ihkâk-ı hak olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-evvel Sene 119

(s.20)

2.Hüküm

2.a) Özet: Saray kapıcıbaşlarından ve Edremit Ağasının, tedavisi için belli bir ücret karşılığında anlaştığı Corci Fakorako? adlı Venedik ahalisinden olan tabibin ücretini çeşitli bahanelerle vermeyerek zulmetmesi üzerine, meselenin şer'i kurallara göre halledilip ücretin tahsil edilmesi ve sözkonusu tabibe hakkının teslim edilmesi hususunda Edremit naibine i'lam olunan hüküm. **(Kişiler arasındaki tabiplik, tedavi ücreti anlaşmazlığı hakkında)**

2.b)Transkript:Kemer Edremitd Kazası nâibine ve Kütahya mütesillimine hüküm ki; Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Edremit sükkânından dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından kaza-i mezkûr agyânı Venedik etibbâsından Corci Fakorako? nâm tabib ile yüz doksan bir senesinde kendüye mu'âlece ve tedâvi etmek üzere beher yevm dörder altun ücret ve ilac-ı edviye mesârîfâtını dahi verüb illetini def etmek şartıyla beynlerinde kavî ü karâr eyledikten sonra tabîb-i mesfûr altmış bir gün müddetinde kırk altun kendi edviyesiyle ilâc eyleyüb ve illeti ba'de'd-def mukâvele olunan hizmetiyle edviye mesârifi için cem'an iki yüz seksen altunu mûmaileyhden talep eyledikde elli beş gurusu verib maadâsı hilaf-i şer'-i şerîf vermekte ta'allül ve gadr sevdâsında olduğunda ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğunu müş'ir sen ki mevlânâ-yı mûmaileyh Mehmed Emin zîde ilmühüsün i'lâm eylediğın bildirüb şer'le görülüb mûmaileyhin zimmetinde bâki meblağ hakkı ma'rifet-i şer'le tahsîl ve tabîb-i mesfûra teslim ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümayûn ricâ etmeğın mahallinde bade's-sübûti's-şer' ihkâk-ı hak olunmak için yazılmışdır.

(s.20)

3.Hüküm

3.a) Özet:Kefalonya Adası ahalisinden olan Dimitri Kokoyi adlı Venedikli tacirin,İnoz İskelesinde kiraladığı iki parça kayık ve içindeki çini tabak yüküyle Dimetoka'ya giderken Candar denilen mevkide iskeledeki tütün gümrükçüsü tarafından alıkonulup eziyet ve zarar verilmesi üzerine,meydana gelen bu haksızlığın ortadan kaldırılması ve verilen zararın adı geçen gümrükçüden şer'le tazmin edilerek,sözkonusu tacire hakkının teslim edilmesi hususunda İnoz Adası naibine i'lam olunan hüküm.**(Gümrük görevlilerinin yaptığı haksızlıklar ve çözümü hakkında)**

3.b) Transkript: İnöz Cezîresi nâibine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Kefalonya Adası re'âyâsından Dimitri Kokoyi nâm Venediklü tacir işbu sene-i mübârekede İnoz iskelesinde iki kıt'a kayık istîcâr ve derûnlarına çini tabak vaz'ı ve Mariçe nâm nehirden Dimetokaya varub hamûle-i mezkûreyi sâlifü'z-zikr kayıklardan cezîre-i mezbûrede vâki' Candar nâm mevzi'den mürûr eder iken mârrü'z-zikr iskelede sâkin duhan gümrükcüsü Venediklüyü azimetinden men' ve muhâlefet eyleye kendüyi ahz ve haps ider havfla cebren ve kerhen tabakların bir mikdârını kayıklardan ihrâc ve karaya çıkarırken bir kaç tabak zâyî' ve şikest ve kalan tabaklardan üzerine kayıkların hamûle-i tâm şiddet ezyed bir kaç denk duhân tahmîlinden nâşi nehr-i mezbûrdan İnoz Limanına dâhil olmağa karîb iken zikr olunan kayıkların birisi oturub umk-ı nehre gark ve helâk ve dört yüz seksen guruşluk tabak dahi zâyî' ve gümrükcü-i mesfûr tâcir-i mesfûre ol vechile ziyâde gadr ve zarar ve ta'addî eylediğün bildirüb şer'le rü'yet ve gümrükcü-i merkûmun ber-vechi meşrûh Venediklü tâcir-i mersûma eylediği ol mikdâr guruşluk zararı şer'le tazmîn ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümayûn ricâ etmeğün ma'rifet-i şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hak olunmak içün yazılmışdır.

(s.20)

4.Hüküm

4.a) Özet: Rodos Adası sularında şiddetli fırtına yüzünden gemisi büyük zarar gören ve Yediburun Furek? denilen yere ulaşınca burada silahlı kişiler tarafından alıkonulan Venedikli kaptan ve adamlarının,ahitnameye uygun olmayacak şekilde, hem

üstündekilerin hem de gemide olan eşyaların gasbedilmesi ve geri verme karşılığında da para isteyenlerin isteklerinin kabul edilmemesi, gizlice araştırılıp bulunması, alıkonulan kişilerin kurtarılması, söz konusu kişilerin şer'an şiddetli cezalandırılması hususunda Rodos Adası Sancakbeyi, kadısı ve Mutasarrıfına i'lam olunan hüküm. **(Korsanlık, gasp, zarar zizyan olayları hakkında)**

4.b) Transkript: Rodos Sancakbeyi dâme izzühye ve Rodos Kadısına ve Gümrükcüsüne hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyhin südde-i saâdetime takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arzuhâli mefhûmunda iki ay mukaddem Venedik kapudanlarından Anton Visko? Bey nâm kapudan Terbaştâ? iskelesinde iştirâ eylediği emti'a ve eşyâlar ile mahmûl bir kıt'a seffinesiyle İskenderiye-i Mısıra azîmet ve esnâ-yı râhda Rodos cezîresi sularında istirdâd-ı havâ ve kesret-i fırtına sebebi ile seffine-i mezbûre bi kazâillâhi te'âlâ gark ve şikest oldukda mesfûr kapudân ve mellâh ve adamları dört nefer yolcular ile seffine-i mezbûrenin zararına süvâr ve envâ'-ı meşâkka giriftâr olarak altı günden sonra cîfân oldukları halde Rodos cezîresinde vâki Yediburun Furek? nâm mahalde sâhiline resin birle halâs ve necât bulub üzerlerinde bulunan bir mikdar akçe ile kifâf-ı nefsleri için iktizâ eden zahîreyi iştirâ ve tedârik zımnında karaya hurûclarında ehl-i İslâmdan mahall-i merkûmda sâkin bir kaç nefer müsellaah kimesneler mesfûrûnun gerek yanlarında ve gerek sandal-ı mezbûrda olan eşyâlarının ekseriyyeti ve kapudân-ı mesfûrun gömleğinden maada cem'-i eşyâ ve esvâbını cebren ahz ve kapudân-ı mesfûr güçle sandala süvâr birle firâr ve Rodosa varub keyfiyyetini siz ki Rodos Mutasarrıfı ve Gümrükcüsü mûmaileyhimâsız sizde ifâde ve tazallüm eyledikte taraflarınızdan i'ânet olunacak mahalde mağdûrûn-i mesfûrûnun bâki kalan eşyâ ve zararlarını dahi muğâyir-i ahidname-i hümayûn ve muhâlif-i rizâ-yı padişâhanem tarafınızdan ahz ü zabt murâd olunduğuna binaen cezîre-i mezbûrede bulunan Venedik konsolosu, mesfûrunu tahlîs için istirhâm eyledikte yüz guruş almayınca mesfûrunu tahlîs etmeyüb mesfûrun ol vechile mağdûr oldukları inhâ ve siz ki mûmaileyhimâsız ber-vech-i muharrer aldığınız yüz guruş bilâ tevakkuf geri red ve marrû'z-zikr Furek nâm mevzide? sâkin mezbûrûnu dahi ahz ve kapudân ve mellâh adamları mersûmûnun beş yüz guruşa bâliğ olur emvâl-i mağsûbeleri tahsil ve ma'rifet-i şer'le red ve teslim ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle keyfiyyet-i inhâ olunduğu üzre vech-i meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın. İmdi Venedik cumhûru devlet-i aliyyemin kadîmi dost ve hemcivârı olup memâlik-i mahrûsemde tüccâr ve kapudân ve adamlarının ber-vech-i ahidnâme-i hümayûn himâyet ve siyânetleri iktiza eder iki kapudân-ı mersûm hakkında harekât-ı

mezkûreye cesâret olunduğu vâki ise külliyyen ahidname-i hümâyûn ve rızâ-yı dâveraneme muhalif olmağla mezkûr Rodos sancakbeyi ve gümrükcü-i mûmaileyhimasız hilaf-i şer‘-i şerîf ahzinde ictisâr eylediğimiz marrû'z-zıkr yüz guruşa bila tereddüd tamamen red ve teslîm ve mahall-i merkûmda eşyâlarını gârete cesâret edenleri dahi bi't-tecessüs ala- eyyi-halin ahz ve iğtisâb eyledikleri emvâl her ne ise red ve teslîm birle ihkâk-ı hakka ihtimâm ve ba'de'l-yevm muğâyiri ahidnâme-i hümâyûn ve hilaf-i rızâ-yı vâridânem Venediklû haklarında bu gune halde vukû'uyla mazhar-ı eşedd-i ikâb-ı padişahânem almaktan intikâm-ı tâm ve keyfiyyeti alâ vukû'ihî sıhhati üzre Deraliyyeme arz ve i'lâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-evvel Sene 191

Venedik kapudanlarından Civana Trapoki nâm kapudân ta'bir olunur Madonna dö samarfo? bir kıt'a sefinesiyle Girid vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-evvel Sene 191

Venedik kapudanlarından Tomaz ve Sicolık? nâm kapudan Marya tabir olunur bir kıt'a bu def'a sefinesiyle Girid Vilâyetine avdet murad etmekle Baylusa istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-ahir Sene 191

(s.21)

1.Hüküm

1.a) Özet: Eskiden beri Venedik ile Halep arasında ipek kâğıt üzerinde alışveriş yapan tacirler arasında oluşan anlaşmazlığın giderilmesi hakkında hüküm. **(Tacirler arasındaki anlaşmazlıklar ve çözümü hakkında)**

1.b) Transkript: Haleb Vâlisine ve Kadısına hüküm ki;

Venedik Düjü ve cumhurunun âsitâne-i sa'âdetimde mukîm Balyosu Andrya Grade Niko Kavalir hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saadetime memhûr takrîr kağıdı takdîm edip mazmûnunda öteden beri Venedik diyarından Haleb'e tevârüd eden hariri üzere sarılı mes teli bilâ niza' râbih ve tarafeyn-i tüccar menfaatler olup müdâhale icab etmez iken bundan akdem Haleb'de re'sü'l-kazâ olan Abdülkâdir nâm kimesne tama'-ı hâmindan nâşi fîma ba'd zıkr olunan mes teli ketan üzerine sarılıp harir ile işlenmiş deyü kendi kârını tervîc için men' ettirdiğinden başka harîr üzere işledikleri suretde malûmu'l-

mikdâr vermek üzere mesciler kerhen nezre kesüb ne vechile hem mes telinin gılzat ve adem-i metânetiyle müsta‘mellerinin takrîrlerine ve hem Venedik metânının kalîlül’-revâc olmasıyla Venedik tüccarının inkıtâ‘-ı ticâret ve inkıtâ‘larına ba‘is olduğundan kâdı-i beldeye varub lede’l-mürâcaa marrü’z-zikr mes telinin kemâ fi’s-sâbık harîr üzerine işlenmesine mümâna‘at olunmamasını ve nezr-i mezkûr tahsîl olunmak zımında ol vaktin Haleb vilayeti hilaf-i inhâ ile tahrîs ve tergîbi esnâsında mezkûr Abdülkadir ve Kan ve oğlu Mustafa Ağa demekle ma‘rûf kimesne bayasa eserine iktizâlarıyla da‘vâ-yı mezkûrede ısdar ve mescilerin tazarru‘ların adem-i ısgâ ile gerek mescilerin ve gerek tüccarının adem-i revâc-ı metâ‘ ve san‘atlarına ve keremdâr-ı ta‘ayyüşlerine ba‘is ve bâdî olduğuma inha ve medîne-i merkûmede mârrü’l-beyân mes teli kadîmî üzere harîr ile i‘mâl olunmak husûsuna kimesne tarafından mümâna‘at olunmayub merkûm Mustafa’nın ve âharın ol vechile hilaf-ı şer‘ ve mugâyir-i hüccet-i şer‘iyye ta‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i münîfim sudûru istid‘â olunmuş husûs-ı mezkûr beher-hâl isti‘lâma muhtâc olmağla siz ki vezîr-i müşâr ve mevlanâ-yı mûmaileyhimâsız mescilerin ihtiyarlarını ve ticâret-i mezkûre ile meşgûl olan Venedik tüccârından Haleb’de bulunanları vesair madde-i mezkûrede vâki olan olan bazı erbâb-ı vukûfu meclis-i şer‘le ihzâr ve merkûm Mustafa Venedik konsolosuyla veyahut tercümanı hazır oldukları halde husûs-ı mezkûru istiknâh ve istifsâr ve hakikat-i hâl ne vechile olduğu ve fil-asl tel-i mezkûr harir ile i‘mâl olunur iken keten ve penpeye tahsis olunması ve harîr ile işlenmesinin memnû‘iyyetini ve ve işleyenlerin tellerinde kat‘ olunmuşdı ne illete mebnîdir ve harir ile işlemekte mahzar nedir killet-i harîre ba‘is olmak mülâhazasına mı mebnîdir. Ve Venedik tüccarının zararları ne cihetledir bade izn şek ve iştibâh kılmayacak vechile gereği gibi tahkîk ve etrafiyla der‘aliyyeme i‘lâma ihtimâm eylemeniz bâbında fermân olmağın. İmdi keyfiyyet malûmunuz oldukta madde-i mezkûreyi ber-minvâl-i muharrer istiknâh ve tahkîk ve sıhhati üzre etrafiyla der‘aliyyeme i‘lâma ikrâr eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye’l-ahir Sene 191

(s.21)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarına 1190 senesinde, ahitnameye göre, bir defa izin verildiği gibi, 191 senesinde de bir defaya mahsus Üsküdar ve çevresindeki mahallelerden geçimlikleri için satın aldıkları ikiyüz elli kab üzümün Galata’daki evlerine naklederken herhangi bir vergi talebiyle sıkıştırılıp rahatsız edilmemesi ve zorluk çıkarılmaması

hususunda yeniçeri ağası ve saray bostancıbaşısına i'lam olunan hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b)Transkript:İftihârü'l-ematicid ve'l-ekârim müstecmi'-i cemî'i'l-me'alî ve'l-mefâhir el-muhtassî bi mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-kâdir dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri Ağası dâme ulüvvühü ve Hassa Bostancıbaşı dâme mecdühü baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderib mumâileyhin ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için bu sene-i mübârekede reçel ve pekmez ve turşu etmek için olunan mahallerde iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün Galata'da vaki hânesine nakline mümâna'at olunmayub ve hilaf-i ahidnâme-i hümâyûn gümrük ve bac ve avâriz mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve divân-ı hümâyûnumda mahfûz kuyûd-i ahkama mürâca'at olundukda bin yüz doksan senesine mahsûben ol mikdar kab üzümün def'a-i vâhidede mübâya'a ve nakline mümâna'at olunmamak için emr-i şerîfim verildiği mestûr ve müfid bulunmağın, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince ol mikdâr kab inebin def'a-i vâhidesi mübâya'a ve nakline mümâna'at olunmamak bâbında vüsûl-i ömr dahi siz ki mûmaileyhimasız ber-vech-i muharrer yüz doksan bir senesine mahsûben yalnız iki yüz elli kab inebin Üsküdar ve havâlîde olan bağlardan mâadâ sair bulunan mahallerimiz iştirâ ve def'a-i vâhidede baylos-ı mûmaileyhin Galata'da vâki' menziline nakline tarafınızdan mümâna'at ve gümrük ve bac ve avâriz mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmayub ve bir senede mükerrer ve mikdâr mukayyeden ziyâde üzüm nakil olunmaktan zarar ve mücânebet olunub mazmûn.

Fi Evail-i Şa'ban Sene 191

(s.21)

3.Hüküm

3.a) Özet: Ticaret için Lefkoşe'de ikamet eden Vasaliu? namındaki Venedikli tacir ve Kristofi Liberti? adlı emân verilmiş bir hizmetkarı ile, ticaretle ilgili bazı işlerini yürütmek için Kıbrıs Adası'ndaki kazalara gidip gelirken bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetli bir şekilde gidiş gelişinin sağlanması hususunda Kıbrıs Muhassılına, kadılara ve naiblere i'lam olunan hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Kıbrıs Cezâresinde vâki kuzât ve nevvab ve Kıbrıs Muhassılına hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderib Lefkoşe'de li- ecli't-ticâre ikamet üzere olan Venedik tüccarından Vasaliu? nâm tacir, Kristofi Liberfi? nâm bir nefer müste'men

hizmetkârını bazı ticarete müte'allik ve mesâlihini rü'yet ve temşiyeti için Kıbrıs Cezîresi'nde vâki kazalara göndermek murad eylediğin bildirib tâciri-i mersûmun bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr taht-ı kazanızda mürûr ve ubûr eylediği mahallerde ve hîn-i ikâmetinde hilaf-ı ahidnâme-i hümayûn cizye ve sair tekâlif mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûriyyete mûmâna'at olunmayub himâye ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evail-i Şa'ban Sene 191

(s.21)

4.Hüküm

4.a) Özet: Mısır'da ikamet edip Hıristiyan milletinden olan bazı tacirlerin, bir kısım eşyalarını Alı Kornaya? göndermek üzere anlaştıkları Venedik gemisinin, şiddetli fırtınadan dolayı mecburen Körfez Adasına gittiğinden dolayı, bu konuda kaptanı suçlayan ve uğradıkları zararlarını gemi kaptanından talepleri üzerine, meselenin dikkatlice araştırılıp hakikatin ortaya çıkartılması ve oluşan mağduriyetin giderilmesi hususunda hüküm. **(Zarar, ziyan olayları ve mağduriyetin giderilmesi hakkında)**

4.b) Transkript: Mısır vâlisi Sadr-ı esbak vezîr İzzet Mehmed Paşaya ve Mısır kadısına ve Şeyhü'l-beled-i mısra hüküm ki;

Mısır-ı Kâhire'de sâkin millet-i nesârâdan bazı tâcirler Venedik kapudanlarından Salakobek? nâm kapudânın sefinesine İskenderiye iskelesinden Alı Kornaya? göndermek üzere bir mikdâr eşya vaz' ve tahmîl eylediklerinden kapudân-ı mersûme şiddet-i rüzgârdan Alı Kornaya gidemeyüb? Körfez cezîresine iltica eylediğinden eşya eshâbı olan tüccar-ı mezkûre bu keyfiyyeti kapudân-ı mersûmun sû-i tedbîr ve rehâvetine haml ile terettüb eden zararlarını kapudânından iddia eylediklerinde husûs-ı merkûmun muktezâ-yı şer'-i şerîf ve ve muktezâ-yı şürût ahidnâme-i hümayûn üzere tanzim olunması için Venedik Cumhûru taraflarına tahrîr olunmak üzere Mısırdaki mukîm Venedik konsolosu tarafından Körfez ceneraline vesair iktiza edenlere tenbih olunub cevâbım vürûd eylemeksizin ol esnâda Şeyhü'l-beled nâmına evvela İbrahim Bey zarar-ı mezkûru bi eyyi vechin kân tazmîn ve edâ eyle deyü konsolos-ı merkûme teklîf ve ol dahi şer'an ve kânûnen sâbit olmayan mechûl müdde'a ile tazyîk münâsib olmadığını beyân birle her ne kadar iltizam kaydında oldu ise de bir dürlü ısgâ eylemeyüb tüccâr-ı mezkûrenin kavî-i mecrâlarına mebnî eşyâ-yı mezkûrelerinin semeni olmak üzere dokuz bin beş yüz dîr. Doksan gün hulûlünde edâ olunmak şartıyla cebr ü habs ve kerh ü tekdîr ederek konsolos-ı mersûm

yedinden sened ahz ve tercümanını der zincir ve münafî dostu vaz'a tasaddî eylediği bundan akdem südde-i saâdetimde mukîm Venedik Balyos bi'l-hayr tarafından ba takrîr inhâ ve cumhûru tarafından bu kazıyyenin haberi gelinceye dek konsolos-ı mersûm meblağ-ı mezbûrun mütâlebesiyle tekdîr olunmaması istid'â olundukda Venedik cumhûru tarafından Balyos-ı mûmâileyhe madde-i mezkûrenin cevabı gelüb muktezâ-yı şer'-i kadîm ve şürût-ı ahidnâme-i hümayun üzre temyîz ve tahkîk olunmadıkca konsolos-ı mersûme ve ol cânibde olan Venediklülere meblağ-ı mezbûrun mütâlebesiyle ta'addî ve rencide olunmayub şerâit-i silm ve müsâfâtın ifâsına ihtimâm ve dikkat olunmak için işbu sene mübâreke evâsıt-ı cemâziye'l-ülâsına, Siz ki vezîr-i müşâr ve mülhakâtı mûmaileyhimsiz size ve Şeyhü'l-beled sâbık-ı merkûm ve ümerâ-i saireye hitâben mefasîl ve meşrûh-i emr-i âlişânım ısdâr olunmuşdu. Baylus-i mûmaileyhin bu def'a südde-i saâdetime takdîm eydediği memhûr takrîr kağıdı mefhûmunda emr-i şerîf merkûma kable'l-vüsûl mezkûr İbrahim Bey kemal-i cebir ve kerih ile meblağ-ı mezbûru va'desi hulûlünden evvel tahsîl eylediğin inhâ ve mîr-i merkûmun emvâl ve eşyâsının tahsîl ve ol tarafda olan konsolos-ı mersûme teslim ve yâhud bu cânibde kendü tarafına i'tâ olunmak istid'a idüp istid'asına müsa'ade-i hakîkate keyfiyyetin ma'lûmiyetine muvâfık omağla, siz ki vezîri- müşâr ve mevlanâ ve hâlâ Şeyhü'l-beled mûmaileyhimsiz madde-i merkûmeyi ol tarafda vukûf-i tâmî olan bî garaz ve mevkûf kimselerden ve şer'-i minvale ...istifsâr tevfiğ ve muktezâ-yı şer'-ı mutahhare ve meblağ-ı mezbûre konsolos-ı mesfûrdan fuzûlî ve bi gayr-i hakkın almış olduğu... şer'-i tahakkuk eylediği suretde be-nehc-i şer'î istirdadı lâzım gelen meblağın iktizâ edenlerden tahsîl ve istirdâdıyla konsolos-ı mersûmun ikdâm ve iskânı husûsuna ihtimâm ve dikkat ve ba'de'l-istirdâd keyfiyyeti ber vech-i tafsîl sıhhetiyle Deraliyyeme tahrîr ve i'lâma mübâderet eylemeniz fermânım olmağın imdi Venedik cumhûru devlet-i aliyyemin kadîm dostu ve hemcivârı olub

(s.22)

Hilâf-ı dostu ve müsâfat ve muğâyir-i şer'-i şerîf ve müvâlât konsolos ve tüccar ıztırâr ve tekdîrlerini mûcib vukû'una bir dürlü rızâ-yı hüsrevânem olmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve siyânetleri ve mûcib-i ta'azzürleri hâlatın indifâ'ıyla istihkâm.... müsellağ ve müsâfata ikdâm-ı akdem-i metâlib-i şâhanem olmağla ber minvâl-i muharrer husûs-ı merkûmu bî-garaz erbâb-ı vukûfdan etrafiyla suâl ve tahkik ve muktezâ-yı şer'-i kadîm vazîfe ile meblağ-ı merkûmun konsolos-ı mersûmdan bi gayr-i hakkın fuzulî ahz olunduğu bi't-tahkîk ve sâbit olduğu halde şer'le istirdadı lâzım gelen meblağın iktizâ edenlerden ma'rifet-i şer'le tahsîl ve istirdâd ve konsolos-ı mersûmun

iltizâma ihtimâm ve dikkat ve teharri ve tefahhusda ser-mû kusûr cihetiyle hilâf-ı şer‘le
mûcib-i hâlet vukû‘undan be gâyet tehâşî ve mûcânebet
Fi Evail-i Cemaziyel-ahir Sene 191

(s.22)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisinden Cirolamo Rase? adlı tabibin Edirne’de ikamet eden Nikolaki namındaki zımmının kızının tedavisi için anlaştığı ücretini, tedavi sonrasında zımmının çeşitli bahanelerle sözleştikleri tedavi ücreti ve masrafını vermek istememesi üzerine, söz konusu masrafın zımmiden kanunla alınıp tabibe teslim edilmesi hususunda Edirne Mollas’na i’lam olunan hüküm. **(Tabiplik, tedavi ücreti anlaşmazlığı hakkında)**

1.b) Transkript: Edirne Mollasına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib Venedik re‘âyâsından Cirolamo Rase? nâm Venediklü tabîb mahrûse-i Edirne’de tabâbet ile meks ü ikâmet üzere iken mahrûse-i mezbûre sâkinlerinden ehl-i zimmet re‘âyâdan Nikolaki nâm zimmî tabîb-i mesfûru da‘vet ve marîza olan bir nefer kızını mu‘âlece için beher yevm altmış para vermek üzere mukâvele ve ilâc ve afâkîre sarf olunacak akçeyi dahi edâya ta‘ahhüd ve elli gün mu‘âlece ve illetini def‘ edüb vech-i muharrer üzere olan emriyle masrûfâtını mesfûrdan talep eyledikde ancak ücretini vermeyüb ilaç için harc eylediği seksen guraşa dürlü illet ve bahâne ile hilâf-ı şer‘-i şerîf vermekde ta‘allül ve muhâlefet ve gadr-i küllî sevdâsında olduğu bildirüb şer‘le görölüb zimmî-i mersûmun ber-vech-i muharrer zimmetinden sâbit olan ol mikdâr guraş hakkı tahsîl ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şa’ban Sene 191

(s.22)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik’e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden Acı Petrobinti Luz adlı tacirin, ticaret amacıyla İstanbul’dan deniz yoluyla İzmir, Selanik, Mora ve Akdeniz’de bulunan iskelelere gidip gelirken yolculuk esnasında ticaret malları için alınan yüzde üç gümrük vergisinden başka herhangi bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve emniyet içerisinde gidiş gelişinin sağlanması hususunda İzmir, Selanik kadılarına ve iskele eminlerine i’lam olunan hüküm. **(Venedik tüccarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir ve Selanik kadılarına ve Âsitane-i Sa'adetinden bahren Akdeniz'de vâki' iskelelerde ve Mora Ceziresine varub gelince vâki' olan kuzât ve nevvâba ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'e tâbi' Kefalonya Adası re'âyâsından Acı Petro binti Luz nâm Venediklü tâcir ticâret ve kâr u kisb için Âsitâne-i Saadetinden bahren ve İzmir ve Selanik ve Mora ve sâirleri Akdenizde vâki' iskelelere azîmet murâd eyledüğün bildirüb tâcir-i mesfûr mehâll-i merkûmeye varub gelince esnâ-yı râhda ve zehâb ve iyâbında ve bir mahalde meks ve ikâmetinde ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesiyle ve âhar bahâne ile akçe talebiyle rencide ettirilmeyüb ve memnû'âtdan olmayan eşyadan götürdüğü ve alub getirdiği emti'asının ahidnâme-i hümayun mücebince sâir müste'men tâifesi gibi yüz de üç hesâbı üzere resm gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerifim ricâ olunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında yol hükmü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ramazan Sene 191

Bir sureti Kefalonya Adası re'âyâsından Pavlo bint-i Luz venediklü tacire ber-siyâk-ı meşrûh

Bir sureti Bursa mollasına ve Âsitâne-i Saâdetinden Tekfurdağı ve Kapudağı ve ve Mudanya ve Bursa havalilerine varub gelince vâki' olan sâir kuzât ve nüvvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları vesâir zâbitâna hitâben Venedik re'âyâsından nâm tâcir bir nefer-i müste'men hizmetkârıyla ber-siyâk-ı meşrûh.

(s.22)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının kendi geçimlikleri için Istranca ve köylerinden pastırma için satın aldıkları yüzyirmi baş karacanavarı Galata'daki evlerine naklederken önceki sene izin verildiği gibi, 1191 senesine ait olarak bir defaya mahsus o kadar baş karacanavarı evlerine nakline engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Vize kazâsı ve Haslar kazâsı muzâfâtından Terkos ve ve nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik balyoslarının ve adamlarının kifâf-i nefsleri için zikr olunan kazâ ve nâhiyeleri ile Istranca ve sâir karyelerden rızâlarıyla satanlardan akçesi ile basdırmalık için yalnız yüz yirmi re's karacanavar iştirâ ve Galatada vâki' hânesine nakline mûmâna'at olunmamak üzere emr-i şerifim ruhsat verildiği vechile yüz doksan bir senesine mahsuben emr-i şerifim sudûrunu ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâca'at oldukda bin yüz doksan senesine mahsuben ol mikdâr re's karacanavarın def'a-i vâhide de nakline mûmâna'at olunmamak üzere emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere ol mikdâr canavarın nakline mûmâna'at olunmamak bâbında.

Fî Evâhir-i Ramazan Sene 191

Sâbıkı üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ramazan Sene 191

(s.22)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'e bağlı Korfu Adası ahalisinden olan Petro Polini nâm Venedikli, bir kızı ve bir küçük oğluyla beraber bazı işlerini görmek için Ankara'dan İstanbul'a gelip giderken, yolculuk esnasında bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması ve emniyetli olarak geliş gidişlerinin sağlanması hususunda Ankara naibi ve yol boyunca olan kadı ve naiblere hüküm. (Venedikli ahalinin hak ve muafiyetleri hakkında)

4.b) Transkript: Ankara kazâsı nâibi ile Ankara'dan Âsitâne-i Saadetime gelince vâki kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'e tâbi' Korfu Cezîresi re'âyâlarından Petro Polini nâm Venediklü bazı mesâlihini rü'yet için medîne-i Ankara'dan Âsitâne-i Saadetime gelmek murad eyledikde bildirüb mesfûr Venediklüye bir nefer kızı ve bir nefer sagîr oğlu ile Ankara'dan Âsitâne-i Saadetime gelince esnâ-yı târîkde ve menâzil ve merâhilde cizye talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide ve emnen ve salimen mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmayub himâyet ve sıyânet

olunmak bâbında emr-i şerifim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şevval Sene 1191

(s.22)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik'e bağlı Za Kilisesi ahalisinden olan Cirolamo Zanora? ve Nikolin Esterani adlı tacirler, Petro Meranlav? nâmındaki hizmetkârlarıyla beraber ticaret için İzmir, Selanik, Mora ve Akdeniz'deki iskelelere gidip gelirken ticaret malları için yüzde üç gümrük vergisi dışında başka bir vergi talebiyle sıkıştırılıp rahatsız edilmemesi ve Venediklilere verilen ahidname gereği, sağ salim emniyetli bir şekilde gidiş gelişlerinin sağlanması hususunda İzmir ve Selanik kadılarına ve iskele eminlerine hüküm.

(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)

5.b) Transkript: İzmir ve Selanik kadılarına ve Âsitâne-i Se'âdetimden berren ve bahren Akdeniz'de vâki' iskelelere ve Mora Cezâresine varub gelince vâki' kuzât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri beyleri ve iskele emînlerine vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi' Za kilise Cezâresi re'âyâlarından Cirolamo Zanora? ve Nikolin Esterani nâm tâcirler Petro Meranlav? nâm bir nefer müste'men hizmetkârlarıyla ticâret ve kâr u kisb için İzmir ve Selanik ve Akdeniz'de vâki iskelelere ve Mora'ya azîmet murâd eylediklerin bildiriüb tâcir-i mesfûrlar bir nefer-i müste'men hizmetkârlarıyla mehâll-i merkûmeye varub gelince esnâ-yı râhda zehâb ve iyâblarına ve bir mahalde meks ü ikametlerine ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn cizye mutâlebesi ve âhar bahaneleriyle akçe talebiyle rencide ettirilmeyüb ve memnû'âtdan olmayan eşyadan götürdükleri ve alub getirdikleri emti'anın ahidnâme-i hümâyûn mücebince vaz' müste'min tâifesi gibi yüzde üç hesâbı üzere resm-i gümrük edâ eylediklerinden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûrlarına muhalefet olunmamak bâbında hüküm-i hümâyûnum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz ve Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûnum mürâcaat olundukda Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûseme kendi hâlinde gelib gidib İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb vesâir iskelelere götürdükleri ve alub götürdükleri emti'anın resm-i gümrüğün sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç hesâbı üzre verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve

âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mestûr ve mukayyed bulunmak vech-i meşrûh üzere emri i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1191

Venedik kapudanlarından Cirolamo Vüçi? nâm kapudan Terabakulu? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesinin geri vilâyetine avdet etmekle baylosa arzuhâliyle izn-i sefine yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabiü'l-ahir Sene 193

Venedik kapudanlarından Azikoryo Nakovik? nâm kapudân Terayalu? ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle Baylosa arzuhâliyle izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabiü'l-ahir Sene 192

(s.23)

Cizyedârân taraflarından cizye talebi ve sâir taraflarından dahi tekâlif-i sâire mütâlebesiyle rencide ve remîde ve emnen ve salimen mürûr ve ubûr mümâna'at olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emri i şerifim ricâ ve Dîvân-ı Hümayununda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venediklûden gelüb giden kimesneler evlû olsun ergen olsun mâdamki gelüb giden rençberlik edib memalik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gide anlardan harâc taleb olunmaya deyü mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayûn şûrûtu mûcebince amel olumak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Rabiü'l-evvel Sene 192

(s.23)

1.Hüküm

1.a) Özet:İstanbul'da görev süresi sona erecek olan Andrya Grade Niko kavalir adlı Venedik elçisinin yerine atanan Andrya Memo namındaki elçinin İstanbul'a emniyetli bir şekilde ulaştırılması için saray görevlilerinden bir çavuş,bir kapıcı ve bir yeniçeri ile Hiyan Marya Masilini? adında bir Venedikli tercüman ve iki hizmetkarıyla beraber İstanbul'dan Venedik sınırına ve oradan İstanbul'a gidiş dönüş yolculuğu esnasında herhangi bir cizye talebiyle rahatsız edilmemeleri,uğrayacakları yerlerde emniyetlerinin sağlanması hususunda hüküm.

(Venedik elçisinin İstanbul'a gelmesi, yolda hak ve muafiyetleri hakkında)

1.b) Transkript: Hâlâ Derya kapudânı Vezîr Gazi Hasan Paşa'ya ve Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Venedik hudûduna varub gelince vâki' olan mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüme ve sancak beyleri dâme izzühüme ve kuzât ve nevvâba ve ketdûdâ ve Yeniçeri serdârları ve kalâ' dizdârları ve iskele emînleri ve Havâs ve evkâf zâbitleri ve a'yan-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm ki;
Venedik Cumhuriyetinin Âsitâne-i saâdetimde mukim Baylos Andriya Grade Niko Kavalir hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mühürlü arzuhâl gönderib mûmâileyhin Âsitâne-i saâdetimde müddet-i ikâmeti tamâm olub Venedik Cumhuriyeti tarafından Baylosluk hizmetine ta'yîn olunan Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Âsitâne-i Saâdetime gelmesi karîb olmağla Dîvân-ı Hümâyûn çavuşlarından çavuş ve Dergâh-ı mu'allam bevvâblarından bevvâb zîde kaadrühümâ dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden nâm yeniçeri mashûben bi's-selâm mûmâileyi getürmek için müste'men Venedik tercümanlarından Hiyan Marya Masilini? nâm tercüman ma'yyeti ile gönderilmekle merkûmûn ve mesfûr tercümân iki nefer müste'men hizmetkârları ile Âsitâne-i aliyyemden Venedik hudûduna varub gelince her hanginizin taht-ı hükûmet ve kazâsına varub dâhil olur ise kasaba ve kurâda ve menâzil ve merâhilde ve esnâ-yı râhda mesfûrlar cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb ve mesfûr tercümânın bindiği atına ve adamlarına ve esvâb vesâir davarlarına ve sarık sarındığına ve kılıç ve sâir âlât-ı harb kuşandığına kimesneye dahl ü ta'arruz ettirilmeyüb mahûf ve muhâtarâ olan yerlerde yanına kifayet mikdârı adamlar koşub kemâl-i emniyet ve selâmetle himâyet ve sıyânet olunarak birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mehâll-i merkûme îsâle her biriniz takayyüd eylemeniz bâbında hükm-i hümâyuna rızâ ve Dîvân-ı Hümâyûnunda mahfûz kuyûd ahkâmına mürâcaat olundukda yüz seksen dokuz senesinde elçi-i mûmâileyhi Âsitâne-i Saâdetime getürmek için mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mücebine ber-vech-i meşrûha emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mücebine amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabi'u'l-evvel Sene 1192

(s.23)

2.Hüküm

2.a) Özet: İstanbul'da görev süresi sona eren Venedik elçisinin geri dönerken Bozcaada'dan Venedik hududuna varıncaya kadar, durup dinlendiği, alışveriş yaptığı yerlerde saygılı ve özenli davranılması, rahatsızlık verilmemesi ve gönül rahatlığı içinde

gitmesinin sağlanması hususunda hüküm. (Venedik elçisinin İstanbul'dan gitmesi, hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Trankript: Hâlâ Derya kapudânı Vezîr Gazi Hasan Paşa'ya ve Âsitâne-i Saadetinden bahren Venedik hudûduna varub gelince vâki' olan mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüme ve sancak beyleri dâme izzühüme ve kuzât ve Boğaz hisârları nâibleri zîde fazlühüme ve kalâ' dizdârları ve iskele emînleri zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsitâne-i Sa'adetinde mukim Baylos Andriya Grade Niko kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mühürlü arzuhâl gönderib mûmâileyhin müddet-i ikâmeti tamâm olub avd ve insirafa me'zûn ve murahhas olmak hasebiyle Venedik Cumhuriyeti tarafından yerine gelecek Baylosa gönderüb hâlâ Bozcaada meks üzere olan iki kıt'a varda Kosta kalyonlarına süvâr olmak irâdesinde olmağın Baylos-ı mûmâileyh Bozcaada ve andan Venedik hudûduna varınca uğradığı mahalde evân-ı meksinde iktizâ eden zâd ü zevâdesi tedârikinde takayyüd olunub narh-ı rûzî üzere akçesiyle iştirâsına muhâlefet olunmayub ve mürûr eylediği mahallerde kendüye ve yanında olan adamlarına ve her elçiye götürdüğü metâ'ına kimesneye dahl ü ta'arruz ettirilmeyüb ve bir husûsa zaruret ve müzâyaka çekdirmeyüb yanında gümrüğe müte'allik esvâb ve metâ vardır deyü esvabından ve hedâyâ için götürdüğü metâ'ından bir nesne talep olunmayub her biriniz himâyet ve sıyânet ederek refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâline takayyüd ve ihtimâm ve hilâfından ihtirâz ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında hükm-i hümâyunum ricâve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda yüz seksen dokuz senesi evâsıt-ı rebîülevâhirinde vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfîm verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i erifîm mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rabîu'l-evvel Sene 1192

(s.23)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisinden olan Keyod Marko ve Peroyoru nâmındaki iki Hırvat, bazı işlerini görmek için İstanbul'dan Bursa ve çevresine yapacakları seyahatleri sırasında bir cizye talebiyle sıkıştırılıp rahatsızlık verilmemesi ve emniyetletlerinin sağlanması hususunda Bursa Mollasına hüküm. (Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: Bursa Mollasına ve Âsitâne-i saâdetimde berren ve bahren Bursa ve havalisine varub gelince vâki kuzât ve nevvâba hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re‘âyâlarından Keyod Marko ve Peroyoru nâm iki nefer Hırvat tabir olunur Venediklü bazı maslahatları rü‘yet için medîne-i Bursa ve havâlisi ve etrâf ve eknâfına azîmet murâd eyledikleri bildirib Venediklü'den olan mesfûrlar Âsitâne-i Saadetimden berren ve bahren mehâll-i merkûme varub gelince esnâyı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye vesâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve emnen ve salimen mürûr ve ubûrlarına mûmânat olunmayub himâyet ve siyânet olunmak bâbında emr-i şerifim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedikden gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdamki gelib giden rençberlik edib memalik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gide anlardan harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidname-i hümayun mûcebince meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel Sene 192

(s.23)

4.Hüküm

4.a) Özet: Adı zikredilen Karlili mütesellimi Ahmet ile ıslah edicilerin vasıtasıyla diğer taraf arasındaki dava hakkında karar verildiğine dair verilen emre şerh konulması hususunda hüküm.

4.b) Transkript: Hâlâ Karlili Sancağı mütesellimi Ahmed Venediklü tarafından hınta da‘vâsı maddesi için Venedik elçişi istid‘âsıyla işbu sâdır olan emr-i âlî mûcebince Ağrıboz (Eğrıboz) muhâfızı Hacı Ali Paşa hazretlerine hüküm ki;

Körfes Ceneralile bi'l-mükâtebe ihbâr olundukda merkûm Ahmed sulha rağbet ve beynlerine muslihûn tavassutuyla fasl ve tarafeyn âmme-i de‘âvîden îrâdı zimmet birle hüccet-i şer‘iye i‘tâ olunduğunu ve husûs-ı mezbûre faysal verdiğini müş‘ir müşârünileyh tarafından vârid olan mektubunun ... Kasrı nâibi mahmudun i‘lâmının mazmûnu verilen emr-i şerifinin kaydına şerh verile deyü sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince şerh verilmiştir.

Fî 23 Safer Sene 192

(s.23)

5.Hüküm

5.a) Özet: Osmanlı memleketine gelip dolaşan Venedikli tüccar ve ahaliye ahitnameye aykırı vergi talebiyle haksızlık edilmemesi, can, mal ve eşya emniyetlerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli tüccar ve ahalinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Ağriboz muhâfızı vezire ve Karlili kadısına hüküm ki;

Sâbikan Karlili mütesellimi Ahmed zîde kadrühünün yüz seksen iki senesine mahsûben uhde-i iltizâmında olan Dırağuste mukâtaası öşründen Dragus karyesi iskelesinde der mahzen eylediği kaz ta'bîr olunur keyl ile yalnız iki bin sekiz yüz elli keyl hintasını seksen üç senesinde vâki' olan ihtilâli fırsat ittihadıyla kurâ ve civarda Venediklüye tâbi' Tiyan Adası sükkânından Zavi ve Basırlıyati ... nâm Venediklüler on yedi kıt'a kayık teçhiz ve Dragus iskelesine tesyîr ve mûmâileyhin mahzenleri ebvâbını şikest ve kesr ve zehâir-i merkûmeyi gasb ve kayıklara vaz' ve adalarına îsâl ve beynlerinde mukâseme eyledikleri merkûm Ahmedin arzuhâlinde ve vârid olan i'lâmlarda mukaddemâ tahrîr oluna üzere binâen husûs-ı merkûm Âsitâne-i Saadetimde mukim Venedik Baylosuna ifâde olundukda bu makûle mesâlih vukuunda hudûdda devleteyn zâbitleri fasl ve hal eylemeleri şürût-ı hümâyun olmak mülâbesesiyle husus-ı merkûmun rû'yetini Körfes Dizdârına Mektûb ile ihbâr edeceğini bâ takrir lede'l-inhâ muktezâ-yı şürût-ı ahidnâme-i hümâyun üzrere madde-i mezkûre Ceneral-i mersûm ile bi'l-mükâtebe ber-muktezâ-yı şerî'at-ı garrâ zâbitleri ma'rifetiyle hudûdun rû'yet fi'l-hakîka mesfûr mütesellim-i sâbık mezbûrun ol mikdâr hintasını iğtisâb eyledikleri sâbit olur ise ahidnâme-i hümâyun mücebince tazmin ettirüb inkıtâ'-ı nizâ'aa ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı şerâ'it-i sulh u salâh vaz'ı tecvizden ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında yüz doksan dokuz senesi Cemâziyelâhîrinde Ağriboz muhafızına ve Karlı ili kadısına hitâben bir kıt'a ve husûs-ı merkûm tâhrîrât ile Ceneral-i mersûme ifâde olundukda gâsıblardan bazılarını bade't-tecessüs ahz ü habs ve lede'l-istintâk makbûzları bin keyl hinta olduğunu ihbâr ve bir neferi Hüseyin hâlik ve ikisi mahbûs olduğu beyanıyla beş yüz gurus mukâbelesinde musâlaha olunmak iltimâs ve niyâz eylediği Ağriboz muhâfızı tarafından tahrîrât ve i'lâm ve merkûm Ahmed cânibinden arzuhâl birle ba'de'l-inhâ ve'l-istid'â şürût-ı ahidnâme-i hümâyun ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlişânım mücebince mâdde-i merkûme Ceneral-i merkûm ile bi'l-mükâtebe hudûdda zâbitleri ma'rifetiyle ber-muktezâ-yı şerî'at-i garrâ ru'yet ve ba'de's-sübût tazmin ve ihkâk-ı hak ve inkıtâ'-ı nizâ'a ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı şerâit-i sulh u salâh vaz'ı tecvizden ittikâ ve mübâ'adet olunmak

bâbında re'isü'l-küttâbım i'lâmıyla doksan bir senesi evâil-i rebîülevvelde dahi bir kıt'a emr-i münîfim ısdâr olunduğu ve emr-i şerîf merkûm Hasan Çavuş mübaşiriyle lede'l-vüsûl bi'd-defe'ât Ceneral mersûma tahrîr olunmuşdur. İbtâl-i hak için altı ay mikdârı avk u te'hîr ve ba'dehü çavuş-ı merkûm Cenerâl-i mersûma varub husemâsın lî eclî't-terâfû' taleb eyledikde yine bir mikdâr şey ile sulha rağbet ve hilâf-ı şürût-ı hümâyun ihzârdan imtinâ' ve ol vechile merkûm Ahmede gadr olunduğunu nâtık vurûd olan i'lâmın mazmûnu doksan iki senesi Cemaziyeluhrâsının üçüncü günü bâ fermân-ı âlî emr-i merkûm bâlâsına şerh verildiği Dîvân-ı Hümâyunum kalemine mukayyed olub bu def'a Venedik Döjü ve cumhurunun Âsitâne-i Aliyyemde mukim Balyos Andriya Grade Nikola kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i sa'adetime takdim eylediği bir kıt'a memhûr kağıdı mazmununda bundan akdem devlet-i aliyyemle Rusyalu beyninde vâki' olan muharebenin evâilinde Karlılı Sancağı dâhilinde vâki' Meysilonun ve Dragomis nâm mahallerden birkaç fakir ehl-i İslâmın bir takrîb ile iki bin sekiz yüz elli keyl hinta ve parmaklarını Venedike tâbi' Yanaki nâm cezîre ahâlisine rahîs baha ile bey' edib in'ikâd-ı müsâlaha akabinde sâlifü'z-zikr

Fî Evahir-i Safer Sene 192

(s.24)

Karlılı Sancağı mütesellimi zehâyir-i mezkûrenin bahasını sirkat eden kimesnelerden istirdâd eyledikten sonra iştirâ eden ahâlî cezîre-i mezbûrenin zehâir-i merkûmeden müntefi' olduklarını istihbâr birle anlardan dahi mükerreren tazmin irâdesine mübâşeret ve suret-i hakikat-ı keyfiyyetin hilâfini irâde birle ber minvâl-i muharrer emr-i âlî ısdâr ettirib Venedik re'âyâsı kendü memleketlerine gelen zehâirin iştirâsında her ne kadar bî cürm iseler dahi Ceneral-i mersûm hemcivâriye ri'âyeten ve re'âyây-ı mezkûreye bu makûle hareketden tahrîran mütesellim-i merkûmun beş yüz gurusı vermelerini tenbih olunmuşken mütesellim-i mezkûr tama'-ı hâmından nâşi kâni' olmayub zehâyir-i mezkûre için hâric ez had ve ahsâ bihâ mütâlebesinde ısdâr ve ve Ceneral-i mersûm bilâhare zehâirin bahasından gezîr olarak üç bin gurusı vermelerini re'âyâ-yı mezkûreye tenbih ve te'kîd edib havâli-i mezbûre iskelelerinde râyic olan zehâyirin bahalarına nazaran meblağ-ı mezbûr zehâyir-i mesrûka bahasının iki katı iken mütesellim-i mezkûreye kanâ'at etmeyüb Ceneral-i mersûmun tahammülüne istinaden zikr olunan zahire için on iki kese taleb ve ısdâr ve hakkâniyetden hâric olan ol mikdâr meblağ

verdirmeye Ceneral-i mersûm adîmü'l-iktidâr olduğundan husûs-ı mezbûr alâ hâlihi terk olunub henüz nizâm-pezîr olmamışken Venedik re'âyâsı işbu sene-i mübâreke haziranında li ecli'l-mesâlih ziikr olunan Dragumise? ve Misolinin arazilerine vardıklarında mütesellim-i merkûm mârrü'z-zikr Venediklülerin emvâl ve eşyâları nakline muhâlefet eylediklerinden başka sâbiku'z-zikr altı bin gurus edâ olunmadıkça senedleri ve eşyâlarınızı salıvermem deyü tehdîd ve alâ tarîki'r-rehn hapis ve tevkîf ve vilâyetlerine azimetine men' eylediğini Venedik cumhûru bade'l-istimâ madde-i mezbûru devlet-i aliyyeme inhâ ve mahbûsûn-i mezbûrûnun eşyâlarıyla maan istihlâslarını istid'âya kendüyi memur eylediklerin baylos-i mûmâileyh istid'a edib Venedik Doju ve cumhuru devlet-i aliyye-i dârü'l-karârımın kadîm dostu ve hemcivârı olub memalik-i mahrûseme âmed şüd eden tüccar ve adamlarına dostâne mu'amele ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâye ve sıyanetlerine ihtimâm lâzım-i zimmet-i zâbitân ve hükkâm olduğundan gayri bu makûle mevâddı hakkında zâbitân birbirleriyle bi'l-muhâbere ber mûceb-i ahidnâme-i hümayun tanzim ve rü'yet ve mugâyir dostu ve müvâlât hâlde hudûsünden mübâ'adet olunmak muktezâ-yı şürût ahidnâme-i hümayunlarından olub anların sirkat eylediği zehâyir içün sâirini râyicinde iktizâ etmediği zâhir olmağla siz ki vezîr-i müşâr ve mevlâna-yı mûmâileyhimâsız mütesellim-i merkûmun hapis ve tevkîf eylediği Venediklülerin madde-i merkûmenin medhalleri ve bi'n-nefs kendülerden kimesnenin da'vâ ve nizâ'ı olmadığı ve tevkifleri ancak zehâyir-i mezkûre içün olduğu bi't-taharrî zâhir ve metîn olduğu sûretde zahire-i mezkûre içün bu fakîrleri iktizâ etmeyüb beher hâl tarafeyn zâbitleri ma'rifetiyle dahl ü teslim olunacak mevâddan olmağla derhal mesfûrları eşyâları ile tahlîs ve vilâyetlerine tesyîli ihtimâm ve dikkat ve te'hîr ve terâhîden be gayet tehâşî ve mücânebet eylemeniz fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerifim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur.

İmdi devlet-i aliyyemin dost ve hemcivârı olan Venediklüye hilâf-ı ahidnâme-i hümayun mikdâr-ı zerre ta'addî olduğuna rızâ-yı mülûkânem olmayub ber mûceb-i ahidnâme-i hümayun her halde himâyet ve sıyanetleri matlûb-i pâdişâhânem olduğu ma'lûmunuz oldukda ber mûceb-i muharrer mütesellim-i merkûmun habs ve tevkîf eylediği Venediklülerin kasaba-i mezkûrede medhalleri olmayub ancak zehâir-i mersûme içün tevkîf olundukları tahkik olduğu halde kat'â tevkîf ve te'hîr eylemeyüb derhal tahlîsi ve eşyâlarıyla ma'an vilâyetlerine irsâle kemâl-i ihtirâm ve dikkat ve zahire maddesine Ceneral-i mersûm ile mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince bi'l-muhâbere rü'yet ve kat'-ı nizâ'a bezl-i cell-i miknet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Şa'ban Sene 1192

(s.24)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinde olan Aktaş veled-i Koyhan ve Eci Angilaki veled-i Kostantin Kaldraki adlı iki Venedikli, ticaret maksadıyla Selanik'e giderken Balatmine kazasında Moravin diye anılan bir eşkiya birkaç kişi ile kayıkla üzerlerine saldırarak Yunani üçbin kuruş para ve mallarını gaspetmesi üzerine, adı geçen eşkiyanın alınıp mahkemeye çıkarılması ve gaspedilen mal ve paraların tamamının eşkiyadan alınarak cezalandırılması ve söz konusu Venediklilere teslimi hususunda 1192 senesi şaban ayının sonlarında Selanik Sancakbeyine ve Balatmine kadısına i'lam olunan hüküm. **(Korsanlık, eşkiyalık, gasp olayları ve çözümü hakkında)**

1.b) Transkript: Balatmine kadısına ve Selanik Sancağı mütesellimi va Balatmine voyvodası zîde kadrühümâya hüküm ki;

Venedike tâbi' Kefalonya Adası re'âyâsından Aktaş veled-i Koyran ve Eci Angilaki ve Kostantin Kaldraki nâm iki nefer Venediklü tâcirler işbu sene-i mübâreke ticâret tarîkıyla kendü bir kıt'a kayıkları ile âmed şüd ve kâr ü kisb ve ticârete müte'allik ümûrlarına meşgûl ve Yenişehir Fenerden Selânike azîmet üzereler iken Balatmine kazâsında sâkin Molavin nâm şakî birkaç nefer korsan eşkıyasıyla Balatmine kazâsında bir kayığa süvâr ve gâret-i emvâl tüccar kasdıyla bağteten üzerlerine hücum ve râkib oldukları kayıklarını ahz ve derûnuna Yunani üç bin gurus nükûd ve eşyâ-yı ma'lûme-i sâirelerini ba'de't-tahsîl Balatmine iskelesine rûgerdân avdet edib tâcirûn-i mersûmâna küllî gadr ve mükedderü'l-hâl oldukların ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğun müş'ir Selanik kadısı tarafından i'lâm olunduğun Venedik Cumhuriyetinin Âsitâne-i saâdetimde mukim Baylos Andriya Grade Nikola kavâir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr bir kıt'a memhûr arzuhâl inhâ ve şakî-i mezkûr ve rüfekâsı Balatmine kazâsı ahalilerinden ta'ayyüş ve tefahhus ve ele getirülüb ahz ve Venediklü tâcir mersûmânın sefine ve nükud ve emvâl ve eşyâ-i mağsûbeleri bi't-tamâm tahsîl ve istirdâd olunmasını hâvî siz ki mevlânâ ve mütesellim ve voyvoda-i mûmâileyhimâsız ma'rifetiniz ile işbu fezâhat ve şekâvete cür'et eden şakî-i mezbûr ve rüfekâsı ahz ve ma'rifet-i şer'le lede't-tahkîk gasb ü gâret eyledikleri sefine ve eşyâ bi'eyyî hâl istirdâd olunduktan sonra devlet-i aliyyemin dost ve hemcivârı olan Venedik tüccarına bu makûle hasâret ve şekâvetlerine binâen haklarından lâzım gelen te'dîbât icrâ olunmak için eşkıyâ-yı mezbûrlar habse ibkâ ve keyfiyyetleri alâ vukû'ihî sıhhati üzere Deraliyyeme i'lâm ve inhâ olunub ancak bu

vesiyle ile şakâvete alâkası ve şakî-i mezbûre refâkati olmayan ehl-i arz makûlelerine akçe celbi kaydıyla ta‘arruzdan ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Şa‘ban Sene 1192

(s.24)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının kendi geçimlikleri için bulunan mahallerden reçel, pekmez ve turşu etmek için satın aldıkları iki yüz elli kab üzümün önceki sene izin verildiği gibi,192 senesine ait olarak bir defaya mahsus yalnız iki yüz kab üzümün Galata’daki evlerine nakline engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçilerinin kifâf-i nefsleri için yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağasına ve Hassa-i Bostancı Başıya hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb mûmâileyhin ve adamlarının kifâf-i nefsleri için bu sene-i mübâreke de reçel ve pekmez turşu etmek için bulunan mahallerden akçesiyle iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün galatada vâki‘ hânesine nakline muhâlefet olunmayub ve hilâf-i ahidnâme-i hümayun gümrüğ ve bac ve avâid mütâlebesiyle rencide ve remîde olmamak bâbında emr-i şerifim ricâ ve Dîvân-ı hümayunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda yüz doksan bir senesine mahsûben ol mikdâr üzümün mübâyaa ve nakline muhâlefet olunmamak için emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere yüz doksan iki senesine mahsuben yalnız iki yüz kab üzümün def‘a-i vâhidede nakline mûmâna’at olunmamak bâbında.

Fî Evâhir-i Şa‘ban Sene 1192

(s.24)

3.Hüküm

3.a) Özet: Rusya ile savaş zamanında, Rus gemilerinin Dimyat ahalisinden gasp ettikleri tütün olayından önce, Andriya Custina adındaki Venedikli tâcirin Sur şehrinde ikamet eden Fransız tacirden satın aldığı tütünüİskenderi’yede satmak üzereyken Dimyat ahalisinden olan bazı kişilerin, tütünün gasp edilen tütün olduğu iddiasıyla Venedikli taciri dava ettiklerinden dolayı meselenin araştırılıp ortaya çıkarılması ve sözkonusu tacirin hakkının verilmesi hususunda hüküm. **(Venedik taciriyle ilgili davalık olan meselenin çözümü hakkında)**

3.b) Transkript: Hâlâ Mısır Vâlisi vezîr İsmail Rauf Paşaya ve Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşlarından hâlâ çakır başı olub müşârünileyhi Mısıra îsâle mübâşir olan dâme mecdühüye ve İskenderiye-i Mısır kadısına hüküm ki;

Devlet-i aliyyemle Rusyalu beyninde vâki‘ olan muhârebe esnâsında Bahr-i Sefidde bulunan Rusya sefâyinin Dimyât ahalisinden iğtisâb eyledikleri duhânın gasb ve bey‘i târihinden mukaddem Andriya Custina nâm Venediklü tâcir medîne-i Sur‘da mukim Franca bezirgânından iştirâ eylediği üç yüz yirmi dokuz denk duhânı Venedik sefinesiyle İskenderiye-i Mısıra lede‘l-irsâl beher kıyye yirmişer paradan kırk beş bin guruşa bey‘ etmek üzere iken Dimyât ahâlisi taraflarından iki nefer kimesneler zuhûr ve tâcir-i mersûmu Meclis-i Şer‘a dâ‘iyûn ve mârrü‘z-zikr duhân Rusyalunun iğtisâb ve Dimyat‘da fûrûht eylediği duhândır deyü asâleten ve vekâleten da‘vâ birle duhân-ı mezbûru ahz eylemelerinden nâşi mahallinde şer‘le mürâcaat ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında mukaddemâ Venedik baylosa istid‘âsıyla sâdır olan emr-i âlişânımın adem-i infâzı tekrâr inhâ olundukda duhân-ı mezkûr fi‘l-hakîka Rusyalu tarafından gasb olunan duhândan olsa dahi esnâ-yı cengde alınmış olduğundan merkûmânın iddiâlârı muhâlif-i düvel ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun olmak suretleri derciyle duhân-ı mezkûru Venediklü tâcir-i mersûma red ve teslime imtinâ‘ ederler ise Deraliyyeme ihzâr olunmak şartıyla te‘kîdi muhtevi bin yüz seksen dokuz senesi evâhir-i saferinde sâdır olan emr-i şerifim mücebinece tekrar sene-i mezbûre zilhiccesinde zuhûr eden emr-i âlişânımın dahi tenfiz olunmadığın baylos-ı mûmâileyh tarafından mukaddemâ mazmûn-i emr-i âlişânımın infâzı bâbında doksan senesi evâhir-i recebine mü‘ekkedden zuhûr eden emr-i celîlü’ş-şânım sadr-ı azam çukadarlarından mübâşir ta‘yîn olunan Mahmud zîde kadrühü ile vüsûlünde müddeiyât-ı merkûmân Mısır vâlisi sâbık İzzet Mehmed Paşa huzuruna ihzâr ve mazmûn-i emr-i şerifim ifâde olundukda madde-i merkûme için mukaddemâ Mısır Valisi müteveffâ Halil Paşa ve Mısır kadısı Hafız Mehmed....zîde fezâilühü

(s.25)

Hitâben mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebinece mürâfa‘a-i şer‘ ve kasr ve yedimize hüccet i‘tâ olundu deyü cevaba tasaddî eylediklerini müş‘ir vârid olan tahrîrâtın ve Mısır Kadısı es-Seyyid Mehmed Kâmil zîdet fezâilühünün bir kıt‘a i‘lâmıyla arabîyyü‘l-ibâre bir kıt‘a hüccet-i şer‘iyyenin mezâmîni mu‘ahharen sudûr eden emr-i âlişânımın kaydı beher sene doksan bir senesi saferinin on sekizinci günü şerh verilmiş olduğu Dîvân-ı Hümayunum kalemine egerçi mukayyed olub Venedik baylosu sâbık Andriya Grade Niko kavalir hutimet avâkıbühü bi‘l-hayr bundan akdem bir kıt‘a takrir kağıdı mazmûnunda ber minvâl-i muharrer evâmîr-i münîfe sudûr etmişken muahharen sudûr

eden emr-i âlîşân ile mübâşir tayin olunan çukadar-ı merkûm emr-i şerîf mezbûru kable'l-
infâz Deraliyyeme avdet etmeğin tâcir-i merkûmun evvelki hasâretinden mâ'adâ mübâşir
irsâli mesârifîyle dahi rahnedâr ve bir nesneyi mukayyed olmadığı âşikâr olduğuna binâen
beyne'd-devleteyn bu makûle hilâf-i ahidnâme-i hümayun ve muğâyir-i dostî hareket
tecviz ve tâcir ve tâcir-i merkûmun ma'dûriyyeti revâ görülmeyüb bu bâbda adâlet-i
kâmile-i devlet-i aliyyem ısdâr olunmasına istid'â ve fi'l-hakîka madde-i merkûme bir
müddetden berü müteselsil olarak iki de bir de tasdî'-i şehir- yârime bâdî olacağından
başka esnâ-yı muhârebede mağsûb eşyâ için muğâyir-i ahidnâme-i hümayun bizim idi
deyü iddi'â ve kasr olundu cevabıyla iskân hâsılı dahi müşkil bulunduğundan Venedik
tercümânı getürdülüb kat'-ı nizâ' mezkûre vesîle-i sühûlet olacağına ve tarafına küllî gadr
olunmayacak vechile nizâm verilmesi husûsunu ba'de't-teklîf hâh ve hâh meblağ-ı
mezbûr kırk beş bin gurus duhân ...yerine merkûmân taraflarından tâcir-i mesfûr kırk beş
kese akçe verilmek üzere kat' olunduğuna binâen duhân-ı mezkûru zabt eden merkûmânı
getürdü keyfiyyeti üzere deyü vechile nizâm verilmişken ba'de ezîn dahi anlara
mümânâ'at ederler ise bilâ imhâl te'dîb ve gûşmâlleri imrârında dakika fevt olmayacağı
üzre intibahlarına ilgâ birle sulh-i mezkûr kırk beş keseyi bundan akdem ta'yîn olunan
mübâşir ma'rifetiyle alâ eyyi vechin kân bi't-tamâm tahsîl ve ol tarafda olan Venedik
konsolosu ma'rifetiyle tâcir-i mesfûre teslim ile kat'-ı ser rişte nizâ' kemâl ikdâm ve
ihtimâm olunmak bâbında bin yüz doksan bir senesi evâhir-i cemâziyelâhîrinde selefin
müşâr ve mevlâna-yı mûmâileyhimâyâ hitâben sudûr eden emr-i şerîfimin dahi Mısır'ın
ihtilâlinden nâşi infâz ve icrâsı mümkün olmadığı Venedik Döjü ve Cumhuriyetin
Âsitâne-i aliyyemde mukîm Balyos Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i
sa'âdetime takdim eylediği bir kıt'a memhûr arzuhâl ile inhâ ve sen ki vezîr-i
müşârünileyhsin ma'rifetin ve ma'îyyetin olan mübâşir ma'rifetiyle meblağ-ı mezkûr
tahsîl ve ol tarafda olan Venedik konsolosu ma'rifetiyle tâcir-i merkûma teslim olunmak
bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mücebince sana hitâben müceddeden
hükm-i hümayuna ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâaat
olundukda vech-i meşrûh üzerinde târih-i merkûmda emr-i şerîf verildiği mestûr ve
mukayyed bulunmağın. Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mübâşir-i
mûmâileyh ma'rifetiyle amel olunmak fermânım olmağın sen ki vezîr-i müşârünileyhsin
ma'rifetin ve mübâşir olan emr-i şerîfim mücebince mübâşir-i mûmâileyh ma'rifetiyle
meblağ-ı mezkûr tahsîl ve ol tarafda olan Venedik konsolosu ma'rifetiyle tâcir-i merkûma
teslim olunmak bâbında bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mücebince sana hitâben
müceddeden hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-i

ahkâma mürâcaat olundukda evâil-i L sene 1192 vech-i meşrûh üzere târih-i merkûmda emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mübâşir-i mûmâileyh ma'rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mücebince amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârünileyhsin ma'rifetin ve mübâşir-i mûmâileyj ma'rifetiyle bundan böyle madde-i merkûmede ta'allûl götürecektir mahal kalmayub meblağ-ı mezbûr kırk beş kesenin tamamen tâcir-i mersûme istirdâdı beher hâl matlûb-ı pâdişâhânem olduğu ve doksan keselik madde nakzı ile nizâm verilmişken ve bu nizâmın ihtiyârı dahi fîmâ ba'd nizâ'ın inkîât-ı irâde-i seniyye mebni iken ikdâm ve ihtimâda ser mû kusûrunuz takrîbiyle bir akçesi noksan teklif ve irâdesi te'hîr olunmak ve yâhud yine tahrîrât-ı beyhûde irsâliyle devlet-i aliyyem ile Venedik Cumhuriyeti beyninde pâyidâr olan dostu ve müvâlât merasimine muğâyir tâcir-i mesfûre küllî gadri mûcib hâlet vukû'a gelmek lâzım gelir ise mazhar-ı inâyet-i pâdişâhamem olacağınız derkâr idiği cezmen ve takiyyen ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer mezbûrânı huzûrunuza getürdüb a'zâr ve illetlerine kat'â havâle-i sem' etmeyerek ve bundan böyle dahi tereddüd misillü vaz'ına cesâretleri zuhûr etmek ihtimâli olur ise haklarında beher hâl vehâmeti müntec olacağını tefhim ederek bu tarafda nizâm verildiği vechile bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr yirmi iki bin beşyüz guraşa tamamen ve kâmilten bi eyyi hâlin tahsîl ve konsolos-ı mersûm ma'rifetiyle tâcir-i merkûmenin ve teslîm birle kat'-ı nizâ'a bezl-i gayret vüs'-i kudret ve anda terâhi ve tekâsülden be gayet tehâşî ve mücânebet ve sen ki mübâşir-i mûmâileyhsin bu husûsun ber müceb -i fermân-ı âlişân bitmiş ve itmâmı matlûb-ı hüsvânem olduğu ma'lûmun oldukda kemâl-i ihtirâm ve ihtimâm ederek vezîr-i müşârünileyh ma'rifeti ve mübâşeretinle madde-i mezkûrenin serî'an hitamıyla tenfiz-i emr-i âlişânıma dermen-i dermiyân-ı gayret ve kusur ve terâhîden mübâ'adet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1192

(s.25)

1.Hüküm

1.a) Özet: İş icabı İstanbul'a gelen Andriya Cüstilnati nâm Venedikli tacirin, Venedik'e geri dönerken Venedik hududuna varıncaya kadar seyahati sırasında, gerektiğinde uğrayacağı yerlerde bir cizye talebiyle sıkıştırılıp rahatsız edilmemesi ve emniyetli olarak geçişine engel olunmaması hususunda İzmir Kadısı ve naiblere i'lam olunan hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

1.b) Transkript: İzmir Kadısına ve Âsitâne-i Saadetinden berren ve bahren İzmir iskelesine ve andan sakız vesâir Akdenizde vâki cezâirelere ve Venedik hududuna varınca vâki‘ kuzât ve nevvâb ve İzmir Hası voyvodası zide mecdühüye ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâir voyvodalar ve iskele emînleri ve zâbitân-ı sâire ve a‘yân-ı vilâyet zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik Cumhuriyetinin Âsitâne-i Saâdetinde mukîm Baylos Andriya Memo hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr arzuhâl gönderüb fi'l-asl Venediklü ve Venedik şehrinde ehl ü iyaliyle mütemekkin Andriya Cüstilnati nâm tâcir bundan akdem li ecli'l-maslaha Âsitâne-i sa'âdetime gelüb ve yine Venedik'e avdet ve insırâf beyanıyla bazı umurunu rü'yet için Âsitâne-i saadetinden berren ve bahren İzmir iskelesine ve andan Sakız vesâir Akdeniz'de vâki‘ cezâirelere ve Venedik hududuna azîmet murâd eyledüğün bildürüb mesfûr venediklü tâcir Âsitâne-i Saâdetinden mehâll-i mezkûreye ve Venedik hududuna varınca esnâ-yı râhda ve menâzil ve me'âbir ve merâhilde ve hasbe'l-lktizâ bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetinde kendüye ve libasına dahl ü ta'arruz ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye vesâir tekâlif mütâlebesiyle berren ve bahren kimesne tarafından mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve salimen birbirinize îsâle ihtimâm olunmak bâbında mu'tâd üzere hüküm-i hümâyunum ricâ etmeğün vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 1192

(s.25)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e bağlı Körfe Adası ahalisinden olan Espir Komito adlı tâbibin, bir hizmetkârıyla beraber hastalıklarla meşgul olmak için, İstanbul'dan Edirne'ye seyahati sırasında ve Edirne'de iş icabı bulunduğu, durup beklediği yerlerde ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden gelip geçişine engel olunmaması hususunda Edirne Mollasına ve yol üzerindeki naiblere hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Edirne mollasına ve Âsitâne-i Saâdetinden Edirne ve havalisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât ve nevvâba vee kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'e tâbi' Körfe Ceziresi re'âyâsından Espir ve Komito nâm tabîb tedâvî-i merzâyâ iştigâl içün bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitane-i Saâdetimden mahrûse-i Edirne ve havalisine azîmet murâd eyledüğün bildirüb venediklü tabîb mersûm bir nefer müste'men hizmetkârları ile Âsitâne-i Saadetimden Edirne ve havalisine varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve mahrûse-i Edirne'de li ecli'l-maslaha olan meks ve ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun kendisine ve libâs ... ve davarlarına dahl ü ta'arruz ve cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim ricâ etmeğün vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1192

(s.26)

1.Hüküm

1.a) Özet: Mora Adasının Balyabadra Kazasından Daluna Bölükbaşı Hamza adlı şahsın emri altında olan bir Arnavut'un koybolan ikibin kuruşunun, o sırada Balyabadra'ya gelen bir Venediklinin çaldığını iddia ederek Venedik konsolosuna gidip, zorla ikibin üçyüz yetmiş kuruş alan Arnavutlu ve onunla beraber olanlardan belirtilen meblağın geri alınması ve sözkonusu eşkıyaların ibret olması açısından gereken şekilde cezalandırılması hususunda hüküm. **(Gasp, dolandırıcılık, zarar ziyan olayları hakkında)**

1.b) Transkript: Hâlâ Mora muhassılı vezîr Mehmed Paşaya ve Balyapadya kadısına hüküm ki;

Der'aliyyemde mukîm Venedik Baylosu Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayrin bu def'a sūdde-i adâlet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda Mora Cezîresinde Balyabadra kazâsında Daluna Bölükbaşı Hamza nâm şahsın etbâ'ından bir nefer Arnavud, benim Konağımdan iki bin guruş zâyî' oldu. Venedik re'âyâsından birisi bu esnâda Balyabadra vilâyetine râhi olmağla ol sirkat etmiş kelâmıyla bilâ isbât ve delil Balyabadra'da mukîm Venedik konsolosunun menziline bir kaç def'a kati vâfir erâzil ile duhûl ve iki bin yerine iki bin üç yüz yetmiş guruş konsolosdan celb ve tekdir ve sen ki vezîr-i müşarünileyhsin keyfiyyet tarafına ifâde ve mezbûr Arnavud hareket-i mezkûreden fâriğ olması tenbih olunmuşken mütenebbih olmayub ma'lûmü'l-esâmî rüfekâ-yı kesîresiyle konsolis-ı mersûmun hazinesini ihâta ve hilâf-ı şer' ve muğâyir-i ahidnâme konsolos ahz ve habs ve envâ'-ı ta'addiyâta ibtidâr ve cebren ve kerhen iki bin

üç yüz yetmiş gurus konsolos-ı mersûmların tahsîl ve kabz eylediği derc ve tastîr olunmuş devlet-i aliyyemle Venedik Döjü ve cumhuru beyninde mün‘akid olan savfet ve müvâlâta münâfî gerek âhâd-i ra‘iyyetlerinden ve gerek memalik-i mahrûsemde sâkin konsolos ve tacirlerinden ferd-i âferîdeye mugâyir-i ahidnâme-i hümâyun ve münâfî-i dostu zerre kadar ta‘addî ve tecâvüz vukû‘una rızâ-yı dâverânem olmayub Arnavud-ı mezkûrun sirkat olunan akçesini re‘âyây-ı Venedikden zan olunan şahsın olduğu şer‘an sâbit olsa bile müdde‘î aleyh dostâne buldurulub meblağ-ı mesrûka ma‘rifet-i şer‘le istirdâd olunmak ve konsolosa bir dürlü ta‘arruz olunmamak lâzım iken müfsid-i mezbûr Arnavudun bâlâda mestûr harekât-ı bâğiyâneye ictisârı te’dîb vee gûşmâlini ıcab eder kazâyâdan olmağın.İmdi mezbûr Arnavudu ve kendüsüyle berâber şekâvet-i mezkûreye cesâret edenleri alâ eyyi hâlin ahz ve gasb eylediği iki bin üç yüz yetmiş gurusu tamamen istirdâd ve konsolosa teslim ve eşkiyâ-yı mezbûrenin ibreten li's-sâirîn iktizâ eden te’dîblerini tenfiz birle devlet-i ebed müddetime müceb-i şenîye olacak hâlata mücâseret edenlerin men‘u def‘lerine ve Venedik konsolosuna ve tüccarı vesâir müste‘men tâ‘ifesinin istihsâl -i emn ve refâhlarına bezl-i miknet eylemeniz bâbında mahsûsan işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsâl olunmuştur.Venedik Döjü ve cumhuru devlet-i kaviyy-i şevketimin hemcivâr ve sâdık komşuları olub zamân-ı adl-i iktirânımda konsolıs ve tüccarlarına bu gûne eşirrâdan değil kimesne tarafından mu‘âmele-i tekdir-âmiz sudûruna rızâ-yı dâverânem olmadığı ve mezbûr Arnavudun tasaddî ettiği evzâ‘ bir dürlü câiz olmayub bu misillülerin haklarından gelinerek müste‘men taifesinin husûl-i emniyetleri senin vazife-i zimmetin iken keyfiyyet-i merkûmenin havza-i hükûmetinde tekevvünü kusûr ve aklına haml olunacak kazâyâdan idüğü ma‘lûmun oldukda ber minvâl-i muharrer mezbûr Arnavudu ve refiklerini bi eyyi hâlin ahz ve meblağ-ı mezbûru bilâ kusûr tahsîl ve konsolosa ba‘de't-teslîm eşkiyâ-yı mezbûrenin ibreten li's-sâiriîn vech-i lâykı üzere te’dîb vee gûşmâllerine ve bir dahi dahl eylemekten böyle sûret-i şenî‘a eşyed-i limemine İhtimâm ve dikkat ve terâhî ve müsâheleden hazer ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 192

(s.26)

2.Hüküm

2.a) Özet: Benodor ve Kaliker nâmındaki Venedik kaptanlarının şiddetli fırtınadan dolayı mecburen Rodos yakınındaki Ceneviz limanına demir attıklarında,Burhan oğlu diye anılan bir eşkiya zorla gemiye girip korku vererek gemideki üçbin kuruşluk mal ve paraları alması üzerine,adı geçen eşkiyanın alınıp mahkemeye çıkarılması ve olayın

doğruluğunun ortaya çıkmasından sonra gaspedilen mal ve paraların tamamının eşkiyadan alınarak söz konusu kaptanlara teslimi hususunda 1192 senesi zilhiccesinin sonlarında Rodos Sancakbeyi ve kadısına i'lam olunan hüküm. **(Korsanlık, eşkiyalık, gasp, zarar ziyan olayları hakkında)**

2.b) Transkript: Ümerâ-i deryâdan Rodos Sancağibeyi dâme izzühüye ve Rodos kadısına hüküm ki;

Venedik kapudanlarından Benodor ve Kaliker nâm kapudân râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle işbu sene-i mübârekede esnâ-yı rahda şiddet-i fırtına ve rüzgârdan Rodos'a karîb Ceneviz Limanı demekle ma'rûf limana dâhil ve lengerendâz oldukda kazaen mezbûr sükkânından zümre-i eşkiyadan Burhan oğlu demekle meşhur şakî ber vech-i takrir kazâsıyla sefine-i merkûmeye tegallüb -i duhul ve hücum ve kapudân-ı mesfûr ve melâhlarına sizi katl ve halâk ederim deyü tahvîf ve tehdîd ettikten sonra sefine-i mezbûrede mevcûd kapudân-ı mersûmun unfen ve kahren üç bin guruşluk eşyâ ve nukûdunu bi gayr-i hakkın ahz ve gasb ve zulm-i sarîh ve gadr-i küllî eylediği sen ki Rodos Kadısı mevlânâ-yı mûmâileyh Mustafa zîde fazlühüsün tarafından i'lâm olunduğun Venedik Cumhuriyetinin Âsitâne-i saâdetimde mukîm baylos Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr bir kıt'a memhûr arzuhâliyle inhâ ve ol mikdâr guruşluk eşyâ ve nukûdun istirdâd ve kapudân-ı mesfûrun teslimini istid'â etmekle beyne'd-devleteyn der-kâr ve üstüvâr olunan hubb u vedâd muktezasınca Venedik Döjü ve cumhuriyetinin kapudân ve adamlarına şermû rencide ve ta'addî olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunmaları iktizâ eder iken şakî-i merkûmun ber minvâl-i muharrer hareketi ahidnâme-i hümâyun ve merâsim-i dostîye münâfi birr keyfiyyet inhâ olunduğu üzere ise sen ki livâ-i mezbûr mutasarrıfı mîr mûmâileyhsin ma'rifetinle mahallinde şer'le terâfu' ve ba'de's-sübûti'ş-şer'î ihkâk olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mîr-i mûmâileyhsin ma'rifetinle bu husûsa mezîd-i i'tinâ ve dikkat ve şakî-i mezbûru ahz ve huzûr-i şer'a ihzâr ve kapudân-ı mersûm ile terâfu'-i şer' ve şakî-i mezbûr ve rûfekasının kapudân-ı mersûme ve merâhillerine ber vech-i muharrer bi vechin vâkî' olan ta'addîsi ve hilâf-ı şer'-i şerîf kapudân-ı mesfûrun darben ve kahren ol mikdâr guruşluk eşyâ ve nukûdunu ahz eylediği lede'ş-şer' sâbit ve mütehakkık olur ise sen ki livâ-i mezbûr mutasarrıfı mîr-i mûmâileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le ala-eyyi-hâlin bi't-tamâm tahsîl ve istirdâd ve kapudân-ı mesfûre teslim ile ihkâk-ı hak ve ba'de'l-yevm mugâyir-i ahidnâme-i hümâyun hareketden mücânebet eylemesini ve cesâret eder ise şermû iğmâz olunmayub te'dîb icrâ olunacağı gereği gibi tenbih ve te'kîd ve tefhime bezl-i cell-i himmet ve bundan böyle tarafından bu makule ahidnâme-i hümâyun halde vâkî'

olmamak hâlâtına ve beyne'd-devleteyn tezâyüd-i hubb u vedâdı mûcib olur hâlâtı istihsaline kemâl-i sa'y ve gayret ve mikdâr-ı zerre tekâsül ve iğmâzından mübâ'adet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 192

(s.26)

3.Hüküm

3.a) Özet: Can Batista Azyadelo nâm Venedikli tâcir, bir hizmetkârı ile ticaret maksadıyla İzmir ve Kırkağaç taraflarına gidip gelirken yolculuk sırasında ticaretle alakalı icraatlarında yüzde üç gümrük vergisini ödedikten sonra başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması ve gidiş gelişlerine engel olunmaması hususunda 1192 senesi zilhiccesinin sonlarında İzmir Mollasına ve yol üzerindeki kadılara, naiblere, voyvodalar ile iskele eminlerine i'lam olunan hüküm. **(Venedik tacirlerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i saadetinden bahren ve berren İzmir ve havalisinde vâki' kasaba-i Kırkağaç ve havalisine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve voyvodalar ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik tüccarından Can Batista Azyadelo nâm tâcir li- eclî't-ticâre İzmir ve kasaba-i Kırkağaç ve havalisine azimet murad eyledüğün bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde kendüsüne ve bir nefer müste'men hizmetkârına ve melbûsât ve davarlarına dahl ü ta'arruz ve hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye vesâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ettirilmeyüb getürdüğü ve memnû'atdan olmasıyla eşyadan alub götürdüğü eşyanın ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç hesâbı üzere resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle ta'ciz olunmayub emîn ve sâlim mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayuna ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumdan mahfûz ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedik tüccârı ilâ âhirihi ma'mûlün bih olub tekrâr gümrük talep olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun şûrutu mücebince vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 192

(s.26)

4.Hüküm

4.a) Özet: Francesco Badvan? adlı Venedikli kaptanın, İstanbul'a getirmek üzere Kavala Limanında gemisine tütün yüklediği sırada, çıkan şiddetli fırtınadan dolayı zarar gören geminin tamirâtı için kaptana yardımcı olunması ve buna benzer durumlarda ahidnamede geçtiği gibi davranılarak herhangi bir engelin çıkarılmaması hususunda 1193 senesi muharrem ayının başlarında Kavala ve Taşoz naiblerine i'lam olunan hüküm. **(Venedikli kaptanlarına şiddetli fırtınadan dolayı yardım edilmesi gerektiği hakkında)**

4.b) Transkript: Kavala ve Taşoz kazâları nâiblerinde ve zikr olunan kazâların zâbitânına hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderib Venedik kapudanlarından Francesco Badvan? nâm kapudan bir kıt'a sefinesiyle bu esnâda Âsitâne-i Saadetime nakıl için duhân tahmil etmek üzere Kavala limanına lengerendâz ârâm iken şiddet-i fırtına zuhurunda sefinenin âlât ve resenleri şikest ve taşlığa müsâdif bikazâillâhi te'âlâ sefinesi dibinden münkesir ve küşâde bulub... termîmi iktizâ etmekle kapudân-ı mezbûr maskat-ı sefinesini muhâtârâdan sıyânet için zikr olunan Taşoz nâm Cezîrede tamir etmek murâd eylediğin bildürüb siz ki müvâlat ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz ber vech-i muharrer mehâll-i mezbûrede kapudân-ı mersûmun şikest olan sefinesini ta'mîrine tarafınızdan ta'arruz ve müdâhale ve mûmâna'at olunmayub her dürlü himâyet ve sıyânet olunarak i'âne olunmak için size hitâben emr-i şerîfîm ricâ ve Dîvân-ı Hümâyununda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunuma mürâcaat olundukda Venedik gemileri memalik-i mahrûseme gelir iken muhâlif yel çıkub ol gemi helâk olub ne mikdâr adamlar kurtulur ise esir oluna,esvâbları kurtulur ise sahiblerine vereler ve kapudân canibinden ve adamlarından vesâirlerinden kat'â dahl olunmaya deyü mukayyed ve suâl olundukda o makule kazazede olan Venedik sefâininin ihrâcı ve husûsât-ı sâirede muâvenet ve muzâheret olunmak için vâki' olduğu mahallin hâkim ve zâbitâna hitâben tevârih-i muhtelif ile evâmîr-i şerîfe verdiği mestûr ve mukayyed bulunmağla emsaline kıyasen levâzım ta'mîrâtına i'âne olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 193

Vüsûl-i ömr dahi siz ki müvâlat ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz emsaline kıyasen ber-vech-i muharrer Venedik kapudân-ı mersûmun kazâzede olan bir kıt'a sefinesinin mahall-i merkûmede ta'mîrine tarafınızdan dahl ü ta'arruz ve mûmâna'at olunmayub ta'mîrâtı levazımının tedâriki husûsuna i'ânet ve müzâharet olunub mazmûn.

Venedik kapudanlarından Berasimu Kalir nâm kapudân Martiko ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle baylosa istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 193

(s.27)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisinden Francesco Funnarini? adlı tâbibin, bir ecnebi hizmetkârıyla Edirne‘den İstanbul, İzmir ve Selanik taraflarına yapacağı yolculuğu sırasında, tabiblikle ilgili icraatlarında engel olunmaması ve ahidname gereği bir cizye talebiyle rahatsız edilmemesi hususunda 1193 senesi safer ayının başlarında Edirne, İzmir ve Selanik kadılarına ve yol üzerindeki diğer görevlilere i‘lam olunan hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Edirne ve İzmir ve Selanik kadılarına ve Edirnedeki Âsitâne-i Saâdetime ve mehâll-i mezbûre ve havalisine varub gelince ve mahall-i sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyh arzuhal gönderüb Venedik re‘âyâsından Lobici Funnarini? nâm tabîb li ecli‘t-tabâbe mahrûse-i Edirne‘den Âsitâne-i saadetime ve İzmir ve Selanik ve havalisine azîmet murad eyledüğün bildürüb tabîb-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla mahrûse-i Edirne‘den mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde kendüye ve libâs ve davarlarına dahl ü ta‘arruz ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesiyle ve âhar bahâne ile rencide ve emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Safer Sene 193

(s.27)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisinden olan Panabuni ve Rakopolo nâm tacirlerin ticaret maksadıyla İstanbul‘dan İzmir, İskenderiye taraflarına ve Akdeniz‘de başka limanlara gidip gelirken, ticaret malları için ödenen gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden, emniyetli olarak gidiş gelişlerine engel olunmaması hususunda 1193 senesi safer ayının başlarında İzmir Mollasına ve yol üzerindeki naiblere hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir mollasına ve İskenderiye-i Mısır ve Akdenize varub gelince sâir kudât ve nevvâba ve iskele emînlerine vesâir zâbitâna hüküm ki;

Mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik tüccarı ilâ âhirihi rencide olunmaya deyü mukayyed olduğuna binâen Venedik reâyâsından Panabuni ve Rakopolo nâm tâcir kâr u kisb ve ticâret tarikiyle Âsitâne-i Sa'âdetimden İzmir'e ve andan İskenderiye-i Mısır ve havalisine ve Akdeniz'de vâki' iskelelere azîmet murâd eyledüğün bildürüb tâcir-i mesfûr Âsitâne-i saadetimden mehâll-i mezbûre memnû'âtdan olmayub eşyadan alub götürdüğü ve getürdüğü emti'anın ber mûceb-i ahidnâme-i hümayun resm-i gümrük verdiğiinden sonra ziyâde ve mükerrrer gümrük ve cizye ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle hilâf-ı ahidnâme-i hümayun rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve siyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Safer Sene 193

(s.27)

3.Hüküm

3.a) Özet: Kefalonya Adası sakinlerinden Mikail Arloniti adındaki Venedikli şahıstan alacağı olan bin dört yüz kuruşu, uzun zamandan beri alamadığı gerekçesiyle Kefalonya zabıtine ihbar edip, Misolenk Kazâsında sâkin Alibey oğlu denilen kişi ve başkalarının da baskısıyla, borcun ödenmesi için buradaki bazı Venedikli tacir ve konsolos vekilinin de hapse atılmasının ahitnameye aykırı olduğu, belirtilen borç miktarının Venedikliden geri alınıp sözkonusu Arnavut'a teslim edilmesi ve bir borcun başkası tarafından ödemeye zorlanmaması hususunda hüküm. **(Borç, alacak verecek meselesi hakkında)**

3.b) Transkript: Ağriboz muhâfızı vezire ve Angelikasrı ve kadılarına hüküm ki;

Arnavud taifesinden Duka nâm kimesnenin Venediğe tâbi' Kefalonya Adası mütemekkinlerinden Mikail Arloniti nam Venediklü zimmetinde yüz doksan senesinden berü bin dört yüz gurus alacak hakkı olmağla meblağ-ı mezbûrun tahsili için bundan akdem Körfes Cenerali mezkûr Duka'nın inhâ ve istid'âsına mebni keyfiyyeti Kefalonya zabıtine bâ tahrîrât tenbih eylediğine binâen ale'l-hesâb merkûme üç yüz gurus edâ olunmuşken adem-i kabûl ile red ve Angeli Kasrı Kazâsı muzâfâtından Misolenk kazâsında sâkin Alibey oğlu demekle ma'rûf kimesneye vürûd ve ilticâ ve âharın deyni için sâirlerin tazyiki iktizâ etmez iken mücerred icrâ-yı nefsâniyet için Misolenk iskelesinde bulunan bazı Venedikli tüccarını mîr-i merkûme ahz ve tevkif ettirdiğinden muğâyir-i ahidnâme-i hümayun ve münâfi-i mersûm derdesti ve hemcivârı iskele-i

merkûmede mukîm konsolos vekili dahi kerhen ve zecren ahz ve tüccar-ı mesfûre ile ma'an habs ve meblağ-ı mezbûru anlardan taleb ve cebr ve tazyik ve otuz gün vadesiyle edâ olunmak üzere kefil olmadıkça habisten halâs olamayacakları meczûmları olduğu ecilden konsolos vekili mersûm tahlîs-i nefis için hâh ve nâ hâh meblağ-ı mezbûre ikrâhen kefil olub buna dahi adem-i mütâba'at birle tüccâr-ı mersûmenin akçe ve emvâl ve eşyâlarını ahz ve bir mahalle vaz' ve ta'tîl-i emr-i ticâretlerine bâ'is olub bu vechile mağdur oldukların Venedik baylosu Adrya Memo hutimet? avâkıbühu bi'l-hayr bir kıt'a memhûr arzuhâliyle inhâ ve Arnavud-ı mezkûrun alacağı lâzım gelenden tahsîl olunmak üzere tüccâr-ı mersûmenin akçe ve malları alâ eyyi hâlin istirdâd olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı hümâyunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda müdde'î olanlar medyunları gaybet edib vardıkları yere varub hâkimi ma'rifetiyle hak ve adl üzere taleb eyleyeler. Eğer venedike tâbi' yere firâr eder ise Baylos Venedik beylerine i'lâm edüb hakkını alıvermekde takayyüd ile ve ser-hadlerde gerek dem ve deyne müte'allik ve gerek bir gabevî dürlü nizâ' zuhûr edib mu'âraza ve muhâsama ve ref' olundukda ol serhadden zâbitleri ma'rifetiyle şer'le hak ve adl üzere görölüb bâ'is-i mu'araza her ne ise def' ü ref' olunub Âsitâne-i Saadetime ve Venedik ümerasına i'lâma muhtâc eylemeyüb tarafına zahmet verilmemek üzere bi eyyi vechin kân mahallinde fasl verilmeye takdir oluna bir vecihle mahallinde fasıl edemedikleri sûretde arz ve i'lâm oluna ve memalik-i mahrûsemden bir kimesne borç ederse veyâhud bir vecihle müttehem olub gaybet eylese anın için bir günahsız tutulmaya ve Venedik baylerine anın için tehmiye olunmaya ve eger anların memleketlerine varub durur ise medyun ise üzerlerinde olan deyn-i müsbit bi't-tamâm tahsîl ve hak sâhibine îsâl ve müttetehem ise şer'an müstahak olduğu cezâsında tertîb ve icrâ eyleyeler taraf-ı hümâyunumdan dahi ol vechile ettirile. Venedik'den memalik-i mahrûseme bir bezirgan ki gele gayri kimesne borcu için anı tutub incitmeyeler deyü mukayyed bulunmağın.Sen ki Ağriboz muhâfızı vezîr müşârünileyhsin ahidnâme-i hümâyun mefhum ve muktezâsı üzere Körfez Cenareliyle bi'l-muhâbere merkûm Dükânın mezbûr venediklü zimmetinde tahakkuk eden hakkını istirdâd ve teslîm husûsuna zimmet ve merkûmun iğrâsıyla Ali Bey tarafından birer cânibde Venediklü tüccara vukû'u inhâ olunan ta'addî ve hasâret maddesini dahi lede't-tahkîk şer'an îcâb edenlerden tazmin ve tahsîl ile kat' ve hasm-ı nizâ' tarafın olduğunu Deraliyyeme arz ve i'lâma mübâderet ve ba'de ezîn âharın deyni için venediklü ve sâir müste'men tüccarına ol havâlide bir fesad rencide ve te'addî etmemek üzere ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun emn ü âsâyışleri husûsuna dâimâ nezâret olunmak fermânım olmağın. İmdi Venedik Döjü

ve Cumhûru devlet-i aliyyemin kadîmi dostu ve hemcivârı olub tüccar ve adamlarını hilâf-ı şer‘-i şerîf ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun rencide olunmaları ve ta‘tîl-i umur- i ticâretlerini mûcib halde vukû‘u tecviz olunmayarak ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânetleri muktezâ-yı rûsûm-i dostu ve muzâfâtından olduğuna binâen sen ki vezîr-i müşarûnileyhsin bâlâda beyân olunduğu vechile ahidnâme-i hümayunun mefhum ve muktezâsı üzere Körfeş Ceneralî bi'l-muhâbere merkûm Düka'nın mesfûr Venediklû zimmetinde tahakkuk eden hakkını istirdâd ve teslîm husûsuna dikkat ve mezkûrun i‘râr ve ilhâhı hasebiyle mübrem kuyûd zarfında kasaba-i mezbûrede venediklû tüccarına te‘addî ve hasâret maddesini dahi lede't-tahkîk ber-muktezâ-yı şer‘-i mutahhar lâzım gelenlerden tazmin ve tahsîl ile tarafınız inkıtâ‘-ı nizâ‘ ve fasşmüdde‘âları husûsuna kemâl-i ikdâm ve gayret birle tanzim ve temşiyet mevâdd-ı mezkûreyi deraliyyeme arz u i‘lâma mübâderet ve ba‘dezin hilâf-i ahidnâme-i hümayun âharın deyni içün venediklû vesâir müste‘men taifesine cevri ve te‘addî ve bu makûle nâ marzî harekete tesaddî olunmakdan mübâ‘adet husûsunda iktizâ edenlere muhkem tenbih ve te‘kîd birle venediklûnun ber mûceb-i şûrût-ı ahidnâme-i hümayun istihsâl-i emn ü sâlimleri hilâfına dâimâ nezâret ve ser mû kusur ve rehâvetden ve tarafeynin temşiyet maddelerinden tecviz-i kusûrdan ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 1193

(s.27)

4.Hüküm

4.a) Özet: Bir süreden beri Ülgünlü Deli Feyzullah denilen Reis ile Dabnorig? adındaki Venedikli kaptân arasında cinayet cürmünden dolayı başlayan husumette, ikisinin denizlerde karşı karşıya gelmemesi için Venedik konsolosu ile oradaki devlet görevlilerinin tedbir ve gerekli önlemlerin alınması hususunda hüküm. **(Cürmü cinayet ve korsanlık suçlarına karşı alınan önlemler hakkında)**

4.b) Transkript: Selanik kadısına ve Selanik Sancağı Mütessellimi zîde mecdühüye ve Yeniçeri zâbiti ve gümrükçüsü vesâir zâbitâna hüküm ki;

Der’aliyyemde mukîm Venedik Doju ve cumhurunun baylosu Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i devletkarârıma takdim eylediği bir kıt’a memhûr takriri mefhumunda bir vakitten berü Ülgünlü Deli Feyzullah nâm Re’s ile Dabnorig? nâm Venediklû kapudânının beyninde birbirinin karındaşlarını katli ve helâk etmeleri hasebiyle

muhasamat peydâ ve ahz-i intikama fırsat cûy olduklarına binâen mezbûr Deli Feyzullah İskenderiye mutasarrıfının himâyesiyle kırk dört pâre tob çeker fırkata teşhiz ve korsanlığa ihrâc ve dūçâr olduğu Venedik sefâyinine sū-i kâsd ve Venedik kapudân-ı mesfûr dahi def‘-i sâib zımnında kimisini donadub melâh ve adamlarını teksir ve vakt-i yesîrde merkûm Deli Feyzullah re’s-i İskenderiyeden ve Venedik kapudân-ı mesfûr Mesîneden selânike vürûd ve mezkûr Deli Feyzullah kuvvet ve metanetine i’timâd-ı hücumla ibtidâr edeceği ve kapudân-ı mesfûr dahi sühulet ile teslîm olmayub bir fitne tahaddüs eyleyeceği âşikâr olduğu ecilden Venedik kapudânının iskele-i Selânikde tevkifi edâsında harekât ve sekenâne iskele-i merkûmede mukîm Venedik konsolosunun tebassur ve teyakkuzuna baylos-i mûmâileyh ta‘ahhüd eylediği ecilden mezbûr Deli Feyzullah siz ki mevlâna ve yeniçeri zâbiti ve gümrük emîni vesâir mûmâileyhsiz siz nezâret ve sefinesinde mühimmât ve tob ve adamlarını ihrâc ve tahliye ve Venedik kapudânı mersûmun azimetinden birkaç gün mürûrundan reîs-i merkûm dahi azimete izin ve ruhsat verilmesini hâvî size hitâben emr-i münîfim sudûru istimâ‘ olunub Ülgünlülerin bu gün korsanlığa huruçları ahkâm-ı celîlele memnû‘ iken sâbikü'l-beyân Deli Feyzullahın hilâf-i rızâ hüsrevânem devlet-i aliyyemle dost ve mu‘âhid olan Venediklünün tüccar sefinelerine ta‘arruz etmesini mûcib hâlâtdan olmağın.

İmdi mezkûrun tavr ve refâtına basiret ile dikkat ve Venedik kapudân-ı mesfûrun Selânikden kalkub gitmek irâde ettikte mezbûr Deli Feyzullahın top ve mühimmât ve adamlarını sefine den karaya ihrâc ve kapudân-ı mersûmun azimetinden üç dört gün güzâr etmedikçe koyuvermeyüb araları ba‘îd olduktan sonra üç dört gün mürurunda anın dahi azimetine irâet-i ruhsat etmeniz bâbında işbu emr-i şerifim ısdâr ile irsâl olunmuşdur.

Devlet-ebed müddetle dost ve hemcivâr olan Venedik vesâir müste‘men tüccarının sefinelerine memalik-i mahrûsemde Ülgünlü vesâirler taraflarından zarar vukû‘u münâfî-i rızâ-yı dâverâme idüği ve mezbûr deli Feyzullahı adem-i nezâretiniz sebebi ile Selânik‘de veyâhud taşrasında kapudân-ı mesfûr ile bir fitne çıkarmaları ihtimâli olur ise her biriniz mübtelâ-yı gadab ve azâb olacağınız ve mesfûr kapudân Selânikde hilâf-i me‘mûl vaz‘a cesâmet etmesini men‘a Venedik konsolosu nezâret eylemesine baylos-ı mûmâileyh ta‘ahhüd etmekle sizin dahi Deli Feyzullahı nezâretiniz matlûb-ı dâverânem olduğu ma‘lûmunuz oldukda ber vech-i muharrer kapudân-ı mesfûr çıkub gittikten sonra üç dört gün ve re’s-i merkûm iskelede tevkif ve ba‘dehü irâ‘e icâzet eylemeniz bâbında Fî Evâil-i Rabiü’l-evvel Sene 193

(s.28)

1.Hüküm

1.a) Özet: Selenik'te ipek ticaretiyle iştigal eden Venedikli tacir Runarubanlu? adına Zağra Kasabasına giden simsardan, gümrükte yüzde üç olan vergi, ahitnameye aykırı olarak yüzde beş gümrük vergisi alan Yenişehir Fener gümrükçüsünden aldığı fazla verginin geri alınıp, sahiplerine geri teslim edilmesi ve ahitnameye göre kabul edilen yüzde üç gümrük vergisi miktarına dikkatle uyulması hususunda hüküm. **(Selanik Gümrükçüsünün haksızlıkları ve ortadan kaldırılması hakkında)**

1.b) Transkript: Selanik mollasına ve Selanik Sancağı mütesellimine hüküm ki;

Venedik Cumhuriyetinin Âsitâne-i aliyyemde mukîm baylos Andriya hutimet avâkıbuhi bi'l-hayrin südde-i saadetime takdim eylediği memhûr arzuhâl mefhumunda medîne-i Selânikte ticâret ile mukîm olan Venedik tüccarından Runarubanlu ? nâm tâcirlerin harir iştirâsı için Zağra kasabasına gönderdikleri simsarın iştirâ eylediği harir için Yenişehir Fener gümrükçüsü ber ahidnâme-i hümayun resm-i gümrüğü cebren ve kerhen yüzde beş hesabıyla tahsil eylediğinden gayri harîr-i mezbûrun tahmilleri için Selanik gümrükçüsü ve bid'atcisi dahi müceddeden bir nevi' resm-i gümrük muhdesât ve sâir mütâlebât ile rencideden hâli olmadıklarından mağduriyetine bâ'is ve emr-i ticâret merdûd ve senedin inkıtâ'ına bâdî olmalarıyla ba'dezîn mezbûrların ber-vech-i muharrer mütâlebât-ı muhdesa ile vâki' olan müdâhale ve te'addîleri ve zikr olunan Yenişehir Fener gümrükçüsünün dahi gayr-i ez mu'tâd bi gayr-i hakkın ziyâde me'hûzü her ne ise alâ eyyi hâlin tazmin ve eshâbına red ve teslîm ettirilmek üzere emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â ve Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvle ilâ âhirihi ve mahrûse-i İstanbulda ve Beyrut ve Trablus iskelelerinde vesâir yerlerde her akçe ve metâ'dır evvelden ola gelen muhâlif ihdâs olunan bid'adler ref' olunub kadîmden ne vecihle ola geldi iseler ana göre amel olunub kanûn ve kadîme muhâlif kimesneye ta'addî ettirilmeye deyü mestûr olduğuna binâen husûs-ı mezbûr Hazîne-i Âmiremde mahfûz İstanbul mukâta'a kaleminden ba'de's-suâl Selanik İskelesinde mukîm efrenc tâifesi taraflarından Yenişehir-i Fener ve Selânik ve havâlilerinde harîr iştirâ eden simsarları resm-i gümrüklerin vermemek için Selanik karşısında vâki' Marilkan Zağra ? kasabası ve kurâ-i sâiresinde serpâşlarına birer ikişer guriş i'tâ ve resm-i gümrüğü ahz olunmuşdur deyü birer meçhûl tezkire ahz ve sened ittihâzıyla rûsûm gümrüklerini edâsında muhâlefet üzere olmalarıyla gümrük-i mezbûr havâlisinde kurâ zâbitleri ve subaşılar ve sekban makûlelerinin gerek harîr ve gerek eşyâ-yı sâire hibe olursa olsun rûsûm gümrükleri alınmışdır deyü verdikleri meçhûl tezkirelerine amel ve i'tibâr olunmayub ber-vech-i şurût yüzde altı akçe rûsûm

gümrükleri ümenâsı taraflarından cem‘ ve tahsîl olunmak üzere müfâd-ı emr-i şerîfim i‘tâ olunmuş olmağla bu sûretde bâlâda mezkûr tâcir simsarları ber-vech-i muharrer havâli-i mezkûrdan iştirâ eyledikleri harîrlerinin rûsûm gümrüklerini vermemek için gümrük vaz‘ olunmayan kurâ zâbitleri ve subaşıları ve sekban makûlelerine ikişer gurus i‘tâsıyla meçhul tezkire olmayub sahih gümrük vaz‘ olunmuş Yenişehir ve Galos ve tevâbi‘i gümrüğü ümenâsı taraflarına ahidnâme-i hümayun şûrûtuna zikr olunduğu üzere yüzde üç akçe resm gümrüklerini edâ eylediklerini mübeyyin yedlerinde edâ tezkireleri varsa Selanik Gümrüğü ümenâsı tarafından muhâlif ahidnâme-i hümayun tekrâr gümrük talebiyle vâki‘ olan te‘addî ve rencidelerri men‘ u def‘ ettirilmek iktizâ eylediği tahrîr olunmağla muktezâ-yı mezkûr mücebince emr-i şerîfim tahrîri bâbında başdefterdârım el-Hâc Mustafa dâme ulüvvühü i‘lâm etmeğin i‘lâmı ve iktizâ-yı mezkûr mücebince amelolunmak fermânım olmağın.

İmdi siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâileyhimâsız ber-vech-i meşrûh Venedik tüccar ve simsarlarının havâle-i mezkûrdan iştirâ eyledikleri harirlerinin rûsûm gümrüklerinin vermemek için gümrük vaz‘ olunmayan mahallerde kurâ zâbitleri ve subaşıları ve sekban makûlelerine birer ikişer gurus i‘tâsıyla meçhul tezkire olmayub sahih gümrük vaz‘ olunmuş Yenişehir-i Fenar Galos ve tevâbi‘i gümrüğü ümenâsı taraflarına ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun yüzde üç akçe resm gümrüklerin tamamen edâ eylediğini mübeyyin yedlerinde edâ ve tezkireleri var ise Selanik gümrüğü ümenâsı tarafından hilâf-ı ahidnâme-i hümayun tekrârgümrük talebiyle dahl olunmak ettirilmeyüb vâki‘ olan ta‘addî ve rencideleri men‘ u def‘ huşularına ihtimâm ve dikkat ve venediklünün ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanetleri hâlâtına sırf veüs‘ u miknet ve hilâfından be gayet hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Rabiü’l-evvel Sene 193

Der-zamân-ı sadr-ı sudûrû 'l-vüzerâ hazret-i Muhmmmed Paşa yesserallâhü mâ yürîd ve mâ yeşâü ve fî âyât-ı hazret-i el-hâc Abdürrezzak Bahir Efendi Reisü'l-küttâb tâle bakâhü Fî Ramazan Sene (11)93

(s.28)

2.Hüküm

2.a)Özet:Galata Beyoğlu'ndaki Venedik tercümanlarından Antopani'nin evinin altında bulunan ve Francala ekmeğinin pişirildiği fırının işletmesinin, Venedik elçilerine ait olduğuna dair daha önceki padişahlar tarafından emirler çıkarıldığını gösteren eski kayıtların olduğu, ancak bu emirlere riayet edilmemesi üzerine yeni çıkarılan padişah emrine göre hareket edilmesi ve fırının eskisi gibi çalışmasına muhtesipler tarafından herhangi bir engel ve yasaklamanın çıkarılmaması hususunda 1193 senesi cemazi'l evvel ayının ortalarında Galata Kadısına hüküm.(**Venedik elçisinin statüsü hakkında**)

2.b) Transkript: Galata Kadısına hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb Galata'da Beyoğlu nâm mahalde Venedik tercümanlarından Antopani nâm tercümânın menzili tahtında kadîmî furûnda kadîmden francala frenk etmeği tabh olunageldiğine binâen mûmâileyhin ve tercüman ve adamlarının kifâf-ı nefsi için francala ve frenk etmeği dahi furûn-ı mezbûrda tabh olunmak üzere furûn-ı mezkûr hâlâ mûmâileyhe mahsûs olub bir vechile dahl icâb etmez iken mukaddemâ Venedik bayloslarına mahsus furûn kendülere mahsus etmek tabhına muhtesib olanlar taraflarından ta'arruz ve mûmâna'at olundukda kendülere mahsus olan etmeğin tabhına mûmâna'at olunmamak üzere mukaddemâ emr-i âlî sâdır olmuşken mugâyir-i emr-i âlî rencide olduğuna binâen Venedik bayloslarına kadîmü'l-eyyâmdan oldukları minvâl üzere mer'î olalar deyü venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda münderiç ve Galata'da Venedik bayloslarına mahsus furunda kendülere mahsus olan francala etmeği tabhına mûmâna'at olunmayub memnû' olan somun tabh ettirilmekten ihtirâz olunmak için ahidnâme-i hümayun ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince Hüdâvendigâr-ı esbak vâlid-i mâcidim merhûm ve mağfûrînleh sultan Ahmed Han tâbe serâhü zamanında verilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak üzere yüz yetmiş yedi senesi evâsıt-ı zilkadesinde hüdâvendigâr-ı sâbık merhûm ve mağfûrun leh karındaş-ı vâlid-i güherim Sultan Mustafa Han tâbe serâhü zamanında emr-i şerîf sâdır olmuşken emr-i mezkûr vâki' olan ihrâkda muhterik olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince müceddeden hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-i ahkamiye mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed olmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf muhterik olduğu tahkik olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince ber vech-i muharrer Venedik bayloslarına mahsusu mahall-i merkurda vâki' mârrü'z-zikr furûnda kadîmî üzere kendülere mahsus olan francala etmeği tabhına muhtesib olanlar taraflarında ta'arruz ve muhâlefet olunmayub emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel Sene 1193

(s.29)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisinden olan Kebud Marko ve Berobor? nâm iki Venediklinin bazı işlerini görmek için İstanbul'dan Bursa ve çevresine gidip gelirken yolculukları sırasında, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması ve gidiş gelişlerinin emniyetli olarak sağlanması hususunda 1193 senesi cemazi'l evvel ayının sonlarında Bursa Mollasına ve yol üzerindeki diğer görevlilere hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Bursa mollasına ve Âsitâne-i Saadetinden berren ve bahren Bursa ve havalisine varub gelince vâki' olan kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re'âyâsından Kebud Marko ve Berobor? nâm Hırvat tabir olunur iki nefer Venediklü bu esnâda bazı maslahatlarını rü'yet için medîne-i Bursa ve havalisine ve eknâf ve etrafına azîmet murad eylediklerin bildürüb Venediklûden olan mesfûrlar Âsitâne-i saadetinden berren ve bahren mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhil ve me'âbirde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye ve tekâlif-i sâire mütâlebesiyle rencide ve emnen ve salimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-evvel Sene 193

(s.29)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, ahidname gereği Akdeniz'de ticaret maksadıyla icraat yapan kimselere çeşitli bahanelerle engel ve zorluk çıkarılmaması icap ederken, İstendil Adasında ticaret için bulunan Venedikli Maryo Bala lakabi? nâm tacir ile iki hizmetkârı ve oğullarının zaman zaman cizyedar ve başkaları tarafından ahitnameye aykırı olarak cizye ve para talebiyle rencide edilmemesi ve ahitname şartlarına uygun hareket edilmesi hususunda İstendil Adası naibine ve zabıtine hüküm. **(İstendil Adası Cizyedarının haksız talepleri ve menedilmesi hakkında)**

2.b) Transkript: İstendil Ceziresi nâibine ve zâbitine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Canik? re'âyâsı karada ve deryâda tarafeyn memleketlerinde emîn ve âsûdelik üzere ticâret ve kâr u kisb edüb kimesne mâni' olmaya

ve ticâret ahvâli ilâ âhirihi tekrâr taleb olunmaya deyü Venediklüye ahidnâme-i hümayunda mestûr olduğuna binâen Akdenizde vâki' sâlifü'z-zikr İstendil ceziyesinde li ecli't-ticâre ikâmet eden Venedik re'âyâsından Maryo Bala lakabi ? nâm Venediklü tâcir kendü ümur ve mesâlihi ile meşgul ve ticâret ile mukayyed olub hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve âhar vechile akçe talebiyle rencide ve remîde olunmak iktizâ etmez iken gâh ve bâ gâh cizyedârlar ve gayriler taraflarından mugâyir-i ahidnâme-i hümayun cizye ve akçe talebi ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle Venediklü tâcir-i mesfûru ve iki nefer müste'men hizmetkâr ve oğullarını rencide ve remîdeden hâli olmadıkların bildürüb tâcir-i mesfûr iki nefer müste'men hizmetkâr ve oğullarını hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve âhar vechile akçe talebiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Cemaziye'l-evvel Sene 193

Venedik kapudanlarından İlyab Nakovik nâm kapudan Nerabkolo? Ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle Geri vilâyetine avdet murâd etmekle mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

(s.29)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'e bağlı Sofa Adası sakinlerinden Pavlo Patraki? nâm Venedikli tacirin, ticaret maksadıyla İstanbul'dan Karadeniz'deki limanlara gidip gelince, alışveriş için getirdiği ticaret malları için ödenen yüzde üç gümrük vergisinden başka tekrar bir cizye ve başka taleplerle rahatsız edilmemesi ve Venediklilere verilen ahitnameye göre hareket edilmesi hususunda 1193 senesi cemazi'l evvel ayının sonlarında Karadeniz'deki liman eminlerine i'lam olunan hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i saadetimden karadenizde vâki iskelelere varub gelince vâki' olan kuzât ve nevvâba ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi' Sofa Adası mütemekkinlerinden Pavlo Patraki? nâm Venediklü tâcir ticâret ve kâr u kisb içün Âsitâne-i saadetimden

karadeniz’de vâki’ iskelelere azîmet murâd eylediğın bildürüb tâcir-i mesfûr iskele-i mezbûreye varub gelince cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile rencide ettrilmeyüb bey‘ ve şirâ içün getirdiğı memnu‘âtdan olmayan emti‘a ve eşyadan olub götürdüğü eşyanın ahidnâme-i hümâyun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle rencide olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerifim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyununda mahfûz ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda ticâret usulü âhara tekrâr gümrük taleb eylemeyeler deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mestûr ve mukayyed olmağın ahidnâme-i hümâyun mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Cemaziye’l-evvel Sene 193

(s.29)

4.Hüküm

4.a) Özet: İzmir’de ikamet eden Venedik konsolosu, Venedikli tüccar ve adamları ile gelip giden gemicilerin Francala denilen ekmek ve peksimet ihtiyaçlarının karşılanması için, onlara mahsus İzmir’in Kasap Hızır Mahallesi’nde yeni bir fırının inşa edilmesi hususunda İzmir Mollası Derviş zade Halil Cevdet Bey’e 1193 senesi cemaziye’l-ahir ayının sonlarında i’lam olunan hüküm. **(Venedik konsolosunun ricası üzerine ihtiyaç duyulan bir fırının inşa edilmesi hakkında))**

4.b) Transkript: İzmir Mollasına hüküm ki;

Sen ki mevlânâ-yı mûmâileyh Derviş zâde Halil Cevdet zîdet fezâilühüsün sūdde-i saadetime mektub gönderüb medîne-i İzmir’de ikâmet üzere olan Venedik konsolosunun ve tüccar ve adamlarının francala tabir olunur nân-ı azîz ve iyâb ve zehâb eden sefâinin avdet ve ricatlerinde iktizâ eden peksimedleri tabh içün medîne-i İzmir’de Sakızhanı mahallesinde vâki‘ bir bâb furun muhterik olduğundan bundan akdem Venedik baylos-ı sâbıkının inhâ ve istid‘âsına binâen sâdır olan emr-i âlî mücebince ma‘rifet-i şer‘le istifsâr olundukda istid‘â olunan furûn muhterik olmağla furûn-ı mezkûre bedel yine medîne-i mezbûre mahallâtından Kasab Hızır mahallesinde müceddeden bir furûn binası içün hüküm-i hümâyunum verilmek ricâsına vâki‘ hâli Ve mücebince emr-i şerifim sudûrunu Venedik baylosu Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi’l-hayr memhûr arzuhâl istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyunda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda medîne-i Selanik’de ikâmet üzere olan Venedik konsolosluğunun ve tüccar ve adamlarının francala tabir olunur nân-ı azîz ve iyâb ve zehâb eden sefâyinin avdet ve ricatlerinde iktizâ eden peksimedlerin tabh içün medîne-i mezbûrda Efrenc Mahallesi’nde vâki‘ bir bâb furûn

muhterik olmağla furûn-ı mezbûrun kemâ fi's-sâbık binâ ve i'mâline hilâf-ı şer'-i şerîf müdâhale ve muhâlefet olunmamasını Venedik baylosu istid'â eyledikde fi'l-hakîka furûn-ı merkûmun nân ve peksimed tabh olur iken muhterik olduğı vâkı'midir ve kadîmi üzere binâ ve i'mâl olunmasına kimesneye mütezarrır olmayub ve ibâdüllâha nef'i melhûzmudur mahallinden ma'rifet-i şer'le i'lâm olunmak içün yüz doksan sekiz senesinde emr-i şerîfim verildiğı mukayyed ve Selanik'de Efrenc mahallesinde Venediklüye mahsûs francala ve peksimed furunu muhterik olub binasına mûmâna'at olunmaması istid'â olundukda kadîmi üzere bir bâb furûnun binâ ve ve i'mâline hilâf-ı şer'-i şerîf müdâhale ettirilmemek üzere seksen altı senesi evâsıt-ı zilkadesinde Selanik mollasına hitâben verilen emr-i şerîfi kader-i emsâl olmak üzere ihrâk olunmağın sen ki İzmir kadısı mevlânâ-yı mûmâileyhsin emsaline kıyâsen furûn-ı mezbûrun binâ olunması fermânım olmağın sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin muhterik olan furûn-ı mezkûre bedel binâsı istid'â olunan sâlifü'z-zikr furûnun kadimî üzere binâ ve i'mâline hilâf-ı şer'-i şerîf müdâhale olunmamağın bâbında.

Fî- Evâhir-i Cemaziye'l-ahir Sene 1193

(s.29)

5.Hüküm

5.a) Özet:Venedik'e bağı Kefalonya Adası ahalisinde olan Akıştaş veled-i Koyhan ve Angeligi veled-i Kostantin Kaldıraki adlı iki Venedikli,ticaret maksadıyla Selanik'e giderken Balatmine kazasında Moravin diye anılan bir eşkiya birkaç kişi ile kayıkla üzerlerine saldırarak gemideki üçbin kuruş para ve mallarını alması üzerine,adı geçen eşkiyanın alınıp mahkemeye çıkarılması ve olayın araştırılıp doğruluğunun ortaya çıkmasından sonra gaspedilen mal ve paraların tamamının eşkiyadan alınarak cezalandırılması ve söz konusu Venediklilere teslimi hususunda 1193 senesi Cemaziye'l-ahir ayının sonlarında Selanik Sancakbeyine ve Balatmine kadısına i'lam olunan hüküm.(Korsanlık, eşkiyalık, gasp, zarar ziyan olayları hakkında)

5.b) Transkript: Selanik sancağı Mutasarrıfı vezire ve Balatmine kadısına hüküm ki;

Venedike tâbi Kefalonya Adası re'âyâsından Akıştaş veled-i Koyhan ve Angeligi veled-i Kostantin Kaldıraki nâm iki nefer venediklüler yüz doksan iki senesinde ticâret tarîkıyla kendü bir kıt'a kayıklarıyla emr-i şerîf ve kâr u kisb ve ticâret müteallij mûrlarına meşgûl ve Yenişehir-i Fenerdan Selânike azîmet üzereler iken Balatmine kazâsında sâkin Moravin nâm şakî bir kaç nefer kordon eşkiyasıyla Balatmine kazâsında bir kayığa süvâr ve gâret-

i emvâl-i tüccâr kasdıyla bağteten üzerlerine hücum ve redgîr oldukları kayıklarını ahz ve derûnuna bundan üç bin guruş nükûd ve eşyâ-yı ma'lûme-i sâirelerini ba'de't-tahsîl Balatmine İskelesine rû gerdân avdet edib tacirden mesfûrâna gadr-i küllî ve mükedderü'l-hâl oldukların ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğunu müş'ir Selanik kadısı tarafından i'lâm olduğun Venedik baylos-ı sâbık bir kıt'a memhûr arzuhâliyle mukaddemâ inhâ ve şakî-i mezkûr ve rûfekâsı Balatmine kazâsı ahalisinden teftiş ve tefahhus ve ala getirilüb ahz ve Venediklü tâcir-i mesfûrunun sefine ve nukûd ve emvâl ve eşyâ-i mağsûbeleri bi't-tamam tahsîl ve istirdâd olunmasını hâvî emr-i şerifim sudûrunu mukaddemâ istid'â etmeğin siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve Balatmine voyvodası mûmâileyhsiz size hitâben müceddeden hükm-i hümâyunum ricâ ve duyûn-ı hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâmaa mürâcaat olundukda yüz doksan iki senesi evâhir-i Şabanında emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfimin infâz ve icârasına ihtimâm olmağa fermânım olmağın siz ki vezîr-i müşâr ve mevlâna ve voyvoda-i mûmâileyhimsiz mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfimle mücebince marifetiniz ile işbu fezâhate ve şekâvete cüret eden şakî-i mezbûr ve rûfekâsı ahz ve ma'rifet-i şer'le lede't-tahkîk gasb ve gâret eyledikleri sefine ve eşyâyı hall-i istirdâd olunduktan sonra devlet-i aliyyemin dost ve hemcivârı olan Venedik tüccarına bu makûle hasâret ve şekâvetlerine binâen haklarında lâzım gelen te'dîb ile icrâ olunmak için eşkıyâ-yı mezbûr hapisde ibkâ ve takayyüdü alâ vukûihi sıhhati üzere deraliyyeme i'lâm ve inhâ olunub ancak bu vesile ile şakâvetde alâkası ve şakî-i mezbûr refâkati olmayan ehl-i arz makûlelerine akçe celbi kaydıyla ta'arruzdan ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.,

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-ahir Sene 193

Venedik kapudânı Petro veled-i Veyk? nâm kapudân vahalu ta'bîr olunur sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle baylosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî-27 Şa'ban Sene 193

(s.29)

6.Hüküm

6.a) Özet: Venedik elçisinin İstanbul'a yakın limanlardan 93 senesi için ahidname gereğince bir defaya mahsus kendisi için satın aldığı onbin müdre şarabın Galata'daki yerine nakli sırasında kimse tarafından bir vergi talebiyle haksızlık edilip engel

olunmaması hususunda hüküm. (Venedik elçisinin kifâf-i nefsleri için yıllık alışverişi hak ve muafiyeti hakkında)

6.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası ... ağa dâme ulüvvühû ve Hassa Bostancıbaşı dâme mecdühüye ve Galata voyvodası zîde mecdühüye hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb Venedik bayloslarının kifâf-i nefsleri içün İstanbul’a karîb iskele yalılardan ahidnâme-i hümâyun mücebince ruhsat verildiği bu senede bir def‘a akçesiyle iştirâ ve Galata’da vâki‘ menziline nakil edegeldikleri on bin müdre hamrın doksan üç senesine mahsûben beher müdresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ ve Galata’da vâki‘ menziline nakline tarafınızdan vesâir ümenâ taraflarından gümrük ve bac ve avâriz mütâlebesiyle vesâir bahâne ile te‘addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerifim sudûrunu ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i iskeleye mürâcaat olundukda seksen dokuz senesine mahsuben ol mikdâr hamrın def‘a-i vâhidede nakline mümânaat olunmamak üzere emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mücebince tarafından üç senesine mahsuben def‘a-i vâhidede nakline mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerifim yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye’l-evvel Sene 193

(s.30)

1.Hüküm

1.a) Özet: Delvine Sancağı’nda bulunan Lifors ve Tubiçe adındaki Arnavut köylerinin ahalilerinin, Venedik’e bağlı Ferendos Kalesi arâzisinden Akmil denilen yere çok yakın olan yere fazladan el koyup tasarruf ettikleri arazinin geri alınıp meydana gelen zararın karşılanması ve ahitnamedeki hudud konusuna dikkat edilmesi hususunda hüküm.

(Köyler arasındaki arazi anlaşmazlıkları ve çözümü hakkında)

1.b) Transkript: Delvine Sancağı mütesellimi ... zâde ikbâlühüye ve Delvine kadısına ve Deraliyyemden mübâşir ta‘yîn olunan ... zîde mecdühüye hüküm ki;

Venedik Doju ve cumhurunun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüb Delvine sancağında vâki‘ Lifors ve Tubiçe nâm karye gerek Arnavud taifesinden olan ahalileri

Venedike tâbi‘ ve Ferendos kalesi arâzisinden Akmil nâm mevziine birer takrîb pânihâde olarak bu esnâlarda bi gayr-i hak fuzûlî zabt ve Venediklüye îsâl-i hasâr içün bi'l-küllîye tasarruf eylediklerinden bu husûs defe‘atle Körfeş Ceneralleri taraflarından ser-haddân muhâfızlarına dostâne ifâde ve iştikâ olundukda Delvine Mutasarrıfı Arnavudların zabtına adem-i iktidârı bâbında îrâd-ı ağrâz eylemekden nâşi bu husûs mûcib-i ihtilâl olduğuna inhâ ve keyfîyyet-i minvâl-i meşrûh üzere olduğunu mübeyyin bir kıt‘a arzını ibrâz ve ahidnâme-i hümayun ve hudûd nâmeye mugâyir fuzûlî zabt olunan mahall-i mezbur def‘aten li‘n-nizâ‘ eşkıyâ-i merkûme yedlerinde nizâ‘ ve ber-mûceb-i hudûdnâme Venediklü tarafından zabt ettirilüb ba‘de‘l-yevm alâyim-i kadîmenin ref‘iyle Venedik hududunu tecâvüz eden Arnavudların muktezâ-yı te‘dîbleri icrâ olunmak bâbında emr-i âlîşânım sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Hümayununda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayun ve hudûdnâme-i mu‘tebereye mürâcaat olundukda Akdeniz sevâhilinde vâki‘ Venedik Cumhûru tasarrufunda ve Ferendos ve Döbnice ve Preveze kaleleri alâ hâlihi esâs muktezasınca zabt ve tasarruflarında kalub her birine her taraftan birer saatlik arazi hudûd kat‘ına me‘mûr olan vekiller cihetlerinde ta‘yîn ve vaz‘-ı alâyim ile temyiz ve tebeyyün olmağla kemakân mer‘î tutula deyü ahidnâme-i hümayunda ve bâlada mestûr ve Ferendos kalesinin cânib-i garbîsiyle cânib-i şimâlîsi beyinde vâki‘ Cidar kaleye muttasıl derkenârından mûmâşân olub akacak ta‘bîr olunur dağın üzerinde Mato dağı üzerinde mürûr olunub yol kenarında harâb Kenisa kurbunda bir sâat tamâm olmağla arazi tefrik ve vaz‘-ı alâyim ile temyiz olunduğu dahi hudûdnâmede mestûr ve mukayyed bulunub Venedik Döjü ve cumhuru devlet-i aliyye-i ebed zuhûr ve saltanat-ı seniyye-i müvâlât-ı mevfûrumun kadimî dostu ve hemcivârı olub beynehümâda pâyidar ve üstüvar olan bünyân-ı silm ve muzâfâtın devâm ve istikrârı ve dostu ve müvâlâtın tezâyüd ve istimrârı ehad-i tarafeynden âharın hududunu tecavüzleriyle mugâyir ahidnâme-i hümayun ve hilâf-ı hudûdnâmeye ızrâr-ı dâ‘iyesinde olan fesede ve eşîrrânın tarafeyn serhaddâdları ma‘rifetleriyle men‘u def‘lerine mevkuf olduğu ve bu misillü hâlât hudûsuna rızâ-yı şehriyârânem olmadığı bedîhî ve âşikâr ve madde-i merkûmenin hakîkatı isti‘lâm ve muvafık-ı nefsi‘l-emr olduğu halde def‘i husûsuna ikdâm-ı matlûb ve merâsim-i şâhânem olduğu ve bu misillü mevâd teharrî ve dikkat götürür husûsâtından olub tashihi husûsunda mikdâr-ı zerre gaflet câiz olmadığı zâhir ve bedîdâr olmakdan nâşi madde-i merkûmenin tashih ve tahkiki senin uhde-i ubudiyetine ihâle ve tefviz olunan ve bu husûs vâibü‘l-i‘tinâyâ kemâl-ikdâm ve dikkat ve zikr olunan karyeler ahalileri zabt eylediler deyü inhâ olunan mahal hudûdnâmede musrrah olub Venediklü tarafından zabtı iktizâ eden mahalmidir ve zabt olunduğu vâki‘ midir ve vâki‘ olduğu sûretde ne vakitten

berü zabt olunmuşdur. Ve ne illete mebnidir ve zabt edenler ne makûle eşhâdır ve zabt olunalı müddet-i kesîre olduğı halde bu misillü hudûd nizâ'ı te'hîr dokunur mevâddan kâmil iken bu vakte dek tarafeynden def'le mukayyed olunmamasından neş'et eylemişdir. Ve'l-hâsıl hakikat-i hâl ve sebep-i zuhûr-i ihtilâl nedir bir maddesinde şek ve şübhe tekrârını icâb eder bir halde kalmayarak tarefeyn zâbitânı ve emsâli mûmâileyh hazır oldukları halde gereğı gibi tahkîk ettirib vukû'u ve sıhhati üzere Deraliyyeme bir vech-i tafsîl icâleten i'lâm ve inhâya sarf ı vüs' u miknet eylemek bâbında fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîf ısdâr ve irsâl ile irsâl olunmuşdur. İmdi devlet-i aliyye-i ebediyyü't-tuhûrumla venedik Döjü ve Cumhûru tenbih-i derkâr olan hukûk-ı hemicivârı ve müvâlat ve rûsûm dostu ve müsâfât muktezâsınca ahidnâme-i hümayun ve hudûdnâme mazmunlarına ri'âyet ve hilâfî halet-i hudûssünden mücânebet ne derecelerde mukteziyâtıdan idiğı muhtâc-ı ta'rîf ve beyân olmayub ve ale'l-husûs bu misillü tarafeyn hududlarında vukû'a gelen nizâ'ın indifâ'ı dahi mûcib-i tezâyüd-i dostu ve müsâfât olmağla bu dakikalarıyla etrâfıyla mütâlaa ve edille-i merkûmeyi gereğı gibi mülâhaza birle bu maddeyi mevâdd-ı âhireye kıyâs eylemeyüb ber-minvâl-i merşrûh mevâdd-ı mezbüreyi ma'rifetin ve mübâşir-i mûmâileyh ma'rifetiyle yegân yegân istitlâ' birle bâlâda beyân olunan vechile hakikat-i hâli mufassalan deraliyyeme i'lâma bezl-i vüs u miknet ve taharrî ve tahkîkde kusûr ve vâkı'ın hilâfî tahrîr olunmak misillü hâlet zuhûruyla mazhar-ı eşedd-i ikâb-ı pâdişâhânem olmakdan be gâyet tehâşî ve mücânebet ve sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin madde-i merkûmeyi husûsât-ı sâireye kıyas eylemeyüb ber müceb-i hilâf-i ahidnâme-i hümayun tahkîk ve sıhhatiyle Deraliyyeme i'lâm olunmak hâlâtına kemâl-i sa'y ve ikdâm ve vâkı'ın hilâfî tahrîr olunmakdan ve ahidnâme ve hudûdnâmeye muğâyir âlâtı hâlat vukû'undan tehâşî ve ittikâ eyleysiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâileyhsin sen ki sâye-i emsâl ve akrânından intihâb ve bu husûsu vâcibü'l i'tinâya ta'yîn olunmakdan ...kemâl-i iffet ve sadâkat ile hakikat-i keyfiyyet istikşâf vukû'u üzere Deraliyyeme i'lâm olunmak maslahatı iken maâzallâhü te'âlâ hilâf-ı me'mûl taharrîsi ve tedkîkde edâtı kusur ve rehâvet? veyâhud tama'-ı hâm ve ve hâmet-i encâma teba'iyet ile vâkı'ın hilâfî tahrîr olunmak lâzım gelir ise ukûb ve hâfe dûçâr olunacağı mülâhaza birle ana göre sdâkat ve mezîd-i taharrî ve dikkat ederek hakikat-ı keyfiyyetin i'lâm olunmasıyla icrâ-yı mübâşeret be istihsâl-i rızâyı pâdişâhâneme bezl ü vüs' u miknet eylemek babında

Fî Evâil-i Şevval Sene 1193

(s.30)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının 1192 senesinde izin verildiği gibi 1193 senesinde de bir defaya mahsus İstranca ve köylerinden pastırmalık için satın aldıkları yüzyirmi baş karacanavarı Galata'daki evlerine nakletmede engel olunmaması hususunda hüküm. (Venedik elçisi ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Vize kazâsı ve Haslar kazâsı muzâfâtından Terkos ve nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki;

Venedik Baylosu Andriya Memo hutimet avâkibühü bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb Venedik bayloslarının ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için zikr olunan kazâ ve nâhiyelere tâbi' İstranca ve sâir karyelerden rızâlarıyla satanlardan akçesiyle basdırmalık için yalnız yüz yirmi re's karacanavar iştirâ ve Galata'da vâki' hânesine nakline mümâna'at olunmamak üzere mukaddemâ emr-i şerîfimle ruhsat verildiği vechile işbu bin yüz doksan üç senesine mahsûben emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda bin yüz doksan iki senesine mahsûben ol mikdâr re's canavarın def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmaamak üzere emr-i şerîfim verildiği mukayyed olmağın sâbıkı üzere ol mikdâr canavarın nakline muhâlefet olunmamak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 193

(s.31)

Venedik kapudanlarından Corcuyuka? nâm kapudân Nartana ta'bir olunur sefinesiyle avdet etmekle baylosa istid'âsıyla izn-i sefine emri verilmiştir.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 193

Venedik kapudanlarından Grad? ...nâm kapudan Trayakolo ta'bir olunur sefinesiyle avdet etmekle mu'tâd üzere Baylosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 193

Venedik kapudanlarından Marinük? kapudân Feke ta'bir olunur sefinesiyle avdet etmekle mu'tâd baylosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Zilkade Sene 193

Zamân-ı Reisü'l-küttâb Hazret-i Halil Hamid Efendi tâle bekâhü

(s.31)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisinden olan Andriya Colbâni adlı tabibin bir hizmetkârıyla beraber Aydın muhassılı El-hac Abdürrezzak Bahir'in maiyyetinde İstanbul'dan Aydın'a giderken yolculuğu sırasında varılacak yer ve menzillerde kendilerine sataşma olmadan emniyet içerisinde ve ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden emrin icra edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimden Aydın'a varınca yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeril serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve sâir zâbitânâ hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhal gönderüb Venedik re'âyâsından Andriya Colbâni tabîb hâlâ Aydın muhassılı vezîr el-Hâc Abdürrezzak Bahir iclâlühünün hizmetinde kıyâm için ma'iyet-i müşârünileyh ile Âsitâne-i saadetimden Aydın'a azîmet murâd eyledikde bildürüb tabîb-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla mahall-i mezbûre varınca her hanginizin taht-ı kazâsına varub dâhil olursa menzil ve merâhilde ve esnâ-yı râhda kendüye ve melbûsât ve davarına dahl ü ta'arruz olunmayub ve hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talep ve âhar bahâne ile rencide edilmeyüb himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 193

Venedik kapudanlarından Nikola Pana nâm kapudân Feke ta'bîr olunur sefinesiyle avdet etmekle Baylusa istid'âsıyla mu'tâd üzere sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 193

Venedik kapudanlarından Valata nââm kapudan feke ta'bîr olunur sefinesiyle avdet etmekle baylusa istid'âsıyla izn-i sefinesiyle avdet etmekle baylusa istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 194

(s.31)

2.Hüküm

2.a) Özet: Bakomo baba Döloya? nâm Venedikli tacirin bir hizmetkârıyla beraber ticaret maksadıyla İstanbul'dan Rumeli taraflarına gidip gelirken götürdüğü ve alıp getirdiği ticaret malları için ahidname gereği vermesi gereken yüzde üç gümrük vergisinden başka bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve emniyet içerisinde gidiş gelişinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimde Rumeli taraflarına gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik tüccârından Bakomo baba Döloya? nâm tâcir bir nefer müste'min hizmetkârıyla li ecli't-ticâre Âsitâne-i Saadetimde Rumeli taraflarına azîmet murad eyledüğün bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saadetimde mehâll-i merkûme varub gelince hilâl-i tarîkde ve menâzil ve merâhil ve me'âbirde ve bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesi ve âhar bahane ile akçe talebiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb getürdüğü ve memnû'atdan olmayan eşyâyı alub götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince lâzım yüz de üç hesâbı üzre resm-i gümrüğün edâ eyledikde yedine edâtezkiresi verdikten sonra hilâf-i ahidnâme-i hümayun ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle rencide olunmayub hîn-i hamiyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 194

(s.31)

3.Hüküm

3.a) Özet: Nikolo Lokolofobek Venedikli kaptan, İstanbul'a doğru gelirken Sakız Sakız Adasına yakın bir yerde gemisinin kaza ile kırılması sonucunda, ahidname şartlarına binaen, gemideki mal ve eşyaların kurtarılması için zabitan tarafından emniyet ve güvenliğin sağlanarak yardım edilmesi hususunda hüküm. **(Denizde kaza geçiren, şiddetli fırtınaya yakalanan gemilerin durumu ve yapılması gerekenler hakkında)**

3.b) Transkript: Sakız cezîresi nâibine hüküm ki ve cezîre-i mezbûrenin zâbitânına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik kapudanlarından Nikolo Lokololofobek nâm kapudan bu esnâda bir kıt'a sefînesiyle Âsitâne-i Saâdetime gelür iken Sakız cezîresine karîb nâm mahalde bi kazâillâhi te'âlâ sefînesi şikest olub derûnunda bulunan

emvâl ve eşyâsını tahlîs ve ihrâca meşgûl iken siz ki cezîre-i mezbûre zâbitânı mûmâileyhimsiz tarafınızdan mûmâna‘at ve ta‘arruz olduğun inhâ ve sefine-i merkûmede ihrâcî mümkün olan emvâl ve eşyânın ihrâcına tarafınızdan mûmânaat olunmayub kapudân-ı mesfûre i‘ânet ve müzâherât ve her husûsda himâyet ve sıyânet olunmak bâbında siz ki mevlâna ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz size hitâben emr-i şerîfîm ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm-ı kapudânı tettebbü‘ olundukda Venedik gemileri memâlik-i mahrûse gelür iken muhâlîf yel çıkub ol gemi helâk olub ne mîkdâr adam kurtulur ise esir olunmaya ve esvâbları kurtulur ise sâhiblerine vereler kapudân cânibinden ve adamlarından ve sâirlerinden kat‘â dahl olunmayalar deyü mukayyed ve Venedik kapudanlarından Ağustin Kilifoz nâm kapudân zî kıymet emti‘a-i mütenevvi‘a ile memlû bir kıt‘a ticâret sefinesiyle İzmir iskelesine gider iken sakız ceziresi mukâbilinde İsare nâm sagîr cezîrede bi kazâillâhi te‘âlâ sefinesi karaya oturub şikest olub helâk ve kapudân ve melâh halâs ve sefine-i merkûmeden çıkan eşyâ cüz’î ve küllî her ne ise kapudân-ı mesfûre teslim ve edevât ve eşyâ-yı sâirenin dahi ihrâc ve izhârına kapudân-ı mesfûre i‘ânet ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun bir dürlü dahl ü ta‘arruz ve halâs olanlar rencide olunmayub himâyet ve sıyânetlerine ve çıkan eşyâsının muhâfazasınamüsâraat üzere olmaları için bin yüz elli beş senesi evâil-i zilkadesinde Sakız Cezîresi nâibine ve muhassılına ve sâir zâbitân ve a‘yâna hitâben emsâl olmak üzere emr-i şerîf verildiği mestûr bulunmağın ahidnâme-i hümâyun emsâline kıyâsen vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâileyhimâsız ber vech-i muharrer sefine-i merkûmeden çıkan eşyâ cüz’î ve küllî her ne ise ma‘rifet-i şer‘le Venedik kapudânı mersûm Nikololofobek kapudâna teslim ve sefine helâkinin edevâtı ile eşyâ-yı sâirenin dahi ihrâcına tarafınızdan i‘ânet ve müzâheret idüb kapudân-ı mesfûr ve sâir halâs olanlar dahi hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun rencide ve remîde olunmayub himâyet ve sıyânetlerine ve çıkan eşyânın muhâfazasına ihtimâm ve dikkat ve ahidnâme-i hümâyuna muğâyir vaz‘-u hareketden be gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 194

Venedik kapudanlarından Faliğa nâm kapudân Marniko tabir olunur sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle mu‘tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 194

Emri hıfz ve âhara emr-i âlî verilmiştir.

(s.31)

4.Hüküm

4.a) Özet: Halep'teki Venedik konsolosunun yanında padişahın izniyle tecümanlık yapan İshade Kars nâmındaki tecümanın hizmetinde olan Musa ...adlı taciri bazı işleri için Şam'a göndermek istemesi üzerine 1194 senesi safer ayının başlarında çıkarılan alışılan yol emri hükmü. **(Verilen yol emri hükümleri ve uygulanması hakkında)**

4.b) Transkript: Haleb vâlisine ve Şam vâlisi ve Mir Hacı Kadire ve Haleb ve Şam kadılarına Haleb'den Şâm-ı şerîf ve havalisine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb medîne-i Halebde mukîm Venedik konsolosu yanında tahrîrât-ı şerîfemle tercümânlık hizmetinde olan İshade Karsi nâm tercümân hizmetinde olan Musa ... nâm tâcir bir nefer hizmetkârını bazı mesâlihini rû'yet için Şam-ı şerîf ve havâlisine göndermek murâd etmekle mu'tâd yol hükmü yazılmışdır.

Fî Evâil-i Safer Sene 194

Bir sûreti ihrâc olunmuşdur.

Terrcümân-ı mesfûrun hizmetinde olan Salamon Karsi nâm bir nefer hizmetkârına dahi ber-vech-i meşruh

(s.32)

1.Hüküm

1.a) Özet:Venedik ahalisinden Dimitri adındaki tacirin bir sene önce Gemlik Kasabasından Vasili,Cafili ve Maluni Kalafat? adlı zımmi eşkıyalar tarafından katledilmesi ve 122 altın ve tüm eşyalarının çalınması üzerine, katledilen tacirin kardeşinin şikayeti ve zorba eşkıyaların ancak İstanbul'da mahkemeye çıkarılarak cezalandırılmaları ve gaspedilen eşyanın geri alınarak hak sahiplerine iade edilmesi hususunda 1194 senesi safer ayının ortalarında Gemlik Kazası naibine hüküm.**(Cürmü cinayet, eşkıyalık, gasp,zarar ziyan olayları hakkında)**

1.b) Transkript: Gemlik Kazâsı Nâibine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re'âyâsından Dimitri nâm tâcir bundan bir sene mukaddem ticâret tarîkıyla Gemlik kasabasında kendi halinde mütemekkin iken

yine kasaba-i mezkûrede sâkinlerinden Vâsili ve Cafili ve Maluni Kalafat? oğlu nâm zimmî şakîler tâcir-i mesfûru hud‘aten menzillerine da‘vet ve kemâl-i şekâvetlerinden bi gayr-i hakkın katl ve üzerinde bulunan yüz yirmi iki zer-i mahbûb altunla esvâb, esliha ve sâir eşyâsını sirkatan bade'l-ahz maktûl-i mesfûrun karındaşı istimâ‘ ve Baylos-ı mûmâileyh tarafına ihbâr ve mesfûrûn mütegalibeden olmalarıyla mahallinde ihkâk-ı hak mümkün olmadığın bildirüb maktûl-i mesfûrun karındaşıyla mürâfaa-i şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak için mesfûrûn mübâşir marifetiyle Âsitâne-i saadetime ihzâr olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğin Âsitâne-i Saadetimde terâfu‘ ve ihkâk-ı hak olunmak için mesfûrun mübâşir ma‘rifetiyle Âsitâne-i Saadetime ihzâr olunmaları bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 194

İşbu emr-i âlî mübâşiri yediyle aceleten led'l-vüsûl maktûl-i mesfûrun karındaşı Papati liyonis bi'l-asâle ve bi'l-vekâle iki yüz elli gurus bedel ile müsâlaha birle dem ve zimmet ve elindeki ve eşyâ-yı sâire müte‘allik müdde‘î aleyh olan merkûmun ve ahâli-i kazânın zimmetlerini îrâd ve kat‘-ı nizâ‘ olunduğunu nâtık Gemlik nâibi Ahmed Efendi'nin vârid olan arzının mazmûnu bâ fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 24 Rabiü'l-ahir Sene 194

(s.32)

2.Hüküm

2.a) Özet: Halep'teki Venedik konsolosunun yanında padişah berâtıyla tercümânlık yapan İshade Karsi nâm tercümânın bazı işlerini görmek için Halep'ten Şam ve civarına gidip gelince yolculuğu sırasında, durup dinleneceği, yol azığını alacağı ve başka gideceği yerlere gidiş gelişine engel olunmaması ve padişah hükmüne göre icraat yapılması hususunda 1194 senesi safer ayının başlarında çıkan padişah emri. **(Venedikli tercümânların hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Haleb vilâyeti vezir Paşa ve Şam Valisi ve Mır Hacı vezir paşa iclâlühümâya ve Haleb ve Şam-ı Şerîf kadıları zîdet fezâ, lühümâya ve Halebdeb

Şâm-ı Şerîf ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb medîne-i Haleb’de mukîm Venedik Konsolosu yânında berât-ı âlîşânımla tercümân olan İshade Karsi nâm tercümân bazı mesâlihini rü’yet zımnında medîne-i Haleb’den Şâm-ı Şerîf ve havâlisine azîmet murâd eylediğin bildürüb tercümân-ı mesfûr medîne-i mesfûrdan mehâll-i merkûme varub gelince hilâl-i tarîkde ve menâzil ve merâhil ve me‘âbirde kendüye ve libâs ve davarına ve hilâf-ı şürût birle dahl ü ta‘arruz ve bi hasebi'l-iktizâ bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetde mugâyir-i ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile rencide ettirilmeyüb ve iktizâ eden zâd ü zevâdesinin ... üzere rızâlarıyla satanlardan akçesiyle iştirâsına emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmayub himâyet ve siyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunda ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr- âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Safer Sene 194

Venedik kapudanlarından Kalikololo nâm kapudân Penko tabir olunur bir kıt‘a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle Baylosa isttid‘âsıyla izn-i şerîf emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 194

(s.32)

3.Hüküm

3.a) Özet: Baştervik Kalesi ahalisinden olan Corci? ... nâm iki Venedikli râhib, İstanbul’dan Venedik hududuna karadan ve denizden gidince yolculuk sırasında geçecekleri, durup dinlenecekleri yerlerde bir cizye talebiyle rencide edilmemeleri ve Venediklilere verilen ahidname gereğince hareket edilmesi hususunda 1194 senesi safer ayının ortalarında çıkan padişah emri. **(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki,

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik’den gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâmki gelüb gidüp rençberlik idüb memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub gerü gide anlardan harâc taleb olunmaya deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olmağla Venedik’e tâbi‘ Baştervik Kalesi re‘âyâsından Corci? ... nâm iki nefer Venediklü râhibler bu esnâda kendü vilâyetlerine azîmet murad eylediklerin bildirüb Venediklûden olan râhib-i mesfûrlar Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Venedik

hudûduna varınca esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhil ve me‘âbirde ve bir mahalde hasbe'l-iktizâ olan meks ve ikâmetlerinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye ve tekâlif-i sâire mütâlebesiyle rencide ve emnen ve sâlimen huzûrlarına mûmâna'at olunmayub himâyet ve siyânet olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyun şûrûtu mûcebince amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rabiü'l-evvel Sene 194

(s.32)

4.Hüküm

4.a) Özet: Can Batista Azyardöla nâm Venedikli tâcirin, bir hizmetlârıyla beraber ticâret için İstanbul'dan Haleb'e ve oradan Şam, Bağdat ve Basra'ya gidip gelince yolculuk sırasında uğrayacağı yerlerde kendisine karışılmaması, satın alıp götürüp getirdiği ticaret malları için ahidname gereği yüzde üç gümrük vergisi dışında herhangi bir vergi talebinde bulunulmaması hususunda 1194 senesi Rabiü'l-evvel ayının başlarında çıkan padişah emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i Sâadetimden Haleb ve Şam ve Bağdad ve Basraya varub gelince vâki' vüzerâ-yi izâma ve Haleb ve Şam ve Bağdad kadılarına vesâir kuzât ve nevvâba ve jethüdâyerleri ve Yeniçeri serdarları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb Venedik tüccârından Can Batista Azyardöla nâm tâcir ticâret ve kâr u kisbi içün Âsitâne-i Saâdetimde medîne-i Haleb'e ve andan Şam ve Bağda'da ve Basra'ya azîmet murâd eylediğın bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Sâadetimde mehâll-i mezbûreye varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhil ve me‘âbirde ve bir mahalde meks ve ikâmetde kendüsüne ve melbûsât ve davarlarına dahl ü ta‘arruz olunmayub ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye ve âhar vechile akçe talebiyle rencide ettirilmeyüb getürdüğü ve mennû‘âtdan olmayub bey' ve şirâ' eylediği eşyâdan alub götürddüğü emti'anın ahidnâme-i hümâyunu mûcebince resm-i gümrüklerin sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub himâyet ve siyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûrlarına muhâlefet olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda ticâret ahvâli ilââhirihi ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide

olunmayalar deyü mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rabiü'l-evvel Sene 194

(s.32)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik ahalisinden olan... nâm tâcirin, bir hizmetlâriyla beraber ticâret için Akdeniz'deki limanlara gidip gelince, yolculuğu sırasında uğrayacağı yerlerde kendisine karışılmaması, satın alıp götürüp getirdiği ticaret malları için ahidname gereği yüzde üç gümrük vergisini ödedikten sonra başka bahanelerle herhangi bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması hususunda 194 senesi Rabiü'l-evvel ayının başlarında çıkan padişah emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Âsitâne-i Sâadetinden Akdenizde vâki iskelelere varub gelince vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb Venedik Reâyâsından ...nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için Akdeniz'de vâki' İskeleya azîmet murâd eyledüğün bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Sâadetinde İskele-i mezbûreye varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle ve âhar vechile rencide ve remîde ettirilmeyüb getürdüğü ve memnû'atdan olmayub bey' ve şirâ eylediği eşyâdan alub götürdüğü emtiasının ahidnâme-i hümayun mücebince resm-i gümrüğün sâir müstemen tâifesi gibi yüzde üç akçe verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmânaat olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda ticârte ahvâli ilâ âhirihi ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mukayyed bulunmağın. Ahidnâme-i hümayun şürutu mücebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rabiü'l-evvel Sene 194

(s.32)

6.Hüküm

6.a) Özet: Kaliko Bolo adındaki Venedikli kaptanın İstanbul'dan yola çıkıp Gelibolu yakınlarında şiddetli fırtınadan dolayı gemisinin zarar görmesi üzerine dostluğumuz

gereği, gemideki kişilerin ve eşyaların kurtarılması için yardım edilmesi hususunda Derya Kaptanı, Gelibolu naibi ve zabıtlarına 1194 senesi Rabiü'l-evvel ayının 17 sinde i'lam olunan hüküm. **(Denizde kaza geçiren, şiddetli fırtınaya yakalanan gemilerin durumu ve yapılması gerekenler hakkında)**

6.b) Transkript: Hâlâ Deryâ kapudânı vezîre ve Gelibolu kazâsı nâibine ve kazâ-i mezbûrun zâbitânı zîde kadrühüme hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik kapudânlarından Kaliko Bolo nâm kapudân bir kıt'a sefinesiyle Âsitâne-i Saâdetimden âzimen bu esnâda yoluna revân ve Gelibolu kazâsı kurbunda ... mahalle varınca bi kazâillâhi te'âlâ şiddet-i havadan şikest olmağla tarafınızdan i'ânet ve müzâheret lâzım iken derûn-i sefînde olan eşyânın ihrâcına ve mellâh ve adamlarına te'addî ve mûmâna'at ve zabt irâdesinde oldukların bildürüb sen ki vezîr-i müşârünileyhsin marifetinle sefîne-i hâlikeden cüz'î ve küllî ihrâcî mümkün olan eşyâyı ihrâca zâbitân taraflarından i'âne ve müzâheret olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin sen ki vezîr-i müşârünileyhsin ve ma'rifet-i şer'le sefînden ihrâc olunan eşyâdan bir hilâline ta'arruz olunmayarak b't-tamâm teslim ve muktezâ-yı müsâfât üzere lâzım gelen i'ânet ve himâyetin ibkâsına ced ve ihtimâm olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

17 Rabiü'l-evvel Sene 194

(s.33)

1.Hüküm

1.a) Özet: Anton Madon nâm Venedikli tercümânın deniz yoluyla ailesi ve bir hizmetkârıyla beraber İstanbul'dan Venedik şehrine giderken, yolculuğu sırasında geçeceği yerlerde ahitnameye uygun hareket edilerek bir cizye talebi veya başka bahanelerle sıkıştırılmaması ve emniyetli olarak geçişinin sağlanması hususunda yol güzergahındaki görevlilere hüküm. **(Venedikli tercümanların hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden bahren Venedik hudûduna vârinca vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele Emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb fi'l-asl Venediklü olub Baylos-ı sâbıkın tercümanlığı hizmetiyle Venedikden maan gelen Venedik Cumhuriyeti tercümanlarından Anton Madon nâm müste'men hâlâ Baylos-ı mûmâileyh tarafından me'mûlen Venedik şehrine îsâli murad olunduğun bildürüb Venediklü mesfûr tercümân ehluyâli ve bir nefer

müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden bahren Venedik hudûduna varınca esnâyı râhda ve menazil ve merâhil ve me'âbirde ve bir mahalde hasbe'l-iktizâ meks ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye vesâir tekâlîf mütâlebesiyle ve âhar vechile dahl u ta'arruz olunmayub emnen ve sâlimen himâyet ve siyânet olarak mürûruna mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd u ahkâma mürâcaat olundukda Baylos -ı esbakın tercümanlığı hizmetiyle Venedikden maan gelen Kozmo ... nâm müste'men Körfeş Cenerali yanına iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla mürûruna muhâlefet olunmamak bâbında mukaddemâ bade'l-inhâ ve'l-istid'â ahidnâme-i hümâyun şürûtu mücebince amel olunmak için yüz seksen senesi evâhir-i Şevvalinde emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâir olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Rabiü'l-evvel Sene 194

(s.33)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisinden olan Ebnacu nâm tabibin, tabiblik ile alakalı icraatları için İstanbul'dan İzmir'e giderken yolculuk sırasında, ahitnameye aykırı bir cizye ve başka taleplerle rahatsız edilmemesi ve daha önce olduğu gibi padişah ahitnamesine göre hareket edilmesi hususunda İzmir Mollasına ve yol güzergahındaki görevlilere hüküm.

(Ahidnamede Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden İzmire varınca sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele Emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki,

Baylos arzuhâl gönderüb Venedikden ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Ebnacu nâm tabîb tedavî-i marziyyâta istiklâl için İzmire azîmete murâd eyledüğün bildürüb Venediklü tabib huzûr-i Âsitâne-i Saâdetimden mahall-i mezbûre varınca esnâyı râhda ve menâzil ve merâhilde mürûruna mümânaat olunmayub müddet-i meks ve ikâmetinde muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun cizye ve sâir tekâlîfiyle mütâlebesiyle rencide olunmayub emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mukayyed olunmağın ahidnâme-i hümâyun mücebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rabiü'l-evvel Sene 194

(s.33)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisinden olan Espiro Perini? adlı tabibin bir hizmetkârıyla beraber, tabiblikle ilgili icraatları için Selânik ve oradan Rumeli taraflarına giderken yolculuk sırasında, ahitnameye aykırı bir cizye ve başka taleplerle rahatsız edilmemesi ve daha önce olduğu gibi padişah ahitnamesine göre hareket edilmesi hususunda Selanik Mollasına ve yol güzergahındaki görevlilere hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Selanik Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Selânik vee Rumeli taraflarına gelince vâki' olan sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki; Baylos arzuhâl gönderüb Venedik'den ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Espiro Perini? nâm tabîb tedâvii merziyyata iştigâli için Selânik ve andan Rumeli taraflarına azîmet murâd eyledüğün bildürüb Venediklü tabîb mersûm bir nefer müste'men hizmetkârı ile mehâll-i mezbûreye varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde tabâbetine müte'allik mesâlihi için bir mahalde olan meks ü ikâmet hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sir bahaneler ile akçe talebiyle rencide ve emnen ve sâlimen mürûrlarına mûmânaat olunmayub himâye ve sıyânet olunmak bâında emr-i şerîf ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzre olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rabiü'l-ahir Sene 194

(s.33)

4.Hüküm

4.a) Özet: Hivana Zağo? nâm venedikli tâcirin, ticaret ve kazanç için Akdeniz'deki limanlara gidip gelince, ticaretle alakalı icraatlarında rahatsızlık verilmemesi, satın aldığı ticaret malları için alınan yüzde üç gümrük vergisini bir limanda ödedikten sonra başka limanlarda tekrar alınmaması ve ahitnamede yer alan kurallara göre hareket edilmesi hususunda İzmir Mollasına ve yol güzergahındaki diğer görevlilere hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden Akdenizde vâki' iskelelere varub gelince vâki' olan kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve İskele emînleri vesâir zâbitân zîde kadrühümâyâ hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb Venedik tüccarından Hıvana Zağö ? nâm venediklü tâcir ticâret ve kâr u kisb için Akdenizde vâki' iskelelere azîmet murâd eyeldüğün bildürüb tâcir-i mesfûr Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûreye varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhil ve me'âbirde ve bir mahalde li ecli't-ticâre evân-ı meks ve ikâmetde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesiyle ve âhar bahâneleriyle dahl ü ta'arruz olunmayub ve memnû'âtan olmayan eşyâdan bey'u şîrâ eylediği eşyânın ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide ve remide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve siyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâında emr-i şerîfim ricâ ve dîvân-ı hümayunumdan mahfûz venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda ticâret ahvâli semer-i sulh ve silahdan bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb vesâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'ânın resm-i gümrüğü sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar ve bir iskeleye getürdükleri emti'ânın resm-i gümrüğün bir def'a edâ edib yedine edâ tezkiresi aldıktan sonra ol iskelede satılmayub bir gayri yere götürüb ve göndermek murâd eylediklerinde kimesne mâni' olmayub gerek ol iskelede ve gerek gönderdikleri iskelede tekrâr gümrük taleb olunmaya ve gümrük emîni olanlar gümrüğün aldıktan sonra te'hîr ve ta'cîz eylemeyüb edâ tezkirelerin vereler ve ol edâ tezkiresini gayri iskelelerde ümenâyâ varub ibrâz eylediklerinden ma'mûlün bih olub tekrâr gümrük taleb eylemeyeler mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-evvel Sene 194

(s.33)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik ahalisinden Cevali Korini? nâm tabîbin bir hizmetkârıyla beraber kendi işlerini görmek ve lüzum görülen tedavileri için İstanbul'dan Venedik'e gidip gelince tabiblikle alakalı icraatlarında ahitnameye aykırı herhangi bir cizye talebiyle

rencide edilmeden gelip geçmesine engel olunmadan Venediklilere verilen ahidname şartlarına göre hareket edilmesi hususunda Edirne ve Filibe Mollalarına ve yol güzergahındaki diğer görevlilere hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Edirne ve Filibe mollalarına ve Âsitâne-i Saâdetimden Filibe vehavâlisine ve andan Edirneye varub gelince vâki‘ olan sair kuzât ve nevvâba ve kethüdâyetleri ve Yeniçeri serdârları ve sâir zâbitan zîde kadrühüme hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedikden gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidüb rençberlik idüb memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gidenlerden harâc taleb olunmaya deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Cevali Korini? nâm tabîb kendi umûr ve mesâlihini rû‘yet ve tedâvi-i merziyyâta iştiğâl için Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i mezbûreye azîmet murâd eyledüğün bildürüb venediklü tabîb-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre varub gelince hilâl-i tarîkde ve menâzil ve me‘âbirde tabâbetine müte‘allik maslahat için bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebi vesâir bahâneleriyle akçe mütâlebe rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmayub himâyet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ ve Dîvân-ı hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye’l-evvel Sene 194

(s.33)

6.Hüküm

6.a) Özet: 1194 senesi içerisinde Venedik Körfezi’nden ticaret amacıyla hareket eden oniki parçadan oluşan Venedik kayığının fırtınadan dolayı mecburiyetten Avlonya Limanına sığındıklarında, ahali tarafından bilinen kişiler tarafından kayıkları,araç gereçleri, denizcilerin mal, eşya ve paralarının gaspedilmesi üzerine, ahidnamenin şartları yerine getirilerek gaspedilip yağmalanan tüm eşyaların eksiksiz olarak geri alınması ve

sözkonusu Venediklilere teslim edilmesi hususunda Avlonya mutasarrıfı, kadı ve zabıtlarına hüküm. **(Korsanlık, eşkiyalık, gasp zarar ziyan olayları hakkında)**

6.b) Transkript: Avlonya Sancağı Mutasarrıfına ve Avlonya Kadısına ve kazâ-i mezkûr zâbitine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb işbu sene-i mübâreke on iki kıt'a Venedik kayıkları Venedik Körfesinden kalkub li ecli't-ticâre azîmet ve fırtınadan nâşi Avlonya Limânına bi'z-zarûre ilticâ ve Avlonya ahâlisinin ma'lûmü'l-esâmî kimesneler cibâl tarafından nüzûl ve zikr olunan kayıkları edevâtları ile zabt ve mellâhlarının emvâl ve eşyâ ve mebâlig-i kesîrelerini nehb ü gasb azarlanmalarıyla Körfes Cenerali tarafından ihbâr olundukda mârrü'z-zikr kayıkları ve edevâtları geri red olunub ve lâkin gasb olunan emvâl ve eşyâyı tamâmen vermediklerin bildürüb verilmeyen emvâl ve eşyâ her ne ise geri istirdâd ve mal sâhibleri olan Venediklülere teslim olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğın. Siz ki Avlonya Mutasarrıfı ve mevlânâ ve zâbit-i mûmâileyhimâsız verilmeyen malları her ne ise bilâ kusûr teslim ile ahidnâme-i hümâyununun şûrûtunun icrâsı ve levâzım dostu ve hemcivârının bu def'a ve bundan böyle ifâsı husûsuna ihtimâm ve münâfi-i dostu ser-mû vaz' u hâlet ve tereddüd ve muhâlefetden ittikâ-i tâm olunmak bâında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-evvel Sene 194

(s.34)

1.Hüküm

1.a) Özet: Devlet görevlilerinin, Venedik vilayetlerine, kalelerine, boğazlarına gittiklerinde zarar verebilecek hal ve hareketlerden uzak durulması ve zarar ziyan oluşacak hallerde bulunma halinde ise, zararın karşılanması ve ahidname şartlarına uyulması hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin, Venedik'e verilen ahidname şartlarına uyulması hakkında)**

1.b) Transkript: Rumeli Vâlisine ve Delvine Sancağı Mutasarrıfı dâme ikbâlühüye hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsitâne-i saâdetimde mukîm baylos Andrıya Memo hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr arzuhâl gönderüb memâlik-i mahrûsemde vâki' sancak beylerinden ve subaşılardan ve bi'l-cümle huddâm-ı encüm-i ihtişâmımdan hiç ahad anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve boğazlarına ve adamlarına zarar ve ziyan erişdirmeyeler ve eğer cenâb-ı hilafet-me'abıma müte'allik olan beylerimden ve asâkir-i zafer me'serimden anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve boğazlarına ve adamlarına zarar ve ziyân erişdirirler

ise vâki‘ olan zarar ve ziyân fermân-ı şerîfimle yerine konulub dahl edenler haklarından geleler deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olub hilafına mu‘âmele olunmak iktizâ etmez iken işbu sene-i mübâreke Venedik Cumhûrunun bir kıt‘a beyler filukası Delvine Sancağında vâki‘ Nütbice ? nâm karyenin limanında lenger endâz olub kimesneye bir vechile dahl ve ta‘arruz ve tecâvüzleri yoğiken karye-i mezkûr ahâlîleri bilâ mûcib ale'l-gafle hücûm ve mârrü'z-zikr Venedik filukasını cebren ve kahran zabt ve derûnunda bulunan emvâl ve eşyâ ve nükûdu gasb u gâret ve yirmi bir nefer Venediklûleri bi gayr-i hakkın ve bilâ müceb hilaf-i ahidnâme-i hümayûn ahz ve filukadan ihrâc ve karyelerine nakil ve hapis ve der zincîr etmeleriyle keyfiyyet Delvine mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmaileyhe ba‘de'l-ifâde ol dahi tarafından tahlislerine her ne kadar sa‘y ü ihtimâm ederler ise mücâb olmayub yedlerinde ilâ hâze'l-ân mahbûs oldukları Delvine kazâsı naibi mevlânâ Hasan zîde ilmühü tarafından i‘lâm olduğun inhâ ve sen ki vezîr-i müşârünileyhsin ma‘rifet ve ihtimâmınla ber minvâl-i muharrer keyfiyyeti mîr-i mîrân-ı mûmaileyhe ifâde birle zikr olunan fülûfe ve derûnunda mevcud emvâl ve eşyâ ile venediklûlerin tahlîs ve körfes cenerali tarafına red ve teslîmi babında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğın sen ki Rumeli vâlisi vezîr-i müşârünileyhsin husûs-ı mezbûru tefahhus ve işbu fezâhati kimler etmiş ise ba‘de't-tahkîk marrü'z-zikr filuka ve derûnunda olan Venediklûleri tahlîs ve Körfes Cenerali tarafına red ve teslîmi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğın. Sen ki Rumeli vâlisi vezîr-i müşârünilyehsin husûs-ı mezbûr tefahhus ve işbu fesâhati kimler eylemiş ise tahkîk ve ve filuka derûnunda olan Venediklûleri tahlîs ve teslîm ettirib muktezâ-yı ahidnâme-i hümayun ve müstebkâ-yı dostînin îfave icrâsına ihtimama eylemek fermânım olmağın. İmdi sen ki vezîr-i müşârünileyhsin venedik Döjü ve cumhuru devlet-i alilyemin hemcivar ve dost-ı sadâkate mevfûr olub tüccar ve adamları memâlik-i mahrûsem sularında hilaf-i ahidnâme-i hümayun mütezarrır ve mütekedder olmaları ile rızây-ı şâhânem olmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânetleri matlûb olduğu malûmuhn oldukda ber-vech-i meşrûh ma‘rifet ve ihtimâmınla husus-ı mezbûru tefahhus ve işbu fezâhati kimler etmiş ise ba‘de't-tahkîk mârrü'z-zikr filuka derûnunda olan venediklûleri tahlîs ve Körfes cenerali tarafına teslîm ile ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun madde-i mezbûrenin temşiyetine dikkat ve muktezâ-yı dostu ve hemcivarın icrâsına ihtimâm ve muğâyir ahidnâme-i hümayûn hâlatdan ittikâ-i tâm ve sen ki ve Delvine mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmaileyhsin müdür-i müşârünileyhin emir ve izni üzere madde-i merkûmenin temşiyetine dikkat ve kusûr ve tekâsülden ittikâ ve mübâadet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-ı Cemaziye'l-evvel Sene 194

Venedik kapudanlarından Rokodalyono nâm kapudân feke tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle baylosa istidâsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır. Fî Evâhir-ı Cemaziye'l-evvel Sene 194

Venedik kapudanlarından Maykıl Belluci nâm kapudân feke tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle mutâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır. Fî Evâhir-ı Cemaziye'l-evvel Sene 194

Venedik kapudanlarından Okmasuyik nâm kapudân Bulaka tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmeğe baylosa istidâsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemaziye'l-ahir Sene 194

Venedik kapudanlarından Hvana Grad bino? nâm kapudân Bulaka tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmeğe baylosa istidâsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-ahir Sene 194

(s.34)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisinin ricası üzerine, Venedik ahalisinden olup, bazı işleri görmek ve mektupları ulaştırmak için Venedik tarafına gönderilen Bornaliçe denilen habercinin gidiş ve gelişinde uğrayacağı kazalarda kendisine karışılmaması ve ahidname gereği bir cizye talebiyle rahatsız edilmemesi hususunda İstanbul Venedik yol güzergahında bulunan görevlilere hüküm. **(Venedik elçisinin statüsü hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i saadetinden berren ve bahren Venedik hudûduna varub gelince yol üzerinde vâki olan kuzât ve nevvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve voyvoda ve iskele emînleri vesâir zâbitân ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki; Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb venedikden gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidüb rençberlik edib memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gide anlardan hadâc taleb olunmaya deyü venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda musarrah olmağla baylos-ı mûmaileyh hâlâ Venedik re'âyâsından olup bazı mesâlihi için mektublar ile Bornaliçe tabir olunur sâ'îyi Venedik tarafına gönderdüğün bildirüb sâ'î-i mesfûr gidişte ve gelişte her hanginizin kendi kazasına varub dâhil olur ise menâzil ve merâhilde kendüye ve melbûsât ve davarına dahl ü taarruz olunmayub hilaf-ı ahidnâme-i hamâyun cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile rencide ve remîde ve mürûr ve

ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve siyânet olunarak emîn ve sâlim birbirinize îsâle ihtimâm olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-ahir Sene 194

Venedik kapudanlarından Corci ve Rağino nâm kapudân feke tabîr olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet murâd etmekle baylosa istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye'ahir Sene 194

(s.34)

3.Hüküm

3.a) Özet: Girit Adasının Hanya Limanında zeytinyağı yüklü ondört Fransa gemisi ile bir Venedik gemisinin başka yerlere hareket etmelerine izin verilmemesinin sebebinin çıkan emirden önce midir? araştırılması ve İstanbul'daki sabunhanelere lazım olan zeytinyağı ise bu sefer ruhsat verilmesi hususunda hüküm. **İstanbul'un zeytinyağı ihtiyacının olup olmadığı hakkında)**

3.b) Transkript: Hâlâ Hanya muhafızı vezîre ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Mora muhassılı el-hâc İbrahim dâme mecdühüye ve bu husûsua mübâşir ta'yin olunan zîde kadrühüye hükümki;

Der'aliyyemde mukîm Fransa elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayrin sūdde-i şevket-karârıma takdîm eylediği takrîri tercümesine Girid Ceziresinde Hanya Limanında revgan-ı zeyt hamûlesiyle mahmûl on dört kıt'a Fransa sefâyini rûy-i deryâda muhafızlarına memûr Fransa Beylik gemisine terkîb ve intizâr üzereler iken revgan-i zeytin memalik-i mahrûseden adem-i ihrâcını ve mehâll-i uhrâya naklinde men'ini mütezammin şerefyaft-i sudûr olan emr-i münîfîm ol cânibe vürûd ve sūfün-i mezkûrenin azimetlerine ruhsat verilmemesini nâtık sen ki vezîri müşârünileyhsin senin tarafından buyuruldu tahrîr ve tenbih olunduğu ve Mora Cezîresinde dahi yine zeytün yağı memlû ve azîmete âmâde bir kaç kıt'a sefineleri bu vecihle te'hîr ettirildiği ve Venedik elçisi hutimet? avâkıbühü bi'l-hayrin memhûr arîzasında dahi Venedik kapudanlarında Kolimno? Bey kapudân gemisine bir mikdar revgan-i zeyt vaz' ve Hanya İskelesinde nehzat irâde eyledikde alıkonulduğu ve öteden beri Fransa tüccarı rûsûm-i bid'atlerini icra ile devlet-i aliyyem sevâhilinden zeyt yağı nakledegeldiklerinden başka sūfün-i merkûmede mahmûl revgan ekle sâlih ve İstanbulda isti'mâle kâbil olmadığı ve hamûlelerini vürûd ve sudûr-i emirden mukaddem olmuş oldukları cihetden savb-ı maksûdlarına teveccühlerine ruhsatı müş'ir hükm-i celîlül-kadrim i'tâ olunması tastîr ve istid'a olunmuş Âsitâne-i şevket-âşiyânemde sâkin ibâdüllâhın levâzım-ı zarûriyelerinde olan zeyt yağında bir dirhemi

mahall-i âhara verilmeksizin mecmû'u Dersaadetime gönderilmesini nâtık bu sene-i mübâreke rebîülevvelî evâilinde sana ve sairlerle hitaben eğerçi fermân-ı âlîşanım sâdır olmuş olub lâkin gerek Fransa sefinelerinin ve gerek venedik sefinelerine tahmîl olunan revgan-ı zeyt fi'l-hakîka menbaî müsta'mel sâdır olan emrin vüsûlünden evvelmi iştirâ olunmuşdur emr-i şerîfimin vüsûlünden evvel olduğu sûrette dahi Âsitane-i aliyyme nakli lâzım ve İstanbula sâlih revganıdır yoksa değildir ve bu maddenin sabunhânelere ve memâlik-i İslâmiyede revgan-ı zeytin ucuzluğuna bir zararı yokmudur ve sefâret-i mezkûrede mevcûd revgan ne mikdârdır ve bu kadar gemileri zeytün yağı ile tahmîle illet ve sebep nedir icâleten Deraliyyeme tahrîr ve i'lâma ve eğer zikr olunan revgan-ı zeyt sudûr-i fermân-ı hümayunumdan evvel tahmîl olunmuş olub ve İstanbula sürülecek ve sabunhânelerde lâzım olacak revgan iskelesi ise ancak bu def'a tahmîl olunan mezkûr sefinelere ruhsat i'tâsına mübâderet

(s.35)

Eylemek bâbında işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur. Revgan-ı zeytin âhar mahallere i'tâsı men'ini hâvî aralık aralık evâmîr-i ekîde ısdârından maksûd bu makûle mûcib-i kâl u kıl olacak hâlâtın adem-i vukû'una hükkâmın nezâretleri maslahatı iken on beş kıt'a sefâyinın mecmû'una revgan-ı zeyt tahmîli memurların iğmâzlarından neşet etmekle cümleiniz müstehakk-ı tevbîh olduğunuz ve'l-hâletü hâzihi gemilerde mahmûl zeyt yağı fi nefsi'l-emr İstanbul harcı değildir ve men'-i emri varmazdan evvel iştirâ eylemişlerdir bilinmesi matlûb-i hidivânem idüğü siz ki vezîrim ve muhassıl-ı mûmaileyhimâsız ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer bir an evvel iştirâ-i mezkûrun ecvibesini ala vukû'ihâ Dersaadetime i'zâma müsâraat ve zikr olunan revgan sudûr-i fermân-ı hümayunumdan evvel olduğu surette Âsitâne-i aliyyme nakli lâzım ve isti'mâle sâlih ve sabunhânelerde lazım olacak revgan değil ise, ancak bu def'a tahmîl olunan mezkûr sefinelere ruhsat i'tâsına mübâderet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Receb Sene 194

(s.35)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine muhalif ve savaş etmek üzere olan Fransa ve İngiltere gemilerine yazılan bozguncu ve kovulmuş on iki Venedikli orman bozguncusunun, İzmir sınırında Selenik'e giden Sakız Gemisine gece yarısı girip, gemideki cephaneyi, gemici ve yolcuları hapsederek mal ve eşyaları da تنها bir mahale çıkarıp, firar eden eşkıyaların

ele geçirilip gaspettikleri gemi, mal ve eşyaların geri alınarak, şiddetle cezalandırılması hususunda hüküm. (Eşkîyalık, zarar ziyan olayları hakkında)

1.b) Transkript: Deryâ Kapudânı Vezîri Gazi Hasan Paşa'ya hüküm ki;

Dersaadetimde mukîm Venedik elçisinin bu def'a sūd-de-i şevket-karârıma takdîm eylediği memhûr takrîri mefhûmuna Venedik Doju ve cumhûrunun re'y ve tenbihine muhâlif muhârebe üzre olan Fransa ve İngiltere gemilerine nefer yazılan Venedik re'âyâsından on iki nefer mefsedet bîşeler İzmir Bendinden Selânike azîmet içün nehb olan bir kıt'a Sakız sefinesine duhûl ve cevfi-i leyde sefine-i merkûmun cebehânesini zabt ve derûnunda bulunan melâhan ve yolcuları hapis ve bir tenhâ mahalle ihrâc ve terk-i sefineyi istishâb ve firâr eyledikleri ve bunlar Döj ve cumhûrun zabta itâatlerinde hurûc eylemiş matrûdlarından olduklarına binâen eşkıyâ-yı mezbûre bulundukları mahallerde teftîş ve ele getirilüb gasb eyledikleri sefine ve emvâl ve eşyâ istirdâd oldukdan sonra Venedik zâbitânı ile bi'l-muhâbere alenen mücâzâtı icrâ ettirilmesini müş'ir sen ki vezîr-i müşrûnileyhsin sana hitâben emr-i celîlü'l-kadrim sudûru tastîr olunmuş mesfûrlar Akdeniz Adaları ve havâlilerinde taharrî ve bi'eyyi vechin kân ahz olunmaları senden matlûb-i hümayunum olmağın İmdi mârrü'z-zikr şakîler ne mahalle gitmişlerdir istifsâr ve etrâf ve eknâfına buyuruldular tahrîr ve mu'temed mübâşirler ta'yîn ve tarîk ile olur ise ele götürüb sefine ve içindeki emvâli bî kusûr istirdâd ve derhal civarda vâki' Venedik zâbitânı ile mekâtibe ve tarafeynin memûrları hazır oldukları halde cümlesinin cezâlarını tertîb ettirüb sûret-i keyfiyyeti derbâr-ı atûfet-i murâdım i'lâma mübâderet eylemek bâbında işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl olunmuşdur.Devlet-i aliyyem sularında memâlik-i mahrûse-i pâdişâhânem ahâlisi gemilerine bu güne hasâret vukû'u havsala-i tahammüle gencide olur hâlâtdan olmadığına binâen Venedik cezîrelerine vardıkları takdirde ahz eylemeleri husûsunu cumhûru tarafına yazılması Venedik elçisine egerçi tenbih ve te'kid olunub lâkin eşkıyâ-yı mezbûre usâtdan olmaları mülâbesesiyle Venedike varmayacakları ve Adalar aralarında geşt ü güzârları ihtimâlden ba'îd olmadığı mukadder olmağla mesfûrların ahizleriyle mücâzât-ı lâyıkalara ifâ ettirilmesi ahas-ı me'ârib-ı hüsvânem idüğü ma'lûmun oldukda kemâl-i ihtimâm ve dikkat birle her tarafa buyuruldular neşr ve mübâşirler tesyîr ve gereği gibi teftîş ve bulundukları yerler ahz ve sefine ve emvâl-i mağsubeye bî kusûr tahsîl ve eshâbına red ve teslîm ve Venedik zâbitânı ile bi'l-muhâbere cânibeyn mem'mûrları ma'rifetleriyle azâbına mesfûrların cezâlarını tertib ve icrâsını Dersaadetime iş'âra müsâraat ve kusûrdan ittikâ ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-ahir Sene 194

Venedik kapudanlarından Dominiko ... nâm kapudân feke ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle Baylosa istid‘âsıyla mu‘tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Receb Sene 194

Venedik kapudanlarından Pankobik nâm kapudân Terayalu ta‘bîr olunur sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle baylosa istidwâsıyla mu‘tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 194

(s.35)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisinden Corcu Kaforâno nâm tabibin Selanik’ten İstanbul’a gelirken yolda Keşan Kasabasında Hacı Paşa denilen konakta bir gecelik dinlenmesi sırasında eşyalarının çalınması üzerine, derin bir araştırmanın yapıp bulunması veya çalınan eşyaların alınarak sözkonusu tabibe teslim edilmesi hususunda hüküm.

(Gasp, hırsızlık, zarar ziyan olayları hakkında)

2.b) Transkript: Edirne Bostancıbaşına ve Keşan kazâsı nâibine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re‘âyâsından Corcu Kaforâno nâm tabîb işbu sene-i mübârekede medîne-i Selânikden Âsitâne-i saâdetime gelür iken esnâ-yı râhda Keşân kasabasında Hacı Paşa demekle ma‘rûf kimesnenin konağına nüzûl ve bir gece meks eylediğinde leylen yatdığı odadan iki yüz gurus kıymetli bir çift İngiliz peşnevi ve bir lasor şalı sirkat olunub menzil-i mezbûre ecnebiden bir kimesne gelmemekle teftîş ve tefahhus ile buldurulub teslîm olunmak üzere menzil-i mezbûr sâhibi Hacı Paşaya niyaz eyledikde kendü adamları sirkat eylediği kendünün ilmi lâhik olduğuna binâen aslâ mukayyed olmayub ve mezbûr a‘yân-ı vilâyetden olmak cihetiyle kazâ-i mezbûr kadısı i‘lâm-ı şer‘î i‘tâsından imtinâ‘ eylediğin ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğunu hâvî Şehirköyü nâibi tarafından i‘lâm olunduğun bildirip sen ki Edirne Bostancıbaşısı mûmâileyh ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le görülüb sirkat olunan beşol şal Venediklü tabîb-i mesfûre aldırılub ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğin Sen ki, Bostancıbaşı-i mûmâileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le rû‘yet ve icrâ-yı hak ve kat‘-ı nizâ‘ birle i‘lam olunmağa ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 194

(s.35)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının kendileri için yüz doksan beş senesi hesabına bir defaya mahsus Üsküdar ve çevresindeki bağlardan satın aldıkları iki yüz elli kab üzümün Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle rencide edilmemesi hususunda hüküm. (**Venedik elçisi ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında**)

3.b) Transkript: Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağasına ve Hassa Bostaancıbaşıya hüküm ki;

Yüz doksan beş senesine mahsûben emr-i âlî yazılmışdır.

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos Andriya hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için bu sene-i mübârekede reçel ve pekmez ve turşu iştirâ için Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ'adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün Gaalatada vâki' hânesine nakline mûmâna'at olunmayub ve hilâf-i ahidnâme-i hümayun gümrük ve bac ve avâid mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâaat olundukda yüz doksanüç senesine mahsûben ol mikdâr üzümün def'a-i vâhidede mübâyaa ve nakline mûmâna'at olunmamak için emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere bin yüz doksan dört senesine mahsûben yalnız iki yüz elli kab üzümün Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ'adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def'a-i vâhidede

Ve hânesine nakil olunmak bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî 29 Şa'ban Sene 194

Kamilo nâm kapudân Tare ta'bir olunur sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle baylosa istid'âıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şa'ban Sene 194

Çakalu nâm kapudân Peliko ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle baylosa istid'âıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ramazan Sene 194

Andriya Verino nâm kapudân Bulaka ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 194

(s.36)

Der zamân-ı Reîsülküttâb Hazret-i Süleyman Feyzi Efendi tâle bekâhü fî evâil-i Şevval Sene 194

Derkenârı mücebince emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 198

(s.36)

1.Hüküm

1.a) Özet: Canik ahalisinden olup, iki tarafın memleketlerinde güven içerisinde ticaret yapan kişilere engel olunmadan, Venedik Beylerinin gemileriyle gidip gelenler ve Hıristiyan memleketlerden olanların emniyetli bir şekilde geçişlerinin sağlanması ve ahitnameye aykırı hareket edilmemesi hususunda hüküm. **(Osmanlı Venedik arasında ticaretle uğraşan kişilerin hak ve statüleri hakkında)**

1.b) Transkript: Rumeli Vâlisi Vezîr Seyyid Mustafa Paşa'ya hüküm ki;

Canik re'âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdeler ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni' olmaya ve Venedik beylerinin sefineleri ile yürüyen Venediklü olsun vesâir mülûk-i nasârâ re'âyâsından olsun emîn ve sâlim gelüb gibüb rencide ve tutub esir eylemeye ve bu husûs için Cezayir ve Tunus ve Trablus ocaklarına vesair tenbihi iktizâ edenlere muhkem tenbih ve te'kîd oluna ki min ba'd ahidnâme-i hümayûna muhâlif ve sulh u salâha muğâyir bir dürlü vaz'-ı hareket eylemeyeler ve kezâlik leb-i deryâda vâki' Ülgün Kal'ası ahâlisi dahi min ba'd korsanlığa çıkmayub tüccar sefinelerine zarar ve ziyan etmemek için ellerinde olan firkate sefineleri ref' ve tüccar sefinelerine taarruzdan külliyyet ile men' ve fîmâ ba'dü inşâ etmemek üzere tenbih olunup şöyle ki fermân-ı hümayuna muhâlif ve sulh u salâha mugâyir vaz' ve hareket ve tüccar sefinelerine îsâl-i hasârete cesâret edenlerin nehb ü gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ her ne ise gerü eshâbına istirdâd ve vâki olan zarar ve ziyân kendülerden tazmîn ve esir eyledikleri kimesneler dahi esirlikden istihlâs olunub ve bu makûle eşkıyanın sâire mûcib-i ibret olmak için şer'an lâzım gelen cezâları tertib olunup muhkem haklarından geline deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayûnda musarrah olup Venediklü tâifesi devlet-i aliyye-i ebed-müddetimle mü'ebbeden sulh u salâh üzere olduklarına binaen muktezâ-yı şürût-ı ahidnâme-i hümayun kimesne tarafından te'addî ve rencide olduğuna bi vechin mine'l-vücûh rızâ-yı hümayûnum olmadığından maadâ leb-i deryâda vâki' Ülgün ahidnâme-i hümayûna muhalif Venediklü

sefinelerine dahl ü ta'arruz ve korsanlığa sülûk eylemekden men' ve tahzîr zımnında bermûceb-i ahidnâme-i hümayun bi'd-defe'ât evâmir-i aliyyem sadır olmağla şürût-ı ahidnâme-i hümayun ve evâmir-i aliyyemin mezâmîn-i münîfelerine muğâyir vaz'u hâmetden dâima ihtirâz ve ictinâb üzre olmak cümlelerin vecîbe-i zimmetleri iken İskenderiye sancağı mutasarrıfının bu husûsa adem-i i'tinâ ve dikkatindense Ülgün eşkiyâsına irâ'et-i sûret-i ruhsat birle Ülgünlü Deli ? Feyzullah nâm reis ile Danburk? nâm Venediklü kapudân birbirlerinin karındaşlarını katl ve ihlâk etmeleri hasebiyle beynlerinde muhâsamat peydâ ve ahz-i intikâma fırsatcu olduklarına yine mezbûr Deli Feyzullah livâ-i mezbûr mutasarrıfının himâyesiyle kırk dört pâre top çeker fırkate techîz ve korsanlığa ihrâc ve dûçâr olduğu Venedik sefayinine sû-i kasd ve Venedik kapudânı mesfû dahi def'-i sâib zımnında kimisini dunadıb melah ve adamlarını teksîr ve vakt-i yesîrde merkûm Feyzullah reis İskenderiyeden ve Venedik kapudânı mersûm Mesinefer ? Selanike vürûd ve mezkûr Deli Feyzullah kuvvet ve metânetine i'timâden hücûma ibtidâr edeceği ve kapudân-ı mesfûr dahi sühûlet ile teslim olmuyub bir fitne tahaddüs edeceği âşikâr olduğunu ve Venedik kapudânının iskele-i selanik'de tevkîfî olanında harekât ve sekenâtı husûsunda iskele-i merkûmede mukîm Venedik baylusunun tebassur ve teyakkuz edeceğine hâlâ Venedik Cumhûrunun Âsitâne-i saâdetimde mukîm baylus Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr bundan akdem memhûr kağıryla ba'de'inhâ ve'istid'â mezbûrun tavır ve refâtına basîret ile dikkat ve top ve mühimmât ve adamlarını sefinede karaya ihrâc ve kapudân-ı mersûmun azîmetinde üç dört gün mürûr etmedikce koyuvermeyüb araları ba'id ve üç dört gün mürûrundan sonra anın dahi azîmetine irâ'e ve ruhsat ve mezbûr Deli Feyzullahı adem-i nezâreti sebebi ile Selanikde ve yahud taşrasında kapudân-ı mesfûr ile bir fitne çıkarmaları ihtimâli olur ise mübtelâ-yı ıkâb ve itâb olacakları ve mesfûr kapudânın Selanik'de hilaf-i me'mûl vaz'a cesâret etmemesine Venedik konsolosu nezâret edeceğini baylus-ı mûmaileyhin taahhüdüne binâen tenbih ve te'kîdi havî bin yüz doksan üç senesi evail-i rebîülevvelinde selanik kadısına ve selanik Sancağı mütesellimine ve Yeniçeri zâbitine ve gümrükcü ve sair zâbitâna hitâben emr-i şerîfim sadır olduğu Dîvan-ı Hümayunum kaleminde mukayyed ve Venedik baylosu mûmaileyh bu def'a dahi südde-i saâdetime takdîm eylediği memhûr takrîr kağıdı mefhûmunda Ülgünlü sefâinin ber minvâl-i muharrer Venediklüye taarruzlarından bahs ile merkûm Deli Feyzullahın kema fi's-sâbık bir kıt'a donanmış cenk sefinesiyle zuhûr ettiğini inhâ ve ol bâbda mukaddemâ sudûr eden evâmir-i şerîfimi mü'eyyid emr-i âylîşânım sudûrunu istid'a etmekle ahidnâme-i hümayun ve mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerifem mücebberince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki vezîr-i

müşârünileyhsin Venedik Döjü ve Cumhûru revlet-i aliyyemde hemcivar dost-ı kadîmi olup sefâyın ve tüccarına memâlik-i mahrûsem sularına kat'a te'addî vukû'una rızâ-yı mülkânem olmadığı ve mütecâsir olanların bi eyyi vechin kân men' u udefleri matlûb-ı hüsrevânem idüğü ma'lumun oldukda gerek merkûm Deli Feyzullah reis ve gerek sâir Ülgenlü taraflarından sermû te'addî ve zarar vâki' olmamak ve vardıkları mahallerde kendü halleriyle ticâretlerin edüb avdet eylemek üzere sefine rü'esâsına ve iktizâ edenlere tenbîh ve te'kîd eylemek ve eğer mezkûrlar ticâret erbâbından ve muradları ticâret olmayub korsanlığa sülk ile sulh u salâha muğâyir harekete tesaddî edecekleri meczûm ve münîfîn olur ise o makûlelerin muktezâsı şürût-ı ahidnâme-i hümâyun üzere men' u deflerinde ale'd-devâm ahidânme-i hümâyunun şürût ve kuyûduna mürâ'ât ve dostluk levâzımı icra olunarak Canik tüccar ve re'âyâsının her halde emniyet ve itmînânlarına vesîle olur hâlâta sa'y ve dikkat ve fermân-ı hümâyunuma ve sulh u salâha müğâyir olan etvâr ve harekâta rızâ ve cevazdan dâima hazer ve mübâ'adet eylemek husûsuları dahi licâ-i mezbûr mutasarrıfı mîrimîrân-ı mûmaileyhin vesair tenbîhi iktizâ edenlere fermânım gibi tahrîr ve tenbîh ve te'kîde dikkat ve tenfîz-i evâmîr-i münîfeme kemâl-i sa'y ü gayret ve kusûr ve tekâsül ve iğmâz ve müsâmahadan be ğâyet tehâşî ve mücânebet ve emr-i necâbet semere-i sulh u salâhda olmağla bu bahane ile sahîh ticâret ile kamlış olan rüesâ-yı sefâyın ve âhari beyhûde ta'cîz ve tekdîr olunmakdan tahzîr ve terhîbe mübâderet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Şevval Sene 194

(s.36)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidnamede izin verildiği üzere Venedik elçisinin kendisi için senede bir defa İstanbul'a yakın liman ve yalılarından satın aldığı onbin müdre şarabı Galata'daki yerine nakli sırasında herhangi bir vergi talebiyle rencide edilip engel olunmaması hususunda hüküm. (Venedik elçisi ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Dergâh-ı mu'allâm Yeniçerileri Ağası Ağa dâme ulüvvühüye ve Hassa bostancıbaşı dâme mecdühüye ve Galata Voyvodası zîde mecdühüye hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedik Baylosu'nun kifâf-ı nefsleri için İstanbul'a karîb iskele ve yalılarından ahidnâme-i hümâyun mûcebine ruhsat verildiği üzere senede bir defa akçesiyle iştirâ ve Galatada vâki' menziline nakil edegeldikleri on

bin medre hamrın yüz doksan dört senesine mahsûben beher medresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ ve Galatada vâki‘ menziline nakline tarafınızdan vesair ümenâ taraflarından gümrük ve bac ve avâid mütâlebesi vesair bahâne te‘addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerîfîm sudûrunu istid‘a ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda ber minvâl-i muharrer bin yüz doksan üç senesine mahsûben ol mikdâr hamrın def‘a-i vâhidede nakline mûmâna‘at olunmamak üzere emr-i şerîfîm verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın. Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfîm mûcebince doksan dört senesine mahsuben def‘a-i vâhidede nakline mûmâna‘at olunmamak üzere emr-i şerîfîm verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın. Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfîm mûcebince doksan dört senesine mahsûben def‘a-i vâhidede nakline mûmâna‘at olunmamak bâbında.

Fî Evâil-i Şevval Sene 194

(s.36)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçileri ve adamlarının Istranca ve köylerinden pastırmalık olarak kifâf-i nefsleri için parayla aldıkları yüz yirmi baş karacanavarı, padişah emriyle izin verildiği üzere bir sefere mahsus Galata’daki evlerine nakline engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının kifâf-i nefsleri için için yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Vize kazâsı ve Haslar Kazâsı muzâfâtından Terkos ve nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki;

Doksanbeş senesine mahsûben emr-i şerif yazılmışdır.

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedik bayloslarının ve adamlarının kifâf-i nefsleri için zikr olunan kaza va nâhiyelere tâbi‘ İstranca vesair karyelerden rızalarıyla satanlardan akçesiyle pasdırmalık için yalnız yirmi re’s kara canavar iştirâ ve Galatada vâki‘ hânesine nakline mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfle ruhsat verildiği vechile işbu bin yüz doksan dört senesine mahsûben emr-i şerîfîm ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda yüz doksan üç senesine mahsûb ol mikdar kara canavarın def‘a-i vâhidede nakline mûmâna‘at olunmamak üzere emr-i şerîfîm verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere ol mikdâr canavarın nakline mûmânaat olunmamak bâbında.

Fî Evâil-i Zilkade Sene 194

(s.36)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik ahalisinden olup tedavi için Eğriboz'dan Venedik'e bir hizmetkârıyla beraber seyahat edecek olan tabib Can Antonyo Roza nâm şahsa yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında cizye talebiyle sıkıştırılmadan emniyetili bir şekilde gidiş gelişinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Mısır mollasına ve Ağriboz (Eğriboz) kadısı ile Ağribozdan Mısıra varub ve andan Âsitâne-i saadetime gelince vâki' olan sair kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdarları ve İskele emînleri vesair zâbitâna hüküm ki; Baylos-ı mumaillehy arzuhâl gönderüb Venedikden gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdemki gelüb gidüb rençberlik edüb memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gide anlardan harâc taleb olunmaya deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binaen Venedik re'âyâsından Can Antonyo Roza nâm tabîb tabâbet tarîkiyle Ağribozdan mehâll-i mezbûre azîmet murad eylediğin bildürüb Venediklü tabîb-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Ağribozdan mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve me'abirde tabâbetine müte'allik maslatı için bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetine hilaf-ı ahidnâme-i hümayûn cizye talebi vesair bahâne ile akçe mütâlebesiyle dahl ü ta'arruz olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvan-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayûna mürâcaat olundukda vech-i meşruh üzere olduğu mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayûn şürûtu mücebince amel olunmak bâbında.

Fî-Evâsıt-ı Zilkade Sene 194

(s.37)

Mesfûr habbeci marifetiyle Ankara'ya vüsûlünü müş'ir Ankara Nâibi Mehmed Habîb Efendi'nin arzı gelmiştir.

Fî 16 Zilhicce Sene 191

(s.37)

1.Hüküm

1.a) Özet: Galata sakinlerinden Ankaralı Markar denilen deli bir Ermeni tarafından bir Venedik tercümanının kızının herkese açık yerlerde sürekli rahatsız edilmesi, hırsızlık, korkutma ve namusuna teşebbüs girişiminde bulunmasından dolayı Venedik elçisinin ricası üzerine söz konusu şahsın İstanbul'dan memleketi olan Ankara'ya sürgün edilmesi hususunda Ankara kadısına hüküm. **(Sürgün meselesi ve gereğinin yapılması hakkında)**

Baylos-ı mûmaileyh arzuhal gönderüb Galata mütemekkinlerinden tâife-i Ermenîden ve erâzil-i nâsdan Ankaralı Markar nâm dîvâne Şurin bir nefer Venedik tercümânının kızına lâyenkatı' harf-endâzı bî-edebâne ile hetk-i ırzına tasaddî ve tarîk-i âmda münâzaa ve sirkat etmek tahvîfiyle her an taarruz ve te'âddîden hâlî olmaduğun inhâ ve zikr olunan kızın tercî'-i ırz ve refâhiyeti içün mecnûn mersûm Habbeci marifetiyle ahz ve bi eyyi vechin kân Âsitâne-i saadetinden vilâyeti olan Ankaraya nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu iltimâs etmeğin elçi-i mûmâileyhin iltimâsı üzere habbeci mesfûrun vilâyetine nefy ü iclâsı bâbında.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 194

(s.37)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e bağlı Za Kilisesi Adası ahalisinden olan Civana Delayor nâm tâcirin, ticaret maksadıyla İstanbul'dan Akdeniz'deki limanlara gidip gelirken yolculuğu sırasında satın aldığı ticaret malları için yüzde üç gümrük vergisini ödedikten sonra ahitnameye aykırı başka bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetli olarak geçişinin sağlanması ve ticaretle ilgili durumun bu şekilde devamı hususunda hüküm. **(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Sa'âdetimden Akdenizde vâki' İskelelere varub gelince vâki' kuzât ve nüvvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh gönderüb Venediğe tâbi Za kilise Cezîresi re'âyalarından Civana Delayor nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb içün Âsitâne-i saâdetimden Akdenizde vâki' iskelelere azîmet murad eyledüüğün bildürüb tâcir-i mesfûr Âsitâne-i sa'âdetimden mehâll-i mezbûre gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde li ecli't-ticâre evân-ı meks ve ikâmetine hilaf-i ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesi ve âhar bahâne ile dahl ü ta'arruz olunmayub ve memnû'âtdan olmasıyla eşyâdan iştirâ ve bey' eylediği eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde

ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfîm ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda ticâret ahvâli ila âhirihi muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil Zilhicce Sene 194

(s.37)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisinden olup tedavi için Ankara’dan bir hizmetkârıyla beraber Anadolu tarafından Akdeniz’deki limanlara ve oradan İstanbul’a seyahat edecek olan tabib Andriya Culyani nâm şahsa yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında cizye talebiyle sıkıştırılmadan emniyetili bir şekilde gidiş gelişinin sağlanması hususunda hüküm. **(Ahidnamede Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Ankara Nâibi ile Ankara’dan berren ve bahren Âsitâne-i saâdetime gelince vâki‘ olan sair kuzât ve nevvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb Venedikten gelüb giden taleb olunmaya deyü ahidnâme-i hümâyûndan mukayyed olduğuna Venedik reâyâsından Andriya Culyani nâm tabib tababet tarikiyle Ankara’da sâkin ve Ankaradan bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Anadolu cânibinden Akdenizde vâki’ iskelelerden Âsinâne-i saadetime gelmek murâd eyledüğün bildürüb Venediklü tabib-i mersûm bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Ankaradan berren ve bahren Âsitâne-i saâdetime gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde tabâbete müte‘allik maslahatı için bir mahalde hîn-i (meks) ve ikâmetine hilaf-i ahidnâme-i hümâyûn cizye talebi vesair tekâlif mütâlebesiyle recide ve libâsına ve davarına dahl ü ta‘arruz olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve Dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz Venedikliye verilen ahidnâme-i hümâyûna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed ahidnâme-i hümâyûn şürûtu mücebince amel oluhmak bâbında

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 194

(s.37)

4.Hüküm

4.a) Özet: Banakin nâm Venedikli tâcirin, ticaret maksadıyla İstanbul'dan Akdeniz'deki limanlara gidip gelirken yolculuğu sırasında satın aldığı ticaret malları için yüzde üç gümrük vergisini ödedikten sonra ahitnameye aykırı başka bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetli olarak geçişinin sağlanması ve daha önce Venediklilere verilen ahidname gereğince hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Akdenizde vâki iskelelere varub gelince vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki; Baylos-ı mumaillehy arzuhâl gönderüb Venedik tüccarından Banakin nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için Âsitâne-i saâdetimde Akdenizde vâki' iskelelere azîmet murâd eylediğin bildirib tâcir-i mesfûr Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde li eclî't-ticâre evân-ı meks ve ikâmetine hilaf-ı ahidnâme-i hümâyûn cizye mütâlebesi ve âhar bahane ile dahl ü ta'arruz olunmayub ve memnû'âtıdan olmayan eşyâdan bey' ve iştirâ ettiği eşyânın ahidnâme-i hümâyûn mücebince yüzde üç akçe gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olub ba'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kema fî'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb vesair iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sa'ir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mücebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 1195

(s.37)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik'e bağlı Korfu Adası ahalisinden olan Bolkruni nâm Venedikli tabibin, Edirne'de hekimlik işiyle uğraştığı sırada ölmesi üzerine geride bıraktığı mal ve eşyalarının mühürlenmesi ve küçük çocuklarının Edirne'de alıkonulmasının ahitnameye

aykırı olduğu, ölen şahsın Venedikli olduğu kanunla belli olduktan sonra kalan eşya ile çocukları alınarak elçinin adamına teslim edilmesi hususunda Edirne Mollasına hüküm.

(Ölen Venedikli tabibin, miras meselesi hakkında)

5.b) Transkript: Edirne mollasına hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venediğe tâbi‘ Korfu Cezîresi re‘âyâsından Bolkruni nâm Venediklü tabîb mahrûsa-i Edirne tabâbet ticâretiyle meks üzere olduğu halde bu esnâda mürd olub metrûkâtına dahl olunmak îcab etmez iken sen ki mevlâna-yı mûmaileyhsiz Venediklü mesfûrun mevcûd olan emvâl ve eşyâsı hilaf-ı ahidnâme-i hümayun tarafından temhîr ve mürd-i mesfûrun iki nefer sağîr ve sağîre oğlu ve kızı mahrûse-i Edirne bir mahalde tevkîf olduğun bildürüb mürd-i mesfûrun temhîr olunan eşyasının mührü fekk ve iki oğlu ve kızı mesfûrânın sebîlleri tahliye ve eşyây-ı mezbûre ile maan baylos-ı mûmaileyhin adamına teslîme ihtimâm olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedikden bir bezirgan memâlik-i mahrûseme gelüb ticâret üzre yürür iken mürd olsa metrûkâtına beytûlmalci karışmayub bayloslarına teslim edeler deyü mukayyed bulunmağın fî nefsi'l-emr Venediklü olduğu lede'ş-şer‘ tahakkuk eder ise ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Vüsûl-i amel dahi hâlik-i mesfûr devlet-i aliyyem re‘âyâsından olmayub finefsi'l-emr sahîh Venediklü olduğunu ber muktezâ-yı şer‘-i şerîf sâbit ve mütehakkak olur ise tarafından temhîr olunan emvâl ve eşyâ-yı mezkûrenin mührünü fekk ve zikr olunan mal iki nefer yetimleriyle ma‘an ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayûn baylos-ı mûmaileyhin teslîme ihtimâm eyleyüb mazmûn-i emr-i şerîfimle âmil olasın .

Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 1195

(s.38)

1.Hüküm

1.a) Özet: Görev süresi bitecek olan Venedik Cumhuriyetinin elçisi Andriya Memo’nun yerine atanan Ağustin Karçoni’nin, İstanbul’a gelirken yol emniyetinin sağlanması, yanlarında bulunan eşya ve adamlarına zarar verilmemesi ve yolda ihtiyaçlarını karşılamada zorluk çıkarılmadan gönül rahatlığı içerisinde devletimize ulaştırılması hususunda Venedik İstanbul arası yol güzergahındaki görevlilere hüküm. **(İstanbul’a yeni atanan Venedik elçisinin İstanbul’a gelirken yol emniyetinin sağlanması hakkında)**

1.b) Transkript: Venedik hudûdundan karadan ve deryâdan Âsitane-i saâdetime gelince vâki olan vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüme ve Sancak beyleri dâme izzühüme kuzât ve nevvâba ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdarları ve kala‘ dizdârları ve İskele emînleri ve havâs ve evkâf zâbitleri ve a‘yân-ı vilâyet ve işerleri zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsitâne-i saâdetimde mukîm Baylos Andriya Memo hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmaileyhin memûr olduğu müddet-i mu‘ayyenesi tamam olmağla Âsitâne-i saâdetimde baylosluk hizmetinde olmak üzere mümtâz ve mu‘teber Venedik ümerâsından Ağustin Karçoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayrin Venedik beyleri tarafından baylos ta‘yin ve Âsitâne-i saâdetime gelmek üzere olduğunu ve emr-i şerîf sudûrunu hâlâ baylos-ı mûmaileyh inhâ ve istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm kuyûdâtı tettebbü‘ olundukda baylos kimi dilerse göndereler isterler ise hôtehendeleriyle(horanta) gelüb mahmiye-i kostantiniyyede üç yıla karîb tamam olmadan gide ve dilerse hôteendesiz gele maslahat ne ise göre üç yıl tamam olmadan olduğu gibi anın yerine ol vechile biri dahi gele ve kadîmü'-eyyâmdan oldukları minvâl üzere mer‘î olalar deyü mukayyed ve baylos-ı sâbık için vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed olmağın ahidnâme-i hümâyun ve sâbıkı üzere amel olunmak fermânım olmağı. İmdi baylos-ı cedîd mûmaileyh her hanginizin taht-ı hükûmet ve kazâsına gelib dâhil olur ise münâsib mahallere kondurulub yanında olan adamlarına ve ahmâl ü eskâllerine ve getürdükleri parça ve yârânlarına kimesneyi dahl ü ta‘arruz ettirmeyüb zaleme ve fesâddan kurtulub iktizâ eden mahallerde ile davar ve araba ve lâzım olan zad ü zevâdların akçelerine tedârikte cümleliz takayyüd ve ihtimâm edüb bir husûsda zarûret ve müzâyaka çekdirmeyib ve sizler ki nefer ve ağalarsız mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub hıfz u hirâset ederek emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve siz ki emînlersiz yalnızca gümrüğe müte‘allik esvâb vardır deyü esvâblarından ve her biriniz için getürdükleri emti‘alarından nesne taleb olunmayub her biriniz himâyet ve sıyânet ve merâsim-i mihmân-nüvâziye ri‘âyet ederek refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile birbirinize irsâl ve bir gün evvel der-i devletmedârıma îsâle takayyüd ve ihtimâm ve hilâfından ihtirâz eylemeniz bâbında.

Fî Evahiri- Muharrem Sene 195

(s.38)

2.Hüküm

2.a) Özet: İstanbul'da görev süresi sona eren Venedik elçisinin yerine atanan Ağustin Karçoni nâm şahsın Boğazhisar'dan alınıp İstanbul'a getirmek için eskiden olduğu gibi iki çektirinin görevlendirilmesi hususunda Derya Kaptanı'na hüküm. **(İstanbul'a yeni atanan Venedik elçisinin İstanbul'a gelirken yol emniyeti ve kolaylığının sağlanması hakkında)**

2.b) Transkript: Hâlâ Deryâ Kapudânı vezîre hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb mûmaileyhin Âsitâne-i saâdetimde müddet-i ikâmeti tamam olub baylos hizmetiyle hâlâ yerine gelecek mümtâz ve mu'teber Venedik ümerâsından Ağustin Karçoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Boğazhisarlarında alub Deraliyyeme göndermek için mu'tâd-ı kadîm üzere iki kıt'a çekdiri ta'yîn ve Boğazhisarlarında meks ve baylos-ı mûmaileyh geldimde çekdiride alub getürmek üzere tenbih ve te'kîd eylemek için emr-i şerîfim sudûrunu rica ve Dîvân-ı Hümâyununda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm-ı kuyûdâta tetebbü ' olundukda baylos kimi diler ise göndereler isterler ise huzurundalar ise gelüb mahmiye-i kostantiniyyede üç yıla karîb dura tamam olmadan gide ve dilerse hõrendesiz gele maslahat ne ise göre üç yıl tamam olamadan ol dahi gide anın yerine ol vechile biri dahi gele ve kadîmü'l-eyyâmdan oldukları minvâl üzere mer' olalar deyü mukayyedir ve baylos-ı sâbık için vech-i meşrûh üzere iki çekdiri ta'yîn olunmak için bin yüz doksan iki senesi evâhir-i saferinden sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben emsâl olmak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyun emsâli üzere amel olunmak fermânım olmağın sen ki vezir-i müşârünileyhsin ber minvâl-i muharrer baylos-ı mûmaileyhin Boğazhisarlarında olub Deraliyyeme getürmek için mu'tâd-ı kadîm üzere iki kıt'a çekdirme sefinesi ta'yîn ve Boğazhisarlarında meks ve baylos-ı cedîd-i mûmaileyh geldikde çekdirmeleri de alub bir gün evvel İstanbula getürmek üzere kapudânâna tenbih ve te'kîd eylemek bâbında

Fî Evâhir-i Safer Sene 195

(s.38)

3.Hüküm

3.a) Özet: Orbihti? adındaki Venedikli kaptanın İstanbul'dan yola çıkıp Gelibolu yakınlarında şiddetli fırtınadan dolayı gemisinin zarar görmesi üzerine dostluğumuz gereği gemideki kişilerin ve eşyaların kurtarılması için yardım edilmesi hususunda Derya Kaptanı, Gelibolu naibi ve zabitlerine yapılması gereken i'lam olunan hüküm. **(Denizde**

kaza geçiren ve şiddetli fırtınaya yakalanan gemilerin durumu ve yapılması gerekenler hakkında)

3.b) Transkript: Rodos Sancağibeyi dâme izzühüye ve Rodos Kadısına ve Gümrükcüsü vesâir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedik kapudanlarından Orbihti? nâm kapudan bu esnâda zî kıymet emti'a ve eşyâ ile mahmûl bir kıt'a sefinesiyle esnâ-yı râhda Rodos cezîresine tâbi' Lefdarda? nâm karye önünde istirdâd-ı hevâ ve kesret-i fırtına sebebi ile sefine-i mezbûre kazâen oturdukda kapudân-ı mesfûr sefine-i mezbûre derûnunda olan emti'ayı bey' içün ihrâc etmeyüb ancak telef ve zâyî' olmaması içün cezîre-i merkûmda mukîm Venedik konsolosu ile maan ihrâc etmek istediklerinde siz ki mevlânâ ve gümrükcü-i mûmâileyhimasız size ifâde ve tezallüm eyledikde tarafınızdan i'ânet olunacak iken derûn-ı sefine-i mezbûrede olan emtia ve eşyânın ihrâcına muğâyir ahidnâme-i hümayun tarafınızdan ziyâde akçe talep ve konsolos-ı mersûmun tezallümüne tarafınızdan adem-e imtinâ' ve kapudân-ı mesfûr i'ânet olmadığı konsolos-ı mesfûr baylos-ı mûmaileyhe inhâ ve iltimâs eylediğin, baylos-ı mûmaileyh inha ve kapudân-ı mesfûrun sefinesinden ihrâcı mümkün olan emti'a ve emvâl ve eşyâsının ihrâcına tarafınızdan hilâf-i ahidnâme-i hümayun mümana'at olunmayub kapudân-ı mesfûre i'ânet ve müzâheret ve her husûsda himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayûnda mahfûs Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayun ve ahkâm kuyûdâtı tettebbü' olundukda Venedik gemileri dahl olunmaya deyü mukayyed ve Venedik kapudanlarından Faliko Lolo nâm kapudân bir kıt'a sefinesiyle Âsitâne-i saâdetimde âzimen yola revan ve Gelibolu kazası kurbunda nâm mahale vürûdunda bi kazaillâhi te'âlâ şiddet-i havadan şikest oldukda derûn-ı sefinede olan eşyânın ihrâcına ve melâh ve adamlarına te'addî ve mûmânaat olunmayub ve zâbitân taraflarından i'ânet ve müzâheret olunmak içün bin yüz doksan dört senesi evâil-i rebî'ülevvelinde hala derya kapudânı vezîre ve Gelibolu naibine ve ve kazâ-i mezbûrun zâbitânına hitâben emsâl olmak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun emsâli üzere ihtimâm olunmak fermânım olmağın. İmdî Venedik Cumhûru devlet-i aliyemin kadîmi dost ve hemcivârı olub memâlik-i mahrûsemenden konsolos ve kapudân ve adamların ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânetleri iktizâ eder iken kapudân sefine-i mezbûrda emtia ve eşyâyı bey' içün ihrâc eder olmayub minvâl-i muharrer üzere ihrâc edeceği emti'a ve eşyâsın amele ve ücretini edâ birle kapudân-ı mersûm i'ânet olunmayub ol vechile te'addî olunduğu vâki ise külliyyen ahidnâme-i hümayun ve rızâ-yı dâverâneme muhalif olmağla siz ki Rodos Sancakbeği ve

mevlanâ ve gümrükcü vesair zâbitân-ı mûmaileyhimsiz ma‘rifetiniz ve marifet-i şer‘ ile sefîne-i mezbûrda ihrâc olunan eşyadan bir cüzüne ta‘arruz olunmayarak bi’t-tamam teslim ve muktezâ-yı müsâfât üzere lâzım gelen i‘ane ve himâyenin îfâsına cidd ü ihtimâm ve ba‘de'l-yevm mugâyiri-i ahidnâme-i hümayun ve hilaf-ı rızâ-yı dâverânem Venediklü haklarından bir güne hâlet vukû‘uyla mazhar-ı eşedd-i ikâb-ı pâdişâhânem olmakdan ittikâ eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Safer Sene 195

(s.38)

4.Hüküm

4.a) Özet: Halep’te ticaret maksadıyla ikamet eden Salamon Alnaras nâm Venedikli tâcirin, ticaretle ilgili bazı işlerini yürütmek için Arslan Esknaci? denilen hizmetkârının Halep’ten Adana’ya gidip gelirken seyahati sırasında, satın alıp götürüp getirdiği ticaret malları için yüzde üç gümrük vergisi dışında başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması ve ahidname gereği muamele edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Haleb Mollasına ve Adana kadısıyla medîne-i Haleb'den Adana'ya varub gelince yol üzerinde vâki sair kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdarları vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderib medîne-i Haleb'de vâki' li ecli't-ticâre ikâmet üzere olan Venedik tüccârından Salamon Alnaras nâm Venediklü tâcir Arslan Esknaci ? nâm bir nefer müste'men hizmetkârını bazı ticârete müte'allik umûr ve mesâlihini rû'yet temşiyet içün medîne-i Haleb'den Adana'ya göndermek murâd eyledikde bildürüb tâciri-i mesfûrun bir nefer müste'men hizmetkârı mesfûr mehâll-i mezbûreye varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve medîne-i Adanada li ecli't-ticâre meks ve ikâmetde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayub getürdüğü ve memnû'âtdan olmayan eşyadan olup götürdüb bey' ve şirâ eylediği eşyadan ahidnâme-i hümayûn mücebince burada üç hesâbı üzere resm-i gümrüğün tamâmen edâ eyledikden sonra ziyâde mükerrer gümrük talebeyle te'addî ettirilmeyüb emîn e sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda ticâret ahvâli semere-i sulh ve salâhından olub bâis-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahruseme kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve

İzmir ve Kıbrıs ve Trablus-Şam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb vesair iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün vesâir müste'men taifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle vâfir vechile ve muhdes olan tekalîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayûn mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 195

(s.38)

5.Hüküm

5.a) Özet: Kostantin Korfe nâm Venedikli tâcirin, bir hizmetkârıyla kazanç için İstanbul'dan Akdeniz'deki limanlara ve oradan İzmir taraflarına gidiş geliş seyahati sırasında satın alarak götürüp getirdiği ve yasaklı olmayan ticaret malları için ahidname gereği yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden gelip geçmelerine engel olunmaması ve ahidname şartlarına uyulması hususunda hüküm.

(Venedikli tüccarın hak ve muafiyetleri hakkında)

5.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden Akdeniz'de vâki iskelelere ve İzmir ve havâlisine varub gelince vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve İskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb Venedik tüccârından Kostantin Korfe nâm tâcir kâr u kisbi için Akdeniz'de vâki iskelelere ve andan İzmir ve havâlisine azîmet murâd eyledüğün bildirib tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârı ile Âsitâne-i sa'âdetimde mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde li ecli't-ticâre hîn-i meks ve ikâmetine hilaf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle vafir cihetle rencide ve remîde ettirilmeyüb getürdüğü ve memnû'ât dan olmayub bey' ve şîrâ için alub götürdüğü emti'asının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç hesâbı üzere resm-i gümrüğün bi't-tamâm edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talep olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûrûra mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum recâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda ticâret ahvâli mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhiri-i Safer Sene 195

(s.39)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisinden olup tedavi için bir hizmetkârıyla beraber İstanbul'dan Venedik'e seyahat edecek olan tâbib Cubuani Furini? nâm şahsa yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında cizye talebiyle sıkıştırılmadan emniyetli bir şekilde gidiş gelişlerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir ve Konya ve Haleb mollalarına ve Âsitâne-i saâdetimden İzmir ve Konya ve andan Halebüşşehbâya varub gelince yol üzerinde vâki sair kuzât ve nevvâb ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdarları vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedikten gelüb giden kimesneler harâc taleb olunmaya deyü ahidnâme-i hümâyûnda mukayyed bulunduğuna binaen Venedik re'âyâsından Cubuani Furini? nâm tabîb tabâbet tarîkiyle Âsitâne-i sa'âdetimde mehâll-i mezbûre azîmet murâd eyledüğün bildürüb Venediklü tabîb-i mersûm iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yi râhda ve menâzil ve merâhil ve me'âbirde tabâbetine müte'allik maslahatı içün bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyûn cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide ve emnen ve sâlimen mürûn ve ubûrlarına mûmânaat olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve Dîvan-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evail-i Rabiü'l-ahir Sene 195

(s.39)

2.Hüküm

2.a) Özet: İstanbul'a gelirken Çeşme Kasabası yakınlarında durup hareket etmeyen Simon Budin? denilen Venedikli kaptanın gemisinde bulunan mal ve eşyaların çıkarılmasına engel olunmaması, gereken koruma ve yardımın sağlanması hususunda Sakız Adası naibine ve zabitlerine hüküm. **(Denizde kaza geçiren ve şiddetli fırtınaya yakalanan gemilerin durumu ve yapılması gerekenler hakkında)**

2.b) Transkript: Sakız Cezîresi naibine ve cezîre-i mezbûrenin zâbitânına hüküm ki; Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedik kapudanlarından Simon Budin? nâm kapudân bu esnâda bir kıt'a sefinesiyle Der'aliyyeme gelür iken cezîre-i mezbûre muzâf Çeşme Kasabası nâm mahalle bi kazaillâhi te'âlâ sefinesi sâkin oldukda tarafınızdan kapudân-ı mesfûre iâne ve her hususda himâyet ve sıyânet olunmak lazım iken kasaba-i mezbûrenin zâbit ve voyvodası kapudân-ı mesfûr bir kıt'a i'lâm-ı şer'î talebinde oldukda

zecz ve imtinâ'ıa ve sefine-i mezbûrdan ihrâcî mümkün olan emvâl ve eşyâları ihrâca tarafınızdan mûmâna'at ve ta'arruz olduğun inhâ ve sefine-i mezbûrda ihrâcî mümkün olan emvâl eşyânın ihrâcına tarafınızdan ve kasaba-i mezbûr voyvodası taraflarından bir dürlü mûmâna'at ve dahl ü ta'arruz olunmayub kapudân-ı mesfûr i'âne olunmak bâbında siz ki müvâlât zâbitân-ı mûmâileyhsiz size hitâben emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûn ve ahkâm tettebbü' olundukda Venedik gemileri memâlik-i mahrûseme gelür iken muhâlef bir kat'â dahl olunmaya deyü mukayyed ve Venedik kapudanlarından Ağustin Kelifoz? nâm kapudan zîkıymet emti'a-i mütenevvi'alarıyla memlû bir kıt'a sefinesiyle İzmir İskelesinde gider iken Sakız Cezîresi mukâbilinde İsara nâm sağır cezîrede bi kazâillâhi te'âlâ sefinesi karaya düşüb şikest ve helâk ve kapudân ve melâhı halâs ve sefine-i mezbûrdan çıkmış eşya cüz'î ve küllî her ne ise kapudân-ı mesfûra teslîm ve edevât ve eşyâ-yı sâiresinin dahi ihrâc ve izhârlarına i'ânet ve hilaf-ı ahidnâme-i hümâyûn bir dürlü dahl u ta'arruz ve halâs olanlar rencide olunmayub himâyet ve siyânetlerine ve çıkan eşyânın muhâfazasına müsâraat üzere olmaları içün yüz doksan dört senesi evâil-i muharreminde size hitâben emsâl olmak üzere emr-i şerîfim verildiği mesfûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn emsâline kıyâsen vech-i meşrûh üzere ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rabiû'l-ahir Sene 195

Venedik kapudanlarından Zelifon Meblatuyik nâm kapudân Terayakolo? ...ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine azimet etmekle baylusa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rabiû'l-ahir Sene 195

Venedik kapudanlarından Antonyo... nâm kapudan Terayakolo ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine azimet etmekle Bayluse istid'âsıyla izn-i sefine emri.

Fî Evâil-i Rabiû'l-ahir Sene 195

(s.39)

3.Hüküm

3.a) Özet: Ahidnameye göre, Venedik devlet görevlilerinden, satın aldıkları hediyeler, elbiseler, yiyecek ve içecekleri için herhangi bir verginin talep edilmeyeceği hususunda hüküm. (Venedik devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: Haleb Valisine ve mollasına ve muhassılına hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh mühürlü arzuhal gönderüb Venedik bayloslarının ve konsoloslarının ve tercümanlarının ve güzer adamlarının hedâyâ ve libâs ve me'kûlât ve meşrbatları içün

akçeleriyle getürdükleri nesnelerden gümrük ve bac ve reft ve kassabiye ve masdariyye taleb olunmaya ve tercümânlarıyla da'vâsı olanlar Âsitâne-i saâdetimde istimâ' oluna deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed ve medîne-i Halebde mukîm Venedik konsolosu yanında hâlâ ba berat-ı alî Hına veled-i D.... tercüman olub tercümânlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları harac ve avâriz ve kasabiye akçeleri vesair rûsûm ve tekâlif-i örfiyye teklîfi ile rencide olunmayub ve me'kûlât ve meşrûbât ve melbûsât ve mefrûşatına kimesne dahl ü ta'arruz eylemeyüb kadîmden olageldiği üzere aav olunub ve rûsûm gümrük ve bac taleb ve evlerine askeriyeden konak konulmağla rencide olunmayub tekâlif-i örfiyyenin cümlesinden mu'af müsellemler olub ve mezbûr ile her kimin da'vâsı olur ise ellerinde olan ahidnâme-i hümayun mücebince Âsitâne-i sa'âdetime havâle olunup gayrılarının istima' olunmaya deyü yedine verilen tercümanlık beratı şürûtuna münderic ve kendü haliyle meşgûl olub ta'arruz îcâb eder hâli yoğiken mahall-i mezbûrda kâin bazı erbâb-ı fitene ve fesâd ve garaz-ı dünyeviyyelerin ısrâr ve ahz ü intikâm da'vâsıyla hilaf-i ahidnâme-i hümayun ve beratı şürûtuna muğâyir tercümân-ı mesfûrun bazı umûr ve husûslarına müdâhale ve her bâr ta'cîz ve tahrîm ve hetk-i ırz misillü harekât-ı nâ bercâya cesâret ve üslûb-ı emniyeti mûcib etvâra mübâderet eylediklerin bildirüb tercümân-ı mesfûrun hilâf-ı ahidnâme-i hümayun ve muğâyir-i şürût birle fîma ba'd kimesne tarafından umûruna bi vechin müdâhale ettirilmeyüb mesfûr ile da'vâsı olanların da'vâları ber müceb-i ahidnâme-i hümayun Âsitâne-i saâdetimden rû'yet ve istima' olunmak üzere erbâb-ı garazın dahl ü ta'arruzları külleyan men' u def' olunmak bâbında siza hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'a ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-ahir Sene 195

(s.39)

4.Hüküm

4.a) Özet: Ahidnameye göre, ticaretle iştiğal üzere olan ister Venedikli olsun, ister Osmanlı ile dost olan olmayan diğer devletlerden kim olursa olsun, Venedik gemilerine yükleme yapıp, Ayamarko bayrağı ile gümrük üzere gelen ticaret malı için, elçi ve konsoloslara konsilyat hakkının verilmesi ve kimseye engel olunmaması hususunda hüküm. (Venedik elçi ve konsoloslarının hak ve muafiyeti hakkında)

4.b) Transkript: Hanya Kadısına hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh mühürlü arzuhâl göndarüb tüccar tâifesi Venediklü olsun ve gayr-i devlet-i aliyyem ile dostluk üzere olanlardan olmayanlardan her kim olursa olsun Venedik gemilerine tahmîl edib kendü hallerinde Ayamarko bayrağı ile getürdükleri her nereden olursa olsun gümrük üzere gelen meta'dan bayloslarına ve konsoloslarına konsilyat tabir olunur kotimo hakkını vereler kimesne mâni' olmaya deyü ahidname-i hümayunda mestûr olduğuna binâen müste'menân-ı tüccâr tâifesi Venedik gemileriyle vilâyetleri cânibinden bey' içün Hanya iskelesine götürdükleri ve memnû'atdan olmayub iştirâ edüb vilâyetleri cânibine gönderdikleri gümrük üzere gelen metâ'dan ber müceb-i şürût-ı ahidnâme-i hümayun konsoloslarına konsilyat tabir olunur kotimo hakkını Hanya İskelesinde mukîm berât-ı şerîfimle Venedik konsolosu mütâlebe eyledikde muğâyir-i şürût-ı ahidnâme-i hümayun ta'allül ve muhâlefet eylediklerin inhâ ve Venedik gemileriyle vilâyetleri câniblerinden Hanya iskelesine getürdükleri memnû'atdan olmayub iştirâ idüb vilâyetleri tarafına götürdükleri gümrük üzre gelen metâ'dan ber müceb-i şürût-ı ahidnâme-i hümayun konsilyat tabir olunur kotimo hakkını konsoloslarına alıvrilib muğâyir-i şürût-ı ahidnâme-i hümayun ta'allül ettirilmemek bâbında emr-i şerîfim rica ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayuna müracaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fi Evahir-i Cemaziye'l-ahir Sene 195

(s.39)

5.Hüküm

5.a) Özet: Selanik İskelesine gidip gelen Venedik gemi kaptanlarının kendileri için parayla aldıkları azık ve yiyecekleri için zabıt ve gümrükçüler tarafından engel çıkarılmaması ve Venedik ile olan dostluk ve barışa saygılı davranılarak ahidname şartlarına icabet edilmesi hususunda Selanik Mutasarrıfı ve Mollasına hüküm. **(Venedik resmi görevlilerinin, Venedik'e ait gemi ve kaptanlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Selanik Sancağı Mutasarrıfı vezîre ve Selanik mollasına hüküm ki; Baylos-ı mûmaileyh arzuhal gönderüb Venedik bayloslarının ve konsoloslarının ve tercümânlarının ve kendi adamlarının hedâya ve libas ve me'kûlat ve meşrûbatları içün akçeleriyle getürdükleri nesnelerinden gümrük ve bac ve reft ve kassabiye ve masdariyye taleb olunmaya ve Cânîk? re'âya ile karada ve deryâda tarafının memleketlerinde emniyet

iskeleleriyle ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni‘ olmaya ve Venedik beylerinin sefineleriyle yürüyen Venediklü olsun vesair milel-i nasârâ re‘âyâsından olsun emîn ve sâlim gelüb gidüb kimesne rencide ve tutub esir eylemeye ve bu husûs için Cezâyir ve Tunus ve Trablusgarb ocaklarına ve sair tenbih iktizâ edenlere muhkem tenbih ve te’kîd ola ki min ba‘d ahidnâme-i hümayun sulh u salâha muğâyir bir dürlü vaz‘ u hareket eyleyeler ve Venedik beylerinin bezirganlarından ve adamlarından

(s.40)

Memâlik-i mahrûseme yaşdan ve kurudan kadırğa ve gökeleri ve ayrı küçük gemileri ile mahrûse-i İstanbul ve Galata ve diyâr-ı Arabistandan İskenderiye-i Mısır ve Geliboludan aşağı olan Boğaz ve limanlara gaflet ile gelüb girmeyüb mukaddem dizdârların âgâh eyleyeyüb icâzet ile gelüb girüb meğer ki rüzgâr şiddet üzere olmağla furtuna olub ve yahud anları levend kaliteleri koğub ol iskelelerden gayri konacak yerleri olmayub zarûret üzere ol vakitde gelüb gireler eğer mümkün ise âgâh ideler ve gitmelü olıcak icâzetsiz gitmeyüb muhâlefet edenlerin haklarından geline deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayûnda musarrah olub hilâfına hareket olunmak icab etmez iken Selanik İskelesine tevârüd ve âmed şüd eden Venedik sefâini kapudanları kifâf-i nefsleri için iktizâ eden zâd ü zevâdlarını akçeleri ile iştirâ murad eylediklerinde zâbitân ve gümrükcü taraflarından mümâna‘at ve rencide eylediklerine inhâ ve Venediklünün re‘âyâ ve tüccârı devlet-i aliyyemin dostu olan devletin re‘âyâsı misillü himâyet ve sıyânet ve ol tarafa vardıkda Venedik sefayinine sair müste‘men sefâyini misillü muâmele ve resm-i dostu ve müsafât ve müvâlâta mürâ‘ât olunarak masûn olmaları bâbında siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmaileyhımasız size hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayûn mücebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye’l-ahir Sene 195

(s.40)

1.Hüküm

1.a) Özet: Yafa Limanına demir atan Venedik gemilerinin kaptan ve denizcilerine gereksiz yere karışmayıp, cizye talebiyle sıkıştırılmaması ve ahidname gereğince koruma ve emniyetlerinin sağlanması hususunda Yafa Naibi ve diğer zabıtlere hüküm. **(Venedik resmi görevlilerin, Venedik’e ait gemi ve kaptanların hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Yafa Nâibine ve sair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik baylosunun ve tercümânlarının ve güzer adamlarının hedâya ve libâs ve me'kûlât ve meşrûbatları için akçeleri ile getürdükleri nesnelerden gümrük ve bâc ve reft ve kassabiye ve masdariye taleb olunmaya ve Canik? re'âyası karada ve deryâda tarafeynin memleketlerine emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb edib kimesne mâni' olmaya ve Venedik beylerinin başkalarıyla yürüyen Venediklü olsun ve sair milel-i nasârâ re'âyâsından olsun emîn ve sâlim gelüb gidüb kimesne rencide ve tutub esir eylemeye ve bu husûs için Cezayir ve Tunus ve Trablus ocaklarına vesâir tenbih iktizâ edenlere muhkem tenbih ve te'kîd oluna ki min ba'd ahidnâme-i hümayûn sulh u salâha muğâyir bir dürlü vaz'ı hareket eylemeyeler ve Venedik beylerinin bezirganlarından memalik-i mahrûseme yaşdan ve kurudan kadirga ve gökeleri ve gayri küçük gemileri ile mahrûse-i İstanbul ve Galata ve diyâr-ı Arabistan ve İskenderiye-i Mısır ve Gelibolu'dan aşağı olan boğaz ve limanlara gaflet ile gelüb girmeyüb mukaddem dizdârların âgâh eyleyüb icazet ile gelüb gidüb meğer ki rüzgâr şiddet üzere olmağla furtuna olub ve yahud anları levend kaliteleri koğub ol iskelelerden gayri konacak yerleri olmayub zarûret üzere ol vakitte gelüb giderler eğer mümkün ise agâh edeler ve gitmelü olacak icazetsiz gitmeyüb muhâlefet edenlerin haklarından geline deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayûnda musarrah olub hilâfına hareket olunmak icab etmez iken Yafa İskelesine Venedik sefâyini lenger-endâz olduklarında tarafınızdan cizyedârân taraflarından Venedik kapudan ve melâhlarına dahl ü ta'arruz ve cizye mütâlebesiyle rencide ve gûnâ gûn ta'addiyâtдан hâlî olmadıkların bildürüb iskele-i merkûme amed şüd eden Venedik sefâyinine tarafınızdan ol vechile muğâyiri-i ahidnâme-i hümayûn dahl ü ta'arruz olunmayub himâyet ve siyânet olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayûnum mücebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-ahir Sene 195

(s.40)

2.Hüküm

2.a) Özet: Halep'te ticaret maksadıyla ikamet eden Panista Azyar Dila? nâm Venedikli tâcirin, ticaretle ilgili bazı özel işlerini yürütmek için Harun Gemici? denilen hizmetkârının Halep'ten Adana'ya gidip gelirken seyahati sırasında, ticaretle ilgili icraatlarında cizye ve başka taleplerle sıkıştırılmaması ve emniyetli olarak gidiş gelişine

engel olunmadan ahidname gereği muamele edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Haleb Mollasına ve Haleb'den Adana'ya varub gelince vâki olan kuzât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve sair zabıtâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderib li eclî't-ticâre Haleb mütemekkinlerinden Panista Azyar Dila? nâm tâcir bazı husûsunu rû'yet içün Harun Gemici? nâm bir fakr-ı müste'men hizmetkârını Adanaya irsâl murâd eylediğin bildirüb müste'men-i mesfûr Haleb'den Adanaya varub gelince iyâb ve zehâbında ve li eclî'l-maslaha bir mahalde ikâmetinden ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn cizye mütâlebesi ve sair bahâneleriyle rencide ettirilmeyüb emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmak bâbında hükme-i hümayûna ricâ emeğin vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf yazılmışdır

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-ahir Sene 195

(s.40)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti tarafından yeni elçi olarak atanan Ağustin Karçoni'nin Venedik hududundan İstanbul'a emniyetli bir şekilde getirmek için bir çavuş, bir saray kapıcısı ve bir yeniçeri ile bir tercümân ve iki hizmetkârıyla beraber görevlendirilmesi hususunda hüküm. **(İstanbul'a atanan Venedik elçilerinin yol boyunca hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Halâ derya kapudânı vezîr Gazi Hasan Paşaya ve Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren Venedik hudûduna varub gelince vâki' olan mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüm ve sancak beyleri dâme izzühüm ve kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri ve havâs ve evkâf zâbitleri ve a'yân ve nüvvâbına ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsitâne-i saâdetimde mukîm Baylos Andriya Memo hutimet avâkıbuhi bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin Âsitâne-i saâdetimde müddeti ikâmeti tamam olub Venedik Cumhûru tarafından baylosluk hizmetine ta'yîn olunan Ağustin Karçoni hutimet? avâkıbühü bi'l-hayrin Âsitane-i saâdetime gelmesi karîb olmağla Dîvân-ı Hümayûnum çavuşlarından çavuş ve dergah-ı mu'allâm bevvâblarından bevvab zîde kadrühümâ ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden nâm yeniçeri mashûben bi's-selâm mûmaileyhi getürmek içün

müste'men Venedik tercümanlarından nâm tercümân maiyyeti ile gönderilmekle merkûmûn ve mesfûr tercüman iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Âsitâne-i Aliyyemden Venedik hudûduna varub gelince her hanginizin taht-ı hükmet ve kazâsına varub dâhil olur ise kasabât ve kurâda ve menâzil ve merâhilinde ve esnâ-yı râhda mesfûrlar cizye vesair tekâlîf mütâlebesiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb ve mesfûr tercümânın bindiği atına ve adamlarına ve esvâb ve sair davarlarına ve sarık sarındığına ve kılıç ve sair âlât-i harb kuşandığına kimesneye dahl ü ta'arruz ettirilmeyüb mahûf ve ve muhâtara olan yerlerin yanına kifâyet mikdârı adamlar koşub kemâl-i emniyet ve selâmetle himâyet ve sıyânet olunarak birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mehâll-i merkûme îsâle her biriniz takayyüd eylemeniz bâbında hükm-i hümâyûn ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyûna mürâcaat olundukda baylos kimi dilerler ise göndereler isterler ise horendeleriyle gelüb mahmiye-i Kostantiniyyede üç yıla karib dura tamam olduysa gide ve dilerse horende şerikleri ile maslahat ne ise göre üç yıl tamam olmadıysa ol dahi gide anın yerine ol vechile biri dahi gele ve kadîmül'eyyâmdan oldukları minvâl üzere mer'î olalar deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mücebine amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-ahir Sene 195

(s.40)

4.Hüküm

4.a) Özet: İzmir'de ticaret için bulunan Karlu Rose? nâm Venedikli tacirin, İzmir'den Anadolu tarafına yapacağı seyahati sırasında, ticaretle alakalı icraatlarında gümrük vergisinden başka cizye veya başka bir vergi talebiyle karışılmaması ve gidiş gelişine engel olunmadan ahidname gereği muamele edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir mollasına ve Medine-i İzmirden berren ve bahren Anadolu tarafına varub gelince vâki' olan kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele eminleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

BaYLos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ila âhirihi ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûnda mukayyed olduğuna binâen medîne-i İzmirde li ecli't-ticâre mütemekkin olan Venedik re'âyâsından Karlu Rose? nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb içün Anadolu tarafına azîmet murad eylediğın bildirüb tacir-i mesfûr İzmirden mehâll-i mezbûre berren ve bahren

varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve hîn-i ikâmetinde cizye ve sair tekâlif mütâlebesiyle dahl u taarruz olunmayub getürdüğü ve memnûâtından olmayan eşyâdan alub götürdüğü bey' ve şirâ eylediği eşyânın ahidnâme-i hümayûn mücebince resm-i gümrüke tamâmen edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer talebiyle rencide olunmayub emnen ve sâlimen sair müste'men tâifesi gibi himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmânaat olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin ahidnâme-i hümayûn mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 195

(s.41)

1.Hüküm:

1.a) Özet: Venedik ahalisinden olup tedavi için bir hizmetkârıyla beraber İzmir'den Anadolu tarafına seyahat edecek olan tâbib Nikolo Periyantani? nâm şahsa yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında cizye talebiyle sıkıştırılmadan emniyetli bir şekilde gidiş gelişlerinin sağlanması ve Venediklilere verilen ahidname gereğince davranılması hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiblerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollasına ve İzmir'den berren ve bahren Anadolu tarafına varub gelince yol üzerinde vâki' sair kuzât ve nevvâba ve kethüda yarleri ve İskele emînleri ve Yeniçeri serdarları vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhal gönderüb Venedik re'âyâsından Nikolo Periyantani? nâm tabîb tabâbet tarîkıyla İzmirden Anadolu tarafına azîmete murâd eylediğin bildirüb tabîb-i mesfûr İzmirden berren ve bahren mehâl-i merkûmeye varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve tabâbete müte'allik maslahatı içün meks ve ikâmetde hilâf-ı ahidnâme-i hümayûn cizye taleb vesâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve libâsına dahl olunmayub emnen ve sâlimen mürûrûna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum rica ve Dîvân-ı Hümayûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayûna mürâcaat olundukda Venedikden gelüb giden kimesneler ile âhirihi mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayûn mücebince amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene -

(s.41)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e bağlı Körfeş Adası ahalisinden olup hastalık ve tedavilerle uğraşmak için bir hizmetkârıyla beraber Edirne'den İstanbul'a ve Rumeli tarafına gidecek

olan tâbib Kalulaki ... nâm şahsa yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında ahitnameye aykırı cizye talebiyle sıkıştırılmadan, emniyetli bir şekilde gidiş gelişlerinin sağlanması ve Venediklilere verilen ahitnameye göre davranılması hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiblerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Edirne Mollasına ve Edirnedeki Âsitaneye-i sa'adetime ve Rumili tarafına varub gelince vâkig sair kuzât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhal gönderüb Venedikden gelib giden kimesneler ilâ ahirihi mukayyed bulunduğuna binâen Venedike tâbi' Körfez Cezîresi re'âyâsından Kalulaki ... nâm Venediklüyü tabîb tedâvî-i merzâyâ iştiğâl için mahrûse-i Edirnedeki Rumili tarafına azîmete murâd eylediğün bildürüb tabîb-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Edirnedeki Âsitaneye-i Saadetime ve mehall-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve tabâbetine müteallik maslahat için meks ve ikâmetde mugâyir-i ahidnâme-i hümayûn cizye talebi vesair tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğün ahidnâme-i hümayûn mücebinde amel olunmak babında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 195

(s.41)

3.Hüküm

3.a) Özet: İzmir'de ticaret yapmak üzere bulunan İvani Zose? adındaki Venedikli tacirin, İzmir'den Kırkağaç ve civarlarına yapacağı seyahati sırasında, ticaretle alakalı icraatlarında cizye veya başka bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi ve gidiş gelişine engel olunmadan ahidname gereği muamele edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve İzmir'den berren ve bahren Kırkağaç ve etrafına varub gelince vâki' sair kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhal gönderüb Venedikden gelüb giden kimesneler ilâ ahirihi mukayyed bulunduğuna binaen medîne-i İzmirde i ecli't-ticâre mütemekkin Venedik re'âyâsından İvani Zose? nâm Venediklûden umûrunu rû'yet için İzmir'den berren ve bahren Kırkağaç ve havâlisine azîmet murad eylediğün bildürüb mesfûrun zehâb ve iyâbında ve merâhilde ve hasbe'l-iktizâ hilaf-i ahidnâme-i hümayûn cizye talebiyle rencide olunmayub emnen ve sâlimen himâye ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna

mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayûn mücebinde amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 195

(s.41)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik ahalisinden olup İzmir’de ticaret yapmak üzere bulunan Yakoya Rose? nâm tacirin, İzmir’den Kırkağaç ve dolaylarına yapacağı seyahati sırasında, ticaretle alakalı icraatlarında Venediklilere verilen ahitnameye aykırı cizye veya başka bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi ve gidiş gelişine engel olunmadan ahidname gereği muamele edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir mollasına ve İzmirden Kırkağaç ve havâlisine varub gelince vâki‘ sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedikden gelüb giden kimesneler ilâ âhirihi mukayyed bulunduğuna binaen Venedik re‘âyâsından Yakoya rose? nâm Venediklü İzmir’de li ecli’t-ticâre mütemekkin olub İzmirden Kırkağaç ve havâlisine azîmet murâd eylediğin bildürüb mesfûrun iyâb ve zehâbında hilaf-i ahidnâme-i hümayûn cizye mütâlebesiyle rencide olunmayub emnen ve sâlimen himayet ve siyânet olunarak mürûr ve ubûruna muhalefet olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayûn mücebinde amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 195

(s.41)

5.Hüküm

5.a)Özet:Venedik’e verilen ahidnamede ticaret hususuna binaen, Venedik’e bağlı Zaklise ahalisinden olup İzmir’de ticaret yapmak üzere bulunan Corci Polid Dörikiyo? nâm tacirin, İzmir’den Kudüs-i Şerife ve oradan Anadolu tarafına yapacağı seyahati sırasında, ticaretle alakalı icraatlarında gümrük vergisinden başka, ahitnameye aykırı cizye veya başka bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi ve gidiş gelişine engel olunmadan ahidname gereği muamele edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir ve Kudüs-i şerîf mollalarına İzmirden Kudüs-i şerîfe ve Anadolu tarafına varub gelince vâki' sair kuzât ve nevvâba ve yeniçeri serdarları ve kethüdâları ve iskele emînleri vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayûnda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Za Kilise cezîresi re'âyâsından li ecli't-ticâre İzmirde mütemekkin Corci Polid Dörikiyo? nâm tâcir ticâret için İzmirden Kudüs-i Şerife ve andan Anadolu tarafına azîmet murad eylediğin bildürüb mesfûr İzmirden berren ve bahren mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde li ecli't-ticâre ikâmetinde ahidnâme-i hümayûn mücebince icârlarlarından resm-i gümrüğün tamâmen verdikden sonra ziyâde gümrük taleb olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayûn mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 195

(s.41)

6.Hüküm

6.a) Özet: Venedik'e bağlı Salta Mavra Adası ahalisinden olup tabiblik için bir hizmetkârıyla beraber Edirne'den İstanbul'a, Edirne'ye ve oradan Rumeli tarafına seyahat edecek olan tabib Penayutaki Rizo? nâm şahsa yolda zorluk çıkarılmaması ve tabiplik ile ilgili icraatlarında ahitnameye aykırı cizye talebiyle sıkıştırılmadan, emniyetli bir şekilde gidiş gelişlerinin sağlanması ve Venediklilere verilen ahitnameye göre davranılması hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiblerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: Edirne Mollasına Âsitâne-i saadetinden Edirne ve havâlisine ve Rumeli tarafına varub gelince vâki sair kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları vesair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedikten gelüb giden kimesneler ilâ âhirihi harac taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayûnda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Salta Mavra Ceziresi? re'âyâsından Penayutaki Rizo? nâm tabib tarikiyle Edirne ve havâlisine ve andan Rumeli tarafına azîmete murad eylediğin bildirüb tabîi mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsinâne-i saâdetinden mehall-i mezbûre gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde tabâbete müte'allik ümûruyla ikâmetde hilaf-ı ahidname-i hümayûn cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub

emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum rica etmeğin ahidnâme-i hümayunum mücebince amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 195

(s.42)

1.Hüküm

1.a)Özet: Görev süresi sona eren Venedik elçisini götürmek üzere görevlendirilen Bozcaada’da bulunan oniki Kosta kalyonuna binip Venedik hududuna giderken,yanında götürdüğü ve kendisi ile yanındaki adamlara parayla satın aldıkları elbiseler,mallar, azık,hediye vesair şeyler için herhangi bir vergi talebinde bulunulmaması ve Venediklilere verilen ahitnameye aykırı hareket etmekten kaçınma hususunda hüküm.(Venedik’e dönen elçinin, Venedik hududuna varıncaya kadar yol boyunca hak ve muafiyetleri hakkında)

1.b) Transkript: Derya kapudâni vezîr Gâzi Hasan Paşaya ve Âsitâne-i saâdetimden bahren Venedik hudûduna varınca vâki‘ olan mîr-i mirân-ı kirâm dâme ikbâlühüm ve sancak beyleri dâme izzühüm ve Boğazhisarları naiblerine ve kıla‘ dizdârları ve iskele eminlerine hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb mûmaileyhin müddet-i ikâmeti tamâm olub avd ü îsâline me’zûn ve murahhas olmakla hasebiyle Venedik Cumhûru tarafından Balyosu getirüb hâlâ Bozcaada da meks üzere olan on iki kıt’a varide Kosta kalyonları süvâr olmak irâdesinde olmağın.

Baylos-ı mûmaileyh Bozcaada ve andan Venedik hudûduna varınca uğradığı mahalde olan meksinde iktizâ eden zâd ü zevâdın tedârikinde nakid olub narh-ı rûzî üzere akçesiyle iştirâsına mûmâna‘at olunmayub ve murad eylediği mahalde kendüye ve yanında olan adamlarına ve hedâyâ için götürdüğü metâ‘ına kimesneye dahl ü ta‘arruz ettirilmeyüb ve bir husûslara zarûret ve müzâyaka çekdirmeyüb yanında gümrüğe müte‘allik esvâb ve metâi vardır deyü esvâbından ve hedâyâ için götürdüğü metâ‘ından bir nesne talep olunmayub her biriniz himâye ve sıyânet ederek refâh-ı hâl ve kılâ -ı bâline takayyüd ve ihtimâm ve hilafından ihtirâz ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayun ve ahkâm-ı kuyûdâtı tettebbü‘ olundukda balyoslarının ve konsoloslarının ve tercümanlarının ve kendü adamlarının hedâyâ ve libâs ve me’kûlât ve meşrûbâtları için akçeleri ile götürdükleri nesnelerden gümrük ve bac ve reftiyye ve kassâbiye ve masdariyye talep

olunmaya deyü mukayyed ve bin yüz doksan iki senesi rebiülâhîrinde vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki vezîr-i müşâr ve mîr-i mîrân ve ümerâ ve mevlânâ ve dizdârân ve iskele emînleri mûmaileyhsiz vech-i meşrûh üzere mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve ahidnâme-i hümâyûn mücebince amel ve hareket ve hilâfından gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şa'ban Sene 195

(s.42)

2.Hüküm

2.a) Özet:Osmanlı ile Venedik arasında var olan barış hali ve ahidnamenin şartları gereği, iki tarafın tüccar ve ahalisinin karada ve denizde tam bir emniyet ve huzur içerisinde ticaretle kazanç elde etme ile icraatta bulunurken kimse tarafından rencide edilmemesi gerekirken,Ülgün ahalisi tarafından ahitnameye aykırı olarak, Venedik gemilerine saldırı ve korsanlık girişimlerinin menedilmesi ve bu konuda çıkan emirlere riayet edilmesi hususunda hüküm.**(Osmanlı -Venedik tüccar ve ahalisinin yaptıkları ticari faaliyetlerde korsancılık faaliyetlerine izin verilmemesi ve emniyetlerinin sağlanması hakkında)**

2.b) Transkript: İskenderiye Sancağı Mutasarrıfı dâme ikbâlühüye hüküm ki;

Venediklü taifesi devlet-i aliyye-i ebed-peyvendimle mü'eyyeden sulh üzere olduklarına binaen muktezâ-yı şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn üzere Canibeynin tüccar ve reâyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde kemâl-i emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kisb ü kâr idüb muğâyiri- ahidnâme-i hümâyûn kimesne tarafından rencide ve ta'addî olunduğuna bi vechin mine'l-vücûh rızâ-yı şâhânem olmadığından mâadâ leb-i deryâda vâki Ülgün ahâlisi ahidnâme-i hümâyûna muhâlif Venediklü tüccar sefînelerine ta'arruzdan ve korsanlığa sülûk eylemekden men' u tahzîr zımnına bi'd-defa'ât emr-i şerîfem sâdır olmağla şurût-ı ahidnâme-i hümâyûna ve evâmir-i aliyyemin mezamîn-i münîfelerine muğâyir vaz' u hâletden dâimâ ihtirâz ve ictinâb üzere olmak. Sen ki mîrîmîrân-ı mûmaileyhsin vâcibe-i zimmetin iken bu husûsa adem-i i'tinâ ve dikkatinden başka Ülgünlü eşkiyâsına irâe-i ruhsat olmakdan nâşi bu esnâda Ülgünlü tâifesinden Osman nâm Reis iki kıt'a donanmış filikalarıyla Avlonya sevâhilinde zuhûr ve Venediklü tüccar sefînelerine ta'arruz eylediğinde Ülgünlü Korahi Ahmed Reis demekle ma'rûf firkate kapudânı süvâr olduğu kebîr firkata ile Drac iskelesine bu aralıkda zuhûr etmekle

devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımla Venedik Dojü ve cumhûru beyninde mün'akid olan müsâlaha-i mü'eyyedenin idâme ve istikrârı matlûb-ı hümâyûn olduğu derkâr ve hilâf-i ahd ü mîsâk rencide ve ısrarlarında rızây-ı dâverânem olmadığı âşikâr olmağla Ülgünlü'den olan reîsân-ı merkûmların şurût-ı ahidnâme-i hümâyûn ve rızâ-yı şâhâneme muğâyir ol sularda geşt ü güzâr birle Venediklüyi ısrârları men' u def' birle muktezâ-yı rûsûm dostu ve müvâlâta ısrar ve fîmâ ba'd şerayit-i musafât-i hâlât vukû'a gelmemek üzere hadd-i lâ yuhsâ oluna ahidname-i hümâyûn şurûtu ârıza muğâyirinden sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Âsitâne-i saâdetimde mukîm Venedik elçisi Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr bir kıt'a memhûr arzuhâliyle istid'a ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûna mürâcaat olundukda Canibeyn re'âyâsına karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinden emniyet ve âsûdelik ticâret ve kâr ü kisb idüb kimesne mâni' olmaya ve Venedik beylerinin sefineleriyle olan Venediklü olsun ve sair mülûk-i nasârâ re'âyâsından olsun emîn ve sâlim gelüb gidüb kimesne rencide ve tutub esir eylemeye ve bu husûs için Cezayir ve Tunus ve Trablus Ocaklarına vesair tenbîh iktizâ edenlere muhkem tenbih ve te'kîd oluna ki min ba'd ahidnâme-i hümâyûna muhâlif ve sulh u salâha muğâyir bir dürlü vaz'u hareket eylemeyeler ve kezâlik leb-i deryâda vâki' Ülgün Kal'ası ahâlîsi dahi min ba'd korsanlığa çıkmayub tüccar sefinelerine zarar ve ziyân etmemek için ellerinde olan fırkate sefineleri ref' ve tüccar sefinelerine ta'arruz-ı külliye ile men' ve fîmâ ba'd inşâ etmemek üzere tenbih olunub şöyleki içlerinden fermân-ı hümâyûnuma muhalif ve sulh u salâha muğâyir vaz'u hareket ve tüccâr sefinelerine îsâl-i hasârete cesâret edenlerin nehb ü gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ her ne ise geri eshâblarına istirdâd ve vâki' olan zarar ve ziyân kendülerinden tazmin ve esir eyledikleri kimesneler dahi esirlikten istihlâs olub ve bu makûle eşkıyânın saire mûcib-i ibret olmak için şer'an lâzım gelen cezâları tertîb olunub ve ecdâd-ı izâmım âsâr berâhîminin zamanlarında bu husûsa müte'allik nişân-ı şerîf ve evâmîr-i aliyyemin aynı ibrâz olundukda taraf-ı hümâyûnumdan dahi tahdîd ve te'kîd ve mefhûmu ile amel oluna deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûnumda mestûr ve mukayyed bulunduğuna binâen ahidnâme-i hümâyûn şurûtu mûcebince amel ve hareket ve muğâyir-i ahidnâme-i hümâyûn vaz'-ı hareketden ve korsan sefinesine ve korsanlığa ruhsatdan mücânebet olunmak fermânım olmağın. İmdi bu husûs hâlâ kapudân-ı deryâ Vezîr Gâzi Hasan Paşa'ya ve Avlonya Sancağı Mutasarrıfı Kurd Ahmed Paşaya başka başka iki kıt'a emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunduğu ve devlet-i aliyyemin dost ve hemcivarı olan Venediklünün tüccâr ve adamlarına hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn rencide ve ta'addî olunmalarına kat'î rızâ-yı şehriyânem olmayub şurût-ı ahd ü

mîsâkın ale'l-ikdâm sıyâneti matlûb-ı dâverânem olduğu ma'lumun oldukda korsanlığa hurûc ve devlet-i aliyyem dostlarını ızrâr kaskında olanlar men' u def' olunmak husûsu bi'd-defe'ât evâmir-i şerîfemle tenbîh ve te'kîd olunmuşken zikr olunan reislerin ol vechile korsanlıkda geşt ü güzâr eylemeleri mücerred zâbitânın adem-i dikkat ve muğâyir-i evâmir-i şerîfem ira'e-i ruhsatdan neş'et eylediği zâhir olmağla mukaddem ve mu'ahhar sarf olan evâmir-i şerîfem ve ahidnâme-i hümayun şurûtu muktezâsı üzere korsanlığa çıkan re'isân-ı merkûmânı bi eyyi vechin kân men' u def' ve ısrâr eyledikleri halde ahidnâme-i hümayunun ahz ve te'kîdleri emrine dâmen-i dermiyân-ı gayret ve vezîr-i müşâr ve mîr-i mîrân-ı mûmaileyhima ile muhâbere ederek ba'de'l-yevm kimesnenin korsanlığa hurûca fırsatyâb olmaması maslahatını taht-ı zâbitaya idhâl birle şurût-ı ahidnâme-i hümayûnun ârıza-i halelden sıyâneti ve Devlet-i Aliyyem ile Venediklü beyninde derkâr ve âşikâr olan rûsum-i dostu ve hukûk-ı hemcivârının edâsı emrine dâmen-i dermeyân-ı gayret ve likâ-yı rehâvet ve tekâsül ve müsâmaha ile muğâyir-i dostîl halde vukû'u mûcib olmakdan be gâyet tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Bir sûreti Avlonya Sancağı Mutasarrıfı Kurd Ahmed Paşa dâmet mealiyühüye minvâl-i muharrer üzere.

Fî evâhir-i Receb sene 195

Bir sûreti Derya kapudanı vezir Gazi Hasan Paşa'ya ber vech-i muharrer.

(s.43)

1.Hüküm

1.a) Özet: Halep gümrüğünde bir karışıklık sonucunda, iğrenilen ve nefretle anılan Hana veled-i Mihail denilen şahsın, Venedik tercümanlığını yapan kişi Hana veled-i Dib olarak kayıtlara geçip geçmediği araştırılıp ortaya konulması ve sözkonusu asıl tercümana bir haksızlık edilmemesi hususunda hüküm.

1.b) Transkript: Haleb Vâlisine ve kadısına hüküm ki;

Medîne-i Haleb'de cizye güzâr re'âyâsından olub fesad ve melanet ile meşhûr ve cümle indinde mebgûz ve menfûr olan Hana veled-i Mihail bir neferiyle Venedik Tercümanlığını istihsâl eylediğine kanâ'at etmeyüb Haleb Gümrüğü hidemâtından dîdebânbaşılık maktû'unu mutasarrıfı üzerinden ref' ve üzerine rehn ettirip ba'dehü hîlesi zuhûruyla sâhib-i evveline ibkâ olunmak hasebiyle mezbûrun umûr-i gümrüğe müdâhalesini mûcib-i hâlde kalmamışken yine kendü hâlinde olmayub mu'âraza ve müdâhaleye mütesaddî ve beyne't-tüccâr îfâ-yı fesâddan gayri hâli ve ihlâl umûr-i

gümrüğe bâdî olduğu beyânıyla ba'de'l-yevm gümrük umûruna müdâhale ettirilmeyüb men' u def' olunmak bâbında emr-i âlişânım sudûrunu bundan akdem Haleb Muhassılı Abdülkadir zîde mecdühü memhûr arzıyla istid'â eyledikde Dîvân-ı Hümâyunum kaleminden lede's-suâl medîne-i Haleb'de mukîm Venedik Konsolosu yanında tercüman olmak üzere Hana veled-i İlyas ismiyle bir kıt'a ve Hana veled-i Dib ismiyle diğer bir kıt'a tercümanlık berâtı verildiği mukayyed olub Hana veled-i Mihail ismiyle Venedik tercümânlığı kaydı bulunmadığı derkenâr olunmakdan nâşi fimâ ba'de gümrük-i mezbûrun ve tüccârın umûrlarına müdâhale ve ta'arruz ettirilmeyüb ma'rifet-i şer'le men' u def' olunmak bâbında bin yüz doksan beş senesi rebiülevvelinin yirmi yedinci günü târihiyle müverrah Haleb kadısına ve muhassıl-ı mûmâileyhe hitâben Maliye cânibinden emr-i şerîfim verilmiş olub ve'l-hâletü hâzihi Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Venedik Balyosu Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Deraliyyeme takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîr kağıdı mefhûmuna mersûm Hana veled-i Dib tercümân kendü hâlinde arzıyla mukayyed iken Haleb Muhassılı mûmâileyh tekdîrât-ı mütenevvi'a ile tekdîr eylediğinden başka mersûmlar tercümânlık berâtını ber takrîb terkîn ettirmek ve ba'de dilediği gibi tecrîm etmek irâdesiyle ismini tağyîr ve Hana veled-i Mihail olarak ber-vech-i meşrûh ısdâr ettirdiği emr-i şerîf ile mahkemede kesr-i arzını mûcib etvâra mübâderet ve tercümanlığını ref' ettireceğim kelâmını işâ'at ederek tezyîl ve tahkîrine mübâşeret eylediğin ve tercüman-ı mersûmun kat'â cürm ve günâhı olmadığı tahkîkiyle tarafından i'lâm verildiğin inhâ ve muhassıl-ı mûmâileyhin tedbîrine ağız-ı nefsanîyene mebnî bâ berât-ı âlişân Venedik tercümânı olan mersûm hakkında hakâret ve zelâleti mûcib etvâr-ı sezâya mübâdereti revâ görülmeyüb men' u def' ve fimâ ba'd gerek tercümân-ı mersûm ve gerek konsolos ve sâir Venediklülere hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun ve muğâyir-i şurût-ı berât ta'addîden mübâderet eylemesi husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i âlişânım sudûrunu istid'â ve mevlânây-ı mûmâileyh tarafından verilen bir kıt'a i'lâmı ibrâz eylediğine binâen kuyûdât lede't-teblîg Haleb'de Venedik konsolosu bâbında tercümân olmak üzere verilen berât Hana veled-i Dib isminde ve muhassıl-ı mûmâileyhin ısdâr ettirdiği emr-i âlî Hana veled-i Mihail hakkında olduğu ve babaları isimleri birbirlerine müteğâyir idüğü kuyûdatdan zâhir ve muhassıl-ı mûmâileyhin Hana veled-i Mihail'den murâdı tercümân olan mersûm Hana veled-i Dib olduğu mevlânâ-yı mûmaileyhin i'lâm-ı mezkûruyla Venedik Balyosu mûmâileyhin takdîm eylediği takrîr-i memhûr mezkûrundan bâhir olmağla Hana veled-i Mihail başka ve Hana veled-i Dib başka olmayub fi'l-hakîka Hana veled-i Mihail'den murâd tercümân-ı mersûm Hana veled-i Dib olduğu halde emr-i şerîf mezkûr ile muğâyir-i şurût-ı

ahidnâme olmayub fi'l-hakîka Hana veled-i Mihailden murad tercüman-ı mersûm Hana veled-i Dib olduğı halde emr-i şerîf mezkûr ile muğâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyun ve berât ta'addiden mücânebet ve ber müceb-i şurût-ı berât himâyet ve sıyânet olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânây-ı mûmâileyhimâsız Venedik Döjü ve cumhuru devlet-i aliyye ma'delet-i merkûmun kadîmi dostu ve hemcivârı olub memâlik-i mahrûsemde bulunan tüccar ve züvvar ve konsolos ve tercüman ve sâir adamlarının muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun ve muhâlif rûsûm dostu ve hemcivârı mîkdâr-ı zerre ta'addî ve rencide olunmalarına rızâ-yı dâverânem olmadığı ve ber-müceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânetleri matlûb-i şehriyârânem idüğü ma'lûmunz oldukda ber minvâl-i muharrer muhassıl-ı mûmâileyhin ısdâr ettirdiğı emr-i âlîde mestûr Hana veled-i Mihail dahi başka ve Venedik tercümânı olan Hana veled-i Dib başka olmayub fi nefsi'l-emr emr-i şerîf-i mezbûrda mestûr Hana veled-i Mihailden murâd tercümân-ı mersûm Hana veled-i Dib ise tercümanlığı tasrîh olunmayarak ısdâr olunan emr-i şerîf-i merkûm ile Venedik tercümânı mersûm veled-i Dib rencide ve ta'addî ettirilmeyüb muhassıl-ı mûmâileyhin hilâf-ı şurût-ı berât ve muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun ol vechile vâkı' olan ta'addîsi men' u def' ve tercümân-ı mersûm şurût-ı berâtı mücebinde himâyet ve sıyânet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Şaban sene 195

Venedik kapudanlarından Resimo nâm kapudân Londra ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine azîmet etmekle balyosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şevval sene 195

Venedik kapudanlarından Nikola Batni nâm kapudân Madona dö Askoyo ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şevval sene 195

Madona dö Askoyo ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şevval sene 195

Venedik kapudanlarından ... nâm kapudân peyeleğö ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine vilâyetine azîmet etmekle balyosu istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şevval sene 195

Sâbıkı vechile yüz doksan altı senesine mahsûben emr-i âlî yazılmışdır.

(s.43)

2.Hüküm

2.a) Özet: İstanbul'da buluna Andrya Memo nâmındaki Venedik elçisi ve adamlarının kendileri için yüz doksan beş senesi hesabına bir defaya mahsus Üsküdar ve çevresindeki bağlardan satın aldıkları iki yüz elli kab üzümün Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle rencide edilmemesi hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının hak ve muafiyeti hakkında)**

2.b) Transkript: Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri Ağasına ve Hassa Bostancıbaşıya hüküm ki;

Venedik cumhurunun Âsiâtene-i Saâdetimde mukîm Baylos Andrya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin ve adamlarının kifâf-ı nefisleri için bu sene-i mübârekede reçel ve pekmez ve turşu ekmek için Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ'adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün Galata'da vâki' hânesine nakline mûmâna'at olunmayub ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayun gümrük ve bac ve avâid mutâlebesiyle rencide ve remîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda yüz doksan beş senesine mahsûben yalnız iki yüz elli kab üzümün Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ'adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def'a-i vâhidede elçinin hânesine nakıl olunmak bâbında emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere yalnız iki yüz elli kab üzümün bir def'a nakline mûmâna'at olunmamak bâbında fermân- âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şevval sene 195

1196 senesine mahsûben emr-i âlî yazılmışdır.

(s.44)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik elçisinin İstanbul'a yakın liman ve yalılardan 195 senesi hesabı için ahidnamede izin verildiği üzere bir defaya mahsus kendisi için satın aldığı onbin müdre şarabın Galata'daki yerine nakli sırasında kimse tarafından rencide edilmemesi ve bir vergi talebiyle haksızlık edilip engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisinin yaptığı yıllık alışveriş (kifâf-i nefisleri) için hak ve muafiyeti hakkında)**

1.b) Transkript: Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri Ağası dâme ulüvvühüye ve Hassa Bostancıbaşı dâme mecdühüye ve Galata voyvodası zîde mecdüğü hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsiâtene-i Saâdetimde mukîm Balyos Ağustin Karçoli hutimet avâkibuhu bi'l-hayr arzuhâl gönderüb Venedik balyoslarının kifâf-i nefsleri için İstanbul'a karîb İskele ve yalılardan ahidnâme-i hümayun mücebince ruhsat verildiği üzere senede bir def'a akçesiyle iştirâ ve Galata'da vâki' menziline nakl edegeldikleri on bin müdre hamrın yüz doksan beş senesine mahsûben beher müdresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ ve Galata'da vaki' menziline nakline tarafınızdan vesâirleri taraflarından gümrük ve bac ve avâriz mutâlebesi vesair bahâne ile ta'addî ve rencide olmamak üzere emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyununda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâaat olundukda ber-minvâl-i muharrer yüz doksan dört senesi mahsûbü'l-mikdâr hamrın def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak üzere emr-i şerîfim mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince yüz doksan beş senesi mahsûben def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilkade sene 195

(s.44)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedk'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup, İlyaveled-i Samaki nâm tâcirin, ticaret yapmak üzere Lefkoşe Adası'na gidip gelirken alıp götürdüğü ve getirdiği eşyaların, ahidname gereği emniyet altında olduğu ve bunun için bir cizye talebinde bulunulmadan ahidnamenin şartlarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. (Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Lefkoşe Nâibi ile Kıbrıs Cezîresinde vâki' sâir kudât ve nevvâb zîde fazlühüm ve Kıbrıs Muhassılı zîde mecdühüye hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsiâtene-i Saâdetimde mukîm Baylos Ağustin Karçoli hutimet avâkibühü bi'l-hayr südde-i Saadetime mühürlü arzuhâl gönderüb tüccar ahvâli semere-i sulh u salahdan olup bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccârı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablus Şam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb vesâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri ve emti'asını resm-i gümrüğü sâir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Kefalonya Cezîresi re'âyâsından İlyaveled-i Samaki nâm tâcir li-ecli't-ticâre Lefkoşe Cezîresine iyâb ve zehâb ve bazan meks-i ikâmetde olduğun

bildürüb tâcir-i mesfûre hilâf-i ahidnâme-i hümâyûn cizye vesâir ve tekâlîf talebi ile ta‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alıb getürdüğü eşyânın ahidnâme-i hümâyûn himayet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve Dîvân-ı hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûna mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilkade Sene 95

(s.44)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'ten gelib gidenlerden haraç alınmayacağına dair ahidname kaydına binaen, Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup, Corci İstefar nâm tabibin, İstanbul'dan Tekfurdağı'na ve oradan Rumeli taraflarına gidip gelince, seyahati sırasında tabiblikle ilgili işlerinde, ahitnameye uygun olmayan bir cizye talebiyle rencide edilmemesi ve ahidname gereğince hareket edilerek gelip geçişine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiblerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitane-i Saaâdetimde Tekfurdağı'na ve Rumeli taraflarına varub gelince vâki‘ kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'ten gelüb giden ilâ âhirihi harac taleb olunmaya deyü ahidnâme-i hümâyûnumda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi‘ Kefalonya Cezîresi re‘âyâsından Corci İstefar nâm tabîb merzâ-yı müslimîne vesâire tedbîr-i ilâc ve tedâvî için Tekfurdağına ve andan Rumeli taraflarına azîmet murad eyledüğün bildirüb Venediklü tabîb-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde tabâbetine müte'allik umûruyla meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyûn cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyûna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 195

(s.44)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedk'e bağlı Benaki Adası ahalisinden olup, Nikola Lavredeko adındaki tâcirin bir hizmetkârıyla, ticaret için İstanbul'dan Kâhire'ye ve oradan Anadolu taraflarına yapacağı yolculuk sırasında, yasaklı olmayıp alıp götürdüğü ve getirdiği eşyalar için yüzde üç gümrüğü dışında, ahidname gereği başka bir cizye talebinde bulunulmaması ve daha önce verilen izne göre hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

4.b) Transkript: Mısır Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden Mısır-ı Kâhireye ve Anadolu tarafalarına varub gelince sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve cizyedârân ve iskele emînleri vesâir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi' Benaki Ceziresi re'âyâsından Nikola Lavredeko nâm tâcir li ecli't-ticâre Âsitâne-i saâdetimden Kâhire-i Mısra ve andan Anadolu taraflarına azîmete murâd eyledüğün bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve merâhil ve me'âbirde ve hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye mutâlebesi ve âhar bahâne ile akçe talebiyle rencide ettirilmeyüb ve memnû'âtdan olmayan eşyâdan getürdüğü ve alub götürdüğü emti'asının ahidnâme-i hümâyun mücebince sair müste'men taifesi gibi yüzde üç akçe verdikten sonra ziyâde talebiyle ve muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide ve remide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm kuyûdâtı tettebbü' olundukda ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mestûr ve Venedike tâbi' Santa Cezîresi re'âyâsından ve Anaştaş Dicakırı Dorimind ?nâm Venediklü tâcir li ecli't-ticre cezîre-i mezbûreden Mısır ve İzmir ve Konya ve yâlet-i Anadolu da vâki' mahallere varub gelince mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak içün ber-müceb-i ahidnâme-i hümâyun yüz doksan bir senesi evâhir-i zilkadesinde emsâl olmak üzere emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın emsâline kıyâsen vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhil-i Zilhicce Sene 195

Sâbıkı üzere emr-i âlî yazılmışdır.

(s.44)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik elçileri ve adamlarının Istranca ve köylerinden pastırmalık olarak kendileri için parayla aldıkları yüz yirmi baş karacanavarı daha önce padişah emriyle izin verildiği üzere bir sefere mahsus Galata'daki evlerine nakline engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yaptığı yıllık alışveriş (kifâf-ı nefsleri) için hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Vize Kazâsı ve Haslar kazâsı muzâfâtından Terkos ve nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik bayloslarının ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için zikr olunan kazâ ve nâhiyelere tâbi' İstranca ve sâir karyelerden rızâlarıyla satanlardan akçesiyle basdırmalık için yalnız yüz yirmi re's karacanavar iştirâ ve Galata'da vâki' hânesine nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfimle ruhsat verildiği işbu bin yüz doksan beş senesine mahsûben emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda yüz doksan beş senesine mahsûben ol mikdâr karacanavarın def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak üzere emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere ol mikdâr canavarın nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fi Evail-i Cemaziye'l-ahir Sene 195

Der-zamân-ı Reisü'l-küttâb hazret-i es-Seyyid Mehmed Hayri Efendi tâle bakâhü Fî evâil-i Muharrem 1196

(s.45)

1.Hüküm

1.a) Özet: Girit Adasında ikamet eden Yemenici oğlu Molla Mehmed denilen şahsın, iki taraf arasında daha önce olan bazı gizli işlerden dolayı Venedik konsolosuna verilmek istenen yirmi yedi bin kuruşla ilgili senetlerin sahte olduğu, dolayısıyla bu sahtecilik olayına karışan kişinin güvenilir kişilerce İstanbul'a getirilip meselenin hakikatının ortaya çıkırılması hususunda hüküm. **(Sahte senet olayı ve gereğinin yapılması hakkında)**

1.b) Transkript: Kandiye Muhâfızı Vezîre ve Kandiye kadısına hüküm ki;

Venedik Döjü ve cumhûrunun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm baylos-ı sâbık Andriya Memo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime bir kıt'a takrîr kağıdı takdîm idüb mefhûmunda Girid Cezîresinde vâki' Kandiye sâkinlerinden Yemenici oğlu Molla

Mehmed nâm kimesne balyos-ı mûmâileyhe bir kıt'a mektub gönderüb derûnunda beynimizde cereyân eden bazı mesâlih-i hafiye-i sâbıkaya mübteni kançılâriyenizde emâneten vaz' eylediğim yirmi yedi bin guruşun yalnız yirmi bin guruşunu Hanya'da mukîm Venedik konsolosuna teslim eylemeniz için konsolos-ı mersûme bir kıt'a temessük i'tâ ve mektûbumu melfûf tarafınıza irsâl ve isrâ eylediğime binâen meblağ-ı mezbûr yirmi bin guruş konsolos-ı mersûme isâl ve teslim edesiz ve kusûr yedi bin guruşun bin guruşunu Baş Tercümâna verüb mâadâsını evvelbaharda kendüme teslim için hıfz eylesiz ve sizin Venedik'e azîmet üze olduğunuz mesmû'umuz olmağla isminizi ve Venedikte olan mahallenizi işâret eylesiz deyü derc ve tahrîr ve meblağ-ı mezbûr yirmi bin guruş konsolos-ı mersûmdan makbuzu olduğunu mübeyyin bir kıt'a temessük dahi tesyîr eylemiş olduğu ve Balyos-ı mûmâileyh şahs-ı mezkûr ile bir vakitde mülâkât etmemiş olduğundan başka mazmûn-ı mektûbundan münfehim olduğu üzere bu misillü şahs-ı müzevvirin ol mikdar akçeye mâlik olması muhâl ve kâ'ide-i cumhûr üzere ehl-i İslâm umûruna müdâhale ve mumzî ve mahtûm sened i'tâsı adîmü'l-ihimâl olduğu ve bu misillü mevâd için verilen senedât elçinin tarafından olmayub ser-kâtibi cânibinden verilmek kâ'ide-i kadîmeden iken kâ'ide-i mezbûreye muğâyir şahs-ı merkûm vâkıf olmadığından tezvîrâtını mesâlih-i hafiye ta'bîri ile tervîci dâ'iyesinde olmağla müdde'ası kizb-i sarîh idüğü nümâyân ve bu misillü erbâb-ı hîlin zâyî'inden emniyet câiz olmayub elçi-i mûmâileyh bazı tahrîrâtta mevzû' mührünü taklid ile mezâd sened ihtirâ' etmiş olması mülâhazadan gayr-i ba'îd ve elçilik rütbesiyle Deraliyyemde mukîm olanlar haklarında bu misillü tezvîrâta sülûk eden mezâdının müdde'ây-ı bâtılları mûcib-i istislâb-ı arâmişleri olduğu ve mührüyle memhûr kimesne yedinde senedi olmadığı beyân ve inhâ ve kendüsü Venedike azîmet etmeksizin şahs-ı mezbûr tahkîk maddesi için deraliyyeme ihzâr ve ve kendüsü gelmekde tereddüd eder ise sened ittihâz eylediği evrâk Âsitâne-i Saâdetime irsâl ve tesyâr olunmak bâbında emr-i âlîşânım sudûrunu istid'â etmekle şahs-ı mezbûr yanına mu'temed adam terfîkiyle Deraliyyeme ihzâr ve eğer tereddüd eder ise Balyos-ı mûmâileyhden alacak i'tâsıyla ittihâz eylediği senedât ne makûle evrâk ise yedinden alâ eyyi hâlin ahz ve tashîh-i madde zımnında Âsitâne-i Saâdetime irsâl olunmak fermânım olmağın husûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdu. İmdi bu makûle tezvîrâta sâlik olan şahıs Balyos-ı mûmâileyh Venedike ba'de'l-avd Deraliyyeme gelüb benim alacağım var idi deyü tasaddîden hâli olmamağla ibrâz edeceği zâhir ve Balyos-ı mûmâileyhin azîmetinden evvel hakikat-i hâlin zâhire ihrâcı vâcibâtıdan olduğu ve mezâdından olduğu lede't-tahkîk hakkında lâzım gelen te'dîbâtın icâsı muktezâ-yı rûsûm-ı adâlet olduğu bedîhi ve bâhir olmağla siz ki vezîr-i

müşârünileyh ve mevlânâ-yı mûmâileyhimâsız şahs-ı mezbûru ahz ve yanına mu'temed adam terfikiyle Deraliyyeme ihzâr ve eğer ihzârı mümkün olmaz ise tahkîk-i madde zımnında sened tahrîr eylediği evrâkı bi eyyi hâlin ahz ve memhûren bir saat mukaddem dersaadetime irsâle kemâl-i ihtirâm ve dikkat ve bu husûsu madde-i uhrâya kıyâs ile iğmâz ve tekâsülden begâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 196

(s.45)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisinin arzıhali üzerine, padişahın beratıyla Halep'teki Venedik Konsolosunun yanında tercümân olan Mihail veled-i Hana Dib nâm tercümânın, iki hizmetkârından biri olan Nikola veledi Hana adındaki hizmetkârın herhangi bir vergi talebiyle rencide edilmemesi, korunması ve verilen beratın gereğine uygun hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik konsolosunun yanında tercümanlık yapan ve hizmetkârlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhal gönderüb Medîne-i Haleb'de mukîm Venedik Konsolosu yanında Mihail veled-i Hana Dib bâ berât-ı âlîşân tercümân olub bu makûle tercümanların oğulları ve yedlerinde başka başka evâmîr-i şerîfe verilen ikişer nefer hizmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiye akçesi vesâir rûsûm ve tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmamak berâtı şurûtundan olmakdan nâşi tercümân-ı mersûmun iki nefer hizmetkârlarından Nikola veledi Hana nâm bir neferi şurût-ı berâtı mûcebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnüm kaleminde nişân kuyûdâtına mürâcaat olundukda mesfûr Mihail veled-i Hana Dib bin yüz doksan altı senesi mâh-ı muharreminin on ikinci günü târihinde verilen berât-ı şerîfimle Haleb'de mukîm Venedik Konsolosu yanında tercümân olub ve tercümânlık hizmetinde olanlar ve iki nefer hizmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiye akçesi ve sâir rûsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklifi ile rencide olunmamaları berâtı şurûtundan olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî Evâil-i Muharrem Sene 1196

Bir sûreti Haleb Mollasına hüküm ki; Petro veled-i Dib nâm hizmetkârıyla ber-vech-i meşrûh hizmetkârlıktan ihrâc olunmuştur.

(s.45)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçisinin arzıhali üzerine, padişah beratıyla Halep'te Venedik Konsolosunun yanında tercümân olan Ashade Farsı nâm tercümânın, Ramon Farsı? adındaki hizmetkârını hizmetinden uzaklaştırıp yerine Sinon nâm hizmetkârın görevlendirildiği, söz konusu hizmetkârın Halep'te herhangi bir vergi talebiyle rencide edilmemesi, korunması ve verilen beratın gereğine uygun hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik konsolosunun yanında tercümanlık yapan ve hizmetkârlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Şam Vâlisine ve Haleb ve Şam kadılarına ve dergâh-ı mu‘âllâm kapucubaşılığı pâyesiyile Haleb Mütessellimine ve Halebden Şâm-ı Şerîf ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhal gönderüb Medine-i Haleb'de mukîm Venedik konsolosu yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercümanlık hizmetinde olan Ashade Farsı nâm tercüman hizmetinde olan Ramon Farsı? nâm hizmetkârını hizmetinden ihrâc ve yerine Sinon nâm hizmetkârını istihdâm ve bazı mesâlihini rü'yet ve menâzil ve merâhilde ve mehâll-i mezkûrede hîn-i meks ve ikâmetinde muğâyir-i şurût-i berât cizyedarlara cizye mutâlebesi ve gayrilere âhar bahâne ile rencide ve remîde ettirilmeyüb himâyet ve siyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve tercümân-ı mesfûr Ashade Farsı? Haleb'de mukîm konsolos yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercüman olub ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlif-i örfiyye ile rencide olunmamaları tercümanlık berâtı şurûtundan olduğuna binâ'en berât-ı âlişânım şurutu mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 196

(s.45)

4.Hüküm

4.a) Özet: Hâlâ Halep'teki Venedik konsolosunun yanında berâtla tercümanlık görevini yapan İrale veled-i Nesim nâm şahsın, Abraham Kolancı oğlu veled-i Agob adındaki bir hizmetkârının bazı işlerini yürütmek üzere Halep'ten İstanbul'a yapacağı seyahatinde, beratın şartlarına aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması ve emniyetinin sağlanarak gelip geçmesine engel olunmaması hususunda hüküm**(Ahidnamede Venedik**

konsolosunun yanında tercümanlık yapan ve hizmetkârlarının hak ve muafiyetleri hakkında)

4.b) Transkript: Haleb Mollasına ve dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılığı pâyesiyile Haleb Mütessellimine ve Halebde Âsitâne-i Saâdetime gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb medîne-i Haleb'de mukîm Venedik konsolosu yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercüman olan İrale veled-i Nesim nâm tercüman Abraham Kolancı oğlu veled-i Agob nâm bir nefer hizmetkârını bazı umûrunu rü'yet için Halebden Âsitâne-i Saadetime irsâl murâd eylediğin bildürüb tercümân-ı mesfûr hizmetinde olan mesfûr Haleb'den Âsitâne-i Sâdetime gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve hasbe'l-iktizâ hîn-i meks ve ikâmetinde muğâyir-i şurût-ı berât cizyedarlara cizye mutâlebesi ve gayrilere âhar bahâne ile rencide ettirilmeyüb himâyet ve siyânet olunarak emnen ve sâlimen ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve tercümân-ı mesfûr Abrale veled-i Nesim Ades İlbini? Medîne-i Haleb'de mukîm Venedik konsolos yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercüman olub ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sâir rûsûm ve tekâlif-i örfiyye teklîfi ile rencide olunmamaları tercümanlık berâtı şurûtundan olduğuna binâ'en berât-ı âlîşânım şurûtu mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 196

Bir sûreti Abrale veled-i nesim Ades İlbini? nâm tercüman çırağı oğlu Avakim veled-i Emanuel nâm bir nefer hizmetkârı için ber-vech-i muharrer yol hükmü yazılmışdır.

(s.46)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidnâmede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik ahalisinden olup, İstanbul'dan Halep, Mısır ve oradan Anadolu taraflarına iki hizmetkârıyla seyahat edecek olan tâbib Andriya Colbani nâm şahsın, tâbiblikle ilgili işlerinde yolda bir zorluk çıkarılmaması, ahitnameye uygun olmayan bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden emniyetli bir şekilde gelip geçmesine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiblerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Haleb ve Mısır kadılarına ve Âsitâne-i Saâdetimden medîne-i Haleb ve Mısıra ve andan Anadolu taraflarına varub gelince vâki' sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'ten gelüb giden ilâ âhirihi harac taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunumda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Andriya Colbani nâm tabîb tabâbet tarîkiyle Haleb ve Mısıra ve andan Anadolu taraflarına azîmet murâd eyledüğün bildürüb Venediklü tabîb-i mesfûr iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve bir mahalde tabâbetine müte'allik umûruyla ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında mu'tâd üzere hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Safer sene 196

(s.46)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidnamede açıkça belirtildiği üzere, Venedik ahalisinden olup, Belgrad'tan İstanbul'a seyahat edecek olan Marka ... Kavasko ve Kavalir Kalini? nâm iki Venedikli müste'men hizmetkârın, yapacakları seyahatlerinde, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmadan, emniyetlerinin sağlanması ve geçmelerine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli müste'minlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Belgrad muhâfızı vezîre ve Belgrad mollasına ve Belgrad'dan berren Âsitâne-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki' sair kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'den gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidüb rençberlik edip memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub gerü gide anlardan harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidname-i hümayunda musarrah ve mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Marka ... Kavasko ve Kavalir Kalini? nâm iki nefer müste'men hizmetkârıyla Tire'den Anadolu taraflarına azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklüler berren Belgraddan Âsitâne-i aliyyeme azîmet murâd eylediklerin bildürüb Venediklülerden olan mesfûrlar ikişer nefer müste'men hizmetkârıyla Belgraddan Âsitâne-i Saâdetime gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve hasbe'l-iktizâ bir mahalde olan meks ve ikâmetlerinde muğâyir-i ahidnâme-i hümayun cizye mutâlebesi ve âhar vechile ile rencide ve remîde olunmayub

himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfîm ricâ etmeğin ahidnâme-i hümâyun mûcebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiülevvel sene 1196

(s.46)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, Karaçesko Lombini nâm şahsın ticaret için İstanbul'dan İzmir ile Kırkağaç taraflarına ve Sakız Adasına yapacağı yolculuğu sırasında, götürdüğü ve getirdiği ticaret malları için yüzde üç gümrük vergisi dışında ahitnameye aykırı cizye talebiyle haksızlık edilmemesi ve Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olan İlya Der ... Haki adındaki tâcirin ticaret amacıyla Lefkoşe'ye gidiş ve gelişlerine mani olunmaması ve açıklandığı üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. (Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve Kırkağaç ve havâlisine ve Sakıza varub gelince vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Karaçesko Lombini nâm tâcir ticâret için Âsitâne-i saâdetimden İzmir ve kırkağaç ve havâlisine ve Sakız Cezîresine azîmet murâd eyledüğün bildürüb tâcir-i mesfûr muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun cizye ve sâir tekâlif mutâlebesiyle ta'âddî ve memnû'atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden getürdüğü emti'a ve eşyânın ahidnâme-i hümâyun mûcebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahkâm-ı kuyûdâtı tetebbü' olundukda Venedik'e tâbi' Kefalonya Cezîresi re'âyâsından İlya Der ... Haki nâm tâcir li ecli't-ticâre Lefkoşe Cezîresinde iyâb ve zehâb ve bazen meks olduğun ba'de'l-inhâ ve'l-istid'â cezîre-i mezbûrede iyâb ve zehâbında mûmâna'at olunmamak için ber-mûceb-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce sene 195

(s.46)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup, İstanbul'dan Kefalonya Adasına gidecek olan Benako Gıramaniko Lolo nâm Venedikli tâcirin, yolculuğu sırasında götürdüğü ve getirdiği ticaret malları için, ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle haksızlık edilmemesi, gidiş ve gelişlerine mani olunmaması hususunda açıklandığı üzere hareket edilmesine hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve Kıbrıs ve Yafa ve Akdeniz'de vâki' iskelelere varub gelince sâir kudât ve nevvâba ve İzmir Hası Voyvodasına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Kefalonya Cezîresi re'âyâsından Benako Gıramaniko lolo nâm Venediklü tâcir ticâret tarîkiyle mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saadetimden mehâll-i mezbûre varub gelince hilâl-i tarîkde menâzil ve merâhilde ve meks ve ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle ve âhar vechile rencide ve remîde olunmayub ve memnû'atdan olmayan eşyâdan memleketine götürdüğü ve alub getirdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç hesabı üzere resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim himâyet ve siyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiülâhir Sene 196

Venedik kapudanlarından Sonri pana nâm kapudân tartana ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî 6 Rebiülâhir Sene 196

Venedik kapudanlarından Marko Aleksi nâm kapudân Bulaka ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiülâhir Sene 196

Mukaddema sâdır olan emr-i âlî mücebince emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 196

(s.46)

5.Hüküm

5.a) Özet: Riha Kololu? nâm Venedikli kaptanın eşya ve ticaret mallarıyla yüklü gemisiyle İzmir'den Venedik taraflarına yol alırken, Andros Adasında şiddetli fırtınadan dolayı geminin kırılması üzerine, gemideki malların ve kaptanın kurtarılması için söz konusu adadaki zabitler tarafından mukavelesiz ikibin sekizyüz yirmi kuruşun zorla alınmasının ahidnameye ve dostluğa aykırı olduğunun tespiti ve mahkeme yoluyla belirtilen miktarın geri alınıp İstendil Adasındaki Venedik konsolosuna teslim edilerek hak sahiplerine iade edilmesi hususunda hüküm. **(Zâbitlerin haksızlıkları ve çözümü hakkında)**

5.b) Transkript: Andros Ceziresi tâbi' olduğu kazânın kadısına ve cezîre-i mezbûrenin zâbitân ve a'yânına hüküm ki;

Baylos-ı mumâileyhin sūdde-i saâdetime takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arzuhâli mefhûmunda Venedik kapudânlarından Riha Dölolo? nâm kapudân bu esnâda emti'a ve eşyâ ile memlû bir kıt'a sefinesiyle İzmirden Venedik tarafına azîmet ve esnâ-yı râhda şiddet-i hevâ ve fırtınaya tesâdüf ile Andros Cezîresinde bi kazâillâhi sefinesi şikest oldukda İstendil Cezîresinde mukîm Venedik konsolosu cezîre-i mezbûreye varub sefîne-i merkûme derûnunda olan hamûleyi tahlîsiçün zikr olunan Andros Cezîresi zâbitânından kapudân-ı mesfûre i'ânet taleb eyledikde ber müceb-i ahidnâme-i hümayun kapudân-ı mesfûre i'ânet ve müzâheret iktizâ eder iken mugâyir-i ahidnâme-i hümayun ve dostluğa münâfi hamûle-i mezbûrenin tahlîsi içün kapudân-ı mesfûrdan bilâ mukâvele cebren ve kahren iki bin sekiz yüz yirmi guruş ahz eylediklerin inhâ ve meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le istirdâd ve İstendil Cezîresinde mukîm Venedik konsolosuna teslîm ve ihkâk-ı hak ve fimâ ba'd ahidnâme-i hümayun ve sulh u salâha muğâyir Venedik tüccarı ve kapudânları rencide ve ızrâr olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve siyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayun kaleminden suâl olundukda Venedik gemileri memâlik-i mahrûseme gelir iken muhâlif yel çıkub ol gemi helâk olub ne mikdâr adam kurtulur ise esir olunmaya ve esvâbları kurtulur ise sâhiblerine vireler kapudan cânibinden ve adamlarından ve sâirlerinden kat'a dahl olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mûnderic ve Venedik kapudanlarından Ağustini Kiligoz nâm kapudân zî kıymet emti'a-i mütenevvi'a ile

memlû‘ bir kıt‘a sefinesiyle İzmir İskelesinden gider iken Sakız Cezîresi mukâbilinde Alsanre nâm sagîr cezîrede bi kazâillâhi te‘âlâ sefinesi karaya şikest ve helâk ve kapudan ve mellâhı halâs ve sefine-i mezbûreden çıkan eşyâ cüz’î ve küllî her ne ise kapudân-ı mesfûre teslîm ve edevât ve eşyâ-yı sâiresinin dahi ihrâc ve izhârına i‘ânet ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun bir dürlü dahl ü ta‘arruz ve halâs olanlar rencide olunmayub himâyet ve siyânetlerine ve çıkan eşyânın muhâfazasına ihtimâm eylemeleri için balyos-ı sâbık inhâsıyla yüz doksan beş senesi evâil-i rebiülâhîrinde Sakız Cezîresi nâibine ve zâbitâna hitâben emr-i şerîfim verildiği emsâl olmak üzere ihrâc olmağın ahidnâme-i hümâyun ve

(s.47)

mûceblerince amel olunmak fermanım olmağın.İmdi Venedik Döjü ve Cumhuru devlet-i Aliyyemin kadîmî dostu olub kapudân ve tüccar ve adamlarının muğâyir ahidnâme-i hümâyun rencide ve ızrâr olunduklarına rızâ-yı şâhânem olmamağla sen ki mevlânâ-ı mûmâileyhsin meblağ-ı mezbûru ahz edenleri mahallinde Meclis-i Şer‘a ihzâr ve hilâf-ı şer‘ ve muğâyir-i ahidname-i hümâyun bilâ mûceb kuyâdât-ı mersûmdan zulmen aldıkları ba‘de’s-sübût tamâmen istirdâd ve İstendil Cezîresi konsolosuna teslîm ve ihkâk-ı hak ve ba‘de ezîn muğâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyun ve merâsim dostu vaz‘ ve hareketden be gâyet hazer ve mûcânebet olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiülâhîr Sene 196

(s.47)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, bir hizmetkârıyla İstanbul’dan Bursa ve oradan Akdeniz’deki limanlara gidecek olan Aleksandır ve Koman nâm tâcirin, yolculuğu sırasında götürdüğü ve getirdiği ticaret malları için, ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle haksızlık edilmemesi, gidiş ve gelişlerine mani olunmaması hususunda açıklandığı üzere hareket edilmesine hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Bursa kadısına ve Âsitâne-i Saâdetimden Bursa'ya ve andan Akdenizde vâki‘ iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve İskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki; Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi ve muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i

hümâyûnunda mestûr ve mukayyed olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Aleksandır ve Koman nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için Âsitâne-i Saadetinden Bursa ve andan Akdenizde vâki‘ iskelelere azîmet murâd eyledüğün bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde hîn-i meks ve ikâmetine hilâf-i ahidnâme-i hümâyûn cizye ve sâir tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayub ve memnû‘atdan olmayan eşyâdan memleketine götürdüğü ve alub getirdüğü emti‘a ve eşyânın ahidnâme-i hümâyûn mücebince yüzde üç hesabı üzere resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemâziye’l-evvel Sene 196

(s.47)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik’e verilen ahidnamede kayıtlı olduğuna binaen Venedik’e bağlı Santa Mauna Adası ahalisinden olup, ticaret için Lefkoşe Adasına seyahat edecek olan Kostantin Tako nâm tâcirin, yolculuğu sırasında götürdüğü ve getirdiği ticaret malları için, ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle haksızlık edilmemesi, emniyetinin sağlanarak gidiş ve gelişine mâni olunmaması hususunda açıklandığı üzere hareket edilmesine hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript. Lefkoşe Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetinden Lefkoşe Cezîresine varınca vâki‘ sâir kuzât ve nevvâba ve Kıbrıs Muhassılı zîde mecdühüye ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi ve muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyûnda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi‘ Santa Mauna Cezîresi re‘âyâsından Kostantin Tako nâm tâcir ticâret tarîkiyle Lefkoşe Cezîresine azîmet murâd eylediğün bildürüb tâcir-i mesfûr mehâll-i mezbûre varınca esnâ-i râhda ve menâzil ve merâhilde ve li ecli‘t-ticâre Lefkoşe cezîrelerinde meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alub getirdüğü emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyûn mücebince yüzde üç akçe ve resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümâyûn emnen ve sâlimen himâyet ve siyânet

olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûn ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemâziye’l-evvel Sene 196

(s.47)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik’e verilen ahidnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik’e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup, ticaret işleri için iki hizmetkârıyla Kefalonya Adasına gidip gelecek olan Niko ... nâm tâcirin, yolculuğu sırasında ticaretle ilgili icraatlarında, ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisi dışında, tekrar cizye talebiyle sıkıntı verilmemesi, emniyetinin sağlanarak gidiş ve gelişine mâni olunmadan açıklandığı üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve Yafa ve Sayda ve Akdeniz’de vâki‘ iskelelere varub gelince vâki‘ olan sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki; Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyunda mukayyed bulunduğuna binâen Venedike tâbi‘ Kefalonya Cezîresi re‘âyâsından Niko ... nâm Venediklü tâcir ticâret tarîkiyle mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla mehâll-i mezbûre gelince hilâl-i râhda hilâf-i ahidnâme-i hümâyûn cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alub getürdüğü emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyûn mücebince yüzde üç akçe verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükmü hümâyûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemâziye’l-evvel Sene 1196

(s.47)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik’e verilen ahidnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik ahalisinden olup, ticaret işleri için Kıbrıs’a gidecek olan Marko Ceriko Bey ve şerîki Petro ... nâm

Venediklilerin, yolda ticaretle ilgili icraatlarında, ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisi dışında, tekrar gümrük talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanarak geçişine engel olunmadan belirlendiği üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Lefkoşe Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden Lefkoşe Cezîresine varınca vâki' sâir kudât ve nevvâba ve Kıbrıs Muhassılına ve Kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele Emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi ve muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Marko Ceriko Bey ve şer'ki Petro ... nâm Venediklüler ticâret tarîkiyle Kıbrıs azîmet murad eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûrlar mehâll-i mezbûre varınca esnâ-yi râhda ve menâzil ve merâhilde li ecli't-ticâre. Kıbrıs'da meks ve ikâmetlerinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta'addî vee memnû'atdan olmayub vilâyetlerine götördükleri ve vilâyetlerinden alub getürdükleri emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûruna mümâna'at olunmamak bâbında hükmü hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî 21 Cemâziye'l-âhir Sene 1196

(s.47)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik Cumhuriyetiyle yapılmış ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik 'e bağlı Santa Mavra Adası ahalisinden olan tâcir Petro Vasima nâm şahsın, ticaret işleri için İstanbul'dan söz konusu adaya gidiş gelişinde, yolda ticaretle ilgili icraatlarında, yüzde üç gümrük vergisi dışında, tekrar gümrük talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanarak geçişine engel olunmadan belirlendiği üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir ve Lefkoşe mollalarına ve Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve Lefkoşe ve Kıbrıs ve İskenderiye ve Mürted cezirelerine ve havâlisine varub gelince sâir kuzât ve nevvâba ve Kıbrıs ve İzmir Has voyvodalarına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri dizdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi ve muhdes tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik'e tâbi Santa Mavra Cezîresi re'âyâsından Petro Vasima nâm tâcir ticâret tarîkiyle Âsitâne-i Saâdetimden azîmet murad eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yi râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve umûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükmü hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 196

(s.48)

1.Hüküm

1.a) Özet: İzmir'de Dobra Venedikli ile Venedik ahalisi Hırvat denizcileri arasında cereyan eden tartışma ve kavgada bir kişinin öldüğü olaydan dolayı, Venedikli denizcilerin yakalanmasının ardında, olayın çözümü için gerektiğinde konsolosa yardım edilmesi hususunda hüküm.

1.b) Transkript: İzmir Mollasına ve İzmir Hâs voyvodasına hüküm ki;

Âsitâne-i 'aliyyemde mukîm Venedik elçisinin bu def'a derbâr-ı atûfet-karârıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arzuhâli mefhûmunda bundan akdemce medîne-i İzmir'de Dobra Venediklü ile bazı Venediklü Hırvat mellahı beyinde vukû'bulan münâza'a ve katl-i nüfûsa dâir hâlerinden nâşi Venediklü mellahların zabt u rabtı ve her dürlü ihtilâlin men'u def'i husûsuna ihtimâm ve dikkat eylemesi tarafında İzmirde mukîm Venedik konsolosuna tahrîk eğerçi tenbîh-i ekîd olunub ancak bu esnâda Venedik sefâyininin İzmire gitmek üzere tevârüdüne binâen Fîmâ ba'd Dobra Venediklü ile o makûle münâkaşe ve münâza'anın indifâî vesâilini istihsâle konsolos-ı mezbûrun hod be hod iktidârı olmayub muhtâc-ı inâyet olmağla siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâileyhimâsız husûs-ı mezbûrda tarafeyn konsolosları ma'rifetleri ile mellâh ve reâyâların zabt u rabtu ve def'-ı münâza'aları emrinde konsolos-ı mersûm lede'l-iktizâ tarafınızdan isti'âne eylerken iktizâsı üzere dostâne mu'avenet ve muzâheret olunarak indifâ' münâza'ada mûcib-i hâlatın istihsâline vech-i lâyıkı üzere ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel ve hareket olunmak fermânım olmağın te'kîden ve tenbîhen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ile irsâl

olunmuştur. İmdi devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-kıyâmımla musâfât üzere olan Venedik ve Dobra Venediklü cumhûrlarının memâlik-i mahrûsem iskelelerine li ecli't-ticâre âmed şüd eden tüccâr sefinelerinin bilâ nizâ' sâlimen iyâb ve zehâbları vesâilinin isticlâbına dikkat matlûb-i hüsrevânem olduğu cihetden tarafeyn mellahları beynlerinde ol taraftan tahaddüs eden bu makûle ihtilâl ve münâza'anın indifâ'ıyla zabt u rabtları husûsuna lede'l-iktizâ dostâne mu'âvenet ve müzâheret lâzime-i hâlden olduğu ma'lûmunuz oldukda bâdezîn medîne-i İzmir'de tarafeyn mellahları beynlerine münâza'ayı müstelzim hâlet-i gayr-i marziyye zuhûr hasebiyle re'aya ve mellahlarının zabt u rabt ve def'-i münâzaaları emrine tarafeyn konsolosları her gûne i'ânet taleb ederler ise derhal ber vech-i sühûlet indifâ'ı emrinin istihsâline dostâne i'ânet ve müzâheret birle isticlâb-ı âsâyış ve âsudegî-i cânibine ihtimâm ve dikkat ve iğmâz ve müsâmaha vukû'uyla hâlet-i gayr-i marziyye tahaddüsünden be gâyet ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Receb Sene 196

(s.48)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisinden olup Riha Kololu? nâm kaptanın eşya ve ticaret mallarıyla yüklü gemisiyle İzmir'den Venedik taraflarına yol alırken, Andros Adasında şiddetli fırtınadan dolayı geminin kırılması üzerine, gemideki malların ve kaptanın kurtarılması için söz konusu adadaki zabıtlar tarafından ahitnameye aykırı olarak, mukavelesiz ikibin sekizyüz yirmi kuruşun zorla alınmasının ahidnameye ve dostluğa aykırı olduğunun tespiti ve mahkeme yoluyla belirtilen miktarın geri alınıp İstendil Adasındaki Venedik konsolosuna teslim edilerek hak sahiplerine iade edilmesi hususunda hüküm. **(Zâbitlerin haksızlıkları ve çözümü hakkında)**

2.b) Transkript: Andros Cezîresi tâbi' olduğu kazânın kadısına ve cerîde-i mezbûrenin zâbitân ve a'yânına hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh südde-i saâdetime takdîm eylediği bir kıt'a arzuhâli mefhûmunda Venedik kapudânlarından Riha Kololu? nâm kapudân bu esnâda emti'a ve eşyâ ile memlû bir kıt'a sefinesiyle İzmir'den Venedik tarafına azîmet ve esnâ-yı râhda şiddet-i hevâ ve fırtınaya tesâdüf ile Andros Cezîresinde bi kazâillâhi te'âla sefinesi şikest oldukda İstendil Cezîresinde mukîm Venedik konsolosu cezîre-i mezbûreye varub sefine-i merkûme derûnunda olan hamûleyi tahlîs ve ihrâc içün zikr olunan Andros Cezîresi zâbitânından kapudân-ı mesfûre i'ânet taleb eyledikde ber müceb-i ahidnâme-i hümayun kapudân-ı mesfûre i'ânet ve müzâheret iktizâ eder iken mugâyir-i ahidnâme-i hümayun

ve dostluğa münâfi hamûle-i mezbûrenin tahlîsi için kapudân-ı mesfûrdan bilâ mukâvele cebren ve kahren iki bin sekiz yüz yirmi guruş ahz eylediklerin mukaddemâ inhâ ve meblağ-ı mezbûr ma'rîfet-i şer'le istirdâd ve İstendil Cezîresinde mukîm Venedik konsolosuna teslim ve ihkâk-ı hak ve fîmâ ba'd ahidnâme-i hümayun ve sulh u salâha muğâyir Venedik tüccar ve kapudânları rencide ve ızrâr olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve siyânet olunmak bâbında bundan akdem emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayun kaleminden suâl olundukda Venedik gemileri memâlik-i mahrûseme gelir iken muhâlif yel çıkub ol gemi helâk olub ne mikdâr adam kurtulur ise esir olunmaya ve esvâbları kurtulur ise sâhiblerine vireler kapudan cânibinden ve adamlarından ve sâirlerinden kat'a dahl olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda münderic olduğu ve Venedik kapudanlarından Ağustini Kiligoz nâm kapudân zî kıymet emti'a-i mütenevvi'a ile memlû' bir kıt'a sefinesiyle İzmir İskelesinden gider iken Sakız Cezîresi mukâbilinde ..nâm sagîr cezîrede bi kazâillâhi te'âlâ sefinesi karaya şikest ve helak ve kapudan ve mellâhı halâs ve sefîne-i mezbûreden çıkan eşyâ cüz'î ve küllî her ne ise kapudân-ı mesfûre teslim ve edevât ve eşyâ-yı sâiresinin dahi ihrâc ve ızhârına i'ânet ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayun bir dürlü dahl ü ta'arruz ve halâs olanlar rencide olunmayub himâyet ve siyânetlerine ve çıkan eşyânın muhâfazasına ihtimâm eylemeleri için balyos-ı sâbık inhâsıyla yüz doksan beş senesi evâil-i rebiülâhîrinde Sakız Cezîresi nâibine ve zâbitâna hitâben emr-i şerîfim verildiği emsâl olmak üzere ihrâc ahidnâme-i hümayun ve emsâli mücebince amel olunmak için işbu bin yüz doksan altı senesi evâsıt-ı rebiü'l-evâhîrinde siz ki mevlânâ ve zâbitân ve a'yân-ı mûmâileyhsiz. Hâlâ balyos-ı mûmâileyh iltimâsıyla size hitâben sâdır olan emr-i şerîfim mahalline lede'l-vüsûl mazmûn-i münîfi adem-i isgâ ile mukaddemâ eşyâsının tahlîsi için cezîre-i mezbûre Kocabaşısı Nikolo Konaki nâm hâs cebren ve kahren Venedik kapudân-ı mesfûrun ahz ve gasb eylediği iki bin sekiz yüz guruş gûnâ gûn illet ve bahâne ile istirdâd ve teslimâta imtinâ' ve Meclis-i Şer'a varmada ihtiyâr ve emr-i münîfimin infâzı mümkün olduğundan ve Venedik kapudan-ı mersûmun mütezarrir ve mağdûr olduğun inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin infâz ve icrâsı bâbında müceddeden hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumdan mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda târih-i mezbûrda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlîşânım mücebince bi eyyi vechin kân şer'le ihkâk-ı hak olunmak bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 196

(s.48)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ‘e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup tâcir Berasmu Milo nâm Venedikli şahsın, bazı işlerini görmek için İstanbul’dan Livâdiye, Eğriboz civarlarına ve oradan Rumeli tarafına gidiş gelişinde, yolda ticaretle ilgili icraatlarında, cizye ve başka para talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanarak geçişine engel olunmadan belirlendiği üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimden Ağrıboz ve Livadiye'ye varub gelince yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi‘ Kefalonya Cezîresi re‘âyâlarından Berasmu Milo nâm Venediklü bazı umûrunu rü‘yet için Livâdiye ve Ağrıboz ve havâlisine ve andan Rumeli tarafına azîmete murâd eylediğin bildürüb Venediklü-yi mesfûrun Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve merâhil ve menâzilde cizye talebi ve âhar vechile akçe talebiyle rencide ettirilmeyüb himâyet ve siyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumdan suâl olundukda Venedike tâbi‘ Za Kilise Adası sâkinlerinden ... Ziyno nâm Venediklü müste‘men bazı umûr ve mesâlihi için Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren Mısır ve Haleb ve havâlîlerine varub gelince esnây-ı râhda cizyedârlar cizye talebi vesâirlere âhar vechile akçe talebiyle rencide ettirilmeyüb himâyet ve siyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak için yüz doksan iki senesi evâil-i muharreminde ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun emsâli olmak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i münîfim mücebince vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 196

(s.48)

4.Hüküm

4.a) Özet: Edirne’den geçerken zabitan tarafından alıkonulan ve üzerindeki paraları haksızlıkla alınan Venedikli tâcirin tahliyesi için zabitan tarafından zorla alınan kırk kuruşun, mahkeme yoluyla alınıp elçi vekiline teslim edilmesi hususunda Edirne Mollasına ve Edirne Bostancıbaşısına ve zâbitâna hüküm. **(Zabitanın haksızlıkları ve çözümü hakkında)**

4.b) Transkript: Edirne Mollasına ve Edirne Bostancıbaşısına ve zâbitâna hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyh arzuhâl gönderüb bu esnâda Venedik re‘âyâsından bir nefer Venediklü tâcir Mahrûse-i Edirnedden kendü hâlinde murûr eder iken mahrûse-i mezbûre zâbitânı tarafından Venediklüy-i mesfûru ahz ve hapis ve üzerlerinde bulunan akçeyi bi gayr-i hakkın ahz etmeleriyle balyos-ı mûmâileyh tarafından Edirne'de umûrunu rû'yeteme'mûr vekîli Kontares nâm Venediklü zâbitâna mürâcaat ve Venediklüy-i mesfûru haptiden tahlîs ve cebren ve kahren kırk gurus aldıkların bildürüb ma'rifet-i şer'le meblağ-ı mezbûr vekîli mersûme bildirüb fimâ ba'd ahidnâme-i hümayuna ve dostluğa münâfî Venedik tüccâr ve adamları rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve siyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ

(s.49)

Ve Canibeynin re‘âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni' olmaya deyü Venediklüye i'ta olunan ahidnâme-i hümayunda münderic bulunmağın sen ki Bostancıbaşı-i mûmâileyhsin ahidnâme-i hümayun mücebince himâyet ve sıyânet ve şer'le tahsîl olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 196

Venedik kapudanlarından Antonyo Bunacik? nâm kapudân terâya kulu tabîr olunurbir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet murâd etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emr-i yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 196

Venedik kapudanlarından Atanaz Bofsor Fatino nâm kapudân Feke ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet murâd etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şa'ban Sene 196

(s.49)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik 'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup tâcir Dimitri ve Alsamo nâm Venedikli şahısları, bazı işlerini görmek için İstanbul'dan Kefalonya Adasına gidiş gelişinde, yolda zorluk çıkarılmadan, cizye ve başka para talebiyle sıkıştırılmaması,

ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve geçişine engel olunmadan belirlendiği üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren Selanik ve İzmir mollalarına ve Sakız Cezîresi nâibine ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârlarına vesair zâbitâna hüküm ki;

Balyos arzuhâl gönderüb Venedik'e tâbi Kefalonya Cezîresi re'âyâsından Dimitri ve Alsamo nâm Venediklü bazı umûrunu rü'yet için azîmet murâd eyledüğün bildürüb Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûre berren ve bahren varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talebi ve âhar vechile akçe mutâlebesiyle rencide olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mümâna'at olunmamak bâında emr-i şerîfim ricâ etmeğün vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şa'ban Sene 196

(s.49)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ile aramızda olan ahitnameye binaen Venedik ahalisi olup, İstanbul'dan Anadolu taraflarına bir hizmetkârıyla beraber, ticaret için gidecek olan Venedikli Yani Anastas nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre gümrük vergisi dışında başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve geçişine engel olunmadan belirlendiği üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Anadolu taraflarına varub gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olub bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûse kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda

mukayyed olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Yani Anastas nâm tâcir kâr u kisb için Anadolu taraflarına azîmet murad eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saadetinden berren ve bahren mehâll-i merkûme varub gelince hilâl-i tarîkde ve menâzil ve merâhilde ve meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta‘addî vee memnû‘atdan olmayub vilâyete getürdüğü ve alub götürdüğü emti‘asının ahidnâme-i hümayun mücebince resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub bermüceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükmü hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şa‘ban Sene 1196

(s.49)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnameye binaen Venedik ahalisi olup, İstanbul’dan Rumeli taraflarına bir hizmetkârıyla beraber, ticaret için gidecek olan Venedikli Nabuti nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetinden berren ve bahren Rumeli taraflarına varub gelince yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi mukayyed olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Venedikli Nabuti nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için Rumeli taraflarına azîmet murad eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saadetinden berren ve bahren mehâll-i merkûme varub gelince hilâl-i tarîkde ve menâzil ve merâhilde ve meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta‘addî vee memnû‘atdan olmayub vilâyetinden getürdüğü ve alub götürdüğü emti‘asının ahidnâme-i hümayun mücebince resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub bermüceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve

ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükmü hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şaban Sene 196

(s.49)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnameye binaen Venedik ahalisi olup, İstanbul’dan Rumeli taraflarına iki hizmetkârıyla, ticaret için seyahat edecek olan Venedikli Marko Markander nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidnamede Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Venedik hudûdundan berren ve bahren Âsitâne-i Saâdetime gelince vâki‘ kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re‘âyâsından Marko Markander nâm Venediklü vilâyeti tarafından ticâret ve kâr u kisb için murad eylediğin bildürüb tâcir-i mersûm iki nefer müste‘men hizmetkârıyla esnâ-yı râhda ve merâhil ve me‘âbirde hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetinden getürdüğü ve alub götürdüğü emti‘asının ahidnâme-i hümâyun mûicebince resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak mürûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükmü hümâyunum ricâ etmeğin ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda ticâret ahvâli ilâ âhirihi mukayyed bulunmağın. Vech-i meşrûh üzre amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şaban Sene 196

(s.49)

5.Hüküm

5.a) Özet:Halep’te Venedik elçisinin yanında padişahın beratıyla tercümanlık yapan Beşu veled-i İstemres Ayinti nâm tercümânın adı geçen hizmetkârının ticaret için ve bazı işlerini yürütmek üzere İstanbul’a gelip elçinin bazı özel işleriyle uğraşırken uğradığı

yerlerde zorluk çıkarılmaması, cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm.(Venedikli resmi görevlilerin(tercüman ve hizmetkârların) hak ve muafiyetleri hakkında)

5.b) Transkript: Bağdad ve Diyarbekir ve Haleb vâlileri vezîrlere ve Sivas vâlisi sadr-ı essbak vezîr izzet Mehmed Paşaya vesâir zâbitân ve a'yân ve Bağdad ve Amed mollalarına ve Âsitâne-i Saâdetimden mahall-i mezbûre varub gelince sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları vesâir a'yâna hüküm ki;

Venedik Balyosu Andriya Memo hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr mühürlü arzuhâl gönderüb medîne-i Halebde mukîm Venedik konsolosu yanında berât-ı şerîfimle tercümân olan Beşu veled-i İstemres Ayinti nâm tercümânın hizmetinde olan mel'ûn veled-i İstefan nâm bir nefer müste'men hizmetkârı ticâret zımnında ve bazı umûr-i mesâlihini rû'yet için Âsitâne-i Saadetime gelüb ve Âsitane-i aliyyemdem Balyos-ı mûmâileyhin umûr ve husûsıyla mehâll-i mezbûre irsâl murâd olduğun bildirüb hizmetkâr-ı mesfûr mehâll-i mezkûre gidişde ve gelişinde her hanginizin

(s.50)

taht-ı kazâsına varub dâhil olur ise menâzil ve merâhilde ve hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-ı şurût birle cizyedârân cizye mutâlebesiyle ve âhar bahâne ile rencide ve remîde ettirilmeyüb emîn ve sâlim mürûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz nişan kaydına mürâcaat olduğuna mesfûr Beşua veled-i İstemres Ayinti hâlâ Haleb'de mukîm Venedik konsolosu yanında berât-ı şerîfimle tercümân olub ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiye akçe ve sâir rûsûm ve tekâlif-i araziyye talebiyle rencide olunmayalar deyü yedine verilen tercümanlık berâtı şurûtunda mûnderic olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın şurût-ı berât-ı âlîşân mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ramazan Sene 193

(s.50)

1.Hüküm

1.a) Özet: Eşkiyalık, gasp, zarar ziyan olaylarına karışanların yakalanıp cezalandırılmalarının sağlanması ve gaspettikleri meblağın tazmin edilerek hak sahiplerine teslim edilmesi hakkında hüküm. (**Eşkiyalık, gasp, zarar ziyan olayları hakkında**)

1.b) Transkript: Şehirköy kazâsı nâibine ve kazâ-i mezbûr zâbiti zîde kadrühüye hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re'âyâsından Anastas Liyoni ? nâm tâcir li ecli't-ticâre İnoz Cezîresinde mütemekkin olub tâcir-i mesfûr bir mikdâr tuzlu balık iştirâ ve bey' ve fûrûht için Şehiröy Kazâsında mütemekkin şerîkine bir nefer adamı ile üç yüz kırk beş guruş irsâl ve esnâ-yı râhda kazâ-i mezbûre tâbi' İsaklı nâm karye sükkânından Kara Mustafa ve rûfekâsı Hüseyin ve Karaahmed nâm şakîler adamîsi mesfûru işbu sene-i mübâreke de hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi gayr-i hakk katl ve üzerinde mevcûd meblağ-ı mezbûru ahz ü gadr eylediklerin bildürüb eşkıyâ-yı mezbûrûn ile mürâfa'a-i şer' ve hilâf-ı şer' ve bi gayr-i hakkın adamîsinden ahz eyledikleri meblağ-ı mezbûr alıverilüb imrârı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfîm ricâ etmeğîn. Siz ki mevlânâ ve zâbit-i mûmâileyhimâsız eşkıyây-ı mezkûre bi eyyi vechin kân ahz ve huzur-ı şer' ihzâr ve tâcir-i mesfûr ile mürâfa'a ve ba'de's-sübût hakkı tahsîl ve madde-i fûrûhtu hakk ve adl üzere rû'yet ve şer'an sâbit olduğu sûretde hîn-i îfâ ve keyfiyyeti i'lâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1196

(s.50)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının Üsküdar ve havalisindeki bağlardan kendileri için satın aldıkları iki yüz elli kab üzüm için bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi ve daha önce padişah emriyle izin verildiği gibi, bir sefere mahsus o kadar miktarın Galata'daki evine nakline engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yaptığı yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri Ağasına ve Hassa Bostancıbaşı ya hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Saadetimde mukîm Balyos Ağustin Karçoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayr süddi saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin ve adamlarının kifâf-ı nefisleri için bu sene-i mübâreke de reçel ve pekmez ve turşu ekmek için Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ'adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün Galata'da vâki' hânesine nakline mûmâna'at olunmayub

ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayun gümrük ve bac ve avâid mutâlebesiyle rencide ve remîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayununda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâca‘at olundukda yüz doksan beş senesine mahsûben yalnız iki yüz elli kab üzümün Üsküdar ve havâlisine olan bağlardan mâ‘adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def‘a-i vâhidede elçinin hânesine nakıl olunmak bâbında emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere yalnız iki yüz elli kab üzümün bir def‘a nakline mümâna‘at olunmamak bâbında fermân- âlişân yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1196

(s.50)

3. Hüküm

3.a) Özet: İstanbul’dan memleketleri olan Belgrad’a gidecek olan iki Venedikliye, seyahatlerinde ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetlerinin sağlanarak gelip geçmelerine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların yol emniyeti ve korunması hakkında hüküm)**

3.b) Transkript: Belgrad Muhâfızı vezîre ve Belgrad Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden Belgrad'a varınca yol üzerinde vâki‘ sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedârân vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi‘ Kator Kalesi re‘âyâlarından Pavlo Viyati Andriyavik nâm iki nefer Venediklüler Âsitâne-i Saâdetimden Belgrad tarafından vatanları olan Venedike azîmet murâd eylediklerin bildirüb Venediklûden olan mesfûrân Âsitâne-i Saâdetimden Belgrada varınca esnây-ı râhda ve menâzil ve merâhilde ve hasbe’l-iktizâ bir mahalde meks ü ikmâetlerinde muğâyir-i ahidnâme-i hümayun cizye mutâlebesi ve âhar bahâneleriyle rencide olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûrlarına mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 196

(s.50)

4. Hüküm

4.a) Özet: Venedik’e bağlı Kator Kalesi ahalisi olup, Anataşa ... nâm rahip, Papa Meriş Petrovik adlı bir Venedikli hizmetkârıyla, İstanbul’dan Belgrad taraflarından memleketleri olan Venedik’e giderken, seyahatleri esnasında yolda zorluk çıkarılmadan, bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetlerinin sağlanarak gelip

geçmelerine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm.(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında hakkında)

4.b) Transkript: Belgrad Muhâfızı vezîre ve Belgrad Mollasına ve Âsitâne-i saadetinden Belgrada varınca yol üzerinde vâki sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve cizyedârân ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhal gönderüb Venedik'e tâbi' Kator kalesi re'âyâlarından Anataşa ...nâm râhib Papa Meriş Petrovik nâm bir nefer Venediklü hizmetkârıyla Âsitâne-i saadetinden Belgrad taraflarında vilâyetleri olan Venedike azîmet murâd eylediklerin bildürüb Venediklü'den mesfûrân Âsitâne-i Saâdetinden Belgrada varınca esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve hasbe'l-iktizâ bir mahalde meks ü ikâmâetlerinde muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun cizye mutâlebesi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1196

(s.50)

5. Hüküm

5.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisi olup, bir hizmetkârıyla İstanbul'dan Bursa,Selanik, İzmir ve Sakız limanlarına, ticaret için gidecek olan Venedikli Karbino Tomazi nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması,götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve gelip geçmelerine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Bursa ve Selanik ve İzmir kadılarına ve Âsitâne-i saadetinden berren ve bahren Bursa ve Selanik ve İzmir ve Sakız iskelelerine varub gelince vâki' sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdarları ve iskele ümenâsı ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyunda münderic olduğuna binâen Venedik tüccarından Karbino Tomazi nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb içün Âsitâne-i saâdetinden berren ve bahren Bursa ve andan Selanik ve İzmir ve Sakız iskelelerine azîmet murâd eyledüğün bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i merkûme

varıp gelince esnây-ı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye mutâlebesi ve sâir tekâlîf mutâlebesiyle rencide ve memnû'atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alıb getürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebinde bulunan akçe resm-i gümrüğün verdikden sonra ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle ta'addî olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 196

(s.51)

1. Hüküm

1.a) Özet: Eğriboz Limanında amân verilmiş ve kazanç elde etmekle iştigal eden iki Venedik ahalisi,burada Masilya denilen Livadiye Voyvodası tarafından tamamıyla zulmedilerek üzerlerindeki bir miktar paranın alınması,eşya ve malların haksızlıkla yağmalanması ve üç gün hapsedilmesinin aramızda kayıtlı olan ahitnamenin yirmiüç ve yirmibeşinci maddelerine aykırı olduğunun ve bu şekilde davranan söz konusu voyvodanın hakkından gelinerek verilen zararın karşılanması hususunda Livadiye Kazası naibi Ahmed Muhtar'a i'lam olunan hüküm. **(Voyvoda haksızlıkları, gasp ve zarar ziyan olayları hakkında)**

1.b) Transkript: Ağrıboz (Eğriboz) Muhâfızî vezîre ve Livadiye Kazâsı nâibine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh mühürlü arzuhâl gönderüb Venedik Adası re'âyâsından iki nefer müste'min tâcirler Ağrıboz İskelesinde kendü hallerinde kâr u kisbiyle meşgûl ve arzlâriyla mukayyed ve bir ferd kendilerden mütezarrir olmuş değil iken kazâ-i mezbûrde sâkin Livadiye voyvodası olan Masilya nâm kimesne tarafından Bölükbaşı işbu sene-i mübârekede hilâf-ı şer' ve bi gayr-i hakkın ve muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun bilâ müceb ahz ve darb ü şetm ve üç gün habs ve üzerlerinde bulunan ma'lûmü'l-mikdâr mebâliğ ve emvâl ve eşyâlarını nehb ü gâret ve gadr-i küllî eylediklerin ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğunu sen ki kazâ-i mezbûr nâibi mevlânâ-yı mûmâileyh Ahmed Muhtar zîde ilmühüsün bi'l-iltimâs arz eylediğin bildürüb voyvada-i merkûmun hilâf-ı şer' ve bi gayr-i hakk ve mugâyir-i ahidnâme-i hümâyun nehb ü gâret eylediği mârrü'z-zikr mebâliğ ve emvâl ve eşyâ istirdâd ve fîmâ ba'd hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümâyun Venediklü tâifesi kimesne tarafından rencide ve remîde olunmayub himâyet ve sıyânet

olunmak bâbında sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda memâlik-i mahrûsede olan sancak beylerimden ve subaşılardan ve bi'l-cümle hüddâm-ı encüm-i ihtîşâmımdan hiç ahad anların vilâyetlerine ve kal'alarına ve burgazlarına ve adamlarına zarar ve ziyân erişdirmeyeler ve eğer cenâb-ı hilâfetme'âbıma müte'allik olan beylerden ve asker-i zafer me'serimden anların vilâyetlerine ve kalelerine ve burgazlarına ve adamlarına zarar ve ziyân erişdirirler ise vâki' olan zarar ve ziyân fermân-ı şerîfimle yerine konulub dahl edenlerin haklarından geline ve Venedik tüccârı vech-i meşrûh üzere emîn ve sâlim gelüb ve gidüb alış veriş idüb hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferd dahl ü ta'arruz eylemeyüb himâyet ve sıyânet olunalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyunun yirmi üçüncü ve yirmi beşinci maddelerinde mestûr ve mukayyed bulunmağın ve voyvoda-i merkûmun hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun ahz eylediği meblağ ba'de's-sübût tamâmen istirdâd ve fimâ ba'de ahidnâme-i hümâyuna muhâlif gerek voyvoda-i mezbûr ve gerek sâirleri taraflarından Venedik tüccârına zerre kadar ta'addî vukû'u tecvîz olunmayub keyfiyyet inhâ olunduğu üzere ise voyvoda-i merkûmun dahi iktizâsına göre terbiye ve güşmâli icrâ olunmak içün ahvâli alâ vukû'ihâ i'lâm olunmak bâında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 196

(s.51)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedik ile aramızda var olan hidnâmede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup, Tire'den Anadolu taraflarına bir hizmetkârıyla seyahat edecek olan tâbib Dimitri Özi nâm şahsın, tâbiblikle ilgili işlerinde yolda bir zorluk çıkarılmaması, ahitnameye uygun olmayan bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden emniyetli bir şekilde gelip geçmesine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Tire Kazâsı nâibi ile Tire'den Anadolu taaraflarına varub gelince vâki' olan sâir kazâların kuzât veve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'den gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidüb rençberlik edip memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub gerü gide anlardan harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidname-i

hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi‘ Kefalonya Cezîresi re‘âyâsından Dimitri Özi nâm Venediklü tabîb tabâbet tarîkıyla bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Tire'den Anadolu taraflarına azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklü tabîb-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Tire'den mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde tabâbetine müte‘allik umûruyla meks ve ikâmetde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyunum rızâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 196

(s.51)

3. Hüküm

3.a) Özet: Venedik ile aramızda var olan ahitnâmede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik’e bağlı Körfeş Adası ahalisinden olup, İstanbul’dan Tireye ve oradan Rumeli taraflarına iki hizmetkârıyla seyahat edecek olan tâbib Aksid Polo nâm şahsın, tâbiblikle ilgili işlerinde yolda bir zorluk çıkarılmaması, kendisine ve eşyasına dokunulmaması, ahitnameye uygun olmayan bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden emniyetli bir şekilde gelip geçmesinin sağlanması hususunda hüküm. (**Venedikli tâbiplerin hak ve muafiyetleri hakkında**)

3.b) Transkript: Âditâne-i Saâdetimden Tire kazâsına ve andan Rumeli taraflarına varub gelince vâki‘ kuzât ve nevvâba ve kethüdayerleri ve zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'den ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedik'e tâbi‘ Körfeş Cezîresi re‘âyâsından Aksid ve Polo nâm Venediklüy-i tabîb tabâbete müte‘allik umûruyla iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla Âsitâne-i sââdetimden Tireye ve andan Rumeli taraflarına azîmet murâd eylediğin bildürüb Venediklü tabîb-i mersûm iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla mehâll-i mezbûre varub gelince her hanginizin taht-ı kazâsına dâhil olur ise menâzil ve merâhilde ve tabâbete müte‘allik umûruyla ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun kendüsüne ve libâs ve davarına dahl ü ta‘arruz ve cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 196

(s.51)

4. Hüküm

4.a) Özet: Venedik ile aramızda var olan ahidnâmede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik ahalisinden olup, İstanbul'dan Tire ve oradan Anadolu taraflarına bir hizmetkârıyla seyahat edecek olan tâbib İspirid Yun La Sefazi nâm şahsın, tâbiblikle ilgili işlerinde yolda bir zorluk çıkarılmaması, kendisine ve eşyasına dokunulmaması, ahitnameye uygun olmayan bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden emniyetli bir şekilde gelip geçmesinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimden Tire Kazâsına ve andan Anadolu taraflarına varub gelince kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'ten ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından İspirid Yun La sefazi nâm tabîb tabâbet tarîkiyle bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i saâdetimden Tire ve andan Anadolu taraflarına azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklü tabîb -i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Tire ve andan Anadolu taraflarına varub gelince her hanginizin taht-ı kazâsına varub dâhil olur ise menâzil ve merâhilde ve tabâbete müte'allik umûruyla ikâmetinde mugâyir-i ahidnâme-i hümayun kendisine ve libâs ve davarına dahl ü ta'arruz ve cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve siyânet olunnak bâbında hükm-i hümayun ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında hükm-i hümayun ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 196

Sâbıkı üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilkade Sene 197

(s.51)

5. Hüküm

5.a) Özet: Venedik elçisinin İstanbul'a yakın liman ve yalılarından 195 senesi hesabı için ahidnamede izin verildiği gibi 196 senesi için de bir defaya mahsus kendisi için satın aldığı onbin müdre şarabın Galata'daki yerine nakli sırasında kimse tarafından rencide

edilmemesi ve bir vergi talebiyle haksızlık edilip engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yaptığı yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm Yeniçerileri Ağası Ağa dâme ulüvvühüye ve Hassa Bostancıbaşı dâme mecdühû ve Galata Voyvodası zîde mecdühüye hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsitâne-i saâdetimde mukîm Baylosa Ağustini Karçuni hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb Venedik Balyosunun kifâf-i nefsleri için İstanbula karîb İskele ve yalılardan ahidnâme-i hümayun mücebince ruhsat verildiği üzere senede bir def‘a akçesiyle iştirâ ve Galata’ta vâki‘ menziline nakl eyledikleri on bin müdre hamrın yüzdoksan altı senesine mahsûben beher müdresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ ve Galatada vâki‘ menziline nakline tarafınızdan ve sâir ümenâ taraflarından gümrük ve bac ve avâid mutâlebesi vesâir bahane ile ta‘addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâm mürâcaat olundukda ber minvâl-i muharrer yüzdoksan beş senesine mahsûben ol mikdâr hamrin def‘a-i vâhidede nakline mümâna‘at olunmamak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince yüz doksan altı senesine mahsûben def‘a-i vâhidede nakline mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî 5 Evâhir-i Zilhicce Sene 196

(s.51)

6. Hüküm

6.a) Özet: Venedik elçisinin ve adamlarının kendi geçimlikleri için Istranca ve köylerinden pastırmalık için parayla satın aldıkları yüzyirmi baş karacanavarı Galata’daki evlerine götürmek için yolda zorluk çıkarılmaması ve 195 senesinde padişah emriyle izin verildiği gibi 196 senesi için de bir defaya mahsus o miktar kadar karacanavar nakline engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yaptığı yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: Vize Kazâsı ve Haslar kazâsı muzâfâtlarından Terkos ve nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhal gönderüb Venedik balyoslarının ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için zikr olunan kazâ ve nâhiyelere tâbi‘ Istranca ve sâir karyelerden rızâlarıyla satanlardan akçesiyle basdırmalık için yalnız yüz yirmi re’s karacanavar iştirâ ve Galata’da vâki‘ hânesine nakline mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfimle ruhsat

verildiği işbu bin yüz doksan altı senesine mahsûben emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda yüz doksan beş senesine mahsûben ol mikdâr karacanavarın def'a-ivâhidede nakline mûmâna'at olunmamak üzere emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere ol mikdâr canavarın nakline mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

(s.52)

1. Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisi olup, bir hizmetkârıyla İstanbul'dan, İzmir ve Kıbrıs, Trablusşam, İskenderiye, Haleb vesair limanlara, ticaret için gidecek olan Venedikli Dimitri Tadorilari nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve gelip geçmelerine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir ve Selanik mollasına ve Âsitâne-i saadetimden Bahr-i Sefîd sevâhilinde vâki' Rodos ve Meknus ve Yaros cezîreleri ile İzmir ve Selanik havâirlerine varub gelince sâir kuzât ve nevvâba ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli semere-i sulh u salahdan olub bâ'is-i imâretde mahallinde olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidüp İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Veenediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Dimitri Tadorilari nâm tâcir kâr u kisb içün mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğın bildürüb tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saadetimden bahren mehâll-i merkûme varub gelince iyâb ü zehâbında ve meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta'addî vee memnû'atdan olmayub vilâyete götürdüğü ve vilâyetden alub getürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mûicebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i

ahidnâme-i hümâyun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükmü hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 197

(s.52)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine ticaret üzere verilen ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisi olup, bir hizmetkârıyla İstanbul’dan,deniz yoluyla adı zikredilen yerlere, ticaretle iştigal için gidecek olan Venedik ahalisi olan Corci Tarolari nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması,götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve gelip geçmelerine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir ve Selanik mollalarına ve Âsitâne-i Saâdetimden Bahr-i Sefid sevâhilinde vâki‘ Rodos ve Lefkoşe cezîreleri ile İzmir ve Selanik havâlilerine varub gelince sâir kudât ve nevvâba ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidname-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Corci Tarolari nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için mehâll-i merkûmede azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mersûm bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i saâdetimden bahren mehâll-i mezbûre varub gelince iyâb ve zehâbında meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta‘addî ve memnû‘âtdan olmayub vilâyete götürdüğü vee vilâyetden alub getürdüğü emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunda ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 197

(s.52)

3. Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik’e bağlı Kator Kalesi ahali olup, İstanbul’dan Rodos Adasına ticaret için gidecek olan, Venedikli Marko Paprayica nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Rodos Cezâresine varub gelince vâki’ kudât ve nevvâba ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi’ Kator Kal’ası re’yâsından Marko Paprayica nâm Venediklü tâcir ticâret tarîkıyle Âsitâne-i Saadetinden Rodos Cezâresine azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mersûm mahall-i mezbûre varub gelince iyâb ve ziyâbında ve meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir kefâlet talebiyle ta’addî ve memnû’atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alub getürdüğü emti’a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrük verdikten ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna’at olunmamak bâbında hükm-i hümayunun ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 197

(s.52)

4. Hüküm

4.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik’e bağlı Kefalonya Adası ahali olup, bir hizmetkârıyla İstanbul’dan Rodos Adasına ticaret için gidecek olan Venedikli Giryaki Fardamci nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden Bahr-i Sefîd sevâhilinde vâki’ İzmir İskelesine ve andan Ağrıboz ve Sakız ve İstendil ve Iefkoşe Yare Ve

Mekinos cezîreleri ile havâlîlerine varub gelince vâki' sâir kudât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidname-i hümayunda mastûr ve mukayyed bulunduğuna binâen Venedike tâbi' Kefalonya Ceziresi re'âyâsından Giryaki Fardamci nâm tâcir ticâret tarîkiyle bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûre azîmet murâd idüğün bildürüb tâcir-i mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla Deraliyyemden bahren ve berren mehâll-i mezbûre iyâb ve zehâbında ve meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç üç akçe resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûr mûmâna'at olunmamak bâbında emri şerîfim ricâ etmeğün vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 197

(s.52)

5. Hüküm

5.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik Cumhuriyeti ahalisi olup, İstanbul'dan Venedik'e ticaret için gidecek olan Cebrail nâm Venedikli'ye yolculuk esnasında zorluk çıkarılmaması, bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Haleb Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Halebe varub gelince vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sair zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedikden gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidüp rençberlik idüb memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gidenlerden harac talep olunmaya deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Cebrail nâm Venediklü bazı umûr ve mesâlihini rû'yet için mehâll-i mezbûre azîmet murâd eyledüğün bildürüb mesfûr Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve medîne-i mezbûrede hîn-i meks ve ikâmet hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ve âhar bahâne ile dahl u ta'arruz olunmayub ber müceb-i

ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 197

Der-zamân-ı sadr-ı sudûri'l-vüzerâi hazret-i Halil Hamid Paşa edâmallâhü te‘âlâ iclâlehü ve fî ibbâni Reisül-küttâb es-Seyyid Mehmed Hayri Efendi tâle bakâhü el-vâki‘ fî'l-yevm'l-hâmis ve'l-işrîne Muharremü'l-harâm sene seb‘ ve tis‘în ve mi’ete ve elf

Venedik kapudanlarından Andriya Mister Vik nâm kapudân Terayakolo ta‘bîr olunur bir kıt‘a sefinesiyle avdet etmekle Balyosa iltimâsıyla mu‘tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî 28 Muharrem Sene 197

Venedik kapudanlarından Losik nâm kapudân teraya ta‘br olunur bir kıt‘a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 197

Venedik kapudanlarından Andriya Banovik? nâm kapudân teryakolo ta‘bîr olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 197

(s.53)

Venedik kapudanlarından Luka Marsik nâm kapudân Yakalu ta‘bîr olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid‘âsıyla izn-i sefine hükmü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 197

Venedik kapudanından Rafayil Kaloya Robik nâm kapudân Bulaka ta‘bîr olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 197

Venedik kapudanlarından Çakomo Berânik nâm kapudân Terayakulu ta‘bîr olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 197

Venedik kapudanlarından Ciyorciyo Marasa? nâm kapudân Terayakulu ta‘bîr olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 197

(s.53)

1. Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik’e bağlı Kator Kalesi ahalisi olup, ticaret için Girit Adadasının Hanya Limanında durmakta olan Venedikli Petro Rabo Vac nâm tacirin bazen Resmo ve Kandiye Limanlarına gidip gelirken,götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Kandiye ve Hanya ve Resmo kadılarına vee iskele emînleri vesâir zâbitân hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü Venediklüye i’tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâ’en Venedike tâbi‘ Kator Kalesi re‘âyâlarından Petro Rabo Vac nam tâcir li ecli‘t-ticâre cezîre-i Giridde vâki‘ Hanya İskelesinde meks ve bazan Resmo ve Kandiye iskelelerine ve Girid Cezîresine iyâb ü zehâb murâd eyledüğün bildürüb Venediklûden olan tâcir-i mesfûr hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alub getürdüğü emti‘a ve eşyasının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe ve resm-i gürüğün edâ eyledikten sonra hilâf-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen iyâb ve zâhibında himâyet ve sıyânet olmak bâında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 197

(s.53)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik’e bağlı Za Kilise Adası ahalisi olup,karadan ve denizden İstanbul’dan İzmir ve civarına ticaret için gidecek olan Anastaş Mohinko ve adamı Grama Nikoyolo nâm iki Venedikli tacire yolda ticaretle ilgili icraatlarında zorluk çıkarılmaması,götürüp getirdikleri ticaret malları için ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Saadetinden berren ve bahren İzmir ve havâlisi taraflarına varub gelince vâki‘ olan sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi‘ Za Kilise Cezîresi re‘âyâlarından Anastaş Mohinko ve şerîki adamları Grama Nikoyolo nâm iki nefer Venediklü tâcir li ecli‘t-ticâre Âsitâne-i Saadetinden berren ve bahren İzmir ve andan havâlisi taraflarına azîmet murâd eylediklerin bildürüb Venediklü‘den olan tâcir-i mesfûrlar li ehi‘t-ticâre mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde olan meks ü ikâmetlerinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta‘addî ve memnû‘âtdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve alub getirdüğü emtia ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince yüzde üç akçe resm -i gümrüğün edâ eyledikten sonra hilâf-i ahidnâme-i hümâyun ziyâde ve mükerrer gümrük ve cizye ve muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide ettirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 1197

(s.53)

3. Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik’e bağlı Korfu Adası ahalisi olup, İzmir’den Yafa iskelelerine ve oradan Atina, Midilli, Girit Adası ve civarına ticaret için gidecek olan Nikolo Diyaskofu nâm Venedikli tacire yolda ticaretle ilgili icraatlarında zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği eşya ve ticaret malları için ahitnameye göre gümrük parasından başka bir cizye talebi veya değişik bahanelerle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve medîne-i İzmirde berren ve bahren ve Yafa andan Atina ve Midilli ve Cezîre-i Girid ve havâllilerine varub gelince vâki‘ sâir kudât ve nevvâba ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Korfu Cezîresi re'âyâsından Nikolo Diyaskofu nâm Venediklü tâcir ticâret tarîkiyle Medîne-i İzmir'den berren ve bahren ve Yafa iskelelerine ve andan Atina ve Midilli ve Cezîre-i Girid ve havâlîlerine azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklûden olan tâcir-i mesfûr esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta'addî ve ve memnû'atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alub getürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince dürlü dürlü akçe resm-i gümrüğün eda eyledikten sonra hilâf-i ahidnâme-i hümayun ziyâde ve mükerrer gümrük ve cizye ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesi ve âhar bahâne ile dahl ü ta'arruz olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğinvech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 197

(s.53)

4. Hüküm

4.a) Özet: Halep'te ikamet edip, ticaretle uğraşan Korzola ... nâm Venedikli tacirin, bazı işlerini görmek amacıyla, Halep civarındaki kazalara gidip gelirken zorluk çıkarılmaması, bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Haleb Mollasına ve medîne-i Haleb'den havâlisinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kehüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb medîne-i Haleb'de li-ecli't-ticâre ikâmet üzere olan Korzola ... nâm Venediklü tâcir bazı umûr ve mesâlihini rû'yet için Haleb havâlisinde vâki' kazâlara azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr taht-ı kazânızda mürûr ve ubûr eylediği mahallerde ve hîn-i ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlîf mutâlebesiyle rencide ve emnen ve sâlimen mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Safer Sene 197

(s.53)

5. Hüküm

5.a) Özet: Bosna Hersek'te Ağuski? Kalesi yakınında Venedik'e bağlı Boşysne denilen köyde mal gaspı, cinayet, evlerin yakılıp yıkılması gibi suçlar işleyen ve Venediklilere zarar ziyan veren ehli İslamdan olan şahsın, mutlaka yakalanması, bret olsun diye cezalandırılması, zarar ziyanın kendinden karşılanması ve Venediklilere teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Eşkıyalık, gasp, zarar ziyan olayları hakkında)**

5.b) Transkript: Bosna vâlisine hüküm ki;

Âsitâne-i devlet-i âşiyânemde mukîm Venedik Balyosu Ağustini Karçoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayr bir kıt'a memhûr arzuhâl takdîm idüb mefhûmunda eyâlet-i Bosna'da Hersek dâhilinde vâki' Ağuski? Kalesi kurbunda Venedike tâbi' Boşysne nâm karyeye bundan iki ay mukaddem ehl-i İslâm'dan ber-vech-i nefer eşyâ duhûl ve gasb-ı emvâl ve katl-i nüfûs ve hedm ve ihrâk-ı büyütl misillü nice fezâyıh ve makâmda cesâret Venediklülere îsâl-i zarar ve hasâret eyledikleri ve Dalmaçya Cenerali tarafından bu def'a kendüye tahrîr olduğun inhâ ve şerâit-i ahidnâme-i hümâyun ve kavâ'id-i mülkiyeye münâfi bu makûle fezâhate mütecâsir olan eşkıya alâ eyyi hâlin ahz ve ibreten li'l-gayr lâzım gelen te'dîbleri icrâ ve zarar ve ziyânları kendülerden tazmîn ve Venediklülere red ve teslim ve ba'de'l-yevm sekene-i hudûd tarafının emniyet ve refahiyetleri esbâbı istihsâl ve hüsn-i nizâma ifrâğ olunmak bâında sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ve Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyun kaydına mürâcaat olundukda memâlik-i mahrûsede olan sancak beylerimden ve subaşlarımın ve bi'l-cümle hüddâm-ı encüm-i ihtişâmımdan hiç ahad anların vilâyetlerine ve kalelerine ve burgazlarına ve adamlarına zarar ve ziyân erîşdirmeyeler eğer cenâb-ı hilâfet-meâbımâ müte'allik olan beylerden ve asker-i zafer-me'serimden anların vatanlarına ve kal'alarına ve burgazlarına ve adamlarına zarûriyât erîşdirirler ise vâki' olan zarar ve ziyân fermân-ı şerîfimle yerine konulub dahl edenlerin haklarından geline deyü mestûr ve mukayyed bulunmağla ahidnâme-i hümâyun şurûtu mûcebince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi Venedik Döjü ve cumhûru devlet-i aliyye-i ebed-mevfûrumun kadîm dost ve hemcivârı olub hududlarda hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun bu makûle hâlet-i vukû'una kat'â rızây-ı şâhânem olmadığı ve dâimâ şerâit-i silm ve safvetin halelden vikâyeti matlûb-ı pâdişâhânem olduğu sen ki vezîr-i müşârünileyhsin ma'lûmun olduğda fezâhat-i mezkûreye cesâret eden kimselerle bi't-taharrî alâ eyyi hâlin buldurdub hareket-i mezkûreye cesâretleri ber muktezâ-yı şer'

üzerlerine imdi işbu ahidnâme-i hümayun şurûtu mücebince lâzım gelen te'dîbâtı haklarında icrâ birle îfâ-yı rüsûm ahid ü mîsâka ikdâm ve dikkat ve ba'de'l-yevm hudûdlarda ale'l-ikdâm nezâret ve tenbihi iktizâ edenlere tenbih ve te'kîd-i dikkat ederek hilâf-ı ahidnâme-i hümayun sünûh ve zuhûr etmemesi esbâbının min külli'l-vücûh istihsâline nisâr-i vüs'- u miknet ve mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvet ile mazhar-ı takrîr-i şâhânem olmakdan mübâ'adet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 197

(s.54)

1. Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisi olup, ticaret için İzmir'den belirtilen mahale gidecek olan Venedikli Nikola Kofini nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği ticaret malları için ahitnameye göre yüzde üç gümrük vergisinden başka bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, ahitnameye göre emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollasına ve medîne-i İzmirden Kütahya'ya varub gelince vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdarları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mûnderic olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Nikola Kofini nâm Venediklü tâcir ticâret tarîkiyle medîne-i İzmirden mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklûden olan tâcir-i mesfûr medîne-i İzmirde mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve li ecli't-ticâre bir mahalde meks ü ikâmeti hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye vesâir tekâlîf talebiyle ta'addî ve memnû'âtdan olmayub vilâyete gönderdiği ve vilâyetden alub getürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe resm gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu'l-âhir Sene 197

(s.54)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisi olup, İstanbul'dan Ankara'ya ticaret için gidecek olan Venedikli Anderiko Nükolkilini nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i sa'âdetimden Ankara'ya varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedikden gelüb giden kimesneler ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binâen Venediğe tâbi' Kefalonya Cezîresi re'âyâsından Anderiko Nükolkilini nâm Venediklü Âsitâne-i Saâdetimden Ankara azîmet murâd eyledükde bildürüb Venediklûden olan mestûr Âsitâne-i Saâdetimden Ankaraya varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye mutâlebesine ve âhar bahâne ile rencide ve umûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında mu'tâd üzere emr-i şerîf ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiu'l-evvel Sene 197

(s.54)

3. Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, ticaret üzere kayıtlı olduğuna binaen, Venedik sınırından Mora Adası'na ticaret için gidecek olan ismi geçen Venedikliye yolda ticaretle ilgili icraatlarında zorluk çıkarılmaması, götürüp getirdiği eşya ve ticaret malları için ahitnameye göre bir vergi talebi veya değişik bahanelerle karışılmaması, emniyetinin sağlanması ve geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Venedik hudûdundan Mora Cezîresine varınca vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binâen Venedik hudûdundan Mora Cezîresine azîmet murâd eylediklerin bildirüb Venediklûden olan mesfûrûn Venedik hudûdundan Mora Cezîresine zehâblarında esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve cezîre-i Morada li ecli't-ticâre meks ve ikâmetine hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye vesâir tekâlîf talebi ve âhar bahâne ile dahl ü ta'arruz ve memnû'atdan olmayub vilâyetlerine götürdükleri ve vilâyetlerinden alub getürdükleri emti'a ve eşyâlarının ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yâzılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiu'l-evvel Sene 197

(s.54)

4. Hüküm

4.a) Özet: Ribcar Döyolo? nâm Venedikli kaptanın eşya ve ticaret mallarıyla yüklü gemisiyle İzmir'den Venedik taraflarına yol alırken, Andros Adasında şiddetli fırtınadan dolayı geminin kırılması üzerine, gemideki malların ve kaptanın kurtarılacak oradaki Venedik konsolosuna teslim edilmesi gerekirken, söz konusu adadaki zabıtlar tarafından yardım edilmediği, bunun ahidnameye ve dostluğa aykırı olduğu, meselenin tespiti ve mahkeme yoluyla belirtilen mal ve eşyaların geri alınıp İstendil Adasındaki Venedik konsolosuna teslim edilerek hak sahiplerine iade edilmesi hususunda hüküm. **(Zâbitlerin yaptıkları haksızlıklar ve çözümü hakkında)**

4.b) Transkript: Andros Ceziresi tâbi' olduğu kazanın kadısına ve cezîre-i mezbûrenin zâbitân ve a'yâna hüküm ki;

Venedik Cumhûrunun Âsinâte-i Aliyyemde mukîm Balyos Ağustin Karçoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayrin südde-i sa'âdetime takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arzuhâli mefhûmunde Venedik kapudanlarından Ribcar Döyolo? nâm kapudan yüzdoksan altı senesinde emti'a ve eşyaları memlû bir kıt'a sefinesiyle İzmir'den Venedik tarafına azîmet ve esnâ-yı râhda şiddet-i hevâ ve fırtınaya tesâdüf ile Andros Cezîresinde bi kazâillâhi te'âlâ sefinesi şikest oldukda İstendil Cezîresinde mukîm Venedik Konsolos Cezîre-i mezbûreye varub sefine-i merkûme derûnunda olan hamûleyi tahlîs ve ihrâc için zikr olunan Andros Cezîresi zâbitânından kapudân-ı mesfûr i'ânet taleb eyledikde bermûceb-i ahidnâme-i hümayun kapudân-ı mesfûre i'ânet ve müzâheret iktizâ eder iken muğâyir-i ahidnâme-i hümayun ve dostluğa münâfi hamûle-i mezbûre ma'rifet-i şer'le

istirdâd ve İstendil Cezîresinde mukîm Venedik konsolosuna teslîm ve ihkâk-ı hak ve fimâ ba'd ahidnâme-i hümayun ve sulh u salâha muğâyir Venedik tüccar ve kapudânları rencide ve ızrâr olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında mukaddemâ emr-i şerîf sudûrunu istid'â eyledikde Dîvân-ı Hümayunum kaleminden lede's-suâl ve Venedik gemileri memâlik-i mahrûseme gelir iken muhâlif bir yel çıkub ol gemi helâk olub ne mikdâr adam kurtulur ise esîr olunmaya ve esvâbları kurtulur ise sâhiblerine vireler kapudan cânibinden ve adamlarından ve sâirlerinden kat'a dahl olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mûnderic olduğu ve emsâli kaydı ba'de'l-ihrac ahidnâme-i hümayun ve emsâli mûceblerince amel olunmak için yüz doksan altı senesi rebiülâhîrinde bir kıt'a ve sene-i mezbûre evâsıt-ı şabânında dahi bir kıt'a evâmîr-i şerîfem sâdır olmuşken el-ân tenfiz olunmadığın ve te'kîdi hâvî müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda târih-i mezkûrde vech-i meşrûh üzre emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed olunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i âlîşânım mûcebinece amel olunmak fermânım olmağın imdi Venedik Dojü ve cumhûru devlet-i aliyyemin kadîmî dostu olub kapudan ve tüccar ve adamlarının zararlarını mü'eddâ hâlet vukû'una vechen mine'l-vücûh rızây-ı şâhâneme olmadığı ve evâmîr-i şerîfe mezkûrenin alâ eyyi hâlin iktizâ-yı matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûceblerince cezîre-i mezbûreye Kocabaşı Meclis-i Şer'a ihzâr ve muğâyir ahidnâme-i hümayun ve dostluğa münâfî ber-vech-i meşrûh hamûle-i vâkı'anın tahlîsi için Venedik kapudânı mesfûrdan bilâ mukâvele hilâf-i şer'-i şerîf cebren ve kahren ahz eylediği meblağ-ı mezbûru ba'de's-sübût alâ eyyi vechin kân tahsîl ve İstendil Cezîresinde mukîm ve Venedik konsolosuna ma'rifet-i şer'le teslîm ve ihkâk-ı hak birle kat' nizâ'a ihtimâm ve dikkat ve kusur ve ve iğmâz bâbında tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Rebiu'l-âhîr Sene 197

(s.54)

5. Hüküm

5.a) Özet: Venedik Cumhuriyetinden olup, sonradan bir verginin talep edilmeyeceği şeklinde verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik ahalisi olup, Bursa'ya saatçilik san'atıyla kazanç elde etmek için giden Venedikli Hristo Tomazi nâm şahsın, buradaki cizyedar tarafından haksızlıkla cizye talebinde bulunmasının, alıkonulup hapsedilmesi ve parasının alınmasının ahitnameye aykırı olduğu, kanun marifetiyle

sözkonusu cizyedardan belirtilen paranın geri alınması ve adı geçen şahsa teslimi ile izin verilmiş Venediklilerin haksızlığa uğramadan emniyetlerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Cizyedarların kanuna aykırı hareketleri ve çözümü hakkında)**

5.b) Transkript: Bursa Mollasına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh mühürlü arzuhâl gönderüb Venediklüye ilâ âhirihi anlardan harâc taleb olunmaya deyû Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Hristo Tomazi nâm Venediklü medîne-i Bursaya varub mesfûr saatcilik san'atıyla kâr ü kisb idüb ve Medîne-i mezbûrda yerleşmeyüb cizye talebiyle rencide olunmak icâb etmez iken ol tarafda olan cizyedâr Venediklüy-i mesfûru işbu sene-i mübârekede bi vech-i şer'î ve hilâf-i ahidnâme-i hümâyun bilâ sebep ahz ü habis ve cebren ve kahren cizye kağıdı teklîf ve akçesini ahz ve gadr eylediğin bildürüb gelüb giden Venedik re'âyâsı hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle rencide olunmamak ve cizyedâr-ı mezkûrun Venediklüy-i mesfûrdan muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun cebren ahz eylediği meblağ geri red ve teslîm birle himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin hilâf-i ahidnâme-i hümâyun ve bi gayr-i hakkın alınan akçesi şer'le reddiyet ve istirdâd ve müste'men-i mersûm bu makûle ta'addiyâtından himâyet olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiu'l-âhir Sene 197

(s.55)

Venedik kapudanlarından Corci Söycübey nâm kapudân Terayakulu ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemâziyelâhir Sene 197

Venedik kapudanlarından Antoni Botasık? nâm kapudân Terayakulu ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhır-i Cemaziyelevvel Sene 197

Venedik kapudanlarından Ayzayo Mara? nâm kapudan feke ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhır-i Cemaziyelevvel Sene 197

Venedik kapudanlarından Antoni Ponceli nâm kapudân feke ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhır-i Cemaziyelevvel Sene 197

Venedik kapudanlarından Alkandro Kalitka nâm kapudân Bulaka ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefîne emri yazılmışdır. Fî Evâhir-i Cemaziyelevvel Sene 197

(s.55)

1. Hüküm

1.a) Özet:Venedik ile ticaret ve barış halinde olduğumuz üzere, Venedik'ten gelib gidenlerden haraç alınmayacağına dair ahidname kaydında olduğuna binaen,Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden olup,İzmir'de ticaret için bulunan Civana Manaksa nâm tacirin,İzmir'den Kefelonya Adasına seyahati sırasında ticaretle ilgili işlerinde zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği ticaret malları için yüzde üç gümrük vergisi dışında ahitnameye uygun olmayan bir cizye talebiyle rencide edilmemesi ve ahidname gereğince hareket edilerek gelip geçişine engel olunmaması hususunda hüküm.

(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

1.b) Transkript: İzmir Mollasına ve İzmir Hassı Voyvodası zîde mecdühüye ve medîne-i İzmirden berren ve bahren havâli ve iskelelerine varub gelince vâki' sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki,

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olub bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccârı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûse kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablus-Şam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğü sâir müste'men tâ'ifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mutâlebeyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venediğe tâbi Kefalonya ceziresi re'âyâlarından Medîne-i İzmirde li ecli't-ticâre mütemekkin olan Civana Manaksa nâm Venediklü tâcir kâr u kisb ve ticâret içün İzmirden mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklü tâcir-i mesfûr medîne-i mezbûreden berren ve bahren mehâll-i mezbûre varub gelince zehâb ve iyâb ve menâzil ve merâhilde ve li ecli't-ticâre meks ü ikâmetde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye vesâir tekâlif talebi ta'addî ve memnû'atdan olmayub ve yedine götürdüğü ve vilâyetinden alub getürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün verdikten sonra ziyâde ve mükerrer mutâlebesiyle rencide ve remide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayûn emnen ve sâlimen himâyet ve

siyânet olunarak mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmmak bâbındâ.

Fî Evâhir-i Cemâziyelâhir Sene 197

Bir sûreti Anton Menaf nâm tâcire ber vech-i meşrûh

(s.55)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Venedik ahalisi olup, İstanbul’dan Edirne ve Özice ili ve civarına ticaret için gidecek olan Venedikli Françisko Lumalini nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, yapacağı ticaretle ilgili olarak yüzde üç gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidnamede Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Sa‘adetinden Edirne Mollasına ve Özince ile ve Hasköy ve havâlisine varub gelince sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarına vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayun mukayyed olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Françisko Lumalini nâm tâcir ticâret ve kâr ü kisb için iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla li ecli't-ticâre Âsitâne-i saâdetinden Mahrûse-i Edirne ve Özice ili ve havâlisine azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklü tâcir-i mesfûr iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla mehâll-i mezbûre varub gelince iyâb ve zehâb ve menâzil ve merâhilde ve li ecli't-ticâre meks ü ikâtden hilâf-i ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide ve remîde olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen himâyet ve siyânet olunarak mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunda ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî evâsıt-ı Cemâziyelâhir Sene -

(s.55)

3. Hüküm

3.a) Özet: Eğriboz Limanında amân verilmiş ve kazanç elde etmekle iştigal eden iki Venedik ahali, burada Süleyman adındaki Livadiye Voyvodası tarafından tamamıyla zulmedilerek üzerlerindeki bir miktar paranın alınması, eşya ve malların haksızlıkla yağmalanması ve üç gün hapsedilmesinin aramızda kayıtlı olan ahitnamenin yirmiüç ve yirmibeşinci maddelerine aykırı olduğunun ve bu şekilde davranan söz konusu voyvodanın hakkından gelinerek verilen zararın karşılanması hususunda Livadiye Kazası naibi Ahmed Muhtar'a i'lam olunan hüküm. **(Voyvodanın haksızlıkları, gasp ve zarar ziyan olaylar ve çözümü hakkında)**

3.b) Transkript: Ağriboz Muhâfızî vezîre Livâdiye kazâsı nâibine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik Adası re'âyâsından iki nefer müste'min tâcirler Eğriboz iskelesinde kendü hallerinde kâr ü kisbleriyle meşgûl ve arzlarıyla ve bir ferd kendülerden mütezarrır olmuş kâmil iken kazâ-i mezbûrda sâkin Livadiye voyvodası olan Süleyman nâm kimse tarafından Bölükbaşısı sene-i mâziyede hilâf-ı şer'-i ve bi gayr-i hakkın ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun bilâ mûceb ahz ve darb-ı şedîd ile darb ü şetm ve üç gün hapis ve üzerlerinden bulunan ma'lûmü'l-mikdâr mebâliğ ve emvâl ve eşyâlarını nehb ü gâret ve gadr ü küllî eylediklerin ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğu kazâ-i mezkûr nâibi Mevlâna Ahmed Muhtar zîde ilmühü bi'l-iltimâs arz eyledikte mukaddemâ inhâ ve ol vechile merhûmun hilâf-ı şer'î ve bi gayr-i hakkın ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun nehb ü gâret eylediği mârrü'z-zikr mebâliğ ve emvâl ve eşyâ istirdâd ve fîmâ ba'd hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayun Venediklü tâifesi kimesne tarafından rencide ve remîde olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında Balyos-ı mûmâileyh mukaddemâ sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben hüküm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz ahidnâme-i nâme-i hümayuna mûracaât olundukda memâlik-i mahrûsede üzerinde sancak beylerinden ve subaşılardan ve bi'l-cümle hüddâm-ı encüm-i inşâ mahalde mukîm ahz edenlerin vilâyetine ve kal'alarına ve burgazlarına ve ve adamlarına zarar ve ziyân erişdirmeyeler ve eğer cenâb-ı hilâfet-meâbımâ müte'alîk olan beylerden ve asker-i zafer-me'sirindem idenlerin vilâyetlerine ve kal'alarına ve burgazlarına ve adamlarına zarar ve ziyân ederlerse vâki' olan zarar ve ziyâna fermân-ı şerîfimle yerine konulub dahl edenlerin haklarından gelen Venedikin tüccarı vech-i meşrûh üzre emîn ve sâlim gelüb gidüb alış veriş idüb hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferd dahl ü ta'arruz eylemeyüb himâyet ve sıyânet olunalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayun yirmi üçüncü ve yirmi beşinci maddesinde mestûr ve mukayyed bulunmağın hilâf-ı ahidnâme-i hümayun ahz eylediği meblağ ba'de's-sübût tamâmen istirdâd ve fîmâ ba'd ahidnâme-i hümayuna muhâlif gerek voyvoda-i mezbûr ve gerek

sâirleri taraflarından Venedik tüccârına zerre kadar ta‘âddî vukû‘u tecvîz etmeyüb keyfiyyet inhâ olunduğu üzere ise voyvoda-i merkûmun dahi iktizâsına göre terbiye ve gûşmâli icrâ olunmâk için yüz doksan altı senesi evâsıt-ı zilkadesinde emr-i şerîfim sâdır olmuşken zâyi‘ olduğun bildürüb zâyi‘den mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebine müceddeden hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kayd ahkâma mürâcaat olundukda târîh-i mezbûrda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebine amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemâziyelâhir Sene 197

(s.55)

4. Hüküm

4.a) Özet: Daha önce İnebahtı Kazası’na bağlı Meysülenk İskelesine demir atan Apostoli Kondori nâm Venedikli kaptandan, ne zaman istenirse ödemek şartıyla senetli üçyüz yetmiş kuruş borç alıp, ancak üç sene geçmesine rağmen türlü türlü bahanelerle ödemeyen Banroloko papaluk? adındaki zimmîden belirtilen meblağın ve faizinin kanun yoluyla alınıp sözkonusu kaptana hakkının teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Zimmiler arasında borç, alacak verecek meselesi hakkında)**

4.b) Transkript: İnebahtı Kadısına ve kazâ-i mezbûr zâbitine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb bundan akdem Venedik kapudanlarından Apostoli Kondori nâm kapudân İnebahtı Kazâsına tâbi‘ Meysülenk? İskelesinde lenger-endâz iken mahall-i mezbûr sâkinlerinden Banroloko papaluk? nâm zimmî kapudân-ı mesfûrden her ne zaman talep edersen edâ etmek şartıyla bâ mûmzî temessük iki yüz ve bir defâ yüz yetmiş cem‘an üç yüz yetmiş guruş istikrâz idüb ile‘lân üç sene mürûr idüb bir akçe ve bir habbe vermeyüb kapudân-ı mesfûr talep eyledikde dürlü illet ve bahane ile bi vech-i şer‘î ta‘allül ve mûmâna‘at ve gadr sevdâsında olduğun bildürüb mahallinde şer‘le görölüb mesfûrun zimmetinde olan meblağ ve ribhi alıverilmek bâbında siz ki mevlânâ ve zâbit-i mûmâileyhimâsız size hitâben hükm-i hümayunum ricâ etmeğin siz ki mevlânâ ve zâbit ve mûmâileyhimâsız mahallinde ma‘rifet-i şer‘le rü‘yet ve ihkâk-ı hak olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemâziyelâhir Sene 197

Venedik kapudanlarından Petrüce Neyo nâm kapudân Liko tabir olunur sefinesiyle vilâyetine avdet murâd etmekle balyosa istid‘âsıyla izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Tomazo Livada nâm kapudan Terâyakulu ta'bir olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Dukasvik nâm kapudân Bulaka ta'bir olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemâziyelâhir Sene 197

Venedik kapudanlarından Pavlo Kondori nâm kapudân Martiko ta'bir kılınır sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemâziyelâhir Sene 197

(s.56)

1. Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, eman verilmiş bir grup Venedik tâcir ve ahalisi, ticaret maksadıyla gemileriyle Astaka İskelesine alıp götürdükleri ve getirdikleri ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisini ödedikten sonra, zabıt, a'yan ve cizyedarlar tarafından cizye ve başka bir vergi talebinde bulunulmaması ve emniyetlerinin sağlanarak ahitnameye göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik tacirlerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Ağriboz Muhâfızı vezîre ve Astaka Kadısına ve Gümrük Emîni vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhda kalub bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûse kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye Mısır ve Haleb vesâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmaya. Ve Venedikden gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidip rençberlik idüb memâlik-i mahrûsemde yerlişime varub ve gidenlerinden harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyunun yirmi beşinci ve on üçüncü maddelerinde münderic olduğuna binâen Venedik tüccar ve re'âyâlarından birkaç müste'men tâ'ifesi kendü sefineleriyle Astaka İskelesine li ecli't-ticâre getürdükleri ve alub götürdükleri memnû'âtdan olmayan emti'a ve eşyalarının ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun îcâb eden resm-i gümrüğün bi't-tamâm edâ

idüb ziyâde ve muhdes olan tekâlif ve cizye mutâlebesiyle ve âhar vechile rencide olunmaları iktizâ etmez iken kazâ-i mezbûrda mukîm zâbitân ve cizyedârân ve a'yân ve gümrükcüler taraflarından muğâyir-i ahidnâme-i hümayun gâh ve ve gâh mükerrer gümrük mutâlebesiyle ve gâh âhar bahâne ile dahl ü ta'aruz ve rencide ve ta'addîden hâli olmadıkların bildürüb mezkûrünün muğâyir-i ahidnâme-i hümayun ve muhdes olan tekâlif ve cizye mutâlebesiyle Venediklûden olan tüccâr-ı merkûmûna dahl ü ta'aruz ettirilmeyüb ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â ve dîvân-ı hümayunumda mahfûz ahidnâme-i hümayuna mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun mûcebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziyelâhir Sene 197

(s.56)

2. Hüküm

2.a) Özet: Andriya Terikovic? nâm Venedikli kaptanın Drac İskelesinde tütün yüklemesi sırasında, bir denizci ile gümrükten olan bir kişi arasında çıkan kavgada, mal gümrükçüsü tarafından Venedikli kaptanın yakalanıp, altmış yaldızlı altınının alınması suçu üzerine, sözkonusu gümrükçünün kanun karşısına çıkartılıp belirtilen meblağın geri alınması ve bundan sonra Venedikli ahaliye haksızlık edilmemesi hususunda hüküm.

2.b) Transkript: İskenderiye Sancağı Mutasarrıfı Mahmud dâme ikbâlühüye ve Drac kadısına hüküm ki;

Venedik Cumhuriyetinin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm elçisi Ağustini Karçoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayrin südde-i saâdetimde takdîm eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhûmunda Venedik kapudanlarından Andriya Terikovic? nâm kapudân işbu sene-i mübârekede bir kıt'a Venedik sefinesiyle Drac İskelesinde lenger-endâz olub süvâr olduğu sefîne derûnuna duhân tahmîli esnâsında bir nefer mellâh ile emti'a gümrükçüsüne müte'allik olan kimesnenin cüz'î bahâne ile beynlerinde bilâ mûceb mu'âraza vâki' olmak hasebiyle emti'a gümrükçüsü Venedik kapudânı mesfûr ahz ve hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi gayr-i hak altmış yaldız altununu aldıktan sonra Drac İskelesinde mukîm Venedik konsolosu keyfiyet-i merkûmeyi ve gümrükçü-i merkûmun zulm ve te'addîsini mahall-i mezbûr zâbitine ifâde ve istifâ eyledikde zâbit-i merkûm husûs-ı mezbûru tanzîm ve tesviye için kazâ-i mezbûrde sâkin Süleyman Bey ve Mahmud Bey demekle ma'rûf yiğitlerine ihâle eyledikde anlar dahi hilâf-ı şer' ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun Venedik kapudânı mesfûru huzûrlarına ihzâr ve seni şimdi habs ettiririz deyü

ba'de't-tahvîf ve't-tehdîd tama'-ı hâmlarından nâşi teğallüben ve kahren yüz elli yaldız altununu dahi ahz eylediklerin inhâ ve meblağ-ı mezbûr ma'rifet-i şer'le istirdâd ve Drac İskelesinde mukîm Venedik Konsolosuna teslîm ve ihkâk-ı hak ve fî mâ ba'd ahidnâme-i hümâyun ve şer'-i şerîfe muğâyir Venedik tüccar ve kapudân ve adamları rencide ve izrâr olunmayub ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve husûs-ı mezbûr dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Duhan Gümrüğü Emîni Ebu bekir dâme mecdühüden isti'lâm olundukda kapudân-ı mesfûrun Drac Emti'a Gümrükcüsü Ahmed altmış aded ve Voyvoda vekîli Kavapalı mîrân-ı merkûmân Süleyman ve Mahmud yüz elli aded yaldız altununu cerîme olmak üzere ahz eyledikleri esnâda sene-i mezbûrede Duhan Gümrüğüne emîn nasb olunan kimesne mevcûd olub her çend def'a cer ve a'y eyledi ise dest-i tegallüblerinden halâs mümkün olmadığı zikr olunan kimesne takrîr eylediğin ve mârrü'z-zikr emti'a gümrükcüsü Ahmed ve Voyvoda vekîli Mahmud beylerin tağallüben ahz eyledikleri iki yüz on yaldız altunu istirdâd ve iskele-i mezbûrede mukîm konsolosa teslîm olunmak içün sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim ısdâr olmuşken Duhan Gümrüğü emîn-i mûmâileyh i'lâm etmeğin i'lâmı mûcebince amel olunmak fermanım olmağın. İmdi Venedik Cumhuriyeti devlet-i aliyyemin kadîmî dostu olub kapudan ve tüccar ve adamlarının hilâf-ı şer'-i şerîf ve muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun rencide ve hasârları muktezî halde vuku'una kat'â rızâ-yı şâhânem olmadığı sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileysin ma'lûmun oldukda mâr-rü'z-zikr emti'a gümrükcüsü Ahmed ve Voyvoda vekîli Mîr Mahmudu ma'rifetinle Meclis-i Şer'a ihzâr ve keyfiyet-i i'lâm olduğu üzerine ise ber-vech-i meşrûh merkûmânın Venedik kapudânı mesfûreden hilâf-ı şer'-a ve bi gayr-i hakkın tağallüben ol mikdâr altun ahz eyledikleri ber-muktezâ-yı şer' üzerlerine lede's-sübût istirdâd ve iskele-i merkûmede mukîm Venedik konsolosuna ma'rifet-i şer'le teslîm ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve fî mâ ba'de hilâf-i ahidnâme-i hümâyun ve muğâyir-i şer'-i şer'-i enver Venedik tücar ve kapudan ve adamları kimesne tarafından ta'addî ve rencide olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır. Fî Cemaziyelâhir Sene 197

(s.56)

3. Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede açıkça kayıtlı olduğu hususuna binaen, Venedik ahalisi olup, İstanbul'dan Venedik'e iki hizmetkârıyla ticaret için gidecek olan Venedikli Atnaş Gunaro Bolo nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, alıp

götürdüğü ve getirdiği mal ve eşya için belli olan yüzde üç gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i saâdetimden İzmir ve Lefkoşe ve Rodos ve Sakız ve Mora ve İskendireye-i Mısra varub gelince vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları v iskele emînleri vesâir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda musarraha olduğuna binâ'en Venedik re'âyâlarından tüccârdan Atnaş Gunaro Bolo tâcir ticâret ve kâr u kisb için iki nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildirip Venediklü tâcir-i mesfûr iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince esnây-ı râhda ve menâzil ve merâhilde ve li ecli't-ticâre bir mahalde meks ü ikâmetde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye vesâir kefâlet talebiyle ta'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyete götürdüğü ve vilâyetden alıb getürdüğü emti'â ve eşyanın ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrük verdiklerinden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Receb Sene 197

(s.56)

4. Hüküm

4.a) Özet: Lazkiyetü'l-arab iskelesinde ticaretle uğraşan Todori Vo Niyan nâm Venedikli tâcir, Mustafa Bey diye bilinen şahıstan bin iki yüz kuruş alacağını istediğinde, para olarak gücü yetmediği için başka mal ve eşyaları üzerinde anlaştıkları halde, bundan önceki Trablusşâm Beylerbeyisi Abdullah Paşa beylerbeyiliği zamanında, adı geçen taciriden, kolluk kuvveti marifetiyle cebren kendisi için beşyüz, ailesi için de ikiyüz kuruş aldığı ve ailesini yerlerinden çıkartıp zulmettiğinden kanunla belirtilen meblağın geri alınması ve tacire teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Beylerbeyi'nin haksızlıkları ve çözümüne dair hüküm.)**

4.b) Transkript: Şam Vâlisi ve Mîr Hacı Vezîr Mehmed Paşaya ve Trablus-Şâm Kazâsı nâibine hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re'âyâsından Todori Vo Niyan nâm tâcir bundan iki mâh mukaddem Lazkiyetü'l-arab iskelesinde kâr u kisb ve ticâreti esnâsında Mustafa Bey demekle ma'rûf kimesne zimmetinde olan bin iki yüz guruş alacağını merkûmdan iddi'â ve lede'l-mürâca'a merkûm dahi ol mikdâr guruş deyni olduğunu huzûr-i şer' de ikrâr idüb lâkin edây-ı deyne adem-i kudreti hasebiyle merkûm mutasarrıf olduğu bir bâb menziline bâ ma'rifet-i şer' ve hüccet-i şer' iyye ve Trablus-Şâm Beylerbeğisinin izin tezkiresi ve iki kıt'a buyuruldu i'tâsıyla âhara fûrûht etmek şartıyla meblağ-ı mezbûr mükâlebesinde tâcir-i mesfûra bey' ve tâcir-i mesfûr dahi bi'z-zarûre âhara bey' etmek şartıyla iştirâ kabûl eyledikten sonra sâbıkan Trablusşâm Beylerbeyisi Abdullah Paşa beylerbeyiliği hengâmında tâcir-i mesfûru huzûruna ihzâr ve yedinde olan senedâtını taleb idüb tâcir-i mesfûr tarafından izhâr tereddüd olduğundan beylerbeyi-i mûmâileyh on beş nefer müsallah tûfengcilerini irsâl birle tâcir-i mersûmun menzil-i mezbûrda olan müste'men iyâlini ihrâc ve emvâl ve eşyâsını sevk ve ilkâlarıyla menzil-i mezbûru bâyi'î mezbûre red ve teslîm ve gadr eylediğinden mâadâ tâcir-i mesfûrun üzerine şer'an bir nesne sâbit olmaksızın hilâf-ı şer'-i şerîf ve bi gayr-i hakkın cebren kendü içün beşyüz ve etbâi içün iki yüz seksen cem'an yedi yüz seksen guruşunu ahz eylediğin inhâ ve mîr-i mîrân-ı mûmâileyh tarafından ahz olunan meblağ-ı mezbûr geri tâcir-i mesfûra red ve teslîm ve ihkâk-ı hak ve fimâ ba'd hilâf-ı şer'-i şerîf ve ahidnâme-i hümâyuna muğâyir Venedik tüccârı rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olmak bâbında sen ki müşârün ileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mîr-i mîrân-ı sâbık mûmâileyhin vekîl-i şer'îsiyle mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve hilâf-ı şer'-i şerîf ibtâl-ı hakkı mûcib-i hâlât dan ittikâ-i tâm olmak bâında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Receb Sene 197

(s.57)

1. Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğu hususuna binaen, Venedik ahalisi olup, İstanbul'dan Venedik'e ticaret işleri için gidecek olan Todori İngilies nâm Venedikli ahalinin, ahidname gereği emniyetinin sağlanması ve belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâcirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Selanik ve İzmir ve Lefkoşe ve Şam kadıları zîdet fukahâühüme ve Âsitâne-i saâdetimden İzmir ve Selanik ve Girid ve Kıbrıs ve Şam ve İskenderiye-i Mısır'a varub gelince vâki' sâir kuzât ve nevvâba ve yeniçeri serdârları ve kethüdâ yerleri ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderub Venedikden gelüb giden ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Todori İngilies nâm Venediklü bu esnânda li ecli'l-maslaha Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildürüb Venediklü'den olan mesfûrun Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i merkûme varub esnâ-yı râhda ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Receb Sene 197

(s.57)

2. Hüküm

2.a) Özet: Osmanlı Devletinden devlet görevlilerinin Venedik Devletinin vilayetlerine, kalelerine, boğazlarına gittikleri zaman zarar ziyan vermemeleri, aksi halde verilecek zarar ziyanın gereği yerine konulması ve haklarından gelinmesi hakkında hüküm. **(Osmanlı memleketinden Venedik tarafına giden devlet görevlilerinin uymaları gereken hususlar hakkında)**

2.b) Transkript: Rumeli Vâlisi vezîre ve Mezrak kadısı nâibine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb memâlik-i mahrûsede olan sancak beylerimden ve subaşılardan ve bi'l-cümle hüddâm-ı encüm-i ihtişâmımdan hiç ahad anların vilâyetlerine ve kalelerine ve boğazlarına ve adamlarına zarar ve ziyân erişdirmeyeler ve eğer cenâb-ı hilâfet-meâbımâ müte'allik olan beylerimden ve asker-i zafer-me'serimden anların vatanlarına ve kalalarına ve burgazlarına ve adamlarına zarûriyyât erişdirirler ise vâki' olan zarar ve ziyân fermân-ı şerîfimle yerine konulub dahl edenlerin haklarından geline deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mukayyed olub hilâfına hareket olunmak iktizâ etmez iken işbu sene-i mübâreke Venedik kapudanlarından Antonio İstopik nâm kapudân eşyâ ve emti'a ile mahmûl râkib olduğu bir kıt'a şehniye sefinesiyle Venedike tâbi' Kefalonya Cezîresinden çıkub Venedik şehrine âzim ve râhî ve rûy-i deryâda şiddet-i havâ ve furtunaya tesâdüf ile Korfu Boğazı ile Arnavudluk sevâhili beyninde Zola İskeleyi limanına lenger-endâz ve ertesi gün badbâna güşâ-yı

azîmet olub esnâ-yı râhda Mezrak kazâsına tâbi‘ Ezica ve Roso ve Foca karyesi nâm kura ahâlisinden Rosonalu Merto Karmaki ...oğulları demekle meşhûr ve sâir refikleri beş yüz nefer istikbâl ile alenen üzerlerine müsellahan hücum ve sefîneye cebren duhûl ve iki nefer mellâhı ve sâirlerini ahz ve sefîne-i merkûmu tegallûben zabt ve iskele kenarına çıkdıklarında sefînede mevcûd üç bin beş yüz gurusluk eşyâsıyla sandıklarında bulunan yüz yirmi beş yaldız antunlarını ve kapudân ve etbâ‘ının melbûsâtını ve sâat ve sîm kablu kılıncını ve zahîrelerini ve sefînenin bi'l-cümle küllî ve cüz'î takım ve altunu yağma ve gâret ettikten sonra kanâ‘at etmeyüb kapudân-ı mezbûru ve dokuz nefer mellâhını ahz ve der-zincîr idüb katî vâfir işkenceden sonra itlâkları için bin aded yaldız altunu vermedikce tahlîsleri mümkün olamayub aralarına çektikleri beyânıyla ihâfe ve tehdîd ettikten sonra kapudân-ı mesfûr tahlîs-i girîbân-ı cân için Körfes Ceneraline tahrîrâtıyla inbâ ve istifâde eyledikten sonra Körfes cenerali her ne kadar tahlîslerine sa‘y ü ihtimâm eyledi ise adem-i itâ‘at ve bazı kimesnelerin tevassutuyla hâh ve nâ hâh küçüle küçüle beş yüz kırk yaldız altunu i‘tâsıyla istihlâs olunduğu ve bu vechile birkaç nefer Venedik tüccârına zarar ve zulm-i sarîh vukû‘unu ceneral-i mûmâileyh tahrîr etmiş olduğun ve bu husûs-ı mezbûr mûnvâl-i muharrer üzere olduğun sen ki Mezrak kazâsı nâibi mevlânâ-yı mûmâileyh Hüseyin zîde ilmühüsün tarafından i‘lâm olduğun inhâ ve sen ki vezîr-i müşârünileyhsin tarafından mübâşir tayini ile kurâ‘-i merkûme ahâlisinden harekât-ı marziyyeye cesâret eden eşkıyây-ı merkûme ve rûfekâları ahz ve ber minvâl-i muharrer nehb ü gâret eyledikleri beş yüz kırk yaldız altunu vesâir nûkıyây-ı merkûme ve rûfekâları ahz ve ber minvâl-i muharrer nehb ü gâret eyledikleri beş yüz kırk yaldız altunu vesâir nûkd ve emvâl ve eşyâ tamamen tahsîl ve eshâbına istirdâd ve kapudân ve tüccar ve adamlarına vâki‘ olan zarar ve ziyân ma‘rifet-i şer‘le tazmînât ettirilmek ve fîmâ ba‘d bu misillü fesâdat zuhûr etmemek üzere tenbîhi iktizâ edenlere tarafından tenbîh ve te’kîd-i ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahidnâme-i hümâyun mücebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın. İmdi Venedik Döjü ve cumhûru devlet-i aliyye-i ma‘delet-mevfûrumun kadîmi dostu ve hemcivârı olub kapudân ve tüccar ve adamlarından bir ferdin bir akçe ve bir habbe zarar ve hasâra mazhariyetlerine vechen mine'l-vücûh rıza-yı pâdişâhânem olmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümâyun te’mîn ve himâyetleri matlûb-ı kat’î dâverânem iken sağâyir-i ahidnâme-i hümâyun fezâyih-i mezkûreye cesâret edenlerin muktezâ-yı ahd ü mîsâk üzere haklarından gelinmesi vâcibâtından olduğu sen ki vezîr-i müşârünileyhsin ma‘lûmün oldukda fezâhat-i mezkûreye mütecâsir olan eşkıyâ her kimler ise her ba‘de't-tahkîk beher hal 'ahz ve ber vech-i muharrer nehb ü gâret

eyledikleri ol mikdâr yaldız altunla sâir nûkûd ve emvâl ve eşyâyı tamâmen tahsîl ve ma‘rifet-i şer‘le istirdâda ikdâm ve dikkat ve ba‘de'l-istirdâd harekât-ı mezkûreye cesaretleriçün ber muktezâ-yı ahidnâme-i hümayûn haklarında lâzım gelen te‘diyâtı icrâyâ sarf-ı vüs‘ ü miknet ve ba‘de'l-yevm Venediklî haklarında bu misillü hâlet ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun hareket vukû‘a gelmemesini lâzım gelenlere gereği gibi tenbîh ve te‘kîde dikkat ve esbâb te‘mînleri istihsâline kemâl-i sa‘y ü gayret idüb sermû iğmâz ve müsâmahadan be gâyet tehâşî ve mübâ‘adet eylemek bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Receb Sene 1197

(s.57)

3. Hüküm

3.a) Özet: Halep'te padişah beratıyla konsolosluk yapan Salesioz Zencini? nâm konsolosun, Trablus'taki Lazkiyetü'l-arab İskelesine gidip gelen Venedik kaptan, tüccar ve ahalinin hukuk işlerini yürütmekle görevlendirilen Alkandro ... denilen şahıstan buradaki zabıt ve cizyedarlar tarafından, ahitnameye aykırı vergi talebinde bulunulmaması, rahatsız edilip sıkıştırılmaması ve emniyetinin sağlanarak ahidnameye uygun olmayan haksız davranışların ortadan kaldırılması hususunda hüküm. **(Venedikli konsolosların hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Trablusşam Beylerbeyisine ve Lazkiyetü'l-arab kazâsı nâibine ve İskele emîni vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb medîne-i Haleb'de berât-ı şerîfimle Venedik konsolosu olan Salesioz Zencini? nâm konsolos eyâlet-i Trablusda vâki‘ lazkiyetü'l-arab İskelesine âmed şüd iden Venedik sefâyini kapudan ve tüccâr ve re‘âyâlarının umûr ve hukûkları rû‘yet ve nezâret içün tarafından Alkandro ... Venediklüyü irsâl etmekle Venediklüy-i mesfûr iskele-i mezbûrede yerleşmeyüb cizye talebiyle rencide olunmak îcab etmez iken ol tarafda olan cizyedârân ve sâir zâbitân gâh cizye talebi ve gâh âhar bahâne ile Venediklüy-i mersûm bi vech-i şer‘î ve mugâyir-i ahidnâme-i hümayun rencide eylediklerin bildirüb ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunub muğâyir-i ahidnâme-i hümayun cizye talebi ve âhar bahâne ile kimesne tarafından müdâhale ve rencide olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve düyûn-i hümayunumda mahfûz Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayun mürâcaat olundukda Venediklüye gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidüb rençberlik idüb memâlik-i mahrûsemde yerlişime varub geri gide anlardan

harâc taleb olunmaya deyü mukayyed bulunmağın hilâf-i ahidnâme-i hümâyun vâki‘ olan ta‘addiyâtın def‘i bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Receb Sene 197

(s.57)

4. Hüküm

4.a) Özet: Ahidnâmede, Venediklilerden ayrıca vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğuna binaen, Venedik ahalisi olup, Halep’ten Şam taraflarına seyahat edecek olan Yehud taifesinden tâbib İsak Karafo nâm şahsın, tâbiblikle ilgili işlerinde yolda bir zorluk çıkarılmaması, ahitnameye uygun olmayan bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden emniyetli bir şekilde gelip geçmesine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiblerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Hâlâ ve Şam kadılarına ve Halebden Şâm-ı şerîf ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nevvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl idüb Venedikden ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü mmukayyed olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Yehud taifesinden İsak Karafo nâm tabîb tabâbet tarîkiyle Halebden Şam ve havâlisine azimet murâd eylediğın bildürüb Venediklü tabîb-i mersûm tababet tarîkiyle mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve tabâbete mûte‘allik umûr ve ile meks ü ikâmetde harâc talebi vesâir bahâne ile rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyun ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ramazan Sene 1197

(s.58)

Venedik kapudanlarından ...Teraya nâm kapudân feke ta‘bir olunur bir kıt‘a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evasıt-ı Şevval Sene 197

Venedik kapudanlarından Corci Yani Poti nâm kapudân Terayakulu ta‘bîr olunur sefinesiyle avdet etmekle izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evasıt-ı Şevval Sene 197

Venedik kapudanlarından ... Petriçuvik nâm kapudân Terayakulu ta‘bîr olunur sefinesiyle avdet etmekle izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evasıt-ı Şevval Sene 197

Venedik kapudanlarından Cirolambor ve Koçık nâm kapudan vilâyetine avdet etmekle Balyos-a istid'asıyla izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evasıt-ı Şevval Sene 197

Venedik kapudanlarından Anastasyoro Solimen? nâm kapudân bir kıt'a süvâr olduğu sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefîne emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Şevval Sene 197

Venedik kapudanlarından Tomazo ... nâm kapudan Terayakulu tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evasıt-ı Şevval Sene 197

Venedik kapudanlarından Andriyalukovik nâm kapudan Bulaka ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî evâsıt-ı Şevval Sene 197

(s.58)

1. Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, Venediklilerden ayrıca vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğuna binaen, Venedik'e bağı Za Kilisesi ahalisi olup, İstanbul'dan Venedik'e bir hizmetkârıyla ticaret için gidecek olan Venedikli Benaki Dimepolo nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği mal ve eşya için belli olan gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tâbiblerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren izmir ve Sakız ve Kıbrıs ve Mora cezîrelerine varub gelince vâki' sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki; Balyos-ı mumâileyh mühürlü arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Za Kilise Cezîresi re'âyâsından Benaki Dimepolo nâm tâcir ticâret tarîkiyle mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğın bildirüb Venediklü tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârlarıyla Âsitâne-i saâdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve li ecli't-ticâre meks ü ikâmetde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve âhar bahane ile ta'addî ve memnu'atdan olmayub vilâyete götürdüğü ve vilâyetden alub götürdüğü emti'a ve

eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince îcab eden resm-i gümrüğün verdikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle ta‘addî olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzrer emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evasıt-ı Şevval Sene 197

(s.58)

2. Hüküm

2.a) Özet: İstanbul’da buluna Ağustini Karçoni nâmındaki Venedik elçisi ve adamlarının yüz doksan altı senesi için bir defaya mahsus izin verildiği gibi Üsküdar, çevresindeki bağlardan ve başka mahallerden kendileri için satın aldıkları senelik iki yüz elli kab üzümün Galata’daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle rencide edilmemesi ve daha önceki gibi hareket edilmesi hususunda hüküm. (Venedik elçisi ve adamlarının yaptığı yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri Ağasına ve Hassa Bostancıbâşıya hüküm ki,

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Saadetimde mukîm Balyos Ağustini Karçuni hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mumâileyhin ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için işbu sene-i mübârekede reçel ve pekmez ve turşu için Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâadâ sâir bulunan mahallerden iştirâ eylediği iki yüz kab üzümün Galata'da vâki‘ hânesine nakline mümâna‘at olunmayub sûret-i ahidnâme-i hümayun gümrük ve bac ve avâid mutâlebesiyle rencide ve remide olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd ahkâmına mürâcaat olundukda yüz doksan altı senesine mahsûben yalnız iki yüz elli kab üzümün Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ‘adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def‘a-i vâhidede elçinin kendü hânesine nakıl olunmak bâbında emr-i şerîf verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere iki yüz elli kab üzümün bir def‘ada nakline mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Doksan sekiz senesine mahsûben dahi emr-i âlî i‘tâ olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Şevval Sene 198

Venedik kapudanlarından Cevan ve Kasoyik? nâm kapudân Bulaka ta‘bîr olunur bir kıt‘a seffinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid‘asıyla mu‘tâd üzere izn-i seffine emri yazılmışdır. Doksan sekiz senesine mahsûben dahi emr-i âlî i‘tâ olunmuşdur.

Fî Evâil-i Şevval Sene 198

Yüz doksan sekiz senesine mahsûben dahi emr-i âlî i‘tâ olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Şevval Sene 198

(s.58)

3. Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçisinin İstanbul’a yakın liman ve yalılardan ahidnamede izin verildiği üzere 197 senesi için senede bir defaya mahsus kendisi için satın aldığı onbin müdre şarabın Galata’daki yerine nakli sırasında kimse tarafından rencide edilmemesi ve bir vergi talebiyle haksızlık edilip engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yaptığı yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri Ağasına ve Hassa Bostancıbaşısına ve Galata Voyvodasına hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Venedik balyoslarının ve adamlarının kifâf-ı nefsi için İstanbul’a karîb İskele ve yalılardan ahidnâme-i hümayun mücebince ruhsat verildiği üzere senede bir def‘a akçesiyle iştirâ ve Galatada vâki‘ menziline nakıl edegeldikleri on bin müdre hamrın yüz doksan yedi senesine mahsûben beher müdresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ ve galatada vâki‘ menziline nakline tarafınızdan ve sâir ümenâ taraflarından gümrük ve bac ve avâid mutâlebesiyle vesâir bahane ile ta‘addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda ber minvâl-i muharrer yüz doksan altı senesine mahsûben ol mikdâr hamrın def‘a-i vâhidede nakline mümâna‘at olunmamak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince yüz doksan yedi senesine mahsûben def‘a-i vâhidede nakline mümâna‘at olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 1197

(s.58)

4. Hüküm

4.a) Özet: Venedik elçisinin yanında tercümanlık görevini yapan Güvani Masilini nâm şahsın, Dalmaçya Ceneralinin yanında tercümanlık hizmetinde müstahdem olmak üzere İstanbul'dan Ceneralin bulunduğu yere yapacağı seyahatinde, beratın şartlarına aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması ve emniyetinin sağlanarak, geçişine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tercümân ve hizmetkârlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i saadetinden bahren ve berren Venedik hudûdunda Dalmaçya Ceneralinin olduğu mahalle varınca esnâ-yı râhda vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyetleri ve yeniçeri serdârları ve cizyedâran ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb Balyos-ı mûmâileyhin bâbında tercümânlık hizmetinde olan Venedik tercümanlarından Güvani Masilini nâm tercümân ve Dalmaçya Ceneralinin yanında tercümanlık hizmetinde müstahdem olmak üzere azîmet murâd eyledüğün bildirüb Venediklûden olan tercümân-ı mersûm Âsitâne-i saadetinden bahren Ceneral-i mûmâileyhin olduğu mahalle varınca esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde kendüye ve libâsına dahl ü ta'arruz olunmayub ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve âhar vechile akçe talebiyle rencide ve remide ettirilmeyüb himâyet ve sıyânet olunarak mürûruna mümana'at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 197

Der-zamân-ı hazret-i Reisü'l-küttâb el-Hâc Mustafa Efendi Tâle bakâhü

Venedik kapudanlarından Corci Maraşa nâm kapudân Terayakulu ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosu istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 1197

Venedik kapudanlarından Meykeli nâm kapudân teryâkulu ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosu istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 197

(s.59)

1. Hüküm

1.a) Özet:Luka Bastervik ve Françesko Anderik nâm iki Venedikli Mısır'dan ticaret mallarıyla yüklü bir gemiyle Venedik Körfezine varmak üzereyken İstanköy denilen sularda, Likozfo denilen Ülgünlü reisin saldırısına uğrayarak öldürülmeleri, gemideki malların gaspedilmeleri ve geminin batırılması olayında varislerin şikayeti ve hak aramaları üzerine olaya karışan reisin ve arkadaşlarının yakalanıp verdikleri zararın tamamının tazmin edilerek varislerine teslim edilmesi ve şiddetle cezalandırılmaları hususunda hüküm.(**Korsanlık, gasp, zarar ziyan olayları ve çözümüne dair hüküm**)

1.b) Transkript: Rumeli Vâlisine hüküm ki;

Venedik Döjü (Doç)? ve cumhûrunun Âsitane-i devlet-i âşiyânemde mukîm Balyos Ağustini Karçuni hutimet avâkıbühü bi'l-hayr tarafından südde-i saâdetime takdîm olunan bir kıt'a memhûr takrîrin kağıdı tercümesinde sene-i sâbika mâh be mâh-ı nisanında Luka Bastervik ve Françesko Anderik nâm iki nefer Venediklüye müte'allik bir kıt'a Venedik sefinesi Mısır İskenderiyesinden bir mikdâr emti'a hamûlesiyle Venedik Körfesine teveccüh üzere iken İstanköy sularında Likozfo nâm Ülgünlü reisin tartâne tabir olunur sefinesine tesâdüf edilmekde zikr olunan iki nefer Venediklüyü dostluk ve âşinâlık sûretinde reîs-i merkûm kendü sefinesine da'vetle ve anlar dahi emniyyet me'mûlüyle icâbet idüb sefine-i merkûmeye çıkdıkları gibi refâkatlerinde olan mellâhlar ile mesfûrânı bilâ emân katl ve i'dâm eyledikten sonra müsellah neferât ile Venedik sefinesi üzerine filuka gönderüb derûnuna bâkî tâifesini dahi ihlâk ve mecmû' zî kıymet olan hamûlesini gasb ü gâret ve sefine-i mezkûresine nakıl eylediğinden mâadâ bir dürlü nişânesi kalmamak için sefine-i mezkûreyi dahi iğrâk etmiş olduğu Ülgün diyar ve İskenderiye ahâlisinin beynlerinde mütevâtir ve şâyi' olmağla bi't-taharrî lede't-tefahhus vâki'-i hâl bâlâda mestûr minvâl üzere olduğu mütehakkık olduğu ve zikr olunan maktûlün vârisleri bu esnâda zuhûr birle Venedik Cumhûruna feryâd ederek iştikâ ve hasâretin tazmîni istid'â etmeleriyle vâki' olan hasâret-i mezkûrenin tazmîn ettirilmesini ve müttehimlerin bade ezîn sâire-i mûcib-i ibret olacak ikâblarıyla haklarından gelinmesini muhtevî sen ki vezîr-i müşârûnileyhsin sana hitâben emr-i âlîşânım sudûrunu istid'â eylemesi cumhûr-i mezkûr tarafından kendüye tenbîh olduğun inhâ ol bâbda emr-i âlîşânım sudûrunu istid'a etmekle vech-i meşrûh üzerine amel olunmak fermânım olmağın imdi Venedik Cumhûru Devlet-i aliyye-i adâlet-mevfûrumun kadîmi ve hemcivârı olub memâlik-i mahrûsem sularında geşt ü güzâr eden tüccar sefineleri ve adamlarının ber- mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânetleri matlûb-i mülûkânem iken hilâf-i ahidnâme-i hümâyun bu keyfiyyetinin vukû'u beher hâl cesâret

edenlerin müstahak oldukları ikâba mazhariyetlerini îcâb eylediği ve mezbûr ... reis ve refiklerinin alâ eyyi hâlin ele getirilib cesâret eyledikleri hasâretinin bi tamâmihâ tazmîn ve kazâ-i mezkûreye ictisârları için sâire ibreten lâzım gelen ikâbın haklarında bilâ imhâl icrâsı senden matlûb-i hüsrevânem idüğü ve bu maddede zinhâr ve zinhar ihmâl ve tesâmüh misillü hâlet-i vukû'una rızâ-yı dâverânem olmadığı ma'lûmun oldukda re'îs-i mezbûr ve rüfekâsı ma'rifetinle bi't-taharrî ele götürüb alâ eyyi vechin kân ahz ve gasb u gâret eyledikleri Venediklü ahvâlini tamâmen ve kâmilten tazmîn ve ve kabzına me'mûre teslim ettirdikten sonra reis-i mezkûr ve rüfekâsının fezâhatine mezkûreye cesâretleri mücâzâtı her ne ise bilâ himayetin icrâ ve ibkâ ile tenfiz emr-i âlişânıma ve devlet-i aliyyemin samîmi dostu ve hemcivârı olan Venedik cumhurunun ve ... irzâ olunmaları esbâbını istihsâle mezîd-i ihtimâm ve gayret ve fîmâ ba'd Ülgün diyâr vesâir ol havâlî korsanlarından Venediklü vesâir devlet-i aliyyem dostları sefînelerine kat'a ta'arruz ve ta'addî vukû'a gelmemek husûsunu taht-ı zâbıtaya idhâle teşmîde miknet ve ser mû kusûr ve rehâvet ile mazhar-ı itâb dâverânem olmakdan bunda tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 198

(s.59)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedikli Gagarica nâm kaptânın, Giridî ve Latas Ahmed diye bilinen Mısır tacirinin mallarını, İskenderiye'den İstanbul'a ikibin yediyüz kuruş taşıma ücreti, kiralama ve onüç gün yol dinlenme için yüzyirmi kuruş ve tacirin kaptandan üçyüz kuruş borç almak suretiyle toplamda üç bin dört yüz yirmi kuruş karşılığında mühürlü sözleşmeyle anlaştıkları ancak, İstanbul'a vardıktan sonra tacirin İstanbul'daki ortağının sadece taşıma ücreti olan ikibin yediyüz kuruşu verdiği geri kalan kısmını ise ödemeye yanaşmadığı meselesi, sözleşmeye göre edası yapılmayan paranın, adı geçen tacirden kanunla alınıp sözkonusu kaptana hakkının teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Alacak verecek meseleleri ve çözümü hakkında)**

2.b) Transkript: İskenderiye-i Mısır Sancakbeği ümerâ-i deryâdan Mîr Mahmud dâme izzühü ve İskenderiye-i Mısır kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh südde-i saâdetime takdîm eylediği bir kıt'a memhûr kâğıdında bundan dört mâh mukaddem İskenderiye-i Mısır'da sâkin ehl-i İslâm tüccarından Giridî ve Latas Ahmed demekle ma'rûf tâcir-i Mısır metâ'ını Âsitâne-i saâdetime nakli için Mısır-ı İskenderiyesi limânında bulunan Venedik kapudanlarından Gagarica nâm

kapudânın sefînesini iki bin yediyüz guruş ahabb-i navl olmak üzere icâr ve on üç gün meks için dahi mesârifî nâmıyla yüz yirmi guruş ve kapudân-ı mesfûrdan karz olmak üzere ahz eylediği üç yüz guruş ki min haysü'l-mecmû' üç bin dört yüz yirmi guruşu Âsitâne-i saâdetimde Mısır tüccarından olmak üzere kavl ve ta'ahhüd ve yedine memhûr ve ma'mûlün bih sened-i şer'îye i'tâ ve metâ'ını sefîne-i merkûme vaz' u tahammül ve doğru Âsitâne-i Saâdetim Gümrüğüne nakıl ve şer'îki olan tüccara tamâmen teslîm idüb kavl ve ta'ahhüdü üzerine navl u sefîne ile taraf-ı meks için olan meblağ-ı mezbûr ile karzıyyet olmak üzere verdi ki meblağ-ı mezbûru tüccardan taleb eyledikde tüccar-ı mezbûr navl-ı sefîne olmak üzere kavl olunan iki bin yedi yüz guruş kapudân-ı mersûme edâ ve teslîm ve bâkî yediyüz yirmi guruş kabul etmeyüb tüccar-ı mezbûrun zimmetinde kalub deyn-i sarîhi olduğunu ve edâsı andan iktizâ eylediğini müş'ir kapudân-ı mesfûr yedine tüccâr-ı mezbûr taraflarından bir kıt'a mumzî ve mahtûm sened verildiğini ve kapudân-ı mesfûrun ol vecihle mağdûr ve mütezarrır olduğun inhâ ve şer'le görülüb meblağ-ı mezbûr yedi yüz yirmi guruş müste'cir-i merkûmdan bi't-tamâm tahsîl ve kapudân-ı mesfûre red ve teslîm ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında siz ki mûmâileyhsiz size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin mahallinde şer'le sâbit olan meblağın alâ eyyi hâlin tahsîl ve istirdâdıyla ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 198

(s.59)

3. Hüküm

3.a) Özet: Ticaret için Selanik İskelesinde ikamet eden Kafomo Payadolo? nâm Venedikli tâcirin vebadan ölmesi üzerine, ahitnameyede kayıtlı olduğu üzere, Osmanlı memleketinde ölen tacirin ardında bıraraktığı mirasına el konulmaması, tacirin hukukuyla ilgilenen kosolosluk görevlisinine yardımcı olunması ve mirasçılarına zorluk çıkarılmaması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların miras hukuku hakkında hüküm)**

3.b) Transkript: Selanik Mollasına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik tüccarından ticâret tarîkiyle Selânik İskelesinde mütemekkin Kafomo Payadolo ? nâm tâcir bundan birkaç mâh mukaddem bazı umûrunu rû'yet için İskele-i mezbûreden Âsitâne-i saâdetime gelüb ol esnâda

mat'ûnen ahâli-i olub metrûkâne dahl olunmak îcâb etmez iken sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin Venediklü mürd-i mesfûrun iskele-i merkûmede olan cânibine ve eşyası hilâf-ı ahidnâme-i hümayun tarafından cebren temhîr ve bi gayr-i hakkın ahz ve zabt olundukda Selanik iskelesinde mukîm Venedik Konsolosu dahi tarafından mürd-i mesfûrun metrûkâtını ahz ve veresesine teslîm için adamını gönderdikde adam-ı mesfûru ahz ve konsolos-ı mersûme teslîmden imtinâ' olunduğundan mâ'adâ tarafından adam-ı mersûme şetm ü tahkîr ve bu vechile vârislerine ta'addî ve rencide ve zulüm ve gadr-i küllî olduğun bildürüb sahih Venediklûden olan mürd-i mesfûrun temhîr olunan hâne ve eşyasının mührü fekk ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun konsolos-ı mersûma red ve teslîm ettirmek bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedikden bir bezirgân memâlik-i mahrûsime gelüb ticâret üzere kendü hâlinde yürür iken mürd olsa metrûkâtına Beytûlmalci karşıtmayub Balyoslarına teslîm edeler deyü mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 198

Anastas Halikapolo Terayakolo Zelimo Azo ve Rono Terayakulu, Civane Petriko Terayakulu ve Antonito Karinci Feke, Antonito Kolo Feke, Nikolakirni Niko, ...bâlâd isimleri mestûr Venedik kapudanlarından Balyosları istid'asıyla ber mu'tâd-ı kadîm sekiz kît'a izn-i sefine evâmr-i şerîfem yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 198

(s.60)

1. Hüküm

1.a) Özet: Görev süresi bitecek olan Venedik Cumhuriyetinin elçisi Ağustini Karçoni'nin yerine atanan Cebralamo Conyan ve beraberinde getireceği ailesi ile birlikte İstanbul'da üç yıl kalabileceği ve daha önceki balyoslara uygulandığı gibi hareket edilmesi hususunda hüküm. (Venedik elçilerinin statüsü hakkında)

1.b) Transkript: Venedik hudûdundan karadan ve deryâdan Âsitâ-i saâdttime gelince yol üzerinde vâki' olan vüzerâ-yı ızâm edâmallâhü te'âlâ iclâlehüme ve mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüme ve sancak beyleri dâme izzühüme ve kuzât ve nevvâba ve Bahr-i Sefîd de vâki' donanmay-ı hümayunum kalyonları kapudanalrı ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve kalâ' dizdârları ve iskele emînleri ve havâs ve evkâf zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Balyos Ağustini Karçuni hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin memûr olduğu müddet-i mu'ayyenesi tamâm olmağla Âsitâne-i saâdetime balyosluk hizmetinde olmak üzere mümtâz ve mu'teber ümerâsından Cebralamo Conyan Kavalir hutimet? avâkıbühü bi'l-hayrin Venedik cumhuru tarafından balyos ta'yîn ve Âsitâne-i saâdetime gelmek üzere olduğun hâla balyos-ı mûmâileyhe inhâ ve sâbıkı üzere emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklü'ye verilen ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm kuyûdâtı tettebbü' olundukda balyos kimi diler ise göndereler istemezler ise horendeler ile gelüb mahmiye-i Kostantiniyyede üç yıla karîb dura tamam olmadan gide ve dilerse horendesine gele maslahat ne ise göre üç yıl tamam olmadan ol dahi gide anın yerine ol vecihle biri dahi gele ve kadîmü'l-eyyâmdan oldukları minvâl üzere mer'î olalar deyü mukayyed ve balyos-ı sâbık için vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mastûr bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Muharrem Sene 198

(s.60)

2.Hüküm

2.a) Özet: Birbirlerinin kardeşlerini öldürmeleri hasebiyle Ülgünlü Deli? Feyzullah adındaki reis ile Dezilubey denilen Venedikli kaptân arasında çıkan husumetin son bulması için daha önce verilen hükmün yerine gelmemesi üzerine devam eden bu düşmanlığın sona ermesi için yeniden çıkarılan hükme dikkatle riayet edilmesi hususunda hüküm. **(Husumet, kan davaları meseleleri, çözümüne dair hüküm)**

2.b) Transkript: Hâlâ Derya kapudânı Vezir Gâzi Hasan Paşa'ya hüküm ki;

Canibeynin re'âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinden emîn ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni' olmaya ve Venedik beylerinin sefineleriyle yürüyen Venediklü olsun ve sâir mülûk-i nesârâ re'âyâsından olsun emîn ve sâlim gelüb gidib kimesne rencide ve tutub esir eylemeye ve bu husûs için Cezâyir ve Trablusgarb ocaklarına vesâir tenbih iktizâ edenlere muhkem tenbîh ve te'kîd oluna ki min ba'd ahidnâme-i hümâyuna mûmâna'at ve sulh u salâha muğâyir bir dürlü vaz' u hareket eylemeyeler ve kezâlik leb-i deryâda vâki' Ülgün kalesi ahâlisi dahi min ba'd korsanlığa çıkmayub tüccar sefinelerine ta'arruzât-ı külliyele ile men' ve fimâ ba'de inşâ etmemek üzere olunub şöyle ki içlerinden fermân-ı hümâyuna muhâlîf ve sulh u salâha muğâyir vaz' u hareket ve tüccar sefinelerine îsâl-i hasârete cesâret edenlerin nehb ü gâret

eyledikleri emvâl ve eşyâlu ne ise geri eshâblarına istirdâd ve vâki‘ olan zarar ve ziyâna kendülerden tazmîn ve esir eyledikleri kimesneler dahi esirlikden istihlâs olunub ve bu makûle eşkıyânın sâire mûcib-i ibret olmak için şer‘an lâzım gelen cezâları tertîb olunub muhkem haklarından geline deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda musarrah olub mûcebiyle amel ve hareket zâbitân ve hükkâma lâzime-i zimmet iken İskenderiye Sancağı mutasarrıfının bu husûsa adem-i i‘tinâ ve dikkatden nâşi Ülgün eşkıyâsına irâet-i sûret-i ruhsat birle Ülgünlü Deli? Feyzullah nâm reis ile Dezilubey nâm Venediklü kapudân birbirlerinin karındaşlarını katl ve ihlâk etmeleri hasebiyle beynlerinde muhâsamat peydâ ve ahz-i intikâma fursatcu olduklarına yine mezbûr Deli Feyzullah livâ-i mezbûr mutasarrıfının himâyesiyle kırk dört pâre top çeker fırkate techîz ve korsanlığa ihrâc ve dūçâr olduğu Venedik sefayinine sū-i kasd ve Venedik kapudânı mesfûru dahi sūhûletle teslim olmayub bir fitne hâdis olacağı mülâhazasıyla Venedik kapudânının iskele-i Selanik'de esnâ-yı meks ve ikâmetinde harekât ve sekenâtı husûsunda İskele-i merkûmede mukîm Venedik konsolosu tebassur ve teyakkuz üzerebolduğun ve azîmetleri hengâmında Venedik Kapudânının tavır ve refâtına basîret ile dikkat ve top ve mühimmat ve adamlarını sefinden karaya ihrâc ve mezbûr Deli Feyzullahı adem-i nezâreti sebebi ile Selanikde ve yahud taşrasında Venedik kapudân-ı mesfûr ile bir fitne çıkarmaları vuku‘a gelmemek tenbîhâtı muktezî idüğü Venedik balyos-ı sâbık tarafından bâ arzuhâl ... Selanikde hilâf-i me‘mûl vaz‘a cesâret etmemesine Venedik konsolosu nezâret edeceğini balyos-ı sâbık mûmaileyhin taahhüdüne binâen tenbih ve te‘kîdi havî yüz doksan üç senesi evail-i rebiülevvelinde Selanik kadısına ve Selanik Sancağı mütesellimine ve Yeniçeri zâbitine ve gümrükcüsü vesair zâbitâna hitâben emr-i şerîfim sadır olduktan sonra emr-i şerîf-i mezkûrun tenfiz ve icrâsı bâbında sabık balyos-ı mûmaileyh tarafından tekrâr istid‘â olunmak mülâbesesiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak için sâbıkâ Rumeli vâlisine hitâben emr-i şerîfim sâdır vermişken tenfiz ve icrâ olunmadığını ve mezbûr Deli Feyzullah Reis Trablusşâm sularında geşt ü güzâr ve Venedik sefinelerine bilâ mûceb ve ahidnâme-i hümayun ve sulh u salâha muhâlîf ta‘arruz ve tekdîre azar üzere olduğun Âsitâne-i Saaâdetimde mukîm Venedik Balyos Ağustîni karçuni hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr bâ arzuhâl inhâ ve sen ki kapudân-ı deryâ vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince müceddeden emr-i şerîfim mûcebince amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mûcânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 198

(s.60)

3. Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, Venediklilerden ayrıca vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğuna binaen, Venedik ahalisi olup, İzmir'den Venedik'e bir hizmetkârıyla ticaret için gidecek olan Venedikli İstefani Azma Petko Bolo nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği mal ve eşya için belli olan gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve İzmirden havâlisinde vâki' kazâlara varub gelince sâir kudât ve nevvâba kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes tekâlif mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binâen medîne-i İzmirde ticâret tarîkiyle mümkün olan Venedik re'âyâsından İstefani Azma Petko Bolo nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için medîne-i İzmirden bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârı ile zehâb ve iyâbında ve bir mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebi ile ta'addî ve memnû'âtdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetden alub getirdüğü emti'asının ahidnâme-i hümayun mücebince icab edeb resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i merşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiulâhir Sene 198

(s.61)

1. Hüküm

1.a) Özet: Geçen sene nisan ayında, Luka Bastervik ve Françesko Anderik nâm iki Venedikli Mısır'dan ticaret mallarıyla yüklü bir gemiyle Venedik Körfezine varmak üzereyken İstanköy denilen sularda, ...Lifako denilen Ülgünlü reisin saldırısına uğrayarak öldürülmeleri, gemideki malların gaspedilmeleri ve geminin batırılması olayında varislerin şikayeti ve hak aramaları üzerine olaya karışan reisin ve arkadaşlarının

yakalanıp verdikleri zararın tamamının tazmin edilerek varislerine teslim edilmesi, şiddetle cezalandırılmaları ve padişah emrinin dışına çıkmaktan kaçınmaları hususunda hüküm. **(Korsanlık, gasp, zarar ziyan olayları ve çözümü hakkında hüküm)**

1.b): Hâlâ Kapudân-ı Deryâ vezîrim Gazi Hasan Paşa hüküm ki;

Venedik Doju ve cumhûrunun Âsitâne-i devlet-i âşiyânemde mukîm Balyos Ağustin Karçoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayr tarafından südde-i saâdetime takdîm olunan bir kıt'a memhûr takrîr kağıdı tercümesinden sene-i sâbika mâh-ı nisanında Luka Bastervik ve Françesko Anderik? nâm iki nefer Venediklüye müte'allik bir kıt'a Venedik sefinesi Mısır İskenderiyesinden bir mikdâr emti'a hamûlesiyle Venedik Körfesine teveccüh üzere iken ...Lifako nâm Ülgünlü Reis Nartana tabir olunur sefinesine tesâdüf eyledikde zikr olunan Venediklüyü dostluk ve âşinâlık sûretinde re'is-i merkûm kendü sefinesine da'vet ve anlar dahi emniyyet me'mûlüyla icâbet idüb sefine-i merkûmeye çıkdıkları gibi refakatlerinde olan mellâhlar ile msfûrânı bilâ imhâl ve bi gayr-i hakkın katl ve i'dâm eyledikten sonra müsellah neferât ile Venedik Sefinesi üzerine filuka gönderüb derûnunda bâkî tâifesini dahi ihlâk ve mecmû'-ı zî kıymet olan hamûlesinin gasb ü gâret ve sefine-i mezkûresine nakıl eylediğinden mâ'adâ bir dürlü nişânesi kalmamak için sefine-i merkûmeyi dahi iğrâk etmiş olduğu Ülgün diyar ve İskenderiye ahâlisinin beynlerinde mütevâtir ve şâyi' olmağla bi't-taharrî lede't-tefahhus vâki' hal bâlâda mestûr minvâl üzere olduğu mütehakkak olduğun ve zikr olunan maktûlün vârisleri bundan mukaddemce zuhûr birle Venedik Cumhûruna feryâd ederek ıstikâ ve hasâretin tazmînini istid'â etmeleriyle vâki' olan hasârın tazmîn ettirilmesi ve müttehimlerin ba'de ezîn sâire mûcib-i ibret olacak ikâb ile haklarından gelinmesi bâbında Rumeli vâlisine hitâben emr-i âlîşânım sudûru cumhûr-ı mezbûr tarafından kendüye tenbih olduğun inhâ ve ol bâbda emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine vech-i meşrûh üzere amel olunmak için işbu bin yüz doksan senesi evâil-i muharreminde emr-i şerîfim sâdır olmuşken tenfiz olunmayub re'is-i merkûm el-hâletü hâzihi Mısır İskenderiyesine hatab tahmîli için sefinesiyle mevcûd olduğuna inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak için sen ki kapudân-ı deryâ vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûzan kuyûd-i ahkâma mürâca'at olundukda ber-vech-i meşrûh târih-i mezbûrda emr-i münîfim verildiği mukayyed olduğuna binâen sen ki vezîr-i müşârünileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Safer Sene 198

(s.61)

2. Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, Haleb'te ticâret maksadıyla ikamet eden Venedik tüccarından Emanuel ve ... nam tâcirin, bir hizmetkarıyla Halep'ten Bağdad'a ticaret maksadıyla gidip gelişinde alıp götürüp ve getirdikleri ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisini ödedikten sonra, zabıt, a'yan ve cizyedarların cizye ve başka bir vergi talebinde bulunulmaması ve emniyetlerinin sağlanarak ahitnameye göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidnamede Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Haleb ve Bağdad kadılarına ve Haleb'den Bağdadi Behiştâbâda varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kuzât-ı merkûmeye ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki;

Canibeynin Re'âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinden emniyet ve âsudelik ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni' olmaya ve ticâret ahvâli semere sulh u salâhdan olub bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karada ve deryâda memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidib İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablus Şam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb vesâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâir müstemem tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar ve bir iskeleye getürdükleri emti'anın resm-i gümrüğün bir def'a edâ edüb yedine edâ tezkiresi oldukdan sonra ol iskelede satılmayub bir gayri yere getürüb ve götürmek murâd eylediklerinde kimesne mâni' olmayub gerek ol iskelede ve gerek götürdükleri iskelede tekrâr gümrük taleb olunmaya ve gümrük taleb olunmaya ve gümrük emîni olanlar gümrüğün oldukdan sonra te'hîr ve ta'cîz eylemeyüb edâ tezkiresi vereler ve ol tezkiresini gayri iskelede olan ümenâyâ varub ibrâz eylediklerinde ma'mûlün bih olub tekrar gümrük taleb etmeyeler deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayun mukayyed olduğuna binâen Venedik Döjü ve cumhûru tarafından Âsitâne-i saâdetimde mukîm Balyosu Ağustini Karçoni hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr bu def'a der-bâr-i atûfet-medârıma takdîm eylediği memhûr arzuhâline medîne-i Haleb'de ticâret tarîkıyla mütemekkin olan Venedik tüccarından Emanuel ve ... nam tâcir bir nefer müste'men adamîsi li ecli't-ticâre irsâl murâd eylediğin bildirüb Venediklü tâcir-i mersûmun mesfûrun bir nefer müste'men adamîsi medîne-i Halebden Bağdada iyâb ve zehâbına menâzil ve merâhilde ve hasbe'l-iktizâ bir mahalde meks ü ikâmetinde

hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinde alub getürdüğü emti‘a ve âsâyışın ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün ve bir kereden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûrunaa mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rebiulevvel Sene 198

(s.61)

3.Hüküm

3.a) Özet: İstanbul’da başkethüda tarafından Venedik İskelesine götürülmek üzere Poniçeli nâm kaptâna kiralanan devlete ait peksimet yükünün, Venedik’e vardığında yükün gemiden çıkarılması işiyle memur görevlilerin, yardım etmedikleri gibi kaptanı darp edenlerin alınıp cezalandırılmaları, kaptanın gönlünün alınması ve sözkonusu peksimed’in yerine ulaştırılması hususunda Bosna vâlisi vezîr Abdullah Paşa’ya hüküm.

(Devlet görevlilerinin yanlış hareketleri ve önlenmesi hakkında hüküm)

3.b) Transkript: Bosna vâlisi vezîr Abdullah Paşa’ya hüküm ki;

Venedik Doju ve cumhûrunun Âsitâne-i Saadetimde mukîm elçisi Ağustini Karçoni hutimet avâkıbühü bi’l-hayr südde-i saâdetime bir kıt’a takrîr kağıdı takdîm idüb mefhûmuna birkaç mâh mukaddem Âsitâne-i Saadetimde re’sler kethüdâsı ma‘rifetiyle mîrî beksimed tahmîli içün Poniçeli nâm vezîrin kapudânın teb‘asına istîcâr ve zikr olunan beksimedi ...Venedik iskelesine îsâl eylemek ve ba‘de’l-vüsûl sefinden ihrâcî mesârıfı dahi cânib-i mîriyyeden verilmek üzere mukâvele birle sened-i mezkûre istedikden sonra kapudân-ı mesfûr mahall-i merkûme vürûdunda sen ki vezîr-i müşârünileyhsin tarafından peksimed-i mezbûrun ihrâc ve kabzına memûren mahall-i mezbûrda bulunan bir kaç nefer adamlarından her ne kadar isti‘ânet eyledi ise mukayyed olmayub envâ‘-ı ilel îrâdıyla imrâr-ı vakt ve ictisâr-ı tekâsül eylediklerinde bi nefsihi kapudân-ı merkûmu dahi şetm ü darb ederek iki yerinde cerh ve ırzını hetk etmeleriyle kapudân-ı mesfûr dahi lâ ilâc peksimedi mellahıyla İskele-i mezkûreye ihrâc ve avdet eylediğin ve peksimed-i mezbûr mahall-i merkûmda fenâpezîr olur ise memurların tekâsül ve ihtimâmlarına haml olunub kapudânın me’sûl olması iktizâ etmediğin inhâ ve fezâhat-i merkûmeye cesâret edenlerin te’dîbleri icrâsını istid‘â eder kapudân-ı mersûm hizmet-i mezkûresi mukâbili mazhar-ı nüvâziş olmak iktizâ eder iken hakkında hilâf

dostu ve mürüvvet-i fezâhat-i merkûmun vukû‘u cesâret edenlerin be herhal icrây-ı te’dîb ve güşmâllerini mûcib-i hâlâtdan olmağla sen ki vezîr-i müşârünileyhsin mu‘amele-i mezkûreye cesâret edenler kimler ise derhal ahz ve müstehak oldukları te’dîbâtın bilâ imhâl icrâsına ihtimâm ve peksimed-i mezbûru dahi şimdiye dek ahz ve mahalline îsâl etmemişler ise bir dânesi fenâpezîr ve telef olmaksızın cümlesini kaldırıp mahalline nakil ve îsâl ettirmeye ikdâm eylemek fermânım olmağın mahsûs işbu emr-i şerîfîm ısdâr ve ile irsâl olunmuştur.

İmdi keyfiyyet ma‘lûmun oldukda madde-i mezbûrede kat‘a iğmâz ve tesâmüh vukû‘unu tecvîz eylemeyüb ber minvâl-i muharrer fezâhat-i mezkûreye cesâret edenler her kim ise derhal ahz ve te’dîb ile emsâllerini terhîbe mezîd-i ikdâm ve dikkat ve peksimed-i mezbûr dahi şimdiye dek kaldırılmamış ise bir dânesi zâyî‘ ve telef olmaksızın kaldırıp mahalline îsâl birle tenfiz-i emr-i şerîfîme sa‘y ü mâ lâkelâm ve kusûr ve iğmâzdan ittikâ-i tâm ve ba‘dehü keyfiyyeti icâline ber-vech-i tafsîl Deraliyyeme tahrîr ve i‘lâm eylemek bâbında. Fî Evâsıt-ı Rebiu’lâhir Sene 1198

(s.61)

4.Hüküm

4.a) Özet: Mora Adasındaki Gördüs Kazâsı sakinlerinden Selim, Abdi ve oğlu Halil, İsmail, zenginlerden ve hazînedâr Ali Ağa denilen kimseler ile Trapoliçe ve Gördüs Kazâlarında ikamet eden Yorganerd Perok, Mihail Kokmancı, Yani Kolya ve Karipoti ...nâm zimmîlerden defalarca talep etmelerine rağmen ödemedikleri toplam yirmi iki bin kuruşu alacakları olan Venedik tüccârından Anton ... nâm tâcirler ve üç Venedikli ortaklarının alacağını, kanunla alınıp hak sahiplerine teslim edilmesi hususunda hüküm.

(Borç, alacak verecek meseleleri hakkında hüküm)

4.b) Transkript: Mora Muhassılı vezîre ve Trapoliçe ve Gördös kadılarına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik tüccârından Anton ... nâm tâcirler üç nefer Venediklü şerîklerinin Mora ceziresinde vâki‘ Gördüs kazâsı sükkânından Selim ve Abdi ve oğlu Halil ve İsmail ve mellâdan ve hazînedâr Ali Ağa demekle ma‘rûf kimesneler ile Trapoliçe ve Gördüs kazâları mütemekkinlerinden Yorganerd Perok ve Mihail Kokmancı ve Yani Kolya ve Karipoti ...nâm zimmîler zimmetlerinde mûmzâ ve mahtûm ve müsbet başka başka temessükleri ile kiminden beş yüz ve kiminden bin ve bazısından dahi üç bin ve dört bin ve beş bin ki min ciheti'l-mecmû‘ yirmi iki bin guruş mikdârı alacak hakları olmağla bi'd-def‘ât mutâlebe olundukda tahsili adîmü'l-imkân

olduğın bildirüb sen ki vezir-i müşârün ileyhın ma‘rifetinle mahallinde şer‘le görölüb mezkûrûn ile mesfûrûnun zimmetlerinde olan ber-mûceb-i temessükât ol mikdâr gurus alacak haklarının aliverilib icrâ-yı şer‘a ve ihkâk-ı hak olmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğın sen ki vezır-i müşârünileyhın mahallinde şer‘le görölüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiulevvel Sene 198

(s.62)

1.Hüküm

1.a) Özet: Salamon Alnares nâm Venedikli tâcirin, Haleb ahalisinden Hankâri? zâde Mehmed Ağa adlı şahıstan alacağı beşbin kuruş borca karşılık, bin yüz doksan dört senesinde müştemilatın bir kısmını şer‘i senetle alması ve bunu ticarete kullanmasından sonra Mehmet Ağa’nın ölmesi üzerine oğlu Ebu Bekir’in, babasının bunu altı sene önce kendisine sattığını iddia ederek karşı çıkıp ancak bunu şer‘i olarak ispatlayamaması olayında,tacirin el altında tuttuğı sözkonusu yerin satmak şartıyla şer‘i şerife aykırı olan bu durumun ortadan kaldırılması ve tacirin korunması husususunda hüküm. **(Kışiler arasındaki anlaşmazlıklar hakkında hüküm)**

1.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re‘âyâsından ticâret tarîkiyle Medine-i Haleb’de mütemekkin olan Salamon Alnares nâm tâcirin Medine-i Haleb ahalisinden Hankâri? zâde Mehmed Ağa demekle ma‘rûf kimesne zimmetinde beş bin kuruş alacağı olmağla meblağ-ı mezbûru merkûm Mehmed’in edâya adem-i kudreti hasebiyle Medine-i Haleb mahallâtından Ferafra mahallesinde vâki‘ mülkiyet üzere mutasarrıf olduğı ma‘lûmetü'l-hudûd ve'l-müştemilât dâhiliye ve hâriciyeli bir bâb menzilini bin yüz doksan dört senesinde tâcir-i mesfûr bâ hüccet-i şer‘iyye bey‘-i bât-i kat‘î ile bey‘ ve tâciri- mesfûr dahi li-ecli’t-ticâre bi’z-zarûre ilâ âhirihi bey‘ için ba‘de’l-iştirâ tasarrufunda olduğı maldan bâyi‘-i merkûm vefât etmekle müteveffâ-yı mezbûrun oğlu medîne-i merkûme mütemekkinlerinden Ebu Bekir nâm kimesne zuhûr ve pederim menzil-i mezbûru altı sene mukaddem bana bey‘ etmiş olup tâcir-i mesfûre târîh-i muahharede olan bey‘i mükerrer ve bâtıldır deyü da‘vâya tesaddî ve müdde‘âsını vech-i şer‘î üzere isbâta kâdir olamayub ol vechile olan mu‘ârazası men‘ birle turuk-ı şer‘den hüccet-i şer‘iyye verilmişken mündefi‘ olmayub şiddete sülûk ve tacir-i mesfûru her bâr ta‘cîz ve tecrîm ve rencideden hâli olmadığın ve husûs-ı mezkûr için taraf-ı şer‘den i‘lam-ı şer‘î verildüğün inhâ ve ol bâbda emr-i âlîşânım sudûrunu istid‘â etmeğın menzil-i

mezbûru tâcir-i mersûm zîr-i temellükünde tutmayub âhara bey‘ etmek şartıyla mezbûrun zarûret-i şer‘-i şerîf ve muğayir-i hüccet-i şer‘iyye bî-vechin müdâhalesi men‘ ve tâcir-i mersûm ber- mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebiu’l-evvel Sene 198

(s.62)

2.Hüküm

2.a)Özet:Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, Venediklilerden sonradan vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisi olup, İzmir’den Akdeniz’deki yeni liman ve Anadolu taraflarına ticaret için gidecek olan Venedikli Nikolo Pero nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği mal ve eşya için belli olan gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. (Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Medîne-i İzmir'den Bahr-i Sefîd'de vâkî‘ iskele-i cedîd ve Anadolu taraflarına varub gelince yol üzerinde kâin kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hümük ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuâl gönderüb ticâret ahvâli li âhire muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyûndan müfid olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Nikolo Pero nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb içün Medine-i İzmir’den Bahr-i Sefîd'de vâkî‘ iskele-i cedîd ve Anadolu taraflarına azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr zehâb ve iyâbında ve bir mahalde li eclî't-ticâre meks ve ikâmetine hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn cizye talabıyla te‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alıp getirdiği emti‘a ve şeyâsının ahidnâme-i hümâyûn mûcebince îcâb eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber- mûceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rebiu’l-âhir Sene 198

Bir sûreti İzmir’den Sisam cezîresine ve Akdenizde vâkî‘ iskelelere varub gelince Venedike tâbî‘ Korfo cezîresi re‘âyâsından İvan Malulu nâm Venediklü tâcir içün ber- vech-i meşrûh

(s.62)

3. Hüküm

3.a) Özet: Ahidnâmede, Venediklilerden sonradan vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğuna binaen, Venedik ahalisi olup, İstanbul'dan Venedik'e oğlu ve bir hizmetkârıyla seyahat edecek olan Corana Talya Petre nâm şahsın, tâbiblikle ilgili işlerinde yolda bir zorluk çıkarılmaması, ahitnameye uygun olmayan bir cizye talebiyle rahatsız edilmeden emniyetli bir şekilde gelip geçmesine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i saâdetimden İzmir ve Akdeniz'de vâki' iskelelere varub gelince sâir kudât ve nevvâba ve İzmir kadı ve voyvodasına ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos arzuhâl gönderüb Venediklüye gelüb giden li âhire harâc taleb olunmaya deyü Venediklü'ye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Corana Talya Petre nâm tabîb tabâbet tarîkiyle Âsitâne-i saâdetimden kendi müste'men oğlu ve bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i merkûme azîmet murâd eylediğin bildürüb Venediklü tabîb-i mersûm oğlu ve bir nefer müste'men hizmetkârıyla mahall-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve tabâbete müte'allik umûruyla ikâmetinde muğâyir-i ahidnâme-i hümayun kendisine ve libâsına dahl ü taarruz ve cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide ve emnen ve sâlimen mürûr ve ubûrlarına mümâna'at olunmayub humâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayun mücebince mürûr ve ubûrlarına mümâna'at olunmamak için emr-i âlî yazılmışdır. vech-i meşrûh üzrer emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evası-ı Receb Sene 1198

(s.62)

4.Hüküm

4.a) Özet: İstanbul'daki görev süresi sona eren Venedik elçisi Ağustini Karçoni'nin yerine atanan Venedik emirlerinden Cebrola ... nâm yeni elçinin Boğazhisarlarından İstanbul'a getirmek için, eskiden uygulandığı üzere iki çektirinin hazırlanıp görevlendirilmesi hususunda kaptanıderya Gâzi Hasan Paşa'ya hüküm. **(Venedik elçilerinin statüsü hakkında)**

4.b) Transkript: Hâlâ Deryâ Kapudânı vezîrim Gâzi Hasan Paşa'ya hüküm ki;

Venedik cumhûrinin Âsitâne-i Saadetinde mukîm Balyos Ağustini Karçoni hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mumâileyhin Âsitâne-i saâdetinde müddet-i ikâmeti tamam olup balyos hizmetiyle hâlâ yerine gelecek mümtâz ve mu'teber Venedik ümerâsından Cebrola ... kavalir hutimet? avâkıbühü bi'l-hayri bu'n olup Deraliyyeme getirmek için mu'tâd-ı kadîm üzere iki kıt'a çekdiri ta'yîn ve Boğazhisarlarında meks ve balyos-ı mûmaileyh geldikde çekdirilere alub getirmek üzere tenbih ve te'kîd eylemek için emr-i şerîfim sudûrunu ricâ ve Dîvân-ı Hümâyununda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm-ı kuyûdâtı tettebbü' olundukda balyos kimi dilerse göndereler isterlerse horendeleriyle gelüb mahmiye-i Kostantiniyyede üç yıla karîb dura tamam olmadan gide ve dilerse horendesine gele maslahat ne ise göre üç yıl tamam olmadan ol dahi gide ve anın yerine ol vecihle biri dahi gele ve kadîmü'l-eyyâmdan oldukları minvâl üzere mer'î olalar deyü mukayyed ve balyos-ı sâbık için vech-i meşrûh üzere iki çekdiri ta'yîn olunmak için bin yüz doksan beş senesi evâhir-i saferinde sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben emsâl olmak üzere emr-i şerîfim verildiği mastûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn ve emsâli üzere amel olunmak fermânım olmağın sen ki vezîr-i müşârünileyhsin ber-minvâl-i muharrer balyos-ı mûmaileyhi Boğazhisarlarından alub Deraliyyeme getirmek için mu'tâd-ı kadîm üzere iki kıt'a çekdirme sefinesi ta'yîn ve Boğazhisarlarında meks ve balyos-ı cedîd-i mûmailey geldikde çekdirmelere alub bir gün evvel İstanbula getirmek üzere kapudânına tenbih ve te'kîd eylemek bâbında.

Fî Evâil-i Cemâziye'l-evvel Sene 98

Venedik kapudanlarından Cebralomo Milinobik nâm kapudân Feke tabîr olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'asıyla mu'tâd üzere izn-i sefine hükmü yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemâziye'l-evvel Sene 98

(s.62)

5.Hüküm

5.a)Özet:Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, Venediklilerden sonradan vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisi olup,belirtilen yere ticaret için gidecek olan Venedikli Girolomo Milino Bey nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği mal ve eşya için, ahidnamede belli olan gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel

olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Mısır mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Mısır ve andan Anadolu taraflarına varub gelince yol üzerinde vâki sâir kudât ve nevvâba ve kehüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri ve sair zâbitana hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb tecâret ahvâli li âhire muhdes olan tekalîf mütâlebesesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binaen Venedik re'âyâsından Girolomo Milino Bey nâm Venediklü tâcir ticâret ve kâr u kisb için bir nefer müste'men refîki ile mehâll-i mezbûre azîmet murâd eyledüğün bildürüb tâcir-i mesfûrun

(s.63)

zehâb ve iyâbında menâzil ve merahilde li-ecli't-ticâre meks ü ikâmetine hilaf-i ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetine gönderdiği ve vilâyetinden alub getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince îcab eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel Sene 198

(s.63)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, Venediklilerden sonradan vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere, Venedik'e bağlı Kefalonya ahalisi olup,Lefkoşe'de ticaretle iştigal eden ve ticaretle ilgili olarak zaman zaman Kıbrıs Adası'ndaki kazalara gidecek olan Venedikli Evangeli Angeliko...nâm tacire yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği mal ve eşyalar için, ahidnamede belli olan gümrük vergisi dışında bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Lefkoşe Mollasına ve Kıbrıs ceziresinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve Kıbrıs Muhassılına hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binaen Venedike tâbi Kefalonya re'âyâsından Evangeli Angeliko...nâm Venediklü tâcir ticâret ve kâr u kisb için Lefkoşede ikâmet üzere olub lâkin tâcir-i mesfûr bazı ticârete müte'allik umûrunu rü'yet için gâh ve bîgâh Kıbrıs cezîresinde vâki kazâlara ve havâlisine azimet murâd eyledüğün bildürüb tâcir-i mesfûrun zehâb ve iyâbında menâzil ve merâhilde ve bir mahalde li ecli't-ticâre meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talebi ile te'addî ve memnû'âtından olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâetinden alıp getirdiği eşyânın ahidnâme-i hümayun mücebince îcab eden rems-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emin ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at ılunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğün vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel Sene 198

Der zamân-ı Reisülküttâb Es-seyyid Feyzullah Efendi nâle mâ yetemennâhü el-vâki' fî evâsıt-ı Cemâziyelevvel sene semâne ve tis'în ve mi'ete ve elf

(s.63)

2.Hüküm

2.a)Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, Venediklilerden sonradan vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere,Venedik'e bağlı Körfeş Adası ahalisi olup, İstanbul'dan Anadolu taraflarına bir hizmetkârıyla gidecek olan Angellü Frankoli nâm Venedikli tacire yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği mal ve eşyalar için, belli olan gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Anadolu taraflarına varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Körfes cezîresi re'âyâsından Angletü Frankoli Venediklü tâcir ticâret ve kâr u kisb için bir nefer müste'men refiki ile berren ve bahren Âsitâne-i Saadetimden Anadolu taraflarına azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûrun zehâb ve iyâbında menâzil ve merâhilde ve bir mahalde li eclî't-ticâre meks ü ikâmetinde hilaf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle te'addî ve memnû'âtdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alub getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince îcab eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub sen müceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve uburlarına mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Cemâziye'l-evvel Sene 198

(s.63)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, padişahın beratıyla Venedik elçisinin yanında tercümanlık yapan, oğulları ve iki hizmetkarından herhangi bir verginin alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere, tercümanın bir hizmetkarını, bazı işlerini görüp yürütmek amacıyla İstanbul'dan Haleb'e göndereceği yolculuğunda, gidip gelirken herhangi bir cizye ve başka vergi talebiyle sıkıştırılıp rencide edilmemesi ve beratta kayıtlı olan duruma göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik Cumhuriyetinin resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Haleb Mollasına ve Âsitâne-i Sâdetimden Halebe varub gelince yol üzerinde vâki' sair kudât ve nevvâba ve cizyedârân vesair zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb balyos-ı mûmâileyhin yanında berât-ı âlişânımla tercümân olan Konte Konstantin ... nâm tercümanın hizmetinde olan Soson Tayar? nâm bir nefer hizmetkârını bazı ümûrunu rü'yet ve aşır için Âsitâne-i Saadetimden medine-i Halebe irsâli murâd eylediğin bildürüb tercümân-ı mesfûrun hizmetkârı mesfûr mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda mürûr ve ubûr eylediği mehalde muğâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümâyun cizyedârlar taraflarından cizye ve sâirler câniblerinden dahi sâir

rüsûm ve tekâlîf-i örfiyye teklîfi ile bir dürlü dahl ü ta'arruz ve rencide olunmamak bâbında hükm-i hümayunum rica ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz nişan kaydına mürâcaat olundukda mezkûr Konte Kostantin Âsitane-i aliyyemde mukîm Venedik Balyosu yanında yüz doksan dört senesi rebülevvelinin sekizinci günü târihi ve berât-ı şerîfemle tercümanı olduğı ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmethârları harâc ve avârız ve kassâbiye akçesi vesair rüsûmât ve tekâlîf-i örfiyye teklîfi ile rencide olunmamak berâtı şurûtunda mûnderic idüğü mestûr ve mukayyed bulunmağın berâtı şurûtu mûcebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziye'l-âhir Sene 198

(s.63)

4.Hüküm

4.a)Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede,ticaret üzere olan Venediklilerden sonradan vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere,Venedik ahalisi olup, İstanbul'dan Venedik'e bir hizmetkarlarıyla gidecek olan Benapoto Kurdu ve arkadaşı Yorgi Kordi adındaki Venedikli tacire yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiğı mal ve eşyalar için, belli olan gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiğı kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Aliyyemden İzmir ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve İzmir Hası Voyvodasına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik re'âyâsından Benapoto Kurdu ve refiki Yorgi Kordi nâm Venediklü tâcir ticâret ve kâr ü kisb için bir nefer müste'men hizmetkârlarıyla Âsitâne-i Saâdetimden mehall-i mezbûre azîmet murad eylediklerin bildirib tâcir-i mesfûrun bir nefer müste'men hizmetkârlarıyla zehâb ve iyâblarında ve menâzil ve me'âbirde ve li eclî't-ticâre bir mahalle meks ü ikâmetlerine hilaf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle te'addî ve memnû'âtdan olmayub vilâyetlerine götürdükleri ve vilâyetlerinden alub getirdikleri emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mûcebince icab eden resm-i gümrüğün verdiklerinden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük matâlebesiyle rencide olunmayub ber mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emîn

ve sâlim mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemâziye'l-evvel Sene 198

Bir sûreti vilâyet-i Rumeli'de vâki' Manastır ve havâlisine varub gelince kuzât ve nüvvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki, Venedik re'âyâsından Banaporto Kurdi ve oğlu Yorgi Kurdi nâm tâcir için ber-vech-i meşrûh târîh-i merkûmda Âsitâne-i aliyyemden mehall-i merkuma

(s.64)

1.Hüküm

1.a) Özet: Delvine Sancağında bulunan Likoros ve Venic denilen köylerin ahâlileri Venedik'e bağlı Vefrendos Kalesi arazisinden Aksemil diye bilinen mahali sonradan fazladan zaptettikleri nin anlaşılması üzerine iki taraftan da bilirkışı şahısların bir araya gelmek üzere meslenin çözülmesine varılması ve bundan sonra hudud ahitnamesine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Arazi anlaşmazlıkları ve çözümüne dair hüküm)**

1.b) Transkript: Hâlâ Rumeli vâlisi ve İsmail cânibi Seraskerî vezîr Abdi Paşaya ve Delvine Sancağı Mutasarrıfı Abdurrahman dâme ikbâlühüye ve Delvine kadısına hüküm ki;

Delvine Sancağında vâki' Likoros ve Venic karyeleri ahâlileri Venedike tâbi' Vefrendos kalesi arazisinden Aksemil nâm mahalle? birer takrîb ile pâ nihâde olarak bilâhare fuzûlî zabt ve tasarruf eyledikleri beyânıyla muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun ve hudûdnâme mezbûrların tecâvüz eyledikleri mevzi-i mezkûr yedlerinden nez' ve te'dîb olunmasını hâvî emr-i şerîfim sudûrunu Venedik cumhûrunun Deraliyyemde mukîm Balyosa mukaddemâ bâ takrîr istid'a eylediğine binâen Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyun ve hudûdnâme-i mu'tebereye lede'l-mürâcaa Akdeniz sevâhilinde vâki' Venedik cumhûru tasarrufunda bulunan Vefrendos ve Ronim ve Pervende? kaleleri alâ hâlihi eski muktezâsınca zabt ü tasarruflarında kalub ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğu üzere her birine her taraftan bir saatlik arazi hudûd kat'ına memûr vekiller cânibinden tayin ve vaz'-ı alâyim ile temiz ve tenbih olunmağla kemâ kân mer'î tutula deyü ahidnâme-i hümâyunda ve sâlifü'z-zikr Vefrendos kalesinin cânib-i garbîsi ile cânib-i şarkîsi beyninde vâki' civar kaleye muttasıl dere kenârından mûmâşât olup Aksemil tabir olunur dağın ittisâlinde Merto Dağı? üzerinde mürûr olunub göl kenarında Harargiz kurbuna bir saat tamam olmağla arazi bî tefrîk ve vaz'-ı alâyim ile temiz olduğu dahi hudûdnâmede mestûr olduğuna binaen isti'lâm ve tahkîk-i

madde zımında ba evâmir-i aliyye mukaddemâ ta'yîn olunan mevlâ ve mübâşirlerin vârid olan tahrîrât ve takrîrlerine Venediklünün iddiâları nefsi'l-emir olduğu tahrîr ve Delvine ahâlisinin gönderdikleri i'lâmlarda ve ahâli-i mezkûrede ma'lumü'l-esâmî kimesnelerin dahi verdikleri takrîrde Vefrendos kalesine mahsûs hudûdnâmede mezkûr araziye ahâli-i Delvineden ferd-i âferidenin ta'arruzu olmadığı ve Delvine sancağı mutasarrıfı sâbık Selim Paşa Kokazâde Mustafa Paşayı ızrâr için mûmaileyh Mustafa Paşanın memâlik-i mahrûsemde mutasarrıf olduğu Çiftliğini Venediklüye zabt ettirilmek irâdesiyle Venediklüyü bu iddâya tahrîk eylediği ve el-ân kale-i mezbûreye tahsîs olunan birer çiftlik arâzisi hakkaniyet ile keşf ve mu'âyene olunduğu suretde Delvine sükkânından ta'arruz etmedikleri zâhir olduğu tastîr olunduğu ecilden tekrar mevlâ ve mübâşir ta'yîn ve evâmir-i âlişânım tasdîr ve mazmûnunda Delvinenin vücûh-i ahâlî ve ihtiyarları ve Venedik memurları mahall-i niza'a varub hakk hangi taraftan idüğünü ve münâza'ünfih olan arâziyi mu'âyene ve hakikat-i hâli Deraliyyeme bildirmeleri tenbih olunmuşken mübâşir-i gediklülerden el-Hâc Hüseyin mazmûn-ı emr-i münîfime muhâlif bu tarafa kable'l-istîzân Selim Paşa iânesiyle Venediklüye verilen hüccet-i nâ makbûleyi sened ittihâzıyla mevzi'-i münâza'ünfihe ahâliden kimesneyi göndermeyüb madde-i mezbûrda bu vechile dahi şükûk ve zunûn vâki' olduğundan akd-i mezkûrenin ber-vech-i sühûlet inhilâlîne bezl-i makdûr eylemek üzere ilhâkan Delvine sancağı uhdesine ihâle olunan vezîr Süleyman Paşa'nın dahi gelen kağıdlarına şifâ-i sadr verecek bir madde mûnderic olmayub gâh Venediklünün müddeâları olandır ve gâh madde-i merkûm şüûndür bu vechiledir makâlini tasrîh eylediği ecilden ahidnâme-i hümayundan bu madde ile hudûdnâme hüccetinin aynları ihrâc ve şeref-sudûr olan emr-i âlişânıma matviyyen tekrar nasb olunan mevlâ ve mübâşir ile müşârünileyh tarafına ib'âs ve hududda mukîm Venedik Ceneralî ile muhâbere ve mevki'-i da'vâda bulunacak adamlarını taleb ve ahâli-i Delvine'nin vücûh-i memleket ve ihtiyarânından sâdık ve müdeyyen kimesneleri dahi müşârünileyh istishâb ve bi'n-nefs münâza'ün-fihâ olan arâzinin üzerine azîmet ... ve alâyim-i vaz' olunan yerleri asıl hudûdnâme hüccetinin sûretine mahall-i mecel tatbîk ve iki taraf hazır olduğu halde bi'l-müvâcehe kemâl-i dikkat ile keşf ve fî nefsi'l-emr Venediklüye mahsûs arâzîden bir nesneye tecâvüz olunduğu var mıdır? ve mukaddem gelen tahrîrâtta ve ihtilaf neden neş'et eylemiştir şek ve şüphe kalmayacak vechile ma'rifet ve nezâreti ve mevlâ ve mübâşir ma'rifetleriyle tashîh ve tahkîk ve keyfiyyet vukû'u üzere Deraliyyeme tahrîr ve i'lâma mübâderet ve ba'dehü ne gûne emrim sâdır olur ise mûcibiyle amel ve hareket olunmasını hâvi tekrâr müşârünileyhe ve mevlâ ve mübâşire hitâben doksan beş senesi evâsıt-ı şevvalinde bir kıt'a ve ba'dehü Koka Mustafa

Paşa Venediklünün ırzâlarıyla kale-i merkûme arazisi nizâ'ının bi'l-külliye kat' ve fasl ve hasmına ikdâm ve dikkat ve bu bâbda ta'ahhüdünü ibkâya mübâderet eylemek için yüz doksan altı senesi evâil-i şevvalinde diğer bir kıt'a evâmîr-i şerîfem ısdâr ve hattâ husûs-ı mezbûrun ibrâ ve iskât olunması için bi'l-iltimâs kîbel-i şer' den mahkeme kâtibi Yusuf ile ma'lûmül-esâmî müslimîn ve Vefrendos kalesine ırsâl ve mûmaileyh Mustafa Paşa mahzarında mahall-i mezkûrde akd-i meclis-i şer'-ı nebevî olub Venedik Cumhûru tarafından Körfes Ceneralı Corci Kosfati n m Ceneralin vek li Kormio n m terc m n meclis-i ma'k d-ı mezk rda takr r-i kel m edib bundan akdem pa  -y  m maileyh ile beynimizde v ki' olan b r det ve kin ve m n za' t ve zarar ve ziy n her ne ise bir akçeye dek alacağımız kalmayub pa  -y  m maileyhin zimmetini cem ' da'v  ve muh semetden  r d ve ba'de'l-yevm bir şey madde-i mezb reden m t lebe olunmamak üzere kat'-ı niz ' olundu unu terc m n-ı mesf r takr r eyledi ini mübeyyin Delvine N ibi Hüseyin z de ilm h n n yüz doksan yedi senesi Muharreminin yirmi beşinci g n  t rihiyle müverrah verdiği muhabbet-i  er'iy e ve D v n-ı H m y num kaleminde mahf z ve ve ibk  olunmu du. Bu defga Venedik do   ve cumh ru  sit ne-i Sa detimde mukim balyos A ustini Karconi hutimet? av k b h  b'l-hayr südde-i sa detime takd m eylediği takr r ka ıdlarında bu esn da ol tarafda ihtil l vuk 'u ve ah li-i Delvine f rkateyn olduğu v hid fırka ve Vefrendos kalesinin keenneh  zabt olunan arazisinin geriye reddini Körfes Ceneraline arz ve ta'ahhüd ve muk belesinde m himm t-ı harb taleb eyledikleri ve ceneral-i mers m dahi bu g ne ihtil l esn sında fırsat-b n olmamak z 'müyle merk mların ber vech-i muharrer arz ve ta'ahhüd ve m t lebelerine hav le-i sem'-i i'tib r eylemedi i ve Venedik kapudanlarının bu g ne muttasıf ne evza'a ibtid rları ve ar zi-i mezk renin bu vakte dek mazbut olmasına sebep olan m maileyh Koka Mustafa Pa anın vef t eylediği bey n ve indir cıyla ar zi-i mezk renin tam men reddi b bında emr-i  er fim sud runu istid'  etmiş Venedik do   ve cumhuru devlet-i aliyye-i mevf rumun kad mi dostu ve hemciv rı olub hil f-i ahidn me-i h m y n rencide ve  zr rlarına bir vechile r z -y  h m yun olmayub beyneh mda derk r olan savfet ve m v l t n yevmen fe yevmen tez y d-i istikr r  matl b-ı kat' -i  ehriy r nem id  i bed d r ve hus s-ı mezb r zımnında ber-vech-i meşruh kerreten bade uhr   eref-r z-i sud r olan evam r-i  er feme nazaran şimdiye dek kat'-ı niz ' olunmak l z m olduğu   ik r iken g h Selim Paşa ve Mustafa Paşa'nın birbirlerine ve g h ve g h ol hav linin ihl li istimr rından n  i f  nefsi'l-emr niza'-ı merk m nice zamandan ber  m tesellb olub bundan böyle beher hal kat'  l b d olmağla sen ki vez r-i m   r nileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i  er'le hus s-ı mezb ru b l da tahr r olunan ahidn me ve hud dn meye tevfik

ve tatbîk ederek ve Delvine mutasarrıfıyla muhâbere ederek maddenin fasl u hasmıyla.kat’-ı rişte-i nizâ’a ihtimam ve dikkat-i tâm ve sa’y-i mâ lâ kelâm eylemen fermanım olmağın mahsûsan işbu emr-i şânım ısdâr ve irsâl olunmuştur.

Devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-istimrarımla Venediklü beyninde râbıta bend-i istihkâm olan safvet ve müvâlât ve hukûk ve hemcivârı ve müsâfât muktezâsınca ve ahidnâme ve hudûdnâme-i mu‘tebere-i münîfâsına nazaran nizâ’-ı mezbûrun fimâ ba’d tarafeynden şikâyeti mûcib-i hâlât kalmamak vechile kat’ u faslı ne derecelerde matlûb-i şâhânem idüğü ma‘lûmun oldukda husûs-ı mezbûre tarafından mu‘temed ve... adamlar ta’yîn ve Delvine Mutasarrıfı mûmaileyh ve Körfes Cenerali ile dostâne muhâbere ederek ve bâlâda muharrer ahidnâme ve hudûdnâme mefhûmunda etrafiyla ... mülâhaza olunarak zikr olunan nizâ’a ber muktezâ-yı şurût ve kuyûd ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le ve cümle fasl u hasmına ve bi’l-küllîye kat’-ı rişte-i nizâ’a bezl ü vüs’ u kudret ve sarf u küll-i miknet idüb bunca vakitden beru avârızât-ı beyhûde sebebiyle karin-i hüsn-i nizâm olmayan bu emr-i ehemmi sen tanzim ile bu babda dahi dirâyet ve ...ibrâz ve izhâra dâmen-i dermeyân-ı gayret eyleyüb ser mû kusûr ve iğmâz ve ba’de ezîn tarafından bu gûne münâza’a hudûsunu mûcib şü’ûnâtıdan ve nizâ’-ı mezkûrun def‘-i gâyesi te’hîre dücâr olmakdan mücânebet eyleyesin. Ve siz ki Delvine Mutasarrıfı ve Delvine kadısı mûmaileyhimâsız husûs-ı mezbûr bundan sonra dahi kat’u fasl olunmamak lâzım gelürse ve zimmeti tarafınıza râci’ olmağla Rumeli vâlisi müşârünileyh ile mekânına ve hudûd ceneraliyle dostâne muhâbere eylemek bir dakika mukaddem kat’-ı ser-rişte-i nizâ’a ikdâm ve ser mû kusûr ve iğmâz ve ta’vîk ve te’hîrden mezid-i mücânebet ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemâziye’l-evvel Sene 198

İşbu emr-i âlî ile Zaim Hafız Ahmed Ağa Delvine’de vücûh-i ahâli ile imtizâc edemeyüb münferiden avdet ve Dersaadete azîmet etmiş olmağla mûmaileyhe terfikan Rumeli kaymakamı tarafında irsâl olunan Rüstem Zaim zâde Ali Beyin sened ahz etmedikce hicret etmemesini kâimmakâm-ı mûmaileyh tarafından tebih olunmuş olmağla mîr-i merkûmun hz eylediği i‘lâm takdîm olunduğunu havî kâimmâkâm-ı mûmâileyh tarafından vârid olan tahrîrâtın ve merkûm Zaim Ahmed Ağa ve ba buyruldu terfik olunan Rüstemzâde Ali Bey ve Delvine mütesellimi ile Delvine mahkemesine lede’l-vürûd Venedike tâbi’ Vefrendos kalesinin münâza‘ünfih arazisi üzerine bazı ihtiyâr kimesneler ile bi’l-ittifâk varılıb yedi gün ikâmet ve Körfes mu‘tebiranına üç def’a kağıd ve adam irsâliyle bir vekil taleb oldukda Ceneral-i mesfûr bir dürlü cevab ve vekil göndermeyüb

bu vechile Delvineye avdet ve yirmi günden sonra tekrâr Cenaral-i mersûme mekâtib tahrîr ve tesyir olundukda yine vekîl irsâl etmediğine binaen madde-i merkûmeye bu vechile nizâm-pezir olmadığını nâtık Delvine kadısının i'lâmı mazmûnudur.

(s.64)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, bir hizmetkârıyla belirtilen mahale gidecek olan adı geçen Venedikli tacire, yolda zorluk çıkarılmaması, ticari faaliyetlerinde gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Sakız cezîresi naibi ile Akdenizde vâki' iskelelere varub gelince kudât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sair zâbitâna hüküm ki;

Der'aliyyemde mukîk Venedik Balyosu Ağustini Karçoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ile âhirihi mukayyed bulunduğuna binâen Venedike tâbi Santa Madra re'âyâsından Niyotoro labini? nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre azîmet murâd eyledüğün bildirib tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla li eclî't-ticâre mehall-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda hilaf-i ahidnâme-i hümâyûn cizye te'addî ve memnû'âtdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alup getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyûn mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim rızâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir Sene 198

(s.64)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedike tâbi' Kator Kalesi ahalisinden olup, Değirmenlikten taraflarına gidecek olan Peter ve Luka Rafkovik adlı Venedikli tacire, yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği mal ve eşyalar için, belli olan gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip

geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: Akdeniz'de vâkî' Değirmenlik havâlisine varub gelince yol üzerinde vâkî' kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi' Kator Kalesi re'âyâsından Peter ve Luka Rafkovik nâm tâcir li-ecli't-ticâre mütemekkin olub ticâret ve kâr u kisb için Değirmenlikten havalisine azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr li-ecli't-ticâre mehâll-i mezbûre varub gelince zehab ve iyâb ve meks ü ikâmetde hilaf-i ahidname-i hümayun cizye talebiyle te'addî ve memnû'âtdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alub getirdiği emti'a ve eşyasının ber mûceb-i ahidnâme-i hümayun resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub emin ve sâlim mürûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda ticâret usûlu îla âhirihi muhdes olan tekalîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir Sene 198

(s.65)

Venedik kapudanlarından Petro Efsono nâm kapudan bulaka ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle avdet etmekle balyosa istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir Sene 1198

Venedik kapudanlarından Nikola Germi nâm kapudân Niko ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyete avdet etmekle balyosa istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir Sene 1198

Venedik kapudanlarından Coni Batista nâm kapudân Fke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Receb Sene 1198

(s.65)

1.Hüküm

1.a)Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede,padişahın beratıyla Venedik elçisinin yanında tercümanlık hizmetinde bulunan,oğulları ve iki hizmetkarından herhangi bir verginin alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere,sözkonusu elçinin yanında tercümanlık yapan Konte Konstantin ... nâm tercümanın, bazı işlerini görüp yürütmek amacıyla Somon ... adlı hizmetkarını İstanbul'dan İzmir taraflarına göndereceği yolculuğunda,gidip gelirken herhangi bir cizye ve başka vergi talebiyle sıkıştırılıp rencide edilmemesi ve beratta kayıtlı olan duruma göre hareket edilmesi hususunda hüküm. (Venedik Cumhuriyetinin resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

1.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i Saadetimden İzmir ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve İzmir Hası voyvodasına ve cizyedârân vesair zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh gönderüb balyos-ı mûmâileyhin yanında berât-ı şerîfimle tercüman olan Konte Kostantin nâm tercümânın hizmetinde olan Somon ... nâm bir nefer hizmetkârını bazı ümûrunu rü'yet için Âsitâne-i saâdetimden medîne-i İzmir ve havalisine irsâl murâd eylediğin bildürüb tercümân-ı mesfûrun hizmetkârı mesfûr mehâlli-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda mürû ve ubûr eylediği mahallerde muğâyiri- şürût ahidnâme-i hümayun cizyedârlar taraflarından vesâirler câniblerinden dahi sair rüsûm ve tekâlifle bir dürlü dahl ü ta'arruz ve rencide olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz nişan kaydına mürâcaat olundukda mesfûr Konte Kostantin Âsitâne-i aliyemde mukîm Venedik Balyosu yanında yüz doksan dört senesi rebîülevvelinin sekizinci günü târihi ve berât-ı şerîfemle tercüman olduğu ve tercüman hizmetinde olanlar ve oğulları iki nefer hizmetkârı harâc ve avârız ve kassâbiye akçesi vesâir rüsûm ve tekâlif-i örfiyye teklîfi ile rencide olunmamak berâtı şürûtunda münderic idüğü mestûr ve mukayyed olmağın berâtı şürûtu mücebince mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Receb Sene 198

(s.65)

2.Hüküm:

2.a) Özet: Geçen sene nisan ayında, Luka Bastervik ve Françesko Anderik nâm iki Venedikli, Mısır'dan ticaret mallarıyla yüklü bir gemiyle Venedik Körfezine varmak üzereyken İstanköy denilen sularda...Lifozko denilen Ülgünlü reisin saldırısına

öldürölmeleri, gemideki malların gaspedilmeleri ve geminin batırılması olayında varislerin şikayeti ve hak aramaları üzerine olaya karışan reisin ve arkadaşlarının yakalanıp verdikleri zararın tamamının tazmin edilerek varislerine teslim edilmesi, şiddetle cezalandırılmaları ve daha önceki padişah emrinin dışına çıkmaktan kaçınmaları hususunda hüküm. **(Korsanlık, gasp, zarar ziyan olayları hakkında hüküm)**

2.b) Transkript: Hâlâ Rumeli Vâlisi ve İsmail cânibi Seraskeri vezîr Abdi Paşaya hüküm ki;

Venedik Doju ve cumhûrunun Âsitâne-i Devlet-Âşîyânemde mukîm Balyos Ağustini Karconi hutimet avâkıbühü bi'l-hayr tarafından sūdde-i saâdetime takdîm olunan bir kıt'a memhûr takrîr kağıdı tercümesinde sene-i sâbıkâ mâh-ı nisanında Luka Bastervik ve Françesko Anderik nâm iki nefer Venediklüye müte'allik bir kıt'a Venedik sefinesi Mısır İskenderiyesinden bir mikdâr emti'a hamûlesiyle Venedik Körfesine teveccüh üzere iken İstanköy sularında Lifozko nâm Ülgünlü reisin tartâne tabir olunur sefinesine tesâdüf eyledikde zikr olunan Venediklüyü dostluk ve âşinâlık sûretinde reîs-i merkûm kendü sefinesine da'vet ve anlar dahi emniyyet me'mûlüyle icâbet idüb sefine-i merkûmeye çıkdıkları gibi refâkatlerinde olan mellâhlar ile mesfûrânı bilâ imhâl ve bi gayr-i hakkın katl ve i'dâm eyledikten sonra müsellağ neferât ile Venedik sefinesi üzerine filuka gönderüb derûnunda bâkî tâifesini dahi ihlâk ve mecmû' zî kıymet olan hamûlesini gasb ü gâret ve sefine-i mezkûresine nakıl eylediğinden mâadâ bir dürlü nişânesi kalmamak için sefine-i mezkûreyi dahi iğrâk etmiş olduğı Ülgün diyar ve İskenderiye ahâlisinin beynlerinde mütevâtir ve şâyi' olmağla bi't-teharrî lede't-tefahhus vâki'-i hâl bâlâda mestûr minvâl üzere olduğı mütehakkak olduğı ve zikr olunan maktûlün vârisleri bu esnâda zuhûr birle Venedik Cumhûruna feryâd ederek iştikâ ve hasâretin tazmîni istid'â etmeleriyle vâki' olan hasâretin tazmîn ettirilmesini sâbık Rumeli vâlisine hitâben emr-i âlîşânım sudûrunu cumhûr-i mezkûr tarafından kendüye tenbîh olduğı mukaddemâ ba'de'l-inhâ ve'l-istid'a vech-i meşrûh işbu yüz doksan sekiz senesi evâil-i Muharreminde sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mevcûd olduğun ve bundan mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak için hâlâ Derya Kapudanı vezir Gazi Hasan Paşa iclâlehüye hitâben sefine-i mezbûre evâsıt-ı saferinde evamir-i şerîfim sâdır olmuşken emr-i mezbûr zâyi' olduğun balyos-ı mûmaileyh bu def'a memhûr arzuhalıyla inhâ ve senki Hâlâ Rumeli vâlisi vezîr müşârünileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî evâil-i Receb Sene 198

(s.65)

3.Hüküm

3.a) Özet: Akdeniz’de Tunus ocağı civarında, hükümde belirtildiği üzere, sınırları belirtilmiş ve Venedik gemilerinin faaliyet alanına ayrılmış olan alan içerisinde Venedik gemi ve kaptanlarına zulüm ve haksızlık etmekten kaçınılması ve ahidname şartlarına riayet edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik kaptan ve gemilerine tanınan haklar hakkında)**

3.b) Transkript: Hâlâ Derya Kapudânı vezir Gazi Hasan Paşa'ya hüküm ki;

Hâlâ Der’aliyyemde mukîm Venedik Balyosu Ağustini Karçoni hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime bir kıt’â kağıdı gönderüb mazmûnunda Giridi Teramo.... iki nefer reisler Tunus Ocağı tarafından Venedik cumhûruna ibtidâr olunan cizye dâhil olarak korsanlığa çıkub rast geldikleri Venedik sefineleri üzerine hücum etmek sûretlerini işa’a birle sefinelerini techîz ve tehyie etmek üzere oldukları ve el-hâletü hâzihi Sakız’da bulundukları cezîre-i merkûmede mukîm Venedik Konsolos vekilinin vârid olan mektûbunda tahrîr ve iş’âr olduğuna binâen bu hilâlden üç kıt’a Venedik sefâyini Âsitâne-i saâdetimden hareket ve Bahr-i Sefîd câniblerine bâd-bân güşâd azîmet eylediklerine binaen reîsân-ı merkûmân taraflarından muğâyir-i sulh u müvâlât bir gûne ta’arruz ve tecâvüz ettirilmeyüb istihsâl-i esbâb-ı emniyetlerine igtinâ ve nezâret ve def’-i tevahhüş ve izâle-i tesallütleriyle emnen imrârlarına ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûru istid’a ve Dîvan-ı Hümâyunumda mahfûz ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm-ı kuyûdâtı tettebbü’ olundukda Canibeyn re’âyası karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr ü kisb idüb kimesne mâni’ olmaya ve Venedik beylerinin sefineleriyle yürüyen Venediklü olsun ve sair mülûk-i nasârâ re’âyâsından olsun emîn ve sâlim gelüb gidüb kimesne rencide ve tutub esir eylemeye ve bu husûs için Cezayir ve Tunus ve Trablus Ocaklarına vesair tenbîh iktizâ edenlere muhkem tenbîh ve te’kîd oluna ki min ba’d ahidnâme-i hümâyûna ve sulh u salâha muğâyir vaz’u hareket eylemeyeler ve deryâda gezen korsan taifesi Akdeniz yalılarında memâlik-i mahrûsemin kaleleri üzerine vardıklarında Venediklüye bir vechile zarar ve ziyân etmemek için gemi reislerinin kefilleri üzere ve ahidnâme-i hümâyuna muhâlif vaz’ eden korsanlar vardıkları mahalinde alıkonulub ahvalleri zâhir olduğu üzere isim ve resmleriyle yazılıp dergâh-ı saadetpenâhiye arz oluna ki sonradan haklarında emr-i şerîf ne vechile sâdır olur ise mücebine amel oluna ve vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı şerîf icrâsında eğer hâkimler ve eğer dizdârlar ihmâl ederler ise özür ve cevapları makbûl

olmayub fermân-ı hümâyuna adem-i imtisâlleri zâhir oldukda azl ile koyulmayub muhkem cezâları verile deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda münderic ve mestûr ve devlet-i aliyyeme tâbi‘ Tunus vesâir ocaklar ricâli taraflarından dahi Venediklü sefînesine devlet-i aliyyem sularında ta’arruz olunmamak için bahren meyânelerinde sınır ve hudûd tayin ve dâhilinde birbirlerine ta’arruzdan men‘ ve tehdid olunmak husûsu hakkında iltimas oldukda Venediklü taifesi vatanları olan Körfeş sevâhilinde vâki ... kıyılarında ve bu Santa Madra’da keşîşleyerek kıbleden tarafına bir kerte yolunca Za Kilise’den otuz mil açık ve Mütün adalarından otuz mil açığa gelince ve Motondan .. keşileme yolunca giren dahi otuz mil açık İzbanlar adalarına gelince İzbanlardan dahi çobanlar ve Girid ve Rodos ve Yediburunlara gelince hudûd ta’yîn ve yine mamâlik-i İslâmiye limanlarında Kıbrıs ve İskenderiye ve Sayda Burun ve İskenderun ve Antalya ve Trablusşâm limanlarında dahi otuz mil denizden içeri olan mahaller kale altı olmağla zikr olunan mahaller hudûd ta’yîn ve tecdîd ve hudûd-ı mezkûre dâhilinde Venedik gemilerine mu‘araza etmemek ve korsan taifesini kubûl ve himâye eylemek ve bermûceb-i şûrut-ı ahidnâme-i hümâyun amel ve hareket eylemek üzere Tunus ve sâir ocaklar halkına ve Bahr-i Sefidde vâki‘ memâlik- mahrûsem liman ve iskele ve yalılarının bil-cümle hükkâm ve kıla‘ ve dizdârlarına hitâben te’kîd ve tehdidi hâvi mukaddemâ

(s.66)

evâmîr-i şerîfe sâdır olduğu beyânıyla ale'd-devâm mazmûn-i emr-i münîfin icrâsına mübâderet ve muğâyiri vaz‘-ı harekete tesaddîden mücânebet eylemeleri bâbında ocaklık ve sâir mûmaileyhim tarafından buyurulan tenbih ve telkîne sarf-ı vüs‘-i devlet eylemesini muhtevî Kapudan paşaya hitâben bin yüz yetmiş dört senesinde emr-i şerîf verildiği mukayyed olmağla ahidnâme-i hümâyun ve mukaddemâ ber-vech-i muharrer sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ırsâl olunmuşdur. İmdi sen ki Deryakapudânı vezîr-i müşârünileyhsin kaffe-i ahvâl-i deryâ muhavvel ahd-i liyâkından kılınmak hasebiyle devlet-i aliyyemle dost-ı mu‘âhid olanların sefâyini kapudanlarının ber müceb-i şûrût ahidnâme-i hümâyun yedlerinde i‘tâ olunan evâmîr-i aliyyem sefâyini üzere esnâ-yı seyr ü güzârlarında ve hasbe'l-iktizâ rû‘yet-i umûrları için memâlik-i mahrûsem limanlarında el-ân ikâmet ve kararlarında korsan mazarratından vesâir keyd ü gezend den hıfz u hirâset ve himâyet ve sıyâneleri hâlâtına ihtimâm ve dikkat teferru‘ât-ı me‘mûrînden idüğü sara ta‘rîf ve beyân her ne kadar hâsıl-ı tahsîl ise dahi balyos-ı mûmaileyhin inhâ ve iltimâsına mebnî ve bâlâda zikr olunan şûrût ve kuyûd muktezâsına mebnî memâlik-i mahrûsem limanlarında ve hudûd-ı mezkûre dâhilinde sâlifü'z-zikr Venedik gemilerine hilaf-i şûrût-ı ahd ü peymân ve

muhâlif-i emr-i münîf-i adâlet-nişân gerek kapudân-ı merkûmân ve gedek sair zuhûr ve îsâl-i hasâr ... kasdında olan korsan bir vechile ta‘arruz ve te‘addî etmeyüb ve ettirmeyüb ber-mûceb-i şûrût-ı uhûd ve kuyûd îhsâs ve izhâr olunan muzırrâtıdan derhal men‘ u def‘i esbâbına teşebbüs birle Venedik sefinelerinin devlet-i aliyyemle musâlaha üzere olan sair mülûk-i nesârâ sefayinin mashûben bi'l-emni ve's-selâm amed şüdlerine ihtimâm ve min mülli'l-vücûh himâyet ve sıyânet olunarak def‘-i zarûret ve ref‘-i tevehhüşleri vesâilinin istihsâline ihtirâm ve ber minvâl-i muharrer ahidnâme ve evâmir-i şerîfemin icra ve rûfekâsına sa‘y mâ lâ kelâm eylemelerini ocaklu ve cezâyir ve sevâhilde olan hükkâm ve zâbitân ve sâir iktizâ edenlere gereği gibi buyuruldularınla tenbih ve te’kîd ve hilaf-ı vaz‘ u hareket ve nev‘i inhâ ve iştikâ olunmak lâzım gelir ise özür ve cevâbları karîn-i kabûl olmayub bâlâda mezkûr vaîdlerine mazhar olacaklarını ifâde ve i‘lân birle te’mîne me’mûr olduğun mahallerin her birinde bir ferdin mal ve canına zarar ve gezend erişmemek hâlâtına bir an nezâret ve ser-mû iğmâz ve rehavetden ittikâ-i tâm eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 98

(s.66)

1.Hüküm

1.a) Özet: Osmanlı Devleti ile dost olup, gezmek için gelenlerin kendilerine, mal ve eşyalarına dokunulmaması ve ahidname gereği emniyetlerinin sağlanması hususunda hüküm.

1.b) Transkript: Hâlâ İskenderiye Sancağı Mutasarrıfı Mahmud dâme ikbâlühüye hüküm ki;

Devlet-i aliyye-i ebed-kıyâmımla dost-ı mu‘ahid olan devletin mevâdd-ı mühimme-i müsta‘celeleriyle kendü hallerinde amed şüd eden re‘âyâlarını sairlerden temyîz birle hilâl-ı râhda ve bir mahalde bila mûceb-i tevkîf ve te’hîr ve emvâl ve eşyalarına itâle-i hirâset ta‘arruz ve bir gûne tazrîr etmeyüb ve ettirmeyüb ber-mûceb-i şûrût-ı uhûd yedlerine i‘tâ olunan evâmir-i şerîfemin icrâ ve tenfiziyle sıyânet olunarak mashûben bi'l-emni imrârları husûsuna ihtimâm ve dikkat eylemek vülât ve hükkâma lâzım ve lâbüd iken bundan akdemce Venedik cânibine âzim olan Bortaliçe tabir olunur yedi nefer Venedik sa‘îleri müsteshabları olan mekâtib-i adîde ve umûr-i mühimmeyi şâmil tahrîrât-ı sâire ve mürûr ve ubûrlarına mümâna‘at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmalarını müş‘ir emr-i müsta‘cele İskenderiyeye lede'l-vusûl sen ki mîr-i mîrân-ı mûmaileyhsin emr-i şerîf merkûme adem-i i‘tibâr birle bî vech ve bila sebep mesfûrlar habs ve der-zincîr ve tahrîrât-ı mezkûre tegallûben ahz ve mühürleri fekk ü şak ve üzerlerinde mevcûd altı bin

yedi yüz gurus mikdârı nûkûd akçeleri gasb ve sair emvâl ve eşyâları nehb ü gâret misillü tarafından etvâr-ı nâ marziyye vukû'una binaen ol tarafda mukîm Venedik konsolosu mesfûrûnun tahlîs ve emvallerinin reddini her ne kadar ilhâm ve istircâ eylemişler ise mukayyed olmadığına istinâden mesfûrlar el-ân mahbûs oldukları sahîhan inhâ ve ihbâr olunduğu ve bu keyfiyyet devlet-i aliyyemle Venediklü beyninde mün'akid olan sulh u salâh ve hukûk-ı hemcivârı ve müvâlata muhâlif olmakdan naşı bu makûle hâlât-ı nâ bercâya edenler şe'âmetini müşâhede etmedikce âhara dahi sirâyet edeceği ve ol vechile âmed şüd eden Venediklünün emniyet ve refâhiyetleri bi'l-küllîye meslûb olacağı beyânıyla mahbûs olan sâlîfü'z-zıkr sa'îlerin bir an akdem sebilleri tahliye ve ahz ü gâret olunan nûkûd ve emvâlleri tamâmen red ve mekâtibleri ve tahrîrât dahi Venedik cumhûruna îsâl için konsolosa teslîme mübâderet ve ba'de ez-în bu gûne harekât-ı nâ münâsibe vukû'unu tecvîzden müba'adet eylemek bâbında sana hitâben emr-i şerîfm sudûrunu halâ Deraliyyemde mukîm Venedik balyosu bâ takrîr istid'â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve intizâren işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve irsal olunmuştur. İmdi mesfûrûnun müddeîleri ve tevkîflerini mûcib hareketleri zuhûruna mebnî te'hîrleri iktizâ eylemiş ise dahi hâsıl oldukları tahrîrâtın bir varakı telef olmaksızın memhûren derhal cumhur tarafına irsâl ve îsâle ihtimâm ve mesfûrların maddesi her ne ise ol tarafda olan konsolos marifetiyle dostluğa lâyük ve ahidnâme-i hümayun şürûtuna muvâfık vechile husûl ve temşiyet olmasına ikdâm ve emvâl ve eşyâlarına ibtâl-i dest-i taarruz ve taaddîden ittikâ-i tâm ve keyfiyyeti dahi Deraliyyeme tahrîr ve i'lâm olunmak rusum dostu ve müsâfât iken inha olunduğu üzere bilâ müceb ahz ü habs ve izrâr olundukları ve'l-hâletü hâzihi sebilleri tahliye ve idhâl olunmadıkları nefsu'l-evâmire muvâfık ise zamân-ı adâlet-iktirân-ı şâhanemde ferd-i vâhide ve bâ husûs Venedik cumhûrunun umûr ve husûsuları için Deraliyyeme gelüb giden adamlarına hilâf-i şer'-i şerîf zulüm ve taaddî olunduğuna rizâ-yı hümayunum olmamağla kat'a te'hîr ve tevkîf olunmayub derhal mesfûrûnun sebillerine kesr ve nukûd ve emvâl-i hümayunları her ne ise min gayr-i noksan istirdâd ve tahrîrât-ı mezkûreyi dühi cumhûr hesâbına li eclî'l-îsâl konsolos- mersûme teslîm birle telâfi-i ma fâta mübaderet ve fima ba'd münâfî-i resm müvâlât hâlinde vukû'uyla hakkında iştikâ olunmakdan be gâyet hazer ve mücânebet eylesin. Şöyle ki bundan sonra dahi men'-i emvâl mesfûrûnun sebilleri tahliye olunmamak ve yine bu misillü hâlât nâ marziyyeye ibtidâr birle tekrâr iştikâ olunmak lâzım gelirse mazhar-ı ikâb olacağın muhakkaktır. Ana göre mûcib-i emr-i münîfimle amel ve hareket eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 198

(s.66)

2.Hüküm

2.a) Özet: Mısır'dan İstanbul'a gelirken yolda vebadan denizcileri ölen Sölini nâm Venedikli kaptanın kendisi de Sakız Adasına vardığında ölmesinin ardında, bıraktığı mirasına el konulup mühürlenmesinin ahitnameye aykırı olduğu, söz konusu mirasın Venedik konsolosuna teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların miras hukuku hakkında hüküm)**

2.b) Transkript: Sakız Cezîresi nâibine hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedik kapudanlarından Sölini nâm kapudân bu esnâda bir kıt'a sefinesiyle Mısır'dan hareket ve Âsitâne-i saâdetime gelir iken esnâ-yı râhda mellahları mat'unen helâk olub fakat üç nefer adamıyla Sakız cezîresine vusûlünde kapudân-ı mersûm dahi hâlik olmağla metrûkâtına dahl olunmak îcab etmez iken sen ki mevlânâ-yı mûmaileyhsin Venediklü kapudân-ı mesfûrun sefine-i mezbûr derûnunda olan eşyâ ve emti'ayı hilaf-ı ahidnâme-i hümayun tarafından bi gayr-i hakkın ahz ve cebren temhîr ve zabt olundukda Venedik konsolusu dahi tarafından edâsı mürd-i mesfûrün metrûkâtını taleb eyledikde adamîsi mesfûru şetm ve tahkîr ve ahz ü darb ve konsolos-ı merkûme teslîmden imtinâ' ve bu vechile te'addî ve zulm ve gadr-i küllî olduğun bildirüp sahîh Venedik kapudânı mürd-i mesfûrun temhîr olunan eşyâsının mührü fek ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun Venedik konsolosuna red ve teslîm ettirmek bâbında hükm-i hümayunum rica ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedikden bir bezirgan memâlik-i mahrûseme gelüb ticaret üzere kendü halinde yürür iken mürd olsa metrûkâtına beytûlmalcı karışmayıp balyoslarına teslîm edeler deyü mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun mûcebince amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şaban Sene 198

(s.66)

3.Hüküm

3.a) Özet: Osmanlı ile Venedik arasında, karada ve denizde ticaretle uğraşanlar ile Venedik gemileriyle gidip gelen Hıristiyanların emniyetlerinin sağlanması, Garp ocaklarına haber ve Ülgün Kalesi ahalisinin korsanlık girişimlerine teşebbüs etmekten kaçınmaları gerektiği ve buna karşı gelenlerin kanunla cezalandırılması hususunda

hüküm. (Osmanlı Venedik arasında ticaretle uğraşan Hristiyanların korsanlara karşı korunması ve korsancılık girişimlerin engellenmesi hakkında)

3.b) Transkript: Deryâ Kapudânı vezîr Gâzi Hasan Paşa'ya hüküm ki;

Cânibeyn re'âyâsı karada ve deryada tarafeynin memleketlerinde emniyyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr ü kisb idüb kimesne mânî' olmaya ve Venedik beylerinin sefineleri ile yürüyen Venediklü olsun ve sair mülûk-i nesârâ re'âyâsından olsun emin ve sâlim gelüb gidüb kimesne rencide ve tutub esir eylemeye ve bu husus için Cezâyir ve Tunus ve Trablusgarb ocaklarına ve sair tenbih iktiza edenlere muhkem tenbih ve te'kîd oluna ki min ba'd ahidnâme-i hümayun muhâlif ve sulh u salâha mugâyir bir dürlü vaz' u hareket eylemeyeler ve kezâlik

(s.67)

leb-i deryâda vâki' Ülgün Kal'ası ahâlisi dahi min ba'dü korsanlığa çıkmayub tüccar sefinelerine zarar ve ziyân etmemek için ellerinde olan firkate sefineleri ref' ve tüccar sefinelerine ta'arruzdan külliyyet ile men' ve fimâ ba'd inşâ etmemek üzere tenbih olunup şöyle ki içlerinden fermân-ı hümayuna ve sulh u salâha mugâyir vaz' u hareket ve tüccar sefinelerine îsâli hasârete cesâret edenlerin gasb ü gâret eyledikleri emvâl ve eşyâ her ne ise gerü eshâbına istirdâd ve vâki olan zarar ve ziyân kendülerden tazmîn ve esir eyledikleri kimesneler dahi esirlikden istihlâs olunub ve bu makûle eşkıyanın sâire mûcib-i ibret olmak için şer'an lâzım gelen cezâları tertib olunup muhkem haklarından geline deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayûnda mukayyed olmağla Ülgün ahâlisi mugâyir-i şürût-ı müsâleme vaz' u hareketden dâimâ tahzîr ve korsanlık sevdâsıyla müste'men taifesine zarar ve ziyân ve te'addîden zecr ve tehdîd oluna gelmiş iken Ülgün zâbitânının bu husûsa ziyâde rehâvet ve tekâsüllerinden nâşi ahâli-i mezbûreden bazıları adem-i itâ'at birle mugâyir-i rızâ-yı hümayunum harekâta tesaddîden hâli olmadıklarından gayri bu esnada Ülgün kalesi ahâlisi Tunus Ocağı ile Venedik cumhûruna ibtidâr olunan cizye dâhil olarak korsanlığa çıkmak üzere oldukları meşhud olduğunu cumhûr-ı mezbûr tarafından kendüye tahrîr eylediklerinde Âsitânedeki mukîm Venedik Balyosu Ağustini Karconi hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arzuhalıyla inhâ ve sefâyin-i mezkûre rû'esâsı mugâyir-i şerâit-i müsâleme-i vaz'-ı hareketden men'-i ekîd ile men' ve levâzım-ı dostîye mürâ'ât olunarak şürût-ı ahidnâme-i hümayuna mahal olan esbâb ve ilâll külliyyen ref' u def' ile tarafeynin re'âyâsı haklarında kemâ fi's-bâbık emn ü itmînân ve hüsn-i mu'âmele sûretlerei cârî ve mütevellî olmak husûsularına ihtimâm ve dikkat olunmak için sen ki vezîr-i müşârünileyhsin tarafından tenbihi iktizâ edenlere tenbih ve

te'kîd olunmak üzere sana hitaben emr-i şerîfîm sudûrunu istid'a ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz ahidnâme-i hümâyûn şûrûtu mûcebince amel olunmak babında emr-i âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şaban Sene 198

Venedik kapudanlarından Lacarovik? nâm kapudan Bulaka tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'asıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şaban Sene 198

Venedik kapudanlarından Havri Matasovik nâm kapudan Bulaka tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'asıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 198

Venedik kapudanlarından Baskovan Berevik nâm kapudan Geke.tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'asıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Françesko... nâm kapudan Bulaka tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'asıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır. Venedik kapudanlarından Cıvani.Modiye nâm kapudan Bulaka tabir olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosa istid'asıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şa'ban Sene 198

(s.67)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidname gereği, barış içerisinde olduğumuz ve Venedik ile Akdeniz'deki Osmanlı limanları arasında ticaretle uğraşan Venedik tüccarının yaptıkları ticarete yüzde üç gümrük vergisi dışında başka bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi gerektiği hakkında hüküm. **(Akdeniz'deki Venedik ile Osmanlı limanları arasında ticaretle uğraşan Venedik tüccarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Rodos kadısıyla havâlisinde vâki' sair kuzât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olub bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan

memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getirdikleri ve alub götürdükleri emti‘asının resm-i gümrüğün sâir müste‘men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi‘ Kator kalesi re‘âyâsından Savriyo Yosfobey? nâm tâcir iki nefer oğullarıyla li eclî‘t-ticâre Rodos Cezîresinde mütemekkin olub bazı umûr ve husûsunu rû‘yet için Rodos ve Havalisine iyâb ve zehâb murâd eylediğin bildirüb Venediklûden olan tâcir-i mersûm bir nefer müste‘men hizmetkârıyla iyâb ve zehâbına ve li-eclî‘t-ticâre meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle te‘addî vee memnû‘atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilayetinden alub getirdiği emti‘asının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub bermûceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyânet olunarak mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükmü hümayunum ricâ etmeğin. Vech-i meşrûh üzre amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 198

Venedik kapudanlarından Astani Rosolimo? nâm kapudan Bulaka tabir olunur râkib olduğu bir kıt‘a sefinesiyle vilâyete avdet etmekle mu‘tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır balyosu istid‘âsıyla.

Fî Evâil-i Şevval Sene 198

(s.67)

2.Hüküm

2.a) Özet: Mora Adasındaki Mizistre Kazâsında ticaretle uğraşan Venedikli tabip ile Mizistre metropolidi Arıforlu nâm râhib tarafından tacirin kiraladığı gemiye el konulup, gitmesine izin vermediği, tacirin şikâyetine rağmen mahkemeye çıkmaktan kaçınarak, çeşitli şekillerde tacirden zorla ve tehditle aldığı toplam on dört bin iki yüz elli kuruş meselesinin aslının gizlice araştırılması, rahibin yakalanarak hapse atılması ve sonucun İstanbul’a bildirilmesi hususunda hüküm. **(Gasp, zarar ziyan ve alacak verecek meslesi hakkında)**

2.b) Transkript: Mora Muhassılı vezîre hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh bu def'a sÛdde-i saadetime bir kıt'a memhûr takrîr kağıdı takdîm edib mefhûmunda fi'l-asıl Venedik Şehrinde iken yedi sekiz seneden beri Mora cezâresinde Mizistre kazâsında li ecli't-ticâre mütemekkin ve ticaretle meşgûl ve mukayyed olan...nâm tabîb bundan bir kaç mâh mukaddem cezâre-i Mora'dan vilayetlerine götürmeyüb ve yine o tarafda bey' ve ticâret etmek üzere akçesiyle iştirâ eylediği bir mikdâr rûgan-i zeytin ûcab eden resm-i gümrüğün sair müste'men tâifesi gibi yüzde üç hesâbı üzere ba'de'l-edâ isticâr eylediği bir kıt'a sefineye vaz' u tahmîl ve mahall-i maksûda irsâl eylemek üzere iken hâlâ Mizistre metropolidi Ariforlu nâm râhib ile mukaddemâ beynlerinde ahz ü i'tâ muâmelesi vukûâtından nâşi râhib-i mesfûrun tegallûben sefine-i mezbûru zabt ve otuz bir gün reisini ahz ü habs ve azîmetine mümana'at eyledikten Venediklü tâcir-i mersûm şer'-i şerîfe mürâcaat ve taraf-ı şer'den li-ecli'l-mürâfa'a da'vet Meclis-i Şer'a varmakdan istinkâf ve Alucun nâm karyede muhâsebemiz rû'yet olunuyor deyu cevâb eylediğine binâen tâcir-i mesfûr bi'z-zarûre ehl-i İslâmdan bir kaç nefer âdem ile mehall-i mezbûre vürûdunda râhib-i mesfûr Mateludan istishâb eylediği yüz elli nefer ibrâz...ve eşkıyasıyla gelib ve bir dürlü hesab rû'yet eylemeksizin kendi kavî-i mücerrediyile zecren ve kahren tâcir-i mesfûrdan alacağı olan iki bin gurusu ahz eylediğinden sonra fuzûlî beş bin gurusu dahi tecrîm ve sefinenin tevkîfi içün sekiz yüz kırk gurusu duyûndan gayri bid'a nâmıyla dokuz yüz gurusu cebren ve kerhen nehb ü gâret eylediğinden maadâ Teryasti nâm iskelede teslîm olunmak üzere tâcir-i mesfûrinden dokuz yüz yaldız altunu içün bir kıt'a poliçe kağıdı ve dilediği gibi tahrîrât-ı saire ahz ve senedât defâtirini gâsıb vechile sâirleriyle dahi iki bin on gurusu ki min haysü'l-mecmû' bu vechile on dört bin iki yüz elli gurusundan tâcir-i mesfûrdan gasben ahz ve zarar-ı azîm ve gadr-i küllî eylediğin inhâ ve husûs-ı mezbûr minvâl-i muharrer üzere olduğunu müş'ir Müzistre naibi Hasan ve .. nâibi İbrahim ... zîdet ilmühüm taraflarından üç kıt'a arzlarıyla Müzistre ...ahâlilerinin iki kıt'a mahzarlarını ibrâz etmekle râhib-i mesfûrun marrûz-zikr dokuz yüz yaldız altunu içün yedinden cebren aldığı poliçe kağıdı mûcebince meblağ-ı mezbûr mahallinde teslîm olunmamış ise poliçeden gayri istirdâd ve nehb ü gâret eylediği on dört bin iki yüz elli gurusu mahsûb ve kusûr iktizâ eden dahi kendi malından tâcir-i mesfûra teslîm ve eğer mârrûz-zikr yaldız altunu havale eyledikleri mahalle teslîm olunmuş ise meblağ-ı mecmû' merkûm râhib-i mesfûrdan tahsil ve sâhibine teslîm ve ihkâk-ı hak ve râhib-i mesfûrun icâb eden te'dîbi icrâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â eylediğine binaen Sen ki Mora Muhassılı vezîr müşârünilyehsin bu husûsu mebd'e' ve menşe ile sırren ve cehâran tecessüs ve tefehhus ederek ilm-i yakın tahsil eyledikten sonra tacir-i mesfûr Venediklü olub râhib

tarafından böyle gadri teaddi birle hilaf-ı şer' ve kânûn te'addî vukûu nefsü'l-emre mülâkî olduğu halde bi'eyyi vechin kânn râhib ahz ve şer'le rû'yet ve icrâ-yı hak ve badehü râhibi salıvermeyüb hepiste tevkîf ve ve sûreti hâli alâ mâ hüve'l-vâkı'ü Deraliyyeme arz ve inhâ eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i Şevval Sene 198

(s.67)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının yüz doksan dokuz senesi için bir defaya mahsus izin verildiği üzere Üsküdar ve çevresindeki bağlardan ve başka mahallerden kendileri için satın aldıkları senelik iki yüz elli kab üzümün Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle rencide edilmemesi ve daha önceki gibi hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yaptığı yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Dergâh-ı mu'alâm yeniçerileri Âğasına ve Hassa Bostancıbaşıya hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhal gönderüb mûmâileyhin ve adamlarının kifâf-i nefsleri için işbu sene-i mübâreke de reçel ve pekmez ve turşu ekmek için Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâadâ sâir bulunan mahallerden iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün Galatada vâkı' hânesine nakline mûmâna'at olunmayub hilâf-ı ahidnâme-i hümayun gümrük ve bac ve avâid mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma müracaat olundukda yüz doksan senesine mahsûben yalnız iki yüz elli kab üzümün Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâadâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def'a-i vâhidede elçinin kendü hânesine naklolunmak bâbında emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı mücebince def'a-i vâhidede iki yüz elli üzümün nakline mûmâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhi-i Şevval Sene 198

Venedik kapudanlarından Tomazo Mihailü...nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekl mu'tâd üzere balyosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilkade Sene 198

Venedik kapudanlarından Fecetso Ronboni? nâm kapudan Geke tabir olunur râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle mu'tâd üzere balyosu istid'âsıyla izn-i sefîne emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilkade Sene 198

(s.68)

2.Hüküm

2.a)Özet:Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, Venediklilerden ahitnamedeki gümrük vergisi dışında başka vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere,Venedik'e bağlı Coka Adası ahalisi olup,Atina Limanından Atina ve civarına iki adamıyla gidecek olan ... nâm Atinalı reise yolda zorluk çıkarılmaması, alıp götürdüğü ve getirdiği mal ve eşyalar için, belli olan gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Atina ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri ve sair zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif talebiyle ve âhar vechile rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Coka Cezîresi re'âyâsından li-ecli't-ticâre Atina iskelesinde mütemekkin olan Atinalı reis ... nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb içün Atina iskelesinden Atina ve havâlisine azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mesfûr iki nefer adamları ile ticâret tarikiyle Atina ve havâlisine varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde meks ü ikâmete hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetlerine götürdüğü ve vilâyetlerinden alub getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebinde icâb eden resm-i gümrüğün tamâmen eda eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun emîn ve sâlim mürûr ve ubûlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilkade Sene 198

(s.68)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede, ticaret ehli Venediklilerden diğerleri gibi vergi alınmayacağı hususu kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisi olup, belirtilen mahale gidecek olan Feryako Soraçini? adlı Venedikli tacire yolda zorluk çıkarılmaması, ticaret malı için, belli olan gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Naibi ile İzmir havâlisine varub gelince sâir kudât-ı mezbûrâna ve Kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri ve sair zabıtâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi âhar vechile rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen Venedik tüccârından li ecli't-ticâre medîne-i İzmir'de mütemekkin olan Feryako Soraçini? nâm tâcir kâr u kisb içün medîne-i mezbûre ve ve havâlisine azîmet murâd eylediğın bildirüb tâcir-i mesfûr İzmirden li-ecli't-ticâre havâlisine varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde meks ü ikâmetde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle te'addî ve ve memnû'atdan olmayub vilâyetlerine götürdüğü ve vilâyetlerinden alub getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince icâb eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümlük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır..

Fî Evâil-i zilkade Sene 198

(s.68)

4.Hüküm

4.a) Özet: Ahidname gereği, Venedik elçisi, konsolos, tercümân ve oğulları ve yanlarındaki iki hizmetkârından herhangi bir cizye ve başka vergi talebiyle sıkıştırılıp rencide edilmemesi ve tercümânlık beratında kayıtlı olan duruma göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hukuku hakkında)**

4.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib medîne-i Haleb'de mukîm Venedik konsoslosu yanında Nimetullah veled-i Cebrail ...yazılan bâ berât-ı âlişân tercümân olub ve bu makûle tercümanların oğulları ve yedlerine başka başka evâmîr-i şerîfe verilen ikişer nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sâîr rûsûm ve tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmamak şûrutundan olmakdan nâşi tercüman-ı mersûmun iki nefer hizmetkârlarından Nimetullah veled-i Cebrail ...nâm bir neferi hilâf-i şûrût birle cizye mütâlebesi ve âhar vechile te'addî ettirilmeyüb berâtı şûrutu mûcebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Muaalâ erkânım kaleminde mahfûz nişan kuyûdâtına mürâcaat olundukda mesfûr Nimetullah veled-i Cebrail....bin yüz doksan sekiz senesi zilkadesinin yirminci günü tarihinde verilen berât-ı şerîfimle Haleb'de Venedik konsolos yanında tercümân olub ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve yedlerine başka başka evâmîr-i şerîfe verilen iki nefer hizmetkârları harac ve avarız ve kassabiye akçesi ve sâîr rûsum ve tekâlîf-i örfiyye teklifi ile rencide olunmamakları tercümanlık şûrutundan olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 198

(s.68)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik'e verilen ahidnâme gereği, Venedikli tabiplerden, tabiplikle ilgili icraatlarında herhangi bir verginin alınmaması gerektiği, emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir Nâibi ile İzmir'den varub gelince sâîr kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sair zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'ten gelüb giden ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binaen Venedik re'âyâsından Corci Minoto nâm tabib tababet tarîkiyle medine-i İzmirden havâlisine azîmet murâd ettiğın bildirib Venediklü tabib-i mesfûr medîne-i İzmir'den havâlisine varub gelince her hanginizin mahall-i kazâsına varub dâhil olur ise menâzil ve merâhilde ve tabâbete müteallik umûruyla ikâmetinde mugâyir-i ahidnâme-i hümayun kendisine ve libasına ve davarına dahl ü ta'arruz ve cizye talebi ve âhar bahâne ile rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

(s.68)

6.Hüküm

6.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, Venedik elçilerinin yılda bir defaya mahsus olmak üzere onbin müdre şarap için vergiden muaf olduğu hakkında hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yaptığı yıllık alışveriş hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağasına ve Hassa Bostancıbaşı ve Galata voyvodasına hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedik balyoslarının ve adamlarının kifâf-i nefsleri için İstanbul’a karîb iskele ve yalılardan ahidnâme-i hümâyun mücebince ruhsat verildiği üzere senede bir def’a akçesiyle ve Galatada vâki‘ menziline nakledegeldikleri on bin müdre hamrin yüz doksan dokuz senesine mahsûben beher müdresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ ve Galatada vâki‘ menziline nakline tarafınızdan ve sâir ümenâ taraflarından gümrük ve bac ve avâid mutâlebesiyle vesâir bahane ile ta‘addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda ber minvâl-i muharrer üzere ol mîkdâr hamrın def’a-i vâhidede nakline mûmâna‘at olunmamak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bir def’a-i vâhidede nakline mûmâna‘at olunmamak bâbında.

Fî Evâil-i Zilka’de Sene 1205

(s.69)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidname gereği, Venedik elçisi, konsolos, tercümân ve oğulları ve yanlarındaki iki hizmetkârından herhangi bir cizye ve başka vergi talebiyle sıkıştırılıp rencide edilmemesi ve tercümânlık beratında kayıtlı olan duruma göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli devlet görevlilerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollasıyla İzmir havâlisine varub gelince yol üzerinde vaki‘ sâir kazaların kudât ve nevvâbına ve yeniçeri serdarları ve iskele emînleri ve a‘yân ve sair zabitâna hüküm ki;

Âsitâne-i aliyyemde mukîm Venedik cumhûrunun balyosu Nikola Koskarini hutimet avâkıbühü bil-hayr Ordû-yı hümâyunuma mühürlü arzuhâl gönderüb İzmir’de mukîm Venedik konsolosu yanında berât-ı şerîfimle tercümân olan Betrillo veled-i ... nâm

tercüman bazı husûsları için Nikfokos veled-i Mardirus nâm bir nefer hizmetkârını İzmir ve havâlisine irsâli irâdesinde olduğun bildirüb hizmetkâr-ı mesfûr İzmirde havâli-i merkûme varub gelince mürûr ve ubûruna ve hîn-i meks ve ikâmetde hilaf-i şûrût-ı berât cizye ve avâriz ve kassâbiye akçesi ve sair rûsûm ve tekâlif-i örfiyye teklifiyle rencide ve remîde olunmayub ber-mûceb-i berât-ı şûrût himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'a ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz nişan kaydına mürâcaat olundukda mesfûr Betrillo veled-i ...nâm konsolos-ı mersûmun yanında bin iki yüz dört senesi ramazânının on dokuzuncu günü tecdîden verilen berât-ı şerîfle tercümân olub ve tercümanlık hizmetinde bulunanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları hurâc ve avânız ve kassâbiye akçesi ve sair rûsûm ve tekâli örfiyye teklifiyle rencide olunmamaları yedine verilen beratı şûrûtunda mûnderic olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın şûrût-ı berât mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Zilka'de Sene 1205

Bir sûreti tercümân-ı mersûmun Kırgor Mardirus nâm bir nefer hizmetkârı için ber-vech-i meşrûh yol emri verilmiştir.

(s.69)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidname gereği, Venedik elçisi yanında tercümânlık hizmetinde olanların yanlarındaki iki hizmetkârın vergiden muafiyetleri hakkında hüküm. **(Venedikli devlet görevlilerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Galata kadısına hüküm ki;

Âsitâne-i aliyyemde mukîm Venedik Balyosu arzuhâl gönderüb balyos-ı mûmaileyhin yanında iki yüz altı senesi cemaziyelûlasının dokuzuncu gününde verilen beratla tercüman olan Yaniko veled-i Yorgaki nâm tercümanın iki nefer hizmetkârlarında Soson nâm bir nefer için başka ve İstefan oğlu nâm-ı diğeri bir nefer için başka muafiyetleri için evâmir-i şerîfe yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemaziye'l-evvel Sene 1206

(s.69)

3.Hüküm

3.a) Özet: İstanbul'daki görev süresi sona eren Venedik elçisinin yerine atanan yeni elçinin, Boğazhisarlarından İstanbul'a getirmek için, eskiden uygulandığı üzere iki

çektirinin hazırlanıp görevlendirilmesi hususunda kaptanıderya Vezîr Hüseyin Paşa'ya hüküm. **(Venedik elçilerinin statüsü hakkında)**

3.b) Transkript: Hâla Kapudân-ı derya Vezîr Hüseyin Paşa'ya hüküm ki;

Hâlâ Âsitâne-i saadetimde mukîm Nikola Koskarini hutimet avâkıbühü bil-hayr müsteşârî-i ordû-yı hümayunuma mühürlü arzuhâl gönderüb mûmaileyhin Âsitâne-i Saâdetimde ikâmeti tamam olub balyos hizmetiyle yerine gelecek mümtâz ve muayyen Venedik Beyzâdelerinden Franko Koskari hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr Boğazhisarlarından alıb Âsitâne-i saadetime getirmek için mu'tâd üzere iki kıt'a çektidiri ta'yini ve Boğazhisarlarında meks ve balyos-ı mûmâileyh geldikde çekdiriler alup İstanbula getirmek üzere tenbih ve te'kid eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sudûrunu rica ve Divân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda balyos-ı sâbiki çün iki kıt'a çekdiri tayin olunmak üzere emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed olmağın. Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki vezîr-i müşârünileyhsin ber-minvâl-i muharrer balyos-ı mûmaileyhi Boğazhisarlarından alıb Deraliyyeme getirmek için mu'tâd-ı kadîm üzere iki kıt'a çekdiri sefinesi tayin ve Boğazhisarlarında meks ve ikâmet ve balyos-ı cedîd-i mûmaileyh geldikde çekdirilere alub bir gün evvel İstanbula getirmek üzere kapudânına tenbih ve te'kid eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Cemaziyelâhir Sene 1206

(s.69)

4.Hüküm

4.a) Özet: İstanbul'daki görev süresi sona eren Venedik elçisinin yerine atanan yeni elçinin, Venedik hududundan İstanbul'a gelirken, geçeceği yerlerde korunması ve yol emniyetinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik elçilerinin statüsü hakkında)**

4.b) Transkript: Venedik hududunda karadan ve deryâdan Âsitâne-i saadetime gelince yol üzerinde vâki vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve sancak beyleri ve kudât ve nevvâba ve Bahr-i Sefîd'de vâki' donanma-yı hümayun kalyonları ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve akla' dizdârları ve iskele emînleri ve havâs ve ocak zabitleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Balyos Nikola Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr müsteşârî-i ordû-yı hümayunuma mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin memûr olduğu müddet-i mu'ayyenesi tamâm olmağla Âsitâne-i Saâdetimde balyosluk hizmetinde olmak üzere mümtâz ve mu'teber ve Venedik Beyzâdelerinden

Franko Koskari hutimet? avâkıbühü bi'l-hayrin Venedik cumhuru tarafından balyos ta'yîn ve Âsitâne-i saâdetime gelmek üzere olduğun inhâ ve sâbıkı üzere emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklü'ye verilen ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm kuyûdâtı tettebbü' olundukda balyos kimi diler ise göndereler isterler ise horendeler ile gelüb mahmiye-i Kostantiniyyede üç yıla karîb dura, tamam olmadan gide ve dilerse horendesine gele maslahat ne ise göre üç yıl tamam olmadan ol dahi gide anın yerine ol vecihle biri dahi gele ve kadîmü'l-eyyâmdan oldukları minvâl üzere mer'î olalar deyü mukayyed ve balyos-ı sâbık için vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfîm verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfîm mücebince amel olunmak fermânım olunmağın.İmdi Balyos-ı cedîd mûmaileyh her hanginizin taht-ı hükûmet ve kazâsına gelib dâhil olur ise münâsib mahallere kondurulub yanında olan adamlarına ve ahmâl ve eskâllerine kimesneyi dahl ü ta'arruz ettirmeyüb ve iktizâ eden mahallerde kirâ ile davar ve araba ve lâzım olan zâd ü zâdeleri akçeleriyle tedârikte cümleiniz takayyüd ve ihtimâm edüb bir husûsda zarûret ve müzâyaka çekdirmeyib ve siz ki neferât ve ağalarsız Mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub hıfz u hirâset ederek emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve siz ki emînlersiz yanınızda gümrüğe müte'allik esvâb vardır deyü esvâblarından ve hedâyâ için getirdikleri emti'alarından nesne taleb olunmayub her birinize himâyet ve sıyânet ve merâsim-i mihmân-nüvâziye ri'âyet ederek refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile birbirinize irsâl ve bir gün evvel der-i devlet-medârıma îsâle takayyüd ve ihtimâm ve hilâfından ihtirâz eylemeniz bâbında.

Fî Evahir-i Cemaziye'l-evvel Sene 1206

Venedik kapudanlarından Kololo Kovaki nâm kapudan sefine ta'bîr olunur sefinesi için balyosu istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 1206

(s.69)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, Osmanlı Devleti sınırları içerisinde ölen Venedik vatandaşlarının geride bıraktığı mirasın, ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, elçiler tarafından kontrol altında tutulacağı ve beytûlmalcinin karışmaması gerektiği hususunda hüküm. (Venedikli vatandaşların miras-veraset hukuku hakkında)

5.b) Transkript: Tekfurdağı nâibine ve zâbitine hüküm ki;

Deraliyyemde mukîm Venedik cumhûrunun Balyosu Nikolo Koskarini kavâîr hutimet avâkıbühü bi'l-hayr derbâr-ı atufet-kararıma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arzuhâlinde Venedik re'âyâsından memâlik-i devlet-i aliyyemde biri helâk oldukda Beytûlmâl Emîni olanlar taraflarından müdâhale ve ta'arruz olunmayub balyos-ı mûmâileyh tarafından zabt olunmak ahidnâme-i hûmâyun şûrutundan olduğuna binâen bu esnâda sahih Venedik re'yâlarından Tekfurdağında sâkin iken helâk olan Cebralamo Kallilo nâm tabîb ile iki üç mâh mukaddem mürd olan Mihali nâm Venediklülerin terekeleri ber-muktezâ-yı ahidnâme-i hûmâyun Tekfurdağında mukîm Francalı mûmâileyh tarafından bi'l-vekâle zabt ve verâsetleri tarafına irsâl eylemek murâd eyledikde siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz tarafınızdan ve kazâ-i mezbûr Beytûlmalcisi tarafından muğâyir-i ahidnâme-i hûmâyun mersûmûnun terekeleri Beytûlmâlê âid olmuştur diyerek zabt ve Francalu-yı mesfûre edâda mûmânaat olunduğundan bahisle muğâyir-i ahidnâme-i hûmâyun hâlikân-ı mersûmânın zabt olunan terekeleri her ne ise vârisleri tarafına îsâl içün balyos-ı mûmâileyhin vekîli olan Francalı mersûme red ve teslîm ettirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve kuyûdâta lede'l-mürâcaa İstanbul Gümrüğüne mülhak , ..ve Kırkkilise sancaklarında vâki' Beytûlmâl âm ve hâssa mukâtaasının şûrût-ı iltizâmları kadîmi üzere zikr olunan sancaklarda tekfurdağı nâm-ı diğêr Rodoscuk kazâsı ve tevâbii kazâların kadîmden beri cizyesiyle ma'an zabt oluna gelen beytûlmâl ve Hassa-i mezbûre ve mâl-i gâib-i mefkûd ve bâd-i hevâ-i sâiresi mukâta'a-i mezbûr emîni tarafından ve Çorlu ve Ereğli'de vâki' Ebû'l-feth Sultan

(s.70)

Mehmedin ve Sultan Selim Hân tâbe serâhüma evkâfı kurâsından mâadâ ve sâir evkâf ve emlâk mütevellîleri ve kurâ zâbitleri ve zü'amâ ve erbâb-ı tımâr subaşları kendü defterlü re'yâsından gayri eğer beytûlmâl ve rûsûmât-i sâiresin bizim zeametimizde ve yahud toprağımızda dır deyü vechen mine'l-vücûh dahl ü ta'arruz eylemeyüb min külli'l-vücûh mefrûzu'l-kalem ve maktû'u'l-kadem serbestiyet üzere zabt olunub mîr-i mîrânda ve mirliva ve voyvodaları ve zü'ama ve erbâb-ı tımâr subaşları ve sâir ehl-i örf tâifesine mahsûlünden cüz'î ve küllisine dahl ü ta'arruz olunmamak şûrutundan idüğü Haslar kaleminde mukayyed ve bu suretde husûs-ı mezbûr mahallinde ma'rifet-i şer'le görölüb hâlikân-ı mersûmân fî nefsi'l-emr sahih Venedik re'yâsından oldukları takdirde muğâyir-i ahidnâme-i hûmâyun eşyâ-yı metrûkelerine kimesne tarafından ta'arruz ve müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfim tahrîrini bi'l-fi'il Başdefterdârım olan Mehmed Şerif dâme ulüvvühü i'lâm etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın.

İmdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz sahih Venedik re‘âyâsının muhallefâtlarına devlet-i aliyyem beytûlmalcileri taraflarından ta‘arruz ahidnâmemize muhâlif idüğü ma‘lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer husûs-ı mezbûru ma‘rifet-i şer‘le rü‘yet ve hâlikân-ı mersûmân sahih Venediklü re‘âyâsından oldukları nefsü'l-emre muvâfık olduğu suretde zabt olunan emvâl-i metrûke her ne ise tamâmen ve kâmilten zâhire ihrâc ve ber mûceb-i ahidnâme-i hümayun vereselerine îsâl için Francalu-yı mersûme teslîm birle infâz-ı emr-i münîfime ihtimâma dikkat ve bundan böyle dahi edâda te‘allül ve muhâlefet etmekden ve ettirmekden hazer ve mücânebet ve hakikat-ı keyfiyyet der‘aliyyeme olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 1206

(s.70)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahitname gereği, Venedik elçisinin yanındaki tercümanın hizmetinde bulunan bir hizmetkârın İstanbul’dan İzmir’e gidip gelişinde, engel olunmaması ve elindeki emri şerife göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir kadısına ve Âsitâne-i aliyyemden İzmire varub gelince yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik cumhurunun Âsitâne-i aliyyemde mukîm balyos Nikolo Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saadetimde mühürlü arzuhâl gönderüb balyos-ı mûmâileyhin bâbında bâ berât-ı âlî tercümân olan Panko veled-i Yorgaki nâm tercümân Sason ... nâm bir nefer hizmetkârını bazı mesâlihini rü‘yet zımnında Âsitâne-i aliyyemden İzmire irsâl etmekle azîmet üzere olduğun bildirip hizmetkâr-ı mesfûr mahall-i merkûme varub gelince mürûruna mûmânaat olunmayub tercümân hizmetkârı olduğunu şâmil yedinde olan tuğrâ-yı emr-i şerîf mûcebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûzan nişan kaydı ve ahkâm-ı kuyûdâtı tettebbü‘ olundukda mesfûr Yanko veled-i Yorgaki balyos-ı mûmâileyhin yanında iki yüz altı senesi cemaziyelevvelinin dokuzuncu günü târihinde verilen berât-ı şerîfim mûcebince tercüman olunduğu ve mesfûr Soson ...tercüman-ı mersûmun iki nefer hizmetkârlarından olunduğunu ve şürût-ı berâtı mûcebince himâyet ve sıyânet bulunmasını muhtevî emr-i şerîf verdiği mestûr ve mukayyed bulunmağın hizmetkâr-ı

mesfûr mahall-i merkûmda eylenmeyüb serî'an gidüb gelmek şartıyla yedinde olan tuğrâyı emr-i şerîfîm mücebince amel ve hareket olunmak bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Şa'ban Sene 206

Bir sûreti tercümân-ı mersûmun hizmetinde olan İstefan ... oğlu nâm bir nefer hizmetkârına dahi hitâb ile başka tâih-i merkumda ber minvâl-i muharrer emr-i şerîf yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Petro Debıvık nâm kapudan râkib olduğu Geke ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle balyosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Şa'ban Sene 206

Venedik kapudanlarından Natali Milidonik nâm kapudan râkib olduğu Geke ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle balyosu istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şa'ban Sene 1206

Venedik kapudanlarından Yorgo Morik nâm kapudan râkib olduğu Geke ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle balyosu istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şa'ban Sene 6

Venedik kapudanlarından Andriya nâm kapudan râkib olduğu Geke ta'bîr olunur bir kıt'a sefinesiyle balyosu istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şa'ban Sene 206

(s.70)

2.Hüküm:

2.a) Özet: Osmanlı ile Venedik arasındaki ahidname gereği, iki taraftan ticaret ile uğraşanlar ve Venedik gemileriyle gidip gelenlere mâni olunmaması, gaspetme olaylarından uzak durulması ve emniyetlerinin sağlanarak sulha aykırı hâl ve hareketlerden kaçınılması hususunda hüküm. **(Venedikli kaptan ve vatandaşlarının hukuk, yol emniyetleri ve korunması hakkında hüküm)**

2.b) Transkript: Kandiye muhâfızî vezîre ve kandiye kadısına hüküm ki;

Der'aliyyemde mukîm Venedik balyosu Nikolo Koskarini kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayrin bu def'a der-bâr-i şevket-karârıma takdîm eylediği bir kıt'a takrîri mefhûmunda ve Kasovih nâm Venedik kapudânının süvâr olduğu sefinesini Presteden hamûlesiyle Kandiye'ye geldiğini Tunus Garb Ocağı korsanlardan Yahya Reis süvâr olduğu korsan sefinesinin anları arasından lede't-teşhîs Kandiye'de olan bu'd mahalden mârrü'z-zikr Venedik sefinesinin verâsına düşüb üzerine geldikde sefine-i mezbûreyi zabt ve gâret eylediğini Hanya'da mukîm Venedik konsolos vekîli tarafından tahrir

olduğundan bahs ile sefine-i merkûmenin hamûle ve neferâtıyla ber-mûceb-i şûrût-ı uhûd istihlâsı husûsunu istid'â ve sen ki muhâfız-ı müşârünileyhsin mukaddemce tarafından vârid olan tahrîrât defterine mukîm konsolos vekîli tarafından gelen evrakda Kandiye pîşgâhında top altından hâric mahalde bi'l-muhârebe kapudân-ı merkûm ahz eylediği bir kıt'a Venedik sefinesiyle Kandiye'ye vürudunda Hanya'da mukîm Venediklî konsolosunun ifâde ve Venedik sefinelerinin te'mîni zımnında mukaddemâ verilen emr-i şerîfî ibrâz eylediğine mebnî bu bâda emr-i şerîf vüruduna intizâran kapudân-ı merkûmun süvar olduğu sefinesi ve ahz eylediği Venedik sefinesi tevkîf olunmuş olduğu tahrîr ve inhâ olunmakdan nâşi Venediklîye i'tâ olunan ahidnâme ve nişân-ı hümayuna mürâaat olundukda cânibeynin re'yâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emîn ve âsûdelelik ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni' olmaya Venedik beylerbeyi sefineleriyle yürüyen Venediklî olsun ve sâir mülûk-i nesârâ re'âyâsından olsun emîn ve sâlim gelib gidüp kimesne rencide ve tutub esir eylemeye deyü bu husus içün mezbûr Tunus ve Trablus ocaklarına ve sâir tenbihi iktizâ edenlere muhkem tenbîh ve te'kîd oluna ki min ba'd ahidnâme-i hümayuna muhâlif ve sulh u salaha muğâyir bir dürlü vaz' u hareket eylemeyeler ve deryâda gezen korsan tâifesi Akdeniz yalılarında memâlik-i mahrûsemin kaleleri altına vardıklarında mukaddemâ verilen ahidnâmede mestûr olduğu üzere Venediklîye bir vechile zarar ve ziyân etmemek içün gemi reislerinin kefilleri alına ve anın gibi korsan tâifesi Venediklîlerin gemileri alub re'yâ ve tevâbii esir edib ve kale altına vardıklarında o makûleleri dizdârları kale altına komayub ber vech-i himâyet ve sıyânet eylemeyeler ve anın gibi mezkûr korsanlar akdarmaları ve esir eyledikleri Venedik re'yâsıyla bir kale altına yetişdiklerinde ellerinde bulunan esirleri Venediklî olduğu mukarrer ve zâhir oldukda İslâma gelmeyenler sulh u salâh muktezâsınca bahasız ıtlâk ettirilüb ve akdarmaları dahi ellerinden alınıb sâhiblerine verile ve o makûle rızâ-yı şerîfe ve ahidnâmeye muhâlif vaz' eden korsanlar vardıkları mahalde alıkonulub ahvâlleri zâhir olduğu üzere isim ve resimleri yazılıb dergâh-ı saâdet-penâhıma arz oluna ki sonradan haklarında emr-i şerîfim... sâdir olur ise mûcebiyle amel oluna ve vech-i meşrûh üzere sâdir olan fermân-ı şerîfimin icrâsında eger hâkimler ve eger dizdârlar ihmâl ederler ise özür ve cevapları makbûl olmayub ferman-ı hümayuna adem-i imtisalleri zâhir oldukda azl ile kurtulmayub sâire mûcib-i ibret içün muhkem cezâları verile ve hükkâm ve dizdârları ahidnâme-i hümayun ve sâdir olan emr-i şerîfime muhâlif bu husûsda mukayyed olmayub müsâmaha eylediklerinde korsan tâifesi cezâlanıyor ise ol zaman Venediklîye töhmet olunmaya ve anın gibi mağriblünün kadırgaları ve ... eteğinde Venediklî ile birbirleri ile buluşduklarında Venediklî ile cekk

ve harb ederler ise her hangi tarafa zarar isâbet eder ise anın için suâl ve cevâb olunmaya deyü mestûr ve mukayyed olduğuna ve husûs-ı mezbûr teharri ve dikkat götürür mevâddan idüğine binâen ahidnâme ve nişân-ı hümayun mefhûmuna ve taahrîrat mazmûnuna nazaran husûs-ı merkûmun ba'de't-tahkîk icrâsı zımında bi'l-isti'lâm tashîh ve hak hangi tarafda idüğü tahkîk olunmak lâzım gelmekden nâşi

...

(s.71)

1.Hüküm:

1.a) Özet: Delvine Sancağında bulunan Likoros ve Venic denilen köylerin ahâlileri Venedik'e bağlı Vefrendos Kalesi arazisinden Aksemil diye bilinen mahali sonradan fazladan zaptettikleri nin anlaşılması üzerine iki taraftan da bilirkişi şahısların bir araya gelmek üzere meslenin çözülmesine varılması ve bundan sonra hudud ahitnamesine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Arazi anlaşmazlıkları ve çözümü hakkında hüküm)**

1.b) Transkript: Hâlâ Rumeli vâlisi ve İsmail cânibi Seraskerî vezîr Abdi Paşaya ve Delvine Sancağı Mutasarrıfı Ali dâme ikbâlühüye ve Delvine kadısına hüküm ki; Delvine Sancağında vâki' Likoros ve Venice karyeleri ahâlileri Venedike tâbi' Vefrendos kalesi arazisinden Aksemil nâm mahalle? birer takrîb ile pâ nihâde olarak bilâhare fuzûli zabt ve tasarruf eyledikleri beyânıyla muğâyir-i ahidnâme-i hümayun ve hududnâme mezbûrların tecâvüz eyledikleri mevzi-i mezkûr yedlerinden nez' ve te'dîb olunmasını hâvî emr-i şerîfim sudûrunu Venedik Döjü ve cumhûrunun Deraliyyemde mukîm Balyosa mukaddemâ bâ takrîr istid'a eylediğine binâen Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayun ve hudûdnâme-i mu'tebereye lede'l-mürâcaa Akdeniz sevâhilinde vâki' Venedik cumhûru tasarrufunda bulunan Vefrendos ve Ronim ve Pervende kaleleri alâ hâlihi eski muktezâsınca zabt ve tasarruflarında kalub ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğu üzere her birine her taraftan bir saatlik arazi hudûd kat'ına memûr vekiller cânibinden tayin ve vaz'-ı alâyim ile temyiz ve tenbih olunmağla kemâ kân mer'î tutula deyü ahidnâme-i hümayunda ve sâlifü'z-zikr Vefrendos kalesinin cânib-i garbîsi ile cânib-i şarkîsi beyninde vâki' civar kaleye muttasıl dere kenârından mümâşât olup Aksemil tabir olunur dağın ittisâlinde Morto dağı üzerinde mürûr olunub göl kenarında Harab kese kurbuna bir saat tamam olmağla arazibî tefrîk ve vaz'-ı alâyim ile temyiz olduğu dahi hudûdnâmede mestûr olduğuna binaen isti'lâm ve tahkîk-i madde zımında ba evâmîr-i aliyye mukaddemâ ta'yîn olunan mevlâ ve

mübâşirlerin vârid olan tahrîrât ve takrîrlerine Venediklünün iddiâları nefsi'l-emir olduğu tahrîr ve Delvine ahâlisinin gönderdikleri i'lâmlarda ve ahâli-i mezkûrdan ma'lumü'l-esâmî kimesnelerin dahi verdikleri takârîrde Vefrendos kalesine mahsûs hudûdnâmede mezkûr araziye ahâli-i Delvineden ferd-i âferidenin tarruzu olmadığı ve Delvine Sancağı mutasarrıfı sâbık Selim Paşa Kokazâde Mustafa Paşayı izrâr için mûmaileyh Mustafa Paşanın memâlik-i mahrûsemde mutasarrıf olduğu çiftliğini Venediklüye zabt ettirmek irâdesiyle Venediklüyü bu iddâyâ tahrîk eylediği ve elân kale-i mezbûreye tahsîs olunan birer çiftlik arâzi hakkaniyet üzere keşf ve mu'âyene olunduğu suretde Delvine sükkânından ta'arruz etmedikleri zâhir olacağı tastîr olunduğu ecilden tekrar mevlâ ve mübâşir ta'yin ve evâmîr-i âlîşânım tasdîr ve mazmûnunda Delvînenin vücûh-i ahâlî ve ihtiyarları ve Venedik memurları mahall-i niza'a varub hakk hangi tarafda idüğünü ve münâza'unfih olan arâziyi mu'âyene ve hakikat-i hâlî Deraliyyeme bildirmeleri tenbih olunmuşken mübâşiri gediklülerden el-Hâc Hüseyin mazmûn-ı emr-i münîfime muhâlif bu tarafa kable'l-istîzân Selim Paşa iânesiyle Venediklüye verilen hüccet-i nâ makbûleyi sened ittihâzıyla mevzi'-i münâzaaün fih ahâliden kimeneyi götürmeyüb madde-i mezbûrda bu vechile dahi şükûk ve zunûn vâki' olduğundan akd-i mezkûrenin ber-vech-i sühûlet inhilâline bezl-i makdûr eylemek mukaddemâ ilhâken Delvine Sancağı uhdesine ihâle olunan müteveffâ vezîr Süleyman Paşanın dahi gelen kağıdlarında madde-i mezkûrenin tahkîk ve temyîzi tasrîh olunmadığı ecilden ahidnâme-i hümâyundan bu madde ile hudûdnâme hüccetinin aynları ihrâc ve şerefsudûr olan emr-i âlî şanıma matviyyen tekrar nasb olunan mevlâ ve mübâşir ile müşârünileyh tarafına ib'âs ve hududda mukîm Venedik Cenerali ile muhâbere ve mevki'-i da'vâda bulunan adamlarını taleb ve ahâli-i Delvine'nin vücûh-i memleket ve ihtiyarânından sâdık ve müdeyyen kimesneleri dahi müşârünileyh istishâb ve bi'n-nefs münâza'un-fihâ olan arâzinin üzerine azîmet hunkeler ve alâyim vaz' olunan yerleri asıl hudûdnâme hüccetinin sûretine mahall-i mecel tatbîk ve iki taraf hazır olduğu halde bi'l-muvâcehe kemâl-i dikkat ile keşf ve fi nefsi'l-emr Venediklüye mahsûs arâziden bir nesneye tecâvüz olunduğu varmıdır ve mukaddem gelen tahrîrâtta ve ihtilaf neden neş'et eylemiştir şek ve şüphe kalmayacak vechile ma'rifet ve nezâreti ve mevla ve mübâşir ma'rifetleriyle tashîh ve tahkîk ve keyfiyyet vukû'u üzere Deraliyye tahrîr ve i'lâma mübâderet ve ba'dehü ne gûne emrim sâdır olur ise mûcibiyle amel ve hareket olunmasını hâvi tekrâr müşârünileyhe ve mevlâ ve mübâşire hitâben doksan beş senesi evâsıt-ı şevvalinde bir kıt'a ve ba'dehü Koka Mustafa Paşa Venediklünün irzâlarıyla kale-i merkûme arazisini nizâ'ın bi'l-küllîye kat' ve fasl ve hasmına ikdâm ve dikkat ve bu bâbda

ta'ahhüdünü ibkâya mübâderet eylemek için yüz doksan altı senesi evâil-i şevvalinde diğ̃er bir kıt'a evâmir-i şerifem ısdâr ve hattâ husûs-ı mezbûrun ibrâ ve iskât olunması içün bi'l-iltimâs kıbel-i şer' den mahkeme kâtibi Yusuf ile ma'lûmül-esâmî müslimîn Vefrendos kalesine irsâl ve mûmaileyh Mustafa Paşa mahzarında mahall-i mezkûrda akd-i meclis-i şer'-i nebevî olub Venedik cumhûru tarafından Kõrfes Ceneralı Corci Koskani nâm Ceneralin vekîli Kormio nâm tercümân meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm edib bundan akdem paşâ-yı mûmaileyh ile beynimizde vâki' olan bürûdet ve kin ve münâza'ât ve zarar ve ziyân her ne ise bir akçeye dek alacağımız kalmayub paşâ-yı mûmaileyhin zimmetini cemî' da'vâ ve muhâsemâtdan ibrâ ve ba'de'l-yevm bir şey madde-i mezbûreden mütâlebe olunmamak üzere kat'-ı nizâ' olunduğunu tercümân-ı mesfûr takrîr eylediğini mübeyyin Delvine Nâibi Hüseyin zîde ilmühünün yüz doksan yedi senesi Muharreminin yirmi beşinci günü târihiyle müverrah verdiği hüccet-i şer' iyye ve Dîvân-ı Hümâyûnum kaleminde hıfz ve ibkâ olundukdan sonra ol tarafda vukû' bulan ihtilâl esnâsında ahâli-i Delvine fırkateyn vâhid fırka Vefrendos kalesinin zabt olunan arazisinin geriye reddini Kõrfes Ceneraline arz ve ta'ahhüd mukâbelesinde mühimmât-ı harb taleb eyledikleri ve ceneral-i mersûm dahi bu gûne ihtilâl esnâsında fırsat bîn olmamak zû'mûyla merkûmların ber vech-i muharrer arz ve taahüd ve mütâlebelerine havâle-i sem'-i i'tibâr eylemediği ve Venedik kapudanlarının bu gûne muttasıfâne evzâ'a ibtidârları ve arâzi-i mezkûrenin bu vakte dek kalmasına sebep olan mûmaileyh Koka Mustafa Paşanın vefât eylediği beyân ve indirâcıyla arâzi-i mezkûrenin tamâmen reddi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu balyos-ı mûmaileyh ba takrîr tekrâr lede'l-istid'a sen ki vezîr-i müşârünileyhsin ma'rifetin ve ma'rifet-i şer' le husûs-ı mezbûru bâlâda tahrîr olunan ahidnâme ve hudûdnâmeye tevfiğ ve tatbîk ederek ve Delvine mutasarrıfıyla muhâbere eyleyerek maddenin fasl u hasmıyla kat'-ı rişte-i nizâ'a ihtimam eylemek bâbında yüz doksan sekiz senesi evâil-i cemaziye'l-âhirinde sâdır olan emr-i âlîşânım Zaim Hâfız Ahmed ve bâ buyuruldu terfiğ olunan Rüstem Zaim zâde Ali Bey ve Delvine mütesillimi ile Delvine mahkemesine lede'l-vürûd Venedike tâbi' Vefrendos kalesinin münâza'ünfih arazisi üzerine bazı ihtiyâr kimesneler ile bi'l-ittifâk varılıb yedi gün ikâmet ve Kõrfes Ceneraline üç def'a kağıd ve adam irsâliyle bir vekil taleb olundukda Ceneral-i mesfûr bir dürlü cevap ve vekil göndermeyüb bu vechile Delvineye avdet ve yirmi günden sonra tekrâr Cenaral-i mersûme mekâtib tahrîr ve tesyir olundukda yine vekil irsâl etmediğine binaen madde-i merkûme bu vechile nizâm-pezir olmadığı hâvî Delvine kadısının ve merkûm Rüstem Zaim zâde Ali Bey'e verdiği bir kıt'a i'lâm ve Rumeli kaymakamının tahrîrâtı mazmûnları

(s.72)

emr-i mezkûr kaydı bâlâsına bâ fermân-ı âlî sebt olunmuşdu, bu def'a Venedik Döjü ve cumhurunun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm balyos Ağustini Farcuni hutimet avâkıbühü bi'l-hayrin takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrîri mefhumunda ber-vech-i muharrer sudûr eden emr-i münîfim mahalline vürûdunda tarafeyn zâbitânı câciblerinden madde-i mezbûreyne mübâşeret ve nizâm verilmek üzere iken ol esnâda Delvine Sancağı Mutasarrıfı Abdurrahman Paşa azil ve yerine mûmaileyh Ali dâme ikbâlühü nasb ve ta'yîn olmağla emr-i şerîf-i mezbûr selefime hitâben olub bana mahsûs hitâb olmayınca fermân-ı âlînin icrâ ve ihkâklarına kâdir değılim deyü madde-i mezbûreyne mübâşeretinden imtinâ' eylediğinden nizâ'-ı merkum bunca zamandan beri beyhude sebebiyle mütesellib olub karin-i hüsn-i nizâm olmadığı ve ilâ hazihî'l-yevm meskûtün anı kaldığından bahs ile mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin infazına dikkat olunması için mîrmîrân-ı mûmaileyhe hitâben müceddeden emr-i âlîşânım sudûrunu istid'â mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel ve hareket olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rebiu'l-evvel Sene 199

(s.72)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e bağı Kefalonya Adası ahalisi olup, beş hizmetkârıyla Eflak ve Boğdan taraflarına gidecek olan Serakim Karoso adlı Venedikli rahibe, yolda zorluk çıkarılmaması, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Eflak ve Boğdan memleketlerine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvaba ve Eflak voyvodası ve Boğdan voyvodası hutimet avâkıbühümâ bi'l-hayra hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderub Venedike tâbi' Kefalonya cezîresi re'âyâsından Serakim Karoso nâm râhib bu esnâda bazı mesâlihini rü'yet için Eflak ve Boğdan taraflarına azîmet murâd eylediğın bildirub Venediklûden olan râhib-i mesfûr beş nefer müste'men hizmetkârlarıyla mehâll-i mezbûra varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde cizye ve tekâlif-i sâire mütâlebesiyle rencide ve emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Rebiu'lâhir Sene 199

(s.72)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedikli tacirlerden, ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimdn berren ve bahren Eflak ve Boğdan câniblerinden Leh hudûduna varub gelince yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâba ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü mukayyed olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Civana ve İsalu nâm tâcir ticâret tarîkiyle mehâll-i merkûme azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve li ecli‘t-ticâre hîn-i meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye talebi ile te‘addî ve memnû‘âtdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alıb getirdiği emtiâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün tamâmen edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve salimen mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i âlî ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Rebiu’levvel Sene 199

(s.72)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedikli tacirlerden, ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İskilos Cezîresi nâibi ile civârında vâki‘ sâir kuzât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'den gelüb giden kimesneler ile evlû olsun ergen olsun mâtâm ki gelüb gidip rencberlik edip memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gide anlardan harâc taleb olunmaya ve ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olub bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidib istanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşâm ve iskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getirdikleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mûnderic olduğuna binâen Za Kilise re'yâsından İskilos Cezîresinde ticâret tarîkiyle mütemekkin olan Kostantin ... nâm tâciri cizyedâr ve a'yân taraflarından cizye ve sâir muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencideden hâli olmadıklarından mâadâ mehâll-i mezbûre li ecli't-ticâre zehâb ve iyâbında ve menâzil ve merâhilde cizye talebi ile te'addî ve memnû'atdan olmayub vilayetinden getirdiği ve alub vilâyetine götürdüğü emti'asının resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle te'addîden hâli olmadıkların bildirüb ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak bâbında hükm-i hümayun ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfuz ahidnâme-i hümayuna mürâaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu'lâhir Sene 199

(s.72)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedikli tacirlerden, ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Eflak ve Boğdan memleketlerine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvaba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü mukayyed olduğuna binâen Venedik'e tâbi Kefalonya cezîresi re'âyâsından Benakin Likarde Dö Polo? nâm tâcir ticâret tarîkiyle mehâll-i merkûme azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve li ecli't-ticâre ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-

i hümâyun cizye talebi ile te‘addî ve memnû‘âtdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alıb getirdiği emtiâsının ahidnâme-i hümâyun mûcebince îcâb eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve salimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu’lâhir Sene 199

Venedik kapudanlarından Mihailoyik nâm kapudân Bulaka ta‘bîr olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosu istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu’lâhir sene 199

Venedik kapudanlarından Rafail Döfasoyik nâm kapudân sefine ta‘bîr olunur sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle Balyosu istid‘âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu’lâhir sene 199

(s.72)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik’e bağlı Kefalonya Adası ahalisi olup, iki hizmetkârıyla Eflak tarafına gidecek olan Niko Dimon Roso? adlı Venedikli rahibe, yolda zorluk çıkarılmaması, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetinin sağlanması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

5.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Eflak tarafına varub gelince yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nevvaba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos gönderub Venedik’e tâbi Kefalonya cezîresi re‘âyâsından Niko Dimon Roso? nâm râhib bu esnâda bazı mesâlihini rû‘yet için Eflak tarafına azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklü‘den olan râhib-i mesfûr iki nefer müste‘men hizmetkârıyla mehall-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde cizye ve tekâlif mütâlebesiyle rencide ve emnen ve salimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemâziyelevvel Sene 199

(s.73)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e bağlı Kator Kalesi ahalisi olup, bir hizmetkârıyla Eflak tarafına gidip gelecek olan Petro ... adlı Venedikli rahibe, ahitnameye aykırı bir cizye talebiyle sıkıştırılmaması ve gelip geçmesine engel olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Eflak memleketine varub gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâb ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi' Kator kalesi re'yâsından Petro ... nâm Venediklü râhib Eflak tarafına azîmet murâd eylediğin bildirip râhib-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâl-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye mütâlebesiyle rencide olunmamak bâbında hükm-i hümayun ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziyelevvel Sene 1199

(s.73)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedikli tacirlerden, ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Sakız Cezîresinden Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos mûmâileyh arzuhâl gönderüb li eclî't-ticâre cezîre-i mezbûrede mütemekkin olan Andraya Custinyani nâm tâcir Venedik'e azîmet murad eylediğin bildürüb Venediklü-yi mersûm cezîre-i Sakızdan hudûda varınca esnâ-yı râhda hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle ve sâir bahaneleriyle rencide olunmayub emnen ve sâlimen mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayun ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemaziyelâhir Sene 199

(s.73)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedikli tacirlerden, yaptıkları ticaret, mal ve eşyalar için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Mora Ceziresine varub gelince yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâb ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi‘ Kefalonya Ceziresi re‘âyâsından Luka Penyalor nâm tâcir li ecli‘t-ticâre bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsiâten-i Saâdetimden mehâll-i merkûme varıp gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde cizye ve sâir bahâne ile te‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetine getirdiği ve vilâyetinden alub götürdüğü eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince icâb eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mümânaat olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziyelevvel Sene 199

(s.73)

4.Hüküm:

4.a) Özet: Zımmilerden iki taraf, birbirlerine kefil olup işlerini hallettikten sonra harcanan altıbin kuruşun ödenmemesi üzerine, kanun ve mahkeme yoluyla bahsedilen meblağın alınarak söz konusu Venediklilere haklarının teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Zımmiler arasındaki borç, alacak verecek meselesi hakkında hüküm)**

4.b) Transkript: Sakız Cezîresi nâibine ve Sakız muhassılına hüküm ki;

Venedik Balyosu arzuhâl gönderüb Sakız Cezîresine tâbi‘ Kalamoni Vepriki ve Kalimasya Mesadim nâm kurâ mütemekkinlerinden Nikola Polidi ve İsnamati Pervaki? ve Corci .. Papa Hacı nâm zimmîler ve birbirlerine mütekeffil olub rû‘yet ve ve itmâm-ı mesalih idüb kendi malından altı bin gurusu harc ü sarf etmekle masrûfu olan meblağ-ı mezbûru zimmî-i mesfûrdan talep eyledikde türlü illet ile bahane ile vermekde te‘allül ve muhâlefet ve ibtâl-i hak sevdâsında oldukların bildirib şer‘le görülüb masrûfu olan ol mikdâr gurusu Venediklü-yi mersûme aliverililüb edâ-yı şer‘ ve ihkak-ı hak olunmak bâbında siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mumâileyhimâsız size hitâben emr-i şerîf rızâ

etmeğin siz ki mevlânâ ve muhassıl-ı mûmâileyhimsiz mahallinde ma‘rifet-i şer‘le görölüb sâbit ve mütehakkak olan hakkı tahsîl olunmak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır. Fî Evâil-i Cemâziyelâhir Sene 1199

(s.73)

5.Hüküm

5.a) Özet: Ahidname gereği, Venedikli tacirlerden, ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Ceîre-i Mora’ya ve andan İzmir ve Kırkağaç havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binâen Venedik’e tâbi‘ Za Kilise Cezîresi re‘âyâsından Petro nâm tâcir kâr u kisb ve ticâret için bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i merkûme azîmet murâd eylediğin bildirib tâcir-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saaâdetimden li-ecli-ticâre mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve bir mahalde meks ü ikâmetde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle te‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetlerine götürdüğü ve vilâyetlerinden alub getirdiği emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebinde îcab eden resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebeiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emin ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemâziyelâhir Sene 199

(s.73)

6.Hüküm

6.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, Venedik elçisi, yanında tercümânlık yapanlar ve oğulları ve iki hizmetkârın vergiden muaf olduklarına dair hüküm. **(Venedik devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderib medîne-i Haleb’de mukîm Venedik konsolos yanında Nimetullah veled-i Cebrail...bâ- berât-ı âlîşân tercümân olub ve o makûle tercümanlar kağıdları ve yedlerine başka başka evâmir-i şerîfe verilen iki nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sâir rûsûm ve tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmamak şûrutundan olmakdan nâşi tercüman-ı mersûmun iki nefer hizmetkârından Musa veled-i Şemoil .. nâm bir neferini hilâf-i şûrût birle cizye mütâlebesi ve âhar vechile te‘addî ettirilmeyüb berâtı şûrutu mûcebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Muaalâ erkânım kalemine mahfûz nişan kuyûdâtına mürâcaat olundukda mesfûr Nimetullah veled-i Cebrail...bin yüz doksan sekiz senesi zilkadesinin yirminci günü tarihinde verilen berât-ı şerîfimle Haleb’de Venedik konsolos yanında tercümân olub ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve yedlerine başka başka evâmir şerîfe verilen iki nefer hizmetkârları harac ve avarız ve kassabiye akçesi ve sâir rûsum ve tekâlîf-i örfiyye teklifi ile rencide olunmamakları tercümanlık şûrutundan olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiülâhir Sene 199

(s.73)

7.Hüküm

7.a) Özet: Venedik ahalisi olup, tabiplik işiyle uğraşan Civani nâm tabibin, İnoz Kasabası’ndan Eci Laskoroki ve oğulları...nâm zimmîlerden, tedavi ve tabiplik hizmetine karşılık mukavele üzere anlaştıkları alacacağı üçyüz otuz bir kuruşunu bir türlü alamaması üzerine, kanun ve mahkeme marifetiyle alınıp, sözkonusu tabibe hakkının teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Zimmiler arasındaki borç, alacak verecek meselesi hakkında hüküm)**

7.b) Transkript: İnoz Kazası nâibine hüküm ki;

Balyos mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re‘âyasından Civani nâm tabîb tabâbet tarihiyle Edirne’de mütemekkin iken İnoz kasabası mütemekkinlerinden Eci Laskoroki oğulları... nâm zimmîler bazı ilel ve emrâzlarını tedâvi için yüz doksan senesi mersûmu getirib mesârifin edâ etmek üzere beynlerinde ba‘de’l-mukâvele tabîb-i mersûm mesfûrların emrâzlarına mu‘âlece ve sıhhatlerine ithâ eylediği hizmeti ve mesârifini için kavlı eyledikleri üç yüz otuz bir guruşu vermeyüb gadr eylediklerin ve tarafından Löki Kostarini? nâm tabibi vekil eylediğın bildirib şer‘le görölüp aliverilib icrâ-yı şer‘ ve

ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin mahallinde şer‘le görülüp alıverilib verilmek için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 199

(s.74)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidname gereği, Venedikli tacirlerden, ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Edirne Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden Tekfurdağı ve İzmir ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdarları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki,

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü mukayyed bulunduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Banaoto veled-i Ağustin nâm tâcir kâr kisb için Âsitane-i Saâdetimden mahall-i merkûme azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklü tâcir-i mersûm iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla mehâll-i merkûma varınca esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebi ile te‘addî ve memnû‘atdan olunmayub vilâyetinden getirdiği ve vilâyetine götürdüğü emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince resm-i gümrüğün tamâmen edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûruna mûmâna‘at olunmamak hükm-i hümayun ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Cemâziyelâhir Sene 199

(s.74)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidname gereği, Venedikli tacirlerden, ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir'den Güzelhisar ve Manisa ve Kırkağaç havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olduğuna binâen Venedike tâbi' Za Kilise Cezîresi re'âyâsından Grama Nikolpolo nâm tâcir ticâret için İzmirden mehâll-i merkûme azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mesfûr iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetinden getirdiği ve vilâyetine götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince îcab eden resm-i gümrüğün tamâmen edâ eyledikten sonra ziyâde talebi ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emin ve sâlim mürûr ve uburuna mûmâna'at olunmamak bâbında hükmi hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemâziyelâhir Sene 199

Der-zamân-ı Vezîr-i a'zam Hazînedâr Ali Paşa

(s.74)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedikli ile müslüman tacirler arasında yapılan ticari alışverişte, Venedikli tacirlerin alacak verecek meselesinde on seneden beri alamadıkları yirmibin beşyüz kuruşlarının Müslüman tacirlerden alınıp, Venedikten gelecek vekile teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Müslüman ile Venedikli tacirler arasındaki alacak verecek meselesi hakkında hüküm)**

3.b) Transkript: İskenderiye Sancağı Mutasarrıfına vee İskenderiye kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik şehrinde mütemekkin Adun ve İzabel nâm Venediklü tâcirler öteden berü İskenderiye'de ticâret eylediklerine binâen kazâ-i mezbûr sükkânından ehl-i İslâm tüccarından Mehmed Kıranba ve karındaşı Abdi Kıranba demekle ma'rûf tâcirler ile birkaç seneden mukaddem ticâret ve beynlerinde envâ'-ı muâmeleden ve ahz ve i'tâ olduğundan bundan mukaddem muhasebe gördüklerinde tüccar-ı müslimînin mumzî ve mahtûm senedât-ı şer'îyye ve temessükleriyle yirmi bin beş yüz guruş Venedik tüccârına deynleri olub on seneden berü bir akçe ve bir habbe

vermeyüb ekl ü ve bey‘ sevdâsında oldukların bildirüb sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâileyhsin ma‘rifetin ve ma‘rifet-i şer‘le gidilüb ber müceb-i senedât-ı şer‘iyye makbûzâtının zimmetlerinde olan meblağ-ı mezbûr tahsîl ve Venedik‘den irsâl olunacak vekîle teslim olunmak üzere sana hitâben hükm-i hümayun ricâ etmeğin sen ki İskenderiye Mutasarrıfı mûmâileyhsin vech-i meşrûh üzere görülmek bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı cemziyelâhir Sene 199

(s.74)

4.Hüküm

4.a) Özet: Gevani Espayulu? denilen Venedikli tacirden dörtbin dokuzyüz elli kuruş alacağı olan Hacı Musa adındaki şahsın, şer‘i senetlere göre gereksizce talepte bulunması üzerine, şer‘i kurallara göre tahsilatın yapılması ve hak sahibine verilmesi hususunda hüküm. **(Müslüman ile Venedikli tacirler arasındaki alacak verecek meselesi hakkında)**

4.b) Transkript: Mora Muhassılı vezîre ve Gaston kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Mora Cezîresinde vâki‘ Goston kasabası sükkânından tüccardan Hacı Musa nâm kimesne zimmetinde bundan beş sene mukaddem Venedike tâbi‘ Zâ Kilise Cezîresi re‘âyâsından Gevani Espayulu? nâm Venediklü tâcirin yedinde mevcûd mumzî ve mahtûm senedât mücebince dört bin dokuz yüz elli kuruş alacağı olmağla fuzûlî taleb eyledikde bi vech-i şer‘î ve muğâyir-i senedât-ı şer‘iyye vermekden te‘allül ve Venediklü-yi mesfûra gadr eylediklerin bildirüb sen ki vezîr-i müşârünileyh ve mevlânâ-yı mûmâileyhimasız mahallinde şer‘le görölüb merkûmun zimmetinde olan ber müceb-i senedât-ı şer‘iyye ol mikdâr kuruş alacağı tahsîl ve Venediklü-yi mersûm alıverilib bi vech-i şer‘î ve muğâyir-i senedât-ı şer‘iyye te‘allül ve muhâlefet ettirilmeyüb icrâ-yı şer‘ ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim ricâ etmeğin siz ki Mora Muhassılı vezîr müşâr ve Goston kadısı mevlânâ-yı mûmâileyhimasız mahallinde ma‘rifet-i şer‘le gidilüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Receb Sene 199

(s.74)

5.Hüküm

5.a) Özet: Ahitnâmede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tacirlerden, ticaret malları ve eşyaları için gümrük vergisi dışında, ahitnameye aykırı bir verginin talep edilemeyeceği,

yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Sakız Cezîresi nâibi ile havâlisine varub gelince vâki‘ kuzât ve nevvâba ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyhsin arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi mukayyed bulunmadığın binâen Venedik tüccârından Dimitri Konata nâm tâcir cezîre-i mezbûrede li ecli't-ticâre mütemekkin olub ve bu esnâda ticârete müte‘allik umûrunu rû’yet için mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mesfûr mehâll-i mezbûra varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun mücebine icâb eden resm-i gümrükün edâ eyledikten sonra ziyâde talebi ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrîh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır. Fî Evâil-i Receb Sene 199

(s.74)

6.Hüküm

6.a) Özet: Venedik’e verilen ahidnâme gereği, Venedikli Corci... adındaki tabibin, iki oğlu ve bir hizmetkârıyla İstanbul’dan İzmir ve civarına gidip gelirken, tabiplikle ilgili icraatlarında herhangi bir verginin alınmaması, geçişlerine engel olunmadan ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik’ten gelüb giden ilâ âhirihi münderic bulunduğuna binâen Venedik re‘âyâsından Corci nâm Venediklü tabîb tabâbet tarîkiyle iki nefer evlâdları ile bir nefer müste’men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden izmir ve havâlisine azîmet murâd eyledüğün bildirib mesfûr Venediklü iki nefer oğulları ve bir nefer müste’men hizmetkârıyla İzmir ve havâlisine vârub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde cizye ve âhar bahâne ile hilâf-ı ahidnâme-i hümayun rencide ve kendülere mahsûs libâs ve davarlarına te‘arruz ve emîn ve sâlim mürûr ve ubûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşruh üzerine amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şaban Sene 199

(s.74)

7.Hüküm

7.a) Özet: Korfa Adası ahalisinden olup Civana ... denilen Venedikli şahsın, bir hizmetkârıyla devlet işlerini görmek için İstanbul'dan Venedik hududuna geçişinde ahidname gereği, bir vergi talebinde bulunulmaması, emniyet içerisine geçişinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşlardan ahitnameye aykırı vergi alınmayacağı ve emniyetleri hakkında hüküm)**

7.b) Transkript: Âsiâten-i Saâdetimden berren ve bahren Venedik hudûduna varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Korfa cezîresi re'âyâsından Civana ... nâm Venediklü bir nefer müste'men hizmetkârıyla devlet ümûrunu rü'yet için Âsitâne-i Saâdetimden berren ve berren Venedik hudûduna azîmet murâd eylediğin bildirib Venediklü-yi mersûm bir nefer müste'men hizmetkârıyla varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye vesâir tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayub emnen ve sâlimen himâyet ve siyânet olunarak mürur ve uburuna mûmânaat olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ramazan Sene 199

(s.74)

8.Hüküm

8.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, Yaron... denilen Venedikli şahsın, iki hizmetkârıyla bazı işlerini görmek için güvenli mahale gidip gelince, ahitnameye aykırı olacak bir vergi talebinde bulunulmaması ve emniyetlerinin sağlanarak geçişlerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların seyahatlerinde vergiden muafiyetleri ve korunması hakkında hüküm)**

8.b) Transkript: Mısır Mollasına ve Âsitâne-i Saâdetimden Mısır ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re‘âyâsınadan Yaron... nâm Venediklü iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla bazı ümûrunu rü‘yet için mehâl-i merkûme azîmet murâd eylediğin bildirib Venediklü-yi mersûm iki nefer müste‘men hizmetkârlarıyla li-ecli‘l-maslaha mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde muğâyir-i ahidnâme-i hümayun cizye talebi ve sâir tekâlif mütâlebesiyle bir rencide olunub himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Şaban Sene 199

(s.75)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, yaptıkları ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisi dışında, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani’ olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâba kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticaret ahvâli ilâ âhirihi mukayed olduğuna binâen Cuka Adası reâyâsından Civana ... nâm tâcir li ecli‘t-ticâre bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i merkûme azîmet murâd eylediğin bildirib tâcir-i mesfûr bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i saadetimden mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talebi ile te‘addî ve memnû‘âtdan olmayub vilâyetinden getirdiği ve vilâyetinden alub götürdüğü emti‘asının ahidnâme-i hümayun mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün tamâmen edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr u ubûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 199

(s.75)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, yaptıkları ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisi dışında, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani' olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Venedik hudûdundan İzmir iskelesine ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Cuka cezîresi re'âyâsından Dimitri Aleksandra nâm tâcir li ecli't-ticâre Venedik hudûdundan İzmir İskelesine ve havâlisine azîmet murâd eylediğin bildiriüb Venediklü tâcir-i mersûm iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Venedik hudûdundan mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetine gönderdiği ve vilâyetinden alub götürdüğü emti'asının ahidnâme-i hümâyun mücebine icâb eden resm-i gümrüğün tamâmen verdikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber üceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Şevval Sene 199

(s.75)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının yüz doksan dokuz senesi için bir defaya mahsus, izin verildiği üzere Üsküdar ve çevresindeki bağlardan ve başka mahallerden kendileri için satın aldıkları senelik iki yüz elli kab üzümün Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle rencide edilmemesi ve daha önceki gibi hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının kendileri için yaptıkları yıllık alışveriş için hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri Ağasına ve Hassa Bostancıbaşıya hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb mûmâileyhin ve adamlarının kifâf-i nefsleri için işbu sene-i mübâreke de reçel ve pekmez ve turşu ekmek için Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâadâ sâir bulunan mahallerden iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün Galatada vâki' hânesine nakline mûmâna'at olunmayub hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun

gümrük ve bac ve avâid mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma müracaat olundukda yüz doksan senesine mahsûben yalnız iki yüz elli kab üzümün Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâadâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def'a-i vâhidede elçinin kendü hânesine naklolunmak bâbında emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı mücebince ber-vech-i muharrer ol mikdâr üzümün def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmamak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilka'de Sene 199

(s.75)

4.Hüküm

4.a) Özet: İstanbul'daki görev süresi sona eren Venedik elçisi Ağustini Karçoni'nin yerine atanan yeni elçi Cebrola...nın Venedik hududundan İstanbul'a getirmek üzere görevlendirilen kişilerin, sözkonusu elçinin geçeceği yerlerde koruma ve yol emniyetini sağlamaları hususunda hüküm. **(Venedik elçilerinin yol emniyeti ve korunmaları hakkında)**

4.b) Transkript: Deryâ kapudânı Vezîr Gazi Hasan Paşa'ya ve Âsitâne-i Saadetimden berren ve bahren Venedik hudûduna varub gelince yol üzerinde vâkı' olan mîr-i mîrân-ı kirâm dâme ikbâlühüm ve sancak beyleri dâme izzühü ve kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve havâf ve evkâf zâbitleri a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik cumhurunun Âsitâne-i saâdetimde mukîm Ağustini Karconi hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saadetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin Âsitâne-i saâdetimde müddet-i ikâmeti tamâm olub Venedik cumhuru tarafından balyosluk hizmetine ta'yîn olunan Cebrola... Kavalir hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr Âsitâne-i saadetime gelmesi karîb olmağla Dîvân-ı Hümâyunum çavuşlarından çavuş ve dergâh-ı mu'allâm bevvâblarından bevvâb zîde kadrühümâ ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden nâm yeniçeri mashûben bi's-selâm mûmâileyhimâ getirmek için müste'men Venedik tercümânlarından nâm tercümân ma'îyyeti ile göndermekle merkûmûn ve mesfûr tercüman iki nefer müste'men hizmetkârlarıyla Âsitâne-i Aliyyemden Venedik hudûduna varub gelince her hanginizin taht-ı hükûmet ve kazâsına varub dahil olur ise kasabât ve kurâda ve menâzil ve merâhilde ve esnâ-yı râhda mesfûrlarına cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve remîde ettirilmeyüb ve mesfûr tercümânın bindiği atına ve adamlarına ve esvâb ve sâir davarlarına ve sarık sarındığına kılıç ve sâir âlât-i harb kuşandığına kimesneye dahl ü ta'aruz ettirilmeyüb mahûf ve muhâtara olan yerlerde

yanına kifâyet mikdarı adamlar koşulub kemâl-i emniyet ve selâmetle himâyet ve sıyânet olunarak birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mehâll-i merkûme îsâle her biriniz takayyüd eylemeniz bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun ve yüz doksan beş senesi evâhir-i cemâziye'l-âhirinde emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın sâbıkı mûcebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şa'ban Sene 1199

(s.75)

5.Hüküm

5.a) Özet: İstanbul'daki görev süresi sona eren Venedik elçisi Ağustini Karconi'yi Kosta Kalyonlarıyla Bozcaada'ya ve oradan Venedik hududuna giderken herhangi bir vergi talebinde bulunulmaması, emniyet içerisinde geçişinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik elçilerinin yol emniyeti ve korunmaları hakkında)**

5.b) Transkript: Deryâ kapudanı vezîr Gazi Hasan Paşa'ya ve Âsiâten-i saadetinden Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki' mîr-i mîrâna ve Sancak beyleri dâme izzühüme ve Boğazhisarları nâiblerine ve kalâ' dizdârlarına ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik cumhurunun Deraliyyemde mukîm balyos Ağustini KarÇoni hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb mûmâileyhin müddeti tamâm olub avd ü insirafa ... ve murahhas olmak hasebiyle Venedik cumhuru tarafından balyosa getirib hâlâ Bozcaada da meks üzerine olan iki kıt'a ... Kosta kalyonlarıyla süvâr olmak irâdesinde olmağın balyos-ı mûmâileyh Bozcaada ve andan Venedik hudûduna varınca uğradığı mahalde olan meksinde iktizâ eden zâd ü zevâdesi tedârikinde takayyüd olunub narh-ı rûzî üzere akçesiyle iştirâsına mûmâna'at olunmayub ve murâd eylediği mahallerde kendüye ve yanında olan adamlarına ve hedâyâ için götürdüğü metâ'ına kimesneye dahl ü ta'arruz ettirilmeyüb bu husûslara zarûret ve müzâyaka çekdirmeyüb yanında kimesneye müte'allik esvâb ve metâ' vardır esvâbindan ve hedâyâ için götürdüğü metâ'ından bir nesne talep olunmayub her biriniz himâyet ve sıyânet ederek refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâline takayyüd ve ihtimâm ve hilâfından ihtirâz ve ittikâ-i tâm eylemeniz bâbında hükm-i hümâyun sudûrunu ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda bin yüz doksan beş senesi evâsıt-ı şabânına vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâir

olan emr-i şerîfîm mûcebince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki vezır-i müşâr ve mîr-i mîrân ve ümerâ ve mevlânâ ve dizdâran ve iskele emînleri ve sâir zâbitân mûmâileyhimsiz vech-i meşrûh üzere mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfîm mûcebince amel ve hareket ve hilâfından gâyetü'l-gâye hazer ve mucânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilka'de Sene 199

(s.75)

6.Hüküm

6.a) Özet: Tabiplik yapmak üzere bir yerden başka bir yere gidip gelen Venedikli tabiplerin, tabiplikle ilgili icraatlarında herhangi bir verginin alınmaması, geçişlerine engel olunmadan ve yol emniyetlerinin sağlanması hakkında hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: İzmir'den Sakız cezâresine ve havâlisine varub gelince vâki' olan kudât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re'âyâsından Kostantin Santi nâm tabib Gevani ve Mesko ve Rafail nâm üç nefer Venediklü biraderleriyle tabâbet tarîkiyle İzmir'den Sakız havâlisine azîmet murâd eylediğın bildirüb tabîb-i mersûm mehâl-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde cizye talebiyle te'addî ettirilmeyüb br-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyânet oolunarak emnen ve sâlimen mürûr ve ubûrlarına mümana'at olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 199

(s.75)

7.Hüküm

7.a) Özet: Tabiplik yapmak üzere bir yerden başka bir yere gidip gelen Venedikli tabiplerden, tabiplikle ilgili icraatlarında herhangi bir verginin alınmaması, geçişlerine engel olunmadan ve yol emniyetlerinin sağlanması hakkında hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

7.b) Transkript: İzmir ve havâlisine varub gelince kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi‘ Santamadra Cezîresi re‘âyâsından Penaputi nam tabîb tabâbet tarîkiyle İzmir ve havâlisine azîmet murâd eylediğın bidirib tabîb-i mersûm mehâll-i mezbûre varub gelince ve esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde cizye talebiyle rencide ettirilmeyüb emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hûmâyunum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şa‘ban Sene 199

(s.76)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereğı, padişah beratıyla Venedik elçisinin yanında tercümânlık yapan Konte Kostantin ... nâm tercümânın hizmetindeki İstefan ... oğlu adındaki hizmetkârının İstanbul’dan İzmir taraflarına bazı işleri görüp yürütmek için, gidip gelince her türlü vergiden muafiyeti olduğı hususunda hüküm. **(Venedik devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren medîne-i İzmir ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve cizyedârân ve sâir zâbitâna zîde kadrühüme hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Baylos-ı mûmâileyhin yanında bâ berât-ı âlişânımla tercüman olan Konte Kostantin ... nâm tercümânın hizmetinde olan İstefan ... oğlu nâm bir nefer hizmetkârını bazı umûrunu rû‘yet içün Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve havâlisine irsâl murâd eylediğın bildirüb tercümân-ı mesfûrun hizmetkârı mesfûr mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda mürûr ve ubûr eylediğı mahallerde muğâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hûmâyun cizyedârlar tarafından cizye vesâirler câniblerinden dahi sâir rûsûm ve tekâlif-i örfiyye ile bir dürlü rencide ve dahl ü ta‘arruz olunmamak bâbında şurûtuna mûnderic idüğü mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 199

(s.76)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, Venedik elçilerinin yılda bir defaya mahsus olmak üzere, İstanbul'a yakın liman ve yalılarından onbin müdre şarabın alımı ve Galata'daki evlerine nakli için her türlü vergiden muaf oldukları hakkında hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının kendileri için yaptıkları yıllık alışveriş için hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri Ağasına ve Hassa Bostancıbaşıya ve Galata Voyvodasına hüküm ki;

Baylos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedik balyoslarının ve adamlarının kifâf-i nefsi için İstanbula karîb iskele ve yalılarından ahidnâme-i hümâyun mücebince ruhsat verildiği üzere senede bir def'a akçesiyle iştirâ ve Galatada vâki' menziline nakil edegeldikleri on bin müdre hamrin işbu sene-i mübârekeye mahsûben beher müdresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ ve Galatada vâki' menziline nakline tarafınızdan vesâir ümenâ taraflarından gümrük ve bac ve avâid mütâlebesiyle sâir bahâne ile te'addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda ber-minvâl-i muharrer yüz doksan dokuz senesine mahsuben ol mikdâr hamrın def'a-i vâhidede nakline mümânaat olunmamak üzere emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın. Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mücebince def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmamak için emr-i âlî yazılmışdır. Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 199

(s.76)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedikli din adamlarından yapacakları seyahatlerinde vergi alınmayacağı, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb Körfez cezîresi re'yâsından Papa Anton ... nâm Venediklü Rahib Venedik Şehrine azîmet murâd eylediğin bildirib râhib-i mesfûr Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren Venedik hudûduna varınca esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve kendüye mahsûs libâs ve davarına dahl ü ta'arruz olunmayub himâyet ve

sıyânet olunarak emîn ve sâlim mürûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayun ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1200

(s.76)

4.Hüküm

4.a) Özet: Balyabadra Limanında Kaynar Mustafa denilen şahsın hizmetinde olan zımmi ile bir Venedikli arasında çıkan tartışma ve çekişmede, sözkonusu Venediklinin, aceleyle kethüda... tarafından darp edilip hapsedilmesi ve voyvodanın da isminin rüşvetle anılması meselesindeki durumun, Venediklilere verilen ahitnameye aykırı olduğu, bu duruma cesaret edenlerin mahkemeye çıkartılarak şiddetli bir şekilde korkutularak cezalandırılması konusunda dikkat edilmesi hususunda hüküm. **(Kethüdanın haksızlıkları ve çözümü hakkında hüküm.)**

4.b) Transkript: Balyabadra Kadısına ve Balyabadra voyvodası zîde mecdühüye hüküm ki;

Âsitâne-i devlet-i âlişânemde mukîm Venedik balyosu südde-i saâdetime bir kıt‘a memhûr arzuhâl takdim edib mefhûmunda bundan mukaddemce Balyabadra İskelesinde sâkin iken Kaynar Mustafa demekle ma‘rûf kimesnenin bir nefer zimmî hizmetkârı ile yine iskele-i mezbûrede mütemekkin bir nefer Venediklü beyninde vuku‘ bulan münâza‘a ve mü‘ârazaya mebnî Balyabadra voyvodası mûmâileyhin kethüdâ ... derhal Venediklü-yi mesfûru cebren ve kahren ahz ve mecali kalmayacak mertebe üç yüz elli deynek darb ve habs ve ba‘dehü iskele-i mezbûrede mukîm Venedik konsolosunun hânesine gönderdikden sonra sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin seni dahi tahrîr ve konsolos-ı mezbûrdan rüşvet nâmıyla kati vâfir akçe taleb ve vermediği suretde yedinde olan berâtı şürûtuna adem-i i‘tibâr birle tahvîf ve tehdid eylediklerinden konsolos-ı mersûmun ve tüccar reâyâlarının bi'l-küllîye emniyet ve refahiyetleri meslûb olduğuna inhâ ve hilâf-i ahidnâme-i hümayun harekât-ı mezkûreye cesaretleri mütehakkak olanlar ahz ve ber muktezâ-yı şer‘-i kavî ve ihkâk-ı hak ve ahidnâme-i hümayun şürutu mücebince haklarında lâzım gelen muâmele icrâ ve muğâyir-i şürût-ı berât konsolos-ı mesfûrun akçesiyle vâki‘ olan te‘addiyât men‘ u def‘ birle emniyet ve refahiyetleri husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid‘â ve Dîvân-ı Hümayunum'da mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda memâlik-i mahrûsemde olan sancak beylerinden ve subaşılardan ve bi'l-cümle hüddâm-ı encüm-i ihtişâmımdan hiç ahad anların vilâyetlerine ve kal‘alarına ve

boğazlarına ve adamlarına zarar ve ziyân erişdirmeyeler ve eğer cenâb-ı hilâfetme'âbıma müte'allik olan beylerden ve asker-i zafer me'serimden anların vilâyetlerine ve kalelerine ve boğazlarına ve adamlarına zarar ve ziyân erişdirirler ise vâki' olan zarar ve ziyân fermân-ı şerîfimle yerine konulub dahl edenlerin haklarından geline deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyun şûrutu mûcebince amel olunmağla fermânım olmağın imdi devlet-i aliyyemle musâfat üzere olan Venediklü konsolos ve tüccar ve re'âyâlarının hilâf-i ahidnâme-i hümâyun bu makûle hâlt vukû'una kat'a rızâ-yı şâhânem olunmadığı ve dâimâ şerâit-i silm ve müsâfâtın halelden vikâyeti matlûb-ı pâdişâhânem olduğu siz ki mevlânâ ve voyvoda-i mûmâileyhsiz ma'lûmunuz oldukda Venediklü-yi mesfûru darb eden kimler ise bi't-taharrî ahz ve Meclis-i şer'a ihzâr ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun harekât-ı mezkûreye cesâretleri ber muktezâ-yı şer' üzerlerinde lede's-sübût ahidnâme-i hümâyun şûrutu mûcebince icrâ-yı hak ve ba'de ezîn bu mukaddemâ hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun harekâta mütecâsir olanların te'dîbleri icrâ olunacağını iktizâ edenlere tenbih ve te'kîde mübâderet mütenebbih oldukların keyfiyetleri Deraliyyeme i'lân ve inhâya mübâderet ederek hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun olunan bir hâletde sûtûde ve zuhûr etmemesi esbâbının istihsâline nisâr vüs'-i miknet ve mikdârında kusur ve rehâvetden ittikâ ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1200

(s.76)

5.Hüküm

5.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, yaptıkları ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani' olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir Nâibi ile Âsitâne-i saâdetimden İzmir ve havâlisinde vâki' iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü ahidnâme-i hümâyunda münderic olduğuna binâen Venedike tâbi' Zâ Kilise cezîresi re'yâsından Astamatalu Barbafî ? nâm tâcir li ecli't-ticâre bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğın bildirüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre varub gelince

esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve bir mahalde ikâmetde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle te‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetine gönderdiği ve vilâyetlerinden alub getirdiği emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle dahl u ta‘arruz ettirilmeyüb ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve siyânet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Safer Sene 1200

(s.77)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, iştigal ettikleri ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani’ olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren cezîre-i Mora'ya varub gelince yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed bulunduğuna binâen Venedike tâbi‘ Sofya Cezîresi re‘âyâsından Civana Kovro kopolo ?nâm Venediklü tâcir li ecli't-ticâre bir nefer müste'men hizmetkârıyla sevâhil-i Bahr-i Sefidde vâki‘ iskelelere ve cezîre-i Mora'ya azîmet murad eylediğin bildirib tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i mezbûreye varub gelince hilâl-i tarîkde ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle ve âhar vechile te‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetlerine götürdüğü ve vilâyetlerinden alub götürdüğü emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle dahl ü ta‘arruz ettirilmeyüb mûcib-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve siyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ybûruna mümâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Safer Sene 1200

(s.77)

2.Hüküm

2.a) Özet: Osmanlı Venedik arasında karada ve denizlerde ticari faaliyetlerinde ahitnameye aykırı hareket edip, Ayamadra ve Nebaki sularında korsanlık ile Venedik kayıklarına saldırarak gasp ve yağmaya kalkışanların yakalanması, gasp ettiklerinin geri alınması ve cezalandırılmaları hususunda hüküm. **(Korsanlık, gasp, zarar ziyan olayları hakkında)**

2.b) Transkript: Karlili ve Narda kazâları nâiblerine ve Karlili mütesellimi ve Narda voyvodası zîde kadrühümâyâ hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb cânibeyn re‘âyâsı karada ve deryâda ilâ âhirihi taraf-ı hümayunumdan dahi tecdîd ve te‘kîd ve mefhûmu ile amel oluna deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olub hilâfına hareket olunmak iktizâ etmez iken Narda ve ... kazaların derbendler muhafazasına ta‘yin olunan Arnavud tâifesinin zâbitlerinin re‘y ve tenbihlerine muğâyir bir vakitden berü birer takrîb ile korsanlığa hurûc ve Venedike tâbi‘ Ayamadra ve Nebaki sularında geşt ü güzâr ve rast gelebildikleri Venedik kayıklarına bîmecâl hücum ve katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl misillü ettikleri tecâvüzât ve te‘addiyâtlarından kat‘-ı nazar bu yakınlarda Yani Sefîri Dölaya nâm iki nefer zimmîler müsâdif oldukları üç kıt‘a Venedik kayıklarını ahz ve eşyâ ve ahvâlini nehb ü gâret eylediklerinde Körfes Cenerali harekât-ı merkûme cesâret eden şakî-i mesfûrları ahz ve ber minvâl-i muharrer nehb ü gâret eyledikleri emvâl ve eşyânın tahsîl ve eshâbına istirdâd ve te‘dîblerin icrâsını siz ki mütesellim ve voyvoda-i mûmâileyhimâsız sizden he ne kadar iltimâs eyledi ise mukayyed olduğunuz inhâ ve ol bâbda size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu balyos-ı mûmâileyh istid‘â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venedklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâca‘at olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mukayyed olmağın siz ki Karlili Mütesellimi ve Narda Voyvodası mûmâileyhimâsız ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince mesfûrların ahz ü te‘dîblerine ve gasb eyledikleri her ne ise lede's-sübût istirdâdına ve fîmâ ba‘d bu makûle hâlât-ı nâmarziyye vukû‘ bulmamasına ikdâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Receb Sene 1200

(s.77)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, İstanbul'dan Venedik hududuna kadar gidecek olan iki Venedikli şahsıstan, ahitnameye aykırı olacak bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması, yol emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların seyahatlerinde vergiden muafiyetleri ve korunması hakkında hüküm)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden nahren ve bahren Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb bu esnâda Venedik cumhuru re'âyâsından ve Hırvat tâifesinden sahih Venediklü re'yâsından olan mesfûrun Âsitâne-i Saadetimden bahren ve Venedik hudûduna varıncaya değin esnâ-yı rahda menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve dahl ü ta'arruz olunmayub himâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen mürûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayun ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rebiu'lâhir Sene 1200

(s.77)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, bazı işlerini görmek için belirtilen mahale seyahat edecek olan Venedikli şahsın, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların seyahatlerinde vergiden muafiyetleri ve korunması hakkında hüküm)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i sâdetimden berren Eflak memleketine varınca vâki' olan kudât ve nevvâba ve zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik re'âyâsından Celana Malkovanik? nâm Venediklü bazı ümûrunu rü'yet için azîmet murâd eylediğın bildirib mesfûr mehâll-i mezbûre varınca esnâ-yı râhda hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle te'addî olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel oluunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rebiülâhir Sene 1200

**Der-zamân-ıvezîr-i a‘zam Yusuf Paşa yesserallâhü mâ yürîd ve mâ yeşâü ve fî
eyyânı hazret-i Mîr Ata Reisülküttâb tâle bakâhü sene 1200**

(s.77)

5.Hüküm

5.a) Özet: Kiralama üzere Gebze limanından buğday yükleyip Dimyat’a giden Andreyas Kalika nâm Venedik kaptanın gemisinin eşkıyalar tarafından saldırıya uğraması, kaptan ve denizcilerin yaralanması, mal ve eşyalarının gaspedilmesi olayına karışanların mutlaka yakalanıp, verdikleri zararın tazmin edilerek kanun önünde şiddetle cezalandırılmaları ve durumun İstanbul’a bildirilmesi hususunda hüküm. **(Eşkiyalık, gasp, zarar ziyan olaylarına izin verilmemesi hakkında)**

5.b) Transkript: Alâiye Sancağı Mutasarrıfı vezîre ve Alâiye kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh südde-i saâdetime takdîm eylediği bir kıt’a memhûr takrîr kağıdında bundan sekiz ay mukaddem Dimyat iskelesinde bulunan Alâiye sükkânından ehl-i İslamdan Topal el-Hâc Ahmed ve ehl-i zimmetden Aci Baskal nâm iki nefer tâcirler Anadolu yakasında vâki‘ Gebze limânına vardıkda hinta tahmil ve yine geriye avdet ve Dimyata nakil ve îsâl etmek üzere Venedik kapudânından Andreyas Kalika nâm kapudânın sefinesini istîcâr ve kavî ü karâr ettikten sonra Dimyatdan hareket ve liman-ı mezbûre vürûd eyledikde hinta tahmîli için Kapudân ve mellâhları havâlîde sefîne ve ahvâlî nehb ve sirkat etmek kasdıyla müste‘ciran-ı mezbûrân müsellahan üzerlerine ale'l-gafle hücum ve kapudân bedîdâr olunca niyyet- fâsîdelerini tamâmen icrâyâ fırsatyâb olamadan hemen bıçak ile kapudân-ı mesfûrun sol kolunu külliyyen kat‘ ve bir kaç nefer mellahlarını helâk mertebesinde darb ve mecrûh edib bırakıp ve ahz edegeldikleri emvâl ve eşyâ ile sefîne-i mezbûrenin Ceneralini alub firâr ettikleri ve sefînde mecruh kalan kapudân ve mellahları tahlîs-i girîbân ve yaralarına muâlece için Kıbrıs Cezîresine varub mesârif-i kesîre ile ile'l-ân yaralarına mu‘âlece ile meşgûl ve bu kadar vakitten berü tazyî‘-i evkât ile kâr u kisblerinden mahrûm ve ziyâde mükedder ve mütezarrır oldukları ve kapudân-ı mesfûrun ba‘de'l-yevm tedârik âşiyâb ma‘âşına bir vechile iktidârı olmadığın inhâ ve ol bâbda emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğin sen ki vezîr-i müşârünileyhsin eşkıyâ-yı merkûme gereği gibi taharrî ve tecessüs olunarak alâ eyyi hâlin ele getirilib şer‘an kendülerden edâsı lâzım gelen hukûk-ı hezele her ne ise bi tamâmihâ istirdâd ve ber-muktezâ-yı şer‘ ihkâk-ı hak ettirildikten sonra fezâhat-ı mezkûreye cesâret

edenler hapisde ibkâ ve lâzım gelen tedbirlerin icrâsı için keyfiyetleri alâ vukû'ihâ Deraliyyeme akd ve inhâ ve vâkı'ın hilâfı tahrîrden ittikâ olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ramazan Sene 1200

(s.78)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ticaretle iştigal etmek üzere Osmanlı şehirlerine gelipte ölen Venedik vatandaşlarının, ikamet ettikleri yerde geride bıraktıkları miraslarına zabıt veya beytûlmâlcinin karışmayıp, ahidname gereği Venedik elçilerine teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Osmanlı sınırları içerisinde ölen Venedikli vatandaşların miras-veraset hukuku hakkında)**

1.b) Transkript: Sakız Cezîresi nâibine hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Sakız Cezîresinde li-ecli't-ticâre mütemekkin Venedik tüccârından Francasko Lomalini nâm tâcir bundan akdemce ticârete müte'allik maslahatı için Âsitâne-i saadetime gelüb mürd olmağla cezîre-i mezbûrede vâkı' terekesini yine cezîre-i mezkûrede mütemekkin vâlidesi ve karındaşı zabt ve edâ eylediklerinde cezîre-i mezbûre zâbiti tarafından bilâ mûcib akçe mütâlebesiyle müdâhale ve te'addî ve rencide eylediklerin inhâ sûretleri mürd-i mesfûrun terekesi bi'l-verâse kendülere alıverilmek bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayuna mürâcaat olundukda Venedikden bir bezirgan memâlik-i mahrûseme gelüb ticâret üzere kendü hâlinde yürür iken mürd olsa metrûkâtına beytûlmâlcî karışmayub balyoslarına teslîm edeler deyü mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 1200

(s.78)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, iştigal ettikleri ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani' olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i saadetinden İzmir ve havâlisine varub gelince üzerinde vâki' sâir kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi âhar vechile rencide olunmayalar deyü mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Cuka Adası re'âyâsından Yani Gariba...nâm Venediklü tâcir ticâret ve kâr u kisb içün bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i saâdetinden İzmir ve havâlisine azîmet murad eylediğin bildirib tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla li ecli't-ticâre mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle te'addî ve memnû'âtdan olmayub vilâyetinden getirdiği ve alıb vilâyetine götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mücebince îcân eden resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve dîvân-ı hümâyunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyuna mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1200

Bir sûreti cezîre-i mezkure re'âyâsından Cakar Babar ... nâm tüccar li ecli't-ticâre bir nefer müste'min hizmetkârıyla ber-vech-i muharrer.

Venedik kapudanlarından Luhik nâm kapudan Geke tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Zilka'de Sene 1200

Venedik kapudanlarından Matu Oblovik nâm kapudan sefine tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle vilâyetine avdet etmekle balyosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 1200

Venedik kapudanlarından İlya Ucbik nâm kapudan Bulaka tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle geri vilâyetine avdet etmekle balyosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i zilhicce Sene 1200

(s.78)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçisi ve adamları için, senede bir defaya mahsus izin verildiği üzere, kendileri için satın aldıkları senelik iki yüz elli kab üzümün Galata'daki evlerine nakline

engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve daha önce izin verildiği üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının kendileri için yaptıkları yıllık alışveriş için hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm Yeniçeri Ağasına ve Hassa Bostancıbaşıya hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb mûmâileyhin ve adamlarının kifâf-i nefsleri için işbu sene-i mübârekede reçel ve pekmez ve turşu etmek için Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâadâ sâire bulunan mahallerden akçesiyle eylediği iki yüz elli kab üzümün Galata’da vâki‘ hânesine nakline mûmâna‘at olunmayub hilâf-i ahidnâme-i hümâyun gümrük ve bac ve avâid mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmamak bâbında hükm-i hümâyun ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda yüz doksan dokuz senesine mahsûben yalnız ve iki yüz elli kab üzümün üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ‘adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def‘a-i vâhidede elçinin kendü hânesine naklolunmak bâbında emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı mücebince ber vech-i muharrer ol mikdâr üzümün def‘a-i vâhidede nakline mûmânaat olunmamak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1200

(s.78)

4.Hüküm

4.a) Özet: Ahidname gereği, Venedik elçilerinin İstanbul’a yakın liman ve yalılardan yılda bir defaya mahsus olmak üzere, onbin müdre şarabın alımı ve Galata’daki evlerine nakli için her türlü vergiden muaf oldukları hakkında hüküm. **(Venedik elçilerinin hak ve statüsü hakkında)**

4.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm Yeniçeri Ağasına ve Hassa Bostancıbaşıya ve Galata voyvodasına hüküm ki;

Balyos-ı mûmaileyh arzuhâl gönderüb Venedik balyoslarının ve adamlarının kifâf-i nefsleri için İstanbula karîb iskele ve yalılardan ahidnâme-i hümâyun mücebince ruhsat verildiği üzere senede bir def‘a akçesiyle iştirâ ve Galatada vâki‘ menziline nakil edegeldikleri on bin müdre hamrin işbu sene-i mübârekede beher müdresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ ve Galatada vâki‘ menziline nakline tarafınızdan vesâir ümenâ taraflarından gümrük ve bac ve avâid mütâlebesiyle vesâir bahâne ile te‘addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerîfim sudûrunu ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda ber-minvâl-i muharrer yüz doksan dokuz senesine

mahsuben ol mikdâr hamrın def‘a-i vâhidede nakline mûmânaat olunmamak üzere emr-i şerifim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mûcebince def‘a-i vâhidede nakline mûmâna‘at olunmamak için emr-i âlî yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1200

(s.78)

5.Hüküm

5.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, ticaretle uğraşan Omanlı ile Venedik tacirlerinin, yaptıkları ticari faaliyetlerde sadece yüzde üç gümrük vergisini ödemekle mükellef oldukları, ahidname şartları dışında ayrıca para ve vergi talebinde bulunan Narda Gümrükçüsü ve Voyvodanın rahatsızlık veren hareketlerinin ortadan kaldırılması ve ahidname kurallarına riayet edilerek hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidnameye aykırı hareket eden devlet görevlilerinin (Gümrükçü, voyvoda) haksızlıklarının giderilmesi hakkında)**

5.b) Transkript: Narda Kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb câninbeynin re‘âyası karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb eden kimesne mâni‘ olmaya ve Venedik'den gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdâm ki gelüb gidip rencberlik edip memâlik-i mahrûsemde yerleşime varub geri gide, anlardan harâc talep olunmaya ve Venediklünün biribiri arasında nizâ‘ları olsa balyosları âdetlerince dinleye kimesne mâni‘ olmaya ve ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olub bâ‘is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidib istanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşâm ve iskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getirdikleri ve alub götürdükleri emti‘asının resm-i gümrüğün sâir müste‘men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan teklîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olup mûcebince amel ve hareket zâbitân ve hükkâma lâzime-i zimmet iken İskelesine li eclî-t-ticâre amed şüd eden Venedik tüccar ve re‘âyâsını bazıları tahrîkleri ile ahidnâme-i hümâyun şürûtuna muğâyir Narda Gümrükçüsü ve Voyvodası taraflarından ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve köprü geçidi bacı ve sâir gûne bahâne ile rencide olduğu ve Venediklülerin birbirleri beynlerinde nizâ‘ları zuhûrunda bilâ cûrm ve bilâ sübûti‘ş-şer‘î ahz ü haps ü darb ve yedlerinde bâtına ta‘bîr olunur kağıdlarına adem-i i‘tibâr birle sahîh

Venediklden olanlara hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye evrâkı almaları içün tazyîk ve Venediklüler seffinelerine kâr u kisb içün kendü hallerinde

(s.79)

Memn'âtdan olmayan eşyâlar ile iskele-i merkmeye varub bey' u şîrâ eyledikleri eşyâlarının ber-mceb-i ahidnâme-i hümâyun îcâb eden resm-i gümrüğün vermeğ râzı iken Gümrük Emîni ve Narda voyvodası mmâileyhimâ ahidnâme-i hümâyun şrtu mcebince almaya kanâ'at etmeyüb ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve mellahlarının kifâf-i nefsleri içün akçe ile iştirâ eyledikleri kifâyet mikdârı zâd ü zevâdlarından dahi gümrük ve avâid mütâlebesiyle te'addî ve rencideden hâli olmadıkları ve mahall-i mezbrda mukîm Venedik Konsolos vekîli her ne kadar def'i içün ilticâ ve mürâcaat eyledi ise mukayyed olmayub kendsn dahi şetm ve tahkîr ve ol vechile Venedik tüccar ve re'âyâlarının bi'külliye emniyet ve âsâyîş islâbını mcib-i vaz'a te'addî olduğnı ale't-tafsîl inhâ ve Venedikl tüccâr ve re'âyâlarının ber mceb-i şrt-ı ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyanetleri ve ol vechile vâki' olan te'addînin men'u def'i bâbında emr-i şerîf sudru istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfzan Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyun mürâcaat olundukda vech-i meşrh üzere olduğ mestr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyun şrtu mcebince amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 1200

(s.79)

1.Hüküm

1.a) zet: Venedik'e verilen ahitnamede kayıtlı olduğ üzere, ticaret üzere olan hallerde bir limanda gümrük vergisinin ödenip eda tezkiresi alındıktan sonra, başıka limanlarda tekrar gümrük vergisinin alınmayacağı, bu konuda rahatsızlık verenlerin teşebbüslerine son verilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Balyos-ı mmâileyh arzuhâl gönderub ticâret ahvâli ilâ âhirihi tekrar gümrük taleb eylemeyeler dey Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyun mukayyed olub hilâfına hareket iktiza etmez iken Medîne-i Haleb'de li eclî't-ticâre mütemekkin olan Venedik tüccarından Altaras nâm tâcir ve oğulları bu esnada Venedik tarafından tedârik ve iştirâ eyledikleri memn'atdan olmayan emti'a ve eşyâsının resm-i gümrüğün ahidnâme-i hümâyun mcebince Kıbrıs iskelesinde tamâmen edâ birle yedlerine edâ tezkiresi alub emti'a-i mezbreyi Halebe îsâl eylediklerinden Haleb gümrükcüsü yedlerinde olan edâ tezkirelerine adem-i i'tibâr birle tekrar resm-i gümrük mütâlebesiyle hilâf-i ahidnâme-i

hümâyun tahvîf ve tehdîd ve envâ'-ı bahâneler ile rencide ve te'addî ve rencidesi men' ettirmek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyun mürâcaat olundukda vech-i meşrûh üzere olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyun şûrutu mûcebince amel olunmak bâbında.
Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 1200

(s.79)

2.Hüküm

2.a) Özet: Osmanlı ile Venedik arasında ticaretle uğraşan tacirlerin karşılıklı olarak güven ve emniyet içerisinde gidip gelmelerinin ahidnamede kayıtlı olduğu halde, voyvoda ve cizyedaranın ahidname şartlarına aykırı hareket ederek, çıkarttıkları türlü türlü ve gereksizce sıkıntıların ortadan kaldırılması ve ahidname kurallarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidnameye aykırı hareket eden devlet görevlilerinin (Cizyedar, voyvoda) haksızlıklarının giderilmesi hakkında)**

2.b) Transkript: Engülü Kasrı Kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb canibeynin re'âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinden emin ve âsudelik ile tüccarı ve kar kisb idüb kimesne mâni' olmaya Venedikden gelüb giden kimesneler evlü olsun ergen olsun mademki gelüb gidüp rençberlik idüb memalik-i mahrûsemde yerleşime varub gerü gide anlardan harâc talep olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olub hilâfına hareket iktizâ etmezken kazâ-i mezbûre tâbi' Anadolukoz karyesi ve Misolenk iskelesine li eclî't-ticâre amed şüd eden tüccar ve re'âyâsını karye-i mezbûre voyvodası ve iskele-i mezbûrede sâkin cizyedâr olanlar ahidnâme-i hümâyun şûrûtuna müğâyir bilâ cürm vee bilâ sebep gûnâ gûn bahane ile dahl ü ta'arruz ve yedlerinde olan bâtına ta'bir olunur kağıdlarıyla adem-i i'tibâr birle sahîh Venediklûden olanlara cizye evrâkı olmaları için cebr ve muhâlefet eylediklerinde ahz u habis ve darb ve beş ve sekiz ve on guruş almayınca salıvermeyüb dürlü dürlü cevri ve rencide ve te'addîden hâli olmadıkları ve iskele-i mezbûrede mukîm Venedik konsolos vekîli Karlılı mütesellimine her ne kadar merkûmların müğâyir-i şûrût ahidnâme-i hümâyun ol vechile olan te'addîyatlarının men' için mürâcaat eylediler ise mukayyed olmayub kendüsünden dahi cizyedâr-ı mezbûr rû'ûsiyye nâmına iç yüz guruş talep ve bu vechile Venedik tüccar ve re'âyâlarının bi'l-küllîye emniyet ve âsâyışleri islâbını mûcib-i vaz'a te'addî eyledikleri ale't-tafsil inhâ ve sahîh venedik tüccar ve re'yâlârlarından ber mûceb şûrut-ı ahidnâme-i hümâyun himâyet ve

sıyanetleri ve ol vechile vâki‘ olan te‘addiyâtın men‘ u def‘i bâbında emr-i şerîfım sudûrunu istid‘â etmeğin ahidnâme-i hümâyun şürûtu mûcebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce sene 1200

(s.79)

3.Hüküm

3.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, iştigal ettikleri ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani’ olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollasına izmir ve havâlisinde vâki‘ sâir kuzâların kudât ve nevvâbına ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve iskele emînlerine hüküm ki; Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen medîne-i İzmir’de li-ecli’t-ticâre mütemekkin olan Venedik re‘âyâsından ... nâm tâcir ticâret tarîkiyle İzmirden havâlisinde vâki‘ iskelelere azîmet murâd eylediğin bildirüb Venediklü tâcir-i mesfûr li-ecli’t-ticâre İzmir’den mehâll-i mezbûre varub gelince zehâb ve iyâbında ve menâzil ve merâhilde ve li-ecli’t-ticâre bir mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle te‘addî ve memnû’atdan olmayub vilâyetinden getirdüğü ve alub vilâyetine götürdüğü emti’a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mûcebince yüzde üç akçe resm-i gümrükün verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyun emnen ve sâlimen himâyet ve sıyanet olunarak mürûr ve ubûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfım ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Zilhicce sene 1200

(s.79)

4.Hüküm

4.a) Özet: Osmanlı ile Venedik arasında ticaretle uğraşan tacirlerin karşılıklı olarak güven ve emniyet içerisinde gidip gelmeleri meselesinin ahidnamede kayıtlı olduğu

halde, muhassıl ve cizyedâran ahidname şartlarına aykırı hareket ederek, çıkarttıkları türlü türlü ve gereksiz sıkıntıların ortadan kaldırılması ve ahidname kurallarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidnameye aykırı hareket eden devlet görevlilerinin (muhassıl ve cizyedâr) haksızlıkları hakkında hüküm)**

4.b) Transkript: Sakız Cezîresi Nâibine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb canibeynin ilâ âhirihi kimesne mâni‘ olmaya ve Venedikden gelüb giden kimesneler ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olub mücebince amel ve hareket zâbitân ve hükkâma lâzime-i zimmet iken cezîre-i mezbûre muhassılı ve cizyedârı olanlar cezîre-i mezbûrede li ecli't-ticâre ve ümûrlarını rü'yet için mümkün olan sahîh Venedik tüccar ve re'âyâsını hâlâ cezîre-i mezbûre muhassılı ve cizyedârı taraflarından hilâf-i şürût-ı ahidnâme-i hümayun yedlerinde olan bâtına tabir olunur kağıdlarına adem-i i'tibâr birle sahîh Venediklûden olanlara cizye evrâkı almaları için tazyîk ve naklen ahz ve bilâ cürm ve ba'de's-sübuti'ş-şer'î habs ve darb ve rencideden hâli olmadıkların inhâ ve sahîh Venediklü tüccar ve re'âyâlarının ber müceb-i şürût-ı ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânetleri ol vechile vâki' olan te'addiyâtın men'ü def'i bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmeğin ahidnâme-i hümayun şürutu mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 1200

(s.80)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e bağlı Canta Adası ahalisinden olup, Nakşe Adasında misafir olarak bulunan Venedikli Antonyo ... nâm şahsın, elçinin uyarılarını dikkate almaması ve uygun olmayan bazı davranışlarına devam etmesi üzerine, sözkonusu şahsın İstanbul'a getirilmesi için Osmanlı makamlarından yardım istendiği hususunda hüküm. **(Sürgün meselesi hakkında hüküm)**

2.b) Transkript: Nakşe cezîresi nâibi ve cezîre-i mezbûreden Âsitâne-i Aliyyeme gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedike tâbi' Canta Cezîresi re'âyâsından olub el-hâletü hâzihi Nakşe cezîresinde müsâfereten sâkin Antonyo ... nâm sahîh Venediklü balyos-ı mûmâileyhin tenbihâtına muhâlif ve münâkıs bazı etvâr-ı nâ-bercâ ve harekât-ı nâ sezâyâ cesâret eylemekden nâşi bu def'a balyos-ı mûmâileyhin tarafından kendüsüne tahrîr olunan mekâtibe kâ'ideleri üzerine seref-ru ve inkıyâd olunmayub hilâfına harekete

imrâr ederse mesfûru li eclî't-te'dîb ahz ve Âsitâne-i saâdetime îsâl içün tarafından nâm yasaksı ta'yîn ve mahall-i mezbûre irsâl olunduğun inhâ ve mesfûrun ihzârı iktizâ eyledikde siz ki mevlânâ-yı mûmâileyh ve sâir mûmâileyhimsiz tarafınızdan mu'âvene olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve iktizâsı suâl olundukda mantûk-ı şûrût-i ahidnâme-i hümâyuna nazaran Venediklülerin umûrlarını Bayloslarına mahsûs olmağla mestûr Antonya ...Venedik re'âyâsından olub devlet-i aliyyeme ra'iiyeti değil ise şartıyla ihzârı bâbında emr-i şerîf isdârı re'y-i âliye menûtdur deyü tahrîr olunduğuna binâen vech-i meşrûh üzere ihzârı bâbında fermân-ı âlîşân zarar olmuştur.

Vüsûl-i amel dahi sen ki Nakşe Ceziresi nâibi mevlânâyı mûmâileyhsin mesfûr Antonyo ... Venedik re'âyâsından olub devlete aliyyeme ra'beti değil ise bu def'a dahi kâideleri üzerine re'yine muhâlefeti sebebiyle ihzârı muktezî olduğu sadedinde yasakçı-ı mersûm ma'rifetiyle ahz ve ihzârına tarafınızdan mu'âvenet ve siz ki yol üzerinde vâki' sâir kuzât ve nüvvâb ve sâir mûmâileyhsiz Venediklü-yi mesfûr yasakçı-i merkûm ile herhangi bir taht-ı kazâsına dâhil olur ise imrârlarına mûmânâ'at olunmayub emnen ve sâlimen Âsitâne-i Sââdetime irsâl ve îsâl eyleyüb mazmun

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1201

(s.80)

2.Hüküm

2.a) Özet: Konta Kostantin denilen tercümânın, Acî İstefan ...adındaki hizmetkârından imzalı senetle ikibin beşyüz kuruş borç alıp, fakat üç haftalık vadesi geldiğinde çeşitli bahanelerle onbir yıldır borcunu ödemeyen Salih Ağa adındaki şahıstan, sözkonusu meblağın yerinde şer'le alınıp hak sahibine teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Borç, alacak verecek meselesi hakkında)**

2.b) Transkript: Hanya Muhâfızı vezîre ve Hanya Kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb bundan on bir sene mukaddem Salih Ağa demekle ma'rûf kimesne balyos-ı mûmâileyhin yanında hâlâ berât-ı şerîfimle tercümân olan Konta Kostantin nâm tercümânın bâ emr-i âlî hizmetkârı Acî İstefan ... nâm hizmetkârlarından bir kıt'a mûmzî ve memhûr temessüküyle yirmi bir gün zarfında edâ etmek şartıyla iki bin beş yüz kuruş istikrâz idüb va'desi tamâmında acz ü izhâr ve avk u te'hîr ... ve mevâ'id-i beyhûdeleriyle on bir sene mürur edib el-ân bir akçe vermeyüb envâ'-ı bahâneleriyle gadr sevdasıyla merkûme ber vech-i mâh mukaddem Hanya iskelesine azîmet ve hâlâ mahall-i mezbûrda sâkin olduğun bildirüb sen ki Hanya muhâfızı vezîr-i

müşârünileyhsin ma‘rifetinle şer‘le görölüb meblağı mezbûr dercine alıverilib ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğin sen ki muhâfız-ı müşârünileyhsin mahallinde şer‘le görölmek için emr-i şerîf verilmiştir.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1201

(s.80)

3.Hüküm

3.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, iştigal ettikleri ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani’ olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Bursa mollasına ve Âsitâne-i saâdetimden Bursa ve havâlisine varub yol üzerinde vâki‘ sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mumâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muharrer tekâlif talebiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi‘ Prevede mütemekkinlerinden Güvani İstaroci nâm Venediklü tâcir ticâret ve kâr u kisb için Âsitâne-i saâdetimden bir nefer müste‘men hizmetkârıyla mahrûse-i Bursa ve havâlisine azimet murâd eyledüğün bildirüb Venediklü tâcir-i mersûm bir nefer müste‘men hizmetkârıyla li ecli‘t-iticâre Âsitâne-i Saâdetimden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve li ecli‘t-ticâre bir mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif talebiyle te‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilayetinden getirdiği ve alub vilâyetine götürdüğü emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince icâb eden resm-i gümrüğün ed â eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin veçh-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 1201

(s.80)

4.Hüküm

4.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, iştigal ettikleri ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani' olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Sakız Cezâresine ve andan Mora Cezâresine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emîn emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binâen Venedik'e tâbi' ile Marda cezâresi re'âyâsından Nikolo Civana nâm Venediklü tâcir üç nefer evladlarıyla ticâret ve kâr u kisb için Âsitâne-i Saâdetimden Sakız Cezâresinde ve andan Mora Cezâresine azîmet murâd eylediğin bildirip Venediklü tâcir-i mesfûr li ecli' t-ticâre üç nefer evladlarıyla mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menzil ve merâhilde ve li ecli' t-ticâre bir mahalde hîn-i meks ü ikâmet hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talabi te'addî ve mennû'tdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince îcâb eden resm-i gümrükün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve salim mürûr ve ubûrlarına te'addî olunmamak bâbında emr-i şerîf ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayun şûrûtu mücebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 1201

(s.80)

5.Hüküm

5.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, iştigal ettikleri ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini bir defa ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani! olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Eflak ve Boğdan câniblerine hudûduna varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitân ve Eflak

voyvodasına ve Boğdan voyvodası voyvoda hutimet avâkıbühümâ bi'l-haya hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen bu esnâda Venedik tüccarından Civan ve İsalu nâm tâcir ticâret tarîkiyle bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsiâtne-i Saadetimden mehâll-i merkûme azîmet murâd eylediğın bildirib tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saadetimden li ecli't-ticâre mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde meks ü ikâmette hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye talebiyle te'addî ve memnû'âtdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alıb getirdiğ emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğın ahidnâme-i hümâyun şûrutu mûcebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 1201

(s.80)

6.Hüküm

6.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, işgal ettikleri ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani' olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: Sakız Cezîresi nâibi ile cezîre-i mezbûr ve havâlisinde vâki' iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' nevvâba ve Sakız Muhassılı zîdet Mecdühüye ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyuna gadr olduğuna binâen Venedik re'âyâsından gadr olduğuna binâen Venedik re'âyâsından cebrailin li-ecli't-ticâre mütemekkin olan Yani ...nâm tâcir ticâret ve maslahatı içün gâh ve bîgâh Sakızdan havâlisinden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümâyunum cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetine götürdüğü ve vilâyetinden alub getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mûcebince îcâb eden

(s.81)

resm-i gümrüğün edâ eyledikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûr mümâna‘at olunmamak bâbında ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayun mücebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 1201

(s.81)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik tacirlerine, ticaretle alakalı yaptıkları faaliyetlerde, ahitname şartlarına aykırı olarak cizye talebiyle rahatsızlık verenlerin hareketlerinin ortadan kaldırılması, yol emniyetlerinin sağlanarak ahidname kurallarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidname verilmiş Venedikli tacirlerin hak ve emniyetlerinin korunması hakkında)**

1.b) Transkript: Sakız Cezîresi Nâibine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh gönderüb Canibeynin re‘âyâsı ilâ âhirihi kimesne mâni‘ olmaya ve Venedikden gelüb giden ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Sakıtı ve Köstenbani nâm Venediklüler Cezîre-i mezbûrede yerleşmeyüb ticâretlerine dâir umûrlarını rü‘yet için kendü hallerinde müsâfireten Sakız Cezîresinde mütemekkinler olub cizye talebiyle rencide olunmaları iktizâ etmez iken ol tarafda olan cizyedâr ve zâbitân taraflarından mesfûrları hiâf-i şurût ahidnâme-i hümayun gâh cizye ve gâh âhar bahâne ve tekâlîf-i sâireleriyle cevri u te‘addiden hâli olmadıkların bildürüb sahîh Venedik tüccar ve re‘âyâsından olub gelüb giden mesfûrlara hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayun ciye ve âhar bahâne ile rencide olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet ve ol vechile vaki‘ olan te‘addîlerinin men‘ u def‘i bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â etmeğin ahidnâme-i hümayun şurûtu mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Safer Sene 1201

(s.81)

2.Hüküm

2.a) Özet: Baylos’un arz-ı hali üzerine, Nikola Marcillu nâm Venedikli tacirin, İstanbul’da ticaretle alakalı yaptıkları faaliyetlerde, seyahatlerinde geçici olarak durup dinlendikleri yerlerde, memleketlerinden yasaklı olmayan, getirdikleri ve alıp götördükleri mallar için, ahidnamede belirtilen gümrük resmi dışında, cizye talebi veya

başka bahanelerle rahatsızlık verilmemesi, yol emniyetlerinin sağlanarak geçişlerine engel olunmadan, ahidname kurallarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidname verilmiş Venedik tacirlerinin hak ve emniyetlerinin korunması hakkında)**

2.b) Transkript: Edirne Mollasına hüküm ki; Âsitâne-i saâdetimden berren ve bahren Edirne ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki‘ sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâ‘en Venedik re‘âyâsından Nikola Marcillu nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için bir nefer müste‘men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimde menâzil ve merâhilde ve hîn-i meks ü ikâmetden hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye talebiyle te‘addî ve memnû‘âtdan olmayub vilâyetinden getirdiği ve alub vilâyetine götürdüğü emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince icâb eden resm-i gümrük edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesi ve âhar bahâne rencide ettirilmeyüb himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rebiülevvel Sene 1201

(s.81)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik tacirlerine, ticaretle alakalı yaptıkları faaliyetlerde, Ahitname şartlarına aykırı olarak cizye talebiyle rahatsızlık verenlerin hareketlerinin ortadan kaldırılması, yol emniyetlerinin sağlanarak ahidname kurallarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidname verilmiş Venedik tacirlerinin hak ve emniyetlerinin korunması hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Mora cezâiresine ve Akdenizde vâki‘ iskelelere varub gelinceyoş üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayunda münderic olduğuna binâen Venedik re‘âyâsından İstilyo Nikolnaki nâm tâcir ticâret ve kâr u kisb için Âsitâne-i Saâdetimden mahall-i mezbûre azîmet murad eylediğin bildirüb

tâcir-i mesfûr iki nefer müste'men hizmetkârıyla li ecli't-ticâre mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümâyun mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide ettirilmeyüb himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Rebiu'levvel Sene 1201

Der-zamân-ı Reîsülküttâb Süleyman Feyzi Efendi tâle bakâhü.

Fî gurre-i Rebiülevvel Sene 1201

Venedik kapudanlarından Marko Tovik nâm kapudân mu'tâd üzere izn-i sefîneleri balyosauistid'âsıyla yazılmışdır.

Fî gurre-i Rebiu'levvel Sene 1201

Venedik kapudanlarından Savaşra Yani? nâm kapudân için balyosu istid'âsıyla mu'tâd üzere izn-i sefîne emri yazılmışdır. Fi't-târîhi'l-mezbûr

(s. 81)

4.Hüküm

4.a) Özet: İnoz limanında konsolos tayin oluncaya kadar, Venedik kaptan ve tacirlerin işlerini yürütmek üzere, vekil olarak görevlendirilen Niko denilen Venedikli şahsın işlerine karışılmayıp bu konuda daha önce verilen padişah emri ve ahitnameye göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(İnoz Limanı'na konsolos vekili olarak görevlendirilen şahsa engel olunmaması hakkında)**

4.b) Transkript: Bahr-i Sefîd'de vâki' İnoz Nâibine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb İnoz iskelesine amed üd eden Venedik sefâyini kapudanlarının ve tüccar ve re'âyâlarının umûr ve husûslarını rû'yet eylemek üzere Venediklûden Ancilo Marcello nâm Venediklü iskele-i merkûme konsolos vekil nasb ve ta'yîn olduğun bildürüb mesfûrun vekâleti umûruna zâbitân taraflarından ve âhardan bir ferdi mümâna'at ve dahl ü ta'arruz ettirilmemek bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfuz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyun mürâca'at olundukda memâlik-i mahrûsemde vâki' iskelelerde olan konsolosların tedmîr idüb yerlerine ol hizmetin uhdesinden gelüb adamlar ta'yîn idüb gönderdikde kimesne mâni' olmaya deyü mukayyed ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz ahkâm-ı kuyûdâtı tettebbü'

olundukda Boğazhisarlarında Franca konsolos bi'l-vekâle amed şüd iden Venedik sefâyini kapudanlarının umûr ve husûslarını rü'yet ede gelmişken Franca sefâininin kesreti sebebiyle sâirin umûrunu rü'yet etmeleri olmayub amed şüd eden Venedik kapudanlarının umûr ve husûsları mu'attal olmakla konsolos nasb oluncaya değin Boğazhisarlarında amed şüd eden Venedik sefâyini ve tüccârının umûr ve husûslarını rü'yet eylemek üzere Venediklü Niko nâm Venediklü mehâll-i mezbûre konsolos vekîli nasb ve ta'yîn ve mesfûrun vekâleti umûruna ahârı dahl ü ta'arruz ettirilmemek bâbında mukaddemâ Venedik Balyos-ı esbak inhâ ve istid'âsıyla konsolosluk vekâleti umûruna müdâhale olunmamak içün bin yüz seksen dokuz senesi evâhir-i rebiülâhira emsâl olmak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve şurûtu mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemaziyelevvel Sene 1201

(s.81)

5.Hüküm

5.a) Özet: Ahitnamede yer aldığı üzere, Venedikli ve batılı din adamlarının kilise ve manastırlarında ayin yapma ve ibadet yerlerinin tamiratı gibi durumlarda herhangi bir vergi talebinde bulunulmaması, bu konuda daha önce çıkan padişah emri ve var olan ahitnameye göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli ve batılı din adamlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Nakşe Cezîresi Nâibine ve cezîre-i mezbûre zâbiti zîde kadrühüye hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh gönderub cezîre-i mezbûrede vâki' Santa Yuhana tabir olunur Manastır derûnunda mütemekkin Venedik ruhbanları kendü hallerinde ve hilâf-i şer'-ı şerîf kimesneye vaz'u hareket ve te'addîleri olmayub ve cezîre-i mezbûre toprağında bi'l-kayd zabt u tasarruflarında hâne-i avârıza bağlı tekâlîf alınmak icab eder emlâk ve îrâdları olmayub tekâlîf talebiyle te'addî olunmaları iktizâ etmez iken i'ânet olunmaları hilâf-i ahidnâme-i hümayun ve muğâyir-i kânûn tekâlîf ve sâir bahâne ile akçe mütâlebesiyle te'addî ve rencideden hâli olmadıkların balyos-ı sâbık mukaddemâ inhâ ve men' u def' olunmak bâbında mukaddemâ hükm-i hümayunum istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayun müdâhale olundukda selâtîn-nişîn zamân-ı saâdet iktirânlarında efrenc tâifesine ihsân olunan evâmir-i şerîfemin mazmûn-ı münîfi üzere kiliseleri ve manastırları olduğu yerlerde mu'tâd üzere ayinlerin icrâ ve ta'mire muhtâc olan mahallerin emr-i şerîfimle mesâğa şer'î olduğu mertebe-i termîm

eylediklerinde kimesne mâni‘ olmayub ve hilâf-i şer‘-i şerîf ve muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun akçe mütâlebesiyle ve sâir bahâne ile rencide olunmayalar deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyun mücebince amel olunmak için bin yüz doksan bir senesi evâsıt-ı Muharreminde emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim ve ahidnâme-i hümâyun şurûtu mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemaziyelevvel Sene 1201

(s.82)

1.Hüküm

1.a) Özet: Mısır’da bir süre önce ortaya çıkan isyan girişiminde bulunanların, burada bulunan Venedik konsolosu, tüccar, ziyaretçiler ve ahalisine zarar verilmemesi ve güvenliklerinin sağlanması hakkında daha önce çıkan padişah emrine ve verilen ahidname şartlarına riayet edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik devlet görevlileri ve vatandaşlarının emniyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Mısır Vâlisi Seyyid Abdi Paşa 'ya ve Mısır Mollasına ve İskenderiye Kadısına hüküm ki;

Der-i devlet-medâr-ı hüsrevânemden Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyunun on birinci maddesine Venedikden biri gelüb memâlik-i mahrûsede bir kimesne ile satu bazar ilâ âhirihi Venedik cumhûru beyninde müceddeden ve ilâ mâ şâallâhü te‘âlâ müebbeden karardâde ola deyü musarrah ve mestûr olmağla ahidnâme-i hümâyun mücebince amel olunmak için mayısın yüzelli üç senesine evâhir-i rebülevvelinde bir kıt‘a emr-i âlî ile olunub hilâf-i ahidnâme-i hümâyun ve muğâyir-i emr-i âlî hareket iktizâ etmez iken bir müddetden berü Mısır’da derkâr olan ihtilâl ve...bulunanların adem-i itâ‘atları hasebiyle şurût-ı ahidnâme-i hümâyunun infâzına mürâ‘at olunmadığından Mısır-ı Kâhirede ve İskendere-i Mısır ve Dimyâtda li-ecli‘t-ticâre ikâmet üzere olan Venedik konsolos ve tüccar ve re‘âyâsı haklarından hilâf-ı uhûd ve şurût hareketiyle şetm ve bilâ mûcib ahz ü habs ve tecrîm ve gûnâ gûn te‘addiyât ve teklifât ve mütâlebât-ı muhdese misillü nâ marziyyeye tesaddî olunmağın iken el-hâletü hâzihi nizâm-ı Mısırın istihsâline me‘mûr hâlâ deryâ kapudânı Vezîr Gazi Hüseyin Paşa iclâlühü usât-ı Mısırın mefsedetlerine olduğu derkâr olmak hasebiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mefhûmu ve ahidnâme olarak şurûtu mücebince amel olunub hilâfına rızâ ve cevâz gösterilmemek ve emr-i münîfim sicillâta ferd-i mazmûn-ı münîfime dâimâ riâyet birle Venedik konsolosu ve tüccar ve züvvar ve re‘âyâları himâyet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i âlîşânım

sudûrunu Venedik dojü ve memhûrunun Dersaadetimde mukîm balyos Cebrolamo.... Kavalir hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr takdim eylediği bir kıt'a memhûr takrîriyle istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz ahkâm-ı kuyûdu tettebbü' olundukda târîh-i mezbûrda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf i'tâ olunduğu mukayyed bulunmağla Venedik konsolos ve tüccar ve züvvarı ve re'yâlarının her hâline himâyet ve sıyanetleri ve muğâyir-i emr-i âlî ve hilâf-i şurût bir vechile te'addî olunmaları matlûb olmağla vech-i meşrûh üzere Mısır ve İskenderiyede olan konsolos ve tüccar ve züvvar ve re'âyâlarının ber mûceb-i şurût ve ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyanetlerine ve dürlü rencide olunmamalarına zimmet olunmak üzere sicill-i mahkemeye kayd ve ahidnâme-i hümâyûna mürâ'at olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki müdür-i müşâr ve mevlâna-yı mûmâileyhâsız devlet-i aliyyemle müsâfat üzere olan Venedik konsolos ve tüccar ve züvvar ve re'âyâlarından muğâyir-i uhûd ve şurût rencide ve remîde olunmalarına rızâ-yı dâverânem olmadığı ve her halde himâyet ve sıyanetleri matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda işbu emr-i âlîşânımı semîr mahfûz sebt ü kayd birle olan konsolos ve tüccar ve re'yâlarının ber-mûceb-i uhûd ve şurût himâyet ve sıyanetiyle ahidnâme-i hümâyûn ve işbu fermân itâ'at-makrûnumun dâimâ infâz ve icrâsına tarafınızdan ihtimâm ve dikkat ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn vaz'u hareket vukû'una irâet-i ruhsatdan ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Cemâziyelevvel Sene 1201

(s.82)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'ten gelip gidenlerden sonradan bir talepte bulunulmayacağı ahidnamede yer aldığı üzere, Venedik ahalisinden olanlardan, yapacakları seyahat sırasında ahitnameye aykırı bir cizye talebinde bulunulmaması, emniyetlerinin sağlanarak geçişlerine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların yapacakları seyahatlerinde hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Ağriboz ve havâlisinde vâki' iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve iskele emînleri ve zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedikden gelüb giden kimesneler ilâ âhirihi ihrâca taleb olunmaya deyü Venediklü'ye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyûnda mûnderic olduğuna binâen Venedik re'âyasından Konta Françesko nâm Venediklü bu esnâda bazı ümûrunu rû'yet için Âsitâne-i Saâdetimden Ağriboz kazâsına ve havâlisinde vâki'

iskelelere azimet murâd eylediğin bildürüb Venediklûden mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf- , ahidnâme-i hümâyun cizye ve tekâlif sâire mütâlebesiyle rencide ve emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemaziyelevvel Sene 1201

(s.82)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisi olup, İzmir'de Hırvat eşkıyası ve denizcilerin çıkardığı isyan ve memleketin huzur ve düzenini bozmaya yönelik uygun olmayan hal ve hareketlerinin ortadan kaldırılmasında, Venedik konsolosuna yardım etmek suretiyle hareket edimesi hususunda hüküm. **(Osmanlı memleketinde Venedik vatandaşlarının isyan ve benzeri hareketlerine izin verilmemesi hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir mollasına ve İzmir Hası voyvodasına hüküm ki;

Âsitâne-i aliyyemde mukîm Venedik elçisinin bu def'a Der'aliyyeme takdîm eylediği memhûr arzuhalî mefhûmunda bu esnâda medîne-i izmirde bazı Venediklû Hırvat eşkıyâsı ve mellâhlarının adem-i itâ'atları sebebiyle ihtilâl nizâm-ı memleketi mûcib envâ'-ı şenâ'at ve fezâhatine etvâr ve harekât-ı nâ bercâya cesâret ve islâb-ı âsâyış ve emniyeti mûcib hâlâta mübâderetleri elçi-i mûmâileyh tarafına inhâ ve ihbâr olunmağla bi'l-cümle Venediklû re'âyâ ve mellahlarının zabt u rabtı ve müttehem olanların ahz ü habs birle ihtilâl mûcib hâlatın men'u def'i husûsuna dikkat eylemesi İzmir'de mukîm Venedik konsolosuna tarafından bâ tahrîrat ekîde tenbih ve te'kîd olunub ancak tâ'ife-i mezburenin zabt u rabtı ve o makûle mûnâkaşa ve harekât-ı nâ bercâları zuhûrunda def' ve ref'i vesâilini istihsâle konsolos-ı mezbûr hod be hod muktedir olamayub i'ânet ve müzâherete muhtac olmağla siz ki mevlâna ve voyvoda-i mûmâileyhsiz bu makûle Hırvat eşkıyası ve mellahların ihtilâl-i nizâm-ı memleketi mûcib harekât-ı şenî'a ve etvâr-i fazîlhaya tecâsürleri vuku'unda def'an li'l-gayr konsolus-ı mersûme min külli'l-vücûh tarafınızdan dostâne mu'âvenet ve iktizâsı üzere müzâheret olarak indifâ'a ihtilâl ve fezâhate ve istihsâl ve âsâyış-i memleket ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ile irsâl olunmuşdur. İmdi devlet-i aliyye-i ebediyyü'd-devâmımla müsâleme ve müsâfat üzere olan Venediklû re'âyâ ve tüccarlarının memâlik-i mahrûsem iskelelerine bilâ nizâ' amed şüd eylemeleri vesâilinin

istihsâli ve re'âyâ ve berâyâ cânibeynin âsâyîşleri zımnında bu makûle ihtilâl nizâ-ı memleketi mûcib harekât-ı nâ bercâları vukû'unda idüğü ve zabt ü rabtları âsâyîş konsolos-ı mesfûr dostâne mu'âvenet ve müzâheret-i lâzimededen idüğü siz ki mevlâna ve voyvoda-i mûmâileyhimâsız ma'lûmunuz oldukda o makûle fezâhat ve harekât-ı-nâ bercâ ve şenâ'at-i cesâret eden Venediklü Hırvat eşkıyâsı ve mellahlarının zabt u rabt ve ahz ü te'dîb ile ihtilâlin def'u ref'i zımnında konsolos-ı mersûm her ne gûne i'ânet taleb eder ise derhal ber-vech-i sühûliye inzâ'-ı ihlâ emrinin istihsâline dostâne i'ânet ve müzâheret üzere âsâyîş mülâyim bir halde hudûs eyy-i hâl emrine ve re'y-i nezâret ve a'râz ve müsâmaha vuku'uyla hilâf-i merzî hareket vukû'undan ilkâ ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Receb Sene 1201

(s.82)

4.Hüküm

4.a) Özet: Ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisinden olup, Venedik'e gidecek olan tacirin, ahitnameye aykırı sonradan çıkan başka bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi, ahidname gereği emniyetinin sağlanması ve geçişine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Ahidname verilmiş Venedik tacirlerinin hak ve emniyetlerinin korunması hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Akdenizde vâki' Mikenos v İskenderiye ve havâlisinde vâki' iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmaya deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâ'en Venedike bildürüb Venediklüye tâcir-i mersûm mahall-i mezbûre li-ecli't-ticâre varub gelince ve esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve memnû'atdan olunmayub vilâyetine getirdiği ve alub vilâyetine götürdüğü emti'asının ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 1201

Venedik kapudanlarından Andrya Marnovik nâm kapudân ber-mu'tâd izn-i sefine emri balyos istid'âsıyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Receb Sene 1201

(s.83)

1.Hüküm

1.a) Özet: Müste'minlerin ve özellikle Venedikli tacirlerin gemilerine saldırarak zarar ziyan veren, barış hâli ve ahidnâme kurallarına aykırı hareket eden Tunus'taki bazı korsanların yakalanıp, hareketlerine son verilmesi ve ahidname şartlarına uygun olmayan durumların ortaya çıkmaması için görevlilerin sorumluluklarını dikkatle yerine getirmeleri gerektiği hususunda hüküm. **(Korsancılık girişimlerine izin verilmemesi ve Venedik tüccarlarının emniyetinin sağlanması hakkında)**

1.b) Transkript: Kandiye Muhâfızı Sadr-ı esbak vezîr Silahdar Mehmed Paşa'ya hüküm ki;

Der'aliyyemde mukîm Venedik elçisi Cebalomo... kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr tarafından bu def'a Der'aliyyeme takdîm olunan memhûr arzuhâli mefhûmunda Tunus Ocağı korsanlarından bazıları Kandiye iskelesinden ... ta'bir olunur birkaç kıt'a sefine tedârik ve ve techîz ve rast geldikleri müste'men sefineleri ve ale'l-husûs Venedik tüccar sefineleri üzerlerine îsâl-i zarar ve ziyân kasdıyla hücûm eylemek üzere iskele-i mezbüreden yol üzerinde korsanlığa hurûc edecekleri tarafına bâ tahrîrât ifâde ve ihtiyâr olunduğun inhâ ve ahidnâme-i hümayun şürûtu muktezâsınca mârrü'z-zikr Tunus korsanlığının Venedik tüccar sefinelerine muğâyir-i sulh u salâh bir gûne te'addî ve ta'arruz ettirilmemesi bâbında. Sen ki vezîr-i müşârünileyhsin sana hitâben emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz ahidnâme-i hümayuna mürâaat olundukda Canibeynin re'âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinden emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb edib kimesne mâni' olmaya. Venedik beylerinin sefineleriyle yürüyen Venediklü olsun ve sâir mülûk-i nesâra re'âyâsından olsun emîn ve sâlim gelüb gidüb kimesne rencide ve tutub esîr eylemeye ve bu husûs için Cezâyir ve Tunus ve Trablus ocaklarına ve sair tenbîhi iktizâ edenlere muhkem tenbih ve te'kid oluna ki min ba'd ahidnâme-i hümayun ve sulh u salahdan muğâyir-i vaz' u hareket eylemeyeler ve deryâda gezen korsan tâifesi Akdeniz yalılarında memâlik-i mahrûsemin kaleleri altına vardıklarında Venediklüye bir vechile zarar ve ziyân etmemek için gemi reislerinin kefilleri üzere ve ahidnâme-i hümayuna muhâlif vaz' eden korsanlar vardıkları mahalde alıkonulub ahvalleri zâhir olunduğu üzere isim ve resmleriyle yazılıb dergâh-ı saâdet-penâhıma arz oluna ki sonradan haklarında emr-i şerîf ne vechile sâdır olurlar ise mûcibiyle amel oluna vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı şerîf icrâsında eğer hâkimler ve dizdârlar ihmâl ederler ise özür ve cevapları makbûl olmayub ferman-ı hümayuna adem-i imtisalleri zâhir oldukda azl ile kurtulmayub muhkem cezâları verile

kapu Venediklüye verilen ahidnâme ve nişân-ı hümayunda mestûr ve mukayyed olmağla sen ki muhâfız-ı müşârünileyhsin ahidnâme-i hümayun şürûtu üzere amel ve hareket olunmak fermânım olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki vezır-i müşârünileyhsin devlet-i aliyyemle müvâlât üzere olan Venedik sefinelerine ahidnâme-i hümayun meşrûtuna muğâyir-i îsâl-i zarar kasdında olanların men‘ u def‘leriyle te‘minleri hâlâtını istihsâl-i dikkat olunmak lâzimedden idüğü ma‘lûmun oldukda keyfiyyeti iktizâ edenlere ve Kandiye iskelesinde o makûle Venedik sefinelerine ta‘arruz ve te‘addî irâdesinde olan Tunus korsanları var ise anlara muhkem tenbîh ve te’kîd ve muğâyir-i şürût ve ahd ve hareketden men‘ u tahzîrleriyle Venediklü tüccar sefinelerine bir gûne zarar ve te‘addî vukû‘a gelmemek esbâbını istihsâle i‘tinâ ve dikkat ile infâz emr-i münîfime bezl ü vüs‘-i kudret ve hilâfı vaz‘ u hareket vukû‘a gelmekden ittikâ ve mücânebet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 1201

(s.83)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti ahalisi olup, haddi aşır saldırgan hareketlerde bulunan altmış kadar Hırvatın, İstanbul’dan Venedik sınırına gidinceye kadar, bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetlerinin sağlanarak geçişlerine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Sürgün meselesi ve uyulması gerekenler hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden bahren Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâb ve iskele emînlerine ve sâir zâbitâne hüküm ki;

Mumâileyh balyos arzuhâl gönderüb bu esnâda Venedik cumhûru re‘âyâsından ve Hırvat tâifesinden sahîh Venediklü olarak altmış neferden mütecâviz Venediklü Hırvatları vatan-ı aslîleri olan Venedike irsâl murâd eylediğın bildirüb sahîh Venediklü re‘âyâsından olan mesfûrun Âsitâne-i Saadetimden bahren Venedik hudûduna varınca ana esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve dahl ü ta‘arruz olunmayub himâyet ve sıyanet olunarak emnen ve sâlimen mürûrlarına mûmâna‘at olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 1201

(s.83)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ile aramızdaki ahidname gereği, kimseye karışmadan ticaret üzere gelip giden Venedikli ahaliye kimsenin karışmaması icap ederken, bu konuda daha önce çıkan padişah emrine riayet etmeyen ve bazı kişilerin uygun olmayan vergi taleplerinin ortadan kalkması için, Venedik elçisinin isteği üzerine yeniden bir fermanın çıkarılması hususunda hüküm. **(Ahidname şartlarına aykırı hareket eden gümrükçü, voyvodanın haksız vergi taleplerinin ortadan kaldırılması hakkında hüküm)**

3.b) Transkript: Narda Kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb cânibeynin ilâ âhirihi kimesne mâni‘ olmaya ve Venedikden gelüb giden kimesnelerin ilâ âhirihi harâc taleb olunmaya. Ve Venediklünün birbiri ile âhara dinlere kimesne mâni‘ olmaya. Ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü ahidnâme-i hümayunda mukayyed olub mücebine amel ve hareket zâbitân ve hükkâm üzere ikâmet iken Narda İskelesine li-ecli't-ticâre amed şüd eden Venedik tüccar ve re‘âyâsını bazılarının tahrikiyle ahidnâme-i hümayun şurutuna muğâyir Narda gümrükçüsü ve voyvodası taraflarından ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve görür geçti nâmı ve sâir gûne bahâne ile rencide olunduğu ve Venediklülerin birbirlerini beyinde nizâ‘ları zuhûrunda bilâ cürm ve bilâ sübûti‘ş-şer‘ ahz ve habs ve zarar ve yedlerinde bâtına ta‘bır olunur kağıdlarına adem-i i‘tibârıyla sahîh Venediklülerden olan hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye evrâkı almaları içün tazyîk ve Venediklüler sefineleriyle kâr u kisb içün kendü mallarında memnû‘atdan olmayan eşyâlarıyla iskele-i merkûmeye varub bey‘ ü şirâ eyledikleri eşyânın ber müceb-i ahidname-i hümayun îcâb eden resm-i gümrüğün vermeye râzılar iken gümrük emîni ve Narda Voyvodası mûmâileyhima ahidnâme-i hümayun şurûtu mücebine almaya kanâ‘at etmeyüb ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve müdahalelerinin kifâf-ı nefsleri içün akçeleriyle iştirâ eyledikleri kifâyet mikdârı zâd ü zevâdlarından dahi gümrük ve avâ‘id mütâlebesiyle rencideden hâli olmadıkların ve mahall-i mezbûrda mukîm Venedik konsolosu her ne kadar def‘içün eshâbına mürâcaat eyledi ise mukayyed olmayub kendisini dahi şetm ü tahkîr ve ol vechile Venedik tüccar ve re‘âyâlarının bi‘külliye emniyet ve esbâbları mûcib vaz‘ına kasdı bulunduğu ale‘t-tafsîl mukaddemâ inhâ ve Venediklü tüccar ve re‘âyâlarının ber müceb-i şurût-ı ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanetleri ve ol vechile vâki‘ olan te‘addîlerin men‘u def‘i bâbında mukaddemâ emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â ve ahidnâme-i hümayun şurûtu mücebine amel olunmak içün bin iki yüz senesi evâhir-i zilhiccesi târihiyle müverrah sâdır olan emr-i şerîfim mahalline lede‘l-vürûd mazmûn-i münîfi infâz ve icrâ olunmak lâzım iken adem-i itâ‘at birle henüz tenfîz-i emr-i âlî icrâ olunmadığından gayri iskele-i mezbûre mütemekkinlerinden

eşirrâdan Dimitri ve ... nâm zimmîlerin tahrîkiyle li ecli't-ticâre âmed şüd eden Venedik tüccar ve re'âyâsını şürût-ı ahidnâme-i hümâyun ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlîşânıma muğâyir voyvoda ve zâbitân taraflarından şürût-ı ahidnâme-i hümâyuna muhâlif gûnâ gûn bahâne ile bi vech-i şer'î tecrîm ve tekdîr ve edâ eylediklerin balyos-ı mûmâileyh bu def'a dahi memhûr arzuhâliyle inhâ ve şürût-ı ahidnâme-i hümâyun mûcebince mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi alâ eyyi hâlin icrâ ve infâz olunmak bâbında mücerreden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venedikliye verilen kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda târih-i merkûme vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın şürut-ı ahidnâme-i hümâyuna muğâyir kimesne tarafından rencide ve remide vukû'una ruhsat gösterilmemek için ahidnâme-i hümâyun şürûtu mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Şa'ban Sene 1201

(s.83)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'e bağlı Kefalonya Adası ahalisinden Todori ... Reis adındaki râhibin, bazı işlerini görmek için, Boğazhisarlarından bir hizmetkârıyla Selanik ve civarına yapacağı seyahati sırasında, bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi, ahidname gereği emniyetinin sağlanması ve geçişine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Selanik kadısına ve Boğazhisarlarından Selanik iskelesine ve havâlisine berren ve bahren varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve Yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Saadetimde mukîm balyos Cebrolamo hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb Venedike tâbi' Kefalonya Cezîresi re'âyâsından Todori ... Reis nâm râhib bu esnâda bazı umûrunu rû'yet için Boğazhisarlarından bir nefer müste'men hizmetkârıyla Selanik ve havâlisine azîmet murad eylediğin bildirüb Venediklü'den olan râhib-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla Boğazhisarlarında berren ve bahren Selânîk ve havâlisine varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde cizye ve tekâlif-i sâir mütâlebesiyle rencide emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmayub himâyet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

(s.84)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti ahalisi olup, yetmiş Hırvatın, deniz yoluyla İstanbul'dan Venedik sınırına varıncaya kadar, bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması, emniyetlerinin sağlanarak geçişlerine engel olunmaması ve bilinen kurallara uyulması hususunda hüküm. (Sürgün meselesi ve uyulması gerekenler hakkında)

1.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden bahren Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve iskele emînleri ve sair zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb bu esnâda Venedik cumhuru re'âyâsından Hırvat tâifesinden sahîh Venediklü olarak yetmiş nefer Venediklü Hırvatları vatan-ı aslîleri olan Venedike irsâl murad eylediğin bildürüb sahîh Venediklü re'âyâsından olan mesfûrûn Âsitane-i Saadetimden bahren Venedik hudûduna varıncaya dek esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve dahl ü ta'arruz olunmayub himâyet ve sıyanet olunarak emnen ve sâlimen mürûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîf sudûrunu ricâ etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âliye yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilkade Sene 1201

(s.84)

2.Hüküm

2.a) Özet: Selanik'te çıkan ve istenmeyen bazı durumların ortaya çıkması üzerine, sözkonusu yerdeki Venedik konsolosu, tüccâr ve kaptanlarının zarar görmemesi için, ahidnâme ve daha önce çıkan padişah emrine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. (Venedikli konsolos ve vatandaşlarının ahidnâme şartlarına göre emniyet ve korunması hakkında)

2.b) Transkript: Selanik Sancağı Mutasarrıfı vezîre ve Selanik Mollasına ve Yeniçeri zâbiti vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb memâlik-i mahrûsemde vâki' iskelelere ve limanlara Venedik tüccar ve züvvârı emînü'l-bâl ve mutmeinnü'l-hâl âmed-şüd ide gelmişler iken medîne-i Selânîk'de hilâf-ı merzî bazı keyfiyât vukûu hasebiyle medîne-i mezbûrede meks üzere olan Venedik konsolosu ve tüccarının ve sefâin kapudanlarının vahşet ve dehşetlerini mûcib olduğun mukaddemâ inhâ ve Devlet-i aliyyemle Venedik

cumhûru beyninde müstahkem ve mü'esses olan müsâlaha-i mü'eyyide ve müvâlât ve müsâfat-i mü'ekkideyi ilâ mâşâallâhü te'âlâ hulûs ve sadâkat birle vikâye ve hayırhâh olduğundan Venediklü re'âyâ ve tüccara bir dürlü ta'arruz olunmayub himâyet ve sıyanetleri husûsu cümleye i'lâm ve işâ'at olunması için emr-i şerîf sudûrunu istid'â ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında yüz seksen dört senesi evâsıt-ı cemâziyelevvelinde olan emr-i şerîf sâdır olmuşken el-hâletü hâzihi sefer-i hümayunum vukû'u hasebiyle bazı kesân muğâyir-i emr-i âlî hilâf-ı merzî hareket üzere oldukların inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince müceddeden emr-i âlîşânım sudûrunu hâlâ balyos-ı mûmâileyh istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâaat olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîf verildiği mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak fermanım olmağın imdi Devlet-i aliyye-i ebediyyü'd-devâmımla levâzım-ı dostu ve müsâfat sâbit-i kadem ve râsih-i dem olan Venediklünün min külli'l-vücûh ber-muceb-i ahidnâme-i hümayun mahmî ve masûn olmaları matlub-i şâhânem olduğu ol tarafda cümleye i'lân ve işâ'at birle muğâyir-i ahidnâme-i hümayûn Venediklü re'âyâ tüccara bir vechile ta'arruz olunmayub himâyet ve sıyanetlerine dikkat ve münâfi müsâleme ve dostu ser-mû nâ mülâyim vaz' u hâlinde sudûrundan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Zilkade Sene 1201

(s.84)

3.Hüküm

3.a) Özet: Selanik'te çıkan ve istenmeyen bazı durumların ortaya çıkması üzerine, söz konusu yerdeki Venedik konsolosu, tüccâr ve kaptanlarının zarar görmemesi için, ahidnâme ve daha önce çıkan padişah emrine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli konsolos ve vatandaşlarının ahidnâme şartlarına göre emniyet ve korunması hakkında hüküm)**

3.b) Transkript: Selanik Sancağı Mutasarrıfı vezîre ve Selanik Mollasına ve Yeniçeri zâbiti ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb memâlik-i mahrûsemde vâki' iskelelere ve limanlara Venedik tüccar ve züvvârı eminü'l-bâl ve mutmeinnü'l-hâl âmed-şüd ide gelmişler iken medîne-i Selânîk'de hilâf-ı merzî bazı keyfiyyât vukûu hasebiyle medîne-i mezbûrede meks üzere olan Venedik konsolosu ve tüccarının ve sefâin kapudanlarının vahşet ve dehşetlerini mûcib olduğun. Mukaddemâ Devlet-i aliyyemle Venedik cumhûru

beyninde müstahkem ve mü'esses olan müsâlaha-i mü'eyyide ve müvâlât ve müsâfat-i mü'ekkideyi ilâ mâşâallâhü te'âlâ hulûs ve sadâkat birle vikâye ve hayırhâh olduğundan Venediklü re'âyâ ve tüccara bir dürlü ta'arruz olunmayub himâyet ve sıyanet olunmaları husûsu cümleye i'lâm ve işâ'at olunması için emr-i şerîf sudûrunu istid'â ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında bin yüz seksen dört senesi evâsıt-ı cemâziyelevvelinde emr-i şerîf sâdır olmuşken el-hâletü hâzihi sefer-i hümayunum vukû'u sebebiyle bazı kesân muğâyir-i emr-i âlî hilâf-ı merzî hareket üzere oldukların inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince müceddeden emr-i âlîşânım sudûrunu hâlâ balyos-ı mûmâileyh istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâaat olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîf verildiği mukayyed bulunmağın. Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak fermanım olmağın imdi devlet-i aliyye-i ebediyyü'd-devâmımla levâzım-ı dostu ve müsâfat sâbit-i kadem ve râsih-i dem olan Venediklünün min külli'l-vücûh ber-muceb-i ahidnâme-i hümayun mahmî ve masûn olmaları matlub-i şâhânem olduğunu ol tarafda cümleye i'lân ve işâ'at birle muğâyir-i ahidnâme-i hümayûn Venediklü re'âyâ ve tüccara bir vechile ta'arruz olunmayub himâyet ve sıyanetlerine dikkat ve münâfi müsâleme ve dostu ser-mû nâ mülâyim vaz' u hâlinde sudûrundan gâyetü'l-gâye hazer ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 1201

Venedik kapudanlarından Francesko Berdvik? nâm kapudan ber mu'tâd izn-i sefine emri balyosu istid'âsıyla emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1201

Venedik kapudanlarından Simon Gavrakoki nâm kapudan ber mu'tâd üzere izn-i sefine emri balyosu istid'âsıyla emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1201

(s.84)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının, satın aldıkları senelik iki yüz elli kab üzümün bir defaya mahsus, Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve daha önce çıkan padişah emrine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının kendileri için yaptıkları yıllık alışveriş için hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm Yeniçeleri Ağasına ve Hassa Bostancıbaşıya ve Galata voyvodasına hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Aliyyemde mukîm balyos Cebrolamo Culyan Kavâîr hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin ve adamlarının kifâf-i nefsleri için işbu sene-i mübâreke de reçel ve pekmez ve turşu etmek için Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâadâ sâîr bulunan mahallerden iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün Galata'da vâkî hânesine nakline mûmâna'at olunmayub hilâf-i ahidnâme-i hümayun gümrak bâc ve avâid mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfuz kuyûd-i ahkâma mürâcaat olundukda bin iki yüz senesine mahsûben yalnız iki yüz elli kab üzümün Üsküdar ve hüvalisinde olan bağlardan mâadâ sâîr bulunan mahalden iştirâ ve def'a-i vâhidede elçinin kendü hânesine naklolunmak bâbında emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın yalnız iki yüz kab üzümün def'a-i vâhidede olmak şartıyla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince murûr ve nakline mûmâna'at olunmamak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1201

(s.84)

5.Hüküm

5.a) Özet: Ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisinden olup, İzmir ve civarına gidecek olan tacirin, gümrük vergisi dışında ahitnameye aykırı sonradan çıkan başka bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi, ahidname gereği emniyetinin sağlanması ve geçişine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir Mollasına ve İzmir'den berren ve bahren havâlisinde vâki' iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' sâîr kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînlerine hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed bulunmadığına binâen medîne-i İzmirde li-ecli't-ticâre mütemekkin olan Antonyo Cengiz .. nâm Venediklü tâcir ticâret tarîkıyla İzmirden berren ve bahren havâlisinde vâki' iskelelere azimet murad eylediğın bildirüb Venediklü tâcir-i mesfûr li ecli't-ticâre İzmirden mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde li ecli't-ticâre bir mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayûn

cizye ve sâir tekâlif talebiyle te‘addî ve memnû‘atdan olmayub vilâyetinden getirdiği ve alıb götürdüğü emti‘a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyun mûcebince yüzde üç akçe verdikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun emnen ve sâlîmen himâyet sıyanet olunarak mürûr ve ubûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1201

(s.85)

Bir sûreti Benabotu Cengir ... nâm tâcire siyâk-ı meşrûh üzere.

Bir sûreti Manuli Kalavar? nâm tâcir minvâl-i muharrer üzere.

Bir sûreti Gevani İskofi? nâm tâcire siyâk-ı meşrûh üzere.

1.Hüküm

1.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, Venedik elçilerinin yılda bir defaya mahsus olmak üzere, İstanbul’a yakın liman ve yalılarından onbin müdre şarabın alımı ve Galata’daki evlerine nakli konusunda her türlü vergiden muaf oldukları hakkında hüküm.

(Venedik elçilerinin yıllık alışverişi, hak ve muafiyetleri hakkında)

1.b) Transkript: Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağasına ve Hassa Bostancıbaşıya ve Galata voyvodasına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik balyoslarının ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için İstanbul’a karîb iskele ve yalılarından ahidnâme-i hümâyun mûcebince ruhsat verildiği üzere senede bir def’a akçesiyle iştirâ ve Galata’da menziline nakil edegeldikleri on bin müdre hamrın işbu sene-i mübârekeye mahsûben beher müdresi onar vukiyye olmak üzere iştirâ Galata’da vâki’ menziline nakline tarafınızdan ve sâir ümenâ taraflarından gümrük ve bac ve avâid mütâlebesi ve sâir bahâne ile te‘addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerîfim sudûrunu istid’â ve Dîvân-ı Hümâyunuma mahfûz kuyûd-i ahkâma müracaat olundukda ber-minvâl-i muharrer bin iki yüz senesine mahsûben ol mikdâr hamrın def’a-i vâhidede nakline mûmâna‘at olunmamak üzere emr-i şerîf verildiği mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince yalnız on bin müdre ham sirkenin bir def’ada olarak mürûr ve nakline mûmâna‘at olunmamak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1201

(s.85)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tüccardan, iştigal ettikleri ticaret için ödemeleri gereken gümrük vergisini ödedikten sonra, tekrar bir gümrük vergisinin talep edilemeyeceği, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine mani' olunmadan belirlendiği kural üzere hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Bağdad Vâlisi vezîre ve Bağdad Mollasına ve kadısına hüküm ki; Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Sââdetimede mukîm balyos Cebrolamo Culyan Kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb medîne-i Haleb'de li ecli't-ticâre mütemekkin olan Venedik tüccarından Aran ... nâm Venediklü tacirler li ecli't-ticâre Aram Matolon? nâm bir nefer müste'men hizmetkârlarını Bağdâda irsâl eylediklerin bildirüb Venediklü tâcir-i mesfûrların hizmetkârları mesfûr Halebden li ecli't-ticâre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir teklîf mütâlebesiyle rencide ve memnû'atdan olmayub götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince yüzde üç hesâbı üzere resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük talebiyle te'addî olunmayub himâyet ve sıyanet olunarak mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayun ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayun mürâcaat olundukda Canibeynin re'âyâsı ilâ âhirihi kimesne mâni' olmaya ve ticâret ahvâli semere-i sulh ilâ âhirihi gümrük talep olunmaya deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 1201

(s.85)

3.Hüküm

3.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, elçinin bazı işlerini görmek için Venedik'e gidecek olan görevliden, diğerleri gibi bir vergi talebinde bulunulmaması, yol emniyetinin sağlanması ve geçişine engel olunmadan bilinen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli elçilerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden bahren Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki' kudât ve nüvvâba ve iskele eminleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik'den gelüb giden ilâ âhirihi harac talep olunmaya deyü mukayyed bulunduğuna binâen Venedik re'âyâsından olub balyos-ı mûmâileyhin bazı mesâlihichün Venedike gönderdiği Antonyo nâm Venediklüyi irsâl

eylediğın bildürüb esnâ-yı râhda mürûruna mûmâna‘at olunmayub himâyet ve sıyanet olunarak emnen ve sâlimen mürûruna himâyet olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilhicce Sene 1201

(s.85)

4.Hüküm

4.a) Özet: Satın aldıkları palamudu Venedik’e götürmek isteyen Venedik tacirleri ile, palamut ihtiyaçları olduğunu söyleyen derici esnafının da bu palamudu almak istemesi ve yükleme işine engel olmaya çalışması üzerine, çıkan düzensizliğin giderilmesi ve Venedik tacirlerinin zarar görmemesi için gereken tedbirlerin alınması hususunda hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

4.b) Transkript: İzmir ve İzmir Hası Voyvodası zîde mecdühüye ve İzmir Gümrülcüsü zîde kadrühüye hüküm ki;

Venedik tüccarından Kevani Metanis ve Anton Cenifer ... nâm tâcirler bundan akdemce ol tarafda bir kaç yük palamut iştirâ ve mahzende vaz‘ ve Venedike li-ecli‘l-irsâl medîne-i merkûmeden istîcar eyledikleri sefinelere tahmîli esnâsında debbağ esnafı bize lazımdır deyü tahmil ve nakline mûmâna‘at eyledikleri bahaya kendülere bey‘ eylemek üzere tâcir-i mesfûrlara haber eylediklerin beyânıyla ol bâda emr-i şerîfim sudûrunu hâla Deraliyyemde mukîm Venedik elçisi Cebrolomo Culyan Kavalir bu def‘a bâ arzuhâl istid‘â ve kuyûdâta mürâcaat olundukda medîne-i İzmirde sâkin debbâğ esnafından debâğat eyledikleri cild-i bakar ve ganem için kendülere iktizâ eden palamudu ekser evkâtta müste‘men taifesi iştirâ ve Frengistana nakil eyledikleri cihetden mühimmât-ı seferiye için matlûb olan... ve meşin tedârîki mûte‘assir olduğu mukaddemâ esnâf-ı mezkûre tarafından inhâ olunmakdan nâşi ba‘de ezin etrâf kazâlardan İzmirde naklolunan palamudun esnâf-ı merkûme lüzûmu evânında müste‘mene verilmeyüb evân-ı hazarda lüzûmundan ziyâde müste‘mene verilmek üzere nizâmı hâvi bâ telhîs seksen iki senesi cemaziyelevveli târihiyle müverrah sâdır olan emr-i âlî kaydı Başmuhâsebeden ihrâc olunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın Dîvân-ı Hümâyunum tarafından işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ırsâl olunmuşdur.

İmdi siz ki mevlâna ve voyvoda ve gümrükcü-i mumâileyhsiz emr-i şerîf-i merkûmun mazmûnu palamudun lüzûmu hengâmında İzmir havâlisinden müste‘mene verilmemek ve eyyâm-ı hazarda lüzûmundan ziyâdesi verilmek malinden ibâret ve ibkâ-yı nizâma dikkat münkazıyât-ı vakt-i halden olmakdan nâşi mukaddemâ sâdır olan emr-i âlînin

mûcib ve muktezâsı ve bu dikkatin îcâb ve iktizâsı üzere amel olunmak ve tâcir-i mesfûrâna zarar ve ziyân vukû‘u tecvîz olunmamak ve ümenâ-i rûsûm dostu ve müsâfât olmağla bu def‘a ve bundan böyle emr-i şerîfimin infâzıyla nizâm-ı merkûmun istikrârına dikkat ve zikr olunan Venedik tüccârlarını hasârdan sıyanet ve fermân-ı âlîşânımın hilâfına ve tûcara zarar ve ziyân tertibine irâ‘et ve ruhsatdan mübâ‘adet eylemeniz bâbında

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1202

(s.85)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik gemilerine karşı korsancılık, gasp, zarar ve ziyan olaylarına karışan faillerin, dikkatle araştırılıp bulunup yakalanması, verdikleri zararın tazmin edilerek hak sahiplerine teslim edilmesi ve mutlaka gereken cezanın verilmesi hususunda hüküm.

(Korsancılık, gasp, zarar ziyan olayları hakkında)

5.b) Transkript: İnoz Ceziresi nâibine ve cezîre-i mezbûrenin zâbitine hüküm ki;

Venedik cumhurunun Âsitâne-i Saadetimde mukîm balyos Cebrolamo Culyan Kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime takdîm eylediği bir kıt‘a memhûr arzuhâlî mefhûmunda Venedik kapudanlarından Başkoval Lokovik? nâm kapudân bu esnâda emti‘a ve eşyâsıyla mahmûl bir kıt‘a seffinesiyle Âsitane-i saâdetime gelir iken esnâ-yı râhda şiddet-i havâ ve furtunaya tesâdüf ile bi kazâillâhi te‘âlâ İnoz iskelesi sularında seffinesi karaya düşüb şikest oldukda cezîre-i mezbûre sükkânından bazı kesân varub seffine-i merkûmenin direk ve demir ve âlât ve eşyâ-yı sâiresini nehb ü garet ve hattâ bey‘u furûht ve bu vechile kapudân-ı mesfûre zarar ve gadr-i küllî eylediklerin inhâ ve siz ki mevlâna ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz seffine-i merkûmenin direk ve temür âlât ve eşyâsını sirkat eden her kimler ise sırren ve alâniyeten teftiş ve tefahhus ve etrâfiyla tahkîk ve tedkîk ve sârikler zâhire ba‘de‘l-ihrac nehb ü garet ve alenen bey‘ u furûht eyledikleri her ne ise ma‘rifet-i şer‘le geriye red ve kapudân-ı mersûme teslîm ve ihkâk-ı haka ihtimâm olunmak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â eylediği ecilden siz ki mevlâna ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz ahidnâme-i hümâyun mücebince seffine-i mezburenin âlât ve eşyâsından ve sâir nehb sirkat olunmuşları dahi her kimin yedlerinde ise alâ eyyi hâlin teftiş ve tahrîr ve zahire ihrac ve ba‘de‘s-sübût kapudân-ı mesfûre red ve teslîm ve keyfiyyet Deraliyyeme i‘lâm olunmak fermânım olmağın. İmdi Venedik doju ve cumhûru Devlet-i aliyyemin kadîmi dostu olub kapudân ve tüccar ve adamlarının zararlarını mü‘edda-yı mühimme vukûuna vechen mine‘l-vücûh rızâ-yı şâhânem olmadığın. siz ki mevlâna ve zâbitân-ı mûmâileyhsiz ma‘lûmunuz oldukda ber minvâl-i

muharrer sefîne-i merkûmenin âlât ve eşyâsından vesâir nehb ve sirkat edenler ... her kimler alâ eyyi hâlin teftîş ve ahz ve meclis-i şer‘a ihzâr ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun ve dostluğa münâfî ber vech-i meşrûh sefîne-i mezbûrenin âlât ve eşyâsıyla ve sâir nehb ü sirka olunmuşlar dahi her kimin yedlerinde bulunur ise alâ eyyi hâlin teftîş ve tahrîr ve zâhire ihrâc ve ba‘de‘-s-sübût alâ eyyi vechin kân tahsîl ve kapudân-ı mesfûre ma‘rifet-i şer‘le red ve teslîm ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat ve bu bahâne ile kasabada Müdâhale olmayanlara dahl ü ta‘arruzdan tehâşi ve mücânebet ve keyfiyeti sıhhati üzere Dersaadetime arz u i‘lâm olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Muharrem Sene 1202

(s.86)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik’e gidip gelen Venedikli vatandaşların vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanarak korunması ve geçişlerine engel olunmaması hakkında hüküm. **(Venedik’e gidip gelen vatandaşların hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Sa‘âdetimden bahren Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâb ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb bu esnâda Venedik Cumhûru re‘âyâsından Hırvat tâifesinden sahîh Venediklü olarak altmış nefer Venediklü Hırvatları vatan-ı aslîleri olan Venedike irsal eylediğin bildirüb sahîh Venediklü re‘âyâsından olan mesfûrûn Âsitâne-i Sa‘âdetimden bahren Venedik hudûduna varınca esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye vesâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve dahl ü ta‘arruz olunmayub himâyet ve sıyanet olunarak emnen ve sâlimen mürûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümayun ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün emr-i âlî yazılmışdır.

Fî 4 Safer Sene 1202

(s.86)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik’e gidip gelen Venedik vatandaşlarının vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanarak korunması ve geçişlerine engel olunmaması hakkında hüküm. **(Venedik’e gidip gelen vatandaşların hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren Venedik hudûduna varınca yol üzerinde vâki‘ kudât ve nevvâb ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir Zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedikden gelüb giden ilâ âhirihi harac taleb olunmaya deyü Venediklüye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümâyunda mukayyed olduğuna binâen bu esnâda Venedik re‘âyâsından ve Hırvat tâifesinden sahîh Venediklü olarak elli nefer Venediklü Hırvatları vatan-ı aslîleri olan Venedike irsal murâd eylediğin bildirüb sahîh Venedik re‘âyâsından olan mesfûrûn Âsitâne-i Sa‘âdetimden berren Venedik hudûduna varınca esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizye vesâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve dahl ü ta‘arruz olunmayub himâyet ve sıyanet olunarak emnen ve sâlimen mürûrlarına mûmâna‘at olunmamak bâbında hükm-i hümâyun ricâ etmeğin ber mûceb-i ahidnâme-i hümâyun vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Safer Sene 1202

Zaman-ı Re‘îsü'l-küttâb Mehmed Raşid Efendi tâle bakâhü

(s.86)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedikli rahibin ikametine gizlice giren ve dörtbin beşyüz kuruşluk para, eşya ve elbisesini çalan zımmının ele geçirilip, aldığı eşya ve meblağın geri alınarak sözkonusu rahibe teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Zımmiler arasında gasp, hırsızlık olayları hakkında hüküm)**

3.b) Transkript: Gelibolu Nâibi ile zikr-i âtî kura ve kazanın bulunduğu mahallin kadısına hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb Venedik’e tâbi‘ Kefalonya Cezîresi re‘yâlarından Todori Miyaris nâm rahib bazı ümûrunu rü‘yet içün Gelibolu iskelesinde mütemekkin iken medîne-i Gelibolu sâkinlerinden Kambur oğlu Yanaki nâm zimmî bu esnâda Venediklü râhib-i mesfûrun mütemekkin olduğu menziline hafîyyeten duhûl birle bin beş yüz guruşluk yaldızlı altun ve üç bin guruşluk bac akçesi ve esvâb ve eşyây-ı sâ’iresini sirkat ve firâr ve kazâ-i âharda geşt ü güzâr üzerine olduğun ve şer‘den i‘lâm-ı şer‘iyye verildiğin bildirib bulunduğu mahalde ahz ve terâfü’-i şer‘ eylediği sâlifü’z-zikr ol mikdâr

guruşluk altun ve bac akçe ve esvâb ve eşyâ-yı sâire her ne ise istirdâd ve icrâ-yı şer‘a ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ etmeğin zimmi mesfûr bulunduğu mahalde meclis-i şer‘a ihzâr ve bi’t-terâfû‘ ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Rebiu’lâhir Sene 1202

(s.86)

4.Hüküm

4.a) Özet: Selanik’te isyan ve istenmeyen bazı durumların ortaya çıkması üzerine, sözkonusu yerdeki Venedik konsolosu, tüccâr, ziyaretçi ve kaptanlarının zarar görmemesi için, aramızdaki ahidnâme ve daha önce çıkan padişah emrine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik konsolos ve vatandaşlarının ahidnâme şartlarına göre emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm)**

4.b) Transkript: Selânik Kadısına, Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşlarından olub hâlâ Selanik Sancağı mütesellimine ve Selanik Yeniçeri zâbitine ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik cumhurunun Âsitâne-i aliyyemde mukîm Balyos Cebrolamo Culyan Kavâilir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb memâlik-i mahrûsemde vâki‘ iskelelere ve limanlara Venedik tüccârı ve züvvârı emnü'l-bâl ve mutmainnü'l-hâl âmed şüd eden gelmişler iken medîne-i Selanik'de hilâf-ı merzî bazı keyfiyyât vukû‘u hasebiyle medîne-i mezbûrede meks üzere olan Venedik konsolos ve tüccarının ve sefâyin kapudânının vahşet ve dehşetlerini mûcib olduğun mukaddemâ inhâ ve Devlet-i aliyyemle Venedik cumhûru beyninde müstahkem ve mü’esses olan müsâlaha-i mü’eyide ve müvâlât ve müsâfat-i mü’ekkideyi ilâ mâşâallâhü te‘âlâ hulûs ve sadâkat birle vikâye ve hayırhâh olduğunda Venediklü re‘âyâ ve tüccara bir dürlü ta‘arruz olunmayub himâyet ve sıyanetleri husûsu cümleye i‘lâm ve işâ‘at olunması için mukaddemâ emr-i şerîf sudûrunu istid‘â ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak için bin yüz seksen dört senesi evâsıt-ı cemâziyelevvelinde emr-i şerîf sâdır olmuşken el-hâletü hâzihi sefer-i hümâyunum vukû‘u hasebiyle bazı kesân muğâyir-i emr-i âlî hilâf-ı merzî hareket üzere oldukların mukaddemâ inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince müceddeden emr-i âlişânım sudûrunu hâlâ balyos-ı mûmâileyh mukaddemâ istid‘â ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel olunmak bâbında bin iki yüz bir senesi evâsıt-ı zilkadesinde Selanik Sancağı Mutasarrıfı vezîre ve Selânik kadısına ve yeniçeri zâbiti ve sâir zâbitâna hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuşken muğâyir-i emr-i âlî ol vechile

Venedik tüccar ve re'âyâlarına dürlü dürlü ta'arruz ve te'addî ve cevri ü ezâ ve menzillerini basub bi gayr-i hakkın tegallüben darb ve hapis vesâir bunun emsâli etvâr-i nâ hemvâreye ictisâr üzere oldukların inhâ ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfîm mûcebince emr-i âlişânım sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfûz kuyûd-i ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzere târih-i mezbûrda emr-i şerîfîm verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın. Mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfîm mûcebince ihtimâm ve dikkat olunmak fermânım olmağın.

Fî Evâil-i Rebiu'lâhir Sene 1202

(s.86)

5.Hüküm

5.a) Özet: Sahte belgelerle Venedik konsolosu olduğunu söyleyen bir Venedikli şahsın, yasakçı tarafından İstanbul'a getirilirken, geçeceği yerlerde kimsenin karışmadan ve kolaylık sağlanması hususunda elçinin isteği üzerine çıkarılan hüküm.

5.b) Transkript: Ağriboz Kadısı Ağribozdan Deraliyyeme gelince yol üzerinde vâki' kazâların kudât ve nevvâb ve zâbitâna hüküm ki;

Venedik re'âyâsından Futuna Morilli nâm şahs-ı vâhid bundan akdem emsâli misillü memâlik-i mahrûsemin münasib mahallinde Venedik konsolosu olmak zu'müyle Deraliyyeme gelib ba'dehü me'mûlüne dest-res olmaksızın bu taraftan azîmet ve Ağriboza varub sahte kağıdlar Hod be hod konsolosluk umûrunu rü'yete cesâret eylediği beyânıyla yasakçı ma'rifetiyle mesfûr Devlet-i aliyyeme ihzâr olunmak ve mahallinde ve hılâl-i râhda bu tarafına isticlâbına müdâhale ve mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu hâlâ Dersaadetimde mukîm Venedik Elçisi bâ takrîr istid'â etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki mevlâna ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz mesfûrun Âsitâne-i Aliyyem'de isticlâbı matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda gerek Ağribozdan ve gerek hılâl-i râhdan firârına ruhsat gösterilmeye ve kimesne cânibinden müruruna mümâna'at ve müdâhale olunmayarak yasakçı-i merkûm ma'rifetiyle Dersaadetime ihzâr ve irsâline ikdâma dikkat ve hılâl-i emir ve rızâ hâlet ve hareket vukû'uyla suâl olmakdan isgâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Rebiu'lâhir Sene 1202

(s.86)

6.Hüküm

6.a) Özet: Ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisinden olup, İstanbul'dan İzmir'e İskenderiye ve Mikenos Adasına gidecek olan tacirin, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi, emniyetinin sağlanması ve geçişine engel olunmaması hususunda hüküm. (Venedik tacirlerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

6.b) Transkript: İzmir Mollasına ve Âsitâne-i saâdetimden bahren İskenderiye-i Mısır kadısı ve Mikenos Cezire nâibi zîde fazluhumâya ve iskele emînleri ve sâir zâbitân zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm balyos kıdvetü'l-ümerâ'i'l-mesîhiyye Cebalomo Culyan Kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i sa'âdetime mühürlü arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhdan olub bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karada ve deryâda memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde gelüb gidib istanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşâm ve iskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getirdikleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün sâir müste'men tâifesi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar vechile ve muhdes olan teklîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Cane cezîresi re'âyâsından civane veled-i Labur nâm Venediklü tâcir li ecli't-ticâre Âsitâne-i Saadetimden medîne-i izmire ve İskenderiye-i Mısır ve Mikenos cezîresine azîmet murâd

(s.87)

eyledüğün bildürüb Venediklü tâcir-i mersûm bahren ve berren mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde li ecli't-ticâre ve bir mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayûn cizye ve sâir tekâlîf mütâlebesiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetinden getirdiği ve alub vilâyetine götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün tamâmen verdikden sonra ziyâde ve mükerrrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub bermüceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmaması bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayun şartı mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Rebiu'lâhir Sene 1202

(s.87)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik vatandaşlarına haksız muamele ve konsolosu da azarlama cüretinde bulunan Narda Zabiti Mir Ömer'in, kanun karşısına çıkarılarak ahidname şartlarına aykırı yaptığı haksızlıklardan kaçınması konusunda uyarılması ve buradaki mültezimin de bu tür hadiselerin tekrarlanmaması için dikkatli olması gerektiği hususunda hüküm. **(Narda Zabiti'nin haksız talepleri hakkında)**

1.b) Transkript: Narda Nâibine hüküm ki;

Venedik balyosu hutimet avâkıbühü bi'l-hayrin bu def'a sūdde-i saâdetime takdim eylediği takrîr sadâkat iştimâlinde Devlet-i aliyyemin düşmeni olan Moskovlu sefinelerine ve korsan gemilerine Venedik re'âyâsı mâlen ve bedenen ve kavlen i'ânet ve duhûl eylememek ve eder olur ise te'dîb-i şedîde ile icrâ-yı mücâzât olmak üzere Venedik cezâiri ahâlisine Kōrfes Cenerali tarafından tenbîhnâmeler teşdîdiyle nizâma rabt ve tecvîz olunmuş olduğu ve nizâm-ı mezkûr bu def'a ve bundan böyle ber-karâr olacağı tahrîr ve inhâ gûne devlet-i seniyye ve tenbîh-i hâlisâ ile izhâr-ı hulûs ve hayırhâhlık eden devlet re'âyâsının memâlik-i mahrûse li- ecclî-t-ticâre amed şūd edenlerin ta'addiyât ve tekdîrâtından himâyet ve sıyanetleri beyne'd-devleteyn tezâyüd ve istikrârı tarafeynden matlûb olan şihâb ve nevâdın istirdâdına bu makûle mu'âmele-i bi't-tahsîl ile husûle geleceği bedîdâr olmakdan nâşi bu esnâda Narda tarafına âmed şūd eden Venedik re'âyâsını hilâf-i şürût-ı uhûd zecr ve tazyîk ve habs ve kayd ü bend ile tekdîre cüret ve ziyâde gümrük mütâlebesi dürlü dürlü bid'a ve mezâlim icâdı izrâra cesâret ve bu bâbda mukaddem sâdır olan emr-i âliye adem-i mutâva'at ve ol cânibde bâ berât-ı âlî Venedik konsolosunun hânesine ilticâ eden bir nefer Venedik re'âyâsının ahz ve habsi zımnında adamlar irsâliyle muğâyir-i şürût ve kuyûd konsolos-ı mersûmu tahfîf ve tahkîre mübâderet eden Narda zâbiti Mîr Ömerin tahzîr ve te'dîbi bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayun lede't-tetebbu' canibeynin re'âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb edüb kimesne mâni' olmaya ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhden olub mûcib-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fi'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûse kendü hallerinde gelüb gidüb İstanbul vesâir iskelelere getirdikleri ve alub götürdükleri emti'ânın resm-i gümrüğün sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyâde taleb ve âhar vechile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar ve Venediklünün biribiri arasında nizâ'ları olursa balyosları adetlerince dinleye kimesne mâni' olmaya deyü mestûr ve mukayyed bulunmağla dâimâ ahidnâme-i hümayun şürûtu mücebince amel olunmak bu hilâf-ı şürût-ı uhûd hâlet vukû'

bulunduğunu inhâya vesîle olur keyfiyyât hudûsüne irâ'et-i ruhsat olunmamak fermânım olmağın tenbîhen ve tahrîren işbu emr-i şerîfim sâdır ve irsâl olunmuştur.

İmdi sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin ber minvâl-i muharrer şurût ve uhûdun tatarruk-ı halelden vikâyesi vakten mine'l-evkât dostluk ve hemcivârlık merâsimine gayr-i müşâbihi'l-etvâr ve reftâr zuhûra gelmemesi matlûb idüğü ve menafî-i ahd -i visâk harekete mütecâsir olanların lede't-tahkîk te'dîbleri icrâ olunacağı mevâdd-ı muhakkakadan olduğu ma'lûmun oldukda Narda zâbiti merkûmu huzur-i şer'a gönderüb mazmûn-ı emr-i münîfimi gereği gibi ifâde ve tefhîm ve fîmâ ba'de muğâyir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayun ziyâde gümrük ve muhdes tekâlif mütâlebesinden ve kendü hâliyle gelib giden Venedik re'âyâsını izrâr ve iz'âcda ve konsolos-ı mersûme münâfî şurût birle tekdîr ve tahkîr misillü etvâra tasaddîden mübâ'adet eylesesini tenbîh ve te'kîde mübâderet ve sen dahi bu bâbdâ i'tina ve dikkat birle şikâyeti îcâb ve iktizâyâ vedî'a olur hâlet ve hareket vukû'una ruhsat göstermekden mücânebet ve hâsılı şurût-ı ahd ü mîsâkın icrâsı iki tarafta matlûb ve mültezim olmak hasebiyle hârice ahd ü münâfî merâsim hemcivârı ve safvat-i hâlet ve hareket vukû'unda keyfiyetini der'aliyyeme i'lâma müsâra'at eylemek bâbında

Fî Evâhir-i Rebiu'lâhir Sene 1202

(s.87)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahitnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedik ahalisinden olup, yaptıkları ticarete gümrük vergisi dışında ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle rahatsız edilmemeleri, emniyetlerinin sağlanması ve geçişlerine engel olunmaması hususunda hüküm. (Venedik tacirlerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Bursa ve İzmir kadılarına ve Âsitâne-i Saâdetimden berren ve Bursa ve izmir iskelelerine varub gelince yol üzerinde vaki' sâir kudât ve nevvâb zîde fazlühüm ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki; Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Aliyyemde mukîm Balyos Cebrolamo Culyani Kavâdir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr südde-i saâdetimde mühürlü arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi âhar bahâne ile tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar hem Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Korfes Cezîresi re'âyâsından Gevani Dimitri nâm tâcir li ecli't-ticâre Âsitâne-i Saâdetimden berren medîne-i Bursa ve İzmir ve havâlîlerine azîmet murâd eylediğın bildürüb Venediklü tâcir-i mersûm berren mahâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve li ecli't-ticâre bir

mahalde meks ü ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlîf mütâlebesiyle ta'âddî ve memnû'atdan olmayub vilâyetlerinden getirdiği ve alub vilâyetine götürdüğü emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i mûcebince îcâb eden resm-i gümrüğün tamâmen verdikden sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet olunarak emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mümâna'at olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin ahidnâme-i hümayun mûcebince vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Cemâziyelevvel Sene 1202

(s.87)

3.Hüküm

3.a) Özet: İstanbul ile Venedik arasında gidip gelen ulak ve yasakçılardan berat hükmüyle belirlenen ücret dışında, başka bir vergi ve ücret talebinde bulunulmaması, menzillerde bu hususa dikkat etmeyenlerin derhal mennedilmesi ve beygirlerin ihtiyaçlarının titizlikle karşılanması hususunda hüküm. **(İstanbul Venedik arasında gidip gelen ulak ve yasakçıların yol emniyeti ve menzil ahkâmı hakkında)**

3.b) Transkript: Rumeli Voyvodasına vâlilerine ve zikr-i âtî menzilhânelerin vâki' olduğu kazâların ve sâir deraliyyemden ru'ûs-i hudûda varub gelince yol üzerinde kâin mahallerin kudât ve nevvâb ve zâbitânahüküm ki;

Hâlâ Der'aliyyemde mukîm Venedik Balyosu Bulako südde-i saâdetime arzuhâl gönderüb mazmûnuna mekâtib ve tahrîrât-ı mühimme ile bu taraftan Venedike ve Venedik'ten bu cânibe gelüb giden ulak ve yasakçılara Kumonova ve Üsküb ve Priştine ve Yenipazar ve Cakice ve Leskoiye ve Delvine nâm mahallerin ve mehâll-i sâirenin menzilci odacılara ve âhar kesân taraflarından muğâyir rûsûm dostu mu'âmele izhârıyla bazan menzil-i bargiri vermedikleri ve verdikleri sûretde dahi nâtuvân olarak i'tâ ve mu'tâddan ziyâde ücret mütâlebe ve gûnâ gûn cevru ezâ eyledikleri ecilden yasakçı ve ulakların eclinden meslûb ve bu vechile umur-i mühimme-i müsta'celenin te'hîrine bâ'is oldukları inhâ ve o makûle tahrîrât ile Dersaadetimden re's-i hudûd ve ru'ûs-i hudûddan Deraliyyeme iyâb ve zehâb eden ulaklar ve yasakçıların tahsîl-i emniyet ve selâmetlerine dikkat ve bilâ te'hîr bir menzilden âhar menzile isâllerinde mübâderet ve menzilhânelerde mu'taddan ziyâde ücret mütâlebesi ve nâ tuvân bargir i'tâsı ve cevru te'addî misillü hâlât vukû'u tecvîz olduğundan mübâ'adet olunmak ve yedlerinde olan menzil ahkâmı mûcebince iktizâ eden bargirlerin i'tâsına mümâna'at ve tevfiğ ve te'hîrlerine cür'et olumamak bâbında size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu istid'â etmekle vech-i meşrûh

üzere amel olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz devlet-i aliyyemle dost ve muâhid ve hemcivâr olan Venediklünün Âsitâne-i Aliyyem olmadığı ma'lûmun oldukda fî ba'de Dersaadetimden Venedike Venedik'ten Deraliyyeme gelüb giden ulaklar ve yasakcılar her hanginizin taht-ı kazâsına dâhil olursa yedlerinde olan berâtı ahkâmı mücebince ücret-i mu'tâde ile iktizâ eden bargirlerin derhâl tedârik ...dikkat olunarak geliş ve gidişde bargire intizâren menzilhânelerin meksleriyle umûr-i müsta'celenin te'hîr olmasına irâet-i ruhsatdan mücânebet ve hilâfî harekete tesaddî edenlerin men' u def'leriyle himâyet ve vücûh-i te'addiyâtdan sıyanet eylemeniz bâbında.

Fî Evâil-i Cemâziyelevvel Sene 202

(s.88)

1.Hüküm

1.a) Özet: İstanbul'da hizmet süresi biten Venedik elçisinin yerine atanan yeni elçinin, Boğazhisarlarından İstanbul'a getirmek üzere, daha önce yapıldığı gibi iki çektirinin hazırlanıp gönderilmesi hususunda hüküm. **(Venedik elçisinin yol emniyeti ve muafiyeti hakkında)**

1.b) Transkript: Hâlâ Deryâ kapudânı vezîrim Gazi Hasan Paşa'ya hüküm ki;

Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Venedik Konsolosu Cebrolamo Culyan Kavalir hutimet avâkıbühî bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin Âsitâne-i Saâdetimde müddet-i ikâmeti tamâm olub balyosluk hizmetiyle hâlâ yerine gelecek mümtâz ve mu'teber Venedik beyzâdelerinden Nikolo Koskarini Kavalir hutimet? avâkıbühü bi'l-hayri Boğazhisarlarından alub Âsitane-i Saâdetime getirmek için mu'tâd üzere iki kıt'a Çekdiri ta'yîn ve Boğazhisarlarında meks ve Balyos-ı mûmâileyh geldikde çekdiriler alub İstanbula getirmek üzere üzerine tenbîh ve te'kîd eylemek bâbında emr-i âlîşânım sudûrunu ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûdât-ı ahkâma mürâaat olundukda balyos-ı sâbık için vech-i meşrûh üzere iki kıt'a çekdiri ta'yîn olunmak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak fermânım olmağın. Sen ki vezîr-i müşârünileysin ber minvâl-i muharrer balyos-ı mûmâileyhi Boğazhisarlarından alub Deraliyyeme getirmek ancak mu'tâd-ı kadîm üzere iki kıt'a çekdirme sefinesi ta'yîn ve Boğazhisarlarında meks ve Balyos-ı cedîd mûmâileyh geldikde çekdirilere alub bir gün evvel İstanbula getirmek üzere kapudânânına tenbîh ve te'kîd eylemek bâbında emir yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Cemâziyelevvel Sene 1202

(s.88)

2.Hüküm

2.a) Özet: İstanbul'daki görev süresi sona eren Venedik elçisinin yerine atanan yeni elçinin, gelirken yolculuğu sırasında herhangi bir vergi talebiyle rahatsız edilmemesi ve geçeceği yerlerde emniyetli bir şekilde geçişinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik elçisinin yol emniyeti ve muafiyeti hakkında)**

2.b) Transkript: Venedik hudûdunda karada ve deryâda Âsitâne-i Saâdetime gelince yol üzerinde vâki' vüzerâ-yı izâm edâmallâhü te'âlâ iclâlehüm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve sancak beylerine ve kudât ve nevvâba ve Bahr-i Sefîdde vâki' donama-yı hümâyunum kalyonları kapudanları ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve kılâ' dizdârı ve iskele emînleri ve havâs ve evkâf zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadrühüme hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Balyos Cebralomo Culyani Kavâlir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr mühürlü arzuhâl gönderüb mûmâileyhin memurluk müddet-i mu'ayyenesi tamam olmağla Âsitâne-i Saâdetimde balyosluk hizmetinde olmak üzere mümtâz ve mu'teber Venedik ümerâsında kıdvetü'l-ümerâ Nikolo Koskarini kavalir hutimet? avâkıbühü bi'l-hayrin Venedik Cumhuriyeti tarafından Balyos ta'yin ve Âsitâne-i Saâdetime gelmek üzere olacağı inhâ ve sâbıkı üzerine emr-i şerîfim sudûrunu istid'â vee Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz Venediklüye verilen ahidnâme-i hümâyun ve ahkâm-ı kuyûdâtı tettebbü' olundukda balyos kimi diler ise göndereler isterler ise hõrendeleriyle gelüb Mahmiye-i Kostantiniyyede üç yıla karîb dura, tamam olmadan gide ve dilerse hõrendesiz gele maslahat ne ise göre üç yıl tamam olmadan ol dahi gide anın yerine ol vechile biri dahi gele ve kadîmü'l-eyyâmdan oldukları minvâl üzere mer'î olalar deyü mukayyed ve balyos-ı sâbık içün vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak fermânım olmağın. İmdi Balyos-ı cedîd-i mûmaileyh her hanginizin taht-ı hükûmet ve kazâsına gelib dâhil olur ise münâsib mahallere kondurulub yanında olan adamlarına ve ahmâl ve eskâllerine ve getirdikleri parça ve yanaklarına kimesneyi dahl ü ta'arruz ettirmeyüb zaleme ve fesâddan kurtulub ve iktizâ eden mahallerde kirâ ile davar ve araba ve lâzım olan zad ü zevâdların akçeleriyle tedârikte cümleiniz takayyüd ve ihtimâm edüb bir husûsda zarûret ve müzâyaka çekdirmeyib ve siz ki neferât ve ağalarısız Mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanlarına kifâyet mikdarı adamlar koşub hıfz u hirâset ederek emîn ve sâlim birbirinize irsâl ve siz ki iskele emînlersiz yanınızda gümrüğe müte'allik

esvâb vardır deyü esvâblarından ve her birleriniz için getirdikleri emti'alarından nesne taleb olunmayub her biriniz himâyet ve sıyanet ve merâsim-i mihmân-nüvâziye ri'âyet ederek refâh-ı hâl ve ferâğ-ı bâl ile birbirinize ırsâl ve bir gün evvel der-i devlet-medârıma îsâle takayyüd ve ihtimâm ve hilâfından ihtirâz eylemeniz bâbında.

Fî Evahir-i Cemaziyelevvel Sene 1202

(s.88)

3.Hüküm

3.a) Özet: Halep'te meydana gelen ve hoş gitmeyen bazı hal ve hareketlerin yasaklanması, tekrar edilmemesi için gerekli tedbirlerin alınması ve buradaki Venedik konsolosu, tüccar, ziyaretçi ve ahalinin zarar görmemesi hususunda hüküm. **(Venedikli resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Haleb Mollasına ve Haleb Mütesellimine hüküm ki;

Devlet-i aliyye Venedik Cumhuriyeti beyinlerinde dostluk ve musâfat ve müsâleme ve müvâlât ber kemâl olmakdan nâşi memâlik-i mahrûseti'l-memâlik-i şâhânemde mukîm Venedik konsolos ve tüccâr ve re'âyâ ve züvvârının ber mûceb-i şurût ve uhûd himâyet ve sıyanet olunub muğâyir-i hareket ve bilâ mûcib ta'cîz ve takdirlerini mûcib-i hâlet ve hareket iktizâ etmez iken bu esnâda sefer-i hümâyunum vukû'u hasebiyle bazı güne alacak işâ'asıyla Medîne-i Halebde mukîm Venedik konsolos ve tüccar ve re'yâsının vahşet ve dehşetlerini ...emniyet ve âsâyiş ve envâ'-ı ticâretlerini mûcib harekât-ı nâ marziyyeye cür'et olduğu bu def'a Venedik balyosu tarafından Ordû-yı Hümâyunuma vârid olan memhûr arzuhâlinde tahrîr ve inhâ ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun o makûlelerin men'u def'iyle kemâ fi'l-evvel himâyet ve sıyanetleri hâlâtına ihtimâm olunmak bâbında emr-i şerîf sudûrunu istid'â etmekle ve meşrûh üzere amel ve hareket olunmak fermânım olmağın. İmdi siz ki mevlânâ ve mütesellim ve mûmâileyhimâsız Devlet-i aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımla Venedik cumhûru beyinde ...müsellem ve musâfat müşeyyed ve üstüvâr idüğü ol vechile derkâr ve pâydâr olan müsâlaha-i mezkûrenin hilâfı hareket ile konsolos ve tüccar ve re'âyâlarının ol vechile ta'cîz ve takdirlerini mûcib-i hâlât vukû'una rızâ-yı dâverânem olmadığı ve ber mûceb-i uhûd şurût himâyet ve sıyanetleriyle te'kid-i ...müsâfata ihtimâm matlûb-i pâdişâhanem olduğu ma'lûmunuz olduğda ba'de ezın keyfiyyeti iktizâ edenlere ifâde ve tefhîm ve hilâf-ı rızâ ve muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun ol tarafda olan Venediklünün iz'âclarını mûcib-i hâlet ve hareket vukû'a gelmekden men'u tahzîr ile te'mîn ve tatmînlerini istihsâle mübâderet ve keyfiyyeti ve bu madde-i nâ-marziyyenin sebep ve münşe'âtı vukû'u üzere

Deraliyyeme tahrîr ve i'lâma mübâderet ve hilâfından ittikâ ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Şa'ban Sene 1202

(s.88)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedikli tacirlerden bir ay içerisinde ödemek üzere üç bin yüz bir kuruş borç alan Atina metropolidi ...adlı rahibin, zamanında borcunu ödememesi üzerine, iki tarafın mahkemeye çıkarılıp işin aslını tespit ettikten sonra, bahsedilen meblağın geri alınarak sözkonusu tacirlere teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Zımmiler arasında alacak verecek, borçlar meselesi hakkında)**

4.b) Transkript: Atina Kadısına hüküm ki;

Venedik cumhûrunu Âsitâne-i Saâdetimde mukîm balyos hutimet avâkıbühü bi'l-hayrin bu def'a Ordû-yı Hümâyunuma takdîm eylediği memhûr takrîri mefhûmunda Venedik'e tâbi' Zâ Kilise Cezîresi re'âyâlarından Dimitri Millisi Todori ... beş nefer Venediklü tüccardan yedi sekiz ay mukaddem Atina Metropolidi ve ... nâm râhib Âsitâne-i aliyyede mersûmlardan bir ay tarafından tamâmen edâ ve va'desi mürûr ederler beher yevm kırk guruş i'tâ eylemek şartıyla Atina Kocabaşısı Benapotı Karruri ve ... nâm kocabaşılar ve ahâlî-i memleket birbirlerine kefil ve zâmin olunarak imzâlarıyla mumzî ve memleket mührüyle mahtûm üç kıt'a temessük mücebince üç bin yüz bir guruş istidâne ve istikrâz veva'desi tamamında edâ etmediklerinden nâşi mersûmûn mahalline ma'rifet-i şer'le taleb eylediklerinde eğerçi deynlerini ikrâr idüb ancak Atina voyvodasına hasebiyle gûnâ gün a'zâr-ı vâhiye imrâr-ı evkât ve avk ve te'hîr ve ibtâl-i hak Venediklü tüccar mesfûrûn hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun tasaddî eylediklerin ve mahallinde ihkâk-ı hak müte'assir olduğuna binâen mübâşir ma'rifetiyle ba'de's-sübût edâda ta'allül eder ise li ecli'l-ihkâk Deraliyyeme ihzârı bâbında emr-i münifim sudûrunu istid'â eylediğine binâen mübâşir ma'rifetiyle mahallinde ba'de's-sübût edâda te'allül ederse li ecli'l-ihkâk Deraliyyeme ihzâr olunmak fermânım olmağın. İmdi sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin ma'rifetin ve ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâileyh ma'rifetiyle râhib mesfûru Meclis-i Şer'a ihzâr ve tüccâr-ı mesfûrun ile terâfû'-i şer'a ve meblağ-ı mezbûru ber müceb-i temessükât ba'de's-sübûti'-ş-şer'î tahsîl ve bî kusûr alıverib ber müceb-i ahidnâme-i hümâyun tâcir-i mesfûrûn himâyet ve sıyanet ve ihkâk-ı hakka ihtimâm ve dikkat eylesesin. Şöyle ki mahallinde ba'de's-sübût edâda te'allül ederse li ecli'l-ihkâk mübâşir-i mûmâileyh ma'rifetiyle Dersaadetime ihzâr ve irsâle müsâraat eylemeniz bâbında.

(s.88)

5.Hüküm

5.a) Özet: Halep'ten İskenderun'a ticaret işi için gidip gelecek olan Venedik tüccarından Güzye Biygarlı?... nâm şahıs için, Venedik elçisinin isteği üzerine ticaret ile ilgili icraatlarında, vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve ahidname gereği emniyetinin sağlanması hususunda hüküm.

(Venedik tacirlerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

5.b) Transkript: İskenderun kadısına medîne-i Halebden İskenderuna varınca vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve İskenderun Gümrüğü Emîni ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyhin bu def'a Ordû-yı Hümâyunuma takdîm eylediği bir kıt'a memhûr arzuhâli mefhûmunda medîne-i Haleb'e li ecli't-ticâre sâkin Venedik tüccarından Güzye Biygarlı?... nâm tâcir li ecli't-ticâre İskenderun iskelesine âzim ve râhi olduğun inhâ ve tâcir-i mersûm medîne-i Halebden İskenderuna varınca mürûr ve ubûruna ve li ehli't-ticâre meks ü ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyun cizyedâr taraflarından cizye taleb vesâirler tarafından tekâlif mütâlebesiyle rencide ve remîde olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümâyun himâyet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu tahrîr ve istid'â etmekle mesfûr Güzye Bigarlı? nâm Venediklü tâcirin geşt ü güzârından li ecli't-ticâre meks ü ikâmetinde ahidnâme-i hümâyun mûcebince himâyet ve sıyanet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Şevval Sene 1202

(s.89)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidname gereği, Venedik ile Osmanlı şehirleri arasında gidip gelen iki tarafın gemileri fırtınadan dolayı zarar görmesi halinde, kimsenin saldırıp gasp teşebbüsünde bulunmaması, aksi takdirde, kanun önüne çıkartılıp verdiği zararın geri alınıp hak sahiplerine teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidname gereği, Osmanlı ile Venedik gemilerinin karşılıklı olarak emniyeti ve korunması hakkında)**

1.b) Transkript: Rumeli Vâlisi ve Serasker olan vezîr Feyzi Süleyman Paşa'ya ve zikr-i âtî karyenin tâbi' olduğu kazânın kadısına ve Delvine Sancağı mütesellimine hüküm ki;

Venedik gemileri memâlik-i mahrûseme gelir iken muhâlif yel çıkub ol gemi helâk olub ne mikdâr adam kurtulur ise âzad ola esîrleri kurtulur ise sâhiblerine vireler. Kapudân cânibinden ve adamlarından vesâirlerinden kat‘â dahl olunmaya ve memâlik-i mahrûsemde bir gemi ol tarafa varır iken muhâlif yel çıksa ol gemi helâk olub bi't-tecrûbe adam kurtulur ise Venediklûden anlara dahl olunmayub esîleri sâhiblerine verile kat‘a dahl ü nizâ‘ olunmaya deyü Venediklûye i‘tâ olunan ahidnâme-i hümayunda münderic ve mestûr ve Venedik Döjü ve cumhûru devlet-i aliyye-i adâlet-mevfûrumun kadîmi dost ve hemcivârı olub memâlik-i İslâmiyede ve Devlet-i aliyyem sularında geşt ü güzâr eden tüccar ve sefâin ve adamlarının ber- müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanetleri matlûb ve mültezim-i şâhânem iken bu esnâda Venedik Döjü? ve cumhûrunun kapudanlarından Pokopin nâm kapudânın râkib olduğu bir kıt‘a Venedik sefinesi fırtına-i azîmeye tesâdüfû hasebiyle Delvine sancağında konsiyoli karyesine takarrub eyledikde karye-i mezbûre ahâlisi sefine-i mezbûrenin derûnunda olan keresteyi gasb içün üzerine hücum ve derûnunda bulunan hamûlesini ve mellâh ve yolcularının cüz‘i ve küllî elbise ve eşyâ ve kerestelerini karye-i mezbûre ahâlisi sefine-i mezbûrenin derûnunda olan keresteleri gasb ü gâret ve sefineyi dahi zabta cesâret eylediklerinden sefine-i mezbûrda bulunan eşyâyı tahlîs içün Venediklûnün bir kıt‘a beylik bir gezisi ? ol cânibe varmak murâd eyledikde mezkûru def‘ eyledikde âlet-i harb ile ...def‘ eyledikleri.

Siz ki vezîr-i müşâr ve Delvine mütesellimi mûmâileyhimâsız Korfa Cenerali tarafından bâ tahrîrât ifâde olunmuşken tarafınızdan def‘aten ikdâm olunmadığından muğâyir-i ahidnâme-i hümayun zabt olunan sefine ve kereste ve ber müceb-i defter hamûle ve eşyâsının lâzım gelenlerden istirdâd ile ahidnâme-i hümayunun ifâsı bâbında emr-i münîfim sudûrunu bu def‘a Venedik Cumhurunun Âsitâne-i Saadetimde mukîm Balyos bi'l-hayrin Ordû-yı Humâyunuma vârid olan bir kıt‘a takrîr kağıdında tahrîr ve istid‘â olunduğuna binâen hilâf-ı ahidnâme-i hümayunun zerre te‘addî ve hasâret vukû‘u hilâf-ı rızâ-yı aliyyem idüğü zâhir iken madde-i mezkûrenin bu vechile zuhûru muvâfık-ı nefsi'l-emir olduğu halde ala eyyi hâlin sefine ve hamûlesinin ma‘rifet-i şer‘le lâzım gelenlerden istirdâdıyla icrâ-yı şer‘-i kadîm fasıl ve hall olunmak husûsuna kemâl-i sa‘y ve gayret ve Venediklûyi hasârdan sıyanet ve fîmâ ba‘d vechen mine'l-vücûh hilâf-ı şer‘-i şerîf ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun hareket ve hâlet vukû‘u tecvîzden mezîd-i tevakkî ve mübâ‘adet olunmak bâbında fermânım olmağın te‘kîden ve ikhâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur.

İmdi Devlet-i aliyye-i dâimü'l-karârımın kadîmi dost ve hemcivârı olan Venediklûnün memâlik-i mahrûsetü'l-memâlik-i şâhânemde devlet-i aliyyem sularında geşt ü güzâr

eden tüccar ve sefâyin adamlarının bir vechile muğâyir-i ahidnâme hasâret vukû'u muvâfık-ı nefsi'l-emr olduğu sûretde bu misillü hâlâtın hilâf-ı rızâ-yı hümayumun bi'l-küllîye hilâfı olduğu ve beher hâl zabt olunan sefine-i mezkûre ve hamûlesinin lâzım gelenlerden ma'rifet-i şer'le istirdâdıyla haklarının icrâsı ve ba'de ezân ber müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanetleri ile rızâ-yı dâverânemin tahsîl-i pâdişâhânem idüğü. Siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve mütesellim-i mûmâileyhsiz ma'lûmunuz oldukda ber minvâl-i muharrer Venediklünün ol vechile muğâyir-i ahidnâme-i hümayun zabt olunan sefine ve hamûlesinin ber müceb-i defter ma'rifet-i şer' ve ihrâma ihtimâmınız ile alâ eyyi hâl lâzım gelenlerden tahsîl ve istirdâd ve ve icrâ-yı hakka ihtimâm ile Venediklüyi hasârdan vikâye ve bundan sonra muğâyir-i emr vaz' ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayun vechen mine'l-vücûh Venediklünün tüccar ve adamlarına ta'arruz ve mevâcib-i hasâr olur hâlât hudûsüne ruhsat vukû'uyla muâhaze-i şâhânem olmakdan be gâyet tehâşî ve mücânebet ve ber müceb-i ahidnâme-i hümayun... himâyet ve sıyanetlerine i'tinâ ve dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1202

Der-zamân-ı Reisü'küttâb Seyyid Abdullah Berri Efendi nâle mâ yetemennâhü el-vâki' fî evâil-i Muharremü'l-harâm li sene erbaa ve mi'eteyn ve elf.

(s.89)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, padişah beratıyla tercümanlık hizmetinde olanlar, oğulları ve tercümânın hizmetindeki iki hizmetkârın, iş ve işlemler için yaptıkları seyahatlerde her türlü vergiden muaf oldukları ve korunmaları hususunda hüküm. **(Venedik resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Haleb Kadısına hüküm ki;

Der'aliyyemde mukîm Venedik Balyosu Nikola Koskarini Kavalir hutimet avâkıbühû bi'l-hayr müsteşâri-i Ordû-yı Hümayunuma mühürlü arzuhâl gönderüb tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve yedlerinde başka başka evâmir-i şerife verilen ikişer nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassabiye akçesi ve sâir rusûm ve tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmaya deyü Medine-i Haleb'de mukîm Venedik konsolosu yanında hâlâ tecdîden verilen berât-ı şerîfimle tercüman olan Nimetullah veled-i Cetgal...nâm tercümana i'tâ olunan berât şürotundan munderic olduğuna binâen

tercümân-ı mesfûrun iki nefer hizmetkârlarından İlyas veled-i Cebrail ..nâm bir neferi hilâf-ı şurût-ı berât cizye mütâlebesi ve âhar vechile te‘addî ve rencide ettirilmeyüb himâyet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid‘â etmeğin vech-i meşrûh üzere amek olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemâziyelâhir Sene 1204

(s.89)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, padişah beratıyla tercümanlık hizmetinde olanlar, oğulları ve tercümânın hizmetindeki iki hizmetkârın, iş ve işlemler için yaptıkları seyahatlerde haksızlık edilmemesi, her türlü vergiden muaf oldukları ve korunmaları hususunda hüküm. **(Venedik resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Haleb Kadısına ve Haleb Mollasından Âsitâne-i saâdetime gelince vâki‘ olan sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve ve yeniçeri serdârları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh müsteşâr-ı ordû-yı hümâyunuma mühürlü arzuhâl gönderüb medîne-i Halebde mukîm Venedik konsolosu yanına bâ berât-ı âlî tercümân olan Yasaf veled-i Antonya Artun nâm tercümân hâlâ hizmetinde olan Rum Tâifesinden Yolos Görgiyos .. nâm bir nefer hizmetkârını bazı mesâlihini rüyet zımnında Halebin etrâf ve havâlisine ve andan Âsitâne-i Saâdetime göndermek murâd eyledüğün bildirüb yalnız hizmetkâr-ı mesfûr tercümân-ı mersûmun hizmetinde oldukça mehâll-i merkûme varub gelince her hanginizin taht-ı kazâsına dâhil olur ise vâki‘ olan menâzil ve merâhilde ve hasbe‘l-iktizâ bir mahalde hîn-i meksinde hilâf-ı şurût-ı berât cizyedârlara cizye mütâlebesi vesâirlere âhar vechile te‘addî ve rencide ve emnen ve salimen mürûr ve ubûruna mumâna‘at olunmayub himâyet ve sıyanet olunmak bâbında hükm-i hümâyunum ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz nişân kaydı tetebbü‘ olundukda mesfûr Yasaf veled-i Antonya Artun hâlâ tecdîden verilen berât-ı şerîfîmle konsolos-ı merkûm yanında tercümân olub bu makûle tercümânların oğulları ikişer nefer hizmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiye akçesi ve sâir rûsûm ve tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmamak berâtı şurûtundan olduğu mestûr ve mukayyed bulmağın vech-i meşrûh üzere mürûruna mumâna‘t olunmamak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Cemâziyelâhir Sene 1204

Bir sûreti tercümân-ı mersûmun diğerk hizmetkârı Yasef Getügiyos ... nâm bir neferine dahi mehâll-i mezbûre mürûru için târih-i mezbûrede ber vech-i meşrûh yol hükmü yazılmışdır.

(s.89)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereğ-i, padişah beratıyla tercümanlık hizmetinde olanlar, oğulları ve tercümânın hizmetindeki iki hizmetkârın, iş ve işlemler için yaptıkları seyahatlerde rahatsız edilmemeleri, her türlü vergiden muaf oldukları ve korunmaları hususunda hüküm. **(Venedik resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren İzmir vee havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve cizyedârları vesâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âstâne-i aliyyemde mukîm Balyos Nikolo Koskarini Kavâlir hutimet avâkıbühû bi'l-hayr sahrâ-yı semt-i Ordû-yı Hümâyunuma mühürlü arzuhal gönderüb Balyos-ı mûmâileyhin yanında bâ berât-ı lî tercüman olan Konte Kostantin ..nâm tercümânın hizmetinde olan İstefan ... oğlu nâm bir nefer hizmetkârını bazı umûrunu rû'yet için Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve havâlisine lede'l-irsâl murâd eylediğın bildirüb yalnız bir nefer hizmetkârı mesfûr tercümân-ı mersûmun hizmetinde oldukca mehâll-i merkûme varub gelince esnâ-yı râhda ve mürûr ve ubûr eylediğ-i mahallerde muğâyir-i şurût-ı berât cizye mutâlebesi ve sâir rûsûm ve tekâlîf-i örf teklîfi ile bir dürlü rencide olmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz nişan kaydına mürâca'at olundukda mersûm Konte Kostantin ... Âsitâne-i aliyyemde mukîm Venedik Balyos yanında yüz doksan dört senesi rebiülevvelinin yirmi sekizinci günü tarihinde verilen berât-ı şerîfle tercümân olub ve tercümanlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve iki nefer hizmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiye akçesi ve sir rusûm ve tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmamak berâtı şurûtunda münderic idüğ-i mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1204

Bir sûreti tercümân-ı mersûmun hizmetinde olan Somon Toyar? nâm bir nefer hizmetkârına dahi aynı hitâb ile başka târih-i merkûmda ber minvâl-i muharrer emr-i âlî yazılmışdır.

(s.90)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, padişah beratıyla tercümanlık hizmetinde olanlar, oğulları ve tercümânın hizmetindeki iki hizmetkârın, iş ve işlemler için yaptıkları seyahatlerde rahatsız edilmemeleri, harâc, avâriz ve kassâbiye akçesi ve her türlü vergiden muaf oldukları ve korunmaları hususunda hüküm. **(Venedik resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âstâne-i aliyyemde mukîm Balyos Nikolo Koskarini Kavâkir hutimet avâkıbühû bi'l-hayr sahrây-ı ..Ordû-yı Hümâyunuma mühürlü arzuhal gönderüb medîne-i Haleb'de mukîm Venedik Konsolosu yanında Nimetullah veled-i .. bâ berât-ı âlîşân tercümân olub bu makûle tercümanların oğulları ve yedlerine başka başka evâmîr-i şerîfe verilen ikişer nefer hizmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmamak berâtı şurûtundan olmakdan nâşi tercümân-ı mersûmun iki nefer hizmetkârlarından Musa veled-i Şemuil Alika nâm bir neferi hilaf-i şurût-ı berât cizye mütâlebesi ve âhar vechile te'addî ettirilmeyüb berâtı şurûtu mücebince himâyet ve sıyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyun mu'allâ erkânem kaleminde mahfûz nişân kuyûdâtına mürâcaat olundukda mesfûr Nimetullah veled-i Cebrail ...tecdîden verilen berât-ı şerîfimle Haleb'de Venedik Konsolosu yanında tercümân olub ve tercümânlık hizmetinde olanlar ve oğulları ve yedlerine başka başka evâmîr-i şerîfe verilen iki nefer hizmetkârları harâc ve avâriz ve kassâbiye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlif-i örfiyye teklifi ile rencide olunmamaları tercümanlık şurûtundan olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî Evâil-i Şevval Sene 1204

(s.90)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, padişah beratıyla tercümanlık hizmetinde olanlar, oğulları ve tercümânın hizmetindeki iki hizmetkârın, iş ve işlemler için yaptıkları seyahatlerde rahatsız edilmemeleri, her türlü vergiden muaf oldukları ve

korunmaları hususunda hüküm. (Venedik resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âstâne-i aliyyemde mukîm Balyos Nikolo Koskarini kavâlir hutimet avâkıbühû bi'l-hayr Ordû-yı Hümâyunuma mühürlü arzuhal gönderüb medîne-i Haleb'de mukîm Venedik Konsolosu yanında Mihail veled-i Hana Dib bâ berât-ı âlîşân tercümân olub bu makûle tercümanların oğulları ve yedlerine başka başka evâmir-i şerîfe verilen ikişer nefer hizmetkârları harâc ve avârız ve kassâbiye akçesi ve sâir rüsûm ve tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmamaları berâtları şurûtundan olmakdan nâşi tercümân-ı mersûmun iki nefer hizmetkârlarından Nikola veled-i Hana nâm bir neferi hilaf-i şurût-ı berât cizye mütâlebesi ve âhar vechile te'addî ettirilmeyüb şurûtu berâtı mücebine himâyet ve sıyanet olunmak bâbında mukaddemâ Venedik Balyos tarafından emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyun Kaleminde mahfûz nişân-i hümâyun ve kuyûdâtına mürâcaat olundukda mesfûr Mihail veled-i Hana Haleb'de mukîm Venedik Konsolosu yanında tercümân olub ve tercümân hizmetinde olanlar berâtı şurûtunda olduğu mestûr ve mukayyed olmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için bin yüz doksan altı senesi evâil-i muharreminde Hüdâvendigâr-ı sâbık amm-i emcedim merhûm ve mağfûr Sultan Abdülhamid tâbe serâhü zamânında emr-i şerîf verildiğın inhâ ve cûlûs-i hümâyun vukû'una mebnî tecdîdi istid'â istemekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Şevval Sene 1205

Bir sûreti tercümân-ı mersûmun iki nefer hizmetkârlarından Petro veled-i Dib nâm bir neferinin mu'âfiyet emri târîh-i merkûmda tecdîd olunmuşdur.

(s.90)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik vatandaşlarına haksız muamele ve konsolosu da azarlama cüretinde bulunan Narda Zabiti Mir Ömer'in, kanun karşısına çıkarılarak ahidname şartlarına aykırı yaptığı haksızlıklardan kaçınması konusunda uyarılması ve buradaki mültezimin de bu tür hadiselerin tekrarlanmaması için dikkatli olması gerektiği hususunda hüküm. (Narda Zzabiti'nin haksız hareketleri hakkında)

3.b) Transkript: Narda Kadısına hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Devlet-i aliyyemde mukîm Balyos Nikola Koskarini? Kavalir hutimet avâkıbühû bi'l-hayr Ordû-yı Hümâyunuma mühürlü arzuhâl gönderüb devlet-i

aliyyemin düşmeni olan Moskovlu sefinelerine ve korsan gemilerine Venedik re'âyâsı mâlen ve bedenen ve kavlen i'ân et ve duhûl eylememek ve eder olur ise te'dîb-i şedîde ile icrâ-yı mucâzât olmak üzere Venedik cezâiri Körfeş Ceneralî tarafından tenbîhnâmeler teşdidiyle nizâma râbit ve tahzîr olunmuş olduğu ve nizâm-ı mezkûr bu def'a ve bundan böyle ber karâr olacağı tahrîr ve inhâ gûne devlet-i seniyyeme tenbîh-i hâlis ile izhâr-ı hulûs ve hayırhâhlık eden devlet re'âyâsının memâlik-i mahrûseme li ecli't-ticâre amed şûd edenlerin te'addiyât ve tekdîrât dan himâyet ve sıyanetleri husûsu tarafından matlûb olmakdan nâşi Narda tarafından âmed şûd Venedik re'âyâsını hilâf-i şûrût-ı uhûd zecr ve telkîn ve habs ve kayd ü bend ile tekdîre cüret ve ziyâde gümrük mütâlebesi ve dürlü dürlü bid'a ve mezâlim icrâsıyla izrâra cesâret ve bu bâbda mukaddem sâdır olan emr-i âliye adem-i mutâva'at ve ol cânibde bâ berât-ı âlî Venedik konsolosunun hânesine ilticâ eden bir nefer Venedik re'âyâsının ahz ve habs zımnında evâmîr irsâliyle muğâyir-i şûrût ve kuyûd konsolosa mersûmu tahfîf ve tahkîre mübâderet eden Narda zâbiti Mîr Ömerin tahzîr ve te'dîbi bâbında emr-i âlî sudûru mukaddemâ arzuhâl lede'l-inhâ ve'l-istid'â Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyûn beyân olundukda Canibeynin re'âyâsı karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb edüb kimesne mâni' olmaya ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhden olub mûcib-i himâyet-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ fî'l-evvel karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme kendü hallerinde hallerinde gelüb gidüb İstanbul vesâir iskelelere getirdikleri ve alub götürdükleri emti'ânın resm-i gümrüğü sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üçe verdiklerinden sonra ziyâde taleb ve âhar vechile muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar ve Venediklünün biribiri arasında nizâ'ları olursa balyosları adetlerince vekîle kimesne mâni' olmaya deyü mestûr ve mukayyed bulunmağın dâimâ ahidnâme-i hümâyûn şûrûtu mûcebince amel olunması ve hilâf-ı şûrût-ı uhûd halde vukû'unu inhâyâ vesîle olur keyfiyyât hadd-i ... ve irâ'et-i ruhsat olunmaması tenbîhâtını hâvî iki yüz iki senesi evâ'il-i rebî'ülâhîrinde sâdır olan emr-i münîfimin mûcib ve muktezasıyla amel ve hareket ve hilâfından be gâyet ittikâ ve mûcânebet lâzım iken sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin tarafından ve Narda gümrükcüsü ve mütesellim ve cizyedârân ve sâir zâbitânı emr-i münîfime ve tenbîhât-ı şâhâneme muğâyir Venedik tüccâr ve re'âyâsına dahl ü ta'arruz ve memnû'âtı olmayan emti'a naklinde adam başında ve deryâda ve her mahmûl bargire sekizer para cebren ve kahren taleb ve vermedikleri sûretde ahz ve darb ve habs ve dürlü dürlü eziyyet ve te'addî ve remide ettiklerinden Venedik re'âyâlarının emniyet ve ve râhatları bi'l-küllîye merfû' ve meslûb olduğun inhâ ve mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmîr-i aliyyeme ve

ahidnâme-i hümâyuna muğâyir ba'de'l-yevm Venedik tüccar ve re'âyâsı tekâlif-i muhdese ile rencide olunmayub sahih Venedik tüccarının ahidnâme-i hümâyun mücebince memnû'atdan olmayan emti'anın yüzde üç akçe resm-i gümrüğün verdiklerinden sonra ziyâde talebiyle bir rencide ve remîde olunmayub himâyet ve sıyanet olunmak bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda ber vech-i meşrûh evâmir-i aliyye sâdır olduğu mestûr ve mukayyed olmağın. Mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince amel olunmak fermânım olmağın tenbîhen ve te'kîden işbu emr-i şerîfim isdâr ve irsâl olunmuştur. İmdi sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin ber minvâl-i muharrer şürût ve uhûdun taraf-ı halelden vikâyesi matlûb idüğü ve Venedik re'âyâsının olmağla hilâf-i ahidnâme-i hümâyun ve muğâyir evâmir-i aliyyeme mücebince amel ve hareket olarak fîmâ ba'de Narda tarafından ve âmed şüd iden Venedik tüccar ve re'âyâsını bu makûle tekâlif-i muhdese ile te'addî ve ahidnâme-i hümâyûn mücebince memnû'atdan olmayub alub gönderdikleri ve getirdikleri emti'anın îcâb eden yüzde üç akçe resm-i gümrüğün edâ eylediklerinden sonra muğâyir-i ahidnâme-i hümâyun ve evâmir-i aliyye ziyâde talebiyle tarafından ve zâbitân-ı merkûmun câniblerinden rencide ve remîde ettirilmeyüp himâyet ve sıyanetleri emrine ve evâmir-i aliyyenin tenfîz ve icrâlarına dikkat ve ahidnâme-i hümâyunun muğâyiri ve emr-i münîfimin hilâfına kimesne tarafından hareket ve hâlât zuhûra gelmemesine ale'd-devâm nezâret ve hilâfı vaz'ına irâ'ete ruhsatdan ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Zilka'de Sene 1205

(s.91)

İştirâ ve Galatada vâki' menziline nakline tarafınızdan ve sâir ümenâ tarafından gümrük ve bac ve avâid mütâlebesi ve sâir bahâne ile te'addî ve rencide olunmamak üzere emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda ber minvâl-i muharrer yüz doksan sekiz senesine mahsûben ol mikdâr hamrın def'a-i vâhidede nakline mûmâna'at olunmamak üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince yüz doksan dokuz senesine mahsuben def'a-i vâhidede nakline mûmâna'ât olunmamak bâbında emr-i alî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Zilhicce Sene 198

(s.91)

1. Hüküm

1.a) Özet: Venedik'ten Cuka Adası'na ticaret işi için gidip gelecek olan Matuli Oğusni adındaki Venedik taciri için, ticaret ile ilgili icraatlarında, vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve ahidname gereği emniyetinin sağlanması hususunda Venedik elçisinin isteği üzerine verilen hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

1.b) Transkript: İzmir Nâibi ile İzmirden Akdenizden vâki' iskelelere varub gelince sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi âhar vechile ve muhdes olan kefâlet mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidnâme-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi' Cuka Adası re'âyâsından Matuli Oğusni nâm tâcir li-ecli' t-ticâre mehâll-i mezbûre azîmet murâd eylediğin bildirib tâcir-i mesfûr ticâret tarîkıyla mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde hilâf-i ahidnâme-i hümayûn cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetine götürdükleri ve vilâyetinden alıb getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün tamâmen edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrrer mütâlebesiyle rencide olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun emîn ve sâlim mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzrer amel olunmak için emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zilhicce Sene 198

(s.91)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, Venedik elçileri ve adamlarının kendileri için yılda bir defaya mahsus olmak üzere, belirtilen kaza ve Istranca köylerinden satın aldıkları yüz yirmi baş karacanavarı Galata'daki evlerine nakli konusunda her türlü vergiden muaf oldukları hakkında hüküm. **(Venedik elçilerinin yıllık alışveriş, hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Vize Kazâsı ve Haslar Kazâsı muzâfâtından Terkos ve nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki;

Venedik cumhûrunun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Balyos Ağustini Karconi hutimet avâkıbühû bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb Venedik Balyoslarının ve adamlarının kifâf-i nefsleri için zikr olunan kazâ ve nâhiyelere tâbi' İstranca vesâir

karyelerden rızâlarıyla satanlardan akçesiyle basdırmalık için yalnız yüz yirmi re's karacanavar iştirâ ve Galata'ta vâki' hânesine nakline mümâna'at lunmamak bâbında emr-i şerîfimle ruhsat verildiği vechile işbu bin yüz doksan dokuz senesine mahsûben emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümayunum'da mahfûz kuyud-i ahkâma mürâcaat olundukda yüz doksan sekiz senesine mahsûben ol mikdâr karacanavarın def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmamak üzere emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere ol mikdâr canavarın nakline mümâna'at olunmmak bâbında emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 199

(s.91)

3.Hüküm

3.a) Özet: Ticaretle iştigal etmek üzere, İstanbul'dan İzmir ve civarına gidip gelecek olan Kostanti ...adındaki Venedik tacirinin, ticaret ile ilgili icraatlarında gümrük vergisi dışında ahitnameye aykırı başka bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve ahidname gereği emniyetinin sağlanması hususunda Venedik elçisinin isteği üzerine verilen hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: İzmir nâibi ile Âsitâne-i Saâdetimden İzmir vee havâlisine varub gelince vâki' olan kudât ve nevvâba ve kethüdâyerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri vesâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidname-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik tüccârından Kostanti ... nâm tâcir li ecli't-ticâre bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i saâdetimden İzmir ve havâlisine azîmet murâd eylediğın bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayûn cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetlerine götürdüğü ve vilâyetlerinden alıb getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince icâb eden resm-i gümrüğün verdikden sonra ziyâde ve mükerrrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunub ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet olunarak mürûr ve ubûruna mümâna'at olunmamak bâbında hüküm-i hümayunum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzre emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 199

(s.91)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'e verilen ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tacirlerin, ticaret ile ilgili icraatlarında bir defa gümrük vergisi ödemesi dışında, ahitnameye aykırı başka bir vergi talebiyle sıkıştırılmamaları ve emniyetlerinin sağlanması hususunda Venedik elçisinin isteği üzerine verilen hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Manastır Kadısına Venedik hudûdundan Manastır ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh arzuhâl gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi muhdes olan tekâlîf mutâlebesiyle rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidname-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedik tüccârından Polyiço ... nâm tâcir li ecli't-ticâre Venedik şehrinden Manastır ve havâlisine azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr li ecli't-ticâre mehâll-i mezbûre varınca esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve bir mahalde ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümayûn cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetlerine götürdüğü ve vilâyetlerinden alıb getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümayun mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyanet olunarak mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayunum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır. Fî Evâil-i Muharrem Sene 199

(s.91)

5.Hüküm

5.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, ticaretle uğraşan Venedikli tacirlerin, yaptıkları faaliyetlerde, gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyetleri haklarının olduğu hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Kütahya Mollasına Venedik hudûdundan Kütahya ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve Kethüdâ yerleri ve Yeniçeri serdârları ve İskele emînleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhirihi rencide olunmayalar deyü Venediklüye verilen ahidname-i hümayunda mukayyed olduğuna binâen Venedike tâbi

Za Kilise Cezîresinden ... Drakopolo nâm tâcir li ecli't-ticâre bir nefer müste'men hizmetkârıyla azîmet murâd eylediğin bildürüb tâcir-i mesfûr bir nefer müste'men hizmetkârıyla li ecli't-ticâre mehâll-i mezbûre varub gelince esnâ-yı râhda menâzil ve merâhilde ve bir mahalde ikâmetinde hilâf-i ahidnâme-i hümâyûn cizye talebiyle te'addî ve memnû'atdan olmayub vilâyetlerine götürdüğü ve vilâyetlerinden alıb getirdiği emti'a ve eşyâsının ahidnâme-i hümâyûn mücebince îcâb eden resm-i gümrüğün edâ eyledikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub ber-müceb-i ahidnâme-i hümâyûn himâyet ve sıyanet olunarak emîn ve sâlim mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i âlî yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 199

Venedik kapudanlarından Vençiçoro Benoti nâm kapudân Göke ta'bîr olunur râkib olduğu sefinesiyle Vilâyetine avdet etmekle Balyosa istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Muharrem Sene 99

(s.92)

Venedik kapudanlarından Asparo (Espero?) Kalfa? nâm kapudan vilâyetine avdet etmekle, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evail-i Muharrem Sene 199

(s.92)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyetleri haklarının olduğu hakkında hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

1.b) Transkript: Âsitâne-i saadetimden Sakız ve İzmir iskelelerine ve havalilerine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba (kadılara ve nâiblere) ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele emini ve sair zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh mühürlü arzuhal gönderüb,ticaret ahvâli ilâ âhire muhdes olan kefâliyet talebiyle rencide olunmayalar deyu Venediklüye i'tâ olunan Ahid-nâme-i Hümâyunda mukayyed olduğına binaen, Venedik'e tâbi' Çuka Adası reâyâsından Şarl Vataro? nâm tâcir li-ecli't-ticare mahall-i mezbure azimet murâd eylediğin bildirüb tâcir-i mersûme bir nefer mestâ mest hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre mahall-i mezbure varub

geline, esnâ-yı rahda menâzil ve merâhilde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyûn cizye metâlibesiyle memnû'âtda olmayıb ve tasarrufunda? götürdüğü ve vilayetden alıp getirdiği emtiasının Ahid-nâme-i Hümâyûn mücebince îcâb iden resm-i gümrüğün tamamen edâ eyledikten sonra ziyade ve...gümrük metâlibesiyle rencide olunmayub ber-müceb-i Ahid-nâme-i Hümâyûn himayet ve siyanet olunarak emnen ve salimen mürûr ve ubûruna muhâlefet olunmamak babında ber vech-i meşrûh üzere emr-i âlî yazılmışdır.

Fi Evahir-i Muharrem Sene 199

Venedik kapudanlarından Covanni nâm kaptan, Tartina? ta'bir olunur sefinesiyle vilayete avdet etmekle baylos istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Muharrem Sene 199

Venedik kapudanlarından Asparo? Kovter Henbory? nâm kaptan, Bolaka? ta'bir olunur sefinesiyle vilayete avdet etmekle balyos istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı Safer Sene 199

(s.92)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyetleri haklarının olduğu hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i saadetinden İzmir ve Sakız ve havalilerine varub gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvaba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve zâbitâna hüküm ki:

Baylos'ı mûmâileyh mühürlü arzuhal gönderüb, ticaret ahvâli ile ilâhir? âhar veçhile rencide olunmaya deyu mukayyed bulunduğuna binâen, Venedik'e tâbi' Çuka Adası Reâyâsından Todori Teravandır? nâm tâcir li-ecli't-ticâre mahall-i mezbure azîmet murâd eyledüğün bildirüb, tâcir-i mesfur bir nefer meste'men hizmetkarlarıyla li-ecli't- ticâre mahall-i mezbure varub gelince, esnâ-yı rahda menâzil ve merâhilde Hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyûn cizye mutâlebesiyle ta'addi ve memnû'âtda olmayub, vilayetine götürdüğü ve vilayetinden alub getirdüğü eşyasının Ahid-nâme-i Hümâyûn mücebince îcâb iden resm-i gümrüğün tamamen eda eyledikten sonra ziyade vemükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub, ber-müceb-i Ahid-nâme-i Hümâyûn himayet ve siyanet olunarak

emnen ve salimen mürûr ve ubûruna Mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğin, ber vech-i meşruh üzere amel olunmak içün emr-i âli yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Safer Sene 199

(s.92)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, padişah beratıyla tercümanlık hizmetinde olanlar, oğulları ve tercümânın hizmetindeki iki hizmetkârın, iş ve işlemler için yaptıkları seyahatlerde rahatsız edilmemeleri, her türlü vergiden muaf oldukları ve korunmaları hususunda hüküm. **(Venedik devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Selanik Valisi ve ...ve Selanik Kazası Naibine hüküm ki;

Der'aliyemde mukîm Venedik Döj'u ve Cumhuri'nin Baylosu Ağustini Karçoni hutimet avâkıbehu bi'l-hayr, südde-i devlet-karârıma takdim eylediği bir kıt'a memhur arzuhali mefhumunda Venedik re'ayasına karada ve deryada tarafeynin memleketlerinde emniyen ve âsûdelik ile ticaret kâr u kisb idüb kimesne mâni olmaya ve Venedikden gelüb giden kimesneler evlu olsun ergin olsun, madem ki gelüb gidüb rençberlik idüb, memalik-i mahrûsemde yerleşmeye varub gerü gide anlardan haraç taleb olunmaya deyû Venediklüye i'tâ olunan Ahid-nâme-i Hümâyunda münderiç olmağla hilâfına vâz' ve hareket iktizâ itmez iken, Selanik İskelesi'ne ticaret tarikiyle gelüb giden ve hasbe'l-iktiza ve muhterik zimmîlerin tahriklerine mebni ...vilayetimizde kâr u kisb içün gelüb gidüb li eclî't-ticâre ikâmet idersiz deyu sahih Venediklüler, kaydını müş'ir yedlerinde olan patantine? ta'bir olunur kağıd ve senedlerine adem-i i'tibar ile ahz ve haps ve darb ile cebren ve kahren cizye kağıdını almağa tazyik ve envâ'ı ta'addiyat ile rencide ve rehinden hâli olmadıklarından iskele-i merkumede mukîm Venedik Komisyonu tarafına cizyedar ...ve sair zâbitâna bu makule sahih Venediklü tüccar ve re'ayasının ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyun himayet ve sıyânetleri iktiza eyledikleri her ne kadar ifade eyledi ise mukayyed olmadığından maada konsolosun dahi yedinde olan terhin-i? âlişânımın meşrutuna adem-i ri'âyet ve giz? ve cinslerinden istirhaç eylediği tercüman ve adamlarını darb ve şetm ile ... ve tahkir bu veçhile Venedik tüccar ve re'ayalarının emniyet ve refâhiyeleri bil-küllîye merfu' ve meslub olduğu inhâ ve adem-i ahidnâme-i Hümâyun ve a'yân ve sair zâbitân câniblerinden âhar bahane ile vâki' olan ...men' ve def' ve ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himayet ve sıyanet olunmaları babında emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Dîvân-ı Hümâyun'umda mahfuz ahkâm-ı kavânini tebliğ olundukda,

berat ile olan tercümanların kendüleri ve oğulları ve ikişer nefer hizmetkarları ve konsolosun ...cinsinden olan adamları cizyeden ve kefaliyet-i sairesinin cümlesinden muaf olmak üzere, konsolosların ve tercümanların yedlerine virilen berevât-ı şerifece zikr ve tasrih olmağla bunlardan ma'adâ muâfiyet-i emr-i âli ve tekâlifden tahlis ve gümrüklerin tahkik ve i'tiraz-ı sâire için Devlet-i Aliyye'nin haraç-güzar? olan re'âyâsından konsoloslar bayrakları altına ve duhûl-i devletde intisab ve ta'alluk iktisâb ile yedlerine patantine? ve tezkire verilenlerin ve husûl-i emniyeti Türk ve Frenk-i hey'etde geşt ü güzâr idenlerin...ve mutasarrıfı beynel-milel-i Müslimîn'e âid ve râcih olduğundan gayri ekseri Efrenç mezhebe ...duhûl ile ihtivâ? nizam memlekete ...ve yeri olub ...emr-i münkirin? men' ve defî ile hüsn-i nizam ve intizam tez ve efrağ olunmasına irâde-i Hümâyûn ta'alluk etmeğın memalik-i mahrusada...tercümanları oldığı ma'lum olunmak için kaydları, Dîvân-ı Hümâyûn kaleminden ihraç ve defteri irsal olunub selhi mahfuza lede'l-kayd ...Devlet-i Aliyye re'âyâsına himayet tarikile ... ve setr virmemek ve şimdiye dek her kime ...setr verilmiş ise yedlerinden Şer' eylemek ve heyetlerini tahkir? itdirmemek ...ma'rifet-i Şer'le konsoloslara tenbih ve bu emr-ikabihi li-küllîye-i? men'ine bi'l-ittifak ihtimam ve dikkat etmeyüb ...bahane ile celb-i... ve kendü cinslerinden olan tüccar ve adamlarına ve beratlu tercümanlarına ta'ahhüdlerine...olunmak için yüz yetmiş iki senesi evâhir-i Rebiulâhîrinde mufasssal ve meşrûha evâmîr-i şerife virildiği mestur ve mukayyed bulunmağın Ahid-nâme-i Hümâyûn meşrutî ve müfehha sâdir olan emr-i âli mûcebince amel ve hareket olunmak bâbında emr-i âlişan yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Safer Sene 199

(s.92)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik ahalisi Covani? adındaki tabîb ile İnöz'da ikamet eden Hacı Basri? diye bilinen şahıs arasında, hastalık ve tedavi masrafları için aralarında anlaşmışları üç yüz otuz bir kuruşun kanunla alınıp hak sahibine teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Kişiler arasındaki alacak verecek meselesi hakkında)**

4.b) Transkript: İnöz Kazası Naibi'ne hüküm ki;

Balyos-ı mûmâ-ileyh arzuhal gönderüb, Venedik re'âyâsından Covani? nâm tabîb, tabâbet tarîkiyle Edirne'de mütemekkin iken İnöz mütemekkinlerinden Hacı Basri? ... alil ve emrazlarına tedavi için mersumu Edirne'den getirdüb...Beynlerinde?.. tabîb-i mersum-ı mesfurının? Emrazlarına...ve tekmîl-i sıhhatlerine...eylediği hizmeti

ve...masârıfıçün kavlı eyledikleri üç yüz otuz bir gurusş ...virmeyüb, gadr eylediklerin tabibi velakin virdiklerin bildirüb, şer'le görölüb alıvirmeyi? icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak...olunmak bâbında hükm-i hümâyun rica etmeğin, mahallinde ...şer'le görölüb alıvirilüb...virilmek için emr-i âlî yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı Safer Sene 199

(s.93)

Müdde-i merkûme alâ vechi'l-izâh? Der'aliyeme arz-ı...ne güne emr-i âlî sâdır olur ise mûcebince harekete ilzam olunmak husûsuna irâde-i aliyyesi ta'alluk etmekle mahsus isti'lâmı hâvi işbu emr-i şerîfim ikrar? ile irsal olunmuşdur. İmdi devlet-i'aliyemle mukâvelât üzere olan Venediklü sefinelerine ta'arruz olunduğına rızâ-yı Hümâyunum olmadığı ve hilâf-ı şurût-ı uhûd hareket ve hâlet vukûı menfur tab' safvet?...mülûkânem olduğu ve ba'det-tahkik ber-muktezâ-yı şurût-ı uhûd bu maddenin kat ve faslına ihtimam olunmak ve alâ vechi'n-nüfûz hakikati bilinmek matlûb-ı şâhânem idüğü? ve bundan sonra terettüb idecek ahkâm ihbar ve inhasına mebni kılınacağı ma'lûmunuz olundukda zikr olunan Venedik Sefinesini, konsola-i? mezkur tob altında mı? ahz etmişdir yohsa tob altından hâriç mahalde mi velhâsıl mahalde girift eylemişdir ve sahîh Venedik tüccar sefinesi midir yohsa korsan sefinesi midir ve kabahat kangı tarafdadır ol tarafda olan devlet konsolosları hazır oldukları ...erbâb-ı vukûfdan kimin dikkat ve taharri iderek, sırran ve alenen suâl ve gereğı gibi tashih ve tahkik ve şek ve şühbeden ve gadr ve himayeden berî olarak keyfiyeti alâ vechi's-sıhha ve'l-izâh Der Aliyeme tahrir ve i'lâma mübâderet ve ba'dehu ne veçhile emr-i şerif sâdır olur ise muktezasıyla amel ve harek? ve taharrîde kusur ve rehâvetden ve vukuun hilâfı kaleme alınmakdan ... ve mücânebet etmeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Şa'ban Sene 1206

(s.93)

1.Hüküm

1.a) Özet: Tabiplik yapmak üzere bir yerden başka bir yere gidip gelen Venedikli tabiplerden, tabiplikle ilgili icraatlarında herhangi bir verginin alınmaması, geçişlerine engel olunmadan ve yol emniyetlerinin sağlanması hakkında hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Edirne ve İzmir ve Selanik mollalarına? ve Âsitâne-i Saâdetimden mahall-i merkum ve havâlilerine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvab ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuru'nun Âsitâne-i saâdetimde mukîm balyosu hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderüb Venedikden gelüb giden kimesneler evlu olsun ergin olsun, Selanik'e gelüb gidüb rençberlik idüb, memalik-i mahrûsamda yerleşmeye varub girü giden anlardan haraç taleb olunmaya deyu, Venediklüya i'tâ olunan Ahid-nâme-i Hümâyunda mukayed olduğuna binâen, Venedik re'ayasından yolcu Kontarini nâm tabib, icrâ-yı tebâbet için, Corci ve Bafi? ve Anderiko? nam yolcu nefer evladlarıyla Âsitâne-i Saâdetimden mahall-i merkuma varub gelince, esnâ-yı rahda ve hasbel-iktizâ meks ve ikametinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyun cizye talebi ve sâir bahane ile akçe mutâlebesiyle rencide ve remîde olunmayub ve emnen ve salimen mürûr ve ubûrlarına mübâderet ve ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânetinde olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrını istid'â etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Ramazan Sene 206

Venedik kapudanlarından Antonyo Poniçeli? nâm kapudan râkib olduğu bir kıt'a sefinesiçü baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ramazan Sene 6

Venedik kapudanlarından Banayi Yozbeki? râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylos'u istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır

Fi Evâil-i Ramazan Sene 6

Venedik kapudanlarından Covani Fakınati? nâm kapudanın râkib olduğu bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i Ramazan Sene 6

(s.93)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedikli tacirlerden, yaptıkları ticari faaliyetlerde, mal ve eşyalar için bir defa gümrük vergisi ödemesi dışında, ahitnameye aykırı başka bir verginin talep edilemeyeceği, yol emniyetlerinin sağlanması ve korunması hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir mollasına ve Sakız ve Girid ve Kıbrıs ve Rodos cezireleri nâiblerine Âsitâne-i Saâdetimden mahall-i merkûme ve havalilerine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvab ve kethûda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele ümenâsı ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Balyos'u Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticaret ahvali semere-i sulh u salahdan olub bâic-i imâret-i memleket olmağla, Venedik tüccarı kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûseme kendu hallerinde gelüb, İstanbul ve İzmid ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye Mısır ve Haleb ve sair iskelelere getürdikleri ve alıp götürdükleri emtiasının resm-i gümrüğün sair müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyade talebi ile ve âhar veçhile ve muhdes olan kefâliyet mutâlebesiyle rencide olmayalar deyû, Venediklüye virilen Ahidnâme-i Hümâyun'da mukayed olduğına binâen Venedik tüccarından Atrani Harkani? nâm tâcir, vâcibü't-ticâre Asitâne-i Saâdetimden, İzmir ve Sakız ve Girid ve Kıbrıs ve Rodos cezireleri ve havalilerine azîmet murad eylediğın bildirüb, tâcir-i mersum bir nefer-i müste'men hizmetkârıyla, mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûruna ve hasbe'l-iktiza meks ve ikametinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sair tekâlif talebiyle ta'addi ve memnû'âtıdan olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getürdüğü emtia ve işyasının Ahidnâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrük virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle ta'addî olunmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında Hükmi-i Hümâyun sudûrını istid'â itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ramazan Sene 206

Venedik kapudanlarından Matyocar? ve Panayi MöSORİ? ve Marko Andaravidoni ve Mikele Kefala nâm dört nefer kapudanlara balyos'u İstid'âsıyla başka başka mu'tadlardan? izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ramazan Sene 206

Venedik kapudanlarından Çoca Bolokovik ve Nikola Cobac nâm iki nefer kapudanlara, Balyos'u istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ramazan Sene 206

Venedik kapudanlarından Asparov? nâm kapudana, Balyos'u istid'âsıylamu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 206

Venedik kapudanlarından Asparov? Dokovik ve Nadal Görovik? Ve Covanni Bergamiye nâm üç nefer kapudanalara baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Şevval Sene 206

(s.94)

Der zamân-ı Sadr-ı Sudûrû'l-vüzerâ Hazreti Melik Mehmed Paşa Yesserallâhü bil-hayr mâ yürîdü ve mâ yeşâ-ü ve fî eyyân-i Hazreti Reîsül-küttâb Es-Seyyid Abdullah Berrî Efendi Nâl-i mâ yetemennâhü El-vâki' Fî 17 Şevval Sene 1206

Venedik kapudanlarından Asparov? Dokovik ve Nadal Görovik? ve Covanni Yergamin? nâm üç nefer kapudanalara baylos'u istid'âsıyla mu'tad üzre başka başka izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L.(Şevval) Sene 6

(s.94)

1.Hüküm

1.a) Özet: Mora'da adı geçen Venedik kaptanından bir kısmı borç, bir kısmı da kiraladığı gemisinin yük taşıma bedeli olarak, toplamda üç bin beş yüz elli sekiz kuruş borcunu ödemeyen Yahya Beg denilen şahsın, kanun karşısına çıkartılıp belirtilen meblağın alınması ve sözkonusu kaptana teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Kişiler arasındaki borç, alacak verecek meseleleri, çözümü ve millet sistemi hakkında)**

1.b) Transkript: Mora Valisi ve Zire ve cezire-i mezburede vâki' Halomiç maa Gastora? Kadısına hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylosu Nikola Koskarini Kavalir hutimet avâkibuhu bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Mora Ceziresi'nde vâki' Gaston? nâm kasaba'da sakin Hatman?-zâde Yahya Beğ demekle ma'ruf kimesne Venedik kapudanlarından Nanal? Körüyek? nâm kapudandan karz-ı hasen olmak üzere işbu Sene-i mübâreke de ma'lûmu'l-mikdar akçe istikraz eylediğinden başka, Der Aliyem'den Mora Ceziresi'ne gitmek üzere, kapudan-ı mersumun bir kıt'a sefinesini dahi ma'lûmu'l-mikdar akçe ile istîcar ve Cezire-i Mora'ya vusulünde eda etmek üzere mukâvele etmeleriyle istîcar eylediği sefine-i mezkûreye, Der Aliyyem'den eşya tahmil ve Mora Ceziresi'ne vürûd eylediklerinde emval ve eşyasın ihraç ve tamamen

ahz idüb, gerek kapudan-ı mersûmdan istikraz eylediği ve gerek navl-u sefine olarak men mîne'l-mecmu' üç bin beş yüz elli sekiz gurus deyn-i sahihi olmağla taleb eyledikde, mezbur Kolendor Nikol? ile hilâf-ı şer'i şerif vermekde ta'allül ve muhâlefet ve ibtâl-ı hak ve gadr sevdâsında olduğın inha ve meblağ-ı mezbur ma'rifet-i Şer'le merkumdan tahsil ve kapudan-ı mersûma teslim-birle ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmeğın, sen ki Vezîr-i Müşârun-ileysin, ma'rifetinle mahallinde şer'le görölüb, sâbit olan alacağının alâ-eyyi halini tahsili fermân olunmağın İmdi! Sen ki Vezîr-i Müşârun-ileysin, ma'rifetinle mezkûr mahallinde Meclis-i Şer'e ihzar ve kapudân-ı mersum ile terâfi-i? şer' zimmetinde sâbit ve zâhir olan alacağının alâ-eyyi halini tahsil ve kendüye teslimiyle icrâ-yı hakka dikkat ve adem-i tahsil bî-ibtal-i hakkı mûceb-i hâlât tecvîz olunmakdan begayet-i hakkâniyesi? tahaşi ve mücânebet olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı L.(Şevval) Sene 206

... ilmühaber? dâimesi? yazılmışdır.

(s.94)

2.Hüküm

2.a) Özet: Sarayönün'de iki gemiciyi tüfikle yaraladıkları için sürekli olarak kürek hapsine çarptırılan Venedik ahalisi altı Hırvat'dan, bir süre sonra üçünün ölmesi diğer üçünün de ıslah olmalarına binaen, Venedik elçisinin arzuhâli üzerine, geri kalan üç Hırvatın serbest bırakılıp çocuklarıyla beraber memleketlerine dönmelerine izin verilmesi hususunda hüküm. **(Elçinin ricası üzerine kürek hapsine mahkum olan Venedikli vatandaşların serbest bırakılması hakkında)**

2.b) Transkript: Kapudân-ı Derya Vezir Hüseyin Paşa'ya hüküm ki;

Venedik Hırvatlarından altı nefer Hırvatın bundan akdem elçileri Sarayönünde iki nefer kalyoncu neferâtını tüfenk kurşunuyla darb ve cerh ve icrâ-yı şakâvet eylediklerine binâen şeref-yafta-i sudur olan Hatt-ı Hümâyun mûcebince mesfurlar müebbeden kürekde haps ü ibkâ? Ve tekrar Hatt-ı Hümâyunum sudur etmedikce itlaf olunmamak üzere mukaddemâ Fermân-ı Âlî sâdır olmuşıdi, el-hâlet-i hâzihi Venedik balyosu Nikolo Foskarini? Kuvaçer? Hutimet? avâkıbuhû bi'l-hayrın Der'aliyem'e takdim eylediği bik kıt'a takrir-i tercümesinde, mesfurlardan üç neferi mürd olup hayatdar olan Hord? ve Enado ve Lodeb veled-i Loyo? Delami? Veled-i Mado? nâm lonca? Neferi Teyri ve ıslâh-ı nefis eylediklerinden bahisle kürekden ıtlâk ve sebilleri tahliye-birle ... sefîneye ırkâb ve vatanlarına irsal olumak üzere emr-i şerife sudûrını istid'â eylediğine binâen, sen ki

Vezîr-i Müşârun-ileysin; şeref-yafte-i sudûr olan Hatt-ı Hümâyûn-ı Şevket-i makrûn mûcebince sefineye ırkâb ile Âsitâne-i Saâdetimden ...ve vatanlarına irsal olunmak şartıyla kürekden ıtlak ve sebilleri tahliye olunmak fermân-ı hümâyûn olmağın İmdi, loca nefer-i mesfurların şeref-yafte-i sudur olan Hatt-ı Hümâyûn ... mûcebince ve şurût-ı merkûme ile ıtlakları husûsuna müsâade-i Aliyem erzân kılındığı ma'lûmun olduğu ber-veçhi meşrûh mersumların kürekden ıtlak ve sebilleri tahliye birle derhal sefineye ırkâb ile Der'aliyem'den ...ve vatanlarına irsal ve îsâl olunmalarına ihtimam ve dikkat eylemek bâbında.

Fi Evâhir-i L. Sene 206

Venedik kapudanlarından Tomazo Vasenbek? ve Antonyo Ragozin ve Petro Lazavi ve Covani Marankovik ve Marko Kospovik ve Karasani Antpa nâm altı nefer kapudanlara baylosu istid'âsıyla mu'teber üzere başka başka izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fi Evâhir-i L. Sene 206

(s.94)

3.Hüküm

3.a) Özet: Astendir? Adası'nda ikamet eden Maryo Palyokapa nâm Venediklinin İstanbul'a getirip, mahkeme karşısına çıkartmak için görevlendirilen Arnavud Hasan nâm bayrakçıya kimsenin engel olmaması hususunda hüküm.

3.b) Transkript: Astender? Adası Naibine ve zâbitânına hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyem'de mukîm Balyos'u Nikolo Kostarini Kavalir hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr Südde-i Saâdetim'e mühürlü arzuhal gönderüb, Astendir? Adası'nda mukîm Maryo Palyokapa nâm Venediklünün harekât ... Der Saâdetim'e ihzariçün Bafa? katib ve tahrirat Arnavud Hasan nâm bayrakçıyı irsal eylediğün inha ve Makork? Bayrakçı? merkum mübaşeretiyle ahz u Âsitâne-i Saâdetime ihzarına kimesne tarafından mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfîm sudûrını istid'â itmeğün vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı hümâyûn sâdır olunmuşdur ve vusul? ... sen ki Mevlânâ? ve zâbitân-ı mumailihsin mersum Beyrakçı Merkum Nerkak? bey Der Aliyeme ihzar ve isâle mübâderet şöyle ki? gelmekden imtinâ' iderler. Beyrakçı-i merkumun cebren ahz u isâle erzan, ferdü'l-ihdâ muğâyir-i emr-i âli ... İtdirmeyüb

Fi Evâil-i Za. (Zilkade) Sene 206

Venedik kapudanlarından Mastaki Zavo nâm kapudanın Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'âsıyla mu'teber üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i Za. Sene 206

(s.95)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde, gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyetleri haklarının olduğu hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Nâibiyle, Âsitâne-i Saâdetimden Bahr-i Sefid'de vâki' iskelelere ve İzmir ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele ümenâsı ve sair zâbitâna hüküm ki;

Âsitâne-i Aliyem'de mukîm Venedik Baylos'u Nikolo Koskarini Kavalir hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik tüccarından Kostantin Görka? nâm tâcir bir nefer-i müste'min hizmetkârıyla Akdeniz'de vâki' iskelere ve İzmir ve havalisine azimet murad eyledüğün bildirüb tâcir-i mersûm mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûruna ve li-ecli't-ticâre meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sair tekâlif talebiyle ta'addi ve memnû'âtdan olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getürdüğü emtia ve işyasının Ahidnâme-i Hümâyun mûcebince yüzde üç akçe resm-i gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrını istid'â itmeğün vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 206

(s.95)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedikli tabiplerin meslekleriyle ilgili icraatlarında vergiden muaf oldukları, gidiş gelişlerine engel olunmadan yol emniyetleri ve korunmaları hakkında hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Kıbrıs ve Mora ve denizde vâki sair iskelelere berren ve bahren varub gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sair zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetim'de mukîm Baylos'u Nikolo Koscarini Kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Venedikliden gelüb giden kimesneler ilâ âhire Venedik'e tâbi Zanita Ceziresi reâyâsından Anaştâş Barbayani? nâm tabib, icrâ-yı tabâbet için bir nefer-i müste'men adamıyla Âsitâne-i Aliyemden Kıbrıs ve Mora ve Rodos cezirelerine Akdeniz'de vâkı' sair iskelelere azimet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü tabîb-i mersum bir için bir nefer-i müste'men adamıyla Âsitâne-i Saâdetimden mahall-i merkuma varub gelince esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde ve bir mahalde tabâbete müte'allik umuruyla meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyûn cizye talebi ve sair bahane ile ta'addî ve rencide olunmayub emnen ve sâlimen müruruna mümâna'at olunmayub ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğün vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za. Sene 206

(s.95)

3.Hüküm

3.a) Özet: Yeni konsolos gelinceye kadar Rodos İskelesine konsolos vekili olarak tayin edilen Venedikliye, yapacağı işlerinde kimsenin karışmayıp, emniyetinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Rodos Cezîresi Nâibi'ne hüküm ki; Vekâlet Emri

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyem'de mukîm Baylos'u Nikolo Koskarini Kavalir hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Rodos ve İstanköy cezîrelerinde ve Bodrum İskelesi ve havalisine amed şüd iden sefâyini ve tüccar ve re'âyâlarının umûr ve hususlarına? rû'yet virilmek üzere ba-berât-ı âli konsolos olan kendü cinslerinden Cako Raymotidi nâm konsolos... olmağla, yerine âhari gelinceye değin yine kendü cinslerinden Küzibe? Eblarik nâm Venediklü, Rodos İskelesi'ne konsolos vekili nasb olunduğün bildirüb, mesfûrun vekâleti ümûrına ve ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn Kotimo ta'bir olunur konsoliyât hakkını ahz u kabza, zâbitân taraflarından ve âhardan bir ferdi mümâna'at ve dahl ve ta'arruz itdirmeyüb, himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfuz Ahidnâme-i Hümâyûn'a müraca'at olundukda, bâzergânlarının umûriçün ta'yin

eyledikleri konsolosların tebdil idüb yerlerine ol hizmetin uhdesinden gelür adamlar ta'yin idüb gönderdikde, kimesne mâni' olmaya. Tüccar tâifesi Venediklü olub ve gayri, Devlet-i Aliyemle dostluk üzere olanlardan ve olmayanlardan her kim olur ise olsun Venedik gemilerine tahmil idüb, kendü hallerinde, Ayamarko Bayrağıyla getürdükleri her nerede olur ise olsun, gümrük alına gelen meta'dan bayloslarına ve konsoloslarına, ta'bir olunur kotimo? hakkını vireler. Kimesne mâni' olmaya deyu Venediklüya i'ta olunan Ahidnâme-i Hümayun'da mestur ve mukayyed Ahidnâme-i Hümayun mücebince amel olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i Za. Sene 206

(s.95)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik elçisi yanında tercümanlık yapan Frankini adındaki tercümandan beşbin kuruş değerinde satın aldığı mücevherin parasını, vadesi geçtiği halde ödemeyen Edirne sâkinlerinden Mahmud Paşa-zâde Kapucubaşı Es-Seyyid Osman Beg'den çavuş aracılığıyla tamamının alınıp sözkonusu tercümana teslim edilmesi hususunda hüküm.

(Kişiler arasındaki borçlar, alacak verecek meseleleri hakkında)

4.b) Transkript: Edirne Mollasına ve Edirne Bostancı Başısına hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nun Âsitâne-i Aliyemde mukîm baylosu, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Venedik Cumhuri'nun müste'men tercümânlarından Baylos-ı mumâileyhin yanında tercüman olan Frankini nâm tercümandan, Edirne sâkinlerinden Mahmud Paşa-zâde Kapucubaşı Es-Seyyid Osman Beğ'in, mümzâ ve mahtûm ve ma'mûlün-bih bir kıt'a temessüki mücebince ahz u iştirâ eylediği mücevherât bahasından zimmetinde altı aydan beru beş bin gurus alacağı olub, meblağ-ı mezburun va'desi tecâvüz idüb bi'd-defa'ât mutâlibe olundukda meblağ-ı mezbûrı, bu âna kadar tercüman-ı mersum tarafına edâde muhalefet eyledüğün bildirüb, sen ki Bostancı başı mûmâileyhsin. Memhur ve ma'mûlün-bih temessüki mücebince meblağ-ı mezbur, çavuş mübaşeretiyle ale'l-ecil tamamen tahsil olunmak bâbında, sana hitâben emr-i şerife sudûrını istid'â itmeğın, sen ki Bostancı başı mûmâileyhsin! çavuş mübaşeretiyle muvakkat-ı şer'le? tahsil olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i Za. Sene 206

Tunus Sancağı? rüeyasından Yahya Reis'in Kandiye Kal'ası ...Venedüklünün Tarab Fora? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesini ahz etmekle, beynlerindeki münâza'âtları ve müzâhame tanzim olunmak bâbında mukaddem vürûdlarından evâmir-i münîf-i

mantûkunca ne husus mezbur ihtiyar ... Venedüklü sefine-i mezkûresi derûnında olan ... olduğu tarafeynden dahi mukaddem olan ...bir şey metâlibesinde olmamaları şartıyla yalnız bey mahdan beru otuz altı gurus masârifleri, Venedüklü tarafından virilmek üzere nontes? vekili ... murahhasların beynlerinde karar ve taraf-ı niza'dan tarafeyne ber-minvâl-i meşrûha ... olunan i'lam ve konsolosun bir kıt'a memhur senedi mücebince alâ tarîki'l-musâlaha meblağ-ı mezbûrı Venediklü tarafından, Kandiye'de mukîm konsolos ocağı? Vekili Hasan Hoca'ya? teslim ve ... sened i'ta ve mârru'z-zikr tarafından Favla? Sefinesine dahi bir sureti bâ-küşâd? Virildiğini nâtık Kandiye Muhafızı Vezir Hüseyin Paşa'nın kâimesi ve Kandiye Kadısı'nın varid olan i'lâmının mazmûnı ba-fermân-ı âlî senedi virildi.

Fi 13. C. (Cemaziyelahir) Sene 206

(s.95)

5.Hüküm

5.a) Özet: Osmanlı ile Venedik arasında olan ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, karada ve denizde ticaret maksadıyla yapılan icraatlarda ve Hıristiyan milletinden olup Venedik Beylerinin gemileriyle gidip gelenlerin emniyetlerinin sağlanması, korsanlık faaliyetlerinin menedilmesi ve olan sıkıntıların sulh yoluyla halledilmesi hususunda hüküm. **(Osmanlı-Venedik arasındaki ticaret hakkında)**

5.b) Transkript: Kandiye Muhâfızı Vezirim Hüseyin Paşa'ya ve Kandiye Kadısı'na hüküm ki;

Devlet-i Aliyye-i Kavî Şevketimle Venedüklü beyinde Mün'akid olan müsâlaha ahidnâmesinde cânibeynin re'âyâsı, karada ve deryada, tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni' olmaya, Venedik beğlerinin sefineleriyle yûriyen Venediklü olsun ve sair mülûk-i nasâra re'âyâsından olsun, emin sâlim olup? gidüb kimesne rencide ve ... ve bu husus için Cezâyir ve Trablus ocaklarına ve sâir tenbih iktizâ idenlere muhkem tenbih te'kîd oluna. Ker min-ba'd, Ahidnâme-i Hümâyûn'a muhalif ve sulh ü salâha muğâyir bir dürlü vaz'-ı hareket eylemeye ve deryada gezen korsan tâifesi, Akdeniz yahılarında memalik-i mahrûsemin kal'alarının altına vardıklarında, mukaddemâ virilen Ahidnâmede mestur olduğu üzere, Venediklüye ber-veçhile zarar ve ziyan etmemek için, gemi reislerinin ...leri alına? ve ânın gibi korsan tâifesi Venediklülerin gemilerin alub, reâyâ ve tevâbiin esir idüb ve kal'a altına vardıklarında o makuleleri, dizdarlar kal'a altına komayub, ber-veçhile himâyet ve sıyânet eylemeyeler ve ânın gibi mezkur korsanlar ...ve esir eyledikleri Venedik

re'âyâsıyla bir kal'a altına girdiklerinde?, ellerinde olan esirleri Venediklü olduğu makarrer ve zâhir oldukda ... gelmeyenler, sulh u salâh muktezasınca ... dahi evlerinden alınub sâhiplerine virile ve ol makule rızâ-yı şerife ve Ahidnâme'ye muhâlif vaz' iden korsanlar, vardıkları mahalde alıkonulub ahvalleri zâhir olduğu üzre isim ve resimleriyle yazılıb Dergâh-ı Saâdet-penâhıma arz oluna ki sonralar haklarında emr-i şerîfim ne veçhile sâdır olur ise mücebiyle amel oluna ve ber-veçhile muharrer sâdır olan Fermân-ı Şerîf'm'in icrâsını eğer hâkimler ve eğer dizdarlar ihmâl iderler ise özür ve cevâbları makbul olmayub Fermân-ı Hamâyun'uma adem-i iktizâları zâhir oldukda azl ile konulmayub sâire mûcib-i ibret için muhkem cezaları cezâları virile ve hükkâm ve dizdarlar Ahidnâme-i Hümâyun'a ve sâdır olan emr-i şerîfime muhâlif bu hususda mukayyed olmayub müsâmaha eylediklerinden, korsan tâifesi cezâlanurlar. Ol zaman Venediklüye töhmet olunmaya ve ânın gibi muazzilûnun kader-i kadar azilleri? ve ... Venediklü ile birbirlerine buluşduklarında Venediklüye

(s.96)

cenk ve harb iderler ise, her kangı tarafa zarar isâbet ider ise ânın için suâl ve cevâb olmaya deyû mestur ve mukayyed olduğuna ve Teriste? İskelesi'nden hamûl ile Kandiye'ye vürûd üzere olan ve Masoviç nâm Venedik kapudanının süvâr olduğu bir kıt'a sefinesini Tunus Ocağı korsanlarından Yahya Reis, Kandiye'den on mil ba'id mahalden görüb râkib olacak korsana, sefinesiyle mârru'z-zıkr Venedik sefinesinin ardına düşüb üzerine hücum ve sefine-i mezkûreyi zabt ve gâret eylediğini Hanya'da mukîm Venedik Konsolosu Vekili tahrir eylediğini, Venedik Cumhuri'nun Der-i Aliyye'mde mukîm Balyasu tarafına bundan akdem inha ve sefine-i merkûmenin hamule ve neferâtıyla ber-mûceb-i ahid rûy-ı husûsî? istid'â ve kezâlik Kandiye'de mukîm Konsolos Vekili tarafından dahi vârid olan tahrîrâtta, Kandiye pîşigâhında tob altından hâric mahalde kapudan-ı merkum, bi'l-muharebe ahz eylediği bir kıt'a Venedik sefinesiyle Kandiye'ye mürûruna, Hanya'da mukîm Venedik Konsolosu'nun ifâdesine mebnî, ol bâbda emr-i şerîf vürûdına intizâran sefine-i merkûme kapudan-ı merkumun süvâr olduğu sefinesiyle maan tevkif olunmuş olduğu tastir ve inba olundığına binâen Ahidnâme-i Hümâyun ve tahrîrât mazmununa nazaran, husûs-ı merkûmın ba'de't-tahkik icrâsı lâzımeden olduğına intibâen isti'lâmı hâvî, hâlâ Sadr-ı a'zam ve Vekîl-i mutlak sadâkat-ilhah Melik Mehmed Paşa iclâl ve icâbehûnun?, Kandiye muhafızlık âvânında emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşidi. Bu def'a Tunus kapudanlarından, El-Hâc Hasan Kapudan'ın Dersa'âdet'e takdim olunan arzuhalinde, Tunus korsan sefinesiyle Tavşan Adası'ndan çıkub rû-yı deryâda, Venedik Sefinesine tesâdüf eyledikde, evvel-emirde

Venediklü tob ve tüfenk endahına ibtidar-birle, dört beş nefer ehl-i İslâm'ı şehîd ve birisini mecruh eyledikleri cihetde, kapudan-ı merkum dahi dâmen-i gayreti dermiyân ile, Venedik sefinesini zabt ve Kandiye'ye vürûdidüb, Venedik Konsolosı da'vâ ve lede'l-mürâfa'a, kâide-i bahriye üzre sefîne-i merkûme konsolosu tarafına virilmek muktezi ... ve ihbâr olunmuş olduğu tahrir ve inhâ ve mukaddemâ vürûd iden tahrîrât ve erbâb-ı vukuf ihbarlarına nazaran dahi hak Tunuslu yedinde idüğü zâhir ve âşikâr olub, lâkin Venedik Cumhuri dahi Devlet-i Aliyem'le safvet ve mevaddâd üzre olduğına binâen, ıslâh-ı ... iderek dostâne bir suret-i haseneye ifrâğı ile kat'-ı rişte-i? iddiaya mübâderet olunmak lâzımeden idüğü zâhir ve ber-yarâr olmağla, mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısrâr ve ... ile irsâl olunmuşdur. İmdi, bu maddede hak Tunuslunun yedinde olduğu ... ve âşikâr olduğına binâen, ıslâh-ı ... iden bir hüsn-i surete ifrâğı ile tarafeynin ilzâm ve iskâtı, sizlerden matlûb idüğü, sen ki vezîr-i müşârun ve ... ve mûmâileysiz. ma'lumunuz oldukda ma'rifet ve ikrârınız? ve muktezâ idenlerin re'yleriyle, madde-i mezkûreyi bir hüsn-i surete ifrâğı ile tarafeynin ilzâm ve iskât ve irzâları hususına nehîd-i? ilzâm ve dikkat ve ba'dezin, tarafeynden bu madde zımnında inhâ ve ... vukû'unı müstelzim olur hâlâtı tecvizden âtîf ve mücânebet ve keyfiyet-i ve nizâmı ve kat'-ı rişte-i? nizâ' olunduğunu dahi bu tarafa inhaya müsâraat eylemeniz bâbında.

Fi Evâhir-i Za.(Zilkade) Sene 206

Venedik kapudanlarından Matyo Balatin ve Döniçanço Lorançovik, Valantonyo Volodrovik? ve Covani Tarabo? ve Tomazo Ragorin nâm kapudanlara, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre başka başka izn-i sefîne yazılmışdır. Ve Nikolo Macarari nâm kapudan dahi.

Fi Evâil-i Z.(Zilhicce) Sene 6

(s.96)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e bağlı Ayamavra Adası ahalisinden olan Venedikli tacirin, iki hizmetkârıyla İstanbul'dan Bursa, Halep, Mısır, İzmir ve civarlarına ticaret üzere gidip gelirken, ahidnamede belirtilen yüzde üç gümrük vergisi dışında, cizye ve başka vergi

talebiyle haksızlık edilmemesi ve emniyetinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Halep ve Mısır mollaları ve Bursa ve İzmir nâibleriyle Âsitâne-i Sa'âdetimden berren ve bahren mahall-i merkuma ve havalilerine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Âsitâne-i Sa'âdetimde mukîm Venedik Balyos'ı Nikolo Koscarini Kavalir hutimet avâkibehu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ile âhara, Venedik'e tâbi' Ayamavra Ceziresi re'âyâsından Âci Kostati Rusov? Polo nâm tâcir li-ecli't-ticâre iki nefer müste'men adamlarıyla Âsitâne-i Sa'âdetimden Bursa ve Halep ve Mısır ve İzmir ve havalilerine azîmet murâd eylediğin bildirüb, tâcir-i mersum, mahall-i merkuma varub gelince mürur ve uburlarına ve hasbe'l-iktizâ meks ve ikâmetinde hilâf-i Ahidnâme-i Hümâyûn, cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta'addi ve memnû'âtdan olmayub vilayetine götürdüğü ve alub getürdüğü emtia ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyûn mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istidâ itmeğin, veçh-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı Z. Sene 206

(s.96)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde yüzde üç gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyetleri haklarının olduğu hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Selânîk Mollasına ve Bursa ve İzmir nâiblerine ve Âsitâne-i Sa'âdetimden mahall-i merkuma ve havalilerine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Âsitâne-i Sa'âdetimde mukîm Venedik Cumhuriyeti'nin Balyos'ı Nikolo Koscarini Kavalir hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ile âhara, Venedik'e tâbi' Körfez Ceziresi re'âyâsından Leyoni ve karındaşı Kostanti Rokolna? nâm tâcirler li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Sa'âdetimden Bursa ve Selanik ve İzmir ve havalilerine azîmet murâd eylediğin bildirüb, tâcir-i mersumlar, mahall-i merkuma

varub gelince mürur ve uburlarına ve li-ecli't-ticâre meks ve ikâmetinde hilâf-i Ahidnâme-i Hümâyun, cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta'addi ve memnû'âtdan olmayub vilayetlerine götördükleri ve alub getürdükleri emtia ve eşyalarının Ahid-nâme-i Hümâyun mücebine yüzde üç akçe gümrüğün virdiklerinden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olunmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmakları bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin, veçh-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı Z. Sene 206

Venedik kapudanarından Esbero? Malem? Keke? ta'bir olunur ve Armo Volovbek? Tarabakolo ta'bir olunur ve Tomazo Lombardo ve Simon Kosovik ve Petro Betrovik Tarabakolo ve Ceyakmo Senik? Tarabakolo ta'bir olunur Tomazo Senik nâm kapudanalara, baylosu istid'âsıyla mutad üzre başka başka izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Z. Sene 206

(s.96)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde yüzde üç gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyetleri haklarının olduğu hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Edirne Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyemden Edirne ve havalisine varub gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos'ı Nikolo Koscarini Kavalir hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ile âhara, Venedik re'âyâsından Dimitri Espitoni? nâm tâ'cir, bir nefer-i müste'men adamıyla li-ecli't-ticâre Edirne ve havalisine azîmet murâd eylediğin bildirüb, tâcir-i mersum, mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticâre meks ve ikâmetinde hilâf-i Ahid-nâme-i Hümâyun, cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta'addi ve memnû'âtdan olmayub vilayetlerine götördükleri ve alub getürdükleri emtia ve eşyalarının Ahidnâme-i Hümâyun mücebine yüzde üç gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmakları bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin, veçh-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fi Evâil-i M. (Muharrem) Sene 207

(s.97)

1.Hüküm

1.a) Özet: İstanbul'daki görev süresi sona eren Venedik elçisi Nikolo Koscarini'nin yerine atanan yeni elçinin Venedik hududundan İstanbul'a getirmek üzere kişilerin görevlendirilmesi ve sözkonusu elçinin geçeceği yerlerde koruma ve yol emniyetinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik elçilerinin yol emniyeti ve korunmaları hakkında)**

1.b) Transkript: Hâlâ Derya Kapudanı Vezir'im Hüseyin Paşa'ya ve Âsitâne-i Saâdetimden berren ve bahren Venedik hudûdına varub gelince vâki' olan Mîr-i Mîran ve Sancak beyleri ve kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve halâs ve evkaf zabitanları ve a'yan ve iş erlerine hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nun Âsitâne-i Aliyemde mukîm balyosu Nikolo Koscarini Kavalir hutimet avâkibühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb mûmâileyhin Âsitâne-i Sa'âdetimde müddet-i ikâmeti tamâm olub, Venedik Cumhuri tarafından balyosluk hizmetine ta'yin olunan hutimet? avâkibühü bi'l-hayr Âsitâne-i Sa'âdetime gelmesi karîb olmağla Dîvân-ı Hümâyûnum çavuşlarından ve Dergâh-ı Mu'allâm bevvâblarından bevvâb ... ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden Yasakçı ... nam yeniçeri ... mûmâileyhi getürmek için, müste'men Venedik tercümânlarından Petro Navzed nâm tarcüman maiyeti ile gönderilmekle merkumun ve mesfur tercümân iki nefer-i müste'men hizmetkârlarıyla, Âsitâne-i Aliyyemden Venedik hudûdına varub gelince her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına varub dâhil olur ise, ferâyân u ferah? ve menâzil ve merâhilde ve esnâ-yı rahda ... cihetiyle ve sâir tekâlif mutâlebesiyle rencide ve remîde itdirilmeyüb ve mesfur tercümanın bindiği atına ve adamlarına ve esvâb ve davarlarına ve sarık sarındığına ve kılıç ve sair âlât-ı müheyya kuşandığına kimesneye dâhl ve ta'arruz ... olmayub ... ve muhâtara olan ... yanına kifâyet mikdarı adamlar koşulub kemâl-i emniyet ve selâmetle himâyet ve sıyânetde olunarak birbirinize irsal ve ber-vech-i meşruh mahall-i merkuma îsaliyle her biriniz takayyüd eylemeniz bâbında sâbıkı mücebince emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda, baylosı kim diler ise göndereler isterler ise horendeleriyle gelüb, Mahmiye-i Kostantiniyye'de ... karib damda? ... gide ve diler ise ... seninle maslahat ne ise göre üç yıl tamam olmadıysa ol dahi gide, ânın yerine bir dahi gele ve kadîmü'l-eyyamdan oldukları minvâl üzre ... bulalar deyû Venediklüye i'tâ olunan Ahid-

nâme-i Hümâyûn mücebince yüz doksan beş Senesi Evâhir-i Cemâziyelâhîrinde, ber-veçh-i muharrer emr-i şerîfi virdiği mestur ve mukayyed olmağın veci meşrûh üzre amel olunmak fermânım olmağın İmdi, ber-minvâl-i muharrer merkumun ve mesfur tercüman iki nefer-i müste'min hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyemden Venedik hudûdına varub gelince, menâzil ve merâhilde ve esnâ-yı rahda makule? cizye ve sâir tekâlif metâlibesiyle rencide ve remîde itdirilmeyüb ve mesfur tercümanın bindiği atına ve adamlarına ve esvabına? ve sair davarlarına ve sarık sarındığına ve kılıç ve sâir âlât-ı harb kuşandığına imesneye dahl ve ta'arruz etdirmeyüb tacviz ve muhâtara olan ... yanına kifâyet mîkdârı adamlar koşulub, kemâl-i emniyet ve selâmetle, himâyet ve sıyânetde oluna ... birbirinize irsal ve ber-vech-i ta'cib mahall-i merkuma îsale her biriniz takayyud-ı tâm eyleyüb mugâyir'i emr-i âli hâlet-i vukû'ı tecvizden ...ve mucânebet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i M. Sene 1207

(s.97)

2.Hüküm

2.a) Özet: Tababet üzere, İstanbul'dan Edirne'ye gidip gelen Venedikli tabiplerden Estefano Esbeto nâm tabibin, seyahatinde tabiplikle ilgili icraatlarında herhangi bir verginin alınmaması, geçişlerine engel olunmadan ve yol emniyetlerinin sağlanması hakkında hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Edirne Mollası'na ve Âsitâne-i Sa'âdetimden Edirne ve havâlisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba (kadılara ve nâiblere) ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sair zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm balyosu Nikolo Koskarini Kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Venedik'den gelüb giden kimesneler ilâ âhire Venedik re'âyâsından Estefano Esbeto nâm tabib bir nefer-i müste'men adamıyla Âsitâne-i Aliyemden Edirne ve havalisine azîmet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü tabib-i mersum bir nefer-i müste'min adamıyla Âsitâne-i Aliyemden Edirne ve havalisine varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde tabâbete müteallik ümûruyla meks ve ikametlerinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyûn cizye talebi ve sâir bahane ile ta'addi ve rencide itdirilmeyüb eminen ve salimen mürur ve ubûrına mümâna'at olunmayub ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet ve sıyânet olumak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğın, vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i M. Sene 1207

Der Zaman-ı Reîsü'l-küttâb Hazreti Muhmmmed Râşid Efendi Nâle Mâ Yetemennâhu Fi Evâsıt-ı Muharrem Sene 1207

Venedik kapudanlarından Marko Andera Vaberoni nâm Kapudan, baylosu istidâsıyla başka başka üç kıt'a izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S.(Safer)Sene 1207

(s.97)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde yüzde üç gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyetleri haklarının olduğu hakkında hüküm. (Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyemden İzmir Mora ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelere berren ve bahre varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminlerine hüküm ki;

Venedik Cumhuru'nun Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos'u Nikolo Koscarini hutimet avâkıbühû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik'e tâbi Kefalonya Cezîresi re'âyâsından Penayoti Yenayoto Polor nâm tâcir bir nefer-i müste'men adamıyla li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Mora Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnû'ât dan olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahid-nâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olunmayub, ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Ra. (Rebiu'levvel) Sene 1207

Venedik kapudanlarından Marko Andera Vaberoni nâm Kapudana, baylosu istidâsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

(s.97)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde yüzde üç gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyetleri haklarının olduğu hakkında hüküm.

4.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden Ankara ve havalisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kehüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminlerine hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylos'u Nikolo Koscarini hutimet avâkıbehû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Kovalı Deyasekofi? nâm tâcir, li-ecli't-ticare Âsitâne-i Aliyemden ve havalisine azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtından olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrını istid'â itmeğîn vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 207

(s.98)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'ten gelip gidenlerden diğerleri gibi sonradan bir talepte bulunulmayacağı ahidnamede yer aldığı üzere, Venedik ahalisi olup yapacakları seyahat sırasında ahitnameye aykırı bir cizye talebinde bulunulmaması, emniyetlerinin sağlanarak geçişlerine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların yapacakları seyahatlerde hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Edirne Mollası'na ve Âsitâne-i Sa'âdetimden Edirne ve havâlisine ve andan Eflak canibine varub gelince yol üzerinde vâki' olan kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sair zâbitâna ve Eflak Voyvodası voyvoda? hutimet avâkıbehû bi'l-hayra hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nun Âsitâne-i Aliyemde mukîm baylosu Nikolo Koskarini Kavalir hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Venedik'den gelüb giden evlu olsun ergin olsun ilâ âhirihi Venedik re'âyâsından Közpe? ve Nikola ve Mikalancelo nâm üç nefer Venediklüler, Cane nâm bir nefer müste'men adamlarıyla ba'zı masâlihlerini rü'yet için Âsitâne-i Aliyemden Edirne ve havalisine ve andan Eflâk cânibine azîmet murad eylediklerin bildirüb Venediklûyi mersumlar mahall-i merkuma varub gelince esnâ-yı râhda ve menâzil ve merâhilde li-ecli'l-maslaha meks ve ikametlerinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyun cizye talebi ve sâir bahane ile ta'addi ve rencide itdirilmeyüb eminen ve salimen mürur ve ubûrlarına mûmâna'at olunmayub bermûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 207

Mesfur, reâyâ-yı Aliyye'de olmağla ...fermânî mübâşir-i ... hıfz olunmuştur.

Fi... Sene 1210

(s.98)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde yüzde üç gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları ve yol emniyeti haklarının olduğu hakkında hüküm. (Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

2.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve Kıbrıs ve Mora ve İskenderiye-Mısır ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nun Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylos'u Nikolo Koskarini hutimet avâkıbuhü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb ticâret ahvâli ilâ âhire Venedik'e tâbi' Çuka? Ceziresi reâyâsından Kostantin Macaro? nâm tâcir bir nefer-i müste'men adamıyla li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Kıbrıs ve Mora ve İskenderiye-Mısır ve Akdeniz'de vâki'sâir iskelelere azîmet murad eyledüğün bildirüb tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif telabiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtdan olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mûcebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olunmayub, ber-vech-i Ahid-nâme-i

Hümâyün himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i R. (Rebiulahir) Sene 207

(s.98)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedikli tacirlerin yaptıkları ticari faaliyetlerde, yüzde üç gümrük vergisi dışında başka vergilerden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mısır Kadısı'na ve Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve Mısır ve havalileriyle Akdeniz'de vâki'sâir iskelelere varub gelince yol üzerlerinde vâki' kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylos'u Nikolo Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik'e tâbi' Coka? Ceziresi reâyâsından Horci Vondilaki nâm tâcir, bir nefer-i müste'men adamıyla li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Sa'âdetimden İzmir Mısır ve havalilerine ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyün cizye ve sâir tekâlîf talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtından olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyün mücebinde yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub, ber-vech-i Ahidnâme-i Hümâyün himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 207

Venedik kapudanlarından Nikolo Patribekö nâm Kapudan, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı R. (Rebiu'lahir) -

Venedik kapudanlarından Yanabi? Mosöri nâm Kapudan, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i emri sefine yazılmışdır.

Fi Evail-i C. (Cemaziyelahir) -

(s.98)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedikli tacirlerin, ticaret üzere yaptıkları seyahatlerde, yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Selânik ve İzmir kadılarına ve Âsitâne-i Saâdetimden Selanik ve İzmir ve Mora ve Kıbrıs ve İskenderiye-Mısır Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Kefalonya? Ceziresi reâyâsından Espero Masti? nâm Venediklü tâcir, bir nefer-i müste'men adamıyla li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Sa'âdetimden, Selanik ve İzmir ve Mora ve Kıbrıs ve İskenderiye-Mısır ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtından olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahid-nâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olunmayub, ber-vech-i Ahid-nâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğün vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 207

Venedik kapudanlarından Tarfak Kolövik? nâm Kapudan, Keke? Ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle avdet etmekle, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı C. Sene 207

(s.99)

Venedik kapudanlarından Petro Frendebşo nâm Kapudan, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle avdet etmekle baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı C. Sene 1207

(s.99)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi tabiplerin, tabiplik ile alakalı olarak yaptıkları seyahatlerde, ahidname şartlarına binaen, her türlü vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp gidiş gelişlerine engel olunmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Edirne Mollası'na, Medîne-Beğşehir'den? Edirne ve havâlisine ve sâir Rumeli taraflarında vâki kazâlara varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nun Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzual gönderüb, Venedik'den gelüb giden ilâ âhirihi Medine-Beğşehir'de? tabâbet tarikiyle sakın Venedik re'âyâsından Kostantin Obhi? nâm tabib, icrâ-yı tabâbet için bir nefer müste'men adamıyla Beğşehir'den? Edirne ve havalisine ve Rumeli taraflarında vâki' sâir kazâlara azîmet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü tabib-i mersum bir nefer adamıyla Beğşehir'den mahall-i merkuma varub gelince esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde tabâbete müte'allik umûruyla meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye talebiyle ve sâir bahane ile taaddî ve rencide itdirilmeyüb emnen ve salimen mürur ve ubûrına mümânaat olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı C. Sene 1207

Venedik kapudanlarından Esbero Malmele? nâm Kapudan, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle avdet etmekle, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır. Fî Evâhir-i C. Sene 1207

(s.99)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi tabiplerin, tabiplik ile alakalı olarak yaptıkları seyahatlerde, ahidname şartlarına binaen, her türlü vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp gidiş gelişlerine engel olunmaması ve belirlenen

kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında) hakkında)**

2.b) Transkript: Edirne Kadısı'na ve Edirne Âsitâne-i Saâdetimeve Âsitâne'den Rumeli taraflarında vâki' sâir kazâlara varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Venedik'den gelüb giden ilâ âhire mahrûsa-i Edirne'de li-ecli't-tabâbe misâfireten sâkin, Korfa Cezîresi reâyâsından Makolaki Espiyoni? nâm Venediklü tabib, icrâ-yı tabâbet için bir nefer adamıyla Edirne'den Âsitâne-i Aliyeme ve Âsitâne'den Rumeli taraflarında vâki' sâir kazâlara azîmet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü tabib-i mersum bir nefer adamıyla Edirne'den mahall-i merkuma varub gelince esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde tabâbete müte'allik umûruyla meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyûn cizye talebi ve sâir bahane ile taaddî ve rencide itdirilmeyüb âminen ve salimen mürur ve ubûrına mümânaat olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i R.(Receb) Sene 207

(s.99)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret üzere yaptıkları seyahatlerde, yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Edirne Mollası'na ve Edirne Âsitâne-i Saâdetime ve Âsitâne'den Rumeli taraflarında vâki' sâir kazâlara varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Korfa Cezîresi reâyâsından Yorgaki Nikolo Espiyoni? nâm Venediklü tâcir, bir nefer müste'men adamıyla li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyemden Edirne ve havalisine ve

Rumeli taraflarında vâki' sâir kazâlara azîmet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticâre meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyun cizye ve sâir teâlif talebiyle taaddî itdirilmeyüb, ve memnûâtda olunmayub vilâyetine alub götürdüğü ve alub getürdüğü emti'a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyade ve mükerrer gümrük metâlîbiyle rencide olunmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Receb Sene 1207

Venedik kapudanlarından Frestaran Lorarimidi? nâm Kapudan, Keke? Ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i R. Sene 1207

(s.99)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret üzere yaptıkları seyahatlerde, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen ahidname şartlarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyemden Narda'ya tâbi' Selahor İskelesine ve Mora ve İzmir'e varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki; Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik tüccarından Nikolo Üsküdaropolo nâm tâcir, bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyemden Narda'ya tâbi' Selahor? İskelesi'ne ve Mora ve İzmir'e azîmet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticâre meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta'addî itdirilmeyüb, ve memnû'âtдан olunmayub vilâyetine götürdüğü ve alub getürdüğü emti'a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyade ve mükere gümrük mutâlebesiyle rencide olunmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun

himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh
üzre amel içün emr-i şerif yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı R. Sene 207

(s.99)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret üzere yaptıkları seyahatlerde, yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyemden Narda'ya tâbi' Selâhor İskelesi'ne ve Mora ve İzmir'e varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvaba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki; Baylosu mûmâ ileyh mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik tüccarından Manoli Anderyakopolo? nâm tâcir, bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyemden Narda'ya tâbi' Selâhor? İskelesi'ne ve Mora ve İzmir'e azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticâre meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn ta'addî itdirilmemek? vech-i meşrûh üzre yol hükmü yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı R. Sene 207

(s.99)

6.Hüküm

6.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret üzere yaptıkları seyahatlerde, ticaret malı götürüp getirme haklarının olduğu, yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: Selânik ve İzmir ve Mora ve Kıbrıs ve İskenderiye-Mısır Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varub gelince kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylosu Nikolo Koskarini hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr,Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhire

Kefalonya Ceziresi reâyâsından Espero Masti? nâm Venediklü tâcir, bir nefer müste'men adamıyla li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Sa'âdetimden, Selanik ve İzmir ve Mora ve Kıbrıs ve İskenderiye-Mısır ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtından olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahid-nâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olunmayub, ber-vech-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı C.Sene 207

(s.100)

1.Hüküm

1.a) Özet: Bin ikiyüz senesinde isimleri bilinen beş Venedikli tüccardan, senetle on üç bin kuruş borç alıp, ancak ödeme zamanı geldiğinde defalarca istenmesinden sonra, ancak bir kısmını ödeyip geri kalan kısmının bağışlanmasını isteyen ve zorluk çıkaran Atina ahâlisi a'yan ve kocabaşılarının, kanun karşısına çıkartılıp geri kalan meblağın alınarak sözkonusu Venedikli tüccara teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Borç, alacak verecek meseleleri, çözümü ve millet sistemi hakkında)**

1.bTranskript: Atina Kadısı'na ve Atina Voyvodası zîd-i mecduhû'ya hüküm ki;

Atina ahâlisi ve a'yan ve kocabaşıları berberlerine kefil-i bi'l-mâl? olarak bâ-temessük ve hüccet-i şer'îye Venedik'e tâbi' Traklis? Ceziresi re'âyâlarından ma'lûmi'l-esâmi beş nefer Venedik tüccarından bir sene zarfında edâ eylemek şartıyla bin iki yüz senesi'nde on üç bin guruş istikrâz etmeleriyle, va'desi tamâmında birkaç def'a taleb eylediklerinde, virmekde ta'allül ve muhâlefet ve lede'l-müdâfaa, meblağ-ı mezburdan sekiz bin üç yüz elli guruşunu edâ ve bâkî kalan dört bin üç yüz elli guruşunu i'zâz-ı vâhibe ile avk u bi'l-hayr? ...ilgâ-i hak ve üzre edâda ...oldukların, Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos'u Nikolo Foskarini hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr, bundan akdem memhur arzıyla lede'l-inhâ ve'l-istid'â, çavuş mübaşeret-i ber-muktezâ-yı şer'i kadîm-i sâbit ve mahkûm-bih? olan meblağdan gayri-ez teslim bâkî kalan akçenin ber-mûcebi hüccet şer'îye tamâme tahsil ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında, bin iki yüz altı senesi evâsıt-ı Rebi'ulâhîr'inde Ağriboz muhatabına ve Atina Kadısı'na hitâben sâdir olan emr-i şerîfim infâz ve icrâ olamadığı beyanıyla, mukaddemâ sâdir olan emr-i

münîfim mûcebince amel olunmak bâbında müceddeden emr-i şerîfim sudûrını, elçî-i mûmâ-ileyh bu def'a Dersâdet'ime takdîmen eylediği memhur arzıyla istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzre târihi merhumda emr-i şerîfim virildiği mestur ve mukayyed olunmağın, sen ki Voyvoda-i Mûmâ-ileyhsin! mukaddemâ sâdır olan emri şerîfim mûcebince amel olunmak fermânım olmağın İmdi, siz ki Mevlânâ ve Voyvoda-i? mûmâileyhimâsız, düstûr-ı şer'e ihzar ve terâfî'-i şer' ve zimmetlerinde sâbit ve mahkûmin-bih? olan meblağdan gayri-ez teslim? bâkî kalan akçesi, ber-mûceb-i hüccet tamâmet tahsil ve alıvirilüb, icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak ve infâz-ı emr-i şerîfime ihtimâm ve dikkat ve hilâfından hazer ve mûcânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B. (Receb) Sene 207

Venedik kapudanlarından Del Melpenovik nâm Kapudana, râkib olduğu sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla, mu'tad üzre bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B. Sene 207

Venedik kapudanlarından Mikel Bayloci nâm Kapudana, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla, mu'tad üzre bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ş.(Şa'ban) Sene 207

(s.100)

2.Hüküm

2.a) Özet: Bozcaada Adasında sürgün üzere bulunan ve burada ticaretle uğraşan Venedikli tacirlerden aldığı malın ücretini vermekte zorluk çıkaran ve tehdit eden adı geçen kişiden olunan şikâyet üzerine, bu sıkıntının ortadan kaldırılması ve ahidname gereğince hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Borç, alacak verecek meseleleri, çözümü ve millet sistemi hakkında)**

2.b) Transkript: Bozcaada Cezîresi Nâibi'ne hüküm ki;

Der'aliyyemde mukîm Venedik balyos'ı hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime takdim eylediği mühürlü arzuhalinde, Bozcaada Cezîresi'nde Venedik tüccarından Covani Fornır nâm tâcir iki nefer Venediklü karındaşıyla li-eclî't-ticâre müddet-i vâfirenden beru kendi hâlinde ... meşgul olup, ta'addî ve rencide olunmak îcâb etmez iken, bu esnâda cezîre-i mezbûrede menfiyyen ikâmet üzre olan Saâdetkirâmî Sultan? Venediklü tüccar-ı mersûmûndan iştirâ eylediği emti'anın bahâsını edâda ta'allül ve muhâlefet ve ta'zib-i ahz? ve lede'l... darb ve tahkir ve tahfif ve tehdid-birle ta'addî ve rencideden hâlî olmadığın inhâ ve Sultân?-ı mûmâileyhin, muğâyir-i Ahidanâme-i

Hümâyün ol-veçhile zâhir olan ta'addisini men' ve def' ve ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyün,himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrını istid'â ve Dîvân-ı Hümâyünümde mahfuz kuyûd-ı ahkâma müraca'at olundukda Vize Kazâsına tâbi Örenli? Karyesinde sâkin...harekete binâen, mukaddemâ li-ecli't...? Bozcaada Cezîresi'ne, Yüz altı Senesi Evail-i Şa'banı'nda nefy ve icrâ olunu... işbu Sene-i mübâreke Evâil-i Recebi'nde itlâkiçün emr-i şerif sâdır olduğu mestûr ve tekayyüd olunmağın, zikr olunan Venediklüler, gerek Sultân-ı mûmâiley ve gerek âhar taraflarından hilâf-ı Ahidnâmeye münâfi, Venediklü tücâr-ı merkûmenin ol makule ta'addiyâ ile rencide ve remîde olduklarına, rızây-ı Aliyem olmamakla ber-veçhi muharrer Venediklü tâcir-i mersûmûnı gerek Sultân-ı mûmâileyh tarafından ve gerek âhar canibinden, hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyün ol-veçhile bir dürlü ta'addî ve rencide itdirilmeyüb, şurût-ı Ahidnâme-i Hümâyün mûcebince himâyet ve sıyânet olunub, münâfi hâlet ve hareket vukûuna... hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 207

(s.100)

3.Hüküm

3.a) Özet: Elçilik vazifesini tamamlayıp, aman verilmiş adamlarıyla ayrılan Venedik elçisinin belirtilen yol güzergahında yapacağı seyahatinde, emniyetinin sağlanması ve geçişine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçisinin yol güvenliğinin sağlanması hakkında)**

3.b) Transkript: Eflak Voyvodası'na hüküm ki;

Bundan akdem Venedik Cumhuriyeti tarafından Der-bâr-ı utûfet-kararıma gelüb, bu def'a ikmâl-i sefâretle avd ve infirâk iden Nikolo Kosef Rini Kavalir hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr, maiyetinde olan müste'men adamlarıyla, Bükreş tarikiyle azîmet murad eyledikde, elçi-i mûmâileyh Der-alıyyeme takdim eylediği memhur arzuhalıyla inhâ ve tarik-i mezkurdan emnan ve salimen mürur ve ubûrına mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrını istid'â etmekle istişhâsî esbâb-ı zevahire ve emtiasına i'tinâ olunarak mashûben...Ruûs-ı...Hudûda emrârı fermânım olmağla...ilçî-i mûmâileyh... adamlarıyla tahsil-i refah veistirâhati husûsuna akdâm ve muhâfazası emrine i'tinâ olunarak tarik-i mezkur ile ruûs-ı hududa emrarı matlub ve müstelzim idüğü, sen ki voyvoda-i mûmâileyhsin! ma'lûmun ber vechi meşrûh üzre amel ve harekete ihtimâm ve dikkat ve ikmâl-i emniyet ve selâmetle emrârına ziyâde ihtimam ve gayret ve kusûr ve rehâvetden ve adem-iistirâhati mûcib hâlâtdan hazer ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 207

Venedik kapudanlarından Corci Yorgi? nâm Kapudan, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 207

Venedik kapudanlarından Covani Davdiho? nâm Kapudan, râkib olduğu bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş. Sene 1207

Venedik kapudanlarından Covani Petersevik? nâm Kapudan, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş. Sene 1207

Venedik kapudanlarından Petro Yespovaç? nâm Kapudan, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i N.(Ramazan) Sene 207

(s.101)

Venedik kapudanlarından Bortolo Lozancini? Keke? ta'bir olunur ve Çevzeye Karasaniç? sefineleriçün, baylosu istid'âsıyla başka başka birer kıt'a izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fi Evâil-i N. Sene 207

Venedik kapudanlarından Nikoloyi Nölato? nâm Kapudana, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâhir-i Z. Sene 207

Vürûd iden i'lâma mebni tekrar ...yazılmışdır.

Fi Evâil-i N. Sene 207

(s.101)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ticaret için Selanik İskelesine gidip gelen Venedik ahalisine ahidnâme şartlarına uymayarak, buradaki a'yan, kocabaşı ve zabitler tarafından türlü türlü sıkıntılar çıkarılmasının, var olan emre aykırı olarak eski borç diye veya para talebinde bulunulmasının, sövüp darbedilmesinin sebebinin çok dikkatli bir şekilde araştırılıp ortaya çıkarılması hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin haksızlıkları hakkında)**

1.b) Transkript: Selânîk Mollası'na hüküm ki;

Âsitâne-i Aliyemde mukîm Venedik Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime takdim eylediği bir kıt'a memhur arzuhalinde Selanik

İskelesi'ne li-ecli't-ticâre ve'l-maslaha amed şüd iden Venediklü a'yân-ı vilayet tarafından ve Kocabaşı ve sâir zâbitân câniblerinden muğâyir-i emr-i âli tekâlîf mutâlebesiyle ta'arruz ve hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn deyn-i mukaddem nâmiyla akçe talebiyle ta'addi ve rencide ve ahz u haps ve günâ gün cevri ü ezâ ve darb-ı şedîd ile darb ve şetm olundığı cihetden, iskele-i merkûmede mukîm Venedik Konsolos'ı tahlis olunmak ve fîmâ-ba'd tercümanını li-ecli'l-iştikâ hâkim ve mütesellim tarafına irsâl eyledikde ber-veçhile müessir? olmadığı beyanıyla mahbus ola Venediklüler, tahlis olunmak ve fîmâ-ba'd hilâf-ı ahid ve muğâyir-ı Evâmîr-i Aliyye cebr ve tazyik olunmamak bâbında emr-i âli sudûrını istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz Ahidnâme-i Hümâyûn ve ahkâm-ı kuyûdâtı istifsâr olundukda, Venedik'den memalik-i mahrûsama bir bâzîrgân ki gelse gayr-ı kimesne borcu için ânı tutub incitmeyeler deyû Venediklüye virilen Ahidnâme-i Hümâyûn'da mûnderîç ve ticâret veyâhud âhar maslahat zımnında, memalik-i İslâmiye'de bulunan ve fîmâ-ba'd tevârüd iden müste'men taifesinin memalik-i İslâmiye'de arâzi ve emlak iştira ve temellûki, muhâlif-i Şer'-i şerif ve muğâyir-i ahid olmak hasebiyle, tâife-i mesfûrûnun kâ'ide-i kadîm-i mülke muğâyir emlak ve arâzi temellük etmeleri var ise bahasıyla Devlet-i Aliyem re'âyâsına satub kat'-ı alâka idüb, kendüleri müste'ciren sakin olmak ve bin iki yüz altı senesi evâhir-i cemâziyelahinden sonra, re'âyâ kızlarıyla izdivâc idenleden tevellüd idecek evladları, Devlet-i Aliyem re'ayasından add olunmak husûsî ve husûsât-ı sâireyi hâvi târih-i mezburda evâmîr-i şerîfe ısdâr ve neşr olunmuş olduğu mestur ve mukayyed olduğına ve zikr olunan Venediklülere ta'arruz olunması nizâmı hâvi sudur iden emr-i şerîfimin tenfiz ve icrâsı zımnında idüğü ihtimalden ba'îd olmadığına binâen husus-ı merkum ba-taharri tahkik ve kün ve hakikati üzre i'lam olunmasına İrâde-i Aliyem ta'alluk eylediğinden nâşi, isti'lâmı şâmil iş-bu emr-i şerîfim tasdîr ve tesyîr olunmuştur. İmdi, Devlet-i Aliyemle dost olan Venediklünün mahrûsama gelüb giden re'ayalarının, hilâf-ı ahid, Deyn-i mukaddem ... ve muğâyir-i şurût mutâlebesiyle bilâ muceb-i ahz u habs olunmalarına rızâ-yı hümâyûn olmadığı ve bâlâda muharrer nizâmı müştemil evâmîrin dâimâ düstûrî'l-amel tutulması matlûb olduğu ve bu def'a inhaya ve mefhum emre nazaran îrâd-ı şübhe itmekle sebebi bilinmesi lâzımede idüğü, sen ki mevlânâ-ı mûmâileysin, ma'lûmun üzre husus-ı merkûmı ya'ni Venediklünün, ol tarafda a'yân ve zâbitân câniblerinden ta'arruz ve tekâlîf mutâlebesiyle ahz u habs olunmasının sebeb-i hikmeti nedir? etrafiyla erbâb-ı vukuf ve vüsûkdan su'al ve tashih ve şek ve şüpheden ârî ve gadr ve himâyeden berî olarak keyfiyeti, sıhhati üzre Der Aliyyem'e i'lam ve inhaya müsâra'at ve taharri ve tahkikde kusûr ve iğmâz ve rehâvet ve muğâyir-i nizâm-ı hâlet

vukûunı tecvizden ve vâki'in hilâfını kaleme almakdan be-gayet-i ittikâ ve mübâ'adet eylemeniz bâbında.

Fi Evâil-i N. Sene 207

Venedik kapudanlarından Mikel Lazovik ve Cayakomi Sinik Tartana ve Bonyaletto ve Anderya Yankovik nâm Kapudanalara, Keke? ta'bir olunur sefineleriçün, balyosu istid'âsıyla başka başka mu'tad üzre dört kıt'a izn-i sefine emirleri yazılmışdır

Evâsıt-ı N. Sene 207

Venedik kapudanlarından Covanni Franonbek ve Espero Malame? nâm Kapudanalara, Keke? ta'bir olunur ve Masave Manyasevik? nâm kapudana, Polato ta'bir olunur sefineleriçün, balyosu istid'âsıyla mu'tad üzre başka başka izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Evâsıt-ı N. Sene 207

(s.101)

2.Hüküm

2.a) Özet: Kendi halinde ticaretle uğraşan Covani Dimitri adındaki Venedikli ahalinin, Fener Kazasında ismi belli olan bir kişi tarafından, para ve eşyalarının gaspedilerek ardından katledilmesi üzerine, adı geçen şahsın kanun karşısına çıkarılıp, gaspedilen para ve eşyalarının geri alınması ve şer'an diyetinin katledilen Venediklinin kardeşi olan varisine teslimi hususunda hüküm. **(Gasp, cürmü cinayet, diyet meseleleri ve çözümü hakkında)**

2.b) Transkript: Mora Valisi'ne ve Fener Kadısı'na hüküm ki;

Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Venedik balyos'u hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime takdim eylediği mühürlü arzuhalı mefhumunda Venedik'e tâbi' Neranta? Ceziresi r'eâyâlarından Covani Dimitri nâm Venediklü tâcir Fener Kazası'na, işbu sene-i mübâreke de gelüb kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olarak müsâfireten ikâmet ve kâr u kisb ve ticâret ve umûr vaz'iyetiyle meşgul olub kimesneye vaz' u ta'addisi yoğiken, Kazâ-yı mezbûre ahâhilisinden ma'lûmü'l-isim kimesne mesfûrun üzerinde mevcûd dokuz yüz nakd akçesini ihsâs-birle ale'l-gafleh darb ve cerh ve katl ve nakd ve emvâlîn gasb u gâret ve gadr-i küllî eylediği inhâ ve kâtîli ...vech-i kâfî zâhire ihraç ve şer'le rü'yet ve nakd ve emvâl-i magâsub-ı maktul-i mersûmun, şer'an îcâb iden diyeti tamamen ve kâmilten tahsil ve vârisi karındaşı Vaboniterdo? nâm Venediklüye red ve teslim-i birle, icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olumak bâbında emr-i şerîfîm sudûrını istid'â ve husus-ı mezbur, minvâl-i muharrer üzre olduğunu nâtik cânib-i şer'den virilen bir kıt'a i'lâm-ı

şer'iyeyi takdim ve ibrâz eylediğine binâen; Sen ki Vezîr-i Müşârun-ileyhsin! ma'rifetinle kâtîli her kim ise bâ-taharrî alâ ...hal zâhire ihrâc ve emvâl-i mensûbe ve maktulün diyeti şer'an tahsil ve ihkâk-ı hak ve fasl-ı müdde'â ve keyfiyet-i i'lam ve inhâ olunmak fermânım olmağın, İmdi, Siz ki Vezîr-i ve Mevlânâ-yı Müşârun-ileyhsiz! maktul-i mersûmun kâtîli her kim ise bâ-vech-i gân? zâhire ihrâc ifâ-yı hak-birle fasl u hasma ihtimam olunmak matlûb olağla ber-minvâl-i muharrer ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer'le maktul-i mesfûrun kâtîli her kim ise gereği gibi taharri iderek ale'l-îcâb zâhire ihrâc ve ba'de's-sübût emvâl-i mensûbe ile maktul-i mersûmun, şer'an îcâb iden diyeti her ne ise bi't-tamâm tahsil ve karındaşı mersûma min gayr-i noksan teslim-birle icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak fasl-ı iddi'âya ihtimam ve dikkat ve hilâf-ı rızâ ve mugâyir-i şeri'at-ı garrâ hareket vukûuyla ibtâl-i hakkı mûcib hâlâtıdan ve bu vesîle ile ...Mezkûrede medhali olmayan mazlûmîne gadr ve şenâat ve fezâhat isnâdıyla ...Dest-i taaddîden begayet hazed ve mücânebet ve keyfiyeti sûre-i sicillâtıyla müdd-i saadetime i'lâm ve inhâya mübâderet eylemeniz bâbında.

Fi Evâsıt-ı N. Sene 207

(s.102)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ile aramızda olan dostluk ve ahitname şartlarına binaen, Venedik tüccar, ahali ve konsoloslara gereksiz haksızlık edilmemesi ve Halep gümrükçüsünün ahitnameye aykırı yaptığı hal ve hareketlerinin mennedilmesi hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin haksızlıklarının ortadan kaldırılması hakkında)**

1.b) Transkript: Haleb Valisi'ne ve Haleb Mollası'na hüküm ki;

Der-i Saâdet'imde mukîm Venedik Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, kâmile-i saadetime takdim eylediği bir kıt'a memhur arzında, Venedik tâcirlerinin ahvâliçün kendi cinslerinden nasb eyledikleri konsoloslarından bazı kimesneler da'va itdiklerinde, kendülerin haps itmeyeler ve evâmire? mühürliyeler? ve tarafeynin reâyası, karada ve deryâda tarafân-ı memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni' olmaya. Venedik tüccarı, kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûsama kendi hallerinde gelüb gidüb, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getürdikleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün, sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe virdiklerinden sonra ziyade talebi ve âhar veçhile muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar, deyû Venediklüye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümâyun'da münderiç

olduğundan ve Medîne-i Haleb'e li-ecli't-ticâre tevârüd iden Venedik tüccarına ve züvvârına cüvâninlere? Haleb muhassılı ve gümrük emini olan ... tarafından mugâyir-i Ahidnâme-i Hümâyun ... ve bilâ müceb ve mugâyir-i Şer'i şerif ta'addî ve taaruz olunduğundan ma'adâ, hâlâ medîne-i mezburdan da, bâ-berât-ı âlişan Venedik Konsolosu'nun müste'ciren sâkin olduğu menzilin bir tarafında hîle ve hud'a ile cezâ ahz u ref' ve icrâ-yı garaz ve nefsâniyyet dâ'iyesinde olduğundan ve ta'addî ve rencideden hâlî olmadığından ve ... zımında vâli buyruldusuna ve taraf-ı şer'den ve bir berât senedi? gayr-i mukayyed olduğundan bahisle gümrükçü-i merkumun, hilâf-ı şer' ve mugâyir-i Ahidnâme-i Hümâyun ve senedât-ı şer'iyeye münâfi zâhir olan taaddî ve rencidesi men' ve def' ve himâyet ve sıyânetleri husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â ve Dîvân-ı Hümâyununda mahfuz Ahidnâme-i Hümâyuna mürâcaat olundukda ... mestur ve mukayyed bulunmağın Ahidnâme-i Hümâyun şurûtuna ve muktezâ-yı şer'-i kadime mugâyir taaddî ve rencide olunmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olmağla fermânım olunmağın İmdi, Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'd-devletmedârımla, Venedik Devleti beyninde yarar ve envâr üzre olan dostluk ve safvet ve ...ve şurût-ı Ahidnâme-i Hümâyuna münâfi vaz' u hâlet vukûuna ... sahih Venediklü tüccar ve re'âyâ ve konsoloslarına? inhâ olduğu üzre bilâ müceb ta'addî ve rencide ve konsolos-ı mersûmun mutazarır olduğına kat'â rızâ-yı pâdişâhânem olmadığı ve himâyet ve sıyânetleri husûsuna ihtimam ve dikkat olunarak, muktezâ-yı şurût-ı Ahidnâme-i Hümâyun'un icrâsı matlûb-ı dâverânem idüğü. Siz ki Vezîr-i müşârun ve mevlânâ-yı mûmâileyhsiz! ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i meşrûh gümrükçü-i merkum, hilâf-ı Şer'-i şerif ve mugâyir-i şurût-ı Ahidnâme-i Hümâyun Venediklü müste'men tüccar ve reâyâsına bilâ müceb zâhir olan taaddî ve rencide ve konsolos-ı mersûmun müste'ciren sâkin olduğu menziline ... müdâhale itdirmeyüb hilâf-ı şer' ve ahid vâki' olan taaddî ve tecâvüzün men' ve def'ine mübâderet-birle ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânetleri husûsuna ikdâm ve ihtimâm ile icrâ ve infâz-ı emr-i şerîfime ve muktezâ-yı Ahidnâme-i Hümâyun'a i'tinâ ve dikkat ve hilâfi vaz' ve hâlât-ı vukûuna ... ruhsatdan begayet-i ittikâ ve mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i N. Sene 207

Venedik kapudanlarından Tarfon Bruca? nâm kapudana Keke ta'bir olunur ve Petro Kazarovik nâm kapudana dahi râkib oldukları sefineleriçün, baylosları istid'âsıyla başka başka mu'tad üzere izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N. Sene 207

Venedik kapudanlarından İlye Pankovik nâm kapudana Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i L. Sene 1207

Venedik kapudanlarından Antetaşi Frandato? nâm kapudana Keke ta'bir olunur bir sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i L. Sene 1207

(s.102)

2.Hüküm

2.a) Özet: Koron Kazası'nda ticaretle iştigal eden Patyet Mebenyo? adındaki Venedikli şahsı bıçakla yaralayıp gasp eden ismi belli olan kişilerin, yakalanıp kanun karşısına çıkartılarak, gaspettikleri para ve eşyalarının tamamının tahsil edilip sözkonusu Venedikliye teslim edilmesi ve bu duruma cesaret edenlerin şiddetle cezalandırılması hususunda hüküm. **(Gasp suçunu işleyenlerin cezalandırılması hakkında)**

2.b) Transkript: Mora Kadısı'na ve Foron? Kadısı'na hüküm ki;

Hadd-i Saâdetimde mukîm Venedik balyos'ı hutimet avâkibühü bi'l-hayrın ...azîm-i bil-karârıma takdim eylediği bir kıt'a memhur ahzuhalinde,Venedik memâlikine tâbi' Forka Cezîresi reâyâsından Patyet Mebenyo? nâm Venediklü Koron Kazası'nda, li-ecli't-ticâre mütemekkin kendü hâlinde ırzıyla mukayyed ve kâr u kisbiyle iştigâli üzere olub, hilâf-ı şer'-i şerîf vaz' u hareketi olmayub ber-veçhile taaddî olunmak îcâb etmez iken, işbu sene-i mübarekede a'yân-ı vilâyetden El-hâc İbrahim oğlu Mehmed Ağa ve Foron Kal'ası zâbiti İshak Beşe dimekle ma'rûf kimesnelerin ... câniblerinden kazâ-i mezburda sâkin ma'lûmü'l-isim iki nefer kimesneler, kendü hallerinde olduklarına ve merkurmla ... olduğına binâen leylen kal'a divarından güzâr ile mersûmu ...füc'et-i ale'l-gafle basub, sekiz yerinden bıçak ile darb ve cerh ve ... külliyyen kat' ve bil-cümle emvâl ve eşyâ nukûdını gasb ve gâret ve ba'dehû firâren merkûmânın hânelerinde kendülerin ihtifâ eylediklerinden keyfiyet, Cezîre-i Mora'da olan Konsolos tarafından Traboliçe Mütesellimine, ba-tahrirat lede'l-ifâde mütesellim-i mûmâileyh, ihkâk-ı hakka her ne kadar ikrâh ve ihtimâm eyledi ise ...bir nesneyi mukayyed olduğu beyanıyla şer'le rü'yet ve emvâl mağsûbe tamamen tahsil ve fezâhat-i merkûmeye cesâret iden merkûmânın, lâzım gelen taharrileri icrâ olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmekle mahallinde şer'le rü'yet ve eşyâ-yı mağsûbeye tamamen zâhire ihrâc ve istirdâd ve fezâhat-i mezkûreye cesâret iden her kimler ise te'dibleri icrâ ve fasl-ı müdde'â olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki, Vezîr-i ve Mevlânâ-yı müşârunileyhsiz! husus-ı mezbûrun

ma'rifet-i şer'le rü'yetiyle icrâ-yı şer ve îfâ-yı hak olunmuş matlub olunmağla ber-minvâl-i muharrer ... merkûmeye ictisâr iden her kimler ise bâ-taharrî zâhire ihrâc ve mahallinde huzur-ı şer'a ihzâr olunub, madde-i mezkure şer'le rü'yet ve ba'de....? emvâl ve eşyâ-yı mağsûbe tamamen ve kâmilten tahsil ve istirdâd ile icrâ-yı şer' ve îfâ-yı hakka dikkat ve i'tinâ

(s.103)

ve te'dibât-ı meşrûaları dahi inde's-şer' lâzım geldiği sûrette icrâ-yı fasl ve hasm-ı müdde'âya sa'y-ı evfâ? eyleyüb velâkin bu bahâne ile fezâhat-i mezkûreden medhali olmayan bî-günah mazlûmîn özr ve tehmet ile atâle-i dest-i taaddî ve tecâvüz ve ibtâl-ı hak ...hareketden hazer ve ittikâ olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı L. Sene 207

(s.103)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret üzere yaptıkları seyahatlerde, yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve İzmir'den havalisiyle Anadolu taraflarında vâki' sâir kazâlara varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri veyeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Baylos'u mûmâ-ileyh mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhire Medîne-i İzmir'de li-ecli't-ticare sâkin Venedik tüccarından Corci Morozini nâm tâcir bir nefer-i müste'min hizmetkârıyla, li-ecli't-ticâre İzmir'den havalisiyle Anadolu taraflarında vâki' kazâlara azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye ve sâir tekâlîf talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtından olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahid-nâme-i Hümâyûn mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene 207

Venedik kapudanlarından Estafano Vekasovik nâm kapudana Keke ta'bir olunur sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 207

Venedik kapudanlarından Perasemo Liker Dedepolo? ve Nikolo Banoletto ve Nikolo Macbaraki ve Petro Gariçe ve Markanto Niyoboloniçi? ve Karstofalo Folovik ve Matyo Naraböke nâm kapudanların, Keke ta'bir olunur sefineleriçün, baylosları istid'âsıyla başka başka yedi kıt'a evâmir-i şerife-i ber-mu'tad izni izni hâvi yazılmışdır.

Fi Evâil-i Za. (Zilkade) Sene 207

Venedik kapudanlarından Covani Peter Keyekevîk? ve Estefano Yovevik nâm kapudanalara Keke ta'bir olunur sefineleriçün, baylosları istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka iki kıt'a izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı Za. Sene 207

Venedik kapudanlarından Anderya Lebipovaç nâm kapudanın sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 207

(s.103)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisi Kevani Espafolo adındaki tacirden dört bin dokuz yüz elli kuruş borç alan, ancak senete aykırı davranıp defalarca istenmesine rağmen ödemede zorluk çıkaran Goston Kazâsı sakinlerinden Hacı Musa namındaki kişiden şer'i yolla belirtilen meblağın alınıp sözkonusu tacire teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Borç, alacak verecek meseleleri hakkında)**

2.b) Transkript: Mora Valisi ve Zire? ve Goston Kadısı'na hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der'aliyyemde mukîm balyos'u mûmâileyh mühürlü arzuhal gönderüb, Moro Cezîresi'nde vâki' Goston Kazâsı sükkânından Hacı Musa nâm kimesne, zimmetinde iki yüz senesinden berü Venedik'e tâbi Zakel? Cezîresi reâyâsından Kevani Espafolo nâm Venediklü tâcirin yedinde olan mümzâ ve memhur senedâtı mûcebince dört bin dokuz yüz elli gurus alacağı olmağla, def'âtle taleb eyledikde bî-vecih ve mugâyir sened virmekde ... ve muhâlefet üzre iken tâcir-i mersum halik olmağla, tarlası oğullarına intikâl eylediğün inhâ ve ... şer'le görölüb, merhumun zimmetinde olan ol-mikdar gurus hakları tamamen tahsil veyâ ... kendülere ...-birle icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak

bâbında emr-i şerîfim sudûrunı istid'â itmeğin mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hak olunmak için emr-i şerife yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 207

(s.103)

3.Hüküm

3.a) Özet: Tekfurdağı'nda ticâretle meşgul olup ancak bazı uygun olmayan davranışları olan Corci nâm Venedikli suçluyu alıp, yasakçıya eşlik ederek yüce makama getirilmesi için, kimse tarafından mâni olunmaması ve buna engel olabilecek hareketlerden sakınılması husûsunda hüküm. **(Bir suçlunun İstanbul'a getirilmesi hakkında)**

3.b) Transkript: Tekfurdağı Nâibi'ne ve zâbitânına hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der'aliyyemde mukîm balyos'ı hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb Tekfurdağı'nda ticâretle sâkin Venedik reayasından Corci nâm Venediklü kendü hâlinde ırzıyla mukayyed olmayub, ba'zı etvâr-ı nâ-pervâ ve harekât-ı nâ-mülâyimesi zuhur etmekle iktizâ iden te'dîbini icrâ olunmak için Ahmed nâm yasakçıyı irsal eylediğin inhâ ve siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz! ma'rifetiniz ve ta'yin olan yasakçı-i merkum ma'rifetiyle, mübâşeretle mesfur ahz ve Âsitâne-i Saâdetime ihzâr olunmak ve kimesne tarafından mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre ihzârı fermânım olmağın İmdi, siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz! Mesfûrî ahz ve yasakçı-i merkûma terfikan Südde-i Saâdetime ihzâr ve irsâle mübaderet ve kimesne tarafından mûmânaat ve istishâb-ı gûne hareketle âdem-i ihzârı mûcib hâlet vukûundan hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za. (Zilkade) Sene 207

Venedik kapudanlarından Antonya Ponyalato nâm kapudana Keke ta'bir olunur sefinesiçün, balyosu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 207

(s.103)

4.Hüküm

4.a) Özet: Diğer tüccar gibi, Nikolo Matyo adındaki Venedikli tâcirin, bir hizmetkârıyla beraber ticaretle alakalı yapacağı seyahatte, Venedik elçisinin ricası üzerine bilinen

şekliyle yol izninin verilmesi hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir ve Mısır kadılarına ve Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Mısır ve Girid ve Kıbrıs ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ ahirihi Venedik'e tâbi Kefalonya Cezîresi reâyâsından Nikolo Matyo nâm tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla, li-ecli't-ticâre Âsitâne-i'aliyyemden İzmir ve Mısır ve Girid ve Kıbrıs Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîme murâd eyledüğün inha etmekle mu'tad üzre yol hükmi yazılmışdır.

Fî Evâil-i Z. Sene 207

Venedik kapudanlarından Andriya Kalifa? nâm kapudana Polaka ta'bir olunur bır kıt'a sefinesicün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Z. Sene 207

(s.104)

1.Hüküm

1.a) Özet: Diğer tüccar gibi, Corci Kondopolo adındaki Venedikli tâcirin, bir hizmetkârıyla beraber ticaretle alakalı yapacağı seyahatte, Venedik elçisinin ricası üzereine bilinen şekliyle yol izninin verilmesi hakkında hüküm. **(Venedikli tacirlerin statüsü hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Eskenderiye ve Kıbrıs ve Girid Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Venedik'e tâbi Zakel Cezîresi reayasından Corci Kondopolo nâm tâcir bir nefer müste'min hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Eskenderiye ve Kıbrıs ve Girid Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîmet itmekle balyosu mûmâileyhin memhur arzıyla mu'tad üzre şurûtuyla emr-i şerif yazılmışdır.

Fî Evâil-i Z. Sene 207

Venedik kapudanlarından Opilovik nâm kapudana Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i Z. Sene 207

Venedik kapudanlarından Karlo Pozeto nâm kapudana Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i M. Sene 208

(s.104)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ticaret için Selanik İskelesine gidip gelen Venedik ahalisine ahidnâme şartlarına uymayarak, buradaki a'yan, kocabaşı ve zabitler tarafınan türlü türlü sıkıntılar çıkarılmasının, var olan emre aykırı olarak eski borç diye para talebinde bulunulmasının, sövüp darbedilmesinin sebebinin çok dikkatli bir şekilde araştırılıp ortaya çıkarılması ve gereğinin yapılması hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin haksızlıkları ve çözümü hakkında)**

2.b) Transkript: Selanik Kadısı'na hüküm ki;

Selanik İskelesi'nde li-ecli't-ticâre ve'l-maslaha emed şüd iden Venediklüye a'yan-ı vilayet tarafından ve Kocabaşı ve sair zâbitân câniblerinden muğâyir-i emr-i âli mütâlebesiyle ta'arruz ve hilâf-ı Ahidnâme-i Hümayun deyn-i mukaddem nâmıyla akçe talebiyle ta'addî ve rencide ve ahz u haps ve günâ gün cevri ü ezâ ve darb-i şedîd ile darb ve şetm ve iskele-i mezbûrede mukîm Venedik Konsolosı tercümanını li-ecli'l-iştikâ, hakim ve mütesellim tarafına irsâl eylediğin ber-veçhile müessir olmadığı beyanıyla mahbus olan Venediklüler tahlis olunmak ve fimâ ba'd hilâf-ı Ahid ve mugâyir-i evâmîr-i aliyye cebr vetazyik olunmamak bâbında emr-i âli sudûrını Der'aliyyemde mukîm Venedikl Baylosu Franko Foskarini hutimet avâkıbehû bi'l-hayr bir kıt'a memhur arzuhaliyle, bundan akdem istid'â ve Dîvân-ı Hümayununda mahfuz Ahid-nâme-i Hümayun'a müracaat olundukda Venediklüye, memâlik-i mahrûsama bir bâzergânın? gele, gayri kimesne borcu için ânı tutub incitmeyeler deyû Venediklüye virilen Ahid-nâme-i Hümayun'da mûnderiç ve kuyûdât-ı ahkâma dahi tetebbu' olundukda, ticâret veyâhud âhar maslahat zımnında, memalik-i İslâmiye'de bulunan ve fimâ ba'd tevârüd iden müste'min taifenin, memalik-i İslâmiye'de arâzi ve emlak iştirâ ve temliki, muhâlif-i şer'-i şerif ve mugâyir-i ahid olmak hasebiyle tâife-i mesfûrünün kâide-i kadîm ve nizâm-ı mülke mug'ayir emlak ve arâzi etmişlermi? var ise bahasıyla Devlet-i Aliyem reâyâsına satub, kat'-ı alâka idüb kendüleri müste'ciren sâkin olmak ve Bin iki yüz altı

Senesi Evâhir-i Cemâziyelâhirinden sonra, reâyâ kızlarıyla izdivâc idenlerden tevellüd idecek evladları, Devlet-i Aliyem reâyâsından add olunmak husûsı ve husûsât-ı sâireyi hâvî Tarih-i mezburda evâmir-i şerîfe ısdâr ve neşr olunmuş olduğu mestur ve mukayyed olduğına ve zikr olunan Venediklülere taarruz olunmasını, nizâmı hâvî sudur iden emr-i şerîfin tenfiz ve icrâsı zımnında idüğü ihtimalden baîd olmadığına binâen, husus-ı merkum bâ-taharri tahkik ve künh ü hakikati üzre i'lam olunmasını hâvî, işbu Sene-i Mübâreke Evâhir-i Ramazânı'nda sudur iden Emr-i münîfîm? Selanik Mahkemesi'ne lede'l-vürûd Medîne-i Selanik'den bilcümle Rumiyan taifesinin birkaç seneden beru terâküm iden düyûn-ı kesîrelerini mantûk-ı emr-i âli ve Selanik Kadı-i sâbıkının mûmzâ ve mahtum defteri mûcebince ... me'mur tâife-i mesfûrûnun vûkelâsı elçi Nikola ve diğeri Nikola ve sâirleri huzur-ı şer' de, Selanik'de mukîm Venedik Konsolosı hâzır olduğı halde, Venediklü Corci Cifone ve Anton Melatis ve Kunduracı Espero ve sâir gâib-i hakka'l-meclis? yedi sekiz nefer Venediklüler, fi'l-asıl Venedik reayasından olub, lâkin her biri Selanikde menâzil ve sâir akârâta mâlik olmaksızın li-ecli't-ticâre mukîm olmalarıyla ber-mûceb-i Evâmir-i Aiyyenin düyuna isâbet iden mikdâr-ı meblağı taleb ideriz didiklerinde, ber-veçhi muharrer müddet-i mezkûreden berû ticâretle Selanik'de mukîm olduklarını, Konsolos-ı mersum tasdik idüb, mücerred fi'l-asıl Venediklü olmalarıyla tekâlif ve tekâlifden hisse vermeziz deyû cevaba tasaddî eylediklerin, sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Abdülkerim? zîdet fezâilühusun! Bu def'a tarafından virilen bir kıt'a i'lâmını ibraz birle Ahid-nâme-i Hümâyûn şurûtı mûcebince li-ecli't-ticare amed şod iden Venedik tüccar ve reayaları, cizye vesâir tekâlif metâlibiyle rencide ve darb ve haps olumayub cebren ve kahren alınan... ve fîmâ-ba'd mugâyir-i Ahid-nâme-i Hümâyûn hareketden mübâ'adet ve mezâlim ve hezeyandan himâyet ve sıyânet olunmasını hâvî Emr-i münîfîm sudûrını, baylos-ı mûmâ-ileyh bir kıt'a takririn addiyle istircâ ve tekrâr Ahid-nâme-i Hümâyûn istikrâr? olundukda, câbinin reayası karada ve deryâda, tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdeli ile ticâret ve kâr u kesb idüb kimesne mâni olmaya ve Venedik'den gelüb giden kimesler, ulu olsun ergen olsun mâdemki gelüb gidüb, rençberlik idüb, memalik-i mahrûsamda yerleşmeye varub gerü gide, anlardan haraç taleb olunmaya ve ticâret ahvâli semere-i sulh u salâhatde olub, bâis-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı, kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan, memalik-i mahrûsada kendü hallerinde gelüb gidüb, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskederiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getürdikleri ve alub götürdükleri emtiasın resm-i gümrüğün, sâir müste'min tâifesi gibi yüzde üç akçe virdiklerinden sonra ziyâde taleb ve âhar veçhile muhdes olan tekâlif metâlibesiyle rencide olunmayalar deyû Venediklüye

virilen Ahid-nâme-i Hümâyûn'da mûnderiç ve Ahid-nâme-i Hümâyûn ve i'lâm ve istid'âya mukaddemâ virilen nizâma nazaran muktezâsı sual olundukda, mademki i'lâm olundığı üzre Venediklü, nizamdan evvel reaya kızlarıyla tezevvüç etmiş ve kezâlik tevellüd etmiş evlâdın ve arazi temlik eylememiş ola, cizye ve sâir tekâlif metâlîbesiyle Venediklü taaddî ve bu vesîle ile mugâyir-i nizâm ve hâlet vukûi tecviz olunmamak ve hilâf-ı şurût ve mugâyir-i Ahid ve nizâm Venediklüler, fuzûlî ahz olunan ...ise ba'de's-sübût redd olunmak üzre te'kid ve tenbihi hâvî emr-i şerif i'tâsı menût-ı re'y-i âli idüğü tahrir olunmağla vech-i meşrûh üzre amel ve hareket olunmak fermân olunmağın, İmdi, mukaddemâ bâ-emr-i âli virilen nizâmın, âriz bir hâlatdan? vekâyesi ve mugâyiri hâlât vukua gelmemesi ve Ahid-nâme-i Hümâyûn'un dahi mûceb ve mevlâsı? üzre harekete i'tinâ ve dikkat oluması lâzımeden idiği ve hilâfına bir bir ... ve vakitde hâlât-ı sünûhuna rızâ-yı? Aliyem olmadığı, sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ma'lûmun oldukda, berminvâl-ı muharrer i'lâmın nâtık olduğu üzre Venediklü, nizâmıdan evvel reaya kızlarını tezevic etmiş ve kezâlik tevellüd etmiş ve emlâk ve arâzi temlik eylememiş oldukları muvafık-ı nefis-i lâzıme? olduğu halde cizye ve sair tekâlif talebiyle Venediklüye taaddî ve rencide vukûi tecviz olunmamasına ve mugâyir-i şer' ve muhâlif-i ahid ve nizâm, Venediklülerden fuzuli ahz olunan her ne ise ve her kim ... geçmiş ise ba'de's-sübût istirdâd ve Venediklüye teslim olunmasına ihtimâm ve dikkat, velâkin bu bahâne ile müste'min-i merûmûnun emvâl ve arâzi tasarruf eylemelerine irâde-i? ruhsatda ve bâlâda mezkur nizâm ya'ni Bin iki yüz altı Senesi Evâhir-i Cemâziyelâhiri târihinden sonra reaya kızlarıyla izdivâc idenlerden tevellüd idenlere müste'min add olunmakdan ve'l-hâsıl nizâmı hâvi mukaddemâ sudur iden emr-i münîfimin mugâyiri ve Ahid-nâme-i Hümâyûn'un hilâfı vaz' u harek zuhûra gelmekden begayet ... olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i Z. Sene 207

(s.105)

Venedik kapudanlarından Cozepo Esterancek? nâm kapudanın râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosı istid'âsıyla bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i M. Sene 208

Venedik kapudanlarından Espero Malame nâm kapudanın râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i M. Sene 208

(s.105)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi rahiplerin, hizmetkârlarıyla yaptıkları seyahatlerde, ahidname şartlarına binaen, her türlü vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp gidiş gelişlerine engel olunmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Selanik Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Selanik ve İzmir ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitana hüküm ki;

Baylos-ı mûmâ-ileyh mühürlü arzuhal gönderüb, Venedik'den gelüb giden ilâ âhirihi Venedik'e tâbi' Zakel? Ceziresi reayasından Deyopeterno Papa Rano? nâm râhib, ba'zı mesâlihini rû'yet içün ber nefer müste'men hizmetkârıyla, Asitâne-i Saâdetimden Selânîk'e ve İzmir ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîmet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü Râhib-i mersum nefer-i müste'men hizmetkârıyla, Asitâne-i Aliyemden mahall-i merkuma varub gelince, esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde ve bi-hasbe'l... meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye ve sâir bahâne ile ta'addî ve rencide olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında.

Fi Evâil-i M. Sene 208

Venedik kapudanlarından Aleksandır Vekefale? nâm kapudana, râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı M. Sene 208

(s.105)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret üzere yaptıkları seyahatlerde, yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Nâibiyle İzmir ve Ağrboz (Eğriboz) ve Kuşadası ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere Âsitâne-i Aliyemden varub gelince yol üzerinde vâki

kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı Mûmâileyh mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik’e tâbi’ Çuka Adası re’ayasından Karyako Covani Kavaki nâm tâcir, bir nefer müste’men hizmekârıyla li-ecli’t-ticare, Âsitâne-i Sa’âdetimden, İzmir ve ve Ağrıboz ve Kuşadası Akdeniz’de vâki’ sâir iskelelere azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum, mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli’t-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta’addî itdirilmeyüb ve memnû’âtdan olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getürdüğü emti’a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mûcebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i M. Sene 208

(s.105)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik’e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi tabiplerin, tabiplik ile alakalı olarak yaptıkları seyahatlerde, ahidname şartlarına binaen, her türlü vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp gidiş gelişlerine engel olunmaması ve ahidname şartlarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyem’den Rumeli taraflarına varub gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos’u mûmâileyh mühürlü arzuhal gönderüb, Venedik’den gelüb giden ilâ âhirihi tâbi’ Venedik re’ayasından Nikolaki Hano nâm tabib, icrâ-yı tabâbet için Âsitâne-i Aliyyemden Rumeli taraflarına azîmet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü tabîb-i mersum, Âsitâne-i Aliyyemden mahall-i merkuma varub gelince, esnâ-yı rahda menâzil ve merâhilde tabâbete müte’allik umûrıyla meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye talebi ve sâir bahâne ile taaddî ve rencide emnen ve salimen mürur ve ubûrına mûmâna’at olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında.

Fi Evâhir-i M. Sene 208

Venedik kapudanlarından Petro Velazari? nâm kapudana râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosı istid'âsıyla mu'tad üzre bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır. Fi Evâhir-i M. Sene 208

Venedik kapudanlarından Nikolo Kônorik? nâm kapudana râkib olduğu olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosı istid'âsıyla mu'tad üzre bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır. Fi Evâhir-i M. Sene 208

(s.105)

4.Hüküm

4.a) Özet: Selanik İskelesi'nde ikamet eden Közibe Fok? nâm Venedik Konsolosunun, ödeme zamanı geçip defalarca talep etmesine rağmen, Fener Kazası köylerinden iki zımmiden alacağı olan dört bin yirmi beş kuruşunun şer'le alınıp, söz konusu konsolosa teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Borç, alacak verecek meseleleri hakkında)**

4.b) Transkript: Yenişehir Fener ve Selanik kadılarına hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nın Der Aliyemde mukîm Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Selanik İskelesi'nde mukîm Venedik Konsolosu Közibe Fok? nâm Konsolosun Yenişehir Fener Kazası'na tâbi'...nâm karye mütemekkinlerinden Deroştebo Aci Ayo Vasahtı? Miçober nâm zımmîler ile İki yüz Senesinden beru beynlerinde cereyân iden ahz u i'tâdan, ba'de'l-hesâb mesfûrânın zimmetlerinde dört bin yirmi beş guruşu zuhur eylediğine binâen, Konsolos-ı mersum çend def'a taleb eyledikde, edâda ve muhâlefet ve mahallinde tahsili ber-veçhile mümkün olduğunu müş'ir taraf-ı şer'den virilen bir kıt'a i'lâm-ı şeri bî-ibraz ve mesfurlar Selanik'e ihzar? ve meblağ-ı mezbur tahsil ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin mahalinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hak ve ba'de's-sübût edâda ...iderler ise li-ecli'l-ihkak? Selanik'e ihzar olunmaları bâbında.

Fi Evâhir-i M. Sene 208

(s.106)

Mezburdan tekrar yazılmışdır.

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyetine verilen ahitnamede kayıtlı olduğuna binaen, eman verilmiş Venedik tâcir ve ahalisi, ticaret maksadıyla gemileriyle alıp götördükleri ve

getirdikleri ticaret malları ve eşyaları için bir defa gümrük vergisini ödedikten sonra, zabıt, a'yan ve cizyedarlar tarafından cizye ve başka bir vergi talebinde bulunulmaması ve emniyetlerinin sağlanarak ahitnameye göre hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Zabıt, a'yan ve cizyedarların kanunsuz hareketleri hakkında)

1.b) Transkript: Mısır Vâlisi'ne ve Mısır Mollası'na ve İskenderiye-Mısır Kadısı'na hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der'aliyyemde mukîm Balyos'u istid'âsıyla Franko Koskarini hutimet avakıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi semere-i sulh u salahdan olub, bâis-i imâret-i memleketde olmağla Venedik tüccarı, kemâ-fi'l-evvel, karadan ve deryadan memalik-i mahrûsama kendü hallerinde gelüb gidüb, İstanbul ve İzmir ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emti'asının resm-i gümrüğün, sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe virdiklerinden sonra, ziyâde talebi ve âhar veçhile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmazlar ve mezbur bâzirganlar bir iskeleye vardıklarında, meta'ların bir mikdârın çıkarmak murad eylediklerinde emin olanlar için, çıkardıkları metân gümrüğün alub, cümlesin çıkarın deyû cebr etmeyeler ve eğer meta'ların bir gayri iskeleye götürmek için bir gemiden çıkarub bir gayri sefineye tahmil murad iderler ise, kimesne mâni' ve merâhim olunmayub ve meta'ların çıkarmadıkça emin olunanlar gümrük talep etmeyeler ve çıkarın deyû cebr itmeye ve bir iskeleye götürdükleri emtianın resm-i gümrüğün bir def'a edâ idüb yedine edâ tezkiresi aldıktan sonra ol iskelede satımayub, bir gayri yere götürüb ve göndermek murad eylediklerinde kimesne mâni' olmayub, gerek ol iskelede ve gerek götürdükleri iskelede tekrar gümrük talab olunmaya ve gümrük emîni olanlar gümrüğün aldıktan sonra cebr-i ta'ciz eylemeyüb, edâ tezkirelerin vireler ve ol edâ tezkiresini gayri iskelelerde olan ümenâyâ varub ibraz eylediklerinden ma'mûlün-bih olub tekrar gümrük talep eylemeyeler deyû Venediklüye i'ta olunan Ahid-nâme-i Hümâyun'da mukayyed olduğına benâen Venedik tüccarından Marko Foa ve şeriki diğer Marko Foa nâm iki nefer tâcir li-ecli't-ticâre ...Mısır ve İskenderiye? İskelesi'ne getürdükleri, gönderdikleri emtia ve eşyalarının resm-i gümrüklerin, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun tamâme edâ ve edâ tezkirelerin ahz idüb, hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyun ziyâde ve mükerrer resm-i gümrük talebiyle rencide ve taaddî olunmak icâ etmez iken, Mısır ve İskenderiye gümrükçileri yedlerinde olan edâ tezkirelerine adem-i i'tibar-birle resm-i gümrüğü? alınmış emtia ve eşyalarından hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun tekrar resm-i gümrük mütâlebesiyle ta'addî ve rencide ve delâil-i hak ve ifâdeden hâli olmadıklarından bahsle

ol-veçhile Ahidnâme-i Hümâyûn mükerrer resm-i gümrük mütâlebesiyle vâki' olan ta'addiyât men ve def' ve ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin Ahidnâme-i Hümâyûn şurûtı mûcebince amel olanmak fermânım olmağın, İmdi, Venedik tüccarının hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn âzâde ve ru'yet olunmalarına rızâ-yihümâyûnum olmayub, ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânetleri ve bâlâda mezkur Ahidnâme-i Hümâyûn şurûtıyla ale'd-devâm icrâsı matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ve ber vech-i muharrer tâcirân-ı mersûmânın, Venedik'den ol tarafa getürdükleri ve ol cânibden gayri-ez memnu' alub Venedik'e götürdükleri emtia ve eşyalarının resm-i gümrüklerin ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn bir def'a tamamen edâ tezkirelerin ahz eylediklerinden sonra mükerrer resm-i gümrük mütâlebesiyle vâki olan taaddiyât men' ve def' ve ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânetleri husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 208

Sâbıkı üzere emr-i âli yazılmışdır.

(s.106)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının, satın aldıkları senelik bir defaya mahsus iki yüz elli kab üzümün bir, Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve daha önce çıkan padişah emrine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidnamede Venedik elçisi ve adamlarının yaptıkları yıllık alışveriş için hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Ağası'na ve Hâssa Bostancı başısı ve Galata Voyvodası'na hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nın Der'aliyyemde mukîm Balyos'u istid'âsıyla Franko Koskarini hutimet avâkıbühû bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, kendünün ve adamlarının ... nefisleriçün işbu Bin iki yüz sekiz Senesine mahsuben, reçel ve pekmez ve turşî etmek içün, Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ'adâ sâir bulunan mahallerden akçesiyle iştirâ eylediği iki yüz elli kab üzümün, Galata'da vâki hânesine nakline mümânaat olunmayub, hâlâ Ahidnâme-i Hümâyûn gümrük ve bâç ve avâid mütâlebesiyle rencide ve remide olunmamak bâbında Hükm-i Hümâyûn'um ve Dîvân-ı Hümâyûn'umda mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda, ber-veçhi muharrer Bin iki yüz bir? Senesine mahsuben yalnız iki yüz elli kab üzümün, Üsküdar ve havâlisinden mâ'adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def'a-i vâhidede hânesine nakline mümâna'at

olunmamak? için emr-i şeif virildiği mukayyed bulunmağın, sâbıkı üzre yalnız iki yüz elli kab üzümün def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Vusûl buldukda sâdır olan ferman-ı Celîlü'l-kadrim? mücebince amel amel dahi ber-minvâl-i muharrer, sene-i mezbûra mahsuben, baylos-ı mûmâ-ileyhin ve adamlarının ...nefisleriçün yalnaz iki yüz elli ...üzümün Üsküdar ve havâlisinden mâ'adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def'a-i vâhidede Galata'da vâki' hânesine nakline mümânaat ve hilâf Ahid-nâme-i Hümâyun gümrük ve bâç ve avâid metâlibesiyle recide ve remide itdirilmeyüb ve bu bahâne ile mükerrer ve mikdâr-ı mezkurdan ziyâde? Nakline irâde-i ruhsat-ı miyânîde? olunub mazmun?

Fî Evâsıt-ı S. Sene 208

(s.106)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname şartlarına göre, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret maksadıyla yaptıkları seyahatlerde, yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyem'den Hanya'ya varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerlerine ve yençeri serdarlarına ve iskele eminlerine ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der Aliyem'de mukîm Balyosu Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli îlâ âhire Venedik tüccarından Konte Feyispo İvalanik nâm tâcir, iki nefer-i müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyemden Hanya'ya azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticâre meks ve ikametlerinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta'addi itdirilmeyüb ve memnûâtdan olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emtia ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdinden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet ve sıyânet olumak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğın, vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i S. Sene 208

Sâbıkı üzere Emr-i âli yazılmışdır.

(s.106)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, Venedik elçilerinin yılda bir defaya mahsus olmak üzere, İstanbul'a yakın liman ve yalılarından onbin müdre şarabın alımı ve Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, her türlü vergiden muaf oldukları hakkında hüküm. **(Venedik elçilerinin kendileri için yıllık alışveriş, hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Ağası'na ve Hâssa Bostancı başıya ve Galata Voyvodası'na hüküm ki;

Der-i'aliyyemde mukîm Venedik balyos'u Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, kendünün ve adamlarının kendü nefisleriçün İstanbul'a karîb iskele ve yalılarından, Ahidnâme-i Hümâyun mûcebince ruhsat virildiği üzere senede bir vâki' akçesiyle iştirâ ve Galata'da menziline nakl idegeldikleri on bin müdre hamrın, işbu bin iki yüz sekiz senesine mahsuben beher müdresi on vukiyye olmak üzere iştirâ ve Galata'da vâki' menziline nakline tarafınızdan ve sâir ümenâ taraflarından gümrük ve bâç ve avâid mütâlebesi ve sâir bahâne ile taaddî ve rencide olunmamak üzere Emr-i şerif sudûrını ve Dîvân-ı Hümâyun'umda mahfuz kuyûd'ı ahkâma mürâcaat olundukda ber-minvâl-i muharrer Bin iki yüz bir Senesi'ne mahsuben ol mikdar hamrın, def'a-i vâhidede nakline mümânaat olunmamak üzere Emr-i şerifim virildiği mukayyed bulunmağın sâbıkı üzere yalnız on bin müdre ham sirkenin bir def'ada olarak mürur-ı nakline mümanaat olunmamak bâbında.

Fî Evâhir-i S. Sene 208

Venedik kapudanlarından Antonyo Meyarvik? nâm kapudanın râkib oldğu, Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, ve Petro Marnikovik nâm kapudanın sefinesiçün baylosları istid'âsıyla başka başka izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 208

Venedik kapudanlarından Antonyo Bonyalato nâm kapudanın, Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 208

(s.107)

Venedik kapudanlarından Filiyo Yovanaseyek? nâm kapudan, râkib olduğu Taryaolo ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün, baylosu istid'âsıyla bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ra. Sene 1208

Venedik kapudanlarından Estefano Bodovik ve Tomozoya Toçi Keke ve Petro Kamnorovik Keke ta'bir olunur sefineleri içün, baylosu istid'âsıyla başka başka mu'tad üzre üç kıt'a izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ra. Sene 1208

(s.107)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedikli tabiplerin, tabiplikle ilgili olarak yaptıkları seyahatlerde, ahidname şartlarına binaen, her türlü vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp gidiş gelişlerine engel olunmaması ve ahidname şartlarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Edirne Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyyem'den Edirne ve havalisine varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nın Der'aliyyemde mukîm baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Venedik'den gelüb giden ilâ âhirihi Venedik reayasından Espiro Fometo nâm tabib, icrây-ı tababet içün be nefer-i müste'men hizmetkârıyla, Âsitâne-i Aliyyem'den Edirne ve havalisine azîmet murad eyledüğün bildirüb, Venediklü tabîb-i mersum mahall-i merkuma varub gelince esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde tabâbete müteallik umuruyla meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye talebi ve sâir bahane ile ta'addî ve rencide olumayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak içün emr-i şerif yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ra. Sene 1208

(s.107)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahitnamesine göre, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret yapmak üzere yaptıkları seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için,

bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyem'den Eflak ve Boğdan ve Rum ilinde (Rumeli'de) vâki' sâir kazâlara varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik tüccarından Cîbate? Dimitri nâm tâcir, iki nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticare Âsitâne-i Aliyem'den Eflak ve Boğdan ve Rum ilinde taraflarında vâki' sâir kazâlara azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtından olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mûcebince yüzde üç akçe hesâbı üzere gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında balyosu istid'âsıyla mu'tad üzre emr-i şerif yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ra. Sene 1208

(s.107)

3.Hüküm

3.a) Özet: Tekfurdağı'nda iki bölüm dükkanında sâkin ve kendi hâlinde sanat ve ticâret işiyle uğraşan Aspiro Dimitri? nâm Venedikli şahsı, gece dükkânı basarak katledip ve eşyalarını gasp eden isimleri belli olan kişilerin, ölen şahsın karısı ile kanun karşısına çıkartılarak verilen zararın karşılanması ve katillere gerekli cezanın verilmesi hususunda hüküm. **(Cürmü cinayet, gasp, zarar ziyan olayları ve çözümü hakkında)**

3.b) Transkript: Tekfurdağı Kazası Nâibine ve zâbâtâna hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyhin takdim eylediği mühürlü arzuhalinde, Venedik'e tâbi' Çuka Adası re'ayasından Aspiro Dimitri? nâm Venediklü, Tekfurdağı'nda iki bâb dükkanında sâkin ve kendü hâlinde umûr u sanat ve ticâretle meşgul olub kimesneye hilâf-ı şer' vaz u hareketi yoğiken, Bin iki yüz Senesi'nde kazâ-i mezbur sâkinlerinden Ehl-i İslâm'dan ve Rum tâifesinden birkaç nefer ma'lûmü'l-ismi kimesneler gece mesfûrî katl ve zikr olunan dükkanlarda mevcut altı yüz gurusluk emval ve eşya ve esvâbın nehb ü gâret eylediklerinde maktul-i mersûmun zevcesi hâkim-i lede'l-iştikâ kâtille taraf-ı şer'de ahz

u haps ve dükkanlar... oldığın ve mârru'l-beyân dükkanların, gedik? ta'bir olunur alâtını, maktul-i mesfur bundan akdem beş yüz guruşa iştirâ eylemiş olduğın inhâ ve maktul-i mersûmun zevcesi ve iki nefer evladı mahallinde kâtiller ile terâfi-i şer ve şer'an îcâb iden ...ile ol mikdar guruşluk emvâl ve eşya tahsil olunun ve gedik? ta'bir olunan âlâtı açdırılıb, icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmeğin veçhi meşruh üzre şer'le görülmek bâbında.

Fi Evâsıt-ı R. Sene 8

(s.107)

4.Hüküm

4.a) Özet: Bir Rusyalı'ya gemisini satan Çorçı Niyabota adındaki Venedikli kaptanın, aynı gemide görev alarak Karadeniz tarafından aldığı yükü İstanbul'a getirdikten sonra İzmir taraflarına giden, Venedik bayrağını kaldırıp yerine Rus bayrağını asarak elindeki eski bir senet kâğıdı ile gemiyi tekrar satmak istemesi suçundan İzmir'de yakalanması olayında, durumun araştırılıp gerçek ortaya çıkıncaya kadar, kaptanın tutuklu kalması ve gemideki eşyalara dokunulmaması hususunda hüküm. **(Sahtekârlık, dolandırıcılık suçları hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve İzmir Voyvodası'na ve İzmir yeniçeri zâbitine ve İzmir Gümrükçis'ine hüküm ki;

Der-i'aliyyem'de Venedik elçisi'nin takdim eylediği münderiç-i takririnde, Venedik kapudanlarından Çorçı Niyabota nâm kapudan râkib olduğu ...Vidin ve Rahne? nâm sefinesini, çend mâh-ı mukaddem bir nefer Rusyaluya fûruht idüb, Rusyalu mersum dahi mesfur Venediklü kapudanı, kapudanlık hizmetinde istihdam ve sefine-i mezkurı Karadeniz'e irsal ile, ol taraftan olub tahmil eylediği zahireyi Âsitâne-i Aliyeme nakl ve fûruht eyledikde, Venedik kapudanı mersum, zikr olunan sefinesi yedinde mahfuz bir kıt'a sened-i ma'mûlün-bih mücebince tekrar mübâyaa ve kemâ-fi's-sâbık mülk-i sahihi olarak derûnuna bir mikdar hamule vaz' ve tahmil ve kendüsi dahi müceddeden Venedik Pattinesi? ahzıyla İzmir cânibine azîmet eyledikde, derûn-ı sefinede gerek Venediklü ve gerek ecnebi ...olarak mevcut olan cüz'i ve küllî eşyanın her biri kime müteallik olduğunu müş'ir iktizâ ide senedât yedinde mahfuz iken İzmir sularına mukarreb? eyledikde tûsâdüf olduğu bir kıt'a Franca sefine-i mezkûreyi ...zikr olunan senedât-ı sahiha ve? adem-i i'tibârı ve târih-i atîk ile derûn-ı sefinede ...ları sen olmayacak bir kıt'a kâğıdı bahâne iderek, Venedik Bayrağı'nı ref' ve Rusya Bayrağı'nı nasb ile sefine-i mezbûreyi hilâf-ı kâide ...olmak üzre İzmir Limanı'na irsali ve derûnunda bulunan kapudan tevkif

olundığını, bu def'a elçi-i mûmâileyhâya inha olduğu derç ve iş'âr olunmuş olub, keyfiyet ol tarafda mürâbaha, tüccar vekiline ifâde olundukda sefine-i merkum, Rusya Sefinesi olmak üzere zabt olundığını beyân idüb, ...tarafeyn müddeâ emini te'yid ve isbât ve yekdiğerin ilzâm-ı ikdâm üzere... hak kangı tarafa idüğü beynlerinde tebeyyün ,fasl-ı müdde'â oluncaya dek sefine-i mezkûrenin hamule ve dahl taarruz ve ihrâc olunmayarak hey'etiyle İzmir'de tevkifi husûsı ba tarafda cânibinin vâsileri olub Devlet-i Aliyyem, madde-i muhârebede bî-taraf olduğına nazaran ...bu maddeye müdâhale iktizâ etmez ise dahi menâzi'-i fiha olan sefine, İzmir'e götürülmüş olmak mülâbesesiyle fasl-ı müddeâya dek tevkifi tenbihi lâzım gelmeğın, siz ki Mevlânâ ve kapucu? ve yeniçeri zâbiti ve gümrükçü-i mûmâileyhimsiz, ...hakda, İzmir'de mevcut Franca firkateynleri kumandası ile Sırbistan'a? muhabere-birle, ma'rifetiniz ve kumandan-ı mûmâileyhanın ihtimâm-ı re'y ve ma'rifetiyle sefine-i mezkûrenin fasl-ı müddeâya dek hamule ve mellâh ve sâir ... bir nesnesine taarruz olunmayarak şöylece tevfikine ikdâm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerifim ile ırsâl olunmuşdur. İmdi, Venedik İlçisi mûmâileyhin takdim eylediğı bâlâda muharrer takririnden eğerçi ber-veçhi muharrer mestur olub lâkin Francalunun inhâları dahi başka veçhile olduğından beynlerinde mübânaat? der-kâr olmağla madde-i mezkûre nefsü'l-emrde ne-veçhiledir bu tarafda gereğı gibi taharri ve tahkik ve birbirleri beynlerinde tarafeyn... tahkikiyle yekdiğeri ilzâm eylediklerinde keyfiyet sıhhati üzere ... tarafınıza iş'âr olunacağı ma'lûmunuz oldukda ber-veçhi muharrer Franca Firkateynleri Kumandanı mûmâileyh muhâbere iderek, derûn-ı sefinede mevcut eşya ve hamulesinden ... taşra ihrâc olunmayarak, bilcümle eşya ve mellâh ve ...ol tarafda bulunmak ve keyfiyet ba'de't-tahkik ne-veçhile emr-i şerifim vârid olur ise iktizâsı üzere ... amel ve hareket olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i R. Sene 208

(s.108)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ticaret ehli olup, Venedikli olsun veya Osmanlı ile dost olan ve olmayanların Ayamarko Bayrağıyla getirdikleri eşyalardan, elçilerine ve konsoloslarına, konsolyan denilen kotimo hakkının verilmesine kimsenin engel olmaması hususunda hüküm.

(Venedikli resmi görevlilerin hak ve statüleri hakkında)

1.b) Transkript: Galas Nâibi'yle Selanik'den Galas'a gelince vâki' kudât ve nevvâb ve yeniçeri serdarları ve cizyedârân ve sair zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm balyos'u Franko Koskarini bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzual gönderüb, ticâret tâifesi Venedikli olsun ve gayri Devlet-i Aliyyem ile dostluk üzere olanlardan ve olmayanlardan herkim olur ise olsun, Venedik gemilerine tahmil idüb kendü hallerinde Ayamarko Bayrağıyla getürdikleri her nereden olur ise olsun, gümrük alına gelen meta'dan, balyoslarına ve konsoloslarına, konsolyan ta'bir olunan kotimo hakkı virile, kimesne mâni olmaya deyiş Venediklüye virilen Ahidnâme-i Hümâyun'da mukayyed olduğına binâen Galas İskeleyi'ne âmed şüd iden Venedik sefâyin ve kapudanlarından, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun konsolyan ta'bir olunur kotimo hakkını tahsil ve ahz u kabza, Selanik'de bâ-berât-ı âli Venedik Konsolosu tarafından birinin bi'l-vekâle irsalî lâzımeden olduğundan ve Konsolos-ı mersum tarafından Venediklüye tâbi' Kefalonya Cezîresi reâyâsından Nikolo Perini nâm Venediklü vekil ta'yin-birle mahall-i merkuma irsal murad olduğundan bahisle ol-bâbda emr-i şerîfim sudûrını istidâ etmeyle Ahidnâme-i Hümâyun şurûtı mücebince amel olunmak fermânım olmağın, İmdi, bâlâda mestur Ahidnâme şurûtı nâtık olduğu üzere, Venediklü ve sâir Düvel-i Nasârâdan Venedik gemilerine tahmil olunub getürilüb gümrük alına. Metân konsolya hakkı alınması ve kimesne tarafından mümânaat olunmaması muktezâ-yı şurûtdan idüğü ve resm-i mezkûrun tarafından ahz u kabzına, konsolos-ı mersum tarafından, müste'men-i mesfur vekil olduğu, siz ki mevlânâ ve sâir mûmâileyhimsiz, ma'lumunuz oldukda ber-minvâl-i muharrer, müste'men-i mersûmun mürur ve ubûrına ve konsolata? resminin ahz u kabzına tarafınızdan dahl ve taarruz olunmamak ve himâyet ve sıyânet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 208

(s.108)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ahidnâmede kayıtlı olduğu üzere, evli olsun veya bekâr Venedik ahalisinden olup, Osmanlı memleketine geçici bir süre gelip, tarım ve hayvancılıkla uğraştıktan sonra geri gidenlerin vergi muafiyetlerinin olduğu, gelip geçmelerine kimsenin karışmaması ve yol emniyetlerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli vatandaşların hak ve ayrıcalıkları hakkında)**

2.b) Transkript: Atina'dan Estefe? ve havalisine varub gelince vâki' kudât ve nevvâb ve yeniçeri serdarları ve cizyedârân ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Âsitâne-i Aliyyemde mukîm Venedik Cumhuriyeti'nin Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzual gönderüb, Venedik'den gelüb

giden kimesneler evlu olsun ergen olsun, madem ki gelüb gidüb, rençberlik idüb, memalik-i mahrûsamda yerleşmeye varub girü gide. Anlardan haraç taleb olunmaya deyu, Venediklüye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümâyûn'da mukayyed olduğına binâen Venediklûden Atina'da ikâmet üzre olan birü? Kobyo Makseri nâm Venediklü, ba'zı umûr ve husûsiçün Atina'dan Estefe? ve havalisine azîmet murad etmekle azîmet üzre olduğın bildirüb Venediklü müste'men-i mersum Atina'dan mahall-i mezkur ve havâlisine varub gelince mürur ve ubûrına mümânaat ve hasbe'l-iktizâ esnâ-yı rahda hîn-i meşk ve tevakkufında, cizyedârân ve sâir taraflarından hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye mütâlebesi ve âhar veçhile taaddî ve rencide olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ itmeğîn Ahidnâme-i Hümâyûn mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 208

(s.108)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahitnamesine göre, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret yapmak üzere yaptıkları seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Şâm-ı şerif Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyyem'den İzmir ve Kıbrıs ve Mora ve İskenderiye ve sâir, Akdeniz'de vâki' iskelelere varub gelince vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitân zîd-i kadrihuma hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Venedik'den gelüb giden kimesneler ilâ âhirihi ticâret ahvali semere-i sulh u salahda olub bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı, kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan memalk-i mahrûsama kendü hallerinde gelüb gidüb, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Mora ve İskenderiye-Mısır ve Halep ve sâir, iskelelere getirdikleri ve alub götürdükleri emtiasının resm-i gümrüğün sâir müste'men taifesi gibi yüzde üç akçe virdiklerinden sonra ziyade talebi ve âhar veçhile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyu, Venediklüye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümâyûn'da mukayyed olduğına binâen, Venedik'e

tâbi Zakel? Cezîresi reayasından Yorgi Estavropolo nâm tâcir, bir nefer-i müste'men adamıyla li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyemden mahall-i merkuma azîmet murad eylediğin bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûrına li-ecli't-ticâre meks ve ikametinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talabile taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtdan olmayub, vilâyetine götürdiği ve alub getürdiği emtia ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mücebine yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyade ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâihir-i C. Sene 208

Bir sureti

İzmir ve havâlisine Anadolu taraflarına varub gelince yol üzerinde vâki hükkâm ve saire Medîne-i İzmir'de ve li-ecli't-ticâre ikâmet üzre olan Kostantin veled-i Anton nâm tâcirin bir nefer-i müste'min hizmetkârıyla bir mu'tad yol hükmi.

Fî Evâihir-i C. Sene 208

(s.108)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik konsolosunun ölmesi üzerine, yeni bir konsolos tayin edilinceye kadar Nefşebara? İskelesi, Baros Adası ve civarlarında Venedik gemileri, tüccarı ve ahalinin işlerini yürütmek için, konsolos vekili olarak görevlendirilen Venedikli şahsa kimsenin karışmaması ve koruma ve emniyetinin sağlanması hususunda hüküm.

(Venedikli resmi görevlilerin statüsü hakkında)

4.b) Transkript: Nefşebara? ve Baros Cezîreleri naiblerine hüküm ki;

Venedik Cumhuru'nun Âsitâne-i Saâdetimde mukîm balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, Nefşebara? İskelesi'nde ve Cezîre-i Baros ve havalisine bâ-berât-ı âli kendü cinslerinden Kostantino veled-i Cebor Kondili? nâm Konsolos hâlik olub, yeri hâli ve konsolosluk ümûrî muattal kalmağla hâlik-i mesfûrun yerine asıl konsolos nasb oluncaya değin, Venediklüye tâbi' Zakel Cezîresi re'ayasından Anaştaş Korilyo? nâm Venediklü, zikr olunan cezirelere konsolos ve konsolos vekili nasb ve ta'yin olunub âmed şüd iden Venedik sefâyini ve tüccarı ve reayalarının umûr ve hususları bi'l-vekâle rû'yet itdirilüb, konsololok vekâleti umûrına, zâbitan taraflarından ve âhardan bir ferdi mümâna'at ve dahl ü taarruz itdirilmeyüb, himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmekle

asılı nasb oluncaya dek vekâlet... bâbında amed dahi? sizki mevlânâ-yı mûmâileyhimâsız, ber-veçhi meşruh müste'men-i mersum Anaştaş Korilyo?, asıl konsolos gelinceye dek konsolos vekili olmağla, Cezîre-i Nefşebara? İskeleyi'ne ve Cezîre-i Baros ve havalisine âmed şüd iden Venedik sefâyini ve tüccar ve reayalarının umûr ve husûsî ve mesâlihlerin, bi'l-vekâle rû'yet eyleyüb vekâleti umûrına zâbitân taraflarından ve âhar câniblerinden mûmâna'at ve dahl ve ta'arruz olunmayub, himâyet ve sıyânet olunub mazmun.

Fî Evâhir-i C. Sene 208

Venedik kapudanlarından Covanni Sefalarin? nâm kapudana Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B. Sene 208

(s.109)

Özet: Bu sayfada Venedik elçisinin ricası üzerine, yirmi dört adet gemi kaptanları için gemilerin yola çıkma izni emri kayıt altına alınmıştır.

Venedik kapudanlarından Covanni Esfalbarin? nâm kapudana Tarbakola? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâili-i R. Sene 208

Venedik kapudanlarından Toma Zonikleliye nâm kapudana Sefine? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Covanni Penrisevik nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâili-i Ca. Sene 208

Venedik kapudanlarından Covanni Aline nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Mikel Kefale nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâili-i R. Sene 208

Venedik kapudanlarından Antonyo Pana nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 208

Venedik kapudanlarından Kristofalo Kolavik nâm kapudana sefine ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Nikola Komalo? nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 208

Venedik kapudanlarından Cozepo Bonyalano nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 208

Venedik kapudanlarından Marko Kamnarovik nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 208

Venedik kapudanlarından Françesko Beçelo nâm kapudana sefine ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Petro Gagariçe nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 208

Venedik kapudanlarından Marko Kakineti? nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i R. Sene 208

Venedik kapudanlarından Marko Ceyonya? nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i C. Sene 1208

Venedik kapudanlarından Antonyo Orlandini nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Gurre-i C. Sene 208

Venedik kapudanlarından Covanni Polokovik nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 208

Venedik kapudanlarından Kaylino Franovik nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 208

Venedik kapudanlarından Roko Molyene? nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Gurre-i C. Sene 208

Venedik kapudanlarından Coze Polokovik nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefînesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhiri Ca. Sene 208

Venedik kapudanlarından Flipo Angiledse? nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ca. Sene 208

Venedik kapudanlarından Petro Premode? nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 208

Venedik kapudanlarından Panayi Mosori nâm kapudana Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 208

Venedik kapudanlarından Petro Ezbonega? Keke ve Anderye Kaliga nâm kapudanlaraa sefineleriçün baylosu istid'asıyla başka başka iki izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i B. (Receb) Sene 208

Venedik kapudanlarından Nikolo Mösyek? nâm kapudan ... ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı B. Sene 208

(s.110)

Venedik kapudanlarından Nikolo Möösösyek? nâm kapudana Keke ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Veniçenço Kranonik? nâm kapudana Keke ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Baziliyo Köresevik nâm kapudana Sefine ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Nadal Krakik? nâm kapudana Sefine ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Venedik kapudanlarından Pavlo Lakovik nâm kapudana Taryana? ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâili-i R. Sene 208

(s.110)

1.Hüküm

1.a) Özet: Halep Serdarı'nın, bahsi geçen konsolosun yasakçılarını istihdam ettirmeme, tehdit etme, emniyeti zaafa düşürme ya da ortadan kaldırma, hediye isteme veya başka şekilde tahatsız edici tavırlara girmesinin ahitnameye aykırı olduğu bahisle bu durumun

tekrarlanmaması hususunda hüküm. (Venedik resmi görevlilerinin kendileri için satın aldıkları yiyecek, içecek, elbise ve hediyeler için vergiden muafiyetleri ve devlet görevlilerinin haksızlıkları ve çözümüne dair hüküm)

1.b) Transkript: Haleb Mollasına hüküm ki;

Venedik balyoslarının ve konsoloslarının ve tercümanlarının ve kendü adamlarının, hedâyâ ve libasları ve me'külât ve meşrubatlarıçün, akçeleriyle getürdikleri nesnelerden gümrük ve bâc ve reft ve kassâbiye ve masdariyye taleb olunmaya ve bâzîrgânlarının umûriçün ta'yin eyledikleri konsolosları otura geldikleri iskelelerde oturub ve kendü cinslerinden olalar ve memalik-i mahrûsamda vâki' iskelelerde olan konsolosların tebdil idüb yerlerine ol hizmetin uhdesinden gelür adamlar ta'yin idüb gönderdikde kimesne mâni' olmaya ve tacirlerinin ahvâliçün kendü cinslerinden nasb eyledikleri konsoloslarından ba'zı kimesneler da'vâ itdiklerinde, kendülerin haps itmeyeler ve evlerin mühürlemeyeler ve konsolosları ve tercümanları ile da'vâsı olanların hususları, Âsitâne-i Saâdetimde istimâ' oluna deyû Venediklüye virilen Ahidnâme-i Hümâyûn'da mukayyed olmakdan nâşi, hâlâ Der Aliyyemde mukîm Venedik Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime takrir takdim idüb, mefhumunda bu esnâda medîne-i Haleb Serdârı, Haleb'de ba-berât-ı âlişân Venedik Konsolosu'ndan, hilâf-ı şurût-ı berat kâh hediye nâmı ve kâh âhar veçhile rencide ve remîdeden ve yasakçı istihdam alınmasun dâiyesiyle, yasakçıların tahfif ve tehdidinden? hâli olmadığından ve konsolos-ı mersumun tekdirini ve adem-i emniyetini müstelzim etvâra mütecâsir olduğundan bahsle, Serdâr-ı merkumun ol-veçhile zâhir olan tasallut ve taaddîsini men' ve ber-mûceb-i Ahidnâme ve şurût-ı berât mûcebince amel ve hareket ve hilâfı hâlet men' ve def' olunmak fermânım olmağın, tenbîhen ve te'kîden işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsal olunmuşdur. İmdi, konsolos-ı mersumun yedinde olan berâtı şurûtına mugâyir hareket ve hediye nâmı ve nâm-ı âhar ile tecrîm ve taarruz misillü hâlet vukûuna ve yasakçı istihdâmından men' ile insilâb-ı emniyeti müstelzim evzâ' sünûhuna rızâ-yı aliyyem olmadığı ve ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyâneti matlûb olduğu, sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin, ma'lûmun oldukda, mefhum-ı emr-i şerîfimi Serdâr-ı mûmâileyhe bir hoşça ifâde-birle fîmâ-ba'd hilâf-ı şurût ve mugâyir-i emr ve rızâ hâlet ve iştikâyı müstelzim hareket-u vukua gelmemesi husûsuna ihtimâm ve dikkat iğmâz ve tesâmihden hazer ve mücânebet eylemeğın bâbında.

Fi Evâil-i B. Sene 208

(s.110)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahitnamesine göre, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret yapmak üzere yaptıkları seyahatlerde, alıp götördükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Selânik Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Mora ve sâir Akdeniz'de vâki iskelelere varub gelince vâki kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri sâir zâbitân-ı zîd-i kadrihuma hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm balyos'u Franko Koskari hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli semere-i sulh u salahdan olub bâis-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı, kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûsama kendü hallerinde gelüb gidüb, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb sâir iskelelere getirdikleri ve alub götördükleri emtiasının resm-i gümrüğün, sâir müste'min tâifesi gibi yüzde üç akçe virdiklerinden sonra ziyâde talebi ve âhar veçhile ve muhdes olan tekâlîf metâlibesiyle rencide olunmayalar deyû, Venediklüye i'tâ olunan Ahid-nâme-i Hümâyûn'da mukayyed olduğına binâen Venedik'e tâbi' Ayamavro Cezîresi reayasından Nikolo Papa? Çorci nâm tâcir li-ecli't-ticare Âsitâne-i aliyemden mahall-i merkûma azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyûn cizye ve sâir tekâlîf talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtından olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyûn mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olunmayub, ber-vech-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fi Evâil-i B. Sene 208

(s.110)

3.Hüküm

3.a) Özet: Ahitnâme'ye göre, barış ve dostluk halinde bulunduğumuz Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret yapmak üzere yaptıkları seyahatlerde, alıp götördükleri ve getirdikleri

ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Mora ve sâir Akdeniz’de vâki iskelelere varub gelince vâki’ kudât ve nevvâb zîd-i fazlıhüm ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti’nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos’u Franko Koskarini hutimet avâkıbuhû bi’l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli semere-i sulh u salahdan olub bâis-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı, kemâ-fi’l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûsama kendü hallerinde gelüb gidüb, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb sâir iskelelere getürdikleri ve alub götürdükleri emtiasının resm-i gümrüğün, sâir müste’min tâifesi gibi yüzde üç akçe virdiklerinden sonra ziyâde talebi ve âhar veçhile ve muhdes olan tekâlîf metâlibesiyle rencide olunmayalar deyû, Venediklüye i’tâ olunan Ahid-nâme-i Hümâyûn’da mukayyed olduğına binâen Veneddik’e tâbi’ Kefalonya Cezîresi reayasından Dokdor? Brastimo Aleknesi? nâm tâcir li-ecli’t-ticare Âsitâne-i aliyyemden mahall-i merkûma azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli’t-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyûn cizye ve sâir tekâlîf talebiyle taaddî itdirilmeyüb ve memnûâtdan olmayub, vilayetine götürdüğü ve alub getirdiği emti’a ve eşyasının Ahid-nâme-i Hümâyûn mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olunmayub, ber-vech-i Ahid-nâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid’â itmeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı B. Sene 1208

Venedik kapudanlarından Fristofalo Dragısevik nâm kapudana Keke ta’bir olunur ve Tarfon Kozne? nâm kapudana Keke ta’bir olunur ve Siro Malemenam kapudana Keke ta’bir olunur sefineleriçün baylosu istid’asıyla mu’tad üzre başka başka izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ş. Sene 208

(s.111)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik Cumhuriyeti Elçisinin, bazı işlerini görüp yürütmek üzere Lobeki? Konnavini adındaki Venedikliyi Edirne'ye göndermek istediği, sözkonusu Venediklinin gidip gelirken seyahati sırasında ve konaklarda geçici dinlenmelerinde, ahitnameye aykırı cizye talebiyle rahatsız edilmeden yol emniyetinin sağlanması hususunda hüküm.

(Venedik elçisinin statüsü hakkında)

1.b) Transkript: Edirne Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyyem'den Edirne'ye varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâbave kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Âsitâne-i Aliyyem'de mukîm Venedik Cumhuru'nun Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, elçi-i mûmâileyh ba'zı umûrını rû'yet etmek üzre Venedik re'ayasından Lobeki? Konnavini nâm Venediklü tarafından mahrûsa-i Edirne'ye irsal etmekle azîmet üzre oldığın bildirüb, Venediklü mersum mahrûsa-i merkuma varub gelince esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde li-ecli'l-maslaha meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye talebi ve sâir bahane ile taaddî ve rencide etdirilmeyüb, emnen ve salimen mürur ve ubûrına mûmânaat olunmayub, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak içün emr-i şerîfim sudûrını istid'â itmeğin veçh-i meşruh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i B. Sene 208

Vekâlet Emri

(s.111)

2.Hüküm

2.a) Özet: Boğazhisarlarında Venedik kaptan ve tüccarın işlerini yürütmek için bir konsolos tayin edilinceye kadar Nikolakati? adındaki Venediklinin, konsolos vekili olarak görevlendirildiği ve kimsenin ona mâni' olmaması gerektiği hususunda hüküm.

(Venedik devlet görevlilerinin statüsü hakkında)

2.b) Transkript: Boğaz Hisarları Nâibine hüküm ki;

Venedik Cumhuru'nın Âsitâne-i Saâdetim'de mukîm Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, bundan akdem Boğaz hisarlarında mukîm Franca Konsolosu, bi'l-vekâle amed şüd iden Venedik sefâyini kapudanlarının ümûr ve hususlarını rû'yet idegelmişiken, hâlâ Franca sefâininin kesreti sebebi ile sâir ümûrunu rû'yete iktidârı olmayub amed şüd iden Venedik kapudanlarının ümûr ve hususları muattal kalmağla konsolos nasb oluncaya değin Boğazhisarlarına amed

şüd iden Venedik sefâyini ve tüccarının ümûr ve hususları rü'yet eylemek üzre, Venediklûden Nikolakati? nâm Venediklü mahall-i merkum konsolos vekili nasb ve ta'yin olunmuş olduğu beyanıyla mersûsumun vekâleti ümûrına âhari dahl ve taarruz itdirilmemek bâbında Hüdâvendigâr-ı sâbık zamânında, Bin yüz seksen dokuz Senesi Evâhir-i Rebiulevvelinde vekâleti ümûrına müdâhale olunmamak bâbında virilen emr-i şerifi ibraz ve tecdidin niyaz ve Dîvân-ı Hümâyûn'da mahfuz Venediklüye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümâyûn ve ahkâm kuyûdâtına müracaat olundukda, memalik-i mahrûsamda vâki' iskelelerde olan konsolosların tebdil idüb yerlerine ol hizmetin uhdesinden gelür adamlar ta'yin idüb gönderdikde kimesne mâni' olmaya deyû mestur ve târih-i mezburda emr-i âli virdiği mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerif mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Ş. Sene 208

(s.111)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçisinin, Hırvat asıllı iki yüz Venedikli ahaliyi bir gemiyle Venedik sınırına gönderme isteği ve yolculuk esnasında bir sıkıntıyla karşılaşılması, ahidname gereği cizye talebi ve başka bahanelerle rahatsızlık verilmemesi, geçişlerine engel olunmadan yol emniyetlerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik vatandaşlarının hak ve yol emniyetlerinin sağlanması hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyyem'den bahren Venedik hudûdına varınca gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâb zîd-i fazlıhüm iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Âsitâne-i Aliyyem'de mukîm Venedik Cumhuriyeti'nin Baylos'u Franko Koskari hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, elçi-i mûmâileyh bu def'a iki yüz nefer Venedik Hırvatlarını bir kıt'a Venedik sefinesine ırkâb-ı birle, bahren vatan-ı aslîlerine irsâl itmekle azîmet üzre oldukların bildirüb, sahih Venediklü Hırvat taifesinden mesfûrûn Âsitâne-i Saadetimden bahren Venedik hudûdına esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye talebi ve sâir bahâne ile taaddî ve rencide olunmayub, emnen ve sâlimen mürur ve ubûruna mûmâna'at itdirilmeyüb, bermûceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânet olunmak içün emr-i şerifim sudûrını istid'â itmeğın veçh-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 208

(s.111)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik ahitnamesine göre, barış halinde olduğumuz Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret yapmak üzere yaptıkları seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Ahidnamede Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Mısır Vâlisi'ne ve Mısır Mollası'na İskenderiye-i Mısır Kadısı'na hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der Aliyyemde mukîm baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvali semere-i sulh u salahdan olub, bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûsama kendü hallerinde gelüb gidüb, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir, iskelelere getirdikleri ve alub götürdükleri emtiasının resm-i gümrüğün sâir müste'men taifesi gibi yüzde üç akçe virdiklerinden sonra ziyade talebiyle ve âhar veçhile ve muhdes olan tekâlîf mütâlebesiyle rencide olunmayalar ve mezbur bâzergânlar bir iskeleye vardıklarında meta'larının bir mikdârın çıkarmak murad eylediklerinde, emin olanlar ancak çıkardıkları metân gümrüğün alub? cümlesin çıkarun deyû cebr itmeyeler ve eğer meta'larını bir gayri iskeleye götürmek için bir gemiden çıkar veya bir gayri sefineye tahmil murad eylediklerinde, kimesne mâni' ve mezâhim olmayub ve meta'ların çıkarmadıkça, emîn olanlar gümrük talep etmeyeler ve çıkarın deyû cebr etmeye ve bir iskeleye götürdükleri emtianın resm-i gümrüğün bir def'a edâ idüb yedine edâ tezkiresi aldıktan sonra, ol iskelede satılmayub bir gayri götürüb ve göndermek murad eylediklerinde mâni' olunmayub, gerek evvel ve gerek götürdükleri iskelede tekrar gümrük talep olunmaya ve gümrük emîni olanlar gümrüğün aldıktan sonra te'hir ve tâciz eylemeyüb, edâ tezkirelerin vireler ve ol edâ tezkiresini gayri iskelelerde olan ümenâya varub ibrâz eylediklerinde, ma'mûlün-bih alub tekrar gümrük talep eylemeyeler deyû, Venediklüye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümâyun'da mukayyed olduğına binâen, Venedik tüccarından Marko Koa? ve şeriki diğer Marko Koa nâm iki nefer tâcir li-ecli't-ticâre Kâhire-i Mısır ve İskenderiye İskelesi'ne getirdikleri ve alub getirdikleri emtia ve eşyalarının resm-i gümrüklerin ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyun tamamen? Edâ tezkirelerin ahz idüb hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyun ziyade ve mükerrer gümrük talebiyle rencide ve taaddî

olunmak icâb etmez iken, Mısır ve İskenderiye gümrüçülari, yedlerinde olan edâ tezkirelerine adem-i i'tibâr-birle resm-i gümrüğü alınmış emtia ve eşyalarından hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn tekrar resm-i gümer metâlibesiyle taaddî ve rencide ve dâimâ cevri ezadan hâlî olmadıkların, ilçî-i muma-ileyh mukaddemâ lede'l-inhâ ve'l-istid'a Ahid-nâme-i Hümâyûn şurûtı mücebince amel olunmak için işbu sene-e mübâreke Evâsıt-ı Muharreminde sâdır olan Emr-i şerîfîm, esnâ-yı rahda zâyî' olduğın inhâ ve zâyî'den, müceddeden Emr-i şerîfîm sudûrını istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda veçhi meşruh üzere târih-i merkumda Emr-i şerîfîm virdim ki mestur ve mukayyed bulunmağın, mukaddemâ sâdır olan Emr-i şerîfîm mücebince amel olunmak fermânım olmağın İmdi, Venedik tüccarının hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn...ve remide olunmalarına rızâ-yı hümâyûnum olmayub ber-müceb-i Ahid-nâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânetleri ve bâlâda mestur Ahid-nâme-i Hümâyûn şurûtını ale'd-devâm icrâsı matlûb idüğü ma'lûmunuz oldukda ber veçhi muharrer tâcirân-ı mersûmânın, Venedik'den ol tarafa getürdikleri ve ol cânibden gayri-ez memnû'? alub Venedik'e götürdükleri emtia ve eşyalarının resm-i gümrüklerin, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn bir def'a tamamen edâ tezkirelerin ahz eylediklerinden sonra, resm-i gümrük mütâlebesiyle vâki' olan taaddiyât-ı men' ve def' ve Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve sıyânetleri husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 208

Venedik kapudanlarından Çozepo Bovovik? nâm kapudana Keke ta'bir olunur ve Tomazo Kısta nâm kapudana dahi bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla başka başka mu'tad üzre izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 208

(s.112)

1.Hüküm

1.a) Özet: Osmanlı Devleti ile dost olup, ticaretle iştigal eden ve mallarını Venedik gemilerine yükleyip getirip götürmek isteyen kim olursa olsun, elçi ve konsolos tarafından konsoliyat verilip kimsenin engel olmaması hususunda hüküm. **(Ahidname verilmiş Venedik gemi ve kaptanlarının hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Selanik Kadısı'na ve Selanik Mütessellimi'ne hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyyemde mukîm baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, tüccar tâifesi olsun gayri, Devlet-i Aliyyem'le dostluk üzre oldukda ol ve câniblerden her kim olur ise olsun,

Venedik gemilerine tahmil idüb kendü hallerinde Ayamarko Bayrağıyla getürdikleri her nereden olur ise olsun, gümrük alına gelen mezbûre bayloslarına ve konsoloslarına, konsoliyât ta'bir olunan kotimo hakkını vireler kimesne mâni' olmaya deyu Venediklüye virilen Ahidnâme-i Hümâyun'da mukayyed olduğına binâen, müste'men tüccar tâifesi Venedik gemileriyle vilâyetleri canibinden bey' içün Selanik'e getürdikleri ve memnû'âtdan olmayub, iştirâ idüb kezâlik Venedik sefinelerine tahmil ve vilâyetleri cânibine alub götürdükleri, gümrük alına gelen meta'dan ber-mûceb-i şûrut-ı ahidnâme-i hümâyun, konsoloslarına konsoliyat ta'bir olunur kotimo hakkını Selanik'de mukim berât-ı şerifle Venedik Konsolosı mütâlebe eyledikde, mugâyir-i şûrut-ı Ahidnâme-i Hümâyun ta'allül ve mümâna'at eylediklerin inhâ ve Venedik gemileriyle vilâyetleri câniblerinden Selanik İskeleyi'ne getürdikleri ve memnû'âtdan olmayup iştirâ idüb vilâyetleri tarafına götürdükleri gümrük alına gelen meta'dan ber-mûceb-i şûrut-ı ahidnâme-i hümâyun, ta'allül etdirilmemek bâbında emr-i şerîfim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyun'da mahfuz Venediklüye i'tâ olunan ahidnâme-i hümâyunuma müracaat olundukda veçhi meşrûh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyun mûcebince amel olunmak fermânım olmağın İmdi, bâlâda muharrer ahidnâme'nin icrâsı lâzımeden olmağla ber-minvâl-i muharrer... oluna geldiği ve şûrut-ı ahidnâme nâtık olduğu üzre, Venedik sefinelerine emtia ve eşyâ tahmil eyleyüb zâhib iden müste'men tüccarından te'diye olunması husûsuna ihtimâm ve dikkat olunmak ve hilâf-ı şûrut ve mugâyir-i rızâ hâlet ve hareket vukûunı tecviz olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1208

Bir Sûreti

Rodos Nâibine ve zâbitânına, Rodos'da mukîm Konsolos Vekili'ne alivirilmesiçün ber-vech-i meşrûh?

Venedik kapudanlarından Ancelo Martora nâm kapudan râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı Ş. Sene 208

Venedik kapudanlarından Tomazo Nikeliye? nâm kapudana ve Marko Netonyo Brisatıyeki? nâm kapudanlara baylosları istid'asıyla mu'tad üzre başka başka izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fi Evâil-i N. Sene 208

Venedik kapudanlarından Lokaye Ovik? nâm kapudana, Keke ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i N. Sene 08

Venedik kapudanlarından Vençeniçe Nikolovik nâm kapudana, Keke ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N. Sene 208

(s.112)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e verilen ahitnameye göre, barış halinde olduğumuz Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret yapmak üzere yaptıkları seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden Kıbrıs Cezîresi ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varub gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyyem'de mukîm Baylos'u Franko Koıskarını hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik' reayasından Kirvati Destoni nâm tâcir, bir nefer müste'men hizmekârıyla li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyyemden,Kıbrıs ve Akdeniz'de vâki'sâir iskelelere azîmet murad eyledüğün bildirüb, tâcir-i mersum, mahall-i merkuma varub gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle ta'addî itdirilmeyüb ve memnû'âtdan olmayub, vilayetine? götürdüğü ve alub getirdiği emti'a ve eşyasının Ahidnâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün virdikden sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük metâlibesiyle rencide olmayub, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmeğin veçhi meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı N. Sene 1208

Venedik kapudanlarından Marko Antonyo Boniçeti? nâm kapudana, Keke ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N. Sene 1208

Venedik kapudanlarından Covani Batnentalo? Meyaddo nâm kapudana, Keke ta'bir olunur sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N. Sene 1208

(s.112)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'e verilen ahitnameye göre, barış halinde olduğumuz Venedik ile karada ve denizde karşılıklı olarak, ticaret yapmak üzere yapılan seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: Mora Valisi ve Zire ve Gördüs? Kadısıyla Mora Cezâresi'nde vâki' sâir kazâlara varub gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve gümrük eminleri ve sair zâbitan-ı zîd-i kadrihuma hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der Aliyyemde mukîm Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, canibinin reayası, karada ve deryâda tarafeynin memleketlerinde, emniyet ve âsûdelik ile ticâret ve kâr u kisb idüb kimesne mâni' olmaya ve ticaret ahvâli semere-i sulh u salahdan olub, bâis-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı kemâ-fi'l-evvel karada ve deryâda memalik-i mahrusama kendü hâlinde gelüb gidüb, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Haleb ve sâir iskelelere getürdükleri ve alub götürdükleri emtiasının resm-i gümrüğün, sâir müste'men tâifesi gibi yüzde üç akçe virdiklerinden sonra ziyâde talebiyle ve âhar veçhile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmaylar deyû Venediklüye i'tâ olan Ahidnâme-i Hümâyun'da mukayyed olduğına binâen, Venedik tüccarından Nikolo Verona ve karındaşı Tomazo ve Mikel? nâm tâcirler, li-ecli't-ticâre, bu esnâda Gördes ve sâir Mora Cezâresi'nde vâki' kazâlara gelüb gitmek murad eyelediklerinden ve kazâhâ-i mersûmeden bulunmasına, hîn-i vürûdlarında tâcir-i mesfurlar, getürdükleri ve memnûâtından olmayub iştirâ eyledikleri emtia ve eşyalarının, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun yüzde üç hesâbı üzre resm-i gümrüklerin tamamen edâda kusurları ziyâde ve gümrük mütâlebesi ve sâir bahâne ile taaddî olunmaları icâb etmez iken hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun ziyâde ve mükerrer gümrük talebi ve a'yân-ı vilâyet ve kocabaşılar câniblerinden dahi karz-ı akçe ve tekâlif-i muhdes mütâlebesiyle ve âhar veçhile taaddî ve rencidden hâli olmadıklarından ve bey' ve iştirâ ve ol havâlide geşt ü güzarlara bî-vech-i mûmânaat üzre olduklarından bahsle, tâcir-i mesfurlar Ahidnâme-i Hümâyun şurûtı mûcebince getürdükleri ve alub götürdükleri emtialarının resm-i gümrüklerin ba'de'l-edâ muğâyir-i Ahidnâme-i Hümâyun ziyâde ve mükerrer

gümrük talebi ve ol-veçhile zâhir olan taaddî ve rencideleri men' ve def' ve ber-mûcebi ahidnâme-i hümayun himâyet ve sıyânetde olunmak ve âmine ve salimen mürurlarına mûmânaat olunmamak bâbında emr-i şerîfîm sudûrını istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfuz ahidnâme-i hümayun'a müracaat olundukda veçhi meşrûh üzre olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümayun şurûtı mûcebince amel olunmak bâbında.
Fî Evâil-i L. Sene 1208

(Boşluk) -----

(s.113)

Venedik kapudanlarından Covanni Petresevik nâm kapudana, Trabakola ta'bir olunur bir kît'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Corci Marsbek nâm kapudana, Yolaze? Yolani ta'bir olunur bir kît'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Covanni Taratbek? nâm kapudana, bir kît'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Astemeti Denderno nâm kapudana, bir kît'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Nikolo Vedrona? nâm kapudanın, Keke? ta'bir olunur bir kît'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Karlo Covanni Sefarpe nâm kapudanın, Keke? ta'bir olunur bir kît'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evâil-i L. Sene 208

(s.113)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik elçisinin hizmetinde çalışmak üzere Kasallok Komaci? adındaki başkâtibin görevlendirildiği, söz konusu başkâtibin Venedik tarafından Avusturya ve Eflak üzerinden İstanbul'a gelirken, seyahati sırasında geçeceği yerlerde, geçici konaklamalarında ahitnameye aykırı cizye talebi veya başka sebeplerle haksızlık edilmemesi ve yol emniyetinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Eflak ve Nemçe hudûdına varub gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve a'yân-ı vilayet sâir zâbitâna hüküm ki:

Venedik Cumhuri'nın Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos'u Franko Foskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr,Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderüb, elçî-i mûmâileyh hizmetinde olmak üzere Venedik Cumhuri Ser-kâtiblerinden Kasallok Komaci? nâm Ser-kâtibi bu esnâda Venediklü tarafından hareket ve berren Nemçe hudûdıyla Eflak tarafından Âsitâne-i Saâdetime gelmek üzere olduğu ve Venedik müste'men tercümanlarından Peyro Navon nâm tercüman ve iki nefer yasakçı istikbâline ta'yin olunub azîmet üzere oldukları beyanıyla mezkurlar, mahall-i merkuma varub gelince mürur ve ubûrlarına ve hasbe'l-iktizâ meks ve ikâmetlerinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle taaddî ve rencide etdirilmeyüb, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve sıyânet olunub emnen ve salimen emrâr etdirilmek bâbında emr-i şerif ricâ itmeğin Ahidnâme-i Hümâyun şurûtı mûcebince amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Andriya Sayleçyek? nâm kapudanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Corci Ezbötega? nâm kapudanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Selöstroke Veylakova nâm kapudanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Kristofelo Pobovik nâm kapudanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır. Fi Evâhir-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Dal Be Resrin? nâm kapudanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır. Fi Evâhir-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Edamo Lalovik nâm kapudanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır. Fî Evâhir-i L. Sene 208

Venedik kapudanlarından Esbero Devari nâm kapudanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır. Fî Evâil-i Za. Sene 208

Venedik kapudanlarından Petro Cotovik nâm kapudanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiçün baylosu istid'asıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmışdır. Fi Evâil-i Za. Sene 208

(s.114)

1.Hüküm

1.a) Özet: Estefe Kazâsı'nda ticaretle uğraşan Anderiya Boylako adındaki Venedikliden cebren üç bin iki yüz elli kuruşu borç adı altında alan Hasan Ağa denilen Voyvoda'nın borcunu ödememesi ve meydana gelen katl hadisesinin özü ile oluş şekli ve diğer detaylarının araştırılıp incelenerek sonucun sağlıklı bir şekilde yüce makâma bildirilmesi hususunda hüküm. **(Cürmü cinayet, borç, alacak verecek meseleleri ve çözümü hakkında)**

1.b) Transkript: Estefe Kadısı'na ve Ağriboz (Eğriboz) Mütesellimi'ne hüküm ki; Venedik Cumhuriyeti'nin Der'aliyemde mukîm Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkibühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Estefe Kazâsı'nda ticaretle mukîm Anderiya Boylako nâm Venedikliden Estefe'de Voyvoda-i lâhık Hasan Ağa demekle arîf kimesne, işbu sene-i mübârekede tâcir-i mersumdan gûyâ karz olmak üzre cebren üç bin iki yüz elli kuruşunu alub istikrâzını müş'ir merkumdan deyn temessükü talep eyledikde voyvoda-i merkuma virmediğinden maada yine kasaba-i mezbûre sükkânından Topçu Hacı Ali demekle ma'ruf kimesne ile yeğrek? olarak tâcir-i mersûm sefinesine emtia tahmiline gider iken, katl ve i'dam kastıyla ber-vech-i tedar? Aravud ...ve tarîkini kat' ve sekiz aded tüfenk endaht-birle tâcir-i mersum mezâd vâreste?

...ve ber-veçhile emr-i ticâreti muattal olduğunu ve husû mezbur, minvâl-i muharrer üzre bulunduğunu nâtık Atina'da bi'l-i'tibar cânib-i şer'den verilen bir kıt'a i'lam dahi ibrâz olmağla sen ki mütesellim-i mûmâileyhsin, Voyvoda-i mezbûrun zimmetinde olan meblağ-ı mezbûr tahsil ve tâcir-i mersûme teslim ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfîm sudûrını istid'â etmeğin sen ki mütesellim-i mûmâileyhsin, ma'rifetinle mahallinde şer'le ru'yet ve zimmetinde tahakkuk iden meblağ istirdâd ve keyfiyet-i mezkûrenin suret-i vukûi taharri ve tahkik ve sıhhati üzre Der'aliyyeme i'lâm olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1208

(s.114)

2.Hüküm

2.a) Özet: Andriya Boylako adındaki Venedikli tacirin, bir önceki voyvoda ve kardeşi ile müslüman ve zımmilere verdiği borçlarının tazmini için, kanun karşısına çıkartılarak belirtilen meblağın alınıp, sözkonusu tacire hakkının teslim edilmesi hususunda hüküm.

(Borç, alacak verecek meseleleri hakkında)

2.b) Transkript: Ağriboz (Eğriboz) Kadısı'na ve Ağriboz Mütesellimi zîde mecdühûya hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der'aliyyemde mukîm Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkibühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Estefe Kazâsı'nda kâr u kisb ve ticaret ile mukîm Venedik tüccarından Andriya Boylako nâm Venedikli, Sâbık Esfete Voyvodası Salih ve karındaşı olan Mustafa ve şeriki Tosun demekle ma'ruf kimesneler, ve yine Kazâ-yı mezbur sâkinlerinden ma'lûmü'l-esâmi ehl-i İslâm ve zimmîlere Bin iki yüz senesinde li-eclî't-ticâre karzan virdüğü ma'lûmü'l-mikdâr akçede mâ'adâ mûmzâ ve memhur temessükleri dahi? yine sene-i mezbureden beru dün dört bin kuruş alacağı olup, meblağ-ı mezbûr vakti hulûsunda? talep eyledikde, hilâf-ı şer' taallül ve hâlâ Estefe Voyvodası Karayez? Hasan Ağa demekle ma'ruf kimesne varıp ... eyledikde, ibtâl-ı hakka bâdi olduğundan başka kendi dahi iki bin iki yüz elli kuruş mütâlebesinde tâcir-i mersûma cebr ve “vermediğin sûretde sana ticâret etdirmem” deyû tehdid ve ...ta'addîye ictisâr? eylediği beyânıyla, tâcir-i mersûmun yedine verdikleri temessükleri mûcebince şer'le rü'yet ve meblağ-ı mezbûr tahsil-birle ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında sen ki Mütesellim-i mûmâileyhsin, sana hitâben emr-i şerîfîm sudûrını istidâ etmeğin mezburları Ağriboz'a ihzâr? ve terâfî-i şer ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında.

(s.114)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisi tabiplerin, tabiplik ve tedavi üzere yaptıkları seyahatlerde, ahidname şartlarına binaen, her türlü vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp gidiş gelişlerine engel olunmaması ve ahidname şartlarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Asitâne-i Saâdetimden Midillü Cezîresi'ne Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitana hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyem'de mukîm baylos'u mûmâ-ileyh, Franko Koskarini hutimet avâkıbuhû bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik'den gelüb giden ilâ âhirihi Venedik'e reâyâsından Çozeper Liyenkin? ve karındaşı Françesko nâm tabibler, icrâ-yı tabâbet için Asitâne-i Aliyyemden Midillü Cezîresi'ne ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîmet murad eyledüklerin bildirüb, Venedikli tabib mersumlar Asitâne-i Aliyyemden mahall-i merkuma varıp gelince esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde tabâbete müte'allik umûrlarıyla meks ve ikâmetlerinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye talebi ve sâir bahane ile taaddî ve rencide ettirilmeyip âminen ve salimen mürur ve ubûrlarına mûmânaat olunmayıp, ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyûn himâyet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Ş. Sene 1208

Venedik kaptanlarından Covanni Frandino nâm kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1208

Venedik kaptanlarından Spero? Malame nâm kaptanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1208

Venedik kaptanlarından Nikola Kote nâm kaptanın, râkib olduğu Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1208

Venedik kaptanlarından Spero Vovinovik? nâm kaptanın, râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

(s.114)

4.Hüküm

4.a) Özet: Ahitnameye göre, barış halinde olduğumuz Venedik ile karada ve denizde karşılıklı olarak, ticaret yapmak üzere yapılan seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Halep ve Şam kadılarına ve Âsitâne-i Aliyyem'den, berren ve bahren Halep ve Şâm-ı şerife ve andan Lazkiyeti'l-Arab? İskelesi'ne varıp gelince yol üzerinde vâki sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminlerine ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik' reâyâsından Abridot? Veniyati nâm tâcir, li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyyemden, berren ve bahren Halep ve Şâm-ı şerife ve andan Lazkiyeti'l-Arab? İskelesi'ne azîmet murad eylediğin bildirip, tâcir-i mersum, mahall-i merkuma varıp gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle taaddî ettirilmeyip ve memnûâtından olmayıp, vilayetine? götürdüğü ve alıp getirdiği emti'a ve eşyasının Ahid-nâme-i Hümâyun mûcebince yüzde üç akçe gümrük verdikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayıp, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himâyet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1208

Venedik kaptanlarından Dimitri Orkano nâm kaptanın, râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1208

(Boşluk)-----

(s.115)

1.Hüküm

1.a) Özet: Ahitnameye göre, diğerleri gibi Venedik ahalisi olup ticaret yapmak üzere yaptıkları seyahatlerde, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği geçişlerine engel olunmadan yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Nâibiyle Âsitâne-i Aliyyemden İzmir ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki' sâir kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticâret ahvâli ilâ âhirihi Venedik' reâyâsından Mikel Mavro Kordano? nâm tâcir, iki nefer müste'men adamlarıyla li-eclî't-ticare, Âsitâne-i Aliyyemden, İzmir ve havâlisine azîmet murad eylediğin bildirip, tâcir-i mersum, mahall-i merkuma varıp gelince, mürur ve ubûrına ve li-eclî't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta'addî ettirilmeyip ve memnûâtdan olmayıp, vilayetine? götürdüğü ve alıp getirdiği emti'a ve eşyasının ahidnâme-i hümayun mücebine yüzde üç akçe gümrük verdikten sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayıp, ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmeğin vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1208

(s.115)

2.Hüküm

2.a) Özet: Konsolos vekili Nikolo Kortello? adındaki Venediklinin, sahibi olduğu Sisam Adasındaki konağını Rus konsolosuna kiraladığı, ancak çıkan savaştan dolayı firar edince, kendisine ait olan konağın zabıtlar tarafından mühürlendiği bundan ötürü bir mağduriyetinin meydana geldiği beyanı üzerine, mührün kaldırılması, oluşan zararın karşılanması ve Venediklinin gönlünün alınması hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin haksızlıklarının ortadan kaldırılması, Venedikli vatandaşların hakları hakkında)**

2.b) Transkript: Sisam Cezîresi Nâibi'ne hüküm ki;

Ticâet veyâhud âhar maslahat zımnında memâlik-i İslâmiye'de bulunan ve fîmâ-ba'd tevârüd eden müste'men tâifesinin memâlik-i İslâmiye'de arâzi ve emlak iştirâ ve temlikî gayr-i câiz olmak hasebiyle kavâid-i kadîme ve nizâm-ı mülke mugâyir emlak ve arâzi temlik etmişler mi? ...bahâsıyla Devlet-i Aliyyem reâyâsına satıp, kat-ı alâka edip, kendileri müste'ciren sâkin? olmak tenbîhatı verilen fetâvâ-yı şerifeler ... ve tebeyyün kılınarak, konsolosluk nizâmını muhtevî iki yüz altı senesi evâhir-i cemâziyelâhîrinde evâmîr-i şerîfem ısdâr olunmuş idi. Şimdi, Venedik Cumhuriyeti'nin Der-saâdetinde mukîm Baylosu Franko Koskari hutimet? avâkibühu bi'l-hayrın, Der Aliyyeme takdim eylediği memhur arzuhal mefhûmunda Sisam Cezîresi'nde, Venedikli Konsolos vekili olan Nikolo Kortello? nâm Venediklinin, cezîre-i mezburede kâin mutasarrıf olduğu bir bâb menzîlini, bundan akdem Rusya Konsolosu istîcâr ve müste'ciren sâkin iken mukaddemâ Sefer-i Hümâyûn vukûuna binâen Rusya Konsolosı, cezîre-i mezbureden firar eylediği esnâda derûn-ı menzilde, gerek Rusyaluya ve gerek âhare müteallik bir nesne yoğiken menzîl-i mezkur, zâbitân taraflarından temhir olunub, ilâ hâzihi elân memhur kaldığından gadri mûcib olduğu menzîl-i mezkurun mührünün ve küşâd ve teslim olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrî istid'â olunmağla menzîl-i mezkur, Venediklinin olup temhiri hengâmında derûnunda Rusyaluya ve âhare müteallik bir nesne bulmadığını, Rusya Baş Tercümanı dahi ihtiyâr ve fî-nefsü'l-emr memhur kalması Venediklû-yi mersûma mûcib-i hasar idiği bedîdâr olmağla, ma'rifet-i Şer'le mühri fekk ve mutasarrıfı yedine teslim olunmak fermânım olmağın İmdi, menzîl-i mezkûrun mühri fekk ve teslimiyle Venedikli mersumun hasardan siyanetine sadaka ve matlûb ise, bâlâda beyân olduğu veçhile nizâmı hâvî sâdır olan emr-i şerîfimin icrâsı ve ... halelden vekâyesi olmalarına mültezim idiği, sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin, ma'lûmun oldukda ber-minvâl-i muharrer amel ve hareket ve iğmâz ve rehâvetden müste'men-i mersûma özür ve hasarını mûcib ve nizâm-ı merkûmenin ihtilâlini ...vaz'dan hazer ve mûcânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1208

(s.115)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'e verilen ahitnameye binaen, diğerleri gibi Venedik ahalisi olup ticaret yapmak üzere yaptıkları seyahatlerde, götürdükleri ve getirdikleri ticaret malları için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği geçişlerine engel olunmadan yol emniyetlerinin sağlanıp

zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

3.b) Transkript: Asitâne-i Aliyemden Karadeniz iskelelerine berren ve bahren varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü-bi'l-hayr, mühürlü arzuhal gönderip Venedik re'âyâsından Espero Kalsi? nâm tâcir iki nefer müstemem hizmetkârıyla li-ecli't-ticare Âsitâne-i Aliyemden Karadeniz iskelelerine azimet murad eylediğin bildirip tâcir-i mersum mahall-i merkuma, berren ve bahren varıp gelince mürur ve ubûruna ve li-ecli't-ticare meks ve ikametinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekalif talebiyle ta'addi ettirilmeyip ve memnuatdan olmayıp vilayetine götürdüğün ve alıp getirdiği emtia ve eşyasının ahidnâme-i hümayun mücebince, yüzde üç akçe gümrüğün verdikten sonra, ziyade ve mükerrer gümrük mütalebesiyle rencide olunmayıp, ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himayet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Divan-ı Hümayunumda mahfuz ahidnâme-i hümayun ve Defter-i Ahkâm'a müracaat olundukta, cânibinin reâyâsı, karada ve deryada tarafeynin memleketlerinde emniye ve âsûdelikle ticaret ve kâr u kisb eyleyip kimesne mani' olmaya ve ticaret ahvali ilâ âhirihi Venedik'e tâbi' Çuka Adası mütemekkinlerinden Yavlo Padali? nâm Venedikli, ticaret ve kâr u kisb için Âsitâne-i Saadetinden Karadeniz'de vâki' iskelelere azimet murad etmekle tâcir-i mersum iskele-i mezbura varıp gelince, cizye mütalebesi ve âhar bahane ile rencide ettirilmeyip, himayet ve siyanet olunmak bâbında, baylosu istid'âsıyla yüz doksan üç senesi evahir-i cemaziyelevvelinde emri- şerif verildiği mestur bulunmanın ahidnâme-i hümayun mücebince amel olunmak bâbında.

Fi Evahir-i Z. Sene 1208

Venedik kaptanlarından Tarfon Feyozite? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evahir-i Z. Sene 1208

Venedik kaptanlarından Betede Toragaçi? nam kaptana ve e Corci Rosenovik nam kaptana mu'tad üzere başka başka izn-i sefine emirleri yazılmışdır.

Fi Evahir-i Z. Sene 1208

(s.115)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik ahalisi Corci Korono Polo? adındaki şahsın, ticaret üzere, diğerleri gibi, iki hizmetkârıyla belirtilen mahale gidip gelince, bilinen tarz üzere yol usulleri hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin statüleri hakkında)**

4.b) Transkript: Asitâne'den İzmir ve Mora ve Akdeniz'de vâki sâir iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâ-ileyh, mühürlü arzuhal gönderip ticaret ahvahi ilâ âhirihi li-ecli't-ticare, Venedik reâyâsından Corci Korono Polo? nam tacire, iki nefer müste'men hizmetkârıyla mahall-i merkuma varıp gelince mu'tad üzre yol hükmü yazılmışdır.

Fi Evasıt-ı M. Sene 209

Venedik kaptanlarından Antonyo Perosovik? nam kaptana mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı M. Sene 209

Der-zamân-ı Hazreti Reisü'l-küttâb Es-Seyyid Mehmed Veddi? Efendi Nâle Mâ Yetemennâhü El-vâki Fi 28 Muharrem Sene 1209

Venedik kaptanlarından Matibo Rasefovik? nam kaptanın, râkib olduğu, Keke? ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Z. sene 209

(s.115)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venediklilere verilen ahidname gereği, Venedik elçilerinin yılda bir defaya mahsus olmak üzere, İstanbul'a yakın liman ve yalılardan onbin müdre şarabın alımı ve Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, her türlü vergiden muaf oldukları hakkında hüküm. **(Venedik elçilerinin kendileri için yıllık alışveriş, hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Dergâh-ı Muallâm Yeniçeri Ağası'na ve Hâssa Bostancı Başısı'na ve Galata Voyvodası'na hüküm ki;

Der'aliyyemde mukim Venedik Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü-bi'l-hayr, Südde-i Saadetime mühürlü arzuhal gönderip kendinin ve adamlarının kifâf-ı nefsleri için İstanbul'a karib iskele ve yalılardan ahidnâme-i hümayun mücebince, ruhsat verildiği üzere, senede bir defa akçesiyle iştirâ ve Galata'da menziline nakl ede gelen on bin müdre hamrın işbu bin iki yüz dokuz senesine mahsûben beher müdresi onar vakiyye olmak iştirâ ve Galata'da vâki hanesine nakline tarafınızdan ve sâir ümenâ taraflarından, gümrük ve bâc ve avâid mütâlebesi ve sâir bahane ile ta'addi ve rencide olunmamak üzere emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve dîvânı hümayunumda mahfuz kuyûd-ı ahkama müraca'at olunduğunda ber-minvâl-i muharrer bin iki yüz sekiz senesi'ne mahsuben ol-mikdar hamrın def'a-i vâhidede nakline mümana'at olunmamak üzere emr-i şerifim verildiği mukayyed olunmağın sâbıkı üzere iki yüz dokuz senesi'ne mahsuben yalnız on bin müdre ham sirkenin def'a-i vâhidede nakline mümana'at olunmamak bâbında.

Fi Evail-i S. Sene 209

(s.116)

Vekâlet Emri

Âharı asıl konsolos nasb olunmuştur. Fi 27 Receb Sene 1209

1.Hüküm

1.a) Özet: Yafa, İskenderun İskeleleri ve Halep'te Venedik kaptan ve tüccarın işlerini yürütmek için, ölen konsolosun yerine yenisi tayin edilinceye kadar, Covanni Françesko Vizeni adındaki Venediklinin konsolos vekili olarak görevlendirildiği ve vekâlet işlerine kimsenin mâni' olmaması gerektiği hususunda hüküm. **(Venedikli konsolos vekilinin görevlendirilmesi ve statüsü hakkında)**

1.b) Transkript: Halep Mollası'na, Yafa ve İskenderun kadılarına hüküm ki;

Âsitâne-i Aliyemde mukim Venedik Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü-bi'l-hayr, Südde-i Saadetime mühürlü arzuhal gönderip, bezirganların umûru için tayin eyledikleri konsolosları, otura geldikleri iskelelerde oturup ve kendi cinslerinden olalar ve memâlik-i mahrûsamda vâki' iskelelerde olan konsolosların tebdil edip yerlerine ol hizmetin uhdesinden gelir adamlar tayin edip gönderdiğin, kimesne mâni olmaya deyu Venedikliye i'tâ olunan ahidnâme-i hümayun'da mukayyed olduğuna binaen Yafa ve İskenderun iskelelerine ve medine-i Halep'e, Venedik Bayrağı altında gemileriyle gelip

giden Venedik tüccarının umur ve mesâlihlerin rû'yet için, berât-ı şerifimle kendi cinslerinden konsolos olan Sale Sepnoriçini? nam Venedikli hâlik olmağla yerine asıl konsolos nasp oluncaya dek yine kendi cinslerinden olmak üzere, Covanni Françesko Vizeni nâm Venedikli, mahall-i merkuma konsolos vekil nasb olduğun bildirip, mersumun vekâleti umuruna ahz u hadd ve ta'arruz olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmeğın ahidnâme-i hümayun şurûtu mûcebince amel olunmak bâbında. Fi Evail-i S. Sene 1209

(s.116)

2.Hüküm

2.a) Özet: Osmanlı- Venedik arasında güven ve huzur içerisinde kimseye engel olmadan ticaret- le iştigal eden Venedik ahalisinden Panali Dede? nâm Venedikli tâcirin belirtilen mahale gidip gelince, bilinen tarz yol usulleri hususunda hüküm. **(Venedik tacirlerinin statüsü hakkında)**

2.b) Transkript. İzmir Mollası'na ve Asitâne-i Saadetimden Kıbrıs ve Kandiye ve İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, arzuhal gönderip, cânibinin re'âyâsı, karada ve deryada tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelikle ticaret ve kâr u kisb edip, kimesne mâni olmaya ve ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik re'âyâsından Panali Dede? nâm Venedikli tâcir li-ecli't-ticare, mahall-i merkuma azimet etmekle, mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi Evail-i S. Sene 209

(s.116)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisi olup diğerleri gibi, Covanni Ramaneli? adındaki tabibin, bir hizmetkârıyla beraber tedavi ve tabiplikle ilgili olarak yapacağı seyahatte, gidiş gelişine engel olunmaması ve bilinen tarza uyma hususunda hüküm. **(Venedikli tabiplerin hak ve statüleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve Asitâne-i Saadetinden İzmir ve Mora iskelelerine ve andan Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, arzuhal gönderip, Venedik'ten gelip giden ilâ âhirihi, Venedik re'âyâsından Covanni Ramaneli? nâm tabip li-ecli't-tabâbe, bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Mora iskelelerine ve sâir Anadolu taraflarına azimet murad etmekle, mürur ve uburuna mûmâna'at olunmamak için mu'tad üzere emri şerif yazılmışdır.

Fi Evail-i S. Sene 209

Venedik kaptanlarından Petrovik nam kaptanın, râkib olduğu, bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evail-i Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Valasopolo nam kaptana râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evail-i S. Sene 209

Venedik kaptanlarından Aleksandır Vayosanik? nam kaptana râkib olduğu sefinesi için, mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evail-i S. Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Kirbaki nam kaptanın, sefinesi için, mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evail-i S. Sene 209

Venedik kaptanlarından Baziliyo Valeyir nam kaptanın, sefinesi için, mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evail-i S. Sene 209

Venedik kaptanlarından Baziliyo Valeyir nam kaptanın, sefinesi için, mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmışdır.

Fi Evasıt-ı S. Sene 209

Venedik kaptanlarından Dömeniko Fatinati nam kaptana ve Marko Fakineti? nam kaptana ve Covanni Safaliye Rime? nam kaptana ve Todoro? nam kaptana dahi başka başka dört kıt'a izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fi Evahir-i S. Sene 209

Venedik kaptanlarından Simon Corci Bernenik? nam kaptanın, sefinesi için, baylasu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evail-i Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Corci Ezbötega? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylasu istid'âsıyla mu'tad üzere bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evail-i Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Brasimo Polo nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylasu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evail-i Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Petro Gagariçe nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylasu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evail-i Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Cyakomo Sösyek? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylasu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından İliye Milenovik nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için, baylasu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı Ra. Sene 209

(s.116)

4.Hüküm

4.a) Özet: Kendi hallerinde ticaretle uğraşıp kimseye zararı olmayan, gümrük vergisini ödeyen Venedik tacirleri ve ahalisi ile verilen beratla görev yapan konsolos ve tercümânlara görevlerinde haksızlık edilmeden, ahidname gereği koruma ve emniyetlerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedikli devlet görevlileri, tacirler ve ahalisinin hak ve statüleri hakkında)**

4.b) Transkript: Selanik Mollası'na ve ve Dergâh-ı Muallâm Kapıcıbaşlarından Selanik Mütesellimi'ne hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr mühürlü arzuhal gönderip, cânibinin reâyâsı, karada ve deryada tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticaret ve kâr u kisb edip, kimesne mâni olmaya deyu ahidnâme-i hümayunda münderiç olmaktan nâşi ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun amel velâkin hilâf-ı hareket etmekten ve ettirmekten mücânebet lâzimedden iken sen ki Mütesellim-i mûmâileyhsin, Selanik İskeleyi'ne li-ecli't-ticare, amed şüd iden Venedik tüccar ve reâyâsına, tarafından hilâf-ı ahidnâme-i hümayun ta'arruz ve bilâ müceb günâ gün bahane ile ahz u haps va darp ile ta'addî ve rencide olunmuş ve Venedik Konsolosu ve tercüman ve re'âyâsının emniyet ve refâhiyetlerini

külliyen merfû' ve meslub olduğu beyanıyla, hilâf-ı ahidnâme-i hümayun zâhir olan ta'addiyâtıdan mübâ'adet ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun amel ve hareket-birle himayet ve

(s.117)

siyanetleri ve emn ü refâhiyetleri hususuna ihtimam ve dikkat olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfuz ahidnâme-i hümayuna müracaat olundukta veçhi meşruh üzre olduğu mestur ve mukayyed olmağla ahidnâme-i hümayun şurutu mûcebince male olunup hilaf-ı ahidnâme-i hümayun ta'addî ve rencide ettirilmemek fermanım olmağla İmdi, mâdem ki Venedik tüccar ve reâyâsı hâriç ez ahid vaz u harekete izbar etmiş olmaya ve kendi hallerinde alış veriş ve kâr u kisbleriyle meşğul ola ve îcâb iden resm-i gümrüklerin ahid-nâme-i hümayun mûcebince ida ile, tüccar-ı mesfur ve konsolos ve beratlı tercümanlarına hilâf-ı şurût-ı ahid muğâyir-i berat ve menâfi-i rıza ta'addi vukuuna rızâ-yı hümayunum olmadığı ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himayet ve siyanetleri, bâlâda mestur ahidnâme-i hümayun şurûtu muktezasından olduğu siz ki, Mevlânâ ve Mütesellim-i mûmâileyhasız, malumunuz oldukta ber-minval-i muharrer ahidnâme-i hümayun şurûtu mûcebince amel ve hareket ve hilâf-ı şurût-ı ahidnâme-i hümayun ve muğâyir-i rıza vaz' u hareket-birle bilâ mûceb ahz u haps misillü ta'addi ve rencide vukuunu tecviz etmek ve ettirmekten mübâ'adet ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himayet ve siyanet ve emn ü refâhiyetleri emrine dikkat olunmak bâbında.

Fi Evasıt-ı Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Espero Galesi? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylasu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Aleksandır Veyodnik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Yorgo Farkavale? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle avdet etmekle baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ra. Sene 209)

Der-zamân-ı sudûrü'l-vüzerâ Hazreti İzzet Mehmed Paşa Fî 26 Rebiulevvel Sene 1209

Venedik kaptanlarından Espero Malame (Malaha)? nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Frandino? nam kaptanın, râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesiyle baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ra. Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Frandino? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesiyle baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ra. Sene 209

(s.117)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, Todorî Mösörli? adındaki tacirin, ticaret maksadıyla İstanbul'dan İzmir civarlarına ve Akdeniz'deki iskelelere yapacağı yolculuk için, Venedik elçisinin ricası üzerine çıkarılan yol hükmü. **(Venedik tacirlerinin statüsü hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve Asitâne-i Saadetinden İzmir ve havâlisine ve Akdeniz'de vâki sâir iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki; Balyos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından, Todorî Mösörli? nâm Venedikli tâcir li-ecli't-ticare Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve havâlisine ve Akdeniz'de vâki sâir iskelelere azimet etmekle, mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi Evail-i R. Sene 209

(s.117)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisinin bazı işlerini görmesi için görevlendirdiği Loyki Kontarini? adındaki Venedikli ahalinin, İstanbul'dan Edirne ve civarlarına gidip gelirken geçtiği ve dinlenmek amacıyla konakladığı yerlerde, ahidnameye aykırı cizye talebi veya başka bahanelerle haksızlık edilmemesi ve güvenliklerinin sağlanması hususunda hüküm. **(Venedik elçisinin statüsü hakkında)**

2.b) Transkript: Edirne Mollası'na ve Edirne Bostancıbaşısına ve Âsitâne-i Saâdetimden Edirne ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Balyos'ı mûmâileyh, bazı umurunu rû'yet için Venedik re'âyâsından Loyki Kontarini? nam Venedikliyi, Edirne ve havâlisine irsal murad eylediğin bildirip, Venedikli-yi mersum Âsitâne-i Saâdetimden Edirne ve havâlisine varıp gelince mürur ve uburuna ve esna-yı rahda hasbe'l-iktiza meks ve ikametinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekalif mütalebesiyle ta'addi ve rencide olunmayıp, ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himayet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmeğin ahidnâme-i hümayun şurûtu mûcebince mürûruna mümana'at olunmamak bâbında.

Fi Evail-i R. Sene 209

Venedik kaptanlarından Espero Kölimi? nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı R. Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Ragozin nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesi için, mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı R. Sene 209

Venedik kaptanlarından Stameti Denderno? nam kaptanın, râkib olduğu Keke bir kıt'a tüccar sefinesiyle baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı R. Sene 209

Venedik kaptanlarından Tarkon Kuyovik? nam kaptanın, râkib olduğu Tarbakoni? tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı R. Sene 209

Venedik kaptanlarından Corci Rusniyovik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i R. Sene 209

(s.118)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik Kıbrıs arasında ticari mal götürüp getiren Venedik tacirlerinden, ahidnameye göre, bir defaya mahsus olan yüzde üç gümrük vergisi dışında, tekrar gümrük

vegisi talebinde bulunup sıkıntı oluşturan Kıbrıs Adası Gümrükçüsünün hareketlerine son verilmesi hususunda hüküm. **(Venedik tacirlerine yapılan haksızlıkların menedilmesi hakkında)**

1.b) Transkript: Lefkoşa Nâibine ve Kıbrıs Muhassılı zîd-i mecduhûya hüküm ki;
Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik tüccarı kemâfi'l-evvel ilâ âhirihi Venedik tüccarının, vilayetlerinden alıp Kıbrıs Ceziresi'ne getirdikleri ve gayri-ez memnu' alıp götördükleri emtia ve eşyalarının, ahidnâme-i hümayun şurûtu mücebinece yüzde üç hesabı üzere resm-i gümrüklerin tamamen Kıbrıs Gümrükçüsü'ne edada kusurları olmayıp, ziyade ve mükerrer mütalebesiyle ta'addi olunmaları icab etmez iken, bu esnada Kıbrıs Ceziresi Gümrükçüsü, tama-ı hâssından nâşi şurût-ı ahidnâme-i hümayun'a muğâyir, ziyade ve mükerrer gümrük talebinde olduğu ve sen ki muhassıl-ı mûmâileyhsin, tarafından dahi türlü türlü bahane ve mütâlebât ile bilâ-müceb ta'addi ve rencideden hâli olmadığı inhâ ve muğayir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayun ol-veçhile ta'addi ve rencide olunmamak ve ber-muktezâ-yı ahidnâme-i hümayun'uma müracaat olundukda, veçhi meşruh olduğu ve mukayyed bulunmağın, ahidnâme-i hümayun şurûtu mücebinece amel olunmak fermanım olmağın İmdi, sen ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, sahîh Venedikli tüccarı, kendi memleketlerinden ve ol sâir memlekette alıp getirdikleri ve memnuatdan olmayıp, memalik-i mahrusamdan alıp götördükleri emtia ve eşyanın ahidnâme-i hümayun şurûtu mücebinece yüzde üç hesabı üzere lazım gelen resm-i gümrüklerin tamamen eda eylediklerinden, ziyade ve mükerrer gümrük talebi ve cevri-i eza vukuu, hilâf-ı ahidnâme olmağla, ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun amel ve hareket ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayun ziyade ve mükerrer gümrük talebi ile taaddiden mücânebet eylemek üzre gümrükçü-i mûmâ-ileyhe tenbih ve te'kide mübâderet ve sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin, tarafından dahi hilâf-ı emr u rıza ve muğayir-i şurût-ı ahidnâme-i hümayun tekâlif-i muhdese ve mütâlebât-ı muzlime ve taaddiyât-ı sâire ile taaddi ve rencide ve remîde olunmayıp, ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve siyanet olunup, muğayiri hâlât tecviz olunmamak bâbında.

Fî Evahir-i R. Sene 1209

(s.118)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik tüccarının bir iskeleye götürüp getirdiği ticari mallar için, bir defa gümrük vergisi ödeme belgesini aldıktan sonra, aynı mallar için başka bir iskelede tekrar gümrük vergisinin istenmesine gerek olmadığı hususunda hüküm. **(Venedik tacirlerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Zıştovi Kadısı'na ve Voyvodası'na hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik tüccarının, bir iskeleye götürdükleri emtianın, resm-i gümrüğün bir defa eda edip yedine eda tezkiresi aldıktan sonra ol iskelede satılmayıp bir gayri yere götürüp ve göndermek murad eylediklerinde kimesne mâni' olmayıp, gerek ol iskelede ve gerek götürdükleri iskelede tekrar gümrük talep olunmaya ve gümrük emîni olanlar gümrüğün aldıktan sonra te'hir ve ta'ciz eylemeyip, edâ tezkirelerin vereler ve ol edâ tezkiresini gayri iskelede olan ümenâya varıp ibraz eylediklerinde, ma'mûlün-bih olup tekrar gümrük talep eylemeyeler deyû ahidnâme-i hümayun'da münderiç olduğuna benâen Venedik tüccarından Corci Godito ve Corci Menak? nâm Venedikli tâcirler, li-ecli't-ticâre ... Bursa'dan iştirâ eyledikleri on dört çuval harir ve eşya ve emtia-i sâireyi Âsitâne-i Aliyeme götürüp resm-i gümrüğün tamamen eda tezkiresini aldıktan sonra bu tarafta bey' etmeyip berren ve bahren âhar diyara irsal ve Zıştovi'ye vürûdunda, Zıştovi Gümrümçüsü, yedlerinde olan edâ tezkirelerine adem-i i'tibar-birle emtia-i mezbureden tekrar gümrük mütâlebesiyle hilâf-ı ahidnâme-i hümayun tekrar gümrük mütâlebesiyle taaddi ve müruruna mümanaat üzere olduğu beyanıyla, Gümrükçü-i merkûmun hilâf-ı ahidnâme-i hümayun zâhir olan müdahalesi men'-birle müruruna mümanaat olunmamak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfuz ahidnâme-i hümayuna müracaat olundukta, veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed olmakla ahidnâme-i hümayun şurûtu mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evahir-i R. Sene 209

(s.118)

3.Hüküm

3.a) Özet: Tomazo Berini? adlı Venedikli tabibin, tabiplikle alakalı olarak İstanbul'dan Akdeniz'deki iskelelere ve Rumeli'deki kazalara gidip gelirken kendisine engel olunmaması ve bilinen tarz hususunda yazılan emr-i âli. **(Venedikli tabiplerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Asitâne-i Aliyemden Akdeniz’de vâki sâir iskelelere varıp ve Yenişehir ve havâlisine ve Rumeli’de vâki sâir kazâlara varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Tomazo Berini? nam tabip, icrâ-yı tababet için Asitâne-i Aliyemden Akdeniz’de vâki iskelelere havâlisine ve Rum ilinde (Rumeli’de) vâki’ sâir kazâlara azîmet murad eylediğini bildirip, tabîb-i mersum mahall-i mezbura mürur ve uburuna mümana’at olunmamak için mu’tad üzre emr-i âli yazılmıştır.

Fi Evail-i Ca. Sene 209

(s.118)

4.Hüküm

4.a) Özet: Nikola Estefani adlı Venedikli tacirin, ticaret için İstanbul’dan ismi geçen mahale gidip gelirken kendisine engel olunmaması ve bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol hükmü. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Âsitâne-i Edirne İzmir ve Filibe Mollalarına ve Asitâne-i Saadetimden Edirne ve Filibe İzmir’de ve andan Akdeniz’de vâki sâir iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, arzuhâl gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik re’âyâsından, Nikola Estefani nâm Venedikli tâcir li-ecli’t-ticare, Âsitâne-i Aliyemden mahall-i merkuma varıp gelince mürur ve uburuna mümana’at olunmamak için mu’tad üzere yol hükmü yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı Ca. Sene 209

(s.118)

5.Hüküm

5.a) Özet: Halep’te ticaret yapmak üzere ikamet eden Venedikli tacirlerden, hakkı olmayarak para talebinde bulunup onlara türlü türlü sıkıntı ve engeller çıkaran muhassılın haksızlıklarının ortadan kaldırılması ve bu tür yanlışların oluşmaması için gerekli dikkat

ve hassasiyetin gösterilmesi hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin haksızlıkları hakkında)**

5.b) Transkript: Halep Mollası'na Hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-saâdetimde mukim Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, cânibinin reâyâsı, karada ve deryada tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticaret ve kâr u kisb edip, kimesne mâni olmaya deyu,Venedikliye i'tâ ulunan ahidnâme-i hümayunda münderiç olduğuna binaen, Venedikli reâyâsından,Medine-i Halep'te li-ecli't-ticare misafireten ikamet üzere olan ma'lûmü'l-esâmi tâcirler şurût-ı ahidnâme üzere kendi hallerinde arz-ı ...leriyle? ikamet ve ticaret ve kâr ve kisbleriyle iştigal edip, Halep Muhassılı'na bir akçe ve bir habbe deynleri olmayıp, bilâ-mûcip taaddî ve rencide olunmaları îcâp etmez iken, bu esnada Halep Muhassılı tarafından, müste'men tâcir-i mersumlardan yedi bin beş yüz kuruş istikraz murad edip, tacir-i mersumların dahi iktidarları olmadığı cihetten adem-i kudretlerini ifade ve iş'ar eylediklerinde, Muhassıl-ı merkum hilaf-ı şer'-i şerif ve muğâyir-i rızâ ve icrâ-yı garaz ve adâvet ve nefsanîyet sevdasına mübâderet ve tâcir-i mersumların emniyet ve itmi'nanlarının mucip olur hâlâta iptidar ederek türlü türlü tahrik ve tehdit ve terhib-birle taaddî ve müdahaleden hâli olmadığı beyanıyla, ahidnâme-i hümayun ve menâfi-i şer'-i şerif, muhassıl tarafından bu makule karz-ı akçe mütâlebesi ve âhar bahane ile taaddî ve rencide ettirilmeyip, ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himayet ve siyanetlerine dikkat olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfuz Venedikliye verilen ahidnâme-i hümayuna müracaat olundukta veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed olmakla, husus-ı mezbur mahallinde şer'le görülüp, mâdem ki Muhassıl-ı merkumun, Venedikli reâyâsı zimmetlerine hakkı olmaya hilaf-ı şer'-i şerif ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun taaddî ve rencide ettirilmemek fermânım olmakla İmdi, sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin, husus-ı mezbureyi? ber-veçhi muharrer marifet-i şer'le rû'yet ve madem ki Muhassıl-ı merkumun Venedikli tüccar ve reâyâsı zimmetlerine alacağı olmaya, hilâf-ı şer'-i şerif ve muğâyir-i ahidnâme-i hümayun ol veçhile karzen akçe talep ve âhar bahane ile ber-veçhile taaddî ve rencide ettirilmeyip, men'-i vâkıa mübâderet ve ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himayet ve siyanetleri hususuna dikkat ve ihtimam ve hilâf-i tenbih-i iğmaz tesâmühden mübâadet olunmak bâbında.

Fi Evası-ı Ca. Sene 1209

(s.119)

Venedik kaptanlarından Tarfon Kozne? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı Ca. Sene 209

Venedik kaptanlarından Antonyo Decino nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı Ca Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Davanço nâm kaptanın Keke ta'bir olunur sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı Ca. Sene 209

(s.119)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisi olup, Poliçroni Barbarifo? adlı tacirin, ticaret için İstanbul'dan Akdeniz'de iskelelere gidip gelirken kendisine engel olunmaması ve bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol hükmü. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Saadetinden Akdeniz'de vâki iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, arzuhal gönderip ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Poliçroni Barbarifo? nam tâcir, li-ecli't-ticare Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz'de vâki' iskelelere azîmet murad etmekle mürur ve uburuna mümana'at olunmamak bâbında mu'tad üzere izn-i yol hükmü yazılmıştır.

Fi Evail-i C. Sene 209

(s.119)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisi olup, Anaştasi Estamano Polo adlı tacirin, ticaret için İstanbul'dan Mora, İzmir iskelelerine ve Anadolu taraflarına gidip gelirken kendisine engel olunmaması ve bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol hükmü. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden Mora ve İzmir iskelelerine ve Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, arzuhal gönderip ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Anaştasi Estamano Polo nam tâcir, li-ecli't-ticare Âsitâne-i Aliyemden Mora ve İzmir iskelelerine ve Anadolu taraflarına azîmet murad etmekle mürur ve uburuna mümanaat olunmamak için mu'tad üzere izn-i yol hükmü yazılmışdır.

Fî Evail-i C. Sene 209

Der-zamân-ı Hazreti Reisü'l-küttâb Mehmed Emin Firdevsi Efendi Fî 17 Cemaziyelâhir Sene 209

Venedik kaptanlarından Çöze Peya Larime? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı C. Sene 209

(s.119)

3.Hüküm

3.a) Özet: Diğerleri gibi, Venedik ahalisi olup, ticaretle ilgili icraatlarında, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergi talebinde bulunulmaması, ahitname gereği geçişlerine engel olunmadan yol emniyetlerinin sağlanması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Kadısı'na Asitâne-i Saadetinden Mora ve İzmir ve Akdenizde vâki iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki; Venedik Cumhuriyeti'nin Der-saadetimde mukim Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Petayoti Kasimati? nam Venedikli, bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve Mora ve Akdeniz'de vâki iskelelere azîmet murad eylediğin bildirip, tâcir-i mersum mahall-i mezbura varıp gelince mürur ve uburuna li-ecli't-ticare, meks ve ikametinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekalif talebiyle taaddi ettirilmeyip ve memnuatdan olmayıp, vilayetine götürdüğü ve alıp getirdiği emtia ve eşyasının, ahidnâme-i hümayun mucebince yüzde üç akçe gümrük verdikten sonra ziyade ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayıp ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himayet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmeğin, veçhi meşruh üzere amel olunmak bâbında.

Fi Evahir-i C. 209

Venedik kaptanlarından Corci Sirtok nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Gurre-i B. Sene 209

Venedik kaptanlarından Simon Corci Bernetik nâm kaptanın, Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı B. Sene 209

(s.119)

4.Hüküm

4.a) Özet: Barış halinde olduğumuz Venedik ile karada ve denizde karşılıklı olarak, ticaret yapmak üzere yapılan seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, ahitname gereği başka vergi talebinde bulunulmaması, yol emniyetlerinin sağlanması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Asitâne-i Saadetinden Akdeniz iskeleleriyle İzmir'e ve andan Anadolu tarafına varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, canibinin reâyâsı karada ve deryada tarafeynin memleketlerinde emniyet ve âsûdelik ile ticaret ve kâr u kisb edip, kimesne mâni olmaya ve Venedikli tüccarı, kemâ-fi'l-evvel ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Matoli Lombardo nam Venedikli tâcir li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve andan Anadolu tarafına azîmet murad eylediğın bildirip, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varıp gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare meks ve ikâmetinde hilâf-ı ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif talebiyle taaddî itdirilmeyip ve memnuatdan olmayıp, vilayetine götürdüğü ve alıp getirdiği emti'a ve eşyasının ahidnâme-i hümayun mücebinde yüzde üç akçe gümrüğün verdikten sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayıp, ber-müceb-i ahidnâme-i hümayun himâyet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrını istid'â etmeğın vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fi Evahir-i B. Sene 209

(s.120)

Bir Sureti

Venedik reâyâsından Patayiyi? Ladiko nam Venedikli tâcire mu'tad üzre yol hükmü yazılmıştır.

Venedik kaptanlarından Pattoya Vekovik? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i B. Sene 209

Venedik kaptanlarından Corci Ezyötega? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evail-i Ş. Sene 209

Venedik kaptanlarından Kristofalo Gasiyarini? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evail-i Ş. Sene 209

(s.120)

1.Hüküm

1.a) Özet: PetroYomer? adlı Venedikli tacirin, ticaret için İstanbul'dan Akdeniz iskeleleriyle Anadolu tarafına gidip gelirken kendisine engel olunmaması ve bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol hükmü. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Saadetinden Akdeniz iskeleleriyle İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylosu Âsitâne-i Aliyeme mektup gönderip ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından PetroYomer? nam Venedikli tâcir, li-ecli't-ticare Âsitâne-i Saâdetimden Akdeniz iskeleleriyle Anadolu tarafına azîmet murad eylediğine binâen mu'tad üzere izn-i yol emri yazılmıştır.

Fi Evail-i Ş. Sene 209

Venedik kaptanlarından Emeyror Yocelsiyek? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ş. Sene 209

Yine Venedik kaptanlarından Antonyo Yorgete? nâm kaptanın sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ş. Sene 209

(s.120)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahlisinden olup, Dimitri Nikola Raki nâmındaki tacirin, ticaret için İstanbul'dan İzmir, Mora ve Akdeniz'deki iskelelere giderken bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Kadısı'na Asitâne-i Aliyemden İzmir ve Mora ve Akdenizde vâki sâir iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele ümenâsı ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Baylos-ı mûmâ-ileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Venedik reâyâsından Dimitri Nikola Raki nam Venedikli tâcir, li-ecli't-ticare Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve Mora ve Akdenizde vâki sâir iskelelere azîmet murad etmekle ber-mu'tad yol emri yazılmıştır.

Fi Evasıt-ı Ş. Sene 209

Venedik kaptanlarından Hayako Mösomik? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ş. Sene 209

Venedik kaptanlarından Petro Ragozime nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i Ş. Sene 209

Venedik kaptanlarından Yerasimo like radopolo? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evail-i N. Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Garovik nâm kaptanın sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fİ Evahir-i N. Sene 209

Venedik kaptanlarından İlye Milenovik Tartane? kaptanın sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fi Evahir-i N. Sene 209

(s.120)

3.Hüküm

3.a) Özet: Barış halinde olduğumuz Venedik ile diğerleri gibi, ticaret yapmak üzere yapılan icraatlarda, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, ahitname gereği başka vergi talebinde bulunulmaması,

yol emniyetlerinin sağlanması ve ahidname şartlarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

3.b) Transkript: Lefkoşa Nâibiyle Kıbrıs Cezâresi'nde vâki kudât ve nevvâba ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi ahvali semere-i sulh u salahdan olup bâ'is-i imâret-i memleket olmağla Venedik tüccarı, kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûsama kendi hallerinde gelip gidip, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs Tarbluşşam ve İskenderiye-Mısır ve Halep ve sâir, iskelelere getirdikleri ve götürdükleri emtiasının resm-i gümrüğün sâir müste'men taifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyade talebiyle ve âhar veçhile ve muhdes olan olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar ve Venedikten gelip giden kimesneler ulu olsun ergin olsun, mâdem ki gelip gidip, rençberlik edip, memalik-i mahrûsama yerleşmeye varıp gide gide? Anlardan haraç talep olunmaya deyû, Venedikliye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümâyûn'da münderiç olduğuna binâen, Kıbrıs Cezâresi'nde li-ecli't-ticâre ikamet üzere olan Venedik tüccarının Kostantin Prisinbatı nam tâcir, Kıbrıs havâlisine azîmet murad eylediğın bildirip, tâcir-i mersum iki nefer-i müstemin hizmetkârıyla havâli-i merkûmede geşt ü güzâr eylediği mahallerde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye ve sâir tekâlif talabiyle taaddî itdirilmeyip ve memnûâtan olmayıp, vilâyetine götürdüğü ve alıp getirdiği emtia ve eşyasının Ahid-nâme-i Hümâyûn mücebince yüzde üç akçe gümrüğün verdikden sonra, hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn ziyade ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayıp, ber-müceb-i Ahidnâme-i Hümâyûn himâyet ve siyanet olunmak ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz Ahidnâme-i Hümâyûna müracaat olundukta veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın Ahidnâme-i Hümâyûn şurûtı mücebince amel olunmak bâbında.

Fi Evahir-i N. Sene 209

Venedik kaptanlarından Tarkon Kolovik? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i N. Sene 209

Venedik kaptanlarından Corci Siritok? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i L. Sene 209

Venedik kaptanlarından Estefano Stovisyek? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

Venedik kaptanlarından Niyora Vanini Katelaki nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

Venedik kaptanlarından Corci Ketfrovik? nâm kaptanın sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

(s.120)

4.Hüküm

4.a) Özet: Marito Paliteçi? denilen Venedikli tacirin, ticaret için İstanbul'dan Akdeniz limanlarına, İzmir ve Anadolu taraflarına giderken bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Saâdetimden Akdeniz iskeleleriyle Anadolu tarafına varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nun Der-alıyemde mukim Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik tüccarından Marito Paliteçi? nam tâcir, li-ecli't-ticare Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle Medine-i İzmir'e ve andan Anadolu tarafına azîmet murad etmekle ber-mu'tad izn-i yol emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

Venedik kaptanlarından Çözpo Padarime nâm kaptanın Keke tabir olunur sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Bapadeno? nâm kaptanın Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

(s.121)

Venedik kaptanlarından Covanni Nikoliyek? nâm kaptanın bir kıt'a sefinesi için, balyosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

(s.121)

1.Hüküm

1.a) Özet: Anaştasi Lamiro denilen Venedikli tacirin, iki hizmetkârıyla beraber ticaret için İstanbul'dan İzmir Güzelhisar ve civarlarına giderken bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında)**

1.b) Transkript. İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Saâdetimden İzmir ve Güzelhisar ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele ümenâsı ve sâir zâbitana hüküm ki;

Baylos-ı mûmâ-ileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Anaştasi Lamiro nam Venedikli tâcir, li-ecli't-ticare, iki nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Saâdetimden İzmir Güzelhisar vâki ve havâlisine azîmet murad etmekle mu'tad üzre yol emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

(s.121)

2.Hüküm

2.a) Özet: Kostantin denilen Venedikli tacirin, hizmetkârıyla beraber ticaret için İstanbul'dan Rumeli tarafına giderken bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol hükmü. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında)**

2.b) Transkript: Âsitâne-i Saâdetimden Rumeli tarafına varıp gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Baylos-ı mûmâ-ileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Kostantin nam tâcir, li-ecli't-ticare, nefer hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyemden Rumeli tarafına azîmet murad etmekle mu'tad üzre yol hükmü yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

(s.121)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisi olup, Nikolo Babakalo? denilen tacirin, bir hizmetkârıyla ticaret maksadıyla İstanbul'dan Akdeniz limanları, İzmir ve İskenderiye'ye giderken

bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol hükmü. (**Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında**)

3.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve İskenderiye-i Mısır'a varıp gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki; Balyos-ı mûmâ-ileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Nikolo Babakalo? nam Venedikli tâcir, li-ecli't-ticare, bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle murad İzmir ve İskenderiye-i Mısır'a azîmet etmekle mu'tad üzre yol hükmü yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

(s.121)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik ahalisi olup, İzmir'de ikamet eden Dimitri Danermelo? denilen tacirin, bir hizmetkârıyla ticaret maksadıyla İzmir'den Akdeniz limanları ve Anadolu tarafına giderken ahidname şartlarına uyma hususunda yazılan yol hükmü. (**Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında**)

4.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve İzmir'den Anadolu tarafıyla Akdeniz iskelelerine varıp gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nüevâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından li-ecli't-ticare, Medîne-i İzmir'de mukim Dimitri Danermelo? nam Venedikli tâcir li-ecli't-ticare İzmir'den Anadolu tarafıyla Akdeniz vâki' iskelelere azîmet murad etmekle ahidnâme-i hümayun şurûtu mücebince mu'tad üzre yol hükmü yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı L. Sene 209

(s.121)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik ahalisi olup, Panaki Petraki denilen tacirin, diğerleri gibi, ticaret üzere İstanbul'dan Akdeniz limanları, İzmir ve Anadolu taraflarına giderken bilinen tarza uyma hususunda yazılan yol hükmü. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüsü hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik'e tâbi Çuka Adası reâyâsından Panaki Petraki nam Venedikli tâcir, li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve Anadolu taraflarına azîmet eylediğine binâen mu'tad üzre yol hükmü yazılmıştır.

Fî Evail-i Za. Sene 209

Venedik kaptanlarından Ciyevani Mirkovik? nam kaptanın, Trabakolo ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine yazılmıştır.

Fî Evail-i Za. Sene 209

Venedik kaptanlarından Panto Bavfovik? nam kaptanın, Trabakolo ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Za. Sene 209

Venedik kaptanlarından Penay Galesi? nam kaptanın, Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Za. Sene 1209

Venedik kaptanlarından Somazo Nikeliye nam kaptanın, Trabakolo ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i Za. Sene 209

Venedik kaptanlarından Basıkıvala Vizen? nam kaptanın, Keke ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i Za. Sene 209

Venedik kaptanlarından Deyode Tovokasi? nam kaptanın, Trabakolo ta'bir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i Za. Sene 209

Der-zamân-ı Reisü'l-küttâb Ebubekir Ratib Efendi

(s.121)

6.Hüküm

6.a) Özet: Barış halinde olduğumuz Venedik ile diğerleri gibi, ticaret yapmak üzere yapılan icraatlarda, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, ahitname gereği başka vergi talebinde bulunulmaması, yol emniyetlerinin sağlanması ve ahidname şartlarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

6.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden Rumeli ve andan Eflak'a varıp gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâb ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna ve Eflak Voyvodası hutimet avâkıbehû bi'l-hayra hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, ticâret ahvâli semere-i sulh ü salahdan olup, bâs-i ticâret-i memleket olmakla Venedik Tüccarı Venedik Baylos'u, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvali senere-i sulh u salahdan olup bâis-i imâret-i memleket olmağla, Venedik tüccarı kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûsama kendi hallerinde gelip gidüp İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs ve Trablusşam ve İskenderiye-i Mısır ve Halep ve sâir iskelelere getirdikleri ve alıp götürdükleri emtiasının resm-i gümrüğün sâir müste'min tâifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyade talebi ile ve âhar veçhile ve muhdes olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar deyu, Venedikliye i'tâ olunan Ahid-nâme-i Hümâyun'da mukayyed olduğuna binâen Venedik reâyâsından Emelatoni Nadan? dâm Venedikli Yahudi tâcir, li-ecli't-ticâre Asitâne-i Aliyemden, Rumeli ve andan Eflak'a azîmet murad eylediğin bildirip, tâcir-i mersum mahall-i merkuma varıp gelince mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticâre meks ve ikametinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle taaddi ettirilmeyip ve memnuattan olmayıp, vilayetine götürdüğü ve alıp getirdiği emtia ve işyasının Ahid-nâme-i Hümâyun mücebince yüzde üç akçe resm-i gümrük verdikten sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle dahi rencide olunmayıp, ber-müceb-i Ahid-nâme-i Hümâyun himâyet ve siyanet olunmak bâbında Emr-i şerifim sudûrunu Hüküm-i Hümâyun sudûrını istid'â etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evail-i Z. Sene 209

(s.122)

1.Hüküm

1.a) Özet: Osmanlı Devleti ile dost olup, ticaretle iştigal eden ve mallarını Venedik gemilerine yükleyip getirip götürmek isteyen kim olursa olsun, elçi ve konsolos tarafından konsoliyat verilip, kimsenin engel olmaması hususunda hüküm. **(Ahidname verilmiş Venedik gemi ve kaptanlarının hak ve statüsü hakkında)**

1.b) Transkript: Mora Kaymakamı dâme mecduhûya ve Mora Ceziresi'nde vâki' kazâların kudât ve nevvâbına hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, ticâret ahvâli semere-i sulh u salahdan olup bâ'is-i imâret-i memleket olmakla Venedik tüccarı, kemâ-fi'l-evvel karadan ve deryadan memalik-i mahrûsama kendi hallerinde gelip gidip, İstanbul ve İzmir ve Kıbrıs Trablusşam ve Mora ve İskenderiye-Mısır ve Haleb ve sâir, iskelelere getirdikleri ve alub götördükleri emtiasının resm-i gümrüğün sâir müste'men taifesi gibi yüzde üç akçe verdiklerinden sonra ziyade talebi ve âhar veçhile ve muhdes olan olan tekâlif mütâlebesiyle rencide olunmayalar ve tüccar tâifesi Venediklü olsun ve gayri, Devlet-i Aliyemle dostluk üzre olanlar ve olmayanlardan her kim olur ise olsun Venedik gemilerine tahmil edip, kendi hallerinde, Ayamarko Bayrağıyla getirdikleri her nereden olur ise olsun gümrük alına gelen meta'da bayloslarına ve konsoloslarına, konsoliyât? ta'bir olunur Kotimo hakkını vereler, kimesne mâni olmaya deyu Venedikliye i'tâ olunan Ahid-nâme-i Hümâyûn'da münderiç olduğuna binaen Mora Ceziresi'nde ticaretle mukim Venedik tüccar ve reâyâları ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyûn himayet ve siyanet olunmaları lâzımeden iken, ...zâbitân taraflarından tüccar ve reâyâlarına, muğâyir-i Ahid-nâme-i Hümâyûn bî-veçhi taaddî ve taarruz ve umur-ı ticaretleriyle dahi bilâ-mûceb-i müdâhale ve mümânaat olduğundan maada, Mora Ceziresi'nde vâki Meton ve Karon ve Klamete? ve sâir iskelelere, müste'men tüccar taifesi gemileriyle vilayetleri canibinden getirdikleri ve kezâlik memnuatdan olmayıb iştirâ edip bi't-terâzi Venedik gemilerine tahmil ve vilayetleri canibine götördükleri gümrük alına gelen meta'dan ber-mûceb-i şurût-ı Ahid-nâme-i Hümâyûn konsoliyât ta'bir olunur kotimo hakkını, Mora Ceziresi'nde vâki Meton? İskelesi'nde bâ-berât-ı âli Venedik konsolosu mütâlebe eyledikde taallül eylediklerime? inha ve Venedik tüccar ve reâyâsı ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümâyûn himayet ve siyanet olunmak ve konsoliyat resmi edasında muğâyir-i Ahid-nâme-i Hümâyûn taallül ettirilmemek bâbında Emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz Ahid-nâme-i Hümâyûn'a müracaat olundukda veçhi meşruh üzre olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın Ahid-nâme-i Hümâyûn şurûtu mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evail-i Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Andera Aktofe? nam kaptanın, râkib olduğu tüccar sefinesi için, ber-mu'tad bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Penay Mezori? nam kaptanın, râkib olduğu tüccar sefinesi için, ber-mu'tad bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Çiplati Konyotika? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur tüccar sefinesi için, ber-mu'tad bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Z. Sene 209

(s.122)

2.Hüküm

2.a) Özet: Osmanlı Devleti ile dost olup, ticaretle uğraşan, mal ve eşyalarını Venedik gemilerine yükleyip taşımak isteyen kim olursa olsun, elçi ve konsolosların hakkı olan konsoliyat denilen kotimo hakkının verilmesine kimsenin engel olmaması hususunda hüküm. **(Ahidname verilmiş Venedik gemi ve kaptanlarının statüsü hakkında)**

2.b) Transkript: Narda Kadısı'na hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukim Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, mühürlü arzuhal gönderip, ticâret tüccar taifesi Venediklilerden ve gayri, Devlet-i Aliyemle dostluk üzre olanlarda ve olmayanlardan her kim olur ise olsun Venedik gemilerine tahmil edip, kendi hallerinde, Ayamarko Bayrağıyla getirdikleri her nereden olur ise olsun gümrük alına gelen meta'dan bayloslarına ve konsoloslarına, konsoliyat? ta'bir olunan Kotimo hakkını vereler, kimesne mâni olmaya deyu Venedikliye verilen Ahid-nâme-i Hümâyun'da mukayyed olduğuna binaen, müste'min tüccar taifesi Venedik gemileriyle vilayetleri canibinden bey' için Narda İskelesi'ne getirdikleri ve memnuattan olmayıp iştirâ edip kezâlik Venedik sefinelerine tahmil ve vilayetleri canibine götürdükleri gümrük alına gelen meta'dan ber-mûceb-i şurût-ı Ahid-nâme-i Hümâyun, konsoloslarına konsoliyât ta'bir olunur Kotimo hakkını, Narda'da mukim berât-ı şerifimle Venedik Konsolosu mütâlebe eyledikde mugâyir-i şurût-ı Ahid-nâme-i Hümâyun taallül muhalefet eylediklerime inha ve Venedik gemileriyle vilayetleri canibinden Narda İskelesi'ne getirdikleri ve memnuattan olmayıp, iştirâ edip vilayetleri tarafına götürdükleri gümrük alına gelen meta'dan ber-mûceb-i şurût-ı Ahid-nâme-i Hümâyun konsoliyat tabir olunur Kotimo hakkı alıverilip, mugâyir-i şurût-ı Ahid-nâme-

i Hümâyûn taallül ettirilmemek bâbında Emr-i şerifim ricâ ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz,Venedikliye i'tâ olunan Ahid-nâme-i Hümâyûn'a müracaat olundukda veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın Ahid-nâme-i Hümâyûn mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evail-i Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Antoniyosi Kolovik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke ta'bir olunur tüccar sefinesi için, ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Antoniyosi Kolovik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke ta'bir olunur tüccar sefinesi için, ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Z. Sene 209

(s.122)

3.Hüküm

3.a) Özet: Corci Kondopolo denilen Venedikli tacirin, ticaret üzere İstanbul'dan İzmir, İskenderiye, Kıbrıs, Girit ve Akdeniz'deki iskelelere giderken, elçinin arzıhali üzerine bilinen tarz kurallarına uyma hususunda yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve İskenderiye ve Kıbrıs ve Girid ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Venedik'e tâbi' Zakel Cezîresi reâyâsından Corci Kondopolo nâm tâcir bir nefer müste'min hizmetkârıyla li-ecli't-ticâre Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve İskenderiye ve Kıbrıs ve Girid ve Akdeniz'de vâki' sâir iskelelere azîmet itmekle Baylos-ı mûmâileyhin memhur arzıyla mu'tad üzre şurûtuyla emr-i şerif yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Z. Sene 209

(s.122)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik elçisinin arzıhali üzerine, Panayiyi Konratso Polo? adındaki Venedikli tacirin, diğerleri gibi, ticaret üzere İstanbul'dan İzmir ve Anadolu taraflarına gidip gelirken, geçici konaklamalarında cizye talebiyle rahatsızlık verilmeden geçişine engel olunmamasına dair bilinen tarz kurallarına uyma hususunda yazılan yol emri.

(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)

4.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Asitâne-i Aliyemden İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim balyosu Franko Koskarini mühürlü arzuhal gönderip ticaret ahvali ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Panayiyi Konratso Polo? nam Venedikli tâcir li-ecli't-ticare, Asitâne-i Aliyemden İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına azimet murâd eylediğin bildirip tâcir-i mersum mahall-i merkuma varıp gelince mürür ve ubûruna ve li-ecli't-ticare meks ve ikametinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye ve sâir takâlif mütâlebesiyle taaddî ettirilmemek için , mu'tad üzere bir kıt'a yol emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Z. Sene 209

(s.122)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik elçisinin arzıhali üzerine, Aspero Peteyoti? denilen Venedikli tacirin, ticaret üzere İstanbul'dan İzmir ve oradan Anadolu taraflarına giderken, ahidname şartlarına uyma hususunda yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Asitâne-i Aliyemden İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik'e tâbi Çuka adası reâyâlarından Aspero Peteyoti? nam Venedikli tâcir, li-ecli't-ticare Âsitâne-i Saâdetimden İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına azîmet murad etmekle Ahidnâme-i Hümâyûn mu'tad üzere bir kıt'a yol emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Z. 209

Venedik kaptanlarından Corci Ezbotega? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Çiyaki Mordaçiyek? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evasıt-ı Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Covanni Gaverli? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evasıt-ı Z. Sene 1209

Venedik kaptanlarından Yorgete? nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evahir-i Z. Sene 209

(s.123)

Venedik kaptanlarından Marko Raçenkovik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evahir-i Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından İlya Dökovic nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evahir-i Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Berasimo Döpolo nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evahir-i Z. Sene 209

Venedik kaptanlarından Core Polarter? nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evail-i M. Sene 210

Venedik kaptanlarından Kristokalo Petrisevik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evail-i M. Sene 210

Venedik kaptanlarından Kristokalo Petrisevik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.
Fî Evail-i M. Sene 210

(s.123)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisi olup, İstanbul'dan Eflak yoluyla Venedik sınırına gidecek olan Konte Datimisi? adındaki Venedikliden, ahitname gereği vergi talebiyle rahatsızlık verilmemesi, yol emniyetinin sağlanması ve belirlenen kurallara göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden İzmir'e Venedik hududuna varınca yol üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik reâyâsından Konte Datimisi? nam Venedikli, iki nefer müstemen hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyemden Eflak tarikiyle Venedik hududuna azimet murad eylediğin bildirip, mersum mahall-i mezbura varınca menâzil ve merâhilde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümayun cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle taaddî ve rencide ettirilmeyip, ber-mûceb-i Ahid-nâme-i Hümayun himayet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â etmeğin veçhi meşru üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evail-i M. Sene 210

Venedik kaptanlarından Gasbero Nikolik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i M. Sene 210

Venedik kaptanlarından Petro Lagozime? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evaihir-i M. Sene 210

(s.123)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname şartlarına göre, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret maksadıyla yaptıkları seyahatlerde, cizye talebiyle sıkıştırılmaması, gelip geçmelerine engel olunmadan, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp ahidname kurallarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve İzmir'den Anadolu taraflarına ve Akdeniz'de vâki iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nrvvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, arzuhal gönderip, ticaret ahvâli ilâ âhirihi medîne-i İzmir'de li-ecli't-ticare, mukim Venedik reâyâsından, Corci Tagari nam Venedikli tâcir li-ecli't-ticare, bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticare, İzmir'den Anadolu taraflarına ve Akdeniz'de vâki' iskelelere azimet murad etmekle tâcir-i mersum mahall-i merkuma varıp gelince mürur ve ubûruna ve li-ecli't-ticare ikametinde ahidnâme-i hümayun cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle taaddî ettirilmeyip, ber-mûceb-i ahidnâme-i hümayun himayet ve siyanet olunmak için mu'tad üzere yol emri yazılmıştır.

Fî Evaihir-i M. Sene 210

Venedik kaptanlarından Kyora Vaneti Kateleki? nam kaptanın, sefinesi için, ber-mu'tad baylosu istid'âsıyla bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i M. Sene 210

Venedik kaptanlarından Vençiço Radeleri? nam kaptanın, sefinesi için, ber-mu'tad baylosu istid'âsıyla bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i M. Sene 210

Venedik kaptanlarından Antonyo Meliyorik? nam kaptanın, Keke tabir olunur ve Françesko Petale sefinesi için, baylosları istid'âsıyla ber-mu'tad başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı S. Sene 210

Venedik kaptanlarından Edım Niko Portolovik? nam kaptanın, Keke tabir olunur ve Covanni Papadalo? Nam kaptanın, sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı S. Sene 210

Venedik kaptanlarından Vasili Valir nam kaptanın, sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı S. Sene 210

Venedik kaptanlarından Corci Vasinovik nam kaptanın, sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad bir kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı S. Sene 210

(s.123)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisinden olup, Zantalo Mihali nam Venedikli tâciri, sebepsizce mübaşire yakalattıran Rum milletinden ismi bilinen şahsın, iddiasının aslının olmadığı mahkemede anlaşılmasından sonra, mübaşir tarafından tacirden haksız para talebinde bulunulmasının ve konsolos tercümanını herkesin önünde darp etmesi ve gece naibi tarafından tacirin hapsedilmesi olayında, gece naibinin görevden azledilmesi, tacirin hapisten çıkartılması ve tayin edilecek gece naibine bu konunun önemle anlatılması hususunda hüküm.

3.b) Transkript: İzmir Mollası'na hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin, der-bâr-ı şevket-karârında mukim Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Der-aliyeme takdim eylediği takriri mealinde, bundan birkaç gün mukaddem, Medîne-i İzmir'de ticaret ahvâli ile sâkin Venedik reâyâsından Zantalo Mihali nam Venedikli tâcir kendi hâlinde ırz-u edebiyle mukayyed olup hilâf-ı rızâ hareketi ve kimesne deyn ve muhalefeti olmayıp, kâr u kisbiyle meşgul iken, medîne-i mezburda mütemekkin Rum tâifesinden ma'lumü'l-isim zımmi zuhur ve şüdd-i sülûk-birle bilâ mûcib ve bi-gayri hak üzerine da'vâ ve Venedik Konsolosu'na ihbar etmeksizin hod be hod mersumu mübaşire ahz ettirip, Şer'-i şerif ihzar ve lede'l-mürâfaa iddiâsını şer'an isbât edemeyip, zımmî mesfurun da'vâsı bâtil ve mahz-ı iftira olduğu zâhir olduğunu müş'ir taraf-ı şer'den i'lam-ı şer'i i'tâ olundukta mübaşir-i merhum Venedikli mersumdan iki bin kuruş mütâlebe ve menâzi'-i kesîreden sonra iddiâsını bilâhire altı yüz kuruşa tenzile râzı olup, ancak Venedikli mersumun kutredi olmadığı cihette, konsolos tarafından haps olunup üç gün mürurunda mübaşir-i merhum, konsolosun tercümanına tesadüf eyledikte, alâ mele'in-nâs ve bila mûceb darb-i şedid ile darp ve buna dahi kanaat etmeyip, sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin, medine-i merhumda tarafından Gece nâibin olan kimesne iânesiyle derhal ahz u girift ve hakâretle

(s.124)

âkibet? Tercüman-ı mersumun ... Venedikli-i mesfûru teslim-i mahz? olduğu veçhiledir? rençber ve mütesellim-i muhsine haps eylediklerinde, tahlis için konsolus-ı mesfur tarafından her ne kadar sa'y ve dostâne rica olundu ise muğber olmayıp gadr ve ezâyâ ihtisar? etmiş oldukları ve bundan başka niçe nâib-i merhum birkaç nefer Venedikli reâyâsını kendi hallerinde iken, güna gün bahane ile darp etmiş olduğu ve hattâ bir nefer Venedikli zevâtının başından ve iki kolundan helak mertebesinde cerh eylediği ve emn ü istirahatleri meslub olduğu ve bu güne harekât-ı nâ-hemvâra cesaretlerini, mugâyir-i şurût ve mevâddan olduğu beyanıyla, ol-bâbda emr-i şerifim sudûru istid'â olunmuş, Devlet-i Aliyemin öteden beri Venedik Devleti ve Cumhûru dostları olup, elçi ve konsolos ve

tercümanları, her mahalde muktezâ-yı Ahidnâme-i Hümayun üzere himayet ve siyanetleri lâzıme-i sulh u salah ve safvet ve iktizâ-i dostî ve meveddet iken, gece nâibi merkumun bu makule hilâf-ı ahid ve şart hareketi, te'dîbini iktiza etmiş iken şimdilik azli ile te'dib ve ta'zir olunup fîmâ-ba'd yerine ta'yin olunan gece nâibleri, Venedik taifesinden, ırz u edepleriyle olanlara hilâf-ı ahid ve şart bir güne taaddi ve ezaya cesaret etmeyip ve mahbus olan Venedikli-i mersum dahi hapsiden ihraç ve mütesellim-i mûmâ-ileyh, dahi ba'd-ezin bu makule mugâyir-i ahid ve şart hareketi bir ferde tecviz etmemek fermanım olmağın, tenbîhen ve te'kîden ve ifhâmen işbu emr-i şîrfim ısdâr ve irsal olunmuştur. İmdi, sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin, Venedik Cumhuriyeti ez-kadîm Devlet-i Aliye-i ebedü'l-istimdâdımın dost-ı ehabbi olup, Devlet-i Seniye-i kavî şevketimle pâyidâr ve üstüvâr üzere olan şurût-ı ahid ve misâkın ifâsı, yani elçi ve konsolos ve tercümanları ve kendi hallerinde amed-şüd eden tüccar ve reâyâ ve adamlarının ber-muktezâ-yı Ahidnâme-i Hümayun kemâl-i emn ü selâmetle ticaret ve li-ecl'e-maslaha devlet mekslerinde, dostâne muâmele-birle asayiş ve rahatları matlub-ı dâverânem idiği ve mugâyir-i sened ve Ahidnâme-i Hümayun ve lâzıme-i min-avn-i müezzine? münâfî, nâ-mülâyim bir güne hareket vukuuyla ... hor ve a'nâk? ve iz'âc olunmayıp ve ruhsat gösterilmeyip, himayat ve siyanetleri emrine dikkat olunmak ve mahbus olan Venedikli, hapsden ihraç ve gece nâibi merkum dahi azl ile te'dib olunmak ve fîmâ-ba'd bu makule harekât-ı nâ-revâ vukuuna gelmemesi murad ve şehriyârânem olduğu ma'lumun oldukta, mazmun-ı emr-i şîrfimi, medîne-i merkumede olan mütesellim ve nasp olunacak gece naibine ve sâir iktiza edenlere gereği gibi ifâde-birle, tenbih ve te'kîde ihtimam ve dikkat ve mahbus olan Venedikliyi hapsden ihraç-birle, şurût-ı Ahidnâme-i Hümayunun ifâsına ve infaz-ı emr-i şîrfime sa'y ve bezl-i kudret ve ba'dezin bu misillü rızâ-yı mübâadet iktizâ-yı şâhânem ve münâfî ... mertebe halet ve hareket-i tecvizden hazer ve mücanebet ve emniyet ve istirahatlerini müstelzim-i vesâilin istihsaline müsâraat olunmak bâbında. Fî Evail-i Ra. Sene 210

Sâbıkı üzere Emr-i âli yazılmıştır. Fî Evâhir-i Rebiulevvel Sene 1212

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının, Üsküdar ve çevresinde satın aldıkları senelik iki yüz elli kasa üzümün bir defaya mahsus, Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve daha önce çıkan padişah emrine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yıllık alışverişleri, hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b)Transkript:Dergâh-ı Muallam Yeniçerileri Ağası'na ve Hâssa Bostancıbaşı'na ve Galata Voyvodası'na hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, kendinin ve adamlarının kefâf-ı nefisleri için, işbu bin iki yüz on senesi'ne mahsuben reçel ve pekmez ve turşu etmek için ve Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan maadâ sair bulunan mahallerden akçesiyle iştirâ eylediği iki yüz elli kasa üzümün, Galata'da vâki hanesine nakline mümanaat olunmayıp, hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümayun gümrük ve bâç ve avâid mütâlebesiyle rencide olunmamak bâbında Hüküm-i Hümayunum rica ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfuz kuyûd-ı ahkama müracaat olundukta, ber-vech-i muharrer bin iki yüz sekiz senesi'ne mahsuben, yalnız iki yüz elli kaysa (kasa, kap) üzümün Üsküdar ve havâlisinden maadâ, sair bulunan mahallerden iştirâ ve def'a-i vâhidede hânesine nakline mümanaat olunmamak için Emr-i şerifim verildiği mukayyed bulunmağın, sâbıkı üzere yalnız iki yüz elli kaysa üzümün nakline mümanaat olunmamak bâbında.

Fî Evasıt-ı Ra. Sene 1210

Venedik kaptanlarından Baziliyo Miltovik nam kaptanın, râkib olduğu Keke? tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Ra. Sene 210

Venedik kaptanlarından Yarfı Gavrili? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i Ra. Sene 210

Venedik kaptanlarından Payanaki? MöSORİ nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i Ra. Sene 210

Venedik kaptanlarından Marlo Vizen? nam kaptanın, râkib olduğu Trabakolo tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i Ra. Sene 210

Venedik kaptanlarından Yerasima Kote? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır. Fî Evahir-i Ra. Sene 210

Venedik kaptanlarından Corci Syotega nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır. Fî Evail-i R. Sene 210

Venedik kaptanlarından Cyako Mobra Deyçiyek? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i R. Sene 210

Venedik kaptanlarından Anderiye Kaça Raki? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i R. Sene 210

Venedik kaptanlarından Petro Peyondo nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i R. Sene 210

(s.124)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname şartlarına göre, diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret maksadıyla yaptıkları seyahatlerde, cizye talebiyle sıkıştırılmaması, gelip geçmelerine engel olunmadan, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp ahidname kurallarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir'den Akdeniz iskeleleriyle Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Elçi-i mûmâ-ileyh, mühürlü arzuhal gönderip ticaret ahvali ilâ âhirihi Venedik reâyâsından, ticaretle İzmir'de mukim Kosti Kırbazi nam Venedikli tâcir iki nefer müste'men adamlarıyla İzmir'den li-ecli't-ticare Akdeniz iskeleleriyle Anadolu taraflarına azimet murad etmekle tâcir-i mersum mahall-i merkuma varıp gelince mürur ve ubûruna ve li-ecli't-ticare meks u ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümayun cizye ve sâir tekâlîf talebiyle taaddî ettirilmemek için mu'tad üzere yol hükmü yazılmıştır.

(s.125)

1.Hüküm

1.a) Özet: Diğerleri gibi, Venedik ahalisi tacirlerin, ticaret maksadıyla yaptıkları seyahatlerde, cizye talebiyle sıkıştırılmaması, gelip geçmelerine engel olunmadan, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp ahidname kurallarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir'den Akdeniz iskeleleriyle Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nüvvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki,

Elçi-i mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip ticaret ahvali ilâ âhirihi Venedik reâyâsından, ticaretle İzmir'de mukim Civane Maradi? nam Venedikli tâcir iki nefer müste'men adamlarıyla li-ecli't-ticare İzmir'den Akdeniz iskeleleriyle Anadolu taraflarına azimet murad etmekle tâcir-i mersum mahall-i merkuma varıp gelince mürur ve ubûruna ve li-ecli't-ticare meks u ikâmetinde hilâf-ı Ahid-nâme-i Hümayun cizye ve sâir tekâlif talebiyle taaddî ettirilmemek için ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümayun mu'tad üzere yol hükmü yazılmıştır.

Fî Evahir-i R. Sene 210

(s.125)

2.Hüküm

2.a) Özet: Civane Senaksa? adlı Venedikli tabibin, tabiplikle alakalı olarak İstanbul'dan İzmir ve Anadolu taraflarına gidip gelirken, kendisine engel olunmaması ve bilinen tarz hususunda yazılan emr-i âli. **(Venedikli tabiplerin hak ve statüleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip Venedik'ten gelip giden ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Civane Senaksa? nâm tabip, icrâ-yı tababet için Âsitâne-i Aliyemden Medîne-i İzmir'e ve Anadolu taraflarına, bir nefer müste'men hizmetkârıyla azîmet murad itmekle mu'tad üzere yol emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ca. Sene 1210

(s.125)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'ten gelip gidenler gibi, Venedik ahalisinden Dimitri Velastaraki? nâm tabibin bir hizmetkârıyla İstanbul'dan İzmir ve Anadolu taraflarına giderken ahidnamede belirlenen şartlara göre yazılan yol hükmü. **(Venedikli tabiplerin hak ve statüleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele ümenâsı ve sâir zâbitana hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Venedik'ten gelip giden ilâ âhirihi, Venedik reâyâsından Dimitri Velastaraki? nâm tabip, Venedikli tâcir, bir nefer müste'men hizmetkârıyla Âsitâne-i Aliyemden Medîne-i İzmir'e ve Anadolu taraflarına azîmet murad etmekle Ahid-nâme-i Hümayun mu'tad üzere yol hükmü yazılmıştır.

Fî Evahir-i R. Sene 1210

Venedik kaptanlarından Lacero Cyoranovik? ve Banihaço Radmiri? nam kaptanların râkib oldukları sefineleri için mu'tad üzre başka başka izn-i sefine evâmiri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ca. Sene 1210

(s.125)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik'ten gelip gidenler gibi, İstanbul'dan İzmir çevresine, Akdeniz limanları ve İskenderiye'ye gidecek olan Bazilyo Mike adındaki Venedikli tacir ve bir hizmetkârı için ahidnamede belirlenen şartlara göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden İzmir'e ve andan Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip Venedik'ten gelip giden ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Bazilyo Mike nâm Venedikli tâcir bir nefer müste'men hizmetkârıyla li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyemden İzmir ve havâlisine ve andan Akdeniz iskeleleriyle İskenderiye-i Mısır'a azîmet murad etmekle mu'tad üzere yol emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ca. Sene 1210

Venedik kaptanlarından Anderiç Metrovik? ve Nikolaçe Lalye? nam kaptanların Keke tabir olunur sefineleri için başka başka mu'tad üzre izn-i sefine evâmiri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ca. Sene 1210

Venedik kaptanlarından Andriya Macaraki nam kaptanın, Keke ta'bir olunur ve Petro Byondo nam kaptanın, bir kıt'a sefine?

Venedik kaptanlarından Manyo Berber? Keke tabir olunur, Marko Vizin nam kaptanın, Keke tabir olunur ve Nikola Myovik nam kaptanın, Keke tabir olunur sefineleri için baylosu istid'âsıyla başka başka ber-mu'tad izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Ca. Sene 1210

Venedik kaptanlarından Dyödako Vekasevik? nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı Ca. Sene 1210

Venedik kaptanlarından Ceyvani Petrine nam kaptanın, Keke tabir olunur sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i Ca. Sene 1210

Venedik kaptanlarından İlye Bankovik nam kaptanın, bir kıt'a sefinesi ve Sönberi Sekoloyeni? nam kaptanın, dahi Keke tabir olunur sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evahir-i Ca. Sene 1210

Venedik kaptanlarından Aynaçıyo Milinovik? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i C. Sene 1210

(s.125)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik'ten Osmanlı memleketine gelirken denizde şiddetli hava ve fırtınadan dolayı zarar gören Venedik gemilerine ve içindeki eşyalarına kimsenin karışmayıp, ahidname gereği, gemideki insan ve eşyaların kurtarılması için güvenlik ve muhafazanın sağlanması hususunda hüküm. **(Osmanlı ile Venedik arasında deniz hukuku hakkında)**

5.b) Transkript: Middillü (Midilli) Cezâresi Nâibi'ne ve zâbitâna hüküm ki;

Der-saâdetimde mukim Venedik Cumhuriyeti'nin Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik gemileri memâlik-i mahrûsama gelir iken muhalif yel çıkıp, gemi helak olup ne kadar adam kurtulur ise esir olunmaya, esvabları kurtulur ise sâhiplerine vereler. Kaptan cânibinden ve adamlarından ve sâirlerinden kat'â dahl olunmaya deyu, Venedikliye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümâyun'da münderiç olmakla, bu esnada Venedik kaptanlarından Tomazo

Marinovik? nam kaptan, râkib olduğu bir kıt'a sefinesiyle li-ecli't-ticâre Bozcaada'ya gelir iken, bi-kazâ-i ilâhî-teâlâ? şiddet-i hava ve fırtına zuhuruyla Midillü Ceziresi'ne karîp mahallere, sefine-i mezkûresinin de? ve kaza-zede olmaktan nâşi kaptan-ı mersum, sefine-i merkûmenin edevât ve eşyasının deryadan âzâd hususuna kimse tarafından muhalefet olunmayıp, iânet ve siyânet olunmak bâbında Emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfuz Ahid-nâme-i Hümâyuna müracaat olundukta, veçhi meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın, şurût-ı mu'âhede üzre amel olunmak fermânım olmağın İmdi, siz ki Mevlânâ ve Zâbitân-ı mûmâileyhsiz, Venedik Cumhuriyeti, Devlet-i Aliyemin kadimî dost-ı ahir olup bu makule kazâ hudûsunda ber-muktezâ-yı safvet ve mevâddan, lâzım gelen muâvenetin icrasıyla şurût-ı muahedenin îfâsı ve vücûhuyla himayet ve siyanetleri matlûb-ı şâhânem idiği ma'lumunuz oldukta, ber-minvâl-i muharrer şikeste olan sefinenin edavat ve eşyası her ne ise, deryadan ihrâcına kimesne tarafından mümanaat olunmayıp, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun himayet ve siyaneti husûsuna dikkat ve hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun hareket vukuundan mübâ'adet olunmak bâbında.

Fî Evail-i C. Sene1210

(s.126)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik elçilerinin görev süreleri sona erip, yerlerine yeni atanan elçiler, aileleri ve adamlarının İstanbul'a gelirken, geçeceği yerlerde, emniyetlerinin sağlanması ve herhangi bir vergi talebinde bulunulmaması hususunda hüküm. **(Venedik elçilerinin hak ve statüleri hakkında)**

1.b) Transkript: Venedik hududunda, karadan ve deryadan Âsitâne-i Saâdetime gelince yol üzerinde vâki Vüzerâ-yı izam ve Mîr-i Mîrân-i kirâm sancak beyleri ve kuzât ve nevvaba ve Bahr-i Sefid'de vâki Donanmâ-yı Hümâyunum kalyonları kaptanları ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve kalâ' dizdarları ve iskele eminleri ve havâss ve ocak zâbitleri ve kalâ'iyât-ı vilayet ve sâir iş erlerine hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, mûmâileyhin müddet-i muayyenesi tamam olmakla, Âsitâne-i Saâdetimde baylosluk hizmetinde olmak üzere mümtaz ve mu'teber, Venedik bey-zadelerinden Fañçeşko Venderavik? Hutimet? avâkıbühü bi'l-hayrın, Venedik Cumhuriyeti tarafından baylos tayin ve Âsitâne-i Saâdetime

gelmek üzere olduğu inhâ ve sâbıkı üzre Emr-i şerifim sudûrunı istidâ ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfuz, Venedikliye verilen Ahidnâme-i Hümâyun ve ahkâm kuyûdâtı tettebbu' oldukta, baylos kimi dilerler ise göndereler, isterler ise horantalarıyla gelip, Mahmiye-i Kostantiniye'de üç yıla karib dura, tamam olmaların gide ve diler ise horandasız gele, maslahat ne ise göre. Üç yıl tamam olmaların ol dahi gide. Anın?, ol-veçhile biri dahi gele ve kadimü'l-eyyamdan oldukları minval üzere, mer'î olalar deyu mukayyed ve baylos-ı sâbıkı için veçhi meşruh üzre, Emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın ...sâdır olan Emr-i şerifim mücebince amel olunmak fermanın olmağın İmdi, Baylos-ı cedîd-i mûmâileyh, her kangınızın taht-ı hükümet ve kazâsına gelip dâhil olur ise, münasip mahallere kondurulup, yanında olan adamlarına ve ahmâl ve eskallarına kimesneyi dahl ve taarruz ettirilmeyip ve iktizâ eden mahallerde kira ile davar ve araba ve lâzım olan zâd ve zevadelerin akçe ile tedarikte, cümleliz te'kîd ve ihtimam edip, bir hususta zarûret ve müzâyaka çektirmeyip, siz ki neferât ağalarınız, muhavvef ve muhâtara olan mahallerde beynlerine kifâyet mikdârı adamlar koşup, hıfz u hirâset ederek emin ve sâlim, birbirinize irsal ve siz ki iskele eminleriniz, yanınızda gümrüğe müteallik esvâp vardır deyu, esvablarından ve hedaye için getirdikleri emtialarından nesne talep eylemeyip her biriniz himayet ve siyanet ve merâsîm-i mihman-ı levâzıme riâyet ederek refâh-ı hal ve ferâğ-ı bâl ile birbirinize irsâl ve bir gün evvel Der-devlet-medârıma îsâle takayyüd ve ihtimam ve hilâfindan ihtizâr eylemeniz bâbında.

Fî Evail-i C. Sene 1210

(s.126)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçi, konsolos, tercümân ve adamlarının hedyeler, kendileri için satın aldıkları elbise, yiyecek ve içecekler gibi getirdikleri eşyalar için ahidname gereği, gümrük veya başka vergilerden muaf oldukları ve bu konuda daha önce verilen emre göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik resmi devlet görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve İzmir Hâssi Voyvodası'na hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik bayloslarının ve konsoloslarının ve tercümanlarının ve kendi adamlarının hedâyâ ve libasları ve me'külât ve meşrubatları için akçeleriyle getirdikleri nesnelerden gümrük ve bâc ve reft ve kassâbiye ve masdariye talep olunmaya deyu, Venedikliye verilen Ahidnâme-i Hümâyun'da musarraha ve mestur olup hilafına hareket olunmak iktiza etmez

iken, Medîne-i İzmir’de mukim Venedik Konsolosu ve tercüman adamlarının kendi nefisleri için bulunan mahallerden akçeleriyle tedarik ve İzmir’de vâki’ hanelerine nakil murad eyledikleri me’külât ve meşrubatlarına, zâbitanların taraflarından muğâyir-i Ahidnâme-i Hümâyun müdâhale olduğu mukaddemâ inha ve o makule, nefislerine mahsus me’külât ve meşrubatlarının iştirâ ve hanelerine nakline hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun müdâhale ve mümâna’at olunmamak bâbında sudûru istid’â olundukta, ber-veçhi muharrer Ahidnâme-i Hümâyun şurutu ba’de’l-ihraç Ahid-nâme-i Hümâyun şurutu mücebince amel olunmak bâbında bin yüz doksan senesi Evâhir-i Zilhiccesinde emr-i âli sâdır olduğundan ve bu esnada kemâ-fi’s-sâbık zâbitân cânîplerinden hilâf-ı şurût-ı ahid ve muğâyir-i emr-i şerif müdâhale ve mümânaat ve haraç ve avâid ve masdariye ve sâir metâlibât ile taaddî ve rencideden hâli olmadıklarından bahsle, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerif mücebince amel ve hareket olunmak bâbında müceddeden Emr-i şerifim sudûrunu ricâ ve Dîvân-ı Hümayunumda mahfuz kuyûd-ı ahkâma müracaat olundukta, veçhi meşruh üzre târih-i mezkurda emr-i şerif verildiği mestur ve mukayyed olunmağın, Ahidnâme-i Hümâyun şurûtı ve mukaddema sâdır olan emr-i şerif mücebince amel olunmak bâbında.

Fî Evasıt-ı C. Sene 1210

(s.126)

3.Hüküm

3.a) Özet: İstanbul’dan Akdeniz’deki iskelelere, Midilli Adasına ve İzmir’e gidecek olan Garikori Lavripo adındaki Venedikli tacir ve bir hizmetkârı için, elçinin arzıhali üzerine, ahidname şartlarına göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Kadısı’na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz’de vâki iskelelere ve Midillü Cezîresi’ne ve İzmir’e varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve sâire hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticâret ahvâli ilâ âhirihi, Venedik reâyâsından Garikori Lavripo nam Venedikli tâcir bir nefer müste’men adamıyla li-ecli’t-ticâre, Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz’de vâki iskelelere ve Midillü Cezîresi’ne ve İzmir’e azîmet murâd etmekle mu’tad üzre yol emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i C. Sene 210

Venedik kaptanlarından Anderiye Prisaki? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt’a tüccar sefinesi için, baylosu istid’âsıyla ber-mu’tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i C. Sene 210

Venedik kaptanlarından Veniçenço Radmiri nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı B. Sene 210

Venedik kaptanlarından Veniçenço Radmiri nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı B. Sene 210

Venedik kaptanlarından Tadele Narenik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı B. Sene 210

Venedik kaptanlarından İlye Dakovik nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı B. Sene 210

Venedik kaptanlarından Nikolo Martovik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evasıt-ı B. Sene 210

(s.127)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik ahalisi olup, tabiplik ve tedavi için İstanbul'dan Rumeli yoluyla Akdeniz'deki iskelelere, İzmir ve çevresine gidecek olan Kostantin Döropolo adlı tabib ve bir hizmetkârı için, ahidnamede belirlenen şartlara göre yazılan yol hükmü. **(Venedikli tabiplerin hak ve statüleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve Âsitâne-i Aliyemden Rumeli tarikiyle Akdeniz'de vâki iskelelere ve İzmir ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik reâyâsından Kostantin Döropolo nam tabip, icrâ-yı tabâbet için bir nefer müste'men adamıyla li-ecli't- tabâbet, Âsitâne-i Aliyemden Rumeli tarikiyle Akdeniz'de vâki iskelelere ve İzmir ve havâlisine azîmet murâd etmekle mu'tad üzre yol emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i B. Sene 210

(s.127)

2.Hüküm

2.a) Özet: İstanbul'dan Akdeniz'deki iskelelere ve İzmir'e gidecek olan Yani Manyas? adındaki Venedikli tacir için elçinin arzıhali üzerine, ahidname şartlarına göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz'de vâki iskelelere ve İzmir'e varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve sâire hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticâret ahvâli ilâ âhirihi, Venedik reâyâsından Yani Manyas? nam Venedikli li-ecli't-ticâre, Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz'de vâki iskelelere ve İzmir'e azîmet murâd etmekle mu'tad üzre yol emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i B. Sene 210

(s.127)

3.Hüküm

3.a) Özet: Ticaret üzere diğerleri gibi, İstanbul'dan Akdeniz'deki iskelelere ve İzmir'e gidecek olan Dimitri ve kardeşi Arkidi Veno? adındaki Venedikli tacirler için elçinin arzıhali üzerine, ahidname şartlarına göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve Boğaz hisarlarından İzmir ve havâlisiyle sâir Akdeniz'de vâki iskelelere varıp gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri sâir zâbitâna hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, ticâret ahvâli ilâ âhirihi, Venedik'e tâbi Kefalonya Ceziresi reâyâsından Dimitri ve karındaşı Arkidi Veno? nam Venedikli tâcirler, li-ecli't-ticâre, Âsitâne-i Aliyemden mahall-i merkuma azîmet murâd etmekle mu'tad üzre yol emri yazılmıştır.

Fî Evahir-i B. Sene 210

Venedik kaptanlarından Corci Ezyonega? nam kaptan râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ş. Sene 210

Venedik kaptanlarından Kristofelo Petrisevik? nam kaptan râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ş. Sene 210

Venedik kaptanlarından Lazaro Körenevik? nam kaptan râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla ber-mu'tad izn-i sefine emri yazılmıştır. Fî Evail-i Ş. Sene 210

Venedik kaptanlarından Corepo Lokovik? nam kaptana? râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ş. Sene 210

Venedik kaptanlarından Pavlo Latyovik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ş. Sene 210

İşbu Emr-i âli Mühimme Defteri'ne dahi kayd olunub hatlı? Rikâb takriri nâmına kîsesinde mahfuzdur.

(s.127)

4.Hüküm

4.a) Özet: Eskiden beri üç yılda bir değişen Venedik elçilerinin İstanbul'a gelişleri, daha önce gönderilen çektirilerle Boğazhisarlarından getirilirken, Tersane-i Amirede yenileme olduğundan çektiri görevlendirmesinin zor olacağı için, diğer devlet elçilerine izin verildiği gibi, Venedik elçilerinin de kendi beylik gemileriyle İstanbul'a gelebilecekleri hususunda hüküm. **(Venedik elçilerinin İstanbul'a geliş protokolleri hakkında)**

4.b) Transkript: Boğaz hisarları nâiblerine ve Boz? (Boğaz) hisarları dizdarlarına hüküm ki;

Der-Aliyem'de, Venedik Doju ve Cumhuru taraflarından ikâmete memur olan Venedik baylosları, öteden beri üç senede bir tebdil oluna gelen cedidin vürud eden Venedik baylosları kendi beylik sefineleriyle Bozcaada tarafına vusullerinde Der-Aliyem'de olan atik baylosların ihbarlarına, Tersâne-i Âmire'mden iki kıt'a çekdiri tayin ve baylos-ı cedidi Boğazhisarlarından alıp Der-saâdetime götürmeleri için Bahr-i Sefid Boğazı tarafında irsal olunması, bir müddetten beri eğerçi mu'tad olup ancak seferler, takribi ve çend seneden beri Tersâne-i Âmireme verilen nizâm-ı cedit hasebiyle müceddeden çekdiri sefineleri inşası metruk olduğu hasebiyle bir iki defa Der-aliyeme mu'tad üzere

vürud eden Venedik bayloslarına, sâbıkları misillü çekdiriler tayini müteassir olduğundan kendi tüccar gemileriyle Der-saâdetime vürud etmişler idi. El-hâleti-hâzihi, Venedik Cumhuru'nun Der-aliyemde mukîm Baylos'u Franko Koskari hutimet? avâkıbühü bi'l-hayrın,takdim eylediği bir kıt'a memhur takrir kağıdı mefhûmunda, baylos-ı mûmâileyhin Der-bâr-ı şevket-karârımda müddet-i ikâmeti tekmile mütekârib olup, yerine tayin olunan cedid baylos, evvel-baharda gelmek üzere idiği ve vürud edecek Venedik baylosu'nun, sâir dost olan düvel elçileri misillü kendi beylik sefineleriyle Der-saâdetime vüruduna müsaade-i aliyem erzan? kılınmasını istid'â ve ricaya, Cumhuru tarafından memur olduğu beyanıyla, ol-bâbda emr-i şerifim sudûru, baylos-ı mûmâileyhin sâbıku'z-zikr takrir kağıdında ale't-tafsil derç ve tastir olunmuş,Dîvân-ı Hümâyunumda mahfuz kuyûdât-ı Ahidnâme-i Hümâyun tettebbü' olundukta, Venedik elçilerinin, beylik sefineleriyle boğazdan duhul etmemelerine dair Ahidnâme-i Hümâyun'da bir kayd olmayıp, boğazdan çekdiri ile Der-saâdetime gelmeleri, ahden nizam verilmiş şeylerde olmadığı ve bi-nefsi'l-emr, düvel-i sâire elçileri devletlerinin beylik sefineleriyle Der-saâdetime vürûd ederler iken Venedik elçilerinin tâcir misillü tüccar sefinesiyle vürud etmesi nâ-revâ idiği zâhir ve Devlet-i Aliyye-i dâimü'l-karar ve Saltanat-i Seniyye-i Ebedü'l-istimdâdımın, Venedik DÛjü (Dükü)? ve Cumhuru kadîmi dost ve hem-civârı olup beyne'd-devleteyn der-kâr olan mevâddan ve safvet-i âsârının nev-be-nev izharıyla teşyîd-bünyân, dostu ve ittihadı müstelzim olur hâlâtın icrâsı, tarafeyden? maksud ve mültezim idiği bedihi ve bâhir olmaktan nâşi, baylos-ı mûmâileyhin takdim eylediği takrir-i mezkuru bil-fiil Sadr-ı azam-ı sûtûde-şim ve vekîl-i mutlak sadâkat-ilmim tarafından atebe-i ulyâ-yı pâdişâhaneme lede'l-arz, ol-bâbda ruhsatı hâvi Hatt-ı Hümâyun-ı şevket-makrûnum, şeref-yafte-i sudûr olup, sâir dost olan düvel elçilerine müsâade olduğu misillü, Venedik bayloslarının dahi bundan böyle beylik sefineleriyle boğazdan âsitane-i saadetime mürurlarına mümanaat olunmamak hususuna izin ve ruhsan-ı şâhânem erzân kılınmakla bu defa ve bundan böyle Venedik Cumhuru tarafından, Der-aliyemde ikamete memur kılınan baylosları, kendi beylerin sefineleriyle boğazhisarlarına vürûdlarına; sâir düvel elçilerine müsâade olduğu misillü boğazdan vürudlarına ruhsatı hâvi sudur edecek izn-i sefine emri mûcebince, dostâne muâmele ibrazıyla Der-aliyeme mürûra mûmânaat olunmaması fermânım olmağın, i'lamen ve ifhâmen işbu emri- şerifim ısdâr ve irsal olunmuştur. İmdi, siz ki Mevlânâ ve Dizdârân-ı mûmâileyhimsiz, ber-veçhi meşruh, gerek bu defa ve gerek bundan böyle Der-bâr-ı şevket-karârıma, Venedik Cumhuru tarafından gelecek baylosları, düvel-i sâire elçileri misillü beylik sefineleriyle Boğazhisarlarına vürûdlarında, sefinenin isim ve resim ve

şöhreti tasrihiyle, düvel-i sâire elçilerine müsaade oluna geldiği veçhile, verilecek izn-i sefine emrini lede'l-ibraz dostâne muamele, bilcümle izhârıyla Boğazhisarlarından vürudlarına mümanaat olunmamak bâbında.

Fî Evail-i Ş. Sene 210

(s.128)

Venedik kaptanlarından Çoze Polofovik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke ve Pavlo Danyovik nam kaptanın, sefinesi için, baylosu istid'âsıyla iki kıt'a izn-i sefine evâmiri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ş. Sene 210

1.Hüküm

1.a) Özet: Ticaret maksadıyla İstanbul'dan Karadeniz'deki iskelelere, Silistre çevresine ve oradan Eflak'a gidecek olan Peter Döloka Karanikevik? adındaki Venedikli tacir için elçinin arzıhali üzerine, ahidname şartlarına göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

1.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden Karadeniz'de iskeleleriyle Silistre ve havâlisine ve andan Eflak'a varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nüvvâba ve sâire hüküm ki;

Venedik Balyosu mühürlü arzuhal gönderip, Venedik tüccarından Peter Döloka Karanikevik? nam Venedikli tâcir li-ecli't-ticâre, Âsitâne-i Aliyemden Karadeniz iskeleleriyle Silistre ve havâlisine ve andan Eflak'a azîmet murâd etmekle mu'tad üzere yol emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ş. Sene 210

(s.128)

2.Hüküm

2.a) Özet: İzmir'de ticaretle meşgul olup, Akdeniz'deki iskelelere ve Anadolu taraflarına gidecek olan Poti Yorkovik adındaki Venedikli tacir için elçinin arzıhali üzerine, bilinen kurala göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir'den Akdeniz iskeleleriyle Anadolu taraflarına varıp gelince yol üzerlerinde vâki kuzât ve nevvâba ve sâire hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Venedik tüccarından İzmirde ticaretle mukim Poti Yorkovik nam Venedikli tâcir bir nefer müste'men adamıyla li-ecli't-ticâre,

İzmir'den Akdeniz iskeleleriyle Anadolu taraflarına azîmet murâd etmekle mu'tad üzere yol emri yazılmıştır.

Fî Evail-i Ş. Sene 210

Venedik kaptanlarından Matyo Broniçe? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş. Sene 210

(s.128)

3.Hüküm

3.a) Özet: Edirne'de ticaretle meşgul olup, Eslemiye, Uzunca Abad, Hasköy ve civarlarına gidecek olan Nikolo Marçilo adındaki Venedikli tacir için elçinin arzihali üzerine, bilinen kurala göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

3.b) Transkript: Edirne'den Eslemiye ve Uzunca Abad ve Hasköy ve havâlilerine varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve sâire hüküm ki;

Venedik reâyâsından Edine'de ticaretle mukim Nikolo Marçilo nam Venedikli tâcir, iki nefer müste'men adamlarıyla, Eslemiye ve Uzunca Abad ve Hasköy ve havâlilerine azîmet murâd etmekle, baylosu mumâ-ileyh istitasıyla mu'tad üzre yol emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş. Sene 210

Venedik kaptanlarından Covanni Sefaliyeren? nam kaptanın, Keke ve Kaptan Cozepo Bovrik? nam kaptanın ve Hristo Kalo Camiyele? Nam kaptanın, Keke tabir olunur sefineleri için baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere üç kıt'a izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ş. Sene 210

Venedik kaptanlarından Gasiyero Po Vançek? nam kaptanın Keke, Anderiye Yankovik nam kaptanın, Keke tabir olunur iki kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâil-i N. Sene 210

Venedik kaptanlarından Matyo Kamenarovik? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i N. Sene 210

Venedik kaptanlarından Antonyo Beskoke? nam kaptanın, Keke tabir olunur sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i N. Sene 210

(s.128)

4.Hüküm

4.a) Özet: İstanbul'dan Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve çevresine ticaret için gidecek olan Covanne? Pole Aniyani? ve ayrıca Dimitri Agano Polo? adındaki Venedikli tacirler için elçinin arzıhali üzerine, bilinen kurala göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve sâire hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Venedik'e tâbi Zenta Ceziresi reâyâsından Covanne? Pole Aniyani? nam Venedikli tâcir, bir nefer müste'men adamıyla li-ecli't-ticâre, Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve havâlisine azîmet murâd etmekle mu'tad üzere yol emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i N. Sene 210

Bir Sûreti

Venedik'e tâbi Zanta? Ceziresi reâyâsından Dimitri Agano Polo? nam tâcir, bir nefer müste'men adamıyla li-ecli't-ticâre, Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve havâlisine azîmet murad etmekle Baylos-ı mûmâ-ileyh, istid'âsıyla mu'tad üzere yol emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i N. Sene 210

(s.128)

5.Hüküm

5.a) Özet: Venedik'e verilen ahidname gereği, Venedik ahalisi rahiplerin, hizmetkârlarıyla yaptıkları seyahatlerde, ahidname şartlarına göre, her türlü vergiden muaf oldukları, yol emniyetlerinin sağlanıp gidiş gelişlerine engel olunmaması ve bilinen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

5.b) Transkript: Edirne Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden berren ve bahren Tekfurdağı'na ve andan Edirne'ye varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik tâifesinden Nikolo Kboraki nam râhip, bazı umûr-ı mesâlihini rû'yet için, Âsitâne-i Aliyemden Tekfurdağı'na ve andan Mahrûsa-i Edirne'ye azimet murad etmekle, esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümayun cizye talebi ve sâir bahane ile ta'addî ve rencide ettirilmeyip, emnen ve sâlimen murûr ve ubûruna mümana'at olunmayıp, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümayun himayet ve siyanet olunmak

bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmeğin veçhi meşruh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i N. Sene 210

(s.128)

6.Hüküm

6.a) Özet: Mora Adasından İstanbul'a mal ve eşya taşımak için bir Venedik kaptanının gamisini altı yüz yirmi beş kuruşa senetli sözleşme ile kiralayan Osmanlı ahalisi bir zımmının, birkaç gün sonra gereksizce, sözleşmeden vazgeçmesi üzerine, iki tarafın Trapoliçe'deki mahkemeye çıkarılıp şer'le gereğini yerine getirilmesi hususunda hüküm. (Alacak verecek meseleleri hakkında)

6.b) Transkript: Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümayun'umdan olup, Mora Kaymakamı olan Mehmed Tecelli dâme mecduhûye ve Trapoliçe Kadısı'na hüküm ki;

Mora Ceziresi'nde vâki Pirkos nam karyede mütemekkin Devlet-i Aliyem reâyâsından Nikolaki Meysari? nam zimmî, bin iki yüz üç senesi'nde mahall-i mezburdan eşya ve emtia tahmil ve Âsitâne-i Saâdetime nakl ve îsâl için, ol tarafta iskelede mevcut bulunan Venedik kaptanlarından Françesko Mokati? nam kaptanın sefinesini altı yüz yirmi beş kuruşa isticar ve müste'cir-i mesfur nâdim? olur ise meblağ-ı mezburu bi't-tamam edâ etmek şartıyla kavlı ve karar edip, ma'mûlün-bih mukâvele senedi-yâtı ahz ve i'tâ eylediklerinden sonra birkaç gün mürurunda müste'cir-i mesfur, bilâ müceb kavlından ... ve enva' bahane ile teslim-i mukaveleye ihtiyâr ve müste'cir-i mesfur tarafından kaptan-ı mersum yedine mümzi ve mahtûm sened-i şer'î i'tâ olunmuş olduğunu, Venedik baylos-ı sâbık tarafından bâ-arzuhal, lede'l-inhâ ve'l-istid'â mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hak olunmak için, iki yüz dört senesi evâsıt-ı muharreminde, Mora Valisi'ni ve karye-i merkûmenin tâbi olduğu kazânın kadısına hitâben emr-i şerifim sâdır olmuşıdi. Bu defa Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukim Baylosu Franko Koskari hutimet? avâkıbühü-bi'l-hayrın, Der-aliyeme takdim eylediği memhur arzuhalinde, zimmî-i mesfur günâ-gün bahane ile murâfaadan imtina ve avdet ve te'hir-birle ihkâk-ı hak ve tenfiz-i emr-i âli mahkeme olmadığının inhâ ve mesfur dîvân-ı Trapoliçe'ye ihzar ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âli mücebince amel olunmak bâbında, müceddeden emr-i âlişânım sudûrunu istid'â ve Divan-ı Hümayunumda mahfuz Kuyûd-ı Ahkâm'a müracaat olundukta, ber-veçhi muharrer, târih-i mezburda emr-i münifim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın, sen ki Mora Kaymakamı mûmâileyhsin, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mücebince Dîvân-ı Mora'ya ihzar olunmak fermânım olmağın, İmdi, siz ki

Kaymakam ve Mevlânâ-yı mûmâileyhimâsız, müste'cir-i mesfuru Trapoliçe'ye ihzar ve mukaddema ve hâlâ sâdır olan emr-i şerifim ve kaptan-ı mersum yedinde olan, mûmzî ve mahtûm sened-i şer'î mûceblerince şer'le rû'yet ve lede's-sübût ber-muktezâ-yı şer-i enver, icrâ-yı şer'e ve ihkâk-ı hakka ve infâz-ı emr-i münîfime ihtimam ve dikkat ve hilâf-ı şer'e hareketi tecviz ile ibtâl-ı hakkı mûcib hâlâtta hazer ve mûcânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 210

Venedik kaptanlarından Gargor Yoçelavik Kaptan'ın Keke ve Dimitri Lenik? Kaptan'ın Keke tabir olunur iki kıt'a sefine için baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 210

Venedik kaptanlarından Nikolaçe Lalye? Kaptan'ın Keke ve Matyo Berber nam Kaptan'ın Keke ve Tarkok Radmiri nam kaptanın, dahi Tarbakola? ve Sepir Deyola Yepovaç? Nam kaptanın, Keke ve İlye Çiçovik nam kaptanın, dahi Keke tabir olunur beş kıt'a sefine için baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 210

(s.129)

1.Hüküm

1.a) Özet: Görev süresi biten Venedik elçisinin yerine atanan yeni elçinin ve beraberindeki ailesini, Venedik sınırından İstanbul'a getirmek için, daha önceki balyoslara uygulandığı gibi bir heyetin görevlendirilip yerine getirilmesi hususunda hüküm. **(Yeni atanan Venedik elçisinin İstanbul'a geliş protokolü hakkında)**

1.b) Transkript: Hâlâ Kaptan-ı Derya Vezir Hüseyin Paşa'ya ve Mîr-i Mîran ve Sancak beyleri ve Âsitâne-i Saâdetimden, berren ve bahren Venedik huduna varıp gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nvvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve havass ve evkaf zâbitleri ve a'yan ve iş erlerine hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, mûmâ-ileyhin Âsitâne-i Saâdetimde müddet-i ikâmeti tamâm olup, Venedik Cumhuriyeti tarafından baylosluk hizmetine ta'yin olunan hutimet? avâkıbühü bi'l-hayrın, Âsitâne-i Saâdetime gelmesi karîb olmağla Dîvân-ı Hümâyûnum çavuşlarından ve Dergâh-ı Mu'allâm bevvâblarından bevvâb-ı zîd-i kadrihumâ ve Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden Yasakçı nam yeniçeri...mûmâileyhi getirmek için, müste'min Venedik tercümanlarından

Covanne Maşilyani? nâm tarcümanı maiyeti ile göndererçeği merkurûn ve mersum tercüman, iki nefer-i müste'min hizmetkârlarıyla, Âsitâne-i Aliyyemden Venedik hudûdına varıp gelince, her kangınızın taht-ı hükûmet ve kazâsına varıp dâhil olur ise, kasabât ve kurâda ve menâzil ve merâhilde ve esnâ-yı rahda mesfurlar, cizye ve sâir tekâlif mütâlebesiyle rencide ve remîde ettirilmeyip ve mesfur tercümanın bindiği atına ve adamlarına ve esvâb ve davarlarına ve sarık sarındığına ve kılıç ve sâir âlât-ı harp kuşandığına kimesneye dâhl ve taarruz ettirilmeyip, muhavvef ve muhâtara olan yerlerde yanına kifâyet mikdârı adamlar koşulup kemâl-i emniyet ve selâmetle himâyet ve siyanetde olunarak, birbirinize irsal ve ber-vech-i ta'cîb mahall-i merkuma îsale her biriniz takayyüd eylemeniz bâbında, sâbıkı mücebince emr-i şerîfim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda, baylos kimi diler ise göndereler. İsterler ise horandalarıyla gelip, Mahmiye-i Kostantiniyye'de üç yıla karîb dura tamam olduysa gide ve diler ise horandasız gele. Maslahat ne ise göre üç yıl tamam olmadıysa ol dahi gide, ânın yerine biri dahi gele ve kadîmü'l-eyyamdan oldukları minvâl üzere mer'î olalar deyû Venedikliye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümâyûn mücebince, Bin iki yüz yedi Senesi Evâil-i Muharreminde, ber-veçh-i muharrer emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed olmağın veçhi meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 210

Venedik kaptanlarından Covanni Kratonbek? Kaptan'ın, Keke ve İlye dökovik? nam kaptan'ın dahi, Trabakolo tabir olunur iki kıt'a sefine için baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 210

(s.129)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ticaret üzere diğerleri gibi, Venedikli tacirlerin, ticaret için yaptıkları seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp zorluk çıkartılmaması ve belirlenen kurala göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nun Der-Aliyam'de mukîm Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, ticâret ahvâli ilâ âhirihi, Venedik reâyâsından Nikolo Papadaki? nâm Venedikli tâcir, li-ecli't-ticare, Âsitâne-i Aliyyemden, Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve havâlisine azîmet murad eylediğin bildirip, tâcir-i merkum mahall-i merkuma varıp gelince, mürur ve ubûrına ve li-ecli't-ticare, meks u ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun cizye ve sâir tekâlif talebiyle ta'addî ettirilmeyip ve memnû'âtdan olmayıp, vilayetine? götürdüğü ve alıp getirdiği emti'a ve eşyasının, Ahidnâme-i Hümâyun mûcebince yüzde üç akçe gümrüğün verdikten sonra, ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olmayıp, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümâyun, himâyet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunı istid'â etmeğin, veçhi meşrûh üzre amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene 210

Venedik kaptanlarından Aleksandra Falika? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L. Sene 210

Venedik kaptanlarından Petro Sirtefe? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L. Sene 210

Venedik kaptanlarından Bartolomiyoz Merkenik? nam kaptanın, râkib olduğu Trabakolo ta'bir olunur nam kaptanın, râkib olduğu? (kâtip tarafından mükerrer yazılmış) bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L. 210

Venedik kaptanlarından Antonyo Valevik nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L. 210

Venedik kaptanlarından Krstofalo Milinovik? Nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i L. 210

Venedik kaptanlarından Petro Biyondi? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Za. Sene 210

Venedik kaptanlarından Duka Piçoli? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Za. Sene 210

Venedik kaptanlarından Okaye Gadvik? nam kaptanın, râkib olduğu bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Za. Sene 210

Venedik kaptanlarından Covanni Papadolu? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Za. Sene 210

Venedik kaptanlarından Petro Milinovik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 210

Venedik kaptanlarından Marko Petravik? ve İlye Yankovik nam kaptanların, Keke tabir olunur sefineleri için baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 210

(s.129)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik'e ticaret için gidecek olan Covanne Meliko? adındaki Venedikli tacir ve bir adamı için, elçinin arzıhali üzerine, bilinen kurala göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

3.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki' kudât ve nevvâba ve sâire hüküm ki; Baylos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Venedik Teratya? Ceziresi re'âyâsından Covanne Meliko? nam Venedikli tâcir, bir nefer müste'min adamıyla li-ecli't-ticâre, mahall-i merkûma azîmet murâd etmekle mu'tad üzere şurûtuyla yol emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 210

(s.129)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik Teratya? Adasına ticaret için gidecek olan Atnaşı Polilo? adındaki Venedikli tacir ve bir adamı için, Venedik elçisinin arzıhali üzerine, bilinen kurala göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Ankara ve Kayseriye ve Kütahya ve andan İzmir'e varıp gelince, yol üzerinde vâki' kudât ve nüvvâba ve sâire hüküm ki;

Baylos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Venedik Teratya? Ceziresi re'âyâsından Atnaşı Polilo? nam Venedikli tâcir, bir nefer müste'min adamıyla li-ecli't-ticâre, mahall-i merkuma azîmet murâd etmekle mu'tad üzere şurûtuyla yol emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 210

(s.130)

1.Hüküm

1.a) Özet: Venedik elçisinin arzıhali üzerine, İstanbul'a yeni atanan Venedik elçisini getiren Lakama denilen beylik gemisinin Boğazhisarları'na ulaştığında dostane karşılanması ve geçişine engel olunmaması hususunda hüküm. **(Yeni atanan Venedik elçisinin İstanbul'a geliş protokolü hakkında)**

1.b) Transkript: Boğaz hisarları nâiblerine ve Boğaz hisar kaleleri dizdarlarına hüküm ki;

Venedik Doju ve Cumhuriyetin Der-Aliyem'de, mukim baylosu istid'âsıyla Franko Koskarini hutimet avakıbhü bi'l-hayrın bu def'a Sûdde-i Saâdetime takdim eylediği memhur arzuhal mefhûmunda, Der-saâdetimde ikamete memur kılınan baylos-ı cedit, râkib olduğu, Lakama ta'bir olunur bir kıt'a Varda Kosta Venedik Beylik sefinesi, Boğaz hisarlarına takarrub etmiş olduğundan bahsle, sefine-i merkume Boğazhisarlarına vürudunda dostâne muâmele bilcümle izhariyle müruruna mümana'at olunmamak bâbında emri-şerifim sudûrını istid'â ve Dîvân-ı Hümâyununda mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda, Venedik Dözü? (düşü) ve Cumhuriyet taraflarından ikâmete memur olan Venedik baylosları, öteden beri üç senede bir tebdîl oluna gelmekden nâşi, cediden vürud eden bayloslar, Bozcaada tarafına vürud eyledikleri taraf-ı Devlet-i Aliyeme lede'l-inhâ, bu taraftan tayin olunan çekdiri ile mukaddemlerde vürud ederler iken, ahd-i karîbde çekdiri inşası metruk olmak hasebiyle, bundan böyle kendi tüccar sefineleriyle vürudları nâ-revâ olduğu ve bu canibe ikâmet üzere olan baylosun ikâmeti itmâma reşide ve baylos-ı cedit vürud etmek üzere olduğu beyanıyla bundan böyle vürud edecek bayloslar, sâir dost olan düvel elçileri misillü kendi beylik sefineleriyle Der-saâdetime

vürudlarına müsaade-i Aliyem erzân kılınmış, baylos-ı mûmâ-ileyh, bundan akdem bâ-takrir istid'â eyledikde, bu bâbda ruhsatı hâvi şeref-yafte-i sudur olan Hatt-ı Hümâyun-ı şevket-makrunum mücebince bu defa ve bundan böyle Venedik Cumhuriyeti tarafından Der-aliyemde ikâmete memur kılınan baylosları kendi beylik sefineleriyle Boğaz hisarlarına vürudlarında, sâir düvel elçilerine müsaade olduğu misillü Boğazdan mürurlarına ruhsatı hâvi sudur edecek izn-i sefine emri mücebince dostâne muâmele ibrazıyla Der-aliyeme müruruna mümanaat olunmamak bâbında a'lâ mahalli? şâmil ve ısdâr olunacak izn-i sefine Emr-i şerifine vürud edecek sefinenin, isim ve resim ve şöhreti tasrih kılınmasını muhtevi, işbu Sene-i Mübâreke Evâil-i Şa'banında, emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın, veçhi meşruh üzere sefine-i merkûmenin müruruna mümanaat olunmamak fermânım olmağın, İmdi, Siz ki Mevlânâ ve Dizdâr-ı mûmâ-ileyhimsiz, Der-saadetime vürud etmek üzere olan baylos-ı mûmâ-ileyh, râkib olduğu sâbıkuz-zıkr Lakama? tabir olunur bir kıt'a Venedik beylik sefinesi, Boğazhisarlarına hîn-i vürûdlarında sâir müste'min beylik sefinelerine olduğu misillü, dostâne muâmele bilcümle? izhârıyla müruruna mümana'at olunmamak bâbında.

Fî Evâil-i Za. Sene 210

Bir Sûreti (Boşluk)-----

Boğazhisarları nâiblerine ve dizdarlarına ve Lakonsod Fırkate? tabir olunur beylik sefinesinin mürûru için ber-veçhi muharrer.

(s.130)

2.Hüküm

2.a) Özet: Ticaretle uğraşırken Halep'te iflas eden Avusturyalı Hrisosto Morosel? adlı tâcirin, birkaç müslümana olan otuz beş kuruş buğday borcunu, kendi kendine Venedik ve diğer devletlerin tüccarına eşit bir şekilde dağıtıp karşılamak isteyen Halep Gümrükçüsü İbrahim denilen kişinin yaptığıнын, şer'an ve ahitnameye uygun olmadığı,

söz konusu gümrükçünün bu konuda uyarılıp hareketlerinin menedilmesi hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin haksız uygulamaları hakkında hüküm)**

2.b) Transkript: Halep Mollası'na hüküm ki;

Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Baylos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayrın, Südde-i Saâdetime takdim eylediği memhur arzuhal mefhûmunda, memalik-i mahrûsamdan bir kimesne borç edinse veyahut ber-veçhile müttehim olup gıybet eylese ânın için bir günahsız tutulmaya. Venedik'ten memalik-i mahrûsama bir bâzırgan ki gele, gayri kimesne borcu için ânı tutup incitmeyeler deyû Venediklüye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümayun'da münderiç olup, müceb ve muktezâsı üzere amel ve hareket olunmak lâzımeden iken, Medîne-i Halep'te ticaretle ikamet üzere iken, bu esnada iflâsı zâhir olan Nemçeli Hrisosto Morosel? nam tâcir, medîne-i merkumede sekenesinden çend nefer Ehli İslâm'a hinta pahasından olarak otuz beş kuruş diyeti olup, Halep'te li-ecli't-ticare, ikamet etmekte olan Venedik tacirlerinin ve sâir müste'minânın mebâliğ-i merkûmenin edâsına kefâletleri olmayıp ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken, hâlâ Halep Gümrükçüsü İbrahim nam kimesne, tama'ından nâşi, husus-ı mezburu sâleser? rişte ittihaz-birle mebâliğ-i merkûmeyi, Venedikli tüccarıyla düvel-i sâire tacirlerine, bi'l-müsâvât hod be hod tevzi' ve taksim ve kavlı-i mücerrediyile Venedikli tacirlerinin hisselerine şu mikdar meblağ isâbet eyledi deyû cebr ve tazyik-birle tahsil olunmak için, ol-tarafta olan Venedikli konsolosuna ihbar eyledikde, konsolos tarafından mütâlebât-ı merkûme, hilâf-ı şer'-i şerif ve muğâyir-i Ahidnâme-i Hümayun idiği ifâde olundukta, mukayyed olmayıp kemâ-kân ızrar ve ta'ciz ve tazyikden hâli olmadığın inhâ ve hilâf-ı şer'-i şerif ve muğâyir-i Ahidnâme-i Hümayun zâhir olan taaddîsi men' ve def' olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â ve Dîvân-ı Hümâyunumda mahfuz Ahidnâme-i Hümayun'a mürâcaat olundukda, veçhi meşruh üzere mestur ve mukayyed ve muktezâsı lede's-senedâd? inhâ olduğu üzere, iflâsı zâhir olan Nemçeli mesfurun borcunun edasına, madem ki Halep'te mukim Venedikli tüccarı kefil olmuş veyahut üzerlerine dahi şer'an bir nesne sübut bulmuş olmaya, bî-veçhi ve hilâf-ı şer' ve muğâyir-i Ahidnâme-i Hümayun, âharin deyni için taaddî olunmamak üzere mahallinde şer'e havâle ile, emr-i şerif i'tâsı iktizâ eylediği tahrir olunduğuna binâen, Venedik tüccarı ve sâir müste'minânın, Nemçeli mesfurun deynine kefâleti yoğiken iflâsı zâhir olan mesfurun deyninin edası için tazyik ve iz'âcları hilâf-ı şer' ve muğâyir-i ahid ve şart olup, bu makule hıyânete cesaret edenlerin te'dipleri lâzım gelmekle, ber-müceb-i ahid ve şart mahallinde şer'le görülmek fermanım olmağın İmdi, sen ki Mevlânâ-yı mûmâileyhsin, Venedik Düyü? ve Cumhuru, Devlet-i Aliyye-i ebedü'l-istimdadımın dost-ı ehabbi olup,

ber-mûceb-i ahid ve mîsâk ve ber-muktezâ-yı safvet ve mevaddât, gerek Venedikli tüccarı ve gerek sâir Devlet-i aliyye-i kavî şevketimle, dost olan düvel tacirlerinin kemâl-i emniyet ve selâmetle ticaret eylemeleri matlûb-ı pâdişâhânem idiği ve hilâf-ı Şariat-ı Garrâ ve muğâyir-i ahd u şart-ı hâlet ve hareket vukuuna ve bî-veçhi ve bilâ sübut mütâlebât ve sâir kevn-i muhdese? muzlim âmiz? ile karîn-i cevri ü iğtiyâba? ve iz'âç olunduklarına kat'â rızâ-yı mülûkanem olmadığı ve vücuhla himayet ve siyanetleri mültezim-i şehriyârânemden olduğu ve muğâyir-i tenbîhât-ı harekete cesâret edenler lede't-tahkik lâzım gelen te'dibât-ı lâzımının icrasında iğmâz ve tecviz-i kusur olunmayacağı ma'lumun oldukda, ber-veçhi meşruh şer'le rü'yet ve gümrükçü-i merkumun ol-veçhile hilâf-ı şer-i şerif ve muğâyir-i ahd u şart habâsete cesaret ibtidar eylediği, nefsü'l-emre muvafık olduğu halde ve tüccar-ı merkûmenin kefaletleri ve üzerlerine dahi şer'an bir nesne sâbit olmadığı surette, hilâf-ı şer' ve muğâyir-i rızâ, gümrükçü-i merkûme mütecâsir olduğu, hareket ve habâsetten keff-i yed eylemesine gereği gibi tenbih ve te'kid-birle men' ve tahzire ve te'dîb ve ...olunacağını dahi mesâbi'-i intibahına bir hoşça? ilga ve tefhîme ihtimam ve dikkat ve iğmâz ve tesâmuhdan hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Za. Sene 210

Venedik kaptanlarından Tomaza Vekasevik? Kaptan'ın Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 210

Venedik kaptanlarından Tomaza Vekasevik? Kaptan'ın Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 210

(s.130)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik ahalisi olup, Meptoniço Astimo? nam rahibin bazı işlerini görmek için İstanbul'dan Edirne ve civarına seyahat etmek istediğine dair Venedik elçisinin arzıhali üzerine, bilinen ahidname şartlarına göre hareket edilmesi hususunda hüküm.

(Venedikli din görevlilerinin hak ve statüleri hakkında)

3.b) Transkript: Edirne ve Filibe ve Kadılarına ve Âsitâne-i Aliyemden Edirne ve Filibe ve havâlılerine varıp gelince yol üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik taifesinden Mepteroniço Astimo? nam rahip, bazı ümür ve hususunu rü'yet için, Âsitâne-i Aliyemden mahrûsa-i Edirne ve Filibe ve havâlılerine azîmet murâd etmekle, Ahidnâme-i Hümayun mücebince mu'tad üzere bir kıt'a yol emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Z. Sene 210

(s.130)

4.Hüküm

4.a) Özet: Ticaret üzere diğerleri gibi, Venedikli tacirlerin, ticaret için yaptıkları seyahatlerde, alıp götürdükleri ve getirdikleri ticari mallar için, bir defa yüzde üç gümrük vergisi ödemeleri dışında, başka vergilerden muaf oldukları, ahitname gereği yol emniyetlerinin sağlanıp geçişlerine engel olunmadan ve bilinen kurala riayet edilmesi hususunda hüküm. **(Venedikli tacirlerin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz'de iskeleleriyle İzmir ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki' kuzât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukim baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l hayr, Südde-i Saadetime mühürlü arzuhal gönderip, ticaret ahvali ilâ âhirihi, Venedik reâyâsından Dimo Çiyoyini? nam Venedikli tâcir, bir nefer-i müste'min hizmetkârıyla li-ecli't-ticare, Asitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve havâlisine azimet murâd eylediğin bildirip , tâcir-i mersum mahall-i merkuma varıp gelince mürür ve ubûruna ve li-ecli't-ticare meks ve ikametinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümayun cizye ve sâir takâlîf talebiyle taaddî ettirilmeyip ve memnûâtından olmayıp, vilayetine götürdüğü ve alıp getirdiği emtia ve eşyasının Ahidnâme-i Hümayun mücebince yüzde üç akçe gümrüğün verdikten sonra ziyâde ve mükerrer gümrük mütâlebesiyle rencide olunmayıp, ber-mûceb-i Ahidnâme-i Hümayun himayet ve siyanet olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmeğin veçhi meşru üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Z. Sene 210

(s.131)

1.Hüküm

1.a) Özet: İstanbul'dan Akdeniz iskelelerine ve İzmir civarına ticaret için gidecek olan Nikolo Kamyatiki? adındaki Venedikli tacir için, Venedik elçisinin arzıhali üzerine, bilinen ahidname kurallarına göre yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz'de iskeleleriyle İzmir ve havâlisine varıp gelince (yol üzerinde) vâki' olan kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki; Baylos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Venedik reâyâsından Nikolo Kamyatiki? nam Venedikli tâcir li-ecli't-ticare, Asitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle İzmir ve havâlisine azimet murâd etmekle, Ahidnâme-i Hümayun mûcebince mu'tad üzere bir kıt'a yol emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Z. Sene 210

Venedik kaptanlarından Panay Pozike? ve Antonyo Panosevik ve Lûka Miltovik nam kaptanların râkib oldukları Keke tabir olunur ve Mitrovik nam kaptanın, sefinesi için, dahi baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Z. Sene 210

Venedik kaptanlarından Covanni Gavra? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Z. Sene 210

Venedik kaptanlarından Bazilyo Valir nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 210

(s.131)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik ahalisi olup, tabiplik ve tedavi için İstanbul'dan Kolos İskeleyi'ne ve oradan Rumeli'ye gidecek olan Nikola Arta? adlı tabib ve bir hizmetkârı için, elçinin ricası üzerine ahidnamede belirlenen şartlara göre yazılan yol hükmü. **(Venedikli tabiplerin hak ve statüleri hakkında)**

2.b)Transkript: Âsitâne-i Aliyemden Kolos İskelesi'ne ve andan Rumeli taraflarına varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki,Venedik Cumhuri'nun Âsitâne-i Aliyemde mukîm Baylosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i saadetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik'ten gelip giden ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Nikola Arta? nam tabip, icrâ-yı tabâbet içir bir nefer müste'min adamıyla Âsitâne-i Aliyemden Kolos İskelesi'ne ve andan Rumeli azîmet murâd etmekle mu'tad üzere yol hükmü yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 210

Venedik kaptanlarından Antonyo Ezyonega? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzre izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1210

(s.131)

3.Hüküm

3.a) Özet: Çorci Kamtiyari? adındaki Venedikli tabibin, tedavi için İstanbul'dan Akdeniz'deki iskelelere gidecek olan Nikola Arta? adlı tabip ve bir hizmetkârı için, elçinin ricası üzerine ahidnamede belirlenen şartlara göre yazılan yol hükmü. **(Venedikli tabiplerin hak ve statüleri hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz iskelelerine varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Balyos-ı mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip ticaret ahvâli ilâ âhirihi Venedik reâyâsından Çorci Kamtiyari? nam Venedikli tâcir bir nefer-i müste'min adamıyla li-ecli't-ticare, Asitâne-i Aliyemden Akdeniz'de vâki iskeleleri azimet murâd etmekle, mu'tad üzere bir kıt'a yol hükmü yazılmıştır.

Fî Evâil-i M. Sene 211

Venedik kaptanlarından Veniçenço Radimiri ve Nadal Katorik nam kaptanların, Keke tabir olunur ve Luka Milenik nam kaptanın, dahi sefinesi için, sefinesi için, baylosları istid'âsıyla mu'tad üzre başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâil-i M. Sene 211

(s.131)

4.Hüküm

4.a) Özet: Venedik kaptanlarından Marevik nam şahsın, Avlonya Limanı'ndaki yetkili tarafından hapsedilmesi ve kurtulması için para talebinde bulunması gibi bir hata işleminin kabul edilemez olduğu, zorla alınan meblağın noksansız sözkonusu tacire geri verilip hapisten kurtarılmasının sağlanması hususunda hüküm. **(Devlet görevlilerinin haksızlıklarının ortadan kaldırılması ve gereğinin yapılması hakkında)**

4.b) Transkript: Avlonyalı Cafer Paşa Dâmen-maâliye hüküm ki;

Der-aliyemde mukim Venedik Cumhuriyeti'nin Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayrın, Der-bâr-ı şevketkararıma takdim eylediği takriri mazmununda, bundan akdemce Venedik kaptanlarından Marevik nam kaptan, Avlonya Limanı'na vürud ve yanında olan talar? ta'bir olunur iki bin kara kuruşu? sikke-i hasene-i şehinşâhânemle meskûk kuruş ile tebdil eylemek için iki nefer müste'min melâhinin bin talarını? el-an kazâyâ irsal eylediğin, sen ki Paşa-yı mûmâileyhsin, mersûmânı der-akap tarafından ahz u haps ve meblağ-ı mezburu cebren yed-eminden kabz ve nez' etmiş olduğunu, kaptan-ı mersum haber aldıkda, derhal tahlis için tarafına lede'l-vusûl kaptan-ı mersumu dahi ilâ eman, ahz u der-zincir ve bin talar dahi teslim etmediğin surette katlü'l-i'dam ederim deyu, ihâfe ve tehdit ve cebr ve tazyik eylediğinde, mersum tahlis-i canı giribânı için hâh nâ hâh sana bin talar ve etibbâna altmış yedi talar i'tâ ve teslim eyledikten sonra itlâk etmiş olduğunda ve ba'dehu Korfu Cenerali tarafından dostâne muâmele olunarak, konsolos vesâtatıyla cebren me'huzun olan mebâliğ talep ve kaptana teslimi rica olundukta, ısgâ etmeyip on iki sene mukaddem Venedikli bir kaptan zimmetinde alacağım vardır deyu, a'zar-ı ... serdiyle özre ibtidar eylediğinden bahsle, meblağ-ı mezbur, iki bin altmış yedi talar akçesi tamamen geri redd u teslim olunmak ve ba'dezin merâsim-i dostî ve hukuk-ı hem-civârına mûnâfî ve muğâyir bu makule hâlât-ı gayri- marziye vukua gelmemek ve himayet ve siyanetleri hususune dikkat olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmekle, senki Paşa-yı mûmâileyhsin, muğâyir-i şeriat-ı garrâ ve hilâf-ı ahidnâme-i hümayun ahz olunan mebâliğ-i merkume, mesfurlara alâ-eyyi-hâl redd ü teslim olunup, fîmâ-ba'd bu makule mûnâfî-i rıza ve muhâlif-i şeriat-ı garrâ, aleni bir vaz'a cesaret eylemekten mübâ'adet eylemek fermânım olmağın, tenbîhen ve te'kîden işbu emr-i şerifim ısdâr ve irsal olunmuştur. İmdi, Venedik Düyü (dükü)? ve Cumhuriyeti, Devlet-i Aliyye-i kavî şevket-medâr-ı dostî ve hemcivâr-ı ehabbî olup, beyne'd-devleteyn mer'î ve pâyidâr üzre olan şurût-ı Ahidnâme-i Hümayunun'un hilâfı vaz' u hareket vukûuna kat'â rızâ-yı mülûkânem olmadığı ve hilâf-ı ahid ve mîsâk ve muğâyir-i şer'-i şerif ahz eylediğin mebâliğ-i merkume alâ-eyyi-vechi-kân? redd ü

teslimi ile irzâ ve iskâtı matlûb-ı şehriyârânem idiği ve ba'dezin bu mekûle hilâf-ı rızâ hareketten mübâ'adet eylemen ve eder isen? iğmaz ve müsâmaha olunmayıp, muâhaze ve muâteb olacağın cüz'en? ve yakînen ma'lumun oldukta, vusûl-i emr-i şerifimde ve ber-veçhi muharrer cebren ve kahren me'hûzun olan mebâliğ-i mezkurenin min-gayri noksan, alâ-eyyi-hal tamamen ve kâmilten redd ü teslime mübâderet ve hilâf-ı şer'-i şerif ve muğâyir-i emr u rıza ve münâfi-i şurût-ı ahid ve hâlet ve hareket vukuuyla mazhar-ı ikâb ve muâteb olmaktan be-gâyet-i hazer ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâil-i M. Sene 211

Venedik kaptanlarından Marko Yankovik nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i M. Sene 211

Venedik kaptanlarından Antonyo Sayliyevik? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i M. Sene 211

(s.131)

5.Hüküm

5.a) Özet: İstanbul'dan Venedik'e ticaret için gidecek olan Kefolonyalı Hristo Feraybi? nam Venedikli tâcir için, Venedik elçisinin arzıhali üzerine, bilinen tarz üzere yazılan yol emri. **(Venedikli tacirlerin hak ve statüleri hakkında)**

5.b) Transkript: İzmir Kadısı'na ve Âsitâne-i Aliyemden Akdeniz'de iskeleleriyle İzmir ve havâlisine varıp gelince, yol üzerinde vâki' olan kudât ve nevvâba ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdarları ve iskele eminleri ve sâir zâbitana hüküm ki; Balyos-ı mûmâileyh arzuhal gönderip, ticâret ahvâli ilâ âhirihi, Venedik reâyâsından Kefolonyalı Hristo Feraybi? nam Venedikli tâcir, li-ecli't-ticare Asitâne-i Aliyemden mahall-i merkuma azimet murâd etmekle, mu'tad üzere yol emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 211

Venedik kaptanlarından Hrostof Lömankovik? nam kaptanın, râkib bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i M. Sene 211

(s.132)

İşbu Emr-i âli mahalline lede'l-vürûd mesfurun tercümanlığı kaydı, medîne-i İzmir Mahkemesi sicilâtından ref' ve terfik olunduğunu hâvi, İzmir Kadısı Hatip-zâde Es-Seyyid Mehmed Emin Efendi'nin, vârid olan i'lâmının mazmunu, bâ-fermân-ı âli şerh verildi.

Fî 29 C. Sene 211

(s.132)

1.Hüküm

1.a) Özet: İzmir'de Venedik Konsolosunun yanındaki şahsın tercümânlık görevini bırakması üzerine, Venedik elçisinin arzıhali ile, ismi belirtilen kişinin tercümânlık görevi için, padişah beratının verilmesi, önceki tercümana verilen beratın iptali ve cizyeye tabi tutulması hususunda hüküm. **(Venedik Konsolosunun yanında yeni tercümânın görevlendirilmesi hakkında)**

1.b) Transkript: İzmir Mollası'na ve cizyedar ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Medîne-i İzmir'de mukim Venedik Konsolosu yanında bâ-berât-ı âli tercümân olan Birillo veled veled Leyonardo Menak? nam tercüman târik-i hizmet olduğuna binâen tercümanlığı ref' ve yerine İzmir'de, Venedik Konsolosu yanında tercümân olmak üzere, Cafarba? veled Markar Mohnam?, tercümân nasb ve tayin olunmasını ve târik-i mesfûrun yedinde olan tercümanlık beratı bundan akdemce, Medîne-i mezburda vuku' bulan harikte muhterik olduğunu Der-saadetimde mukim Venedik Balyosu Franko Koskari hutimet? avâkıbühü-bi'l-hayr, bu defa memhur arzuhalıyla inha ve şurût-ı Ahidnâme-i Hümayun mücebince mersum Cafarba? veled Markar Mohnam?, İzmir'de Venedik Konsolosu yanında tercümân olmak üzere yedinde berât-ı âlişânım i'tâ olunmasını istid'â eylediğine binaen, atîki talep olunmamak şartıyla, nizâm-ı şurûtu ve ... üzerinde tercümanlık, eğerçi tercücmânlık beratı i'tâ olunup, lâkin bu makule tercümanlıklar âhare verildikde atik beratları, Divân-ı Hümayun Kalemi'nden hıfz olunmak kavâid-i kadîme ve şurût-ı nizâm-ı müstahseneden olduğuna ve târik-i mesfûrun beratı muhterik ve zâyî olduğunu, elçi-i mûmâ, beyan eylediğine en-binâen? târik-i mesfurun fimâ-ba'd tercümanlığı i'tibardan ıskat ve beratı kaydı ol-tarafta sicilâtan ref' ve terkîn olunup, mersum fimâ-ba'd efrâd-ı raiyetten ma'dud olmağla üzerine edası lâzım

gelen cizye-i şer'îye ve sâir evâmir-i aliyyemle vâride olan tekâliften hissesi, sâir reâyâ ile muâdil ettirmek fermânım olmağın, tenbîhan ve i'lâmen, işbu emr-i şerifim ısdar ve tatar ile ırsal olunmuştur. İmdi, siz ki mevlânâ ve cizyedar ve sâir zâbitân-ı mûmâileyhimsiz, târik-i mesfûr Birello veled Leyonardı Menafa'?nın tercümanlığı ref' ve i'tibardan sâkıt olduğu ve yerine âharı nasb-birle (yerine başkası tayin olumasıyla), müceddeden yedine tercümanlık beratı i'tâ olunduğu ve atık berât kazâen muhterik olduğu cihetten, tarafınıza ifâde ve ifhâmı lâzım geldiği ma'lumunuz oldukda, ber-veçhi muharrer târik-i mesfurun (tercümanlığı bırakan kişinin), Medîne-i Mezbur Mahkemesi sicilâtından tercümanlık kaydını terkîn ve ilga edip (üzerini çizip lağv ederek), mesfur fîmâ-ba'd efrâd-ı raiyetten ma'dud olmağla üzerine edâsı lâzım gelen cizye-i şer'îye ve sâir evâmir-i şerifemle vâride olan tekâliften hissesini, sâir reâyâ ile maan edâ eylemesi husususan ihtimam ve dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i S. Sene 211

Venedik kaptanlarından Lamir Liyopana? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i S. Sene 211

Venedik kaptanlarından Matyo Marsiyek? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i S. Sene 211

Venedik kaptanlarından Corci Sirtok nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S. Sene 211

Venedik kaptanlarından Skovala Vizen? Ve Aleksanra Zakaropola? nam kaptanların râkib oldukları Keke tabir olunur tüccar sefineleri için baylosları istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Ra. Sene 211

Venedik kaptanlarından Vasili Yelinovik nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için Gasirvali Yerandi? nam kaptanın, dahi tüccar sefinesi için, baylosları istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1211

Venedik kaptanlarından Tarfon Kozne? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için Tarfon Marsiyek? nam kaptanın, Trabakolo tabir olunur tüccar

sefinesi için Tarfon Radimiri nam kaptanın, dahi tüccar sefinesi için, baylosları istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1211

Venedik kaptanlarından Andriya Vandara? Ve Luka Yinovik nam kaptanın, dahi râkib oldukları Keke tabir olunur tüccar sefineleri için baylosları istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S. Sene 211

Vekâlet Emri

(s.132)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik'e verilen ahidnamede kayıtlı olduğu üzere, yeni konsolos tayin edilinceye kadar, Venedikli tüccarın işlerini görmek için, ismi belirtilen Venediklinin, konsolos vekili olarak atandığına dair, sözkonusu şahsın konsolos vekaletiyle ilgili işlerinde engel olunmaması için bilinip uygulana gelen tarzda hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik konsolos vekilinin atanması ve vekalet yetkisi hakkında)**

2.b) Transkript: Sakız Cezîresi Nâibi'ne hüküm ki;

Âsitâne-i Saâdetimde mukîm Venedik Cumhuriyeti'nin Balyos'u Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayrın, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, bâzırganlarının umûru için ta'yin eyledikleri konsolosları, otura geldikleri iskelelerde oturup ve kendi cinslerinden olalar ve memâlik-i mahrûsamda vâki iskelelerde olan konsolosların tebdîl edip, yerlerine ol hizmetin uhdesinden gelir adamlar tayin edip, gönderdiğin kimesne mâni olmaya deyu, Venedikliye i'tâ olunan Ahidnâme-i Hümayun'da mukayyed olduğuna binaen Sakız Ceziresi'ne, Venedik Bayrağı altında gemileriyle gelip giden Venedik tüccarının, umur ve mesâlihlerin rû'yet için, konsolos nasp olununcaya dek yine kendi cinslerinden olmak üzere, Françeşko Lukovik nam Venedikli, Cezîre-i merkume konsolos vekil nasb olunduğun bildirip, mesfûrun vekâleti umuruna âhardan dahl ve ta'arruz olunmamak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â etmeğin veçhi meşruh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 211

(s.132)

3.Hüküm

3.a) Özet: Kefalonya Adası ahalisinden Haralamiçe Dölüporta? nâm müste'min Venedikli tabibin, Bayındır Kazasında tabiplik işiyle uğraştığı sırada, ismi belirtilen zimmiler tarafından zulüm ve haksızlıkla hapsedtirilip yediyüz kuruşunu gaspedenlerin yakalanıp, yerinde kanun yoluyla, belirtilen meblağın geri alınması ve sözkonusu tabibe hakkının teslim edilmesi hususunda hüküm. **(Gasp, zarar ziyan olayları hakkında)**

3.b) Transkript: Bayındır Kazası Nâibi'ne hüküm ki;

Âsitâne-i Aliyemde mukim Venedik Balyosu Franko Koskarini hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saadetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik'e tâbi Kefalonya Cezîresi reâyâsından Haralamiçe Dölüporta? nâm müste'min tabip, Bayındır Kazası'nda tabâbet etmek üzere misâfireten kendi hâlinde hunâkatıyla? iştigal üzere olup, kimesneye hilâf-ı şer'-i şerif vaz' u hareketi ve deyn ve kefâleti yoğiken kazâ-yı mezbur mütemekkinlerinden Kantarcı Aspero? ve meyhaneci Polanciroti? ve Bakkal Yenaki ve Estefani ve Agusti nam zimmiler, kendi hallerinde olmadıklarından nâşi, işbu sene-i mübarekede müste'min-i mesfuru, bilâ-mûcep bir takrîb-i ahz ve bi-gayri hak hapsedtirip, bila sübut yedi yüz kuruşunu tağallüben ve cebren ve kahren ahz ve ba'dehû hapisten ıtlâk ve sebîlen? tahliye-birle gadr-i külli eylediklerin bildirip, icrâ-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerifim sudûrunu istid'â etmeğin mahallinde şer'le rü'yet ve ihkâk-ı hakka dikkat olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 211

Venedik kaptanlarından Anderiye Konofe? râkib olduğu ve Nikola Radiçyek? nam kaptanın, dahi râkib olduğu Keke tabir olunur tüccar sefineleri için mu'tad üzere baylosları istid'âsıyla başka başka izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 211

(s.133)

İşbu Emr-i âli mübâşiri, Dîvân-ı Hümâyün çavuşlarından Halil Çavuş yediyle, Yerkökü? Mahallesi'ne lede'l-vürud ber-mantûk-ı Emr-i âli, elçi-i mûmâileyh, Yerkökü? Kasabası'na mashûben ... vürud ve iktizâ eden araba ve maiyetine ... ve yarar cebelüler terfiki ile râh-ı re'sini? ... Eflak tarafına, âminen ve salimen emrâr olduğunu nâtık, Yerkökü? Nâibi El-hâc Mustafa Efendi'nin vârid olan i'lâmının mazmunu, bâ-fermân-ı âli şerh verildi.

(s.133)

1.Hüküm

1.a) Özet: Sefaret hizmetini tamamlayarak geri dönmek üzere ayrılan olan Franko Koskari adındaki önceki Venedik elçisinin, Bükreş sınırına varıncaya kadar gideceği yolda özenle güvenliğinin sağlanması hususunda hüküm. **(Hizmet süresi sona eren Venedik elçisinin memleketine geri dönmesi hakkında)**

1.b) Transkript: Der-aliyemden Eflak tarikiyle re's-i hududa varınca, yol üzerinde vâki kuzât ve nevvâba ve sâir zâbitâna ve Eflak Voyvodası hutimet avâkıbehûya hüküm ki;

Bundan akdem Venedik Cumhuriyeti tarafından derbâr-ı atûfet-karârıma gelüp, bu defa ikmâl-i sefâretle avd-i ve'l-fırak? eden Franko Koskari hutimet? avâkıbühü bi'l-hayr, maiyetinde olan müste'min adamlarıyla Eflak tarikiyle vilayeti tarafında azimet murâd eylediğin, elçi-i mûmâileyh, Der-aliyeme takdim eylediği memhur arzuhaliyle inha ve çavuş tayini ve esnâ-yı rahda muhavvef ve muhatara olan mahallerde yanlarına kifaye kadar cebelüler terfiki ve emnen ve salimen müruruna mümana'at olunmayıp, ücretiyle iktiza eden araba ve bargir tedârikine takayyüd-birle himayet ve siyanet olunmak bâbında emri- şerifim sudûrunu istid'â etmekle, veçhi meşruh üzre amel olunmak fermânım olmağın İmdi, elçi-i sâbık-ı mûmâileyh, maiyetinde olan müste'min adamlarıyla tahsil-i refah ve istirahat hususuna ihtimam ve muhafazası emrine i'tina olunarak, tarîk-i mezbur ile re's-i hududa mahsuben bi'l-emn-i emrârı matlup idiği, siz ki mûmâileyhimsiz, ma'lumunuz oldukda, ber-veçhi meşruh tayin olunan çavuş-ı merkum ile elçi-i sâbık-ı mûmâileyh, maiyetinde olan müste'min adamlarıyla Der-aliyemden Bükreş tarikiyle re's-i hududa varınca, müruruna mümanaat olunmayıp ücretiyle iktizâ eden araba ve bargiri ve sâir lâzım olan zâd ve zevâddelerin dahi narhı rûzi üzere akçeleriyle tedarikiyle refâh-ı hâline takayyüd ve muhavvef ve muhâtara olan mahallerde ücret-i mu'tâdesiyle? yanlarına kadar kifaye cebelüler terfikiyle hıfz durûset ederek emnen ve salimen emrârı hususuna ikdam ve ihtimam ve iğmâz ve tesâmühden hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1212

Der-zamân-ı Reisü'l-küttâb Mehmed Râşid Efendi Hazretleri Fi Safer Sene 1212

Venedik kaptanlarından Tomazo Nikeliya? nam kaptanın, âkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır. Fî Evâsıt-ı S. Sene 1212

Venedik kaptanlarından Filibo İliyek? ve Sotiri Skoloyeni? nam kaptanın, Keke ta'bir olunur sefineleri için baylosları istid'âsıyla mu'tad üzere başka başka iki kıt'a izn-i sefine emirleri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1212

Venedik kaptanlarından Kyora Vaneti Kanalaki? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Ra. Sene 1212

Venedik kaptanlarından Ancesö Byondi? nam kaptanın, râkib olduğu Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1212

(s.133)

2.Hüküm

2.a) Özet: Venedik elçisi ve adamlarının, Üsküdar ve çevresinde satın aldıkları bin ikiyüz on senesine ait bir defaya mahsus, senelik iki yüz elli kap üzümün, Galata'daki evlerine nakline engel olunmayıp, ahitnameye aykırı bir vergi talebiyle sıkıştırılmaması ve daha önce çıkan padişah emrine göre hareket edilmesi hususunda hüküm. **(Venedik elçisi ve adamlarının yıllık alışveriş, hak ve muafiyetleri hakkında)**

2.b) Transkript: Dergâh-ı Muallâm Yeniçerileri Ağası'na ve Hâssa Bostancı başısı ve Galata Voyvodası'na hüküm ki;

Venedik Cumhuri'nın Der-alıyemde mukîm Balyos'u Françesko Venedramin? hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, kendinin ve adamlarının kefâf-ı nefsleri için, işbu bin iki yüz iki on senesine mahsuben, reçel ve pekmez ve turşu etmek için, Üsküdar ve havâlisinde olan bağlardan mâ'adâ sâir bulunan mahallerden akçesiyle iştirâ eylediği iki yüz elli kap üzümün, Galata'da vâki hânesine nakline mümâna'at olunmayıp, hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyun gümrük ve bâç ve avâid mütâlebesiyle rencide ve remide olunmamak bâbında Hüküm-i Hümâyun'um ricâ ve Dîvân-ı Hümâyun'umda mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâcaat olundukda, ber-veçhi muharrer, bin iki yüz on senesine mahsuben yalnız iki yüz elli kap üzümün, Üsküdar ve

havâlisinden mâ'adâ sâir bulunan mahallerden iştirâ ve def'a-i vâhidede hânesine nakline mümâna'at olunmamak için emr-i şerif verildiği mukayyed bulunmağın, iki yüz elli kap üzümün mukaddema sâdır olan emr-i şerifim mücebince def'a-i vâhidede nakline mümâna'at olunmamak bâbında.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1212

Venedik kaptanlarından Petro Permode? nam kaptanın, râkib olduğu Keke ta'bir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1212

Venedik kaptanlarından Aspero Kaliga nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâil-i Ca. Sene 1212

Venedik kaptanlarından Mani Yoberber? nam kaptanın, Keke tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1212

(s.133)

3.Hüküm

3.a) Özet: Venedik elçisinin bazı işlerini görmesi için Tekfurdağı'na gönderdiği Lerzen adındaki Venediklinin, gidip gelince beklediği geçici konaklamalarında cizye talebi veya başka baahanelerle sıkıntı verilmemesi, güvenliğinin sağlanarak geçişine engel olunmamasını içeren ahitname şartlarına uyulması hususunda hüküm. **(Venedik elçisinin hak ve statüsü hakkında)**

3.b) Transkript: Âsitâne-i Aliyemden Tekfurdağı'na varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarlarına va sâir zâbitâna hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukîm Balyos'u Françesko Venedramin? hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik'ten gelip giden ilâ âhirihi, elçi-i mûmâileyh, bazı ümûr ve mesâlihini rû'yet ve temşiyet için, Lerzen nam bir nefer-i müste'min adamını Tekfurdağı'na irsal-i mürur etmekle azimet üzere olduğun bildirip, Venedikli-yi mersum, Âsitâne-i Aliyemden Tekfurdağı'na varıp gelince, esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde ve temşiyet mesâlihi için bir mahalde meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye talebi ve sâir bahane ile ta'addî ve rencide ettirilmeyip, emnen ve sâlimenn mürur ve ubûruna mümâna'at olunmamak

bâbında emr-i şerîfîm sudûrını istid'â etmeğin Ahidnâme-i Hümâyûn şurûtu mûcebince üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâil-i Ca. Sene 1212

(s.133)

4.Hüküm

4.a) Özet: Anya Cyod Aydoro? adındaki Venedikli rahibin, bazı işlerini görmek için İstanbul'dan Akdeniz'deki iskelelere, Selanik ve Siroz civarlarına yapacağı seyahatte durup konakladığı yerlerde ahitnameye aykırı cizye talebi veya başka bahanelerle haksızlığa uğratılmaması, emniyetinin sağlanıp geçişine engel olunmamasına dair bilinen kurala uyulması hususunda hüküm. **(Venedikli din görevlilerinin hak ve muafiyetleri hakkında)**

4.b) Transkript: Asitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle, Selanik ve Siroz ve havâlisine varıp gelince yol üzerinde vâki kudât ve nevvâba ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve sâir zâbitâna hüküm ki;

Elçi-i mûmâileyh, mühürlü arzuhal gönderip, Venedik'ten gelip giden ilâ âhirihi, Venedik tâifesinden Anya Cyod Aydoro? nam rahip, bazı ümûrunu rû'yet için Asitâne-i Aliyemden Akdeniz iskeleleriyle Selanik ve Siroz ve havâlisine azimet murad eylediğin bildirip, Venedikli râhib-i mersum mahall-i mezbûra varıp gelince, esnâ-yı rahda ve menâzil ve merâhilde ve hasbe'l-iktizâ meks ve ikâmetinde hilâf-ı Ahidnâme-i Hümâyûn cizye talebi ve sâir bahane ile taaddî ve rencide ettirilmeyip emnen ve sâlimen mürûr ve ubûruna mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â etmeğin veçh-i meşruh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1212

(s.134)

Venedik kaptanlarından Veniçenço Penrisevik nam kaptanın, râkib olduğu Polaka tabir olunur bir kıt'a tüccar sefinesi için, baylosu istid'âsıyla mu'tad üzere izn-i sefine emri yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1212

(s.134)

1.Hüküm

1.a) Özet: Osmanlı Devleti ahalisinden olup, Sergiy ve Tomazo Galati? adındaki zimmîlere bir miktar borcu olan ve elçinin uyarılarına rağmen borcunu ödemedi Sakız Adasına kaçan Yamandi Façari? nam Venedikli tâcirin, elçilik tarafından görevlendirilen yasakçıya teslim edilip, İstanbul'a getirilerek mahkemeye çıkarılmasına kimsenin engel olunmaması hususunda hüküm. **(Zimmîler arasında borç, alacak verecek meseleleri hakkında)**

1.b) Transkript: Sakız Ceziresi Nâibi'ne hüküm ki;

Venedik Cumhuriyeti'nin Der-aliyemde mukîm Balyos'u Françesko Venedramin? hutimet avâkıbühü bi'l-hayr, Südde-i Saâdetime mühürlü arzuhal gönderip, Venedik taifesinden Yamandi Façari? nam Venedikli tâcirin, Devlet-i aliyem reâyâsından Sergiye ve Tomazo Galati? nam zimmîler ahz u i'tâdan ba-temessük mesfurlara bir mikdar akçe deyni olmağla, deynini eda ve tanzim eylemesini elçi-i mûmâileyh tarafından müekkiden tenbih olunmuş iken, adem-i itâat ve muhasebelerini? rü'yet etmeksizin muğâyir-i tenbih, hafiyeten firar ve hâlâ Sakız Ceziresi'nde olduğu inhâ ve cezire-i mezburede ma'rifet-i şer' ve zâbitân ma'rifetiyle, Venediklü mersum ahz ve tarafından ta'yin? yasakçı'ya teslim ve Der-saadetime ihzâren irsal olunmak ve kimesne tarafından müdâhale ve mümana'at olunmamak bâbında emr-i şerîfîm sudûrunu istid'â etmeğin, veçh-i meşruh üzere Venedikli mersumun li-ecli't-terâfi', Yasakçı ma'rifetiyle Der-aliyeme ihzâr olunmak fermân olmağın, İmdi, sen ki mevlânâ-yı mûmâileyhsin, ma'rifetin ve zâbitân ma'rifetiyle? Venedikli mersum ahz ve Yasakçı-i merkuma terfikan Der-aliyeme ihzâr ve irsâline mübâderet ve hilâf-i emr-i âli, kimesne tarafından mümana'at veyahut âdem-i ihzârını mücib hâlet vukûundan hazer ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâil-i C. Sene 1212

(s.135) Boş sayfa

5. SONUÇ

14. yüzyılın başlarında Anadolu Selçuklu Devleti'nin batı sınırında bağımsız bir güç haline gelen Osmanlı Devleti, kurulduğu coğrafyanın sağladığı avantajları doğru kullanarak, kısa zaman içerisinde bir dünya gücü haline gelmiştir. Osmanlı'nın Rumeli'ye geçip bölgede yayılması, İstanbul'un fethini gerçekleştirmesi, Karadeniz hâkimiyetinden sonra Akdeniz'e yönelmesi üzerine, Doğu Akdeniz (Levante)'de eskiden beri kurmuş olduğu deniz ticaret ağının geleceği açısından, en çok Venedik Cumhuriyeti'ni kaygılandırdığı bir gerçektir. Coğrafi konumundan dolayı, Doğu Akdeniz merkezli ticaretin odak noktasında bulunan ve ticari gelirlerinin çoğunluğunu buradan karşılamakta olan Akdeniz'in denizci devleti Venedik, Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'e yönelip, Levante Bölgesi'nde siyasi ve ticari anlamda kendisine rakip olmasıyla, iki devlet arasında uzun süre devam edecek bir mücadele dönemi başlamıştır. Kıbrıs'ın ve Girit'in Osmanlılar tarafından fethedilmesinden sonra Mora Yarımadası, Venedik için hayati bir öneme sahip olmuştur. Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'deki fetihlerinden sonra bu bölgede Venedik gücü ve hâkimiyeti son bulmuştur. Mora Yarımadası'nın, Fatih (1460) döneminde fethedilmesi ile uzun zaman adayı kontrolü altında tutan Venedik Cumhuriyeti, daha önce nüfuzlarının etkisinde olan Doğu Akdeniz (Levante) ticaretinden mahrum olmak istememiş ve bölgedeki ticari kazançlarını devam ettirebilmek için, çok güçlü bir deniz ticaret filosunu ve özellikle, Levante Bölgesi'nde çok yoğun çalışan bir diplomatik misyon ağını kurmuştur.

Batıdaki ilerleyişinde sürekli Avrupalılarla mücadele halinde olan Osmanlı Devleti, Akdeniz'de kendisine engel olacak bir rakip istememiştir. Osmanlı'nın ihtiyaç duyduğu emtiaların temin edilmesi ve gümrük gelirlerinin artarak devam etmesini sağlayacak bir ticaret merkezi özelliğine sahip olması açısından Levante Bölgesi, bu özelliğinden dolayı iki devlet açısından tartışılmaz bir öneme sahip olmuştur. Venedik, en çok önem verdiği Doğu Akdeniz ticaretinden yararlanmada başvurduğu yöntem, bir yandan Osmanlı ile ahidnâmeler yaparak, ticari anlamda sürekli kazanımlar elde etme ve diplomatik misyon (baylos, konsolosluk) temsilcileri vasıtasıyla, Venedikli tüccarın önünde engel olabilecek her çeşit problemi çözme becerisini göstererek hedefine ulaşmaya çalışmıştır. Diğer taraftan Osmanlı Devleti'nin, Doğu Akdeniz'de sağladığı siyasi ve iktisadi kazanımlarını daha da genişletmek amacıyla, Avrupa devletlerinden önce, Venedik'e başta ticaret alanında olmak üzere, ahidnâmeler vererek ticaretin rahatça

devam etmesini sağlamış, Doğu Akdeniz bölgesindeki şehir ve limanlarda görev yapan devlet yetkililerini bu konuda sürekli uyarmış, berat ve padişah emirleri ile Akdeniz'deki ticaretin aksamadan güven içerisinde devamını sağlamış, tüccarın zarar görmemesi için her türlü korsanlık faaliyetlerine müsaade etmemiş ve sistemli çalışan bir gümrük sistemini kurmuş olduğu anlaşılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Arıkan, Z. (1991), “Osmanlı İmparatorluğu’nda İhracı Yasak Mallar (Memnu Meta)”, *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu’na Armağan*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, s. 279-306.
- BOA, A. DVNS. AHK. MR. d. 11.
- Doğan, G. (2017), “*Venediklü ile Dahi Sulh oluna*” 17. ve 18. Yüzyıllarda Osmanlı-Venedik İlişkileri, İletişim Yay., İstanbul.
- Elibol, N. (2005), “XVIII. Yüzyıl Osmanlı Dış Ticaretiyle İlgili Bazı Değerlendirmeler”, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C 6, S 1, s. 61-76.
- Emecen, F. M.(2005), Osmanlı Divanı’nın Ana Defter Serileri; Ahkâm-ı Mir-i, Ahkâm-ı Kuyud-ı Mühimme, Ahkâm-ı Şikâyet, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, C.3, S. 5, s. 125.
- Erdoğan, M. (2003). 1701 tarihli Osmanlı-Venedik Ahidnâmesi. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 64-75.
- Ertaş, M. Y. (2000), *Mora’nın Fethinde Osmanlı Sefer Organizasyonu (1714-1716*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı, Basılmamış, İstanbul.
- Ertaş, M.Y. (2007),“Sultanın Ordusu” 1715 Mora Seferinde Organizasyon ve Lojistik, İstanbul, Yeditepe Yayınları.
- Eryılmaz, B. 1999: “Osmanlı Devleti’nde Farklılıklara Ve Hoşgörüyeye Farklı Bir Yaklaşım”, Osmanlı, C. IV, s. 236-241, Ankara.
- Evliya Çelebi. (1985), *Seyahatnamesi*, Cilt 8, Haz. Mümin Çelik, Üçdal Neşriyat, İstanbul.
- Genç, M. (2014). Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi. Ötüken Yay.
- Günay R. (2013), “Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Önemi”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 17, s. 9-29.
- Gürkan, E. (2012). Batı akdeniz’de Osmanlı korsanlığı ve Gaza meselesi. *Kebikeç*, 33, 173-204.
- İnalcık, H. (2000), “İmtiyâzât”, *Türkiye Diyânet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C 22, İstanbul, s. 245-252.

- İnalcık, H. (2005), “Osmanlı’nın Avrupa İle Barışıklığı: Kapitülasyonlar ve Ticaret”, *Doğu Batı Makaleler 1*, Doğu Batı Yayınları, Ankara, s.237-266.
- İnalcık, H. (2018), Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ(1300-1600), R.Sezer,Yapı KrediYayınları, İstanbul, 1-285.
- Kayapınar, L. (1999), *Osmanlı Klasik Dönemi Mora Tarihi*, yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kiel, M. ve JONH A. (2005), “Mora”, *TDVİA*, Cilt 30, İstanbul, s. 280-285.
- Kurat, Y.T. (1999). “Çok Milletli Bir Ulus Olarak Osmanlı İmparatorluğu”,Osmanlı, C. IV, 217-222, Ankara.
- Kurtaran, U. (2011), Osmanlı İmparatorluğu’nda Millet Sistemi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8, 57-71.
- Kütükoğlu, M. (1988). Ahidnâme. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (DİA), I, 536-540.
- Kütükoğlu, M. S. (1988). Ahidnâme. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (DİA), I, 536-540.
- Kütükoğlu, M. S. (1992). Osmanlı Belgelerinin Dili, 2011, 57-71 İstanbul.
- Kütükoğlu, M. S. (2006). Mühimme Defteri. TDV. İslam Ansiklopedisi, C:1. s. 520.
- Kütükoğlu, M. S. (2020). Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik), Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 4, 1-615.
- Mora Ahkâm Defteri, 11 Numaralı.
- Mumcu S. (2014), *Venedik Baylosu’nun Defterleri/The Venetian Baylo’s Registers (1589-1684). Venezia Edizioni Ca’ Foscari- Digital Publishing*.
- Neşri, M. (2011), Aşiretten İmparatorluğa Osmanlı Tarihi(1288-1485), Timaş Yayınları,İstanbul, 1-321.
- Neumark, F. (1938), Dış Ticaret Siyaseti (trc. Sabri Ülgener), İstanbul, s. 59.
- Oral, Ö. (2019). Pasarofça Antlaşması’ndan Sonra Habsburg Sınırında Osmanlı Askeri Gücü: Niş Kalesi ve Garnizonu Örneği. Harp ve Sulh 300.Yılında Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1-1108.
- Özel, A. (2023), Ahkâm, TDV İslam Ansiklopedisi, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 1, 550-553.
- Öztürk, S. (2011), “Sosyo-Ekonomik Tarih Kaynağı Olarak Ahkam Defterleri.”, Pax Ottomana, Sota-Yeni Türkiye, Haarlem-Ankara 2001, s.611-639.

- Pakalın, M. Z. (2004), *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II*, Cilt II, Milli eğitim Bakanlığı Yay., İstanbul.
- Pasarofça Antlaşması Sempozyumu Bildirileri. Milli Savunma Üniversitesi Yayınları, Yay, Haz. Gültekin Yıldız, 151-170.
- Pedani, M. (2013), “Venedik”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm*.
- Sahilioğlu, H. (1988), Ahkâm Defteri, TDV İslam Ansiklopedisi, TDV İslam Araştırmaları Merkezi, 1, 551-552.
- Sahillioğlu H. (1988), “Akâm Defteri Maddesi”, *TDVİA*, İstanbul, s. 551.
- Sami, Ş. (2015). Kâmûs-i Türki, N. A.Raşit Gündoğdu, Niyazi Adıgüzel, Ebul Faruk Önal, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul, 4, 1-1311.
- Sezen, T. (2017), Osmanlı Yer Adları, T.C Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1-1108.
- Şakiroğlu, M. (1982). 1521 tarihli Osmanlı-Venedik andlaşmasının asli metni. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, 5, 387-404.
- Şakiroğlu, M. (1992). Balyos. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA)*, 5, 43-47.
- Şimşir, N. (1994), Ahkam Defterleri'nin Tarihi Kıymeti ve 107 Nolu Ahkam Defteri'ndeki İzmir İle İlgili Hükümler, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 1994, C.IX S.1, s. 357-390.
- Turan, Ş. (1968). Venedik'te Türk ticaret merkezi: Fondaco dei Turchi. *Belleten*, (12), 247-283.

EKLER

EK-1: Mora Yarımadası Haritası

EK-2: T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA)

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
DEFTER BİLGİ FORMU

BDA-17-FR-10

10-04-2015

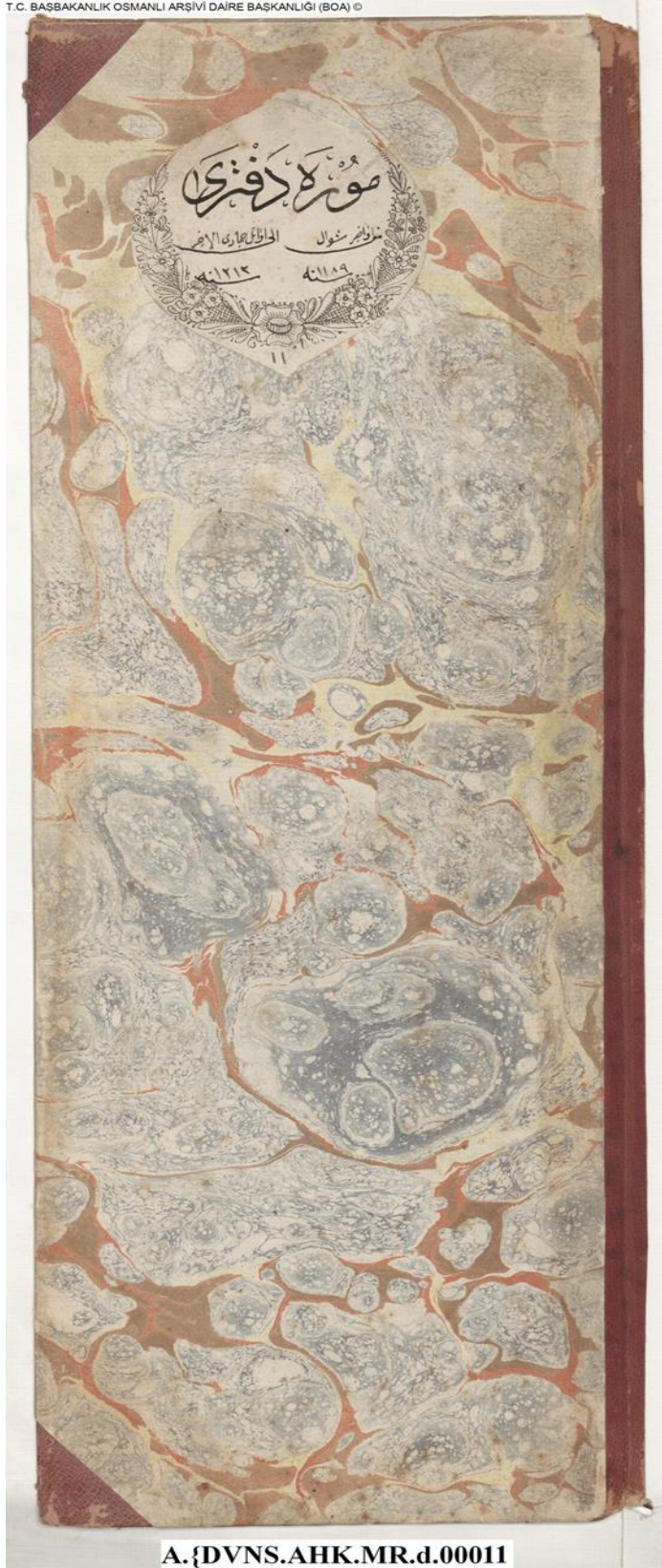
KOD:	SIRA NU:	ORJİNAL NU:
A.{DVNSAHK.MR..d	11	
Bab-ı Asafî/Divan-ı Hümayun Sicilleri/Ahkam Defterleri/Mora/Mora Ahkam Defterleri		
BAŞLANGIÇ TARİHİ:	BİTİŞ TARİHİ:	
1189.Ş	1212.C	
☒ Ciltli ☐ Ciltsiz	EBADI:	
☒ Ebrulu ☐ Ebrusuz	X	
NUMARALAMA USULÜ	TOPLAM SAYFA/VARAK SAYISI :	
☐ Varak Usulü ☒ Sayfa Usulü	144 /	
Numaralı Boş Sayfalar : Numarasız Boş Sayfalar a) Başta: b) Sonda:		
1-2, 135-144		
Mükerrer Sayfa Numaraları:		
Ekler:		
AÇIKLAMA:		

Kamera: KAMERA12

Operator: Osman Furkan KESKİN

EK-3: 11 Nolu Mora Ahkam Defteri'nin 1. Sayfası

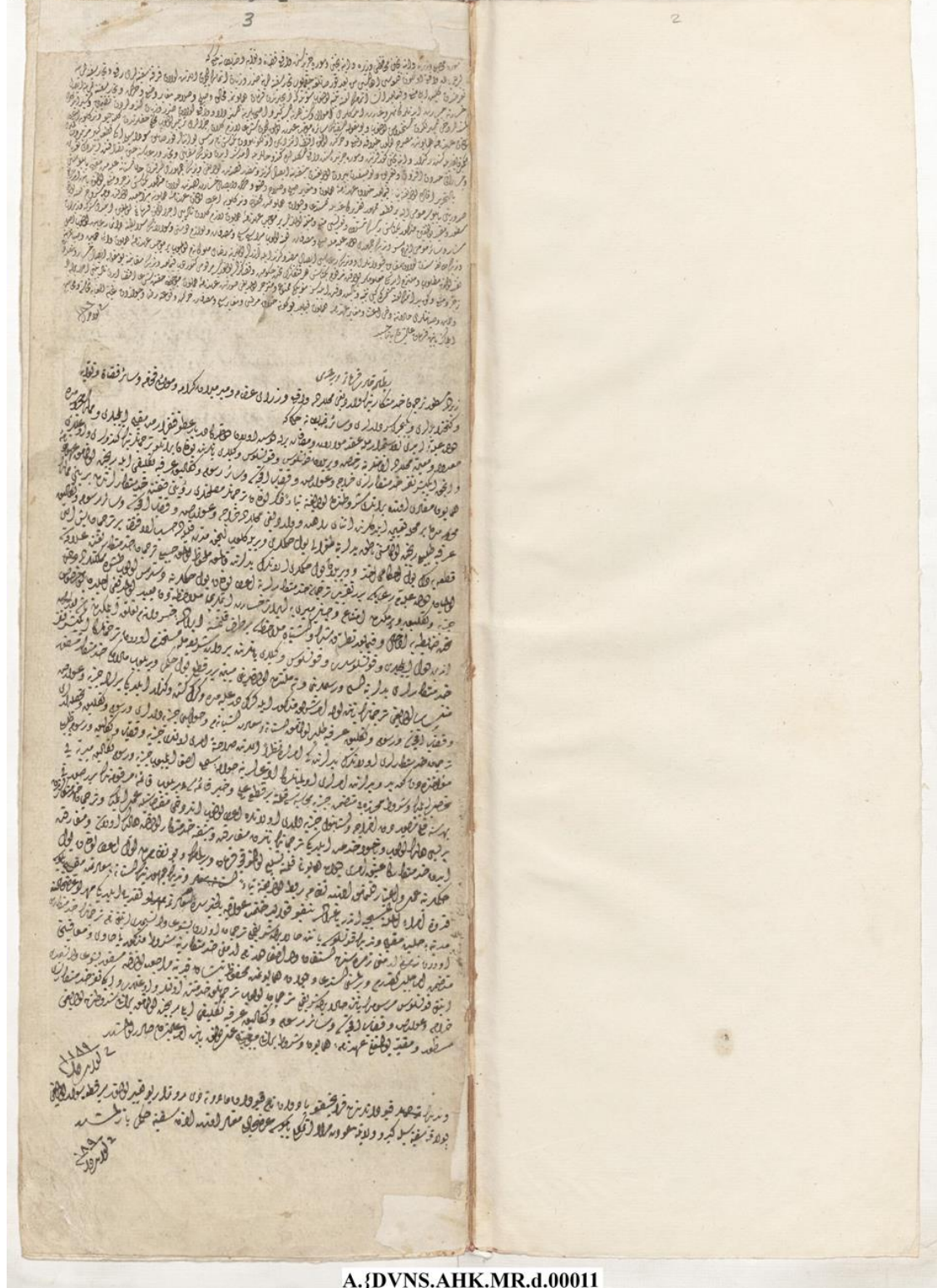
T.C. BASBAKANLIK OSMANLI ARŞIVI DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.MR.d.00011

EK-4: 11 Nolu Mora Ahkam Defteri'nin 2. ve 3. Sayfaları

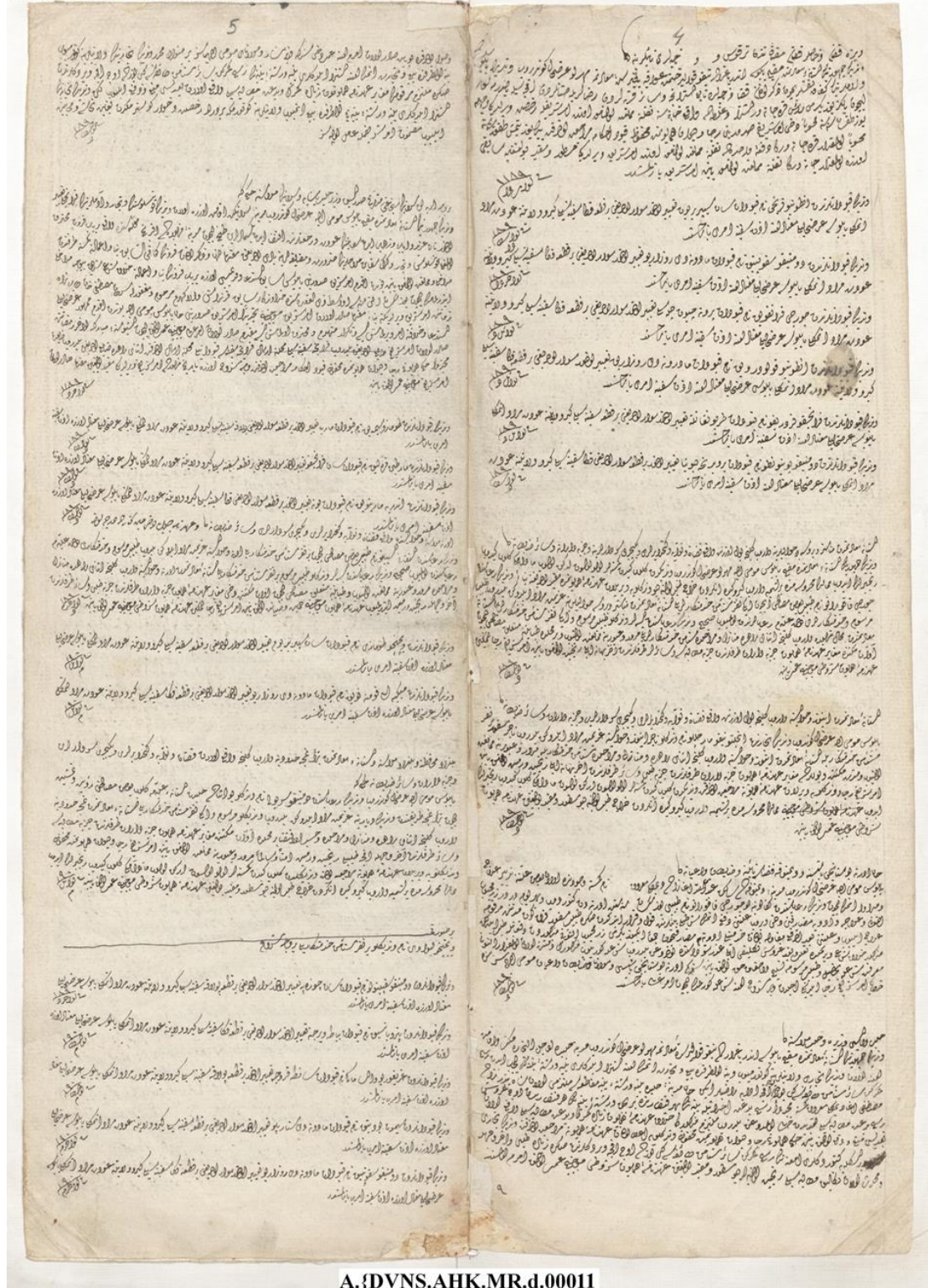
T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.MR.d.00011

EK-5: 11 Nolu Mora Ahkam Defteri'nin 4. ve 5. Sayfaları

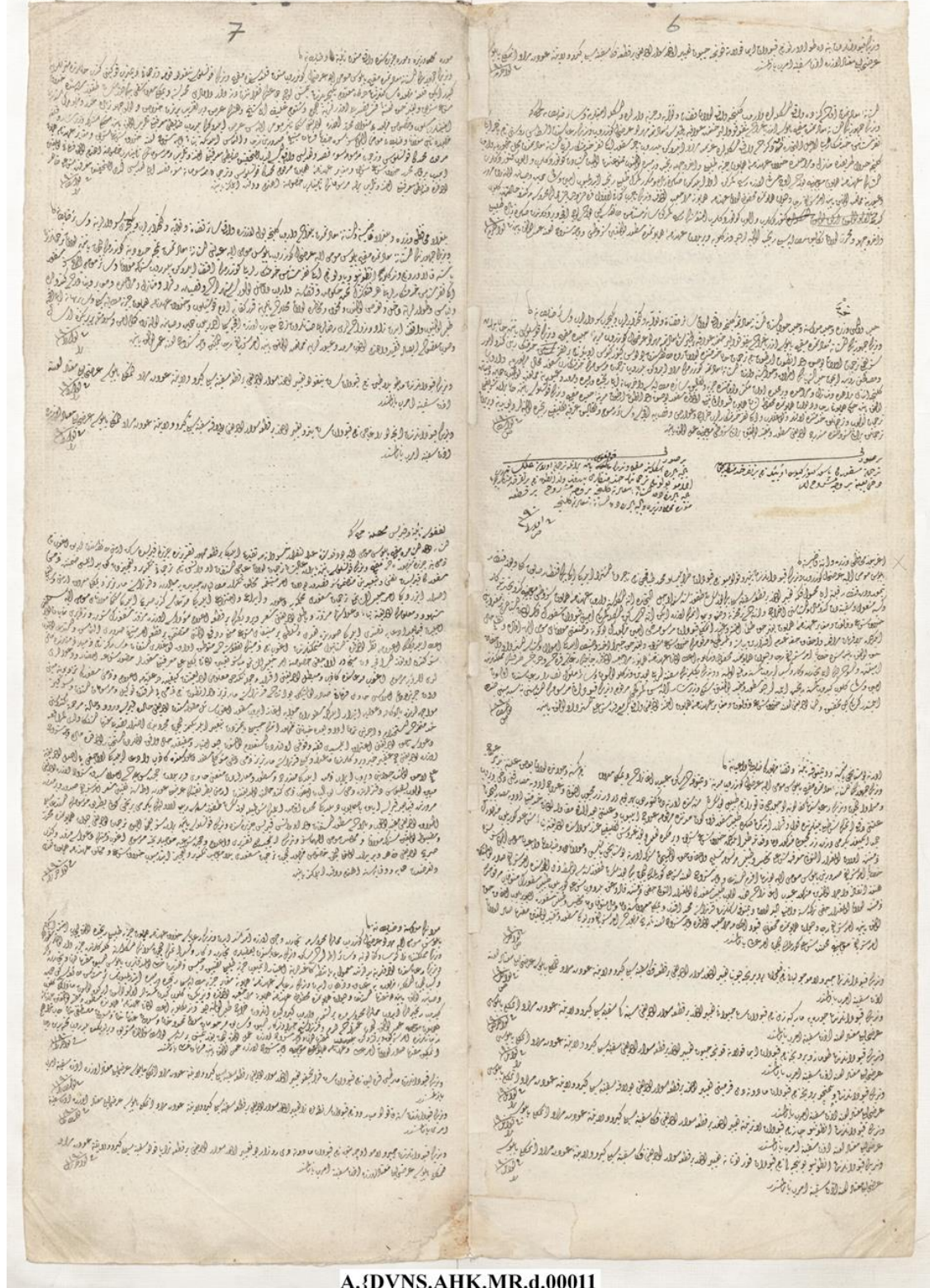
T.C. BASBAKANLIK OSMANLI ARŞIVI DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.MR.d.00011

EK-6: 11 Nolu Mora Ahkam Defteri'nin 6. ve 7. Sayfaları

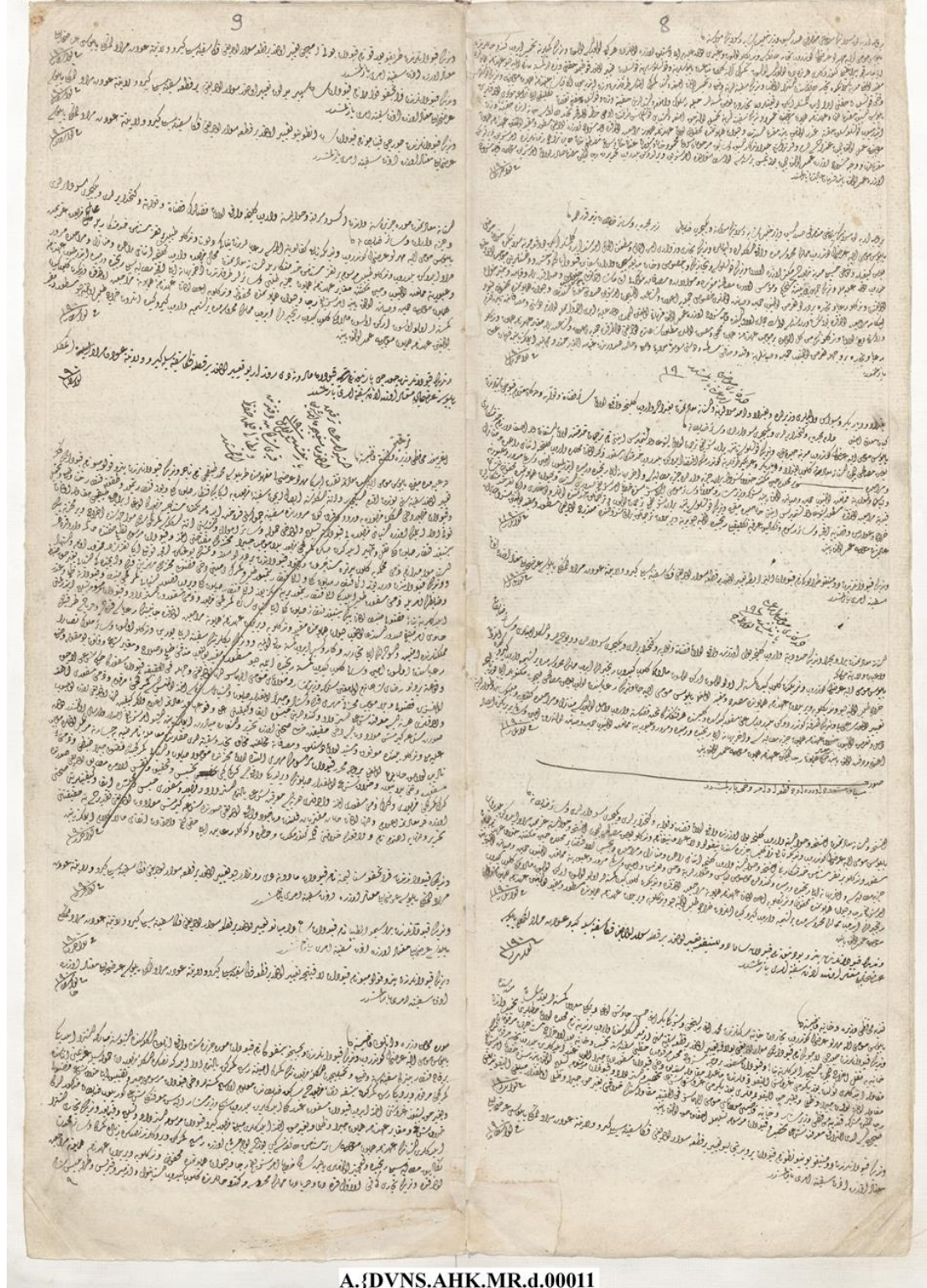
T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞIVI DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.MR.d.00011

EK-7: 11 Nolu Mora Ahkam Defteri'nin 8. ve 9. Sayfaları

T.C. BASBAKANLIK OSMANLI ARSIVI DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.MR.d.00011

EK-8: 11 Nolu Mora Ahkam Defteri'nin 10. ve 11. Sayfaları

T.C. BASBAKANLIK OSMANLI ARSIVI DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

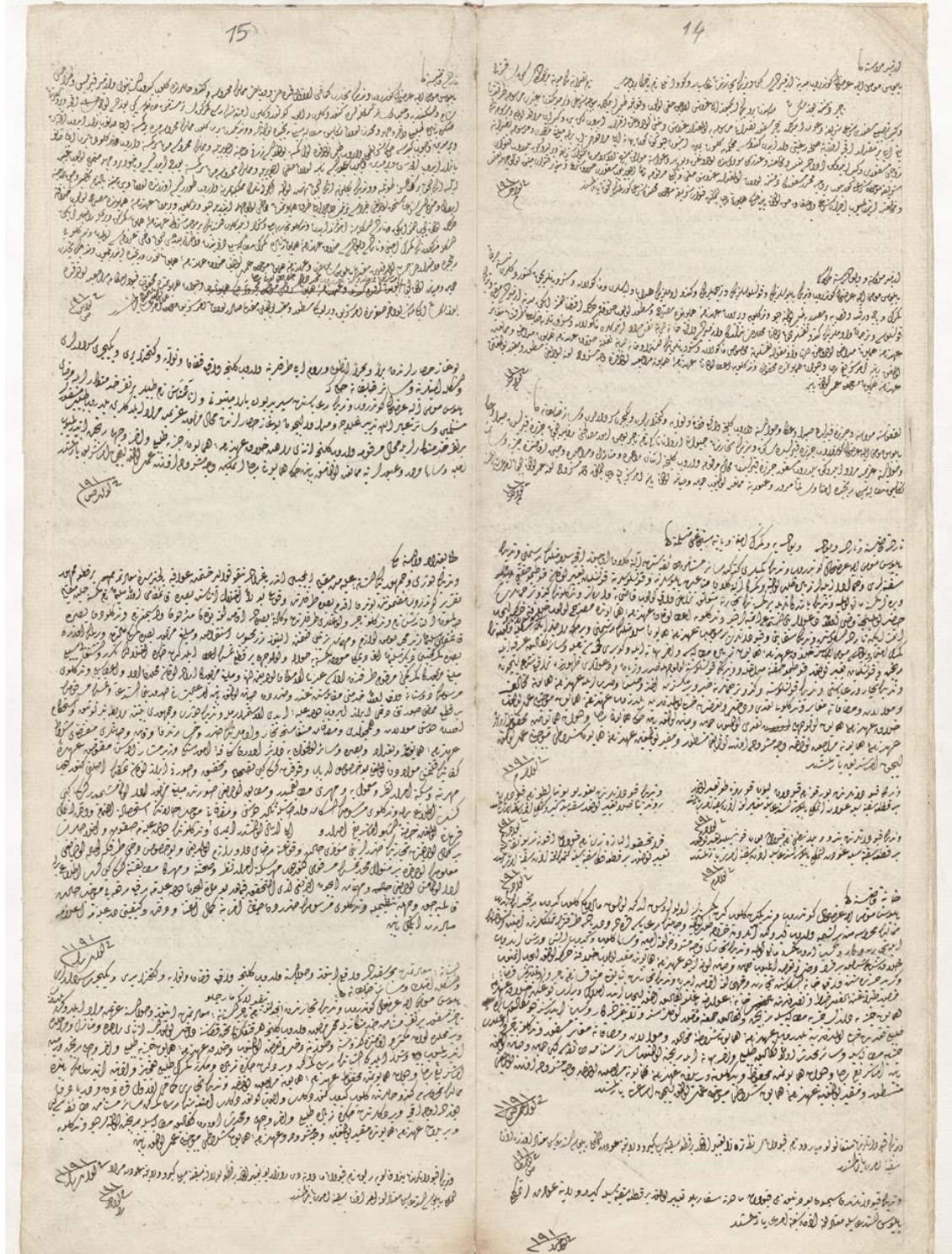
A.[DVNS.AHK.MR.d.00011

EK-9: 11 Nolu Mora Ahkam Defteri'nin 12. ve 13. Sayfaları

T.C. BASBAKANLIK OSMANLI ARSIVI DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

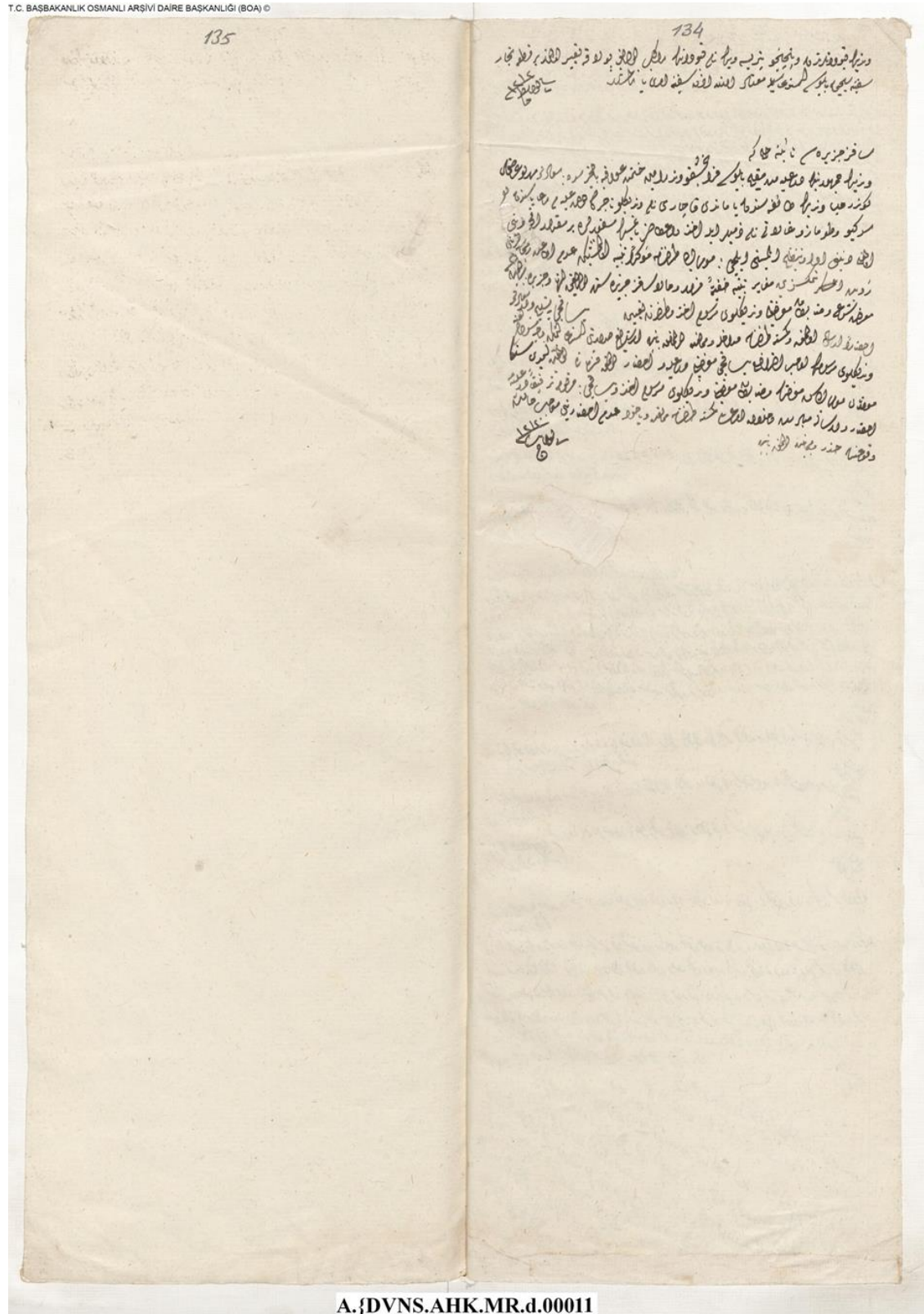

A.{DVNS.AHK.MR.d.00011

EK-11: 11 Nolu Mora Ahkam Defteri'nin 134. ve 135. Sayfaları

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) ©

A.{DVNS.AHK.MR.d.00011